Trečioji *mirtina* nuodėmė

Lawrence Sanders

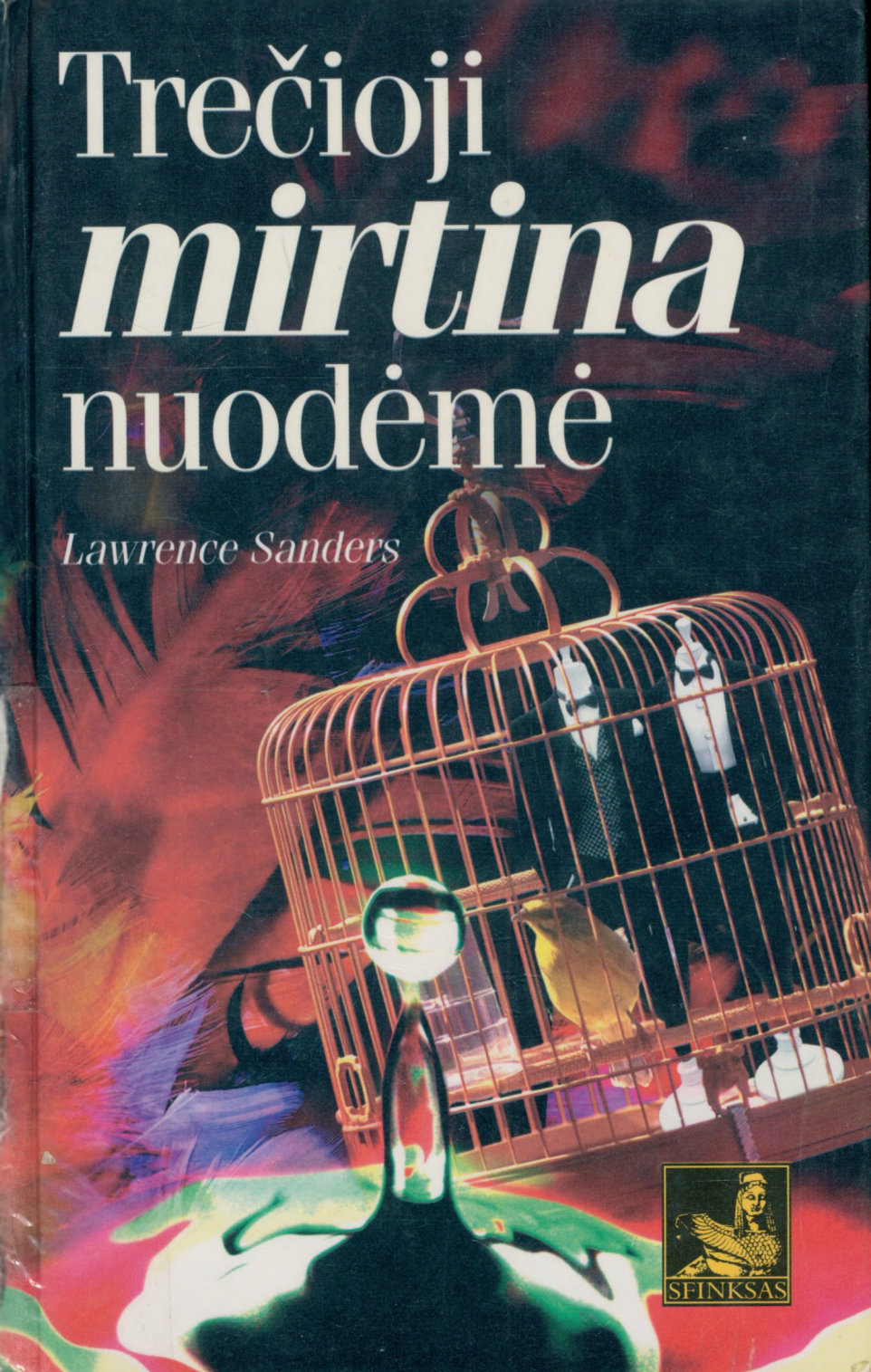

SFINKSAS

Lawrence Sanders

Trečioji *mirtina* nuodėmė

ROMANAS

Iš anglų kalbos vertė
Kęstutis Šidiškis

alma littera
VILNIUS
1999

UDK 820(73)-3
Sa 166

Versta iš: Lawrence Sanders
THE THIRD DEADLY SIN
Berkley Books, New York, 1982

© 1981 by Lawrence Sanders
Published by arrangement with the
Author c/o Rembar & Curtis
19 West 44th Street, New York,
NY 10036, USA
© Vertimas į lietuvių kalbą,
Kęstutis Šidiškis, 1999

ISBN 9986-02-582-6

1

Vienoms dienoms nebūdavo galo, kitos mirdavo net negimusios. Ji pabudo deginama vilties, kuri išblėso, vos tik ji spėjo ją pajusti. Ją vėl užgriuvo pasaulis. Gyvenimas vėl tapo atsitiktiniais trupiniais, tarsi aklai vištai grūdas.

Zo Koler pakilo markstydamasi, ranka švelniai prilaikydama nusvirusias krūtis, kaip žmogus laiko paukštį palūžusiu sparnu. Kitą ranką įspraudė tarp šlaunų. Ji regėjo flegmatišką viduržiemio šviesą, besiliejančią pro užtrauktas užuolaidas.

Gatvėje, žinojo, jos laukia švininė diena, be saulės, su slegiančiu dangumi. Oras trenks siera. Iš gatvės sklido transporto ūžesys, dusliai trinksėjo kažkur darinėjamos durys. Miegamojo kampe pašaipiai šnypštė radiatorius. Ji įsispoksojo į lubas ir su nerimu įsiklausė į savo kūną, burdama ateitį iš vidaus organų: putlių organų, tvinksinčio pulso, venomis čiurlenančio nesveiko kraujo.

Ji nusimetė antklodę, nuleido kojas ant grindų; judėjo atsargiai, neduokdie kas nors įgels, sumanys grybštelėti. Sėdėjo žiovaudama, suglobusi rankomis pečius, palinkusi į priekį.

– Ketvirtadienis, – garsiai pasakė tuščiam kambariui. – Kovo tryliktoji.

Balsas buvo prikimęs, svetimas. Ji išsitiesė, atsikrenkštė ir vėl pabandė:

– Ketvirtadienis. Kovo tryliktoji.

Jau geriau. Balsas kimus, bet stiprus ir ryžtingas. Beveik kaip vyro. Nuoga ji atsistojo, išsitiesė, krumpliais stuktelėjo į galvą. Akimirką susvyravo ir griebėsi lovagalio, kad nepargriūtų. Paskui svaigimas praėjo, ir ji vėl tvirtai stovėjo ant kojų.

– Tarsi koks svaiginantis prakeiksmas, – tarė ji daktarui Starkui. – Jaučiuosi taip, tarsi virsčiau iš kojų.

– Ir kiek tai trunka? – Daktaras dėliojo ant stalo popierius ir į ją nežiūrėjo. – Kelias minutes?

– Trumpiau. Tik kelias sekundes.

– Dažnai užeina?

– Na... retkarčiais.

– Prieš pat mėnesines?

Ji akimirką susimąstė.

– Taip, – tarė, – teisingai. Prieš prasidedant spazmams.

Tada jis pakėlė galvą.

– Nėra dėl ko nerimauti, – nuramino.

Bet ji nerimavo. Jai nepatiko tas orientacijos erdvėje praradimas, kai ji negali savęs valdyti.

Nutipenusi į virtuvę, įjungė iš vakaro paruoštą elektrinį kavos virimo aparatą. Paskui – į vonios kambarį nusišlapinti. Prieš nuleisdama vandenį įdėmiai pasižiūrėjo į šlapimo spalvą. Jis jai pasirodė blyškios auksinės spalvos, lyg drumzlinokas, ir ji pamanė, ar nevertėtų paskambinti dr. Starkui.

Vėl atgal į miegamąjį: kelios minutės mankštos kaulams išjudinti. Pratimus darė lėtai, beveik apatiškai. Nelenkdama kelių pasilenkė žemyn, atsirėmė delnais į grindis. Paskui kiek galėdama smarkiau atsilošė, ištempdama nugarą. Ištiesusi rankas suko liemenį kairėn, dešinėn. Pasukinėjo galvą. Kopuliaciniais judesiais stūmė dubenį pirmyn ir atgal: tai

buvo pratimas, kurio ji niekada nematė knygose, bet šventai tikėjo, kad jis švelnina menstruacinius dieglius.

Grįžo į vonios kambarį, išsivalė dantis, pamasažavo dantenas. Užlipo ant svarstyklių. Nuo tos dienos, kai ištekėjo, jos svoris nekito daugiau kaip trimis svarais.

Jausdama besiartinančias mėnesines, pasileido iš dušo kiek karštesnį vandenį negu paprastai. Išsimuilavo muilu, kurio reklama skelbė, kad jame esama drėkinančio kremo, padarančio odą švelnią ir elastingą. Ji tikėjo, kad tai tiesa.

Kūną muilavo kruopščiai ir rūpestingai, nors prausėsi po dušu prieš eidama miegoti. Šluostydamasi vienu iš savo rankšluosčių su mėlynais dryžiais, kurį pavogė iš savo vicšbučio, ji žiūrinėjo lygias, be plaukų kojas su gailesčiu, kurio pati nemokėjo paaiškinti.

Palenkusi galvą įdėmiai pažiūrėjo į tarpkojį: taip, ten bolavo du žili plaukai; juos išvydo pirmą kartą. Šūktelėjusi iš nusiminimo paėmė iš spintelės manikiūro žirklutes ir išpešė plaukelius. Pasidėjusi ant delno prikišo prie akių. Sidabro gijos.

Miegamajame įjungė prie lovos radiją, susirado stotį WQXR. Oro prognozė nieko gero nežadėjo: apsiniaukę, gali palyti, oro temperatūra apie keturiasdešimt. Diktoriaus balsas buvo panašus į Keneto, ir ji pagalvojo, ar laiku gaus alimentų čekį.

Ji greitai apsirengė. Balta medvilninė liemenėlė ir kelnaitės. Nepernelyg peršviečiamos pilkšvos pėdkelnės. Žemakulniai suvarstomi batai, baltas megztinis aukštu kaklu, tvido sijonas su plačiu rauktos odos diržu. Jos makiažas buvo minimalus ir vos matomas. Prie veidrodžio ji praleisdavo kiek įmanoma mažiau laiko. Trumpiems rusviems plaukams tereikėjo kelių brūkštelėjimų.

Spintelėje virš kriauklės Zo Koler laikė vaistus, vitaminus ir mineralines medžiagas, tabletes, maisto priedus,

skausmą malšinančius ir raminančius preparatus – kolekciją, kuri buvo per didelė vonios spintai.

Ant durų vidinės pusės lipnia juostele buvo priklijuotas grafikas, rodantis, ką reikia gerti kiekvieną mėnesio dieną: ką kasdien, ką kas antrą dieną, dukart per savaitę, kas antrą savaitę, kartą per mėnesį. Kartais sąrašas pasipildydavo naujais vaistais. Nė vienas nebuvo išbrauktas.

Ji prisipylė sklidiną stiklinę šaldytų greipfruto sulčių, kurias pirkdavosi kvortos buteliais. Šį ketvirtadienio rytą, kovo tryliktąją, siurbčiodama sultis, ji nurijo vitaminus A, C, E ir B12, geležies ir cinko tabletes, midolo tabletę, du anacinus, alfalfos tabletę, kapsulę, kuri, pasak aprašymo, turėjo daug lecitino, dar jodo tabletę, vieną tabletę raminamųjų, tabletę rūgštingumą mažinančių vaistų, kuri turėjo būti tirpinama burnoje, bet ji ją sukramtė ir nurijo.

Tada su pirmuoju puodeliu kavos suvalgė kvietinį skrebutį be sviesto. Įsimetė į kavą gabaliuką ledo, kad kava greičiau atauštų ir ji galėtų išgerti ją vienu gurkšniu. Gerdama antrąjį puodelį, taip pat su ledu, surūkė cigaretę, kurios reklama skelbė, kad tai mažiausiai dervų turinčios cigaretės pasaulyje.

Sumetė pusryčių indus į kriauklę ir paliko išplauti vakarui. Virtuvė buvo pereinama, ir ji pro kitas duris išėjo į svetainę, dabar judėdama greičiau ir tikslingiau.

Iš spintos prieškambaryje nusikabino apsiaustą. Tai buvo ilgas, juodas česterfildas su pilko velveto apykakle. Pasitikrino juodos rankinės turinį: raktai, piniginė, dar šis bei tas, dujų balionėlis, draudžiamas naudoti Niujorke, bet jį jai nupirko Everetas Pinknis, ir šveicariškas kariškas lenktinis peilis raudonomis kriaunomis, su dviem geležtėmis, dilde, yla, mažomis žirklutėmis ir butelių atidarikliu.

Ji žvilgtelėjo pro durų akutę: atrodė, kad koridorius tuščias. Atšovė skląstį, nuėmė grandinėlę, atrakino spyną ir pa-

lengva pravėrė duris. Nė gyvos dvasios. Užrakinusi abi durų spynas, išsikvietė liftą ir ėmė nervingai laukti.

Viena nusileido į vestibiulį, greitu žingsniu nuėjo pro duris ant šaligatvio. Leo, durininkas, šviesė žalvarines lenteles su pirmame aukšte gyvenančių penkių gydytojų ir psichiatrų pavardėmis.

– Labas rytas, panele Koler, – tarė Leo.

Ji šyptelėjo jam ir pasuko į vakarus Madisono aveniu link. Ėjo greitai, pasišokinėdama, nesidairydama nei į kairę, nei į dešinę, nepakeldama akių į sutiktus praeivius. Bet jie irgi nežiūrėjo į ją. Kur ten, ji žinojo, kad jie net nepakėlė į ją akių.

Viešbutis „Granger", stačiai pastatytas karstas, buvo įsispraudęs Madisono aveniu tarp dviejų plieno ir stiklo dangoraižių, tarp 46-osios ir 47-osios gatvių. Įėjimas į viešbutį, įrėmintas dviem margo marmuro kolonomis, būtų labiau pritikęs senoviniam džentelmenų klubui, kurio nariai kiurkso prie atverstų „Wall Street Journal", o livrėjuoti liokajai nešioja sidabrinius padėklus su šerio taurėmis.

Tikrovė buvo labai panaši. „Granger" buvo pastatytas 1912 metais, ir nors kartais pagražinamas, niekad nebuvo „modernizuojamas" ar „šiuolaikinamas". Niūrioje kokteilių salėje vis dar reikėdavo varpeliu iškviesti padavėją; plastmasių ir chromo buvo atsisakyta, ir visame pirmajame aukšte – vestibiulyje, prie registratūros, poilsio kambaryje, restorane ir tarnybinėse patalpose – tvyrojo sunkus, rūgštokas senų kilimų, priplėkusių užuolaidų ir pernelyg didelio skaičiaus užgesintų cigarų kvapas.

Nepaisant to, „Granger" buvo populiarus, nes dauguma iš 283 kambarių ir butų buvo visiems metams užsakoma miesto centre įsikūrusių kompanijų – mieste nakvojančių darbuotojų ir iš kitur atvykusių klientų patogumui. Tie kam-

bariai atvykėliams iš kitur dažnai būdavo užsakomi prieš metus, nes buvo dideli ir patogūs, aptarnavimas malonus, kainos nuosaikios, o restoranas, pasak kalbų, turėjo trečiąjį pagal gerumą vyno rūsį Niujorke.

Tik „Granger" viešbutyje buvo išlikusi biliardinė, nors joje testovėjo vienintelis stalas su įplyšusiu ir išblukusiu fetru.

Per beveik septyniasdešimt gyvavimo metų „Granger", kaip ir kiti viešbučiai, turėjo sukaupęs savąją dalį tragedijų ir smurto atvejų. Širdies smūgiai. Insultai. Dvi žmogžudystės. Aštuonios savižudybės, iš kurių trys – šuoliai pro viršutinių aukštų langus.

1932 metais svečias restorane mirtinai užspringo žuvies ašaka.

1949-aisiais du ponai, gyvenę viename numeryje aštuntame aukšte, prisirijo barbitūratų ir buvo rasti negyvi – nuogi vienas kito glėbyje.

1953-iaisiais atsitiko ypač negražus įvykis, kai įniršęs vyras išlaužė 1208-ojo kambario duris, kur jo žmona su meilužiu lovoje giedojo „Dieve, laimink Ameriką". Jis jiems nieko nedarė, bet stačia galva nėrė pro artimiausią langą ir užsimušė ant Madisono aveniu grindinio, bjauriai nuskėlęs dalį matinio stiklo stogelio virš įėjimo.

1968-aisiais dideliame trečio aukšto bute įvyko susišaudymas. Vienas žmogus žuvo, vienas buvo sužeistas, o kelneris, tuo metu buvęs kambaryje, užsidirbo gėdingą kulkos žaizdą į sėdmenis. Viešbučio savininkai bematant nutraukė nuomos sutartį, nes straipsnis apie dorovę nuomos sutartyse „Granger" viešbutyje buvo laikomas ypač svarbiu. Tačiau nepaisant šių pavienių įvykių, „Granger" buvo konservatyvi įstaiga, priimanti senus, gerai pažįstamus klientus, o dažnai ir jų vaikus ir vaikaičius.

Apsaugos tarnyba buvo neskaitlinga, ir didžiausias jos

rūpestis buvo išgrūsti į gatvę girtuoklėlius ir valkatas, užklystančius iš Madisono aveniu, mandagiai išprašyti akivaizdžias prostitutes, tvarkyti paliktų ir pamestų daiktų žurnalą. Pastarasis darbas varė iš proto visus metropolijos viešbučius.

Zo Koler, atžingsniavusi iš savo buto Rytų 39-ojoje gatvėje, įėjo į „Granger" viešbutį 8 val. 46 min. ryto. Ji linktelėjo galvą durininkui, nešikams, pradedančiai darbą dieninei registratūros pamainai.

Žengė pro duris su užrašu „Tarnybinis įėjimas" ir nuėjo koridoriumi į nedideles patalpas, kuriose buvo įsikūrusi apsaugos tarnyba. Kaip paprastai, Barnis Makmilanas, dirbęs nuo pirmos nakties iki devynių ryto, miegojo ant odinės kušetės Evereto Pinknio kabinete. Ji papurtė jį ir pažadino. Tai buvo apkūnus vyriškis, ne per daug švarus, ir jai buvo nemalonu prie jo liestis.

– Ką? – tarė jis.

– Kelkis, – pasakė ji. – Tu turi budėti.

– Aha, – pasakė jis atsisėsdamas, žiovaudamas ir čepsėdamas. – Gal išvirtum kavos, pupyt?

Ji pažiūrėjo į jį.

– Ne, – tvirtai atsakė.

– Gal išvirtum kavos, Zo?

– Štai taip geriau. Danišką?

– Kodėl gi ne? Su džiovintomis slyvomis ar ką jie ten turi...

– Kas nors įdomaus?

– Ne, – atsakė jis. – Pora girtuoklių dainavo devintame aukšte. Turbūt viskas. Rami naktis. Tokios man patinka.

Ji pasikabino paltą kabykloje. Įsidėjo piniginę į apatinį savo rašomojo stalo stalčių, o iš plataus viršutinio stalčiaus ištraukė tamsiai lakuotą didelį japoniško stiliaus padėklą. Išėjo tuo pačiu keliu, pro vestibiulį, kokteilių salę, pasuko koridoriumi, vedančiu į virtuvę.

Čia visi triūsė prie pusryčių – restorano salei, užsakymams į kambarius, ir niekas jos neužkalbino. Kartais jai atrodydavo, kad yra nematoma. Pripylė du puodelius juodos kavos Barniui ir sau. Daniški sumuštiniai ir pyragaičiai su įdaru atrodė nekaip, todėl ji išrinko Barniui spurgas. Jis suvalgys viską.

Nusinešė prikrautą padėklą atgal į apsaugos tarnybos patalpas. Everetas Pinknis jau buvo atėjęs. Jie su Makmilanu sėdėjo priešingose Pinknio stalo pusėse, užkėlę ant jo kojas. Garsiai juokėsi, bet nutilo ir nuleido kojas, kai įėjo Zo. Pinknis pasilabino, ir abu mandagiai padėkojo už rytmetinę kavą. Kai ji atsidūrė savo kabinete, vėl išgirdo juoką.

Įtarė, kad galbūt juokiamasi iš jos, ir pasižiūrėjo žemyn, norėdama įsitikinti, ar nėra dėmių ant megztinio ir sijono, ar užsegtas diržas, ar nesuplyšo pėdkelnės. Ne, viskas gerai, bet...

Ji kaip styga sėdėjo prie savo stalo ir siurbčiojo kavą. Klausėsi dviejų vyrų balsų dudenimo ir viešbučio dūzgimo. Gal ji tikrai nematoma, pamanė. Gal ji visai neegzistuoja?

Zo Koler nebuvo nei viena, nei kita: nei aukšta, nei žema, nei šviesiaplaukė, nei tamsiaplaukė, nei liesa, nei apkūni. Jai stigo gelbstinčio išvaizdą išganingo trūkumo.

Paskutiniojo kivirčo metu, po kurio Kenetas su trenksmu išėjo iš namų, jis įniršęs ir nusivylęs sušuko: „Tavęs neįmanoma apibūdinti! Tu tiesiog tuščia vieta!“

Jos matiniai plaukai buvo trumpai kirpti: tiesūs kirpčiai ant kaktos, plaukai perskirti per vidurį krito ant abiejų ausų. Ji nekeitė šukuosenos nuo koledžo laikų. Plaukai jai tiko kaip perukas; buvo lygūs, be jokios garbanėlės, tarsi juos būtų buvę galima suimti, nukelti ir pamatyti vienuolės ar šnipo plikę.

Veidas trikampio formos, užsibaigiantis smailu smakru. Akys apyrusvės, kaip ir plaukai, be gilumo ir kibirkšties.

Akių obuoliai mažumėlę išsišovę, antakiai dar blyškesni ir ploni. Lūpos praviros. Sumanus makiažas galėjo sušvelninti jų liniją, bet kam to reikia?

Darbe, būnant tarp žmonių, jos veidas atrodė tarsi iškaltas akmenyje, pastėręs. Ji retai šypsodavosi – šypsena tik šmėkšteldavo. Kai kas laikė ją išdidžia, rimta, nuobodžia. Jie klydo. Niekas nežinojo tiesos.

Jai netrukus sukaks trisdešimt septyneri, ir nors ji mankštinosi priešokiais, jos kūnas išliko jaunas, su lygiais raumenimis. Pilvas pakankamai plokščias, sėdmenys dailūs. Šlaunys nesuglebusios, krūtinės ląstą ir klubus skyrė švelnus talijos įlinkis.

Daktaras Starkas tikino, kad išskyrus lengvai valdomas negalias ir menstruacinius skausmus, ji buvo puikios sveikatos.

Bet ji žinojo geriau. Jos niekas nemylėjo ir ji nesukeldavo pagarbos jausmo. Argi tai ne liga?

Gal ji neišvaizdi, net pilka, nes vaidmeniui, kurį ji vaidino, stigo gyvenimo jėgos. Nemadingi drabužiai. Praktiška avalynė. Nuleistos akys, drovi šypsena.

Štai čia ir slypėjo triukas. Viskas aplink tebuvo erzelynė. Dabar, po tiekos metų, ji mulkino pasaulį. Ji darė savąją pergalės įrantą.

Barnis Makmilanas išėjo, mostelėdamas jai ranka, kai ėjo per jos kambarį.

– Atia, – pasakė jis.

Ji suskirstė dienos darbus. Apsaugos tarnybos grafikas kitai savaitei, laiškai išvykusiems ir asmeninius daiktus kambariuose pamiršusiems svečiams, smulkių išlaidų čekiai buhalterijai.

Ji žinojo, kad tam darbui vargu ar reikia aštuonių valandų. Bet išmoko neskubėti, visada atrodyti užsiėmusi, nekris-

ti į akis, kad jokiam valdininkui nekiltų abejonės dėl jos reikalingumo viešbutyje.

Ji nejautė kaltės dėl naudojimosi šia sinekūra. Jai mokėdavo mažiau nei 200 dolerių per savaitę. Padoriai gyventi jai leido tik alimentai ir kasmetinės perlaidos iš motinos ir tėvo – po 3000 dolerių. Ji turėjo kuklią taupomąją sąskaitą, einamąją sąskaitą ir pluoštą neapmokestinamų municipaliteto obligacijų.

Pinigų nešvaistė, bet ir nevaržė savęs. Bet kas, užmetęs žvilgsnį į jos spintos gelmes arba į baltinius komodos apatiniame stalčiuje, būtų turėjęs su tuo sutikti: ji neskriaudė savęs – turėjo, ką norėjo ir ko jai reikėjo.

Everetas Pinknis stabtelėjo praeidamas. Kadangi jos mažutėliame kambaryje nebuvo antros kėdės, jis užkėlė savo liesą šlaunį ant stalo krašto ir įsitaisė, žiūrėdamas į ją.

Jis buvo aukštas, prakaulus vyras, kaulėta galva po pasagos formos žilų plaukų kupeta. Plikė strazdanota, kaip nosis ir skruostai.

Jo akys visada atrodė pilnos ašarų, lūpos drėgnos. Tokių didelių akių Zo Koler dar neteko regėti: gabalai drimbančios avienos. Gergždžiantis balsas žeidė klausą, ir tai buvo keista, nes iš jo bostonietiškos šnektos galėjai tikėtis daugiau elegancijos ir aiškumo.

Jis dėvėjo kostiumus su liemenėmis, mažas peteliškes, o kartais atlape kyšodavo dirbtinė gėlė iš plunksnelių. Jeigu jis ir buvo žmogus, pradėjęs leistis nuo gyvenimo kalno, nejautei nei kartėlio, nei savęs gailėjimosi.

Zo nereikėjo daug laiko suprasti, kad jos darbdavys alkoholikas. Tą rodė ne jo elgesys ir ne manieros; žingsnis buvo tvirtas, nors vaikščiodavo jis lėtai, neveldavo žodžių. Bet net rytais nuo jo sklisdavo juntamas, nors ir silpnas kvapas: rūgštus, gaižus, priplėkęs. Viskis buvo įsismelkęs į jo ląsteles, į pilvo ertmę ir burbuliukais sunkėsi iš odos porų.

Jis niekada nebūdavo akivaizdžiai girtas, bet ji girdėdavo, kaip atsidaro jo stalčius, butelio dzingtelėjimą į taurelę, užsidarantį stalčių; nuolatinė ir nesikeičianti garsų seka, kuri lydėdama jį iki pat vakaro, Zo nuomone, jam buvo tarsi koks nuobodus zyzimas, užgožiantis kažin kokius rūpesčius ir leidžiantis funkcionuoti ir žvelgti į pasaulį su pusiausvyra ir žavesiu.

Ir jis buvo žavus, su kreiva šypsena, neišsenkama kantrybe, kupinas užuojautos, kuriai, rodėsi, nėra galo. Visada linksmas, visada paslaugus, mokėjo pakęsti kvailius. Zo girdėjo gandus apie ligos patale prikaustytą žmoną ir šunkeliais nuėjusį sūnų, bet ji niekada neklausė, o Everetas Pinknis savo noru nieko nepasakojo apie savo gyvenimą už „Granger" viešbučio sienų.

Ir niekada neklausinėjo Zo apie jos asmeninį gyvenimą.

Jiedu gerbė vienas kito skausmą. Jis artino juos labiau už atvirumą ir išpažintis.

– Praėjusį vakarą skambino seržantas Kou, – pasakė jai Pinknis. – Į namus. Jo žmona nėščia.

– Vėl? – paklausė Zo Koler.

– Vėl, – nusišypsojo jis. – Todėl jam tiktų bet koks darbas. Suprantama, šiandien sudarinėjate kitos savaitės grafiką?

Ji linktelėjo.

– Ar galite jį įtraukti?

Štai toks Everetas Pinknis buvo visada. Jis neprašė jos rasti darbo seržantui Kou, nors tam turėjo visas teises. Apsaugos tarnybos darbo grafiko sudarymas priklausė jai, todėl jis ir paprašė.

– Ar jis galėtų užimti Džo Levino vietą?

– Manau, galėtų.

– Aš pasitikrinsiu prieš parodydama jums grafiką.

– Puiku. Ačiū, Zo.

Pinknis, Makmilanas ir Džozefas T. Levinas, trys apsaugos pareigūnai, dirbę po aštuonias valandas perdien. Visi turėjo po dvi laisvas dienas (viršininkas Pinknis šeštadieniais ir sekmadieniais). Poilsio dienomis, susirgus ar per atostogas buvo samdomi laikini sargybiniai.

Dauguma tų laikinųjų buvo dviejuose darbuose dirbantys Niujorko policininkai ir detektyvai. Apsaugos skyrius turėjo sąrašą su tuzinu ar daugiau tokių pareigūnų, kuriuos atsiradus reikalui galima buvo pasitelkti, tad nereikėjo varginti žmonių verčiant juos dirbti ištisą parą.

– Grįšiu po kokios valandos, – pasakė jis.

Ji linktelėjo.

Pinknis nuslydo nuo stalo krašto. Akimirką dar pastovėjo, ir Zo pakėlė į jį klausiančias akis.

– Zo... – tarė jis.

Ji laukė.

– Jūs nesergat? – su nerimo gaidele paklausė jis. – Ar viskas gerai? Atrodot mažumėlę... hm... prislėgta.

Jo jautrumas ją akimirksniu sujaudino.

– Man nieko neatsitiko. Ačiū, misteri Pinkni. Tiesiog... tas mėnesio laikas.

– Ak, šitai, – su palengvėjimu atsiduso jis, paskui kimiai nusijuokė. – Na, o man kas rytą reikia skustis.

Jis nusišypsojo ir išėjo.

Taip, tu kas rytą turi skustis. Bet tavęs nekamuoja diegliai ir nugaros nevarsto skausmai, galėjo jam pasakyti. Tu nematai tamsių, lipnių dėmių. Tu neįsivaizduoji, ką reiškia justi, kai iš lėto kraujuoji. Nuolatinis kabėjimas ant kryžiaus.

Kuo ilgiau ji gyveno, tuo vulgaresnis jai atrodė gyvenimas. Ne visuomenė ar kultūra – pats gyvenimas. Kvėpavimas, valgymas, tuštinimasis, mylėjimasis, kraujavimas.

Galvijas. Storžievis. Šlykštynė. Tai buvo jos žodžiai. Ji

visą rytą dirbo lėtai, neskubėdama, nulenkusi galvą virš stalo. Nepakėlė galvos ir kai Everetas Pinknis sugrįžo atlikęs apžiūrą. Girdėjo jo kabinete ištraukiamą stalčių, stiklo dzingtelėjimą, uždaromo stalčiaus trinktelėjimą.

Darbas jai nebuvo nuobodus. Norėdama pajusti nuobodulį, ji turėtų apie jį galvoti. Bet jos judesiai buvo mechaniški; rankos, akys ir truputėlis smegenų, reikalingų darbui, dirbo mašinaliai. Visa kita plaukiojo kažkur toli.

12 val. 30 min. ji paėmė juodai lakuotą padėklą ir nuėjo į virtuvę. Vienas iš virėjų pridėjo dubenėlį tuno mišrainės su salotų lapais, pomidorų ir agurkų griežinėliais ir dideliu ridiku, perpjautu gėlės žiedo pavidalu. Ji nusinešė maistą ir arbatinuką su karšta arbata atgal į raštinę.

Pinknis niekada nepietaudavo.

– Reikia prisilaikyti, – sakydavo jis plekšnodamas apdribusį pilvuką.

Bet Zo išgirdo traukiamo stalčiaus garsą...

Ji suvalgė pietus sėdėdama tiesiai stenografės kėdėje, nesiremdama nugara į atkaltę. Diegliai ėjo stipryn, skausmas persimetė į strėnas. Atrodė, kad jo šaltinis kažkur virš kryžkaulio, bet giliau. Skausmas buvo saulė, skleidžianti savo spindulius.

Ji kukliai baksnojo mišrainę, imdama mažyčius kąsnius, kruopščiai kramtydama. Pavalgiusi užsidegė cigaretę, dar įsipylė arbatos.

Viduriniame stalčiuje buvo jos farmakopėja. Ji nurijo dvi tabletes anacino, midolą ir vitaminą C. Paskui lengvai patapšnojo servetėle lūpas ir nunešė indus į plovyklą.

Tai buvo triukšmingiausia, pilna garsų patalpa, kurioje šeimininkavo du jaunuoliai prakaitu permirkusiais marškinėliais – juodaodis ir puertorikietis. Jie sukosi kaip vijurkai mesdami maisto likučius į dėžes, kraudami porcelianą, stik-

lo indus, įrankius ant stelažų ir stumdami juos į didžiulę indų plovyklą.

Kai ji įėjo, jie pakėlė galvas ir apdovanojo ją šlykščiais žvilgsniais. Puertorikietis mirktelėjo ir kažką šūktelėjo ispaniškai. Juodaodis prapliupo kvatoti ir pliaukštelėjo delnu per šlaunį. Ji ištuštino padėklą, apsisuko ir išėjo. Juokas ją pasivijo.

Ji paskambino seržantui Kou į nuovadą, bet jis tądien nebudėjo. Paskambino į namus. Ragelį pakėlė ponia Kou, ir Zo prisistatė.

– Ak, taip, – pasakė ponia Kou, – palauksite minutėlę? Jis darbuojasi rūsyje. Tuojau pakviesiu.

Kai užduseęs seržantas paėmė ragelį, Zo pranešė, kad jis paskirtas budėti vietoj Džo Levino nuo 17 iki 1 nakties iš pirmadienio į antradienį.

– Puiku, – pasakė jis. – Labai ačiū.

– Jeigu dėl kokios nors priežasties negalėsite, praneškite kiek galima greičiau.

– Aš galėsiu. Dar sykį ačiū.

Ji nunešė budėjimo grafiką į Pinknio kabinetą ir stovėjo, laukdama, kol jis perskaitys.

– Paskambinau seržantui Kou, – paaiškino. – Pasakė, kad galės pakeisti Džo Leviną.

– Gerai, – tarė Pinknis. – Grafikas geras, Zo. Galite atspausdinti. Po egzempliorių registratūrai, valdybai ir buhalterijai.

Jis tai kartodavo kiekvieną savaitę.

– Taip, misteri Pinkni, – pasakė ji.

Tik buvo pradėjusi spausdinti tvarkaraštį, kai suskambo jos telefonas. Retas atvejis.

– „Granger" viešbutis, apsaugos tarnyba. Kuo galiu būti naudinga?

– Gali, gali, brangioji, – gyvai tarė moters balsas. – Ateik į kokteilių vakarą, kurį mudu su Hariu ištaisėme šįvakar.

– Madi! – sušuko laiminga Zo. – Kaip laikaisi?

– Sklidina šlapimo ir acto, – atsakė Madelina Kurnic. – O kaip tau sekasi, vaikeli?

Abi moterys kurį laiką plepėjo. Daugiausiai Madi, kuri kalbėjo greitai ir garsiai, o Zo klausėsi linkčiodama telefonui.

Jai atrodė, kad ji klausėsi Madelinos Kurnic visą gyvenimą. Arba bent jau nuo tada, kai jos abi dar su dviem merginomis gyveno Minesotos universiteto bendrabutyje. Tai buvo 1960–1963 metais, ir net tada Madi maldavo kaip tuščios girnos.

„Ketveri metai atostogų nuo tikro gyvenimo“, – taip ji vertino mokslus koledže ir jos studijos atspindėjo šį požiūrį. Tai buvo nesibaigiantis vakarėlis, prikamšytas pasimatymų, išdaigų, meilės romanų, nepaaiškinamų dingimų, grasinimų pašalinti ir begalinės virtinės jaunų įsimylėjusių berniokų ir solidesnių vyrų, kėlusių siaubą kambario draugėms.

Madi: „Klausyk: vienintelė priežastis, dėl kurios mes egzistuojame, – nusitverti vyrą. Argi ne taip? Tai kodėl jie neišmoko mūsų ko nors naudingo, pavyzdžiui, dejuoti. Vienintelis dalykas, dėl kurio man skambina visi tie vyrai, yra tas, kad aš išmokau realistiškai dejuoti dulkindamasi. Tai viskas, ko reikia moters sėkmei: išmokti dejuoti. Čia turėtų būti kursas, pavadintas „Dejavimas 101–102“. O antraisiais metais – „Dejavimas: pakartotinis kursas“.

Madi: „Klausyk, yra vyrai ir yra vedę vyrai. Jeigu būtum vyras, ar norėtum būti vedęs? Nė velnio. Norėtum žengti per pasaulį, dulkindamas kiekvieną moterišką sutvėrimą. Vyrai dulkinasi, vedę vyrai gyvena seksualinį gyvenimą. Vyrai dvokia, vedę vyrai naudoja dezodorantus. Vyrai geria,

vedę vyrai gauna trūkį. Po šimts, man nereikia santuokinio vyro, man reikia *vyro*".

Trys kambario draugės iš nedidelių Minesotos, Viskonsino ir Ajovos valstijų miestukų klausydavosi šių išvedžiojimų nervingai kikendamos. Jos buvo išauklėtos kitaip; Madi, niujorkietė, joms buvo svetima.

Jos garbino ją, nes ji buvo šauni, juokdarė, dosni. Ir ji nemesdavo vyrų, kurių nenorėdavo arba nuo kurių pavargdavo. Atsimokėdami jie skolindavo jai paskaitų konspektus, padėdavo jai, pateisindavo paskaitų praleidimą ir galop per ketverius metus atvedė ją iki menų bakalauro laipsnio.

Ji nepasirodė baigimo ceremonijoje, nes išvyko su Jaliu į Bermudų salas. Diplomas buvo nusiųstas jai paštu.

Kai Zo Koler po skyrybų atvyko į Niujorką iš Vinonos, Minesotos valstijoje, jos pirmasis telefono skambutis buvo skirtas Madi. Dabar ji buvo Madelina Kurnic su savo numeriu telefonų knygoje. Haroldas Kurnicas buvo jos ketvirtasis vyras, ir Madi priglaudė Zo po savo sparneliu, lygiai kaip senas, parako uostęs kareivis dalijasi patirtimi su rekrutu ir jį globoja.

Madi: „Skyrybos yra kaip kritimas nuo arklio. Tu turi vėl užsiropšti ant balno ir joti toliau, antraip visą likusį gyvenimą neturėsi ramybės".

– Aš turbūt nenorėčiau tekėti antrą kartą, – kukliai atsakė Zo.

Madi: „Nesąmonė".

Ji nėrėsi iš kailio – rengė kokteilių pobūvius, vakarienes, organizavo pasimatymus su nepažįstamais vyrais, bet galop suprato, kad Zo sakė tiesą: ji nenorėjo tekėti antrą kartą, bent jau ne šiuo metu.

Madi (pasipiktinusi): „Tai nereiškia, kad negali dulkintis, dėl Dievo meilės. Nieko nuostabaus, kad tave kamuoja dieg-

liai. Jeigu aš dvi dienas negaunu vyro, pradedu čiaudėti, o iš ausų byra dulkės“.

Dabar, klausydamasi Madi tauškalų apie tuos nuostabius žmones, kurie susirinks jų pobūvyje („milijonas alkanų eržilų!“), Zo Koler persiėmė trupinėliu draugės susijaudinimo ir pažadėjo užsukti tiesiai iš darbo. Tačiau trumpam, nes jai reikia anksti grįžti namo.

Madi: „Taip sako visi, vaikeli. Bet paskui ateina ir pasilieka, kol neišmaukia visų mūsų kvaišalų. Noriu, kad susipažintum su vienu vaikinu...“

– Ne, – pasakė Zo. – Daugiau nereikia...

– Tik susipažinsi, – nenusileido Madi. – Ir viskas. Tik pakratyk jo leteną ir pasakyk „Sveiki!“ Nejau taip baisu?

– Ne, – sumurmėjo Zo, – tikriausiai ne.

Madi pagaliau nulipo nuo telefono, ir Zo vėl ėmėsi apsaugos tarnybos grafiko kitai savaitei. Pamanė, jog Madi pakvietė ją į pobūvį paskutinę akimirką, staiga susigriebusi, kad bus per mažai bobų. Todėl dabar skalambija visoms draugėms ir pažįstamoms, bandydama išlyginti skaičių.

Zo neįsižeidė. Ji visada taip gauna pakvietimus. Paskutinę akimirką. Užsėsti atliekamą kėdę prie stalo arba užimti staiga atsisakiusio ateiti svečio vietą. Ji niekada nepatekdavo į kviestinių svečių sąrašus.

Tuščia popietė nuėjo veltui. Ji išdalijo apsaugos tarnybos grafiko egzempliorius. Atspausdino keturis laiškus svečiams, pamiršusiems kambariuose asmeninius daiktus, nunešė laiškus pasirašyti Everetui Pinkniui. Smulkių išlaidų čekius atidavė buhalterijai.

Trumpai, abejingai šnektelėjo su kitais „Granger“ viešbučio tarnautojais, su kuriais turėjo tarnybinių reikalų; jie atsakė tokiu pat tonu. Ji stūmė šalin jų pastangas susidraugauti ar net tapti maloniais bendradarbiais. Jai labiau patiko dirbti savo darbą suvyščius jį į tylą.

Paskutinę darbo valandą savo kabinete ji praleido prie savo stalo, tingiai sklaidydama paskutinį numerį biznio žurnalo, skirto Niujorko viešbučiams. Čia buvo skiltys su naujausiomis kambarių kainomis, konferencijų sąrašai keliems mėnesiams į priekį, turistų srauto prognozė vasaros sezonui.

Ją ypač domino dalis, skirta viešbučių apsaugos reikalams. Čia dažnai būdavo vardai, pavardės ir adresai (žinoma, fiktyvūs) didžiausių skolininkų, jų išvaizdos aprašymas. Pateikiami numeriai pavogtų kredito kortelių, su pavarde ir telefonu Niujorko policijos departamento pareigūno, tiriančio nusikaltimą.

Nuolatinė rubrika, pavadinta IEŠKOMI, skelbė pavardes, slapyvardžius ir aprašymus žinomų nusikaltėlių – plėšikų, įsilaužėlių, prostitučių sąvadautojų, profesionalių lošėjų ir pan., besidarbuojančių Niujorko viešbučiuose. Be to, pasakojama apie neatskleistus nusikaltimus, greta prirašant juos tiriančių Niujorko policijos pareigūnų pavardes ir telefonus.

Paskutinė eilutė skelbė: „Vasario 15 d. „Grand Park" viešbutyje peilio dūriais nužudytas Džordžas T. Puleris, 54, baltasis iš Denverio, Koloradas. Visus, ką nors žinančius apie šį įvykį, prašome kreiptis į detektyvą seržantą Abnerį Buną, KL-5-8604".

Ši žinutė spausdinama pastarąsias tris savaites. Zo Koler pagalvojo, ar detektyvas seržantas Abneris Bunas vis dar sėdi prie telefono, laukia...

Madelina ir Haroldas Kurnicai gyveno 49-osios Rytų gatvės dangoraižyje. Butas buvo kaip ir pati Madi: triukšmingas, akiplėšiškas, žėrintis. Į savitarnos liftą paskui Zo Koler suėjo dar penki žmonės. Ji įsispraudė į kampą ir nužvelgė juos. Jie juokėsi laikydamiesi už rankų. Zo spėjo, kad visi jie traukia į pobūvį. Ji nesuklydo.

Dviejų aukštų septynių kambarių buto durys buvo atviros. Į koridorių virto triukšmas. Prieškambaryje uniformuota kambarinė ėmė svečių apsiaustus ir skrybėles, kabino juos laikinai įrengtoje rūbinėje ir dalijo numerėlius. Štai taip tvarkėsi Madi.

Pobūvis buvo su samdytu aptarnaujančiu personalu: du barmenai triūsė už barų, livrėjuoti padavėjai nešiojo padėklus su užkandžiais ir kalifornietišku šampanu. Madi buvo pranykusi minioje, bet jos vyras stovėjo prie durų ir pasitikinėjo svečius.

Jis buvo aukštas vyras vešliais plaukais, su kuokšteliais, nukarusiais nuo ausų spenelių. Zo žinojo, kad jo biznis – verpalai, audeklai, apmušalai ar kažkas panašaus. „Skudurai", sakė Madi. Jis buvo lėto būdo, sausų manierų, ironiškas, pats nustebęs ir nudžiugęs, kad nei iš šio, nei iš to vedė rėksmingą, mėgstančią maltis tarp žmonių kaprizingą moterį.

Zo jis patiko ir ji pakštelėjo jį į skruostą. Jis jai atrodė solidus, saugus kaip mūras; jis nusivedė ją prie artimesnio baro ir užsakė taurę balto vyno.

– Jūs prisimenate, Hari, – pasakė ji.

– Žinoma, kad prisimenu, – atsakė jis šypsodamasis. – Iš visų Madi draugių jūs man patinkate labiausiai. Norėčiau, kad dažniau ją aplankytumėt. Gal jums pavyktų ją sutramdyti.

– Niekam nepavyks sutramdyti Madi.

– Tai tiesa, – tarė jis laimingas. – Ji nepaprasta, ar ne? Argi ji ne ypatinga?

Jis nuėjo pasitikti kitų svečių. Zo atsirėmė nugara į barą ir apsidairė. Tipiškas Madi pobūvis be užstalės: spūstis, dūmai. Iš kažkur trenkė muzika. Žmonės klykė. Ji šypsojosi, šypsojosi, šypsojosi. Jos niekas neužkalbino.

Ji dar niekad nematė tiek daug gražių vyrų. Vieni dėvėjo elegantiškas trijų dalių eilutes, auksas žibėjo rankogaliuose

ir ant riešų. Kiti apsirengę vulgariai – su siuvinėtais graikiškais marškiniais, atlapais, su medalionais ant plaukuotų krūtinių. Dalis jų – Zo pamanė, daug – buvo homoseksualistai. Nesvarbu: visi jie buvo gražūs. Balti, tviskantys dantys. Beprotiškos akys. Smakrai – barzdoti arba nuskusti iki mėlynumo. Užraityti ūsai. Plaukai glotnūs, iškedenti, sušukuoti arba sąmoningai sutaršyti. Kruta drėgnos lūpos. Rankų mostai: ilgi, grakštūs pirštai. Siauri klubai, satino sėdmenys. Sausgyslių raizginiai, raumenys kaip virvės. O svarbiausia – jų jėga. Fizinė jėga. Stiprybė.

Ta jėga, slypinti Keneto kūne, ją stebino. Jis nebuvo milžinas, bet kai pirmą kartą stvėrė ją vestuvių naktį, ji suriko iš netikėtumo ir nuostabos. Galybė! Ji gąsdino ją.

Ir... tas daiktas. Rausvai melsvas pūpsantis daiktas, virpantis. Vėzdas. Tai buvo vėzdas, linkčiojantis jai. Apsvaigusi ji dairėsi po sausakimšą kambarį ir matė jų vėzdus, besiveržiančius į laisvę.

– Zo! – riktelėjo Madi. – Mergyte! Ko tu čia stovi viena? Tau reikia bendrauti!

Gyva ir linksma, skarmalais pasidabinusi moteris su kupeta ilgų juodų plaukų, kuriuose švietė nemažai žilų gijų. Sidabro gijos jos nejaudino. Jos negalėjo pristabdyti metai ar sutramdyti patirtis. Ji veržliai yrėsi per gyvenimą, spardydamasi į visas puses.

Jos veidas buvo makiažo paletė: juodi antakiai kaip korektūros ženklai, juodos akys su dirbtinėmis blakstienomis, tankiomis kaip šepetys. Pudruotas veidas su drąsiomis, raudonomis lūpomis. Smailūs dantys, grobuonies dantys. Jos pilnas, nevaržomas kūnas sklaidėsi į visas puses, lingavo sūpavo. Deimantai žibėjo ant kaklo, ausų, riešų, pirštų. Madingas juodo krepo švarkelis buvo aplaistytas gėrimu. Ji rūkė ploną tį cigarą.

– Jis kažkur čia sukinėjasi, – šaukė ji sugriebusi Zo ranką. – Kažkoks Deividas. Kaip tu laikaisi? Jis vilki šlykštų velvetinį kostiumą, bet ant jo guli gerai. Dieve, kokia tu išblyškusi. Kažkoks Deividas. Jis kvepia pinigais. Tau reikia savimi pasirūpinti, brangioji. Nagi, eik dabar pas žmones. Rasi jį. Kažkoks Deividas. O Dieve, jis prašmatnus. Klarkas Geiblas jaunystėje. Jei pamatysiu jį, griebsiu ir atvesiu pas tave. Sako, jis orus kaip karo laivas.

Ir ji nuėjo, nėrė į minią. Zo nusisuko nuo svečių, prisispaudė prie baro ir paprašė dar vienos taurės balto vyno. Lėtai išgers, paskui išsmuks lauk. Niekas jos nepasiges.

Iš šio miesto tryško grubi jėga, kurios ji nenorėjo matyti. Tas sūkurys įsuko ją, ir ji pasijuto plaukianti pasroviui. Viskas aplink kilo it potvynio banga, putojo, daužėsi. Triukšmas, purvas, smurtas. Visur sekso klyksmai. Ji negalėjo ištverti tokios laukinės aplinkos.

Ją stumtelėjo kažkieno petys. Ji pasitraukė ir atsisukusi pažiūrėjo į vyrą.

– Atsiprašau, – tarė jis droviai šypsodamasis. – Kažkas į mane atsitrenkė.

– Niekai, – atsakė ji.

Jis žiūrėjo, kaip ji geria vyną.

– Baltas vynas? – paklausė.

Ji linktelėjo. Jis paprašė barmeno taurės balto vyno.

– Neprastas vakarėlis, – pasakė jis Zo.

– Triukšmingas, – vėl linktelėjo ji.

– Tikrai. Tvanku ir nėra kur apsisukti. Aš esu Ernestas Mitlas. Dirbu misterio Kurnico įstaigoje.

– Zo Koler, – tarė ji taip tyliai, kad jis neišgirdęs paprašė pakartoti. – Zo Koler. Aš Madi Kurnic draugė.

Jie paspaudė rankas. Jo ranka buvo minkšta, šypsena trapi.

– Esu čia pirmą kartą, – tęsė pokalbį jis. – O jūs?

– Buvau kelis kartus.

– Na, butas puikus – kai jame nėra žmonių.

– Nežinau, – prisipažino ji. – Lankausi čia tik per pobūvius. Visada sausakimša.

Ji beviltiškai stengėsi sugalvoti, ką čia dar pasakius. Ją mokė klausinėti vyrus apie juos pačius: jų darbą, ateities planus, laisvalaikį – apie bet ką. Leisk jiems kalbėti apie save, ir jie laikys tave įdomia ir protinga. Taip jai aiškino motina – ne vieną kartą. Bet jai pavyko išspausti tik:

– Iš kur jūs?

– Iš Viskonsino. Iš nedidelio Trempolė miestuko. Esu tikras, kad nesat apie jį girdėjusi.

Ji nenorėjo prisipažinti, norėjo, kad jis ją laikytų Manheteno intelektuale, bet paskui šyptelėjo ir tarė:

– Ne, girdėjau. Aš iš Vinonos.

Jis atsisuko į ją džiugiai nustebęs kaip mažas vaikas.

– Vinona! – sušuko. – Mes kaimynai!

Jie prisitraukė arčiau vienas kito: tyrinėtojai, pagauti laukinio šokio sūkurio.

– Paklausykite, – tarė jis jaudindamasis. – Ar jūs čia viena?

– Taip, aš viena.

– Gal nueikim kur nors išgerti? Į kokią ramią vietelę. Jūs pirmasis žmogus Niujorke, girdėjęs apie Trempolė. Tikrai norėčiau su jumis pasikalbėti.

– Gerai.

Niekas nepastebėjo jų išeinant. Vestibiulyje jis sustabdė ją švelniai uždėjęs delną ant jos rankos, paskui staiga atitraukė.

– Na, – tarė jis, – galvoju... ar nepavakarieniautume kartu? Žinau nedidelį itališką restoranėlį netoliese. Jeigu jau nusprendėme išgerti vyno, galėtume ir...

Jo plonas balsas nutrūko. Ji metė į jį žvilgsnį. Jis buvo ne kažkoks Deividas velvetiniu kostiumu, kvepiantis pinigais. Jis buvo Ernestas Mitlas, blankus jaunuolis, kuris visada jausis nepatogiai didmiestyje.

Štai jis stovi pakumpęs, nekantrus, trokštantis patarnauti kaip kokerspanielis. Pigus tvido paltas buvo ankštas per pečius ir tempė sagas. Ant kaklo megztas vilnonis šalikas. Be skrybėlės, bet su dvigubomis vilna pamuštomis pirštinėmis. Zo jis atrodė nepavojingas, tarsi bangų į krantą išmestas žmogus. Išblukę antakiai, šviesios blakstienos, balzganai mėlynos akys. Veido oda buvo balta, plaukai apkirpti klaikiai, styrančios plikos rožinės ausys, apnuogintos žirklių ir skustuvo.

Bet vis dėlto... Jo šypsena buvo šilta ir viltinga. Dantys lygūs ir balti. Buvo aukštas, kaip ir ji, o atsitiesęs būtų dar aukštesnis. Tačiau atrodė, kad jis gūžiasi savyje, slepiasi. Ji visada būdavo labai atsargi. Jis atrodė nepavojingas, be niujorkietiško pasipūtimo, bet ji ne blogiau už kitus žinojo, kokie pavojai tyko vienišos moters žiauriame mieste. Apiplėšimas. Iššaginimas. Smurtinė mirtis. Laikraščiai apie tai rašė kasdien. O TV rodo su visomis spalvomis. Kreida apibrėžta kūno padėtis. Krešantis kraujas.

– Na... gal... – pagaliau pratarė ji. – Ačiū. Bet man reikia anksti grįžti namo. Eee... man turi skambinti.

– Puiku, – laimingas tarė jis. – Eime, čia netoli, kelios minutės pėsčiomis.

Ji žinojo tą restoraną. Buvo čia du kartus pati viena. Abu sykius ją sodino už to paties stalelio prie tualeto durų. Maistas buvo geras, aptarnavimas bjaurus, nors ji dosniai pažėrė arbatpinigių.

Šį sykį, lydimą vyro, ją pasitiko besišypsantis metrdotelis

ir palydėjo iki patogiame kampe stovinčio stalo. Uždegė žvakę rubino spalvos rutulyje. Atneštos taurės balto vyno, paduotas meniu.

Jie abu užsisakė veršienos kepsnį, spageti ir salotų. Valgydami išgėrė dar po dvi taures vyno. Aptarnavo juos vikriai, be klaidų. Jie abu sutiko, kad vakarienė vykusi.

Ir jai tikrai patiko. Ernesto Mitlo manieros buvo geros, rūpestingos. „Dar duonos? Sviesto? Dar taurę vyno? Deserto? Ne? Tada, aišku, *espresso* kavos su brendžiu? Puiku!"

Ją kirbino nerimas, kad jam nėra lengva sumokėti už puikų maistą, bet jis atrodė laimingas, pavakarieniavęs su ja. Kai atnešė brendį, ji sumurmėjo, kad užsimokės, bet jis aristokratiškai numojo ranka į jos pasiūlymą ir patikino, jog jam tai vienas malonumas. Jo balsas skambėjo nuoširdžiai.

Valgydami jie iš pradžių kalbėjosi apie savo vaikystę Vinonoje ir Trempolė: pasivažinėjimus vežimais ir rogutėmis, čiuožinėjimą ant upės ledo, medžioklę ir keptos voverės skonį, uždraustą obuolių degtinę ir tokias šaltas dienas, kad mokyklas uždarydavo ir niekas nedrįsdavo kišti iš namų nosies.

Prisiminė koledžo gyvenimą (jis mokėsi Madisone, Viskonsino universitete). Lankėsi Mineapolyje, abu buvo Čikagoje. Kartą jis nuvažiavo į Naująjį Orleaną, į Mardi Gras šventę, o ji sykį nukako į Vakarus iki pat Denverio. Jie abu sutiko, kad kada nors keliaus į Europą, į Vest Indiją ir galbūt Japoniją.

Ji sužinojo daugiau apie jį. Jam trisdešimt penkeri, beveik dvejais metais jaunesnis už ją. Nebuvo vedęs ir net susižadėjęs. Gyveno vienas vieno kambario bute Greimersi parko rajone. Turėjo nedaug draugų ir pažįstamų, daugiausia iš bendradarbių.

Linksmindavosi nedažnai; retkarčiais nueidavo į kiną, teatrą, baletą. Lankė kompiuterių technologijos kursus Nau-

jojoje mokykloje. Dabar dirbo nedideliame Kurnico firmos skyriuje, kuris vadinosi Inventorizacijos kontrolė, ir vieną gražią dieną tikėjosi įkalbėti Kurnicą kompiuterizuoti viso skyriaus darbą.

Visa tai jis išliejo stumiamas Zo užuominų. Atrodė, kad Ernestas Mitlas jaučiasi laimingas, galėdamas papasakoti apie save, ir ji staiga pamanė, jog jis, ko gero, toks pat vienišas, kaip ir ji.

Kai jiedu išėjo iš restorano kiek po aštuntos, dangus buvo debesuotas. Drėgnas vėjas pūtė šuorais nuo Ist Riverio, ir oras kvepėjo šlapiu sniegu.

– Paimsiu taksi, – pasakė Ernestas Mitlas, užsimaukšlindamas savo nevykusias pirštines.

– Ak, to visai nereikia, – tarė ji. – Aš sėsiu į autobusą kitoje gatvės pusėje.

– Kur jūs gyvenate, Zo?

Akimirką padvejojusi, ji tarė:

– Rytų gatvė 39. Netoli Leksingtono.

– Bet jums reikės eiti pėsčiai nuo autobusų stotelės. Vienai. Man tai nepatinka. Klausykite, tai tik dešimt nedidelių kvartalų. Eikime pėsčiomis. Dar anksti ir aplink pilna žmonių.

– Jums to nereikia daryti. Aš tik sėsiu...

– Eime, – energingai tarė jis imdamas ją už rankos. – Minesotoje ir Viskonsine tai puikus pavasario vakaras!

Tad jie ir patraukė į pietus smagiu žingsniu. Jis prisitaikė prie jos eisenos, padėdamas jai užlipti ant šaligatvio ir nulipti, rūpestingai vairuodamas aplink šunų išmatų krūveles, ant šaligatvio pasitaikančias kliūtis, tarp jų ir tarpduryje susmukusio vyriškio ištiestas kojas. Jis gėrė iš butelio, įdėto į rudo popieriaus maišelį.

– Tokie vaizdai mane liūdindavo, – kalbėjo Ernestas. – Kai pirmą kartą atvažiavau į Niujorką. Bet greitai pripranti.

Zo linktelėjo.

– Kartą mačiau gerai apsirengusį vyrą, tysantį ant šaligatvio Penktojoje aveniu. Žmonės tiesiog ėjo pro šalį jį aplenkdami.

– Jis buvo girtas ar dar kas nors?

– Nežinau, – prisipažino ji. – Aš jį irgi apėjau. Tai atsitiko beveik prieš aštuonerius metus, bet ligi šiol negaliu pamiršti. Man reikėjo ką nors padaryti ar bent jau pamėginti.

– Žinote, kaip sako niujorkiečiai? „Nesikišk."

– Žinau, – tarė ji, – bet vis dėlto...

– Zo, aš pliurpiau jums apie save visą vakarą, o jūs apie save beveik nepratarėte nė žodžio. Jūs dirbate?

– Na taip. „Granger" viešbučio Apsaugos skyriuje.

– Skamba įdomiai, – atsargiai burbtelėjo jis.

– Nelabai, – atsakė Zo ir, gal dėl to kaltas brendis ir vynas, ėmė pasakoti apie save, nors paprastai likdavo uždara.

Papasakojo, kad trejus metus gyveno santuokoje, paskui išsiskyrė. Prasitarė dabar gyvenanti viena ir, išgirdusi savo žodžius, pasigailėjo. Išsiskyrusi moteris, gyvena viena; ji žinojo, kaip vyrai reaguoja į *tai*.

Papasakojo, kad jos gyvenimas labai ramus; daug skaitanti, žiūrinti TV. Prisipažino, kad Niujorkas ją kartais gąsdina. Jis toks didelis, purvinas ir triukšmingas, toks abejingas. Bet vis dėlto ji nejaučianti noro kada nors sugrįžti į Vidurio Vakarus.

– Suprantu, – tarė jis. – Viskas čia blogai, apie ką bekalbėtum, bet... jaudina. Ir žavi. Visada kas nors atsitinka. Kas nors nelaukta. Trempolė niekad nieko netikėto neįvyksta.

– Arba Vinonoje, – pridūrė ji. – Tai kažkoks meilės ir neapykantos mišinys. Turiu galvoje niujorkietiškus žmonių santykius.

– Meilė – neapykanta, – pakartojo jis nustebęs. – Taip, tikra tiesa.

Jie pasuko prie jos namo ir ji ėmė nerimauti. Vakarą praleido maloniai – daug geriau negu tikėjosi, – bet kas dabar? Ar jis paprašys atsisveikinimo bučinio? Ar pasisiūlys palydėti ją iki buto durų? Ar staiga supyks ir pasidarys įžūlus?

Bet kai ji stabtelėjo prie namo durų, jis irgi sustojo, nusitraukė pirštinę ir atkišo baltą ranką.

– Ačiū, Zo, – pasakė šypsodamasis. – Buvo puikus vakaras. Man labai patiko.

– Ačiū *tau,* – atsakė ji purtydama jo ranką, nustebusi. – Vakarienė buvo nuostabi.

– Gal pakartosim kada nors? – paklausė jis jaudindamasis. – Ar galiu paskambinti?

– Žinoma, – atsakė ji. – Telefonas yra knygoje.

– Aš paskambinsiu, – prižadėjo jis, ir ji tikėjosi, kad nuoširdžiai.

Ji užtruko, kol paėmė paštą, kuriame, laimė, buvo alimentų čekis. Prie lifto atsisuko ir pažiūrėjo į šaligatvį. Ernestas Mitlas tebestovėjo. Jis pamojavo jai ranka. Ji irgi kilstelėjo ranką, bet saugi pasijuto tik viršuje, savo bute, už užrakintų durų užšauta velke ir užkabinta grandinėle.

Zo užsidegė visas šviesas ir atsargiai apėjo kambarius, žvilgčiodama į spintas ir po lova.

Patikrino, ar uždarytos žaliuzės. Buvo įsitikinusi, kad kitoje gatvės pusėje, tamsiame kambaryje stovi žmogus ir pro žiūronus stebi ją. Ji niekad jo nematė, bet jo užuolaidos visada buvo nuleistos, ir ji keliskart pastebėjo blykčiojant šviesą ir judant šešėlius.

Nuėjo tiesiai prie spintelės vonios kambaryje, prarijo vitaminą C, po tabletę vitamino B komplekso ir magnio.

Menstruaciniai skausmai paūmėjo, ir ji norėjo išgerti darvoną. Bet žinodama, kas laukia paskui, užsiganėdino midolu ir dviem anacinais.

Dr. Starkas negalėjo suprasti jos mėnesinių dieglių priežasties. Ji būdavo išgėrusi kontraceptinių tablečių, kurios paprastai sušvelnindavo ir panaikindavo simptomus. Nuodugni apžiūra neatskleidė fiziologinės priežasties ir, dr. Starko nuomone, skausmo šaltinis galėjo būti psichologinis.

Jis parekomendavo specialistą, psichologą ar psichiatrą. Zo pasipiktinusi atmetė patarimą.

– Man viskas gerai, – susijaudinusi pasakė.

– *Kažkas* juk yra ne taip, – nenusileido daktaras, – jeigu tai, kas turi būti normali, natūrali, sveika funkcija, sukelia jums tokius didelius skausmus.

– Mane visą gyvenimą kamavo skausmai, – aiškino ji. – Nuo to laiko, kai pradėjau kraujuoti.

Jis metė į ją keistą žvilgsnį.

– Tai jūs taip nusprendėte.

Ji paleido į vonią vandenį, paskui grįžo į miegamąjį nusirengti. Kai liko nuoga, švelniai paspaudinėjo krūtis. Ryte jos buvo minkštos, nusvirusios. Dabar atrodė padidėjusios, sukietėjusios, speneliai sustandėję. Tačiau ji nepastebėjo patinimo, ir kulkšnys taip pat nebuvo patinusios.

Ji įpylė į vonią aromatinio aliejaus ir įlipo į tokį karštą vandenį, kokį galėjo iškęsti. Gulėjo nejudėdama, nuleipusi, sprandą atrėmusi į vonios kraštą. Užmerkusi akis, ji palaimingai mirko vonioje. Skausmas lyg ir aprimo. Po valandėlės ji atsistojo ir ėmė muiluotis kvapniu muilu, nusipirktu Madisono aveniu vaistinėje. Gabaliukas kainavo 2,75 dolerio ir skleidė subtilų frandžipanio aromatą. Ji kruopščiai nusiprausė – ausis, lyties organus, išeinamąją angą, kojų tarpupirščius.

Ji nesimasturbuodavo.

Zo ištraukė vonios kamštį ir atsargiai stovėjo, kol išbėgo vanduo. Atsuko dušą ir nuplovė putas. Pauostė pažastis, bet šnervės pajuto tik importinio muilo gėlių aromatą. Kruopščiai nusišluosčiusi vėl paieškojo žilų gaktiplaukių, bet nerado.

Tada sugrįžo į miegamąjį. Įsijungė prie lovos stovintį radiją, nusuko WQXR ir susirado sunkiojo roko stotį. Sėdėdama ant lovos krašto ir klausydamasi ritmingos muzikos nusilakavo kojų ir rankų nagus ryškiai raudonu perlamutru. Paskui pavaikštinėjo po kambarį mojuodama rankomis, kad greičiau nudžiūtų lakas, kraipydamasi pagal muzikos taktą.

Stengdamasi neišteplioti nagų, atidarė apatinį drabužių spintos stalčių ir išsitraukė sulankstytus apatinius ir žemės spalvos pėdkelnes. Stalčiaus gilumoje buvo paslėpti jos turtai. Jos brangenybės.

Išsirinko siaurą liemenėlę ir juodo nailono bikinį su lapų aplikacijomis, slepiančiomis krūtų spenelius ir makštį. Baltiniai prigludo prie kūno šnabždėdami, besvoriai ir malonūs. Ji patrynė afrodiziaku už ausų, pažastis ir vidinę šlaunų pusę.

Miegamojo spintos gilumoje, už lentynos su praktiškais, kasdieniais drabužiais, kabojo jos slaptieji aprėdai. Jie karojo plastikiniuose maišuose, ant prie sienos prisuktų pakabų. Ten buvo penkios suknelės, visos brangios, visos naujos. Ta, raudono šilko, buvo apsivilkta tik vieną kartą. Kitos dar nedėvėtos.

Ji įsirangė į aptemptą juodo krepo suknelę. Kai užbruožė ant šono užtrauktuką, jos kūnas pasidarė tarsi juodai nudažytas. Antroji oda. Dekoltė neslėpė jos sustangrėjusių krūtų iškilumo. Liekna talija išryškinta, šlaunų linija išlenkta kaip lyra. Tvirti sėdmenys aptempti.

Paskui atėjo eilė juodo šilko kojinėms su rožės pavidalo raiščiais. Vakarinės basutės iš plonų dirželių su trijų colių smailiais kulniukais, jos nuomone, aukščiausiais. Ji nesipuošė brangakmeniais, bet ant kairiojo riešo puikavosi daili grandinėlė. Plokštelėje aukso raidėmis buvo užrašyta: KODĖL GI NE?

Greitai susišukavo trumpus rudus plaukus. Tada nuėjo į svetainę, prie spintos. Gilumoje kabojo jos apsiaustas ir didelė lakuotos odos rankinė su ilgu diržu. Joje, suvyniotas į drobulę, gulėjo juodas nailoninis perukas ir grimo reikmenys.

Ji sugaišo kelias minutes, perkraudama daiktus iš kasdieninės rankinės: cigaretes, degtukus, karišką lenktinį peilį, dujų balionėlį, metalinius pinigus, piniginę su kiek daugiau nei keturiasdešimt dolerių. Prieš įsidėdama piniginę, išsiėmė visus asmens dokumentus ir paslėpė juos spintos viršutinėje lentynoje. Tada įlindo į apsiaustą ir užsisagstė iki pat kaklo. Diržą užsegė jo nesuverždama, kad apsiaustas kabotų laisvai. Užsimetusi ant peties rankinės diržą, ji leidosi į kelionę, palikusi degti visas šviesas.

Naktinis durininkas sėdėjo už stalo ir jai einant pro šalį kilstelėjo ranką prie kepurės. Siūbuodama ant aukštų kulnų, ji išėjo į Trečiąją aveniu. Nervingai apsidairė, akimis ieškodama Ernesto Mitlo, bet jis buvo seniai nuėjęs. Ją akino stipri šviesa ir smulkaus sniego sūkuriai, ir teko penkias minutes laukti priemiestinio taksi.

Liepė taksistui nuvežti prie centrinio parko ties Vakarų ir 72-osios gatvės kampu.

– Dakota? – paklausė jis.

– Tas kampas, – gyvai atsakė ji. – Ten netoli.

– Kaip pageidausite, ponia, – atsakė taksistas ir toliau važiavo tylėdamas, už ką ji buvo jam dėkinga.

Išlipdama nepagailėjo arbatpinigių. Ji stovėjo ant vėjų košiamo kampo ir prisidegdama cigaretę laukė, kol raudoni taksi žibintai pranyko 72-osios gatvės tolumoje. Tada patraukė vakarų pusėn, greitai kaukšėdama kulniukais ant jau sniegučiu užnešto šaligatvio. Pro šalį ėjo vyrai, bet ji nepakėlė akių. Nuleidusi galvą skynėsi kelią prieš vėją, prilaikydama rankinę abiem rankomis. Bet jai nebuvo šalta. Ji kaito.

„Filmore" viešbučio pirmame aukšte, per vieną laiptelį nuo šaligatvio, prietemoje skendėjo restoranas, siūlantis „kontinentinį meniu". Atrodė, kad restoranas kamuojasi be darbo, užtat gretimai esančiame bare sėdėjo keli žmonės, kurie spoksojo į palubėje ant grandinių pakabintą televizorių.

Zo Koler kartą čia jau lankėsi. Viešbutis puikiai tiko jos tikslui. Ji atsisėdo prie baro nenusivilkusi apsiausto, laikydama rankinę ant kelių. Užsisakė taurę balto vyno ir greitai ją išgėrė. Buvo labai rami. Stengėsi nesidairyti į vyrus, kurie sėdėjo vieni. Barmenas buvo kitas nei matytas pirmąjį kartą.

– Kur moterų kambarys? – paklausė ji kaip ir aną kartą.

– Eikite prie įėjimo, – tarė barmenas rodydamas ranka. – Aukštyn laiptais ir per vestibiulį. Dešinėje pusėje.

– Ačiū, – pasakė ji, užmokėjo už vyną ir paliko arbatpinigių. Ne per daug, jos manymu, ir ne per mažai. Jis niekada jos neįsidėmės. Niekas jos neįsidėmi.

Tualeto sienos buvo išklijuotos baltomis ornamentuotomis plytelėmis. Nosin trenkė dezinfekuojančių priemonių kvapas. Prie vienos kriauklės stovėjo vidutinio amžiaus moteris, žiūrinėdama save veidrodyje, sukinėdama galvą tai į vieną, tai į kitą pusę; ji atsisuko, kai įėjo Zo.

– Sveika, brangute, – tarė ji linksmai šypsodamasi.

Zo linktelėjo ir nuėjo palei kabinas, kurių buvo penkios, žvelgdama į durų apačią. Atrodo, visos buvo tuščios. Įėjo į

paskutinę kabiną, uždarė duris ir užstūmė skląstį. Kantriai laukė dvi ar tris minutes, paskui išgirdo, kaip atsidaro ir užsidaro koridoriaus durys. Ji tyliai išėjo. Atrodė, kad tualetas tuščias, bet ji vis tiek patikrino visas kabinas. Paskui nuėjo prie vienos iš kriauklių ir ėmė greitai darbuotis. Pagaliau ji pasižiūrėjo į save.

Išsiėmė iš rankinės peruką, papurtė ir užsidėjo. Nailonas buvo juodas ir žvilgantis, su garbanėlėmis prie kaktos ir tankiomis, beveik pečius siekiančiomis blizgančiomis garbanomis. Ji palygino plaukus, sukinėdama galvą tai šen, tai ten, kaip kad darė vidutinio amžiaus moteris.

Patenkinta ėmė dažytis. Pajuodino antakius, pasidažė blakstienas, brūkštelėjo melsvai sidabrinį akių šešėlį, parausvino skruostus, pasipudravo, lūpas nusidažė tamsiai raudona spalva, uždėjo sluoksnį drėgno perlamutro.

Dirbo greitai, ir po penkiolikos minučių persikūnijimas buvo baigtas. Net drumzliname veidrodyje ji atrodė energinga, gyva.

Lipšni, jausminga moteris, norinti džiaugtis gyvenimu. Žibančios akys metė iššūkį, žadėjo.

Ji atsisegė apsiaustą ir pasitaisė suknelę, nustumdama visas raukšles žemyn. Timptelėjo žemyn apykaklę. Giliai įkvėpė ir apžiūrėjo dantis.

Paskui standžiai susisiautė apsiaustą, stipriai susiveržė diržą ir pasistatė apykaklę. Kaklas ir krūtinė buvo atviri. Ji apžiūrėjo save, palaižė lūpas. Išėjo pro viešbučio vestibiulį su švytuojančia ant peties rankine. Vyrai vestibiulyje spigino į ją akis. Ji prisidegė cigaretę; dūmą traukė grakščiai, teatrališkais judesiais. Laukė taksi po stogeliu prie įėjimo niūniuodama.

Viešbutis „Pierce“, naujausia tokios rūšies įstaiga Manhetene, užėmė visą kvartalą Šeštojoje aveniu, tarp 56-osios ir 57-osios gatvių. Jame buvo 1200 kambarių ir apartamentų, priestatų, banketų, konferencijų patalpų, didelė salė ir naktinis klubas ant stogo. Atvirame plote po centriniu vestibiuliu sutilpo didelis restoranas su trimis salėmis, užkandžių baras, suvenyrų parduotuvė, kioskai, kelionių agentūrų biurai, biržos maklerio kontora, knygynas, vyriškų ir moteriškų drabužių parduotuvės, keturios kokteilių salės. „Gyvenkite neišeidami iš „Pierce“, – gyrėsi viešbučio reklama.

Zo Koler pasirinko „Pierce“ žinodama, kad čia šiuo metu vyksta trys konferencijos: kokteilinės, aišku, bus sausakimšos. Ji apsistojo ties „Al Kataru“, baru su vos pastebimu maurišku interjeru: sienos drapiruotos šilku, padavėjos aprengtos kaip pilvo šokio šokėjos.

Akimirką pastovėjo tarpduryje dairydamasi, kaip dairosi žmonės, kurie tikisi būti pasitikti. Kai priėjo rūbininkė, ji padavė jai apsiaustą ir ėmė lėtai eiti prie baro, žiūrinėdama salę, vis dar vaidindama damą, kurios kažkas turi laukti. Daugumas mažųjų staliukų buvo užimti porų, kitur sėdėjo po keturis žmones. Prie baro beveik nebuvo vietos: žmonės stovėjo prie jo po vieną, po du, būreliais. Sėdėjo kelios moterys, bet vyrai grūdosi prie baro dviem, trimis eilėmis, vienas per kitą tiesdami rankas su taurėmis barmenams su feskomis, kurie suprakaitavę pilstė gėrimus.

Buvo nežmoniškai karšta, pilna dūmų, trenkė pigiais smilkalais. Spiegiantys balsai. Juoko protrūkiai. Tyliai dūzgianti rytietiška muzika. Zo galvojo, ar ilgai ištvers šito nežaboto triukšmo pelkėje. Ji kurį laiką pastovėjo prie baro iškėlusi smakrą, ištiesusi nugarą. Įraudęs vyras susitaršiusiais plaukais ir nusmukusiu kaklaryšiu, prunkšdamas iš

žodžių, kuriuos pasakė jo draugas, smarkiai atsilošė ir grubiai pastūmė Zo.

– Opa! – šūktelėjo jis griebdamas ją už rankos. – Ar smarkiai sutrenkiau?

– Ne, – atsakė ji, mesdama į jį gailų žvilgsnį ir trindama ranką. – Nieko baisaus.

– Tai labai baisu, – užprotestavo jis. – Aš velnioniškai atsiprašau. Išgersite? Tada gal susitaikysim.

– Ačiū, – tarė ji tebesišypsodama. – Bet aš pati nusipirksiu. Būčiau dėkinga, jeigu užsakytumėt taurę balto vyno. Negaliu prasisprausti prie baro.

Ji ėmė raustis rankinėje. Jis bajoriškai mostelėjo ranka.

– Pasilaikykite savo pinigus, mieloji. Apmoka firma – mano firma.

Jam ir jo draugui šie žodžiai pasirodė neprastai vykęs sąmojis. Jie kretėjo iš juoko palinkę prie taurių. Zo gavo savo vyną.

– Pabūkite su mumis, – ragino įsiaudrinęs vyras. – Mudu su bičiuliu jau įkyrėjome vienas kitam per vakarą. Jis seksualinis maniakas, bet aš jus nuo jo apginsiu!

Dar garsesnis kikenimas.

– Berods čia linksma, – tarė Zo, – bet aš laukiu savo draugo. Gal kitą kartą.

– Bet kada, – atsakė vyriškio draugas, prabilęs pirmą kartą. Jo gašlus žvilgsnis nusliuogė jos kūnu iki pat basučių ir vėl aukštyn. – Jūs paskirkite laiką, ir aš ateisiu – užtikrinu!

Jie vis dar juokėsi, kumščiuodamiesi alkūnėmis, kai vangiai šypsodamasi ji nuėjo šalin, slinkdama palei barą. Jai nereikėjo dviejų vyrų. Jai reikėjo vieno vyro.

Ieškodama akimis, ji pamatė, kaip viena moteris ima nuo stalo pirštines ir piniginę. Jos palydovas stovėjo šalia ką tik gavęs sąskaitą ir klojo ant stalo banknotus. Greitai šonu pra-

sibrovusi pro minią, suspaudusi delne taurę, sakydama „atsiprašau, atsiprašau“, Zo Koler sugebėjo plastelėti ant baro kėdės tą pat sekundę, kai moteris nuo jos pakilo.

– Sušildžiau tau vietą, mielioji, – pasakė spindinti blondinė. Paskui atidžiau nužvelgė Zo. – Sėkmės!

– Taip, – atsakė Zo, – ačiū. – Ir greitai nusisuko.

Jai iš dešinės penki vyrai garsiai ginčijosi apie profesionaliojo futbolo komandas. Bet ją domino vyras, sėdėjęs jai iš kairės. Jis žiūrėjo tiesiai priešais save, palinkęs virš taurės, tikriausiai martinio su ledu. Atrodė, kad jis negirdi viso lalesio.

– Atleiskite, – prabilo Zo palinkdama artyn. – Ar negalėtumėte pasakyti, kuri dabar valanda?

Jis lėtai pasuko galvą ir pažiūrėjo į ją, paskui žvilgtelėjo į auksinį laikrodį ant riešo.

– Tuojau bus ketvirtis po vienuoliktos.

– Ačiū, – padėkojo ji ir šiek tiek pasisukusi ant kėdės neramiu žvilgsniu dairėsi po salę. Jai sukantis, jos keliai brūkštelėjo jo riebią šlaunį.

– Kas nutiko? – paklausė vyras. – Jis neatėjo?

Ji vėl atsisuko į barą, pasuko galvą ir pasižiūrėjo į jį.

– Kodėl manote, kad tai vyras? – paklausė. – Galbūt aš laukiu draugės.

– Netikiu, – tarė jis akimis vertindamas jos krūtinę. – Tokia graži moteris – ne, tik vyras. Ir jis kvailas, jeigu vėluoja.

– Na, – sukikeno ji, – tiesą sakant, vėluoju aš... beveik valandą.

Po kelių minučių jis pagyvėjo, nupirko abiem gėrimų, ir jie jau žinojo viską apie kits kitą – viską, ką norėjo žinoti.

Jis buvo vardu Fredas (pavardės nepaminėjo), atvykęs į Niujorką dalyvauti elektros prietaisų prekybos vadybininkų konferencijoje, surengtoje šiame viešbutyje. Atvažiavo iš

Akrono, Ohajuje, ir troško kuo greičiau sugrįžti. Zo nusprendė, kad jis tik įžengęs į šeštąjį dešimtmetį.

Ji vardu Irena (pavardės nepaminėjo), gimusi Mineapolyje. Atvažiavo į Niujorką ieškoti modelio ar aktorės darbo. Bet dabar įsidarbino nepriklausomoje televizijoje prodiuserio, sukančio komercinius ir mokomuosius filmukus, padėjėja.

Jie atsisuko vienas į kitą. Jų keliai susilietė.

– Kodėl sėdite čia vienas? – pasiteiravo Zo. – Juk tai konferencija, ir visa kita. Kodėl nesiaučiate mieste su kitais vyrukais?

– Siaučiau, – atsakė jis. – Kiek anksčiau. Bet paskui viskas pradėjo eiti kvailyn. Jie užsimanė važiuoti į Grynvič Vilidžą pasižiūrėti tų bepročių. Man toks laisvalaikis ne prie širdies.

– O koks laisvalaikis jums prie širdies? – drąsiai paklausė ji, bet susigriebė, kad gal per daug skuba, nes jo akyse išvydo šmėkštelint išgąstį.

– Na, – tarė jis nuleidęs akis, – žinote... viena kita taurelė, paskui televizorius. Aš tykus žmogus.

– Kurgi, – nusišaipė ji. – Jūs, tykieji, gerokai priėdę velnių. Tik duok jums valią.

Jis nusijuokė, krūtinė išsipūtė iš pasididžiavimo.

– Galbūt, – tarė, – bet aš jau išsišėlau.

Jis buvo sunkus, sunkus. Raudonas putlus veidas, įmitęs sprandas, minkštas liemuo. Lūpų kampučiuose užkritusios riebios raukšlelės. Kosulys sausas, kaip prisiekusio rūkoriaus. Be auksinio laikrodžio, rankogaliuose žibėjo auksiniai segtukai, perlu papuoštas kaklaryšio segtukas, rausvos spalvos žiedas su deimantu. Nebuvo girtas, bet jau kaušteléjęs. Apspangęs, kūnas pradėjęs glebti.

Jis užsakė dar dvi taures. Ji paėmė savąją, o jis griebė ją

už riešo, pasuko grandinėlę, kad galėtų perskaityti – „Kodėl gi ne?“ Pakėlęs akis įsispitrijo į ją.

– Kodėl gi ne? – paklausė kimiu balsu.

Ji palinko artyn, prikišo savo šaltą skruostą prie jo suprakaitavusio veido.

– Sakiau, kad jūs, tykieji, esat velnių priėdę. Gal einam į jūsų kambarį? Pašvęsim mažumėlę.

Jis tylėdamas linktelėjo galva.

Jie baigė gerti. Jis užsimokėjo iš storos piniginės. Abu nusiyrė pro žmonių minią.

Ji padavė jam apsiausto numerėlį, ir jis vėl sumokėjo.

– Mano paltas kambaryje, – pasakė. – Gyvenu trisdešimtame aukšte.

– Pačioje padangėje.

– Aha, mergyte, – tarė jis ir susvyravęs stvėrė ją už rankos pusiausvyrai išlaikyti. – Kartu su paukščiukais.

– Tai tik tavo kambarys? – tyliai paklausė ji. – Ar dar kas nors jame gyvena?

– Tik mano, – sumurmėjo jis. – Mano ir tavo.

Jie vargais negalais įsispraudė į liftą, pilną besijuokiančių, spiegiančių girtų konferencijos dalyvių. Dar viena pora išėjo trisdešimtame aukšte, bet pasuko į kitą ilgo koridoriaus pusę. Fredas nusivedė ją už koridoriaus kampo iki kambario Nr. 3015.

Sustojo priešais duris lygiu paviršiumi.

– Pažvelk į šias duris, Irena, – liepė jai. – Pasakyk, ką matai. Arba ko nematai.

Ji iškart sumojo – buvo skaičiusi viešbučių biznio žurnale, – bet nenorėjo gadinti jam triumfo valandėlės.

– Man jos durys kaip durys, – atsakė gūžtelėdama pečiais.

– Nėra rakto skylutės! – šūktelėjo jis. – Va, tik štai šis...

Jis parodė jai siaurą plyšelį su metaliniu rėmeliu tiesiai po rankena. Paskui išsiėmė iš švarko kišenės plastiko kortelę. Ne didesnę už kreditinę.

– Magnetinė, – paaiškino jis Zo. – Kodas įspaustas tarp dviejų kieto plastiko plokštelių. Ir joks kaimynystėje gyvenantis bičiulis šaltkalvis jo nenukopijuos. Kol kas.

– Nuostabu, – pasakė ji.

– Absoliutus saugumas. Užkerta kelią įsilaužimui. Kas gi atrakins spyną, kurios nematyti? – Šiek tiek pasikrapštęs jis įstūmė kortelę į plyšį. Skląstis iššoko, jis paspaudė rankeną, atidarė duris ir pasitraukė:

– Prašom į mano pilį. O aš turiu paspausti ranką savo draugui.

Jis nuėjo į vonios kambarį ir užsidarė. Zo žengė lėtai ir atsargiai. Nusivilko apsiaustą ir atsargiai padėjo ant poliruotos spintelės durų. Lėtai atsisėdo į krėslą su aukšta atkalte. Rankomis neprisilietė prie jokio paviršiaus.

Išgirdo nuleidžiamą vandenį. Po akimirkos jis išėjo rankomis lygindamas rusvus plaukus.

– Nagi, – tarė pakiliu balsu, – balius prasideda. Ką pasakytum apie taurelę geriausio pasaulyje brendžio? Be jo niekada nesileidžiu į kelionę.

– Ar žinai, kas sakoma apie alkoholį? – suktai paklausė ji. – Jis didina norą, bet mažina galimybes.

– Zuikių dainos, – atšovė jis. – Tu nesiskųsi, mieloji.

– Na... gal kokį gurkšnelį...

– Gera mergaitė. Mano vėzdas bus švininis.

Jie abu nekukliai nusijuokė. Ji žiūrėjo, kaip jis ištraukia butelį iš viršutinio stalčiaus. Šiek tiek įpylė. Kai atnešė gėrimą jai, jos rankos buvo sąmoningai užimtos veidrodėliu, į kurį žiūrėdama taisėsi plaukus. Tad jis pastatė stiklinę ant stalo krašto prie krėslo. Paskui atsisėdo ant lovos krašto. Atsisuko į ją.

– Klausyk, – pasakė. – Ar nepricštarausi, jeigu užsirūkysiu cigarą?

– Žinoma, kad ne, mielasis. Aš mėgstu cigaro dūmų kvapą.

– Tikrai? – suabejojo jis. – Mano žmonai nepatinka.

– Tikrai, – užtikrino ji. – Rūkyk drąsiai.

Jis nukirpo cigaro galiuką ir prisidegęs ėmė patenkintas papsėti.

Ištraukė iš po paklodės pagalves ir atrėmė jas į galvūgalio lentą. Nusimetė švarką ir liemenę, nusiavė batus. Palaisvino kaklaryšį, prasisegė apykaklę, pro kurią išsiveržė raudonas riebus kaklas.

Tada atsirėmė nugara į pagalves, ištiesė kojas, sukryžiavo pėdas. Cigarą laikė vienoje rankoje, brendį kitoje.

– Et, žmogau, žmogau, – atsiduso. – Tėvas sakė, kad bus tokių naktų, bet neminėjo, ar dažnai. Ei, mieloji, kodėl neįsitaisai patogiau?

– Maniau, niekada nepaprašysi, – sukikeno ji.

Ji atsistojo, priėjo prie lovos. Užspaudė jam akis, bet kai ėmė traukti žemyn užtrauktuką ant liemens, jis žvilgsniu sekė jos judesį. Brendis ir cigaras buvo pamiršti. Jis stebėjo kiekvieną jos judesį. Ji nusitraukė suknelę per galvą, stengdamasi nesujudinti peruko. Nusišypsojo jam, apsisuko ir nuėjo smarkiai krypuodama klubais. Paguldė sulankstytą suknelę ant apsiausto. Paskui atsisuko į jį įsirėmusi rankomis į klubus. Įtraukė pilvą, atstatė krūtinę. Pakraipė galvą.

– Patinku? – koketiškai paklausė.

– Oho, – atsakė jis visas virpėdamas. – Yra kur akis paganyti. Senis Fredis šiandien laimėjo prizą. Ateik čia.

Ji atsistojo ant lovos. Jis pasidėjo brendį ant miegamojo staliuko. Ranka prisilietė prie baltos švelnios odos tarp bikinio ir kojinės. Ji pasisukinėjo, leisdama jam glostyti.

– Tu varai mane iš proto, – kimiai pasakė jis.

Ji palinko virš lovos, prikišo savo veidą prie jo. Kai jo ranka ėmė siekti jos peruko, ji atšlijo.

– Kodėl nenusivelki viso to? – paklausė ji. – Einu siusiuko, tuojau grįšiu. Padarysiu viską, ko nori. Žinok, viską.

Jis suniurzgė ir ištiesė rankas į ją. Ji nusijuokė ir išsisuko. Paėmusi rankinę, nuėjo prie vonios kambario durų. Jis spoksojo į ją. Ji pavizgino jam pirštais ir dingo už durų.

Užsirakino duris ir ėmėsi darbo. Nusispyrė sandalus, nusitraukė raiščius, kojines, liemenėlę. Nusišlapino. Nuleisdama vandenį svirtelę laikė suėmusi dviem sluoksniais tualetinio popieriaus. Pažiūrėjo, kaip vandens sūkurys įtraukia popierių. Atidarė rankinę ir pasiruošė. Paskui palaukė žiūrėdama į spintelės veidrodį. Po minutėlės atpažino save. Laukė, kol išgirdo:

– Irena? Ko gi lauki?

Ji atrakino duris, mažumėlę pravėrė ir žvilgtelėjo į kambarį. Jis buvo išjungęs palubės šviesą, palikęs degti tik stalinę lempą prie lovos. Lovos užtiesalai gulėjo nublokšti. Jis dryksojo aukštielninkas, paklodę užsitraukęs iki juosmens. Nuoga krūtinė buvo plaukuota ir putli. Riebios krūtys metė pailgus šešėlius. Jis rūkė savo cigarą. Zo apsivyniojo viešbučio rankšluosčiu dešinę ranką iki alkūnės. Paskui išjungė šviesą.

– Pasiruošusi, – tarė nerūpestingu balsu. – Jau ateinu.

Jis pasisuko, kad matytų jos nuogą kūną artėjantį prie lempos metamo šviesos kūgio.

– Dieve šventas, – sumurkė.

Ji nuėjo prie dešiniojo lovos krašto, toliau nuo staliuko ir lempos. Palinko virš jo švelniai šypsodamasi. Jis pasisuko kairėn padėti cigaro į peleninę. Zo nuleido ranką, leisdama rankšluosčiui nukristi. Laikydama šveicarų armijos peilį

kaip durklą, smeigė juo į kairę riebaus kaklo pusę ir truktelėjo į save.

Jis sugargaliavo, ir sunkus jo kūnas šoktelėjo aukštyn. Kraujas trykštelėjo fontanu, pasruvo upeliais, srautu, nudažiusiu orą raudonais garais. Permerkęs lovą nutekėjo ant grindų.

Zo Koler nutempė paklodę, apnuogindama jo riebų pilvą, kojas su išsišovusiomis kraujagyslėmis, suglebusį penį ir kiaušinius, pasislėpusius susiraizgiusių balkšvai rusvų plaukų lizde.

Kruvina, slidžia ranka dūrė į jo genitalijas. Jos veide nebuvo matyti nei triumfo, nei pergalės. Ji badė jį be šypsenos, be riksmų, bet nuosekliai ir dalykiškai. Sulig kiekvienu dūriu garsiai kartojo:

– Še tau. Še tau. Še tau.

2

Buvęs Detektyvų skyriaus viršininkas Edvardas Delanis sumuštinius valgydavo dviem būdais.

Tuos, kuriuos jis vadindavo „sausais“ sumuštiniais, – tokius kaip kepta jautiena su balta duona arba „tarptautinius sumuštinius“ – kumpį su bandele, – jis valgydavo sėdėdamas prie virtuvės stalo, ant kurio gulėdavo praėjusios dienos „New York Times“ finansams skirta dalis. „Šlapieji“ sumuštiniai, tokie kaip bulvių salotos ant ruginės duonos su aštriomis angliškomis garstyčiomis, ar sardinės su pomidorais ir svogūnų riekelėmis, užteptomis majonezu, buvo valgomi palinkus virš kriauklės. Baigęs valgyti, Delanis paleisdavo vandenį nuplauti trupiniams ir nuvarvėjusiems lašams.

Abu valgymo būdai buvo tikra Dievo rykštė šefo žmonai Monikai. Ji vis dar tebesistengė priversti jį valgyti civilizuočiau, net jeigu tai būdavo lengvi priešpiečiai.

Delanis bandė jai paaiškinti kaip mokėdamas kantriau, kad jis trisdešimt gyvenimo metų praleido Niujorko policijos departamente, ir didesnę tų metų pusę – Detektyvų skyriuje. Nuo tų laikų sumuštiniai tapo jo blogu įpročiu. Turint omeny ilgas ir negailestingas darbo valandas, sumuštiniai, valgomi darbo metu, paprastai buvo vienintelis gyvybės palaikymo šaltinis.

– Bet tu jau pensijoje, – sušukdavo ji.

– Įpročiai lieka įpročiais, – atsakydavo jis išdidžiai.

Tiesą sakant, jis mylėjo sumuštinius. Viena iš dažnai jį lankiusių fantazijų per tuos kaskart sunkiau ant pečių gulančius pensinio gyvenimo metus buvo svajonė, kad vieną gražią dieną jis galės parašyti ploną knygelę „Komisaro Delanio sumuštiniai". Kas turėjo tam didesnę teisę? Kas, jei ne jis, išrado nepakartojamą šaltos kiaulienos ir plonai pjaustyto baltojo ridiko ant rupiai maltos ruginės duonos sumuštinį?

Kovo 19-osios vakare Monika Delani, padedama Rebekos Bun, detektyvo seržanto Abnerio Buno žmonos, ruošė užkandžius savajai keturiolikos moterų grupei. Prieš pietus turėjo būti skaitoma psichologo paskaita, paskui jos aptarimas. O tada jau pietūs.

– Mes valgysime avokadas ir varškės sūrio salotas, – tvirtu balsu tarė Monika. – Yra salotų, vyšninių pomidorų, agurkų, žalios paprikos. Tau visko užteks. O jeigu nepatinka, pašauk į orkaitę puodą su makaronais ir sūriu. Be to, nuo vakar dar liko vištienos.

– Dėl manęs nesirūpink, – patarė jis. – Vakar tiek prisikimšau, kad šįvakar susilaikysiu. Tik pasidarysiu sumuštinį ir su alaus buteliu nusinešiu į savo urvą. Nesijaudink, aš nebadausiu.

Būdamas metodiškos prigimties, jis ėmė ruoštis iš anksto, kol dar nebuvo Rebekos Bun ir moterys nepradėjo triūsti virtuvėje. Jis pasitikrino šaldytuvo turinį ir susitaisė sumuštinių iš to, ką jame rado.

Vienas – balta veršiena su riekelėmis raudono svogūno, juodomis alyvomis be kauliukų ir šaukšteliu krienų padažo. Antrasis buvo grubus statinys iš raudonos ir trapios argentinietiškos konservuotos mėsos su agurko griežinėliais ant ruginės duonos. Jis suvyniojo abu sumuštinius į foliją ir nustūmė į šaldytuvo gilumą, kad atšaltų.

Kai atvažiavo Rebeka ir suskambo durų skambutis, Edvardas Delanis greitai ištraukė sumuštinius, paėmė butelį tamsaus „Löwenbräu“ alaus ir išskubėjo iš virtuvės. Jis pasitraukė į savo irštvą ir uždarė sunkias duris. Kabineto stalas buvo nuklotas popieriais, čekiais, laiškais, atverstomis užrašų knygelėmis. Pastarąsias dvi savaites Delanis kasdien po kelias valandas praleisdavo skaičiuodamas federalinius metų mokesčius. Tiesą sakant, šefas darė tik juodą darbo dalį, sumuodamas pajamas, išlaidas, atimdamas ir t.t. Galutinę ataskaitą paruošdavo Monika, jo antroji žmona.

Monika buvo Bernardo Gilberto, atsitiktinės žudiko Danielio Blanko aukos, kurį Delanis padėjo sulaikyti, našlė. Žmogžudysčių virtinė buvo nutraukta tame pačiame kambaryje, kuriame dabar sėdėjo Delanis. Lombardo operacijos štabe.

Praėjus metams po jo pirmosios žmonos Barbaros mirties nuo kepenų užkrėtimo, šefas vedė Moniką Gilbert. Jis turėjo du vaikus, Edvardą jaunesnįjį ir Elizabetą – abu jau su savo šeimomis, Liza su dvynukais. Monika turėjo dvi mergaites, Merę ir Silviją, kurios dabar gyveno internatinėje mokykloje ir ruošėsi studijuoti koledže.

Gilbertas, Monikos pirmasis vyras, buvo buhalteris, ir ji lankė kursus, norėdama padėti jam ne tik triūsdama virtuvėje. Ji sekė visus mokesčių įstatymų pasikeitimus. Delanis buvo laimingas, galėdamas patikėti jai galutinę ataskaitą, kuri užimdavo vis daugiau laiko ir darėsi vis sudėtingesnė.

Nenorėdamas jaukti popierių ant stalo, Delanis prisitraukė rašomojo stalo kėdę su ratukais. Paskui nukėlė nuo stalo senutę rašomąją mašinėlę. Net nesustenėjęs, apsidžiaugė jis. Paskui, suėmęs rankomis, kilstelėjo nuo stalo popierius ir užklojo stalą laikraščiu. Išsivyniojo sumuštinius, atsikimšo alų ir atsisėdo ant senos sukamosios kėdės.

Atsikando sumuštinio su rūkyta mėsa. Užgėrė gurkšniu tamsaus alaus. Atsikrenkštė.

Užsidėjo skaitymui skirtus akinius ir ėmėsi darbo, negirdėdamas iš už durų atsklindančio pašnekesio ir juoko. Šitiek laiko išdirbęs pilname žmonių detektyvų būrio kambaryje, jis išmoko suskliausti ausis ir nieko negirdėti. Gali juk užčiaupti burną, užmerkti akis, tai kodėl gi ne ausis?

Dirbo kruopščiai ir atkakliai. Sudėjo abiejų metines pajamas, nes Monika į jų šeimą atnešė metinę rentą, paliktą mirusio vyro; pridėjo investicijas į kuklų akcijų portfelį, kuris duodavo neblogus dividendus, nors kainos ir krito.

Edvardas Delanis gavo gerą pensiją, pajamas iš pelningų, mokesčiais neapdėtų Niujorko miesto obligacijų, kurios, ačiū Dievui, nenukentėjo; be to, jis anksti buvo pradėjęs mokėti socialinio draudimo mokesčius. Jis ir žmona galėjo be rūpesčių gyventi nuosavame, atnaujintame name, kuris stovėjo visai greta 251-ojo policijos komisariato.

Vis dėlto bendras jų pajamas, kurios būtų leidusios jiems prabangiai gyventi prieš dešimt metų, dabar žiauriai graužė infliacija. Ji smarkiai nepakeitė jų gyvenimo, nes nei vienas, nei kitas nebuvo išlaidūs, tačiau nerimas širdyje kirbėjo.

Skaičiuodamas čekius, Delanis pamatė, kiek daug grynųjų pinigų išleista Edžiui jaunesniajam, Lizai; Lizos dviem vaikams. Ir kiek daug kainavo Merės ir Silvijos drabužiai ir mokslai. Jis nesigailėjo nė vieno išleisto cento, tačiau... Po kelių metų, kai ateis laikas abiem mergaitėms stoti į koledžą, mokslas universitete kainuos gal 50 000 dolerių, jei ne daugiau. Tai nežadėjo nieko gero.

Jis baigė valgyti sumuštinį su mėsa. Ir gerti alų. Priėjęs prie durų atidžiai įsiklausė. Išgirdo moters balsą, tikriausiai paskaitą skaitančios psichologės.

Nusprendęs, kad akimirka tinkama, movė į virtuvę.

Žengdamas kiek galima tyliau, pastvėrė iš šaldytuvo alų, šį kartą skardinę „Schlitz“, ir vėl nuskubėjo į kabinetą. Nustūmė akinius ant kaktos. Atsikimšo alų, gurkštelėjo. Atsikando sumuštinio su vištiena. Sėdėjo sudribęs kėdėje, kojas užkėlęs ant stalo krašto. Galvojo apie vaikus, visus vaikus, Monikos ir savo vaikus. Liūdnai prisiminė jųdviejų vienintelį vaikutį, sūnelį, kuris mirė vos po trijų mėnesių trapaus gyvenimo nuo kvėpavimo takų infekcijos. Karstelis buvo toks mažas.

Po kurio laiko, kramsnodamas ir gurkšnodamas, jis vėl išgirdo iš svetainės sklindančio pašnekesio garsus, ginčų klegesį. Suprato, kad paskaita baigta, netrukus baigsis audringas aptarimas ir ateis laikas avokadoms ir varškės sūrio salotoms. Kaip gerai, kad jis išvengė viso *to!*

Staiga durys atsilapojo. Kambaryje pasirodė jauna moteris. Išvydusi jį, sutriko ir žengė atatupsta.

– Ak! – tarė ji. – Atleiskite, maniau, kad tai...

Jis šypsodamasis atsistojo.

– Nieko baisaus, – tarė. – Tai, ko jūs tikriausiai ieškote, yra prieškambaryje, prie laukujų durų.

– Ačiū. Dovanokite, kad sutrukdžiau.

Jis atsainiai mostelėjo ranka. Ji uždarė duris. Jis vėl atsisėdo ir norėdamas nusiraminti, įtikinti save nutarė išbandyti savo pastabumą. Tą moterį matė gal penkias sekundes.

Tai buvo, kalbėjo jis sau, baltaodė moteris, maždaug trisdešimt penkerių metų amžiaus, apie 6 pėdas ir 5 colius ūgio. Svoris: 120. Šviesūs, pečius siekiantys plaukai, trikampis veidas su ilga, plona nosimi ir patemptomis lūpomis. Auksiniai karantys auskarai. Neaptempta vilnonė miško žalumo suknelė. Skaitmeninis laikrodis ant kairiojo riešo. Kojos nuogos, be kojinių. Basutės. Kalbėdama aiškiai švepluoja. Ant dešiniosios blauzdos tvarstis.

Jis nusišypsojo. Neblogai. Galėtų ją atskirti iš atpažinimui išrikiuotų moterų arba nupasakoti jos išvaizdą policijos dailininkui, kuris nupieštų portretą. Jis vis dar buvo policininkas.

Dieve, kaip jis išsiilgo savo darbo. Sėdėjo susimąstęs, ne pirmą kartą galvodamas, ar nepadarė klaidos atsisakydamas prestižinės Detektyvų skyriaus viršininko vietos ir pasiprašydamas į pensiją. Priežastis tąsyk buvo su darbu susijusios politinės nesąmonės.

Dabar mąstė, kad galbūt politikų spaudimas yra neišvengiamas tokiame poste kaip jo. O gal tai buvo silpnumas, kad jis neištvėrė. Gal stipresnės dvasios vyras būtų dirbęs savo darbą, priešindamasis grasinimams, miesto savivaldybės, įtakingų vyrų ir moterų suokalbiams. O kada negalėtų atsispirti, reikėtų mažyčio kompromiso, tolygaus išgyvenimui.

Vis dėlto jis...

Jo mintis nutraukė tylus, atsargus beldimas į duris, kurios vedė į virtuvę.

– Užeikite! – šūktelėjo.

Edvardas Delanis atsistojo, nuėjo per kambarį ir paspaudė kito vyro atkištą ranką.

– Seržante! – tarė jis su laiminga šypsena veide.

Po kelių minučių seržantas detektyvas Abneris Bunas sėdėjo ant oda aptrauktos kėdės. Delanis pasuko savo kėdę taip, kad galėtų kalbėtis su svečiu neatsitraukęs nuo stalo.

Šefas vikriai sulakstė į dūzgiančią virtuvę kibirėlio su ledu ir sodos vandens seržantui, kuris buvo alkoholikas ir jau dvejus metus neėmė burnon nė lašo. Delanis įsipylė sau viskio ir gerokai atmiešė jį vandeniu.

– Užsukau pasiimti Rebekos, – paaiškino Bunas. – Bet jos dar tebevalgo. Tikiuosi, nesutrukdžiau jums.

– Nieku gyvu, – geraširdiškai tarė šefas. Ranka mostelėjo į popieriais apšnerkštą stalą. – Mokesčiai. Pasakykit, kaip naujasis viršininkas?

Gal penkiolika minučių abu vyrai šnekučiavo, aptarinėdami skyriaus reikalus. Daugiausiai kalbėjo Bunas: ką paaukštino, ką perkėlė dirbti kitur, ką išleido į pensiją.

– Jie vėl grąžina detektyvus, – pasakojo jis Delaniui. Specialieji būriai nepateisino vilčių.

– Skaičiau apie tai, – linktelėjo galvą šefas. – Bet kai kurie daliniai išliko, ar ne?

– Keletas. Vienam jų dabar ir priklausau. Tai svarbiausias kovos su nusikalstamumu padalinys Midtaun Norte.

– Gerai, – šiltai tarė Delanis. – Kiek turit vyrų?

Bunas nejaukiai suerzėjo.

– Na, maždaug prieš mėnesį turėjau penkis. Dabar turiu dvidešimt keturis, o rytoj jie dar priima ir leitenantą.

Šefas apstulbo, bet stengėsi to neparodyti. Jis smalsiai žvilgtelėjo į Buną. Vaikinas atrodė nusikamavęs, po akimis juosvi maišeliai. Kūnas subliuškęs, iš nuovargio susitraukęs. Atrodė, kad jam reikia karšto maisto ir keturiasdešimt aštuonių valandų miego.

Bunas buvo aukštas liesas vyras, nerangios eisenos ir minkštų judesių. Plaukai rausvai gelsvi, strazdanotas veidas išblyškęs. Greičiausiai jam tuoj keturiasdešimt, bet jis vis dar tebebuvo drovus, nevikrus, kaimietiškų manierų; šypsojosi berniokiškai žaviai.

Delaniui teko dirbti su juo Viktoro Maitlando nužudymo byloje, ir jis žinojo, kad tai geras detektyvas, kai neužmina kamščio. Bunas kalbėjo lėtai, bet analitiškai ir nuosekliai. Jis nedejuodamas užsikrovė ant pečių visus savo amato vargus ir sunkumus. Kai reikėdavo beatodairiškos drąsos, jis pavirsdavo tigru.

Šefas įdėmiai nužvelgė pašnekovą. Pastebėjo, kad ploni pirštai truputį virpa. Tai ne alkoholis. Rebeka sutiko tekėti už jo tik tada, kai jis prisiekė daugiau neprisiliesiąs prie taurelės. Delanis negalėjo patikėti, kad Bunas rizikuotų iš pažiūros laiminga santuoka.

– Seržante, – pagaliau prabilo jis. – Atrodote visai nuo koto nusivaręs. Kas nutiko?

Bunas pastatė tuščią stiklinę ant kilimėlio prie kėdės. Sėdėjo susikūprinęs, gniaužydamas ant kaulėtų kelių sudėtus kumščius. Jis pakėlė akis į Delanį.

– Turime dublikatą, – tarė jis. – Žmogžudystę.

Šefas įsispoksojo į jį, paskui lėtai nugėrė gurkšnį iš savo stiklo.

– Ar tikrai?

Bunas linktelėjo.

– Kol kas tik dvi, bet *modus operandi* tas pats; dėl to nėra jokios abejonės. Kol kas viską laikome užspaudę, bet juk vieną dieną atsiras koks galvotas žurnalistas, kuris susies abu atvejus.

– Dvi identiškos žmogžudystės? – paklausė Delanis abejonės kupinu balsu. – Gali būti tik sutapimas.

Seržantas atsiduso ir atsistojo. Prisidegė cigaretę ir laikydamas ją pageltusiais nuo tabako pirštais vėl atsisėdo; užkėlė vieną koją ant kitos, paskui apkeitė.

– Gal mes ir per daug erzėjam, – prisipažino jis. – Bet po tos nelemtos Semo sūnaus bylos visas skyrius tiesiog dreba laukdamas išnyrant maniaką. Mums reikėjo greičiau išnarplioti tą Semo sūnaus žmogžudysčių istoriją. Raktą mįslei įminti davė balistikos skyrius. O dabar gal persistengiame, mėgindami susieti du nieko bendra neturinčius įvykius ir rėkdami: „Maniakas!“ Bet tik ne šį sykį. Šios dvi tikrai identiškos.

Šefas Edvardas Delanis nenuleido nuo Buno akių, tačiau tarsi jo nematė. Pajuto pažįstamą virpulį, kutenimą, iššūkį. Negana to, pajuto pyktį ir ryžtą.

– Ar papasakosit man? – paklausė.

– Žinoma! – susijaudinęs šūktelėjo Bunas. – Gal pajusite ką nors, ką mes pražiopsojome.

– Labai abejoju, – tarė Delanis. – Bet išbandykite mane.

Detektyvas seržantas Abneris Bunas greitakalbe pažėrė faktus, tarsi raportuodamas viršininkui. Buvo aišku, kad tuo tyrimu jis gyveno daug valandų, nes nė sykio neužsikirto.

– Pirmoji žmogžudystė: vasario penkioliktoji, šiais metais. Auka: baltaodis vyras, penkiasdešimt ketverių metų, rastas papjautas „Grand Park" viešbučio 914-ajame kambaryje. Nuogą kūną kambarinė aptiko maždaug 9.45 ryto. Perpjauta aukos gerklė ir daugybė durtinių žaizdų genitalijose. Autopsija nustatyta mirties priežastis: nukraujavimas. Tas rėžis per gerklę jo nenužudė. Įrankis – aštrus daiktas, maždaug trijų colių ilgio.

– Trys coliai! – šūktelėjo Delanis. – Dieve, tai kišeninis, lenktinis peiliukas!

– Greičiausiai, – linktelėjo Bunas. – Maksimalus geležtės plotis – trys ketvirčiai colio, pasak medicinos eksperto, dariusio skrodimą.

Seržantas pakėlė stiklinę nuo grindų, ėmė kramtyti ledo gabaliukus. Dabar, pradėjęs kalbėti, jis atrodė atsipalaidavęs. Kalba sulėtėjo, ėmė dažniau krypti į šalį.

– Taigi kambarinė pasibeldžia ir įeina tvarkyti, – tęsė jis. – Ji senyva moteris ir nelabai primato. Tiesą sakant, ji pamato tik tada, kai jau stovi kraujo klane prie lovos. Ji suklinka ir apalpsta, nukrisdama tiesiai į kraujo balą. Atbėga šveicorius. Paskui jį – du viešbučio gyventojai, buvę koridoriuje. Šveicorius iškviečia apsaugos tarnybą, žinoma, kambario telefonu,

sujaukdamas visus atspaudus. Apsaugos darbuotojas atšuoliuoja su padėjėju ir iškviečia valdytoją, kuris atlekia su savuoju padėjėju. Galų gale kažkam užtenka proto paskambinti 911. Kai pasirodė pirmieji mėlynieji, kambaryje trainiojosi gal dešimt žmonių. Kilo isterija. Nuostabu. Aš atsidūriau ten beveik tuoj pat, kaip ir operatyvinė grupė. Jie buvo įsiutę, ir aš jų nekaltinu. Galėjai paleisti per kambarį Septintąją kavaleriją, ir ji nebūtų pridariusi daugiau žalos.

– Tokių dalykų pasitaiko, – užjaučiamai tarė Delanis.

– Tikriausiai, – atsiduso Bunas, – bet, žinoma, mes nebuvome priblokšti pertekliumi to, ką būtų buvę galima pavadinti įkalčiais. Auka – toks Džordžas T. Puleris iš Denverio. Urminė prekyba brangenybėmis. Jo sritis buvo rankų darbo sidabriniai papuošalai, inkrustuoti turkiu ir kitais pusbrangiais akmenimis. Atvyko pasižiūrėti brangenybių parodos, surengtos tame pačiame „Grand Park" viešbutyje. Tai buvo jo antroji naktis Niujorke.

– Įsilaužimas?

– Vargu, – atsakė Bunas.

Paskui paaiškino, kad kambaryje 914 įtaisytas dvigubas užraktas su spyruokline spyna ir dar skląsčiu. Uždarytos durys užsirakindavo automatiškai, bet antroji sklendė veikia, kai iš lauko pusės pasukamas raktas, o iš vidaus – paspaudžiamas mygtukas.

– Kai įėjo kambarinė, – tęsė Bunas, – durys buvo užrakintos tik spyruokliniu skląsčiu. Atrodo, kad žudikas tiesiog išėjo ir uždarė paskui save duris.

Delanis sutiko.

– Jokių požymių, kad iš lauko pusės būtų krapštytasi su spyna. Nėra įbrėžimų ant mechanizmo, nei alyvos, nei vaško pėdsakų. Todėl didelė tikimybė, kad spyna nebuvo išlaužta. Džordžas T. Puleris pasikvietė žudiką vidun.

– Manau, atlikote įprastą procedūrą, – tarė šefas. – Draugai, verslo ryšiai? Asmeniniai priešai? Verslo problemos? Pavydus partneris?

– Dar ir viešbučio gyventojai, – pridūrė seržantas nuvargusiu balsu. – Ir viešbučio personalas. Ir barmenas, ir padavėjai kokteilių bare ir pirmo aukšto restorane. Daugybė „na, galbūt...“ ir „tikriausiai“. Bet iš viso to šnipštas. Per tą brangenybių parodą ir visa kita viešbutis tą vakarą buvo perpildytas. Aišku tik tai, kad jis buvo susitikęs dar su dviem prekeiviais parodos poilsio kambaryje. Tai buvo apie septintą valandą. Tada trijulė išsiskirstė. Puleris pasakė, kad eina pasidairyti, ar kur neras padoraus kepsnio. Operatyvininkai rado galybę pirštų atspaudų, bet daugiausia silpnus ir išskydusius. Jie vis dar atsirinkinėja. Dieve mano, šefe, reikia turėti omeny visus tuos žmones, kurie trainiojosi kambaryje, kai buvo aptiktas lavonas, be to, viešbučio darbuotojus ir tuos, kurie ten gyveno iki Pulerio. Beviltiška, bet mes nenuleidžiame rankų.

– Neturite iš ko rinktis, – akmeniniu balsu tarė Delanis.

– Tai tiesa. Dar vienas dalykas. Operatyvininkai išnaršė vonios kambarį. Rado kraujo nutekamajame vamzdyje. Ne tiek, kad būtų galima ką nors tvirtinti, bet laboratorija mano, kad tai aukos kraujas. Ta pati grupė, be to, auka buvo gėrusi terazino, o jo yra ir vamzdyje aptiktame kraujyje.

– Terazinas? Kuriems velniams jis jį gėrė?

– Jūs nepatikėsite, bet jam užeidavo žagsulio priepuoliai. Terazinas padeda. Šiaip ar taip, beveik neliko abejonių, kad kraujas vamzdyje – jo, o ne kieno nors kito. Neįmanoma, kad jis būtų atsikėlęs iš lovos, nusipraustų po dušu, paskui atsigultų ir mirtinai nukraujuotų. Vadinasi, tai žudikas? Apsitaško krauju. Paskui jį nusiplauna. Tada išeina.

– Plaukų vandenyje neradote? Ne aukos plaukų?

– Nieko, – niūriai burbtelėjo Bunas. – Tai būtų didelė sėkmė.

– Šlapias rankšluostis? – paklausė Delanis.

Bunas pirmą kartą nusišypsojo.

– Jūs nieko nepraleidžiate, ką? Ne, šlapio rankšluosčio nebuvo. Bet stigo vieno viešbutinio rankšluosčio. Manau, kad žudikas jį išsinešė.

– Ko gero. Nekvailas.

Seržantas Bunas vėl surimtėjo, susikaupė, palinko į priekį.

– Šefe, – tarė jis, – atrodo, kad išklojau viską, ką per tas dvi dienas sugebėjome sužinoti apie Pulerio nužudymą. Jeigu jūs būtumėt pakliuvęs į tokią padėtį, kaip būtumėt pasielgęs? Klausiu todėl, kad manau, jog sumoviau visą tą reikalą. Na, gal ir nesumoviau, bet per daug laiko sugaišau eidamas klaidingu taku. Kaip jums viskas būtų atrodę?

Edvardas Delanis minutėlę tylėjo. Paskui atsistojo, nuėjo prie bufeto. Įsipylė sau dar vieną taurę, įsidėjo iš kibirėlio paskutinį ledo gabaliuką.

– Dar sodos vandens? – paklausė. – Ar ko nors kito?

– Ne, ačiū. Nieko nereikia.

– Aš užsirūkysiu cigarą. Jūs?

– Ačiū, pripratau prie savų, šefe.

Bunas krestelėjo pakelį ir ištraukė cigaretę. Šefas brūkštelėjo jam degtuką, prisidegė pats.

Iš svetainės ir iš prieškambario atsklido išeinančių svečių klegesys. Trinktelėjo laukujės durys. Monika Delani atidarė į virtuvę vedančias duris ir įkišo galvą.

– Jos išeina, – paskelbė, – bet dar valandą užtruks tvarkymasis.

– Reikia pagalbos? – paklausė šefas.

– Kas bus, jei pasakysiu „taip“?

– Aš pasakysiu „ne“.

– Fui, – tarė ji ir išėjo.

Delanis vėl susmuko sukamojoje kėdėje. Papsėdamas cigarą atsilošė ir įsistebeilijo į lubas.

– Ką būčiau daręs? Turbūt galvočiau taip, kaip ir jūs. Eičiau žingsnis po žingsnio. Į Niujorką atvyksta prekeivis, konferencijon ar panašiai. Vienas pats išeina į miestą. Randa gerą kepsnį, kurio ieško. Gal butelis vyno. Dar kelios taurelės.

– Tai ir radome jo skrandyje, – įterpė Bunas.

– Jis vaikštinėja, – tęsė Delanis. – Užsuka į kelias smukles. Susiranda prostitutę ir nusiveda į savo kambarį. Galbūt jie susiginčija dėl pinigų. Gal jis užsimano ko nors įmantresnio, o ji nesutinka. Savo piniginėje ji turi peilį. Dauguma kekšių juos nešiojasi. Jis ima bjauriai elgtis, o ji nusiunčia jį į aną pasaulį. Štai kaip aš galvočiau. O jūs?

Abneris Bunas atsiduso su palengvėjimu.

– Lygiai taip pat. Mano galvoje iškilo toks pat scenarijus. Nedidukas peilis – moteriškas ginklas. Ir žudikas turėjo būti nuogas, kai Puleris mirė. Antraip kam tas dušas ir dingęs rankšluostis. Taip, užsukau mašiną. Apklausėme milijoną prostitučių, iki pat Vienuoliktosios aveniu. Sukėlėme ant kojų visus informatorius apie prostitutes ir sutenerius. Su Pulerio nuotrauka perėjome visus Manheteno barus. Tada ir pradėjau manyti, kad tuščiai gaištame laiką. Dėl to, kad kai ko jums nepasakiau. Kai ko, dėl ko abejojau visas tas tris dienas po kūno suradimo.

– Kas tai?

– Pulerio neapšvarino. Jis turėjo neužrakintą pavyzdžių portfelį su maždaug 20-ies tūkstančių vertės turkio ir sidabro gaminiais. Niekas nepaimta. Piniginė prikimšta pinigų ir kredito kortelių. Viskas palikta. Atsekėme jo kelią po išvykimo iš Denverio. Jo žmona ir partneris žinojo, kiek jis turi

vertybių. Paskaičiavome, kiek galėtų išleisti Niujorke per vieną ar du vakarus. Viskas liko. Jis neapšvarintas.

Edvardas Delanis minutėlę žiūrėjo, paskui papurtė savo sunkią galvą.

– Neskamba, – piktai tarė jis. – Kekšė būtų jį nuskalpavusi. Kaip kažin ką. Ji nepuolė į paniką, jai užteko savitvardos nusiplauti kraują prieš išeinant. Tai kodėl ji jo neapkraustė?

Seržantas iškėlė rankas.

– Nė velnio nesuprantu, – karčiai pasakė. – Nei penki, nei devyni. Ir dar vienas nepaaiškinamas dalykas: jokių grumtynių pėdsakų. Visiškai jokių. Nieko nėra Pulerio panagėse. Jokių svetimų plaukų ant lovos. Vaikinui buvo penkiasdešimt ketveri, žinoma, jis buvo dramblotas ir raumeningas. Jeigu kyla peštynės su prostitute, ir ji žengia artyn su peiliu, – jis juk kažką darys, ar ne? Išsiris iš lovos, trenks jai per marmūzę, numes lempą – *kažką* padarys. Bet nėra jokių pėdsakų, kad jis būtų priešinęsis. Tiesiog drybsojo laimingas ir leido perpjauti sau gerklę. Ką jūs apie tai manote?

– Buvo su sąmone ar ne?

– Laboratorija ištyrė alkoholio kiekį kraujyje ir sako, kad jis buvo apygirtis, bet sąmonės praradimas mažai tikėtinas.

Abu vyrai nutilo spoksodami vienas į kitą. Pagaliau...

– Jūs minėjote jo žmoną, – tarė Delanis. – Vaikai?

– Trys.

– Šūdas.

Bunas liūdnai linktelėjo.

– Šiaip ar taip, šefe, jie davė man daugiau vyrų, ir mes tikrai kapstome kaip pridera. Atvykėlis iš kito miesto į Niujorką dalyvauti prekybos konferencijoje gauna galą miesto vidury. Galite įsivaizduoti, kokių velnių išrašoma komisarui – nuo viešbučių asociacijos, turizmo biuro ir paties mero pavaduotojo.

– Galiu įsivaizduoti, – pasakė Delanis.

– Gerai, – tarė seržantas. – Tai buvo pirmoji žmogžudystė. Klausykite, šefe, ar aš tikrai negaišinu jūsų? Nenorėčiau įgristi su savo bėdomis.

– Ne, ne, jūs man neįgrystate. Be to, kitu atveju turėtume padėti Monikai ir Rebekai plauti indus. Ar norėtumėt?

– Apsaugok Viešpatie! – tarė Bunas. – Geriau paverksiu ant jūsų peties. Tai va, antroji žmogžudystė įvykdyta prieš šešias dienas.

– Kiek dienų tarp nužudymų? – greitai paklausė šefas.

– Na... dvidešimt septynios. Ar tai svarbu?

– Gal ir taip. Tas pats būdas?

– Tiesą sakant, identiškas. Auka buvo Frederikas Volhaimas, baltaodis vyras, penkiasdešimt šešerių metų, mirtinai subadytas „Pierce" viešbučio 3015-ame kambaryje; tai tasai naujasis viešbutis Šeštojoje aveniu. Nuogas, gerklė perpjauta, daugybė durtinių žaizdų lyties organuose. Žudikas perrėžė miego arteriją ir jungo veną. Kraujo? Jūs nepatikėsite! Baseinas! O...

– Palaukite, – pertraukė Delanis. – Tie dūriai į genitalijas – žiaurūs?

– Labai. Medicinos ekspertas abiem atvejais suskaičiavo iki dvidešimties, paskui numojo ranka ir užrašė „daugybė". Smogta iš visų jėgų. Kelios žaizdos kirkšnyje buvo su mėlynėmis pakraščiuose: tai rodo, kad žudiko krumpliai daužėsi į odą.

– Žinau, ką reiškia mėlynė, – burbtelėjo Edvardas Delanis.

– Et, – sumišo Bunas. – Atleiskite. Na, šį kartą viskas vyko kaip reikia. Turiu galvoje nusikaltimo vietos apsaugą. Volhaimas turėjo skaityti pranešimą elektros prietaisų prekybos vadybininkų rytiniame pasitarime. Ta konferencija vyko „Pierce" viešbutyje. Kai jis laiku nepasirodė, vaikinas, at-

sakingas už programą, nuėjo jo ieškoti į kambarį. Jis liepė kambarinei atrakinti duris. Žvilgtelėjo vidun, užtrenkė duris ir iškvietė apsaugą. Apsaugos darbuotojas žvilgtelėjo vidun, užtrenkė duris ir paskambino mums. Kai atvykome mes ir operatyvininkai, viskas buvo nekalta ir nepaliesta žmogaus rankų. Apsaugos vyrukas budėjo koridoriuje už durų.

– Geras vyras, – pasakė Delanis.

– Buvęs policininkas, – išsišiepė Bunas. – Bet visa tai mažai padėjo. „Pierce" viešbutis naujas, atidarytas tik praėjusių metų lapkritį, todėl vargo su pirštų atspaudais buvo mažiau. Bet operatyvininkai rado tik Volhaimo ir kambarinės pirštų atspaudus. Taigi arba žudikas buvo labai atsargus, arba viską nuvalė. Prieš mirtį auka gėrė brendį. Jo pirštų atspaudų rasta ant stiklinės ir butelio, stovėjusių ant spintelės. Buvo dar viena stiklinė su šlakeliu viskio, ant stalo, prie krėslo. Ant jos irgi Volhaimo pirštai. Daugiau nieko.

– Durys? – paklausė šefas.

– Štai čia ir visa bėda. Iš lauko pusės nėra rakto skylutės.

Jis paaiškino, kaip veikia naujoviška elektroninė spyna. Durys atrakinamos į plyšį įkišama užkoduota magnetine kortele. Uždarytos durys automatiškai užsirakina. Net reikia kišti kortelę iš vidaus, norint išeiti lauk.

– Gera apsaugos sistema, – aiškino jis Delaniui. – Gerokai apmalšino viešbučių vagišius. Jie nesijaudina, jei negrąžini kortelės išvykdamas, nes magnetinis kodas yra keičiamas svečiui išsiregistravus, ir spausdinama nauja kortelė. Niekaip nepadirbsi kodo.

– Turėtų būti kodas, tinkantis visiems kambariams.

– Žinoma. Jį turi apsaugos skyrius. Kambarinė turi tik savo aukšto kambarių korteles.

– Na, – tarė Delanis nenorom, – skamba gražiai, bet anksčiau ar vėliau atsiras protuolis, kuris perkąs šį riešutą.

Bet svarbu tai, kad žudikas negalėjo išeiti iš kambario pirma neįkišęs kortelės, ar ne?

– Teisingai, – linktelėjo Bunas. – Duris, matyt, atidarė kortele, kurią paskui numetė ant spintelės. Tai lygus plastikas, ant kurio liktų puikūs pirštų atspaudai, bet jis švariai nuvalytas.

– Kaip ir sakiau, – tarė šefas su tam tikru pasitenkinimu, – jums pasitaikė nepėsčias veikėjas. Kokie nors grumtynių pėdsakai?

– Jokių, – atsakė Bunas. – Ekspertas sako, kad Volhaimas mirė akimirksniu. Žinoma, praėjus sekundei ar dviem po to, kai jam perpjovė gerklę. Šefe, aš jį mačiau. Atrodė, kad galva vos ne vos laikosi.

Delanis giliai įkvėpė, paskui gurkštelėjo iš taurės. Jis įsivaizdavo, kaip atrodė auka, buvo matęs daug panašių atvejų. Reikėjo laiko, kad priprastum ir nepradėtum lupti ožių.

– Kas nors paimta?

– Kiek iki šiol žinome, – nieko. Jis turėjo storą piniginę. Grynieji ir kelionių čekiai. Kredito kortelės. Viskas palikta. Auksinis rankinis laikrodis, vertas mažiausiai tūkstantuko. Ant mažojo piršto žiedas su deimantu sulig „Ritz“ viešbučiu. Nepaimtas.

– Šunsnukis! – supyko Delanis. – Visiškai nieko nesuprantu. Ką nors davė apklausa?

– Nieko. Mes kol kas apklausėme per 200 žmonių. Tasai „Pierce“ viešbutis tikras miestas. Didelis *miestas!* Niekas neprisimena, kad būtų jį su kuo nors matęs. Paskutinį kartą bendravo su konferencijos dalyviais. Vakarieniavo čia pat viešbutyje. Tada draugužiai užsimanė aplankyti Grynvič Vilidžo skyles, bet Volhaimas nėjo su jais. Kiek pavyko išsiaiškinti, jie paskutinieji matė jį gyvą.

– Vedęs?

– Taip. Penki vaikai. Jis iš Akrono, Ohajuje. Tenykštė policija pranešė šeimai. Jau geriau jie negu aš.

– Suprantu jus. – Delanis kurį laiką apie kažką niūriai mąstė. – Ar yra koks ryšys tarp dviejų vyrų – Pulerio ir Volhaimo?

– Dabar tai aiškinamės. Bet nieko gero nesitikim. Kol kas žinoma, kad jiedu nebuvo pažįstami, nėra net tolimi giminaičiai, niekada nebuvo susitikę... dėl Dievo meilės! Lankė skirtingas mokyklas, tarnavo skirtingų rūšių kariuomenėje. Jeigu ir buvo koks ryšys, mes jo neradome. Jie neturėjo nieko bendra.

– Žinoma, kad turėjo.

– Ką gi?

– Abu vyrai. Abu įpusėję šeštą dešimtį.

– Na... taip, – pripažino Bunas. – Bet, šefe, jeigu kam nors šovė mintis išpjauti visus Manheteno 55-erių metų vyrus, mums gresia didelė bėda.

– Ne visus vyrus, – atsakė šefas. – Atvykėlius į konferencijas, gyvenančius miesto centro viešbučiuose.

– Ar tai padeda?

– Nepadeda, – tarė Delanis. – Bet tai įdomu. Ar operatyvininkai ką nors iškniso?

– Jokių neatpažintų pirštų atspaudų. Bet jie išardė vonią. Šį kartą rado aukos kraujo pėdsakų po kriaukle, todėl manau, kad žudikui nereikėjo lįsti po dušu. Užteko kriauklės.

– Vėl dingo rankšluostis?

– Taip. Bet svarbu tai, kad jie rado plaukų. Tris. Vieną ant pagalvės prie lavono galvos. Du ant kėdės atkaltės. Juodi plaukai. Volhaimas turėjo rusvus plaukus.

– Dieve, juk tai jau *šis tas*. Ką sako laboratorija?

– Nailonas. Iš peruko. Plaukai per ilgi, kad būtų nuo intymios vietos.

Delanis išpūtė orą. Įsispoksojo į seržantą.

– Siužetas komplikuojasi.

– Komplikuojasi?! – sušuko Bunas. – Jis baigia sukrešėti!

– Vis tiek gali būti prostitutė.

– Gali, – sutiko seržantas. – Arba pedikas moteriškais drabužiais. Arba transvestitas. Šiaip ar taip, tas perukas užduos mums darbo. Šiuo metu mūsų neblogi santykiai su homoseksualistais. Ir jie bendradarbiauja – šniukštinėja, bando ką nors sužinoti. Ir, žinoma, tarp jų yra ir mūsų žmonių, apie kuriuos jie nieko nenutuokia. Dabar tikriname juodastriukių smukles. Gal tai buvo transvestitas, ir aukos to nežino, kol neatsiduria lovoje su vyru. Kai kurie tų vyrukų tokie dailūs, kad apgautų ir savo motiną.

Edvardas Delanis valandėlę mąstė, suraukęs antakius, įbedęs akis į tuščią taurę.

– Na, gali būti, – tarė pagaliau. – Ar penis nupjautas?

– Ne.

– Kiek turėjau homoseksualinių žmogžudysčių, penis visada būdavo nupjaunamas.

– Kalbėjausi su seržantu iš seksualinių žmogžudysčių padalinio, tą pat ir jis man sakė. Bet jis neatmeta galimybės, kad žudikas – vyras.

– Aš irgi.

Abu vėl nutilo, nuleido galvas ir pasinėrė savo mintyse. Išgirdo Rebekos Bun juoką virtuvėje. Klausėsi, kaip žvanga puodai ir keptuvės. Raminantys namų garsai.

– Šefe, – prabilo Bunas, – kaip manote, kas čia darosi?

Delanis pakėlė akis.

– Norite, kad spėčiau? Tiek aš ir tegaliu – spėlioti. Aš spėčiau, kad tai tik pradžia virtinės žmogžudysčių. Motyvas kol kas nežinomas. Kuo ilgiau galvoju, tuo labiau linkęs manyti, kad tasai jūsų veikėjas yra vyras. Niekad negirdėjau apie moterį, žudančią bet ką be jokio tikslo.

– Manote, jis vėl smogs?

– Aš turėčiau tokią galimybę omeny, – pasiūlė Delanis. – Jeigu viskas eis pagal įprastą scenarijų, tarpai tarp žmogžudysčių vis trumpės. Tačiau taip būna ne visada. Prisiminkite Jorkšyro skerdiką. Bet dažniausiai tokius žudikus apima vis didesnis įniršis, ir jie smogia vis dažniau. Visa tai turint galvoje, naujos žmogžudystės galima laukti maždaug po trijų savaičių. Jūs verčiau pridenkite centro viešbučius.

– Kaip? – apimtas nevilties šūktelėjo Bunas. – Su armija? Jeigu perspėsime visų viešbučių apsaugos tarnybas, netruks pasklisti gandas, kad Niujorke siaučia naujas Semo sūnus. Užsirauks konferencijų ir turistinis biznis.

Edvardas Delanis pažiūrėjo į jį be jokios išraiškos.

– Tai ne jūsų rūpestis, seržante, – tarė jis mediniu balsu. – Jūsų darbas nutverti žudiką.

– Manote, kad to nežinau? Bet jūs nežinote, kaip sunku viską išlaikyti paslaptyje.

– Labai gerai žinau, – maloniu balsu tarė šefas. – Gyvenau tuo trisdešimt metų.

Bet seržantas nenurimo.

– Prieš pat man ateinant čia, – piktai prakalbo jis, – skambino komisaro pavaduotojas Torsenas ir jis...

Jis nutilo. Delanis įsitempė, palinko į priekį.

– Aivaras? – paklausė. – Jis irgi čia įtrauktas?

Bunas linktelėjo kiek susigėdęs.

– Ar jis prašė papasakoti man apie žmogžudystę?

– Tiesiogiai neprašė, šefe. Paskambino pranešti apie naują leitenantą, kuris perima bylą. Pasakiau jam, kad nesusidoroju ir negaliu vadovauti. Atsitiktinai paminėjau, kad važiuoju pasiimti Rebekos, ir jis užsiminė, kad nieko blogo neatsitiks, jei papasakosiu jums.

Delanis niūriai nusišypsojo.

– Jeigu ką nors ne taip pasakiau, atleiskite.

– Viskas gerai, seržante. Nereikia atsiprašinėti.

– Tiesą pasakius, man reikalinga visokia pagalba, kokios įmanoma sulaukti.

– Komisarui Torsenui irgi, – sausai burbtelėjo Delanis. – Kas tasai įsibrovėlis?

– Slavinas. Martis Slavinas. Pažįstat jį?

Delanis minutėlę pagalvojo.

– Žemas, liesas žmogelis? Na, susitraukusiu veidu? Panašus į šešką?

– Tai jis.

– Seržante, – iškilmingai tarė Delanis, – reiškiu jums nuoširdžią užuojautą.

Durys staiga atsilapojo. Tarpdury stovėjo Monika, rankos ant klubų, akyse iššūkis.

– Na, užteks, berniukai. Šiam vakarui gana plepalų, užteks tų „O ar prisimeni, kaip?..“ Kava ir pyragas svetainėje. Eikite ten. Nedelsiant.

Jie šypsodamiesi atsistojo ir nuėjo. Seržantas Bunas tarpduryje stabtelėjo.

– Šefe, – tyliai pratarė. – Turite kokių pasiūlymų? Ką nors, ką turėčiau padaryti, bet nepadariau?

Edvardas Delanis jo veide matė nuovargį ir nerimą. Jeigu bylos vadžias į savo rankas ima leitenantas Martinas Slavinas, Bunui yra dėl ko nerimauti.

– Masalas, – pasakė šefas. – Jeigu neleis įspėti viešbučių, pakiškite masalą. Tarkime, tarp septintos vakaro ir vidurnakčio. Aprenkite juos kaip atvykėlius verslininkus. Vaikinus, kuriems per penkiasdešimt. Rėksmingus, apkūnius, besišvaistančius pinigais. Tegul šlaistosi po barus ir kokteilines. Galbūt tai tik laiko gaišinimas, bet ką gali žinoti.

– Aš tai padarysiu, – burbtelėjo seržantas. – Rytoj pat paprašysiu žmonių.

– Paskambinkite Torsenui, – pasiūlė Delanis. – Jis viską sutvarkys. Ir dar štai kas, seržante: aš pasirūpinčiau masalu dar prieš pasirodant Slavinui. Tegul visi žino, jog tai jūsų idėja.

– Gerai. Taip ir padarysiu. Uf, šefe, jei tas vaikinas vėl smogs, ir mane ims šantažuoti, ar nenorėtumėte apžiūrėti įvykio vietos? Na, kiek apsidairyti? Vis dar manau, kad mes kažką pražiopsojome.

– Žinoma, – nusišypsojo jam Delanis. – Paskambinkite, ir aš atvažiuosiu. Bus kaip senais gerais laikais.

– Ačiū, šefe, – tarė dėkingas Bunas. Jūs man labai padėjote.

– Tikrai? – paklausė Delanis slapčia patenkintas, ir jie abu nuėjo prie kavos su pyragu.

Šefas Edvardas Delanis kritiškai nužvelgė kambarį. Jis jau buvo padoriai aptvarkytas. Peleninės išvalytos, suoleliai kojoms nustumti į vietą. Jo mėgstama kėdė stovėjo kur ir visada.

Atsisukęs pamatė, kaip žmona pašaipiai į jį žiūri.

– Ar praėjau patikrinimą, mano viešpatie ir šeimininke? – paklausė ji.

– Gerai padirbėta, – linktelėjo galva jis. – Galite bet kada ateiti ir apliuobti mano namus.

– Aš neplaunu langų, – pasakė ji.

Ant ąžuolinio staliuko stovėjo kavinukas, indai su grietinėle, desertinės lėkštutės, įrankiai. Ir pusė varškės pyrago su ananasais.

– Abai, – prabilo Rebeka, – kava be kofeino, su miegu bėdos neturėsi.

Jis kažką suniurnėjo po nosimi.

– O pyragas nekaloringas, – pridūrė Monika žiūrėdama į savo vyrą.

– Melagė, – linksmai tarė jis. – Bet ploną riekelę suvalgysiu.

Jie įsidėjo pyrago, įsipylė kavos ir patogiau įsitaisė. Delanis nugrimzdo savo didžiajame fotelyje, seržantas Bunas mažesniame. Abi moterys susėdo ant sofos.

– Skanus pyragas, – pagyrė šefas. – Maistingas, bet lengvas. Kur jį gavai?

– Klara Vebster iškepė, – tarė Monika. – Būtinai norėjo palikti.

– Kaip praėjo susirinkimas? – paklausė Bunas.

– Labai gerai, – tvirtai atsakė Monika. – Įdomiai ir naudingai. Ar ne, Rebeka?

– Be abejo, – pritarė ponia Bun. – Ypač man patiko diskusijos po paskaitos.

– Apie ką buvo paskaita?

– Apie priešorgazminę moterį, – tarė Monika.

– Dieve šventas! – nusistebėjo šefas, o abi moterys prapliupo juoktis.

– Monika perspėjo, kad tu taip ir pasakysi, – paaiškino Rebeka.

– Vadinasi, perspėjo? – paklausė Delanis. – Aš manau, kad tai normali reakcija. Nagi, ir kas ta priešorgazminė moteris?

– Juk tai aišku kaip ant delno, – tarė Monika. – Tai moteris, kuri niekad nepatyrė orgazmo.

– Frigidiška moteris? – paklausė Bunas.

– Tipiška vyro reakcija, – atšovė jo žmona.

– „Frigidiškumas" yra menkinantis žodis, – prabilo Delanio žmona. – Iš teisybės, būti „frigidišku" reiškia turėti nusistatymą prieš seksą, o tai būdinga ir vyrams, ir moterims. Bet vargšai vyrai su savo mažyčiais gležnais „aš" negalėjo net pagalvoti apie seksualumo neturintį vyrą, todėl sąvoką

„frigidiškumas“ jie taiko tik moterims. Bet mūsų lektorė šiandien paaiškino, kad nėra nei vyrų, nei moterų su nepataisoma tokia būkle. Jų būsena tiesiog yra priešorgazminė. Teisinga terapija gali padėti jiems įveikti šią negalią.

– Ir užimti deramą vietą visuomenėje, – ironiškai pridūrė šefas.

Monika nestvėrė jauko. Žinojo, kad jis didžiuojasi jos veikla feminisčių judėjime. Kartais jiedu ginčydavosi tol, kol ne juokais susikirsdavo. Bet Monika žinojo, kad jo polinkis į ginčus yra daug geriau už „taip, mieloji... taip, brangioji... taip, mieloji“ su į „New York Times“ įbesta nosimi. Ir jis ja didžiavosi. Po kūdikio mirties ją apėmė tokia saviplakos depresija, kad jis ėmė baimintis dėl jos psichikos, tad pasiryžo prikalbinti ją kreiptis pagalbos į medikus. Žinoma, padėjo ir tai, kad buvo dvi jos dukros su savo poreikiais, savo bėdomis, kurias ji galėjo užleisti, jeigu būtų sudėtomis rankomis verkdama sėdėjusi tamsiame kambary.

O kai mergaitės išvyko mokytis, ji savo psichinei energijai ir protinei veiklai rado vietą feminisčių judėjime. Nugrimzdo į susirinkimų, paskaitų, simpoziumų, piketų, peticijų pasirašymo, laiškų rašymo ir kovos dėl artimojo geresnio gyvenimo sūkurį.

Edvardas Delanis džiūgavo. Jam buvo smagu matyti ją gyvą, užsidegusią, trokštančią paremti reikalą, kuriuo ji tikėjo. Jeigu ji ir imdavo „darbą į namus“, tai buvo ne ką svarbiau už tai, ką darydavo ir jis, kai dirbo.

Jis aptardavo visas savo bylas su Monika ir Barbara, pirmąja žmona. Abi mokėjo klausyti kantriai, supratingai ir dažnai duodavo vertingų patarimų. Tačiau žavėjimasis Monikos veikla feminisčių judėjime dar nereiškė, kad jis sutiko su visais jo keliamais principais. Su kai kuriais – taip, su kitais – ne. Ir tegul jį velniai rauna, jeigu jis nutylės ir nepasakys savo nuomonės.

Dabar, sėdėdamas per kelis žingsnius nuo žmonos, besišnekučiuojančios su Bunais, jis pripažino – jau ne pirmą kartą, – kad jam gyvenime sekėsi su moterimis.

Monika Delani buvo stambių kaulų moteris, su puikia talija tarp plačių pečių ir apimlių klubų; krūtinė buvo pilna, kojos dailiai plonėjo iki grakščių kulkšnių. Nuo jos dvelkė švelnus jausmingumas, fizinė šiluma. Ugninga prigimtis reiškėsi ne tik protinėje veikloje.

Tankūs juodi plaukai, sušukuoti atgal nuo plačios be raukšlių kaktos, krito beveik iki pečių. Ji nepešiojo antakių ir dažėsi nedaug. Didelė, švelni moteris, mokanti parodyti švelnumą ir ašaras. Žiūrėdamas, kaip žmona kalbasi su Bunais, Edvardas Delanis pajuto pažįstamą virpulį ir panoro, kad svečiai greičiau išeitų. Monika staiga atsisuko ir pažiūrėjo į jį. Kaip visada, ji perprato visus jo norus. Mirktelėjo jam.

– Pasakykite, šefe, – tarė Rebeka kaip visada nuoširdžiai, – ką jūs manote apie moterų judėjimą?

Jis stengėsi nežiūrėti į Moniką ir kalbėti tik Rebekai.

– Ką aš iš tikrųjų manau? – pakartojo jis klausimą. – Na, aš nesu priešiškai nusistatęs prieš daugelį jų tikslų.

– Žinau, – tarė ji taikiai, – vienodas užmokestis už vienodą darbą.

– Ne, ne, – skubiai tarė jis. – Monika išmokė mane svarbesnių dalykų. Vienodas užmokestis už palyginamą darbą.

Jo žmona pritariamai linktelėjo.

– O su kuo jūs nesutinkate? – akiplėšiškai paklausė Rebeka.

Jis perkratė savo mintis.

– Su viskuo sutinku, – lėtai tarė, – bet su pora išlygų. Tie dalykai yra būdingi visoms mažumoms ar diskriminuojamoms grupėms, kurios nori, kad su jomis būtų elgiamasi

kaip su individais, o ne kaip su stereotipais. Nesiginčiju. Bet tam tikslui pasiekti reikalinga organizuotis. Paskui, norint įgauti politinį ir ekonominį svorį, reikia kurti tokį monolitinį frontą, koks tik įmanomas. Juodaodžiai, meksikiečiai, indėnai, italų kilmės amerikiečiai, moterys, maža kas dar. Norėdami sutelkti valdžią, jie turi burtis į grupes, asociacijas, blokus ir kalbėti vienu stipriu balsu. Ir vėl jokių priekaištų. Bet tai darydami jie tampa – bent jau toks visuomeninis jų įvaizdis – mažiau individualūs ir daugiau stereotipiški. Jie tampa Moterimis, Juodaodžiais ir t.t., rašomais didžiąja raide. Čia ir slypi prieštaravimas, esminis konfliktas. Atvirai sakant, aš nežinau, kaip jį išspręsti, jeigu tai apskritai įmanoma. Jeigu išeitis yra susiskaldymas, leidžiantis kuo plačiausią įvairių nuomonių raišką grupės viduje, jie paaukoja didesnę dalį socialinės, politinės ir ekonominės valdžios, kuriai pasiekti jie pirmiausia ir būrėsi.

– Ar tu manai, kad aš esu feministinis stereotipas? – karštai paklausė Monika.

– Ne, nemanau, – ramiai atsakė jis, – bet tik todėl, kad tave pažįstu, esu tave vedęs, gyvenu su tavimi. Bet ar tu paneigsi, kad nuo tų laikų, kai prasidėjo moterų judėjimas, – kada tai buvo, prieš penkiolika metų? – formavosi moters feministės stereotipas?

Monika Delani trinktelėjo delnu per stalelio viršų. Tušti puodeliai ir lėkštės sutarškėjo.

– Tu mane siutini, – tarė ji.

– Tiesa, – pasakė jis taikiai.

– Koks gi antrasis dalykas? – skubiai įsiterpė Rebeka Bun, norėdama išvengti šeimyninio kivirčo. – Sakote, kad matote du prieštaravimus feminisčių judėjime.

– Ne prieštaravimus, – priminė jis. – Dvi išlygas. Antroji yra tokia: moterys feminisčių judėjime stengiasi siekti vieno-

dų galimybių, vienodo darbo užmokesčio, vienodų perspektyvų biznio karjeroje, valdžioje, pramonėje ir taip toliau. Puiku. Bet ar jūs tikrai susimąstėte, kur gali nuvesti „lygybė"? Pažiūrėkite į vargšą seržantą Buną. – Seržantas silpnai šyptelėjo. – Manau, kad pastarąsias šešias savaites jis dirbo po aštuoniolika valandų per parą. Galbūt kartkartėmis nusnausdamas. Priešokiais valgydamas šlykštų riebų maistą. Jausdamas tokią įtampą, kokios jūs net neįsivaizduojate. Rebeka, ar per tas šešias savaites jūs matydavote jį taip dažnai, kaip norėjote? Kada paskutinį kartą padoriai kartu vakarieniavote? Ėjote į teatrą? Ar tiesiog ramiai praleidote vakarą namie? Ar žinote, kur jam teko būti, su kokiais pavojais susidurti? Drįsčiau spėti, kad ne. Manote, jūsų vyrui patinka toks gyvenimas? Bet jis yra policininkas profesionalas ir stengiasi daryti kiek galima geriau tai, ką moka. Ar norėtumėte prilygstančio darbo su visais jo reikalavimais, įtampa, stresais ir rizika? Aš tuo netikiu. Noriu pasakyti tai, kad netikiu, jog feministės iki galo suvokia, ko jos nori. Juk siena neverčiama tol, kol nežinoma, kas yra už jos. Yra pavojų, trūkumų ir atsakomybės, apie kuriuos jūs net nenutuokiate.

– Mes pasirengusios prisiimti tą atsakomybę, – narsiai pareiškė Rebeka.

– Argi? – paklausė šefas su švelniu sarkazmu. – Ar tikrai? Ar pasirengusios nerti į tamsų skersgatvį paskui kokį nors narkotikų prisikimšusį tipą, ginkluotą mačete? Ar pasirengusios tarnauti kovos veiksmuose dalyvaujančiuose daliniuose, eiti pirmyn, žinodamos, kad išsigelbėjimo praktiškai nėra? Kalbant proziškiau, ar jūs pasirengusios dirbti sukdamosis kaip vijurkai, ko reikalaujama iš gamybos vadybininkų? Norėdamos pasiekti, kad būtų laikomasi bosų ir darbininkų reikalavimų, laikomasi terminų, neviršyti biudžeto, gauti pelną – ir rizikuoti susigriebti skrandžio opą, plaučių

vėžį, alkoholizmą, svyruoti nuo kraujagyslių susiaurėjimo sulaukus keturiasdešimties? Klausykite, aš nesakau, kad visi vyriški darbai tokie. Daugybė vyrų gali susidoroti su atsakingų pareigų keliama įtampa, o grįžę namo laistyti petunijas. Jie miršta savo lovose sulaukę gražios senatvės. Bet lygiai tiek pat palūžta, protiškai ir fiziškai. Aukštieji visuomenės sluoksniai, į kuriuos taip veržiasi moterys, paleidžia į pasaulį stebėtinai didelį procentą palaužtų vyrų, impotentų ar tiesiog išsekėlių. Ir štai tokios lygybės jūs trokštate?

Rebeka Bun buvo nedidelė moteriškutė, paprastai taikiai nusiteikusi. Bet dabar ji netikėtai supykusi šoko į akis:

– Leiskite mums pačioms nuspręsti, kas atneša mums laimę, – kirto ji. – Toks ir yra judėjimo tikslas.

Monikai Delani vyro žodžiai nesukėlė apmaudo ir pykčio.

– Edvardai, – tarė ji, – tavo žodžiuose yra daug tiesos. Ne *viskas* tiesa, bet tiesos yra.

– Na?

– Na, – tęsė ji, – mes pripažįstame, kad kai moterys užims teisėtą padėtį aukštuosiuose visuomenės sluoksniuose, jos bus veikiamos tos pačios įtampos, stresų ir spaudimo, kaip ir vyrai. Tačiau ar taip turi būti? Mums taip neatrodo. Mes tikime, jog sistemą galima pakeisti ar bent patobulinti, kad sėkmę nebūtinai lydėtų skrandžio opa, kraujagyslių ligos. Sistema, kurioje vyrauja žiauri konkurencija, kai „išlieka stipriausias“, nėra iškalta akmenyje ir paskelbta mums nuo kalno. Ją sukūrė vyrai. Ją gali pakeisti išsilaisvinę vyrai – ir moterys.

Jis įbedė į ją akis.

– Ir kada, tavo manymu, ateis toks rojus?

– Mes jo nesulauksime, – pripažino ji. – Tai ilgas kelias. Bet pirmasis žingsnis yra duoti moterims tokią padėtį vi-

suomenėje, kad jos galėtų daryti įtaką mūsų visuomenei, ateičiai.

– Gręžimas iš vidaus?

– Tu kartais būni bjaurus, – tarė ji šypsodamasi. – Bet mintis teisinga. Taip. Daryti įtaką sistemai, tapus jos neatsiejama dalimi. Pirmiausia – lygybė. Paskui išsilaisvinimas. Tiek moterų, tiek vyrų.

Seržantas Abneris Bunas svyruodamas atsistojo ant kojų.

– Klausykite, – tarė jis kimiu balsu. – Tai tikrai įdomu, ir aš mielai paklausyčiau dar. Bet esu toks nuvargęs, kad bijau prisidaryti gėdos užmigdamas. Rebeka, mums jau metas.

Ji priėjo, paėmė jo ranką ir su nerimu pažiūrėjo į jį.

– Žinoma, mielasis. Eime, aš vairuosiu.

Šefas Delanis nuėjo atnešti apsiaustų ir kepurių. Moterys pasibučiavo. Vyrai paspaudė rankas. Apsikeitė atsisveikinimo žodžiais, pažadais kiek galima greičiau vėl susitikti. Delanis stovėjo tarpduryje, žiūrėjo, kaip Bunai lipa į automobilį ir, pamojavę rankomis, nuvažiuoja.

Tada šefas uždarė duris, užrakino dviem užraktais, užkabino grandinėlę. Atsisuko į žmoną.

– Pagaliau vieni, – tarė jis.

Ji pažiūrėjo į jį.

– Šiandien tu apsigaubei šlovės aureole, nenaudėli.

– Ačiū, – pasakė jis.

Ji pažiūrėjo skersom, paskui nusijuokė. Apkabino jį stipriomis rankomis. Jie buvo arti, labai arti. Ji atšlijo.

– Ką aš be tavęs daryčiau? Aš sukrausiu indus, tu užsirakink nakčiai.

Jis apėjo namus. Darydavo tai kas vakarą: užremdavo pilies vartus, užtvindydavo apsauginį griovį, pakeldavo tiltą. Pradėjo nuo palėpės ir ėjo žemyn iki rūsio. Patikrino visų

durų spynas, visų langų užšovus. Ši vakarinė procedūra jam neatrodė kvaila; jis buvo Niujorko policininkas.

Atlikęs pareigą, apačioje išjungė šviesas, palikdamas degti lempas lauke ir prieškambaryje. Paskui užlipo laiptais į miegamąjį. Monika klojo lovą. Jis sunkiai atsisėdo ant trapios, kretonu aptrauktos kėdės. Pasilenkęs ėmė varstyti storapadžius kengūros odos batus iki kulkšnių, nublizgintus iki spindesio. Jis nepažinojo nė vieno policininko, kuris nebūtų turėjęs bėdos su kojomis.

– Ar susirinkimas tikrai pavyko? – paklausė jis žmonos.

– Šiaip sau, – atsakė ji pasukinėdama delną. – Bet atrodo, kad visoms buvo įdomu. O, kaip jos valgė. Dieve, kaip jos valgė! O ką tu valgei?

– Sumuštinį su alumi.

– Du sumuštiniai ir du alaus. Aš suskaičiavau. Edvardai, kada tu liausies kimšti tuos sumuštinius? Tuojau išpampsi kaip namas.

– Turėsi daugiau mylimos mėsos, – tarė jis stodamasis basas ir pradėdamas vilktis švarką ir liemenę.

– Ką tai reiškia? – griežtai paklausė ji. – Kad aš negalėsiu suvaldyti savo aistros, kai tu sversi 300 svarų?

Jie abu lėtai nusirengė, vaikščiodami tarp spintos, tualetinio stalelio ir vonios kambario. Žiovaudami keitėsi nereikšmingais žodžiais.

– Vargšas Abneris, – tarė jis. – Matei, kaip jis atrodo? Visai nusivarė nuo koto.

– Be reikalo Rebeka renkasi žalios spalvos suknelę. Ji gadina jos veido odos spalvą.

– Pyragas buvo skanus, – pasakė jis.

– Rebeka sakė, kad būna laiminga, jeigu mato jį tris valandas per dieną.

– Primink man, kad nupirkčiau daugiau gėrimų. Baigia išsekti.

– Manai, kad pyragas buvo skanesnis už mano?

– Ne, – pamelavo jis. – Skanus, bet ne toks kaip tavo.

– Aš tau iškepsiu.

– Mums iškepk, prašau. Su žemuogėmis.

Jo storą kaklą puošė pablukęs melsvas žiedas: priminimas tų dienų, kai Niujorko policininkai dėvėjo marškinius ankštomis apykaklėmis. Jis žiūrėjo, kaip žmona nusirengia nuogai.

– Tu numetei kelis svarus, – tarė jis.

– Ar matyti? – paklausė ji patenkinta.

– Tikrai matyti. Tavo talija...

Ji žiūrinėjo save žmogaus ūgio veidrodyje spintos durysc.

– Na... – dvejodama nutęsė, – gal svarą ar du. Edvardai, mudviem reikia laikytis dietos.

– Žinoma.

– Daugiau nevalgyk sumuštinių.

Jis atsiduso.

– Tu niekaip nenurimsi, ką? – paklausė stebėdamasis. – Niekada neprisipažinsi pralaimėjusi. Niekada neprisipažinsi, kad ištekėjai už labiausiai užsispyrusio žmogaus pasaulyje.

– Aš tave ūdysiu ir toliau, – pažadėjo ji.

– Linkiu sėkmės. Ar seniai kalbėjaisi su Karen Torsen?

– Ticsą sakant, ji skambino vakar. Ar nesakiau tau?

– Ne.

– Skambino. Nori susitikti su mumis. Pasakiau, kad pasitarsiu su tavimi, ir nuspręsime kada.

– Uhu.

Kažkas jos balse privertė jį suklusti. Ji baigė traukti ant savęs mėlynus, medvilninius naktinius marškinius. Išsilygino, paskui pažiūrėjo į jį.

– O ką? – paklausė. – Ar Aivaras nori su tavim susitikti?

– Nežinau, – atsakė jis. – Jam reikia tik pakelti ragelį.

Ji ėmė spėlioti. Buvo gudri.

– Apie ką judu su Abneriu šnekėjotės? Apie bylą?

– Taip.

– Gali papasakoti man?

– Žinoma.

– Palauk, kol pasitepsiu veidą. Neužmik iki tol.

– Neužmigsiu, – pažadėjo jis.

Kol ji buvo vonios kambaryje, jis įlindo į pižamos kelnes, ant juosmens prilaikomas virvele. Atsisėdo ant lovos krašto, ilgėdamasis cigaro, bet prisidegė vieną iš Monikos cigarečių su nedideliu dervų kiekiu. Jis buvo stambus, apkūnus vyras, dramblinęs smulkiais žingsniais. Plieno spalvos plaukai apkirpti trumpu ežiuku. Giliai įsirėžę melancholiški veido bruožai liudijo, kad tai rūpesčių apimtas žmogus, kuris tikisi geriausio ir laukia blogiausio.

Pečiai jo buvo stambūs, nuleisti it kulkosvaidininko; ant liemens po nauju riebalų sluoksniu ryškėjo senieji raumenys. Dideli, gelstelėję dantys, vėjų nugairintas veidas, kūnas, tebesaugantis senųjų žaizdų pėdsakus, – viskas darė įspūdį žvėries, praradusio jaunystės lankstumą, bet įgavusio metų atneštą klastingumą ir turinčio pakankamai jėgos žudyti.

Jis oriai sėdėjo rūkydamas žaislinę cigaretę. Žiūrėjo, kaip žmona įlipa į lovą, atsiremia nugara į galvūgalį. Iki juosmens užsitraukia antklodę.

– Gerai, – tarė ji, – pasakok.

Bet jis pirma nuėjo iki stalelio prie lovos. Ten, tarp kitų daiktų, buvo jo revolveris, antrankiai, guminė lazda, kiti mažmožiai, kuriuos jis atsinešė į namus, ištuštinęs rašomąjį stalą senajame pastate Centrinėje gatvėje.

Dar ten stovėjo butelis brendžio ir dvi raižyto stiklo pūstos taurės. Jis šliūkštelėjo brendžio į abi – sau ir Monikai.

– Puiki mintis, – tarė ji.

– Geriau už tabletes. Miegosim kaip kūdikiai.

Jis atsisėdo ant lovos krašto, ji pasislinko, padarydama daugiau vietos. Kilstelėjo taures, nugėrė po gurkšnelį.

– Plazma, – pasakė jis.

Tada papasakojo, ką buvo sužinojęs iš seržanto Buno apie dvi žmogžudystes. Stengėsi pasakoti kuo trumpiau ir glausčiau. Kai jis nupasakojo aukų žaizdas, Monikos veidas išbalo, bet ji jo nenutildė. Tik truktelėjo gerą gurkšnį iš taurės.

– Taigi, – baigė jis, – štai ką turi Bunas, o tai velnioniškai nedaug. Dabar žinai, kodėl jis šįvakar buvo toks paniuręs ir išsikvėpęs. Jis visą mėnesį gula ir kelia su šia byla.

– Kodėl nieko apie tai neskaičiau laikraščiuose? – paklausė Monika.

– Kol kas jie mėgina neišleisti to reikalo viešumon – tai kvaila, nors ir suprantama. Nenori, kad vėl pasikartotų Semo sūnaus istorija. Be to, turizmas šiame mieste – klestintis verslas. Kiek žinau, labiausiai klestintis. Gali įsivaizduoti, ką viešbučiams, priimantiems konferencijas, reikš tokios antraštės kaip „Viešbutinis žudikas siaučia Manhetene“.

– Gal Bunas pagaus žudiką.

– Galbūt, – abejodamas tarė jis. – Bet tai būtų kaip aklai vištai grūdas. Nes nemanau, kad jam tai pavyktų su tokia medžiaga, kokią turi dabar. Vieni juokai. Be to, jis turi dar vieną bėdą: jie perdavė bylos tyrimą leitenantui Slavinui. Slavinas yra geras šmikelis. Ambicingas prisitaikėlis, kuris visada išbrenda sausas iš balos, dirbdamas griežtai pagal instrukcijas. Bunas su juo turės vargo.

– Kodėl jie užkrauna Bunui viršininką? Ar Abneris prastai dirba?

– Žinau, kaip jis dirba, – tarė šefas, gurkštelėjęs brendžio. – Jis stropus, darbštus detektyvas. Tikiu, kad padarė viską, ką galėjo. Bet dabar šioje byloje užimti – kiek ten jų? – maždaug dvidešimt penki žmonės, todėl reikia aukštesnio laipsnio vadovo. Bet aš tikinu tave, kad Slavinas neperkąs šito riešuto. Nebent būtų dar viena žmogžudystė, ir žudikas padarytų klaidą.

– Manai, kad bus dar viena, Edvardai?

Jis atsiduso ir pažiūrėjo į brendžio taurę. Paskui atsistojo ir ėmė vaikštinėti palei lovos kraštą. Ji sekė jį akimis.

– Aš tuo beveik neabejoju, – tarė jis. – Yra visi požymiai, kad tai psichopatiškas maniakas. Ko gero, pjauna be jokių motyvų. Žudiką ir jo aukas sieja tik atsitiktinumas.

– Jie nepažįsta vienas kito?

– Taigi. Susipažįstama atsitiktinai. Iki to laiko jie būna visiškai svetimi. – Paskui jis paaiškino jai dalykus, kurių nereikėjo aiškinti seržantui Bunui.

– Monika, kai aš prieš daugelį daugelį metų prisisegiau detektyvo ženklelį, maždaug septyniasdešimt penkis procentus žmogžudysčių Niujorke įvykdydavo aukų giminaičiai, draugai, pažįstami arba kokiais kitais ryšiais su aukomis susiję žmonės. Kitos žmogžudystės, vadinamos „neplanuotomis“, būdavo įvykdomos per įsilaužimus ar apiplėšimus, arba norint nusikratyti atsitiktiniais liudininkais, arba – tai blogiausia – nužudant iš malonumo tai daryti. Vokiečiai turi tam žodį, kurio aš neprisimenu, bet jis reiškia mirties geismą, žudymą dėl malonumo. Šiaip ar taip, anksčiau, kai trys ketvirtadaliai žudikų pažinojo savo aukas, ištirtų bylų procentas buvo labai didelis. Pirmiausia būdavo taikomasi į žmonas, vyrus, meilužius, turto paveldėtojus, paskui į part-

nerius, panūdusius apžioti visą pyragą, ir taip toliau. Bet per pastaruosius dešimt metų nepažįstamų žmonių nužudymų skaičius išaugo, o išaiškintų žmogžudysčių skaičius sumažėjo. Man neteko matyti, bet esu tikras, kad priešingos kreivės yra beveik identiškos procentine išraiška; kai auga nepažįstamų žmonių nužudymų skaičius, išaiškintų žmogžudysčių skaičius mažėja. Nes aiškinti tokias žmogžudystes – tikra papjūtis. Tu nieko tikro nežinai, neturi už ko nusitverti.

– Tu žinodavai, – iškilmingai tarė ji. – Tu radai Bernardo žudiką.

– Nesakau, kad tai neįmanoma. Sakau tik, kad tai labai sunku. Daug sunkiau, negu išaiškinti aistros sukeltą nusikaltimą ar nužudymą, kuriuo baigiasi šeimyninis kivirčas.

– Manai, kad jie turi šansų nutverti jį... viešbutinį žudiką?

Jis staiga nutilęs atsigręžė į ją.

– Žudiką? Po viso to, ką tau papasakojau, tu manai, kad žudikas – vyras?

Ji linktelėjo.

– Kodėl? – smalsiai paklausė jis.

– Nežinau. Tiesiog negaliu įsivaizduoti, kad tai galėtų padaryti moteris.

– Lenktinis peiliukas yra moteriškas ginklas. Ir auka, atrodo, nesitikėjo užpuolimo. Be to, žudikas užpuolimo metu tikriausiai buvo nuogas.

– Bet kodėl? – sušuko ji. – Kam moteriai tai daryti?

– Monika, pamišėliai vadovaujasi sava logika. Tai ne mūsų logika. Tai, ką jie daro, jiems atrodo visiškai protinga ir pateisinama. Mums tai siaubinga ir nepadoru. Bet jiems tai normalu. Pagal jų supratimą.

Jis atsisėdo ant lovos krašto greta jos. Jie siurbčiojo brendį. Jis paėmė jos laisvą ranką į savo didelį delną.

– Aš su tavimi sutinku, – tarė. – Šiuo metu, spręsdamas iš to, ką man papasakojo Bunas, aš irgi nemanau, kad tai moteris. Bet tu vadovaujiesi instinktu ir prietarais, o aš vadovaujuosi faktais. Yra buvę daug žmogžudysčių, kai auką renkamasi atsitiktinai. Semo sūnus, Spekas, Hairemas, Džekas Skerdikas, Bostono Smaugikas, Jorkšyro Skerdikas, Juodasis Dalija, Kalnų Smaugikas – visi jie vyrai. Netrūko ir moterų žudikių – pavyzdžiui, Marta Bek „Vienišų širdžių" byloje. Bet dažniausias moterų motyvas – godumas. O aš kalbu apie žmogžudystes, įvykdytas be akivaizdaus motyvo. Tai, kiek man žinoma, tik vyrų darbas.

– Ar gali vyras dėvėti ilgą juodą peruką? Rengtis kaip moteris?

– Galėtų, – atsakė jis. – Šioje byloje yra daug ko, kas niekaip nesisieja su mano patirtimi. Tai lyg koks ateivis iš kosmoso, nusileidęs ir paskerdęs tuos verslininkus.

– Vargšės žmonos, – liūdnai tarė ji. – Ir vaikai.

– Taip, – pritarė jis ir baigė gerti savo brendį. – Visas tas reikalas man didelė mįslė. Neišsrebiama košė. Suprantu, kaip jaučiasi Bunas. Aibė prieštaravimų. Nė vieno siūlo galo. Baik gerti.

Ji klusniai ištuštino taurę ir padavė jam. Jis nunešė abi taures į vonios kambarį, išskalavo jas ir paliko kriauklėje nusivarvėti. Išjungė šviesą miegamajame. Grįžęs prie Monikos, pasilenkė ir pabučiavo ją į skruostą.

– Saldžių sapnų, mieloji.

– Po to, ką išgirdau? Labai ačiū.

– Tu norėjai išgirsti, – priminė jis. – Be to, padės brendis.

Jis įlipo į savo lovą, išjungė stalinę lempą.

– Labanakt, – miegūstai sumurmėjo Monika. – Aš tave myliu.

– Aš irgi, – tarė jis ir užsitraukė antklodę iki smakro.

Jis dar kartą perkratė galvoje visas galimybes ir kombinacijas: vyras, moteris, prostitutė, homoseksualus transvestitas. Ne, pamanė jis ūmai, transseksualas. Tai būtų kažkas nauja.

Jis gulėjo plačiai atmerkęs akis, klausydamasis. Visuomet pajusdavo, kaip Monika užmiega. Ji apsiversdavo ant šono, kvėpavimas išsilygindavo, pagilėdavo, kiekvieną iškvėpimą lydėdavo lengvas švilpesys. Jis jam netrukdė, kaip jai netrukdė jo dejavimai ir kriuksėjimai.

Jis nemiegojo, dar kartą pergalvodamas Buno pasakojimą. Nė karto nesusimąstė, kodėl jis ta byla susidomėjo, kodėl ji jį apsėdo. Jis buvo pensijoje, ir tai ne jo reikalas. Jeigu kas nors būtų paklausęs, kodėl jis rūpinasi, jis būtų ramiai atsakęs: „Na... nužudyti du žmonės. Tai neteisinga".

Jis pasisuko, kad galėtų pamatyti laikrodį prie lovos. Beveik 2.30 nakties. Bet jis negali laukti ryto. Turi padaryti tai dabar.

Tyliai išlipo iš lovos, norėdamas pasiimti iš spintos chalatą ir šlepetes. Buvo jau pusiaukelėje, kai tamsiame kambaryje pasigirdo balsas:

– Kas atsitiko? – neramiai paklausė Monika.

– Atleisk, kad pažadinau.

– Taigi, kad pažadinai, – pyktelėjo ji. – Kur tu eini?

– Na, lipu žemyn. Man reikia paskambinti.

– Abneriui Bunui, – tarė ji tą pat akimirką. – Tu niekad nenurimsi, ką?

Jis tylėjo.

– Galėtum paskambinti ir iš čia. Bet tu ir jį pažadinsi.

– Nepažadinsiu, – su abejone balse pasakė Delanis. – Jis nemiega.

Atsisėdęs ant lovos krašto, jis uždegė lempą. Jie abu prisimerkė nuo staiga plykstelėjusios šviesos. Jis pakėlė ragelį.

– Koks jų numeris?

Ji pasakė. Jis surinko.

– Taip, – atsiliepė Bunas, pakėlęs ragelį po pirmojo signalo. Jo balsas buvo užkimęs, gerklinis.

– Edvardas Delanis. Tikiuosi, nepažadinau jūsų, seržante?

– Ne, šefe. Maniau, kad užmigsiu, bet negaliu. Galva ūžia.

– O Rebeka?

– Ji miegos ir per žemės drebėjimą.

– Seržante, ar pasidomėjot aukų gyvenimo būdu? Asmeniniais dalykais?

– Taip, siunčiau žmogų ir į Denverį, ir į Akroną. Jeigu jums įdomu, ar yra pagrindo laikyti juos homoseksualiais, tai tokio pagrindo nėra. Abiem. Nei kalbų, nei apkalbų, nei dosjė policijoje. Matyt, jie abu buvo normalūs vyrai.

– Taip, – pasakė Delanis. – Turėjau susiprotėti, kad tai patikrinsite. Dar vienas dalykas...

Bunas laukė.

– Sakėte, kad po antrosios žmogžudystės operatyvininkai ant kėdės atkaltės rado du juodus plaukus?

– Taip. Ir vieną ant pagalvės. Visi trys iš juodo nailono.

– Mane domina rastieji ant atkaltės. Ar juos nufotografavo?

– Taip, po velnių. Šimtus kartų. Ir pripiešė eskizų. Kad būtų lengviau kartografui.

– Ar tuos du plaukus fotografavo nenuėmę jų nuo kėdės?

– Neabejoju tuo, šefe. Padėjo liniuotę, kad būtų matyti ilgis ir padėtis.

– Gerai, – pasakė Delanis. – Dabar štai ką padarykite: paimkite nuotrauką su plaukais ant kėdės. Pasiimkite žmogų iš laboratorijos ar medicinos ekspertizės. Grįžkite į įvykio

vietą ir susiraskite tą kėdę. Kruopščiai išmatuokite atstumą nuo tos vietos, kur rasti plaukai, ir kėdės sėdynės. Supratote mane? Jeigu plaukai nukrito nuo žmogžudžio galvos, gausite atstumą nuo jo sprando iki užpakalio. Technikas galės apskaičiuoti žudiko ūgį. Apytikriai, žinoma, labai apytikriai, bet vis šis tas.

Kurį laiką ragelyje buvo tyla. Paskui:

– Velniai griebtų! – pratrūko Bunas. – Kaip man pačiam tai nešovė į galvą?

– Negali viskas šauti į galvą.

– Turėtų, – karčiai pasakė Bunas. – Man už tai moka. Ačiū, šefe.

– Sėkmės, seržante.

Kai jis padėjo ragelį, pamatė, kad Monika su nuostaba žiūri į jį.

– Kažką savyje turi, ar ne?

– Norėjau tik padėti jam.

– Na, žinoma.

– Tikrai atsiprašau, kad pažadinau.

– Na, – pasakė ji, – kad jau nebūtų veltui...

Ir apkabino.

3

Zo Koler teko skaityti autobiografiją dramaturgo, kuris sirgo psichine liga. Jis kelerius metus praleido įkalintas.

Pasak jo, netiesa, kad pamišėliai laiko save sveiko proto žmonėmis. Pasak jo, bepročiai dažnai žino, kad jie bepročiai. Tik arba nesugeba grumtis su liga, arba nenori. Ir taip yra todėl, rašė jis, kad beprotystėje slypi savi malonumai ir žavesys.

Kitos dienos po antrojo nuotykio popietę (Zo Koler tai vadino „nuotykiais") Everetas Pinknis užsuko į jos kabinetą. Užkėlė savo laibą kūną ant stalo krašto. Ji užuodė viskį.

– Dar viena, – tyliai tarė jis.

Ji pažiūrėjo į jį ir papurtė galvą.

– Dar viena žmogžudystė. Peiliu. Šį sykį „Pierce" viešbutyje. Lygiai tokia pat buvo praėjusį mėnesį „Grand Parke". Skaitėte?

Ji linktelėjo.

– Vakarykštė tokia pat iki smulkmenų. Tas pats žudikas.

– Kaip baisu, – tarė ji susiraukusi iš pasibjaurėjimo.

– Panašu į antrą Semo sūnų, – pasakė jis lyg ir džiaugdamasis.

– Na, laikraščiams tikra šventė, – atsiduso ji.

– Jie bando nuslėpti nuo laikraščių panašumą. Kol kas. Nes tai bloga naujiena viešbučių verslui. Bet vieną dieną yla išlįs iš maišo.

– Tikriausiai, – tarė ji.

– Jie pagaus jį, – pasakė jis keldamasis nuo stalo. – Anksčiau ar vėliau. Kaip šiandien jaučiatės?

– Daug geriau, ačiū.

– Malonu girdėti.

Ji žiūrėjo, kaip jis išstypina iš kambario. Jis pasakė „jį". „Jie pagaus jį."

Jie mano, kad tai vyras. Raminanti žinia. Tačiau Pinknio mintis apie laikraščius – labai įdomi. Ji žvilgtelėjo į „New York Times" ir susirado telefoną. Lengvas įsiminti. Vakare pakeliui namo užsuko į artimiausią telefono būdelę.

Stengėsi kalbėti žemu, vyrišku balsu ir pranešė „Times" operatorei, kad norėtų kalbėti apie žmogžudystę „Pierce" viešbutyje. Ragelyje trakštelėjo, kai perjungė liniją. Ji kantriai laukė.

– Miesto naujienos, – tarė vyras. – Gardneris.

– Kalbu apie žmogžudystę „Pierce" viešbutyje praėjusią naktį, – prabilo ji, stengdamasi išurgzti žodžius.

– Na ir?

– Ji tokia pati, kaip ir „Grand Parke" aną mėnesį. Tai vieno asmens darbas.

Sekundę ragelyje buvo tyla. Paskui:

– Ar galėtumėte pasakyti savo vardą ir...

Ji šypsodamasi pakabino ragelį.

Zo kiek galėdama smulkiau perkratė visus savo veiksmus praėjusį vakarą, nuo tos minutės, kai prie namų atsisveikino su Ernestu Mitlu. Pabandė ieškoti rizikingiausių akimirkų.

Jai išeinant, durininkas nė nežvilgtelėjo į ją. Jis neprisimins juodų kojinių, aukštaaulių batų. Taksistas niekada neprisimins moters, kurią nuvežė prie 72-osios ir Vakarų gatvės kampo. O jei ir prisimins, ką tai turi bendra su žmogžudyste „Pierce" viešbutyje?

Niekas „Filmore“ moterų tualete nematė, kaip ji dedasi peruką ir dažosi. Ji išėjo pro pagrindinį įėjimą. Barmenas nebūtų pastebėjęs persikūnijimo. Taksistas, nuvežęs ją iki gatvės kampo trys kvartalai nuo „Pierce“ viešbučio, nė nepasuko į ją galvos. Jiedu nepratarė vienas kitam nė žodžio.

Kokteilių svetainė „Al Katar“ buvo sausakimša, ir joje buvo moterų labiau akį rėžiančiais apdarais. Lifte, pakėlusiame juos į trisdešimtą aukštą, buvo dar viena pora. Bet jie nuėjo į kitą pusę, kalbėdami ir juokdamiesi. Zo Koler nemanė, kad juos kas nors pastebėjo. Kambaryje ji stengėsi liesti kuo mažiau daiktų. Kai jo neliko (ji nevartojo žodžio „mirė“; jai jų „nelikdavo“), nustebo pamačiusi, kad krauju rankas apsitaškė tik iki alkūnių.

Ji buvo pratusi ilgai žiūrėti į kraują. Vaiskus, lipnus skystis laša nuo rankos. Ji uostydavo jį. Jis kvepėjo. Kvapas ne jos, bet kvapas.

Tada ji nuėjo į vonios kambarį nusiplauti raudonų dėmių. Plovė ir plovė tokiu karštu vandeniu, kokį tik galėjo iškęsti. O paskui paleido tekėti karštą vandenį, kad nusiplautų vonia ir nutekamasis vamzdis. Grįžo į kambarį apsirengti nežiūrėdama į tą, kuris gulėjo lovoje. Paskui vėl grįžo prie vonios, užsuko vandenį ir drėgnu rankšluosčiu nuvalė čiaupų rankenėles, durų rankeną, o paskui ir balto plastiko kortelę, kurią Fredas buvo numetęs ant spintelės prie durų.

Prieš išeidama nusiėmė peruką ir nusivalė makiažą, trindama veidą rankšluosčiu. Dar kartą atsisukusi ir apsidairiusi įsitikino, jog nepadarė nieko, ko neturėjo padaryti.

Liftas žemyn važiavo pilnas žmonių, ir niekas į ją net nepažiūrėjo. Išblyškusi šviesiaplaukė moteris su laisvai karančiu apsiaustu, užsegtu iki pat kaklo. Aišku, niekas į ją net galvos nepasuko. Zo Koler, nematoma moteris.

Nuėjusi pėstute iki Penktosios aveniu, sustabdė taksi, kuris nuvežė ją į miesto centrą iki 38-osios gatvės ir Penktosios aveniu kampo. Ji nebijojo viena likti gatvėje. Jos gyvenimas galėjo baigtis bet kurią akimirką, ir tai buvo vertas rizikos dalykas. Ji taip ir jautėsi.

Visais įmanomais būdais užsirakinusi savo bute, ji nusiprausė po dušu (jau trečią kartą tą dieną). Sukrovė slaptą mantą į slėptuvę. Įkišo šlapią rankšluostį į maišelį ir įgrūdo jį į šiukšliadėžės dugną, kad ryte išmestų į šiukšlių degyklą.

Jau daug valandų jos nekamavo menstruaciniai skausmai. Bet dabar ji vėl pajuto pažįstamus dieglius, kurie pamažu ėjo smarkyn. Ji įsidėjo tamponą ir prarijo midolą, du anacinus, B vitaminų kapsulę, vitamino C tabletę ir išvalgė pusę indelio mėlynių jogurto.

Prieš guldama į lovą išsitirpino migdomųjų ir išgėrė.

Miegojo kaip kūdikis.

Visą kitą mėnesį Zo Koler juto, kaip jai primestas gyvenimas įsuka ją į baisų sūkurį. Ji juto, kaip laikas bėga pasiutusiu greičiu. Dienos švysčiojo pro šalį, ir net savaitės atrodė sutrumpėjusios taip, kad po pirmadienių sekdavo penktadieniai, ir sunku būdavo prisiminti, kas įvykdavo tarp jų.

Ir praeitis vis labiau brovėsi į dabartį. Ji vis dažniau susizgribdavo galvojanti apie savo vedybas, vyrą, motiną, tėvą, mergystės metus. Vieną vakarą ji praleido stengdamasi prisiminti ir užsirašyti vardus tų, su kuriais kartu šventė savo tryliktąjį gimtadienį.

Vakarėlis nuėjo šuniui ant uodegos. Ir todėl, kad dalis kviestųjų nepasirodė, net nepasistengę apie tai pranešti telefonu ir atsiprašyti, ir todėl, kad tą dieną ji pirmą kartą susirgo mėnesinėmis. Ji pradėjo kraujuoti ir baisiai persigando. Jai atrodė, kad kraujas niekad nesiliaus tekėjęs,

ir įsivaizdavo save kaip tuščią, susiraukšlėjusį baltos odos maišą.

Ernestas Mitlas paskambino jai į namus praėjus savaitei po jų pirmojo susitikimo. Ji nesitikėjo, kad jis jai paskambins, kaip buvo žadėjęs, – vyrai taip visuomet darydavo – ir jai prireikė minutėlės laiko atsitokėti.

– Tikiuosi, nesutrukdžiau, – pasakė jis.

– Ne, – atsakė ji. – Tikrai ne.

– Kaip laikotės, Zo?

– Ačiū, puikiai. O jūs?

– Gerai, – tarė jis savo berniokišku balsu. – Pamaniau, kad jeigu rytdienos vakarui nieko nesuplanavote, galėtume pavakarieniauti, nueiti į kiną ar kur kitur.

– Atleiskite, – atsakė ji, – aš būsiu užimta.

Jis pasakė, kad yra nusivylęs ir bandys pakviesti ją kitą kartą. Jiedu kelias minutes dar apie šį bei tą nejaukiai pasišnekėjo ir padėjo ragelius. Zo spoksojo į juodą negyvą telefoną. „Būk kantri, Zo, – griežtai mokė ją motina. – Neleisk vyrams manyti, jog esi lengvai prieinama."

Ji nežinojo, kas kaltas – motinos mokslai ar jos nenoras, – tačiau abejojo, ar norėtų dar kartą susitikti su Ernestu Mitlu. Jei taip, tebūnie tai tiesiog laiko praleidimas.

Jis vėl paskambino, ir šį kartą ji priėmė pakvietimą. Buvo šeštadienio vakaras, ir ji tai palaikė geru ženklu. Niujorkiečiai vyrai skirdavo pasimatymus savo antrosioms ar trečiosioms moterims vidury savaitės. Šeštadieniai lieka labiausiai mylimiems: tikra šventė.

Ernestas Mitlas primygtinai prašė leisti jam pasitikti ją jos namo vestibiulyje. Jie taksi nuvažiavo į prancūziską restoraną Rytų 60-ojoje gatvėje, kur jis buvo užsakęs vietas. Svetainė buvo šilta, džiugiai išpuošta, pilna žmonių. Atsipalaidavusi, rūkydama cigaretę, siurbčiodama baltą vyną,

klausydamasi žmonių klegesio, Zo Koler akimirką pasijuto vėl matoma ir priklausanti pasauliui.

Po valandėlės jie nuėjo iki 60-osios gatvės ir Trečiosios aveniu kampo. Bet čia prie bilietų į kiną, kurį jis norėjo pamatyti, stovėjo didelė eilė. Jis pažiūrėjo į ją suglumęs.

– Aš nenoriu laukti, – tarė jis. – O jūs?

– Nelabai, – atsakė ji, o paskui, visai nepagalvojusi, pridūrė: – Kodėl mums negrįžus pas mane pažiūrėti televizoriaus ar šiaip pasišnekėti?

Kažkas atsitiko jo veidui: greitas raumenų virptelėjimas. Bet po akimirkos jis vėl buvo klusnus spanielis, pasirengęs įsiteikti su viltingu šypsniu. Atrodė, kad jis linkęs be galo atsiprašinėti.

– Puiki mintis, – atsakė jis.

– Bet aš neturiu nieko geriamo, – tarė ji.

– Pakeliui stabtelėsime nusipirkti poros butelių balto vyno. Gerai?

– Bus gana ir vieno, – patikino ji.

Jie viską pasipasakojo apie savo vaikystę Minesotoje ir Viskonsine. Daugiau nebuvo kuo dalytis. Dabar jų pokalbis labai pamažu ir sėkmingai darėsi asmeniškas. Jie tyrinėjo naująją pažintį, darydami klaidingus manevrus, traukdamiesi, bandydami vienas kitą, pasirengę sprukti kiekvieną akimirką. Abu įsitempę iš drovumo ir nepasitikėjimo savimi.

Namie ji atnešė ant stalo baltą vyną su ledu. Jis sėdėjo krėsle ištiesęs trumpas kojas. Buvo apsivilkęs tvido kostiumą su liemene, languotus marškinius su megztu kaklaryšiu. Jo pėdos buvo mažytės.

Ji sėdėjo susirangiusi ant sofos, nusispyrusi batelius, sukišusi kelius po pilku džemperiu. Jai buvo lengva kaip niekad. Jis jos negąsdino. Jei pasakytų jam „išeik“, jis ir išeitų, ji neabejojo.

– Kodėl jūs nevedęs? – staiga paklausė ji, pamaniusi, kad gal jis pederastas.

– Kas mane ims? – paklausė jis, rodydamas smulkius baltus dantis. – Be to, Zo, šiais laikais nejauti spaudimo sukurti šeimą. Egzistuoja įvairiausi gyvenimo būdai. Kasmet daugėja viengungių.

– Tikriausiai, – neapibrėžtai tarė ji.

– Ar jūs priklausote kokiam moterų judėjimui?

– Ne, – atsakė ji. – Nedaug ką apie juos žinau.

– Aš irgi, – tarė jis. – Bet sprendžiant iš to, ką teko skaityti, viskas ten atrodo logiška ir protinga.

– Kai kurios iš tų moterų – tokios rėksnės ir storžievės, – išsprūdo jai.

– O taip, – skubiai pritarė jis. – Tai tiesa.

– Jos tiesiog prievarta stumia, – tęsė ji. – Vadina save feministėmis, bet aš nemanau, kad jos labai moteriškos.

– Jūs visiškai teisi, – tarė jis. – Mano supratimu, svarbiausias ir pirmiausias dalykas, kad moteris būtų ledi. Ar ne? Noriu pasakyti, rafinuotos ir švelnios. Kalbėtų tyliai ir turėtų kuklią išvaizdą. Mane taip visada mokė: švarios ir gerai išauklėtos. Dosnios ir jautrios širdies.

– Taip man ir mama sakė: vyrai gerbs tave, jeigu elgsies kaip ledi.

– Ar jūsų motina gyva?

– O taip.

– Atrodo, ji nuostabi moteris.

– Tokia ir yra, – karštai tarė Zo. – Tikrai. Jai dabar per šešiasdešimt, bet ji aktyviai lanko bridžo klubą, sodininkų klubą ir knygų mylėtojų klubą. Skaito visus bestselerius. O dar bažnyčioje yra atsakinga už prekybą labdaros tikslais. Ji tikrai sukasi visą dieną. Noriu pasakyti, kad nesėdi namie prie skalbinių ir viryklės. Ji turi savo gyvenimą. Tai nereiš-

kia, kad nesirūpina tėvu. Rūpinasi. Bet tai nėra jos *visas* gyvenimas. Ji labai nepriklausoma moteris.

– Tai žavu, – pasakė Ernestas, – kad ji randa tiek daug įdomios veiklos.

– Jums reikėtų pamatyti ją, – tarė Zo. – Pagal savo amžių atrodo daug jaunesnė. Kas savaitę darosi šukuoseną, plaukus dažo melsvai, rengiasi irgi atitinkamai. Ji turi nuostabų skonį drabužiams. Nepriekaištingą. Anei siūlelio ne savo vietoje. Šiek tiek priaugo svorio, bet vaikšto tiesi kaip visada.

– Ji atrodo kaip tikra ledi.

– O taip. Tikra ledi.

Ernestas Mitlas tada pradėjo pasakoti apie savo motiną, kuri buvo labai panaši į Zo ką tik nupasakotą. Po kurio laiko Zo Ernesto žodžiai pavirto kažkokiu murmesiu. Ji girdėjo jo žodžius, žiūrėjo į jį su mandagiu susidomėjimu, bet jos mintys sruveno laisvai, nuklysdamos į praeitį.

Niujorke ji gyveno jau apie metus laiko. Suriesta vienatvės išdrįso nuciti į visų peršamą barą Antrojoje aveniu, kurio reklama skelbė: „Diskriminuojamiems ir intelektualiems vienišiams, kurie nori pažinčių ir gero laisvalaikio." Jis buvo vadinamas Pažinčių turgumi.

Ji ilgai svarstė, kaip apsirengs ir kaip elgsis. Ji bus patraukli, bet ne įžūliai, ne akivaizdžiai. Bus budri, švytinti, daug klausys, ką kalba vyrai, pati kalbės mažai. Draugiška, bet nesiperšanti. Ji nepareikš savo nuomonės.

Apsivilko juodą megztinį aukštu kaklu, suveržtą plačiu diržu. Ilgas vilnonis sijonas buvo dailiai, bet ne provokuojamai prigludęs prie kūno. Kojinės buvo vienspalvės, o avėjo ji aukštakulniais bateliais, kurie pridėjo dar colį prie jos 5 pėdų ir 6 colių. Švelniai papudravo skruostus, mažumėlę parausvino juos ir lūpas. Pasižiūrėjusi pridėjo dar kiek dažų. Jos pirmasis eksperimentas su dirbtinėmis blakstienomis

nepasisekė. Jos darė Zo panašią į patvirkusią rytietę. Galop ji jas nusiėmė ir patamsino tikrąsias, plonytes blakstienas.

Pažinčių turgus ją sukrėtė. Pasirodė mažesnis, negu ji manė, ir toks sausakimšas, kad durininkas stovėjo lauke ant šaligatvio. Jie gėrė alų ir šūkavo vienas kitam, kad perrėktų muzikos mašiną, stovinčią prie pat durų.

Ji nervindamasi įsispraudė vidun ir su apmaudu pamatė, kad dauguma moterų, vienos ir su kavalieriais, buvo už ją jaunesnės. Dauguma neturėjo nė dvidešimties ar kiek per dvidešimt, ir jos vilkėjo margais, spalvingais drabužiais, ryškiais, tarp kurių ji atrodė lyg senamadiška boba.

Barą ji pasiekė tik po penkiolikos minučių, o dar penkias minutes reikėjo laukti, kol gaus bokalą alaus iš vieno nusiplūkusių ir piktų barmenų. Ją kumščiojo, nuolat stumdinėjo, grūdo tai šen, tai ten. Niekas nepratarė jai nė žodžio.

Ji stovėjo nutaisiusi sustingusią šypseną ir nesidairė. Aplink ją virė gyvenimas: ritosi kvatojimo bangos, šūksniai, muzikos mašinos blerbimas, nešvankūs gestai. Moterys tokios pat gašlios, kaip ir vyrai. Tačiau ji tebestovėjo ryžtingai šypsodamasi, paskui užsakė dar vieną bokalą alaus.

– Atleisk, pupyte, – pasakė vyras, – netyčia stumtelėjęs jos petį, kai siekė paimti gėrimus iš barmeno.

Ji atsisuko. Tai buvo augalotas, tamsaus gymio vyras su riebaluotų garbanų šalmu ant galvos, profiliu iš romėniškos monetos. Apsivilkęs siuvinėtais marškiniais, atsagstytais iki juosmens. Ant raumeningo kaklo kabojo trys auksinės grandinės. Ornamentuoti medalionai glaudėsi prie plaukuotos krūtinės.

Nuo jo trenkė tokiu stipriu muskusiniu dvoku, kad jai net kvapą užgniaužė. Dantys aplūžinėję, ir jam pats laikas buvo nusiskusti. Marškinių pažastyse tamsavo juodos dėmės. Jam į viską nusispjaut, pamanė ji. Į viską.

Ji žavėjosi jo nerūpestingumu. Zo pasiliko prie baro, gerdama vandeningą alų, žiūrėdama į keistą, aplink ją besisukantį pasaulį. Jai atrodė, kad ji slapčia įsibrovė į cirko areną. Visi čia buvo cirko artistai, išskyrus ją.

Dar pastebėjo, kad dauguma moterų buvo ne tik jaunesnės, bet ir gražesnės. Jos be jokios gėdos kraipėsi, rodydamos prisirpusius, besiveržiančius laukan kūnus. Be jokio varžymosi jais pozavo.

Zo matė palaidinukes, prasegtas iki krūtų. Megztukai buvo tokie aptempti, kad stirksojo standūs krūtų speneliai. Permatomos palaidinės, pro kurias švietė nuogi kūnai. Džinsai taip prigludę, kad matėsi ryškiai apibrėžti sėdmenys. Ant kai kurių buvo prisiūtos etiketės su dviprasmiškais tekstais: ĮŽŪLI SĖDYNĖ. PAKELK DANGTĮ. SEKSO KATILAS.

Ji pasirodė Pažinčių turguje iškart po pusės dvyliktos. Triukšmas ir erzelynė kulminaciją pasiekė po valandos. Paskui baras ėmė po truputį tuštėti. Po pasiektų susitarimų porelės dingdavo viena paskui kitą. Bet Zo tebestovėjo prie baro, gėrė prėską alų, veidas net įskaudęs nuo šypsenos.

– Kas nutiko, pupyt? – vėl paklausė tamsiaveidis prie jos alkūnės. – Nesusiradai draugužio?

Jis garsiai nusikvatojo atlošęs galvą, plačiai prasižiojęs. Ji matė jo sugedusius dantis, apsivėlusį liežuvį, raudoną gerklę. Jis paėmė iš barmeno dar vieną bokalą ir vienu ypu susivertė jį į gerklę. Krūtine nutekėjo upelis alaus. Jis nusibraukė srovelę atgalia ranka. Apsidairė po tuštėjantį barą.

– Mano traukinys jau nuvažiavo, – tarė jis Zo. – Visada ieškau ko nors geresnio. Žinai, apie ką kalbu. O paskui turiu tenkintis penkiais pirštais.

Jis vėl nusijuokė, tiesiai jai į veidą. Iš burnos sklido rūgštokas kvapas: alaus ir dar kažko. Jis paplekšnojo jos petį:

– Iš kur tu, pupyt?

– Manhetenas.

– Na, neprastai, – tarė jis. – Vakar vakare susipažinau su viena lėlyte, o ji pasirodė esanti iš Kvinso, ir kviečia mane į svečius. Pasisekė, ar ne? Bet aš tai jau nekelsiu kojos į Kvinsą. Į šiaurę nuo Trisdešimt ketvirtosios ir į pietus nuo Devyniasdešimt šeštosios – toks mano moto. Pats gyvenu, tiesą sakant, už kampo.

– Na? – paklausė ji suktai.

– Tai eime, – tarė jis. – Vargšai neturi pasirinkimo.

Ji taip niekad ir nesuprato, ką jis turėjo omenyje: save ar ją.

Gyveno klaikiame vieno kambario bute 85-osios gatvės name, greta Antrosios aveniu. Vos tik jie įėjo vidun, jis pasakė „turiu nugręžti miką“ ir puolė į tualetą.

Duris paliko praviras. Zo girdėjo, kaip klozete šniokščia jo čiurkšlė. Užsidengė rankomis ausis ir bukai pagalvojo, kodėl dar nepabėgo iš čia.

Jis išėjo traukdamas nuo savęs marškinius, paskui išlipo iš džinsų. Po jais buvo siauros kaip juostelė kelnaitės. Ji negalėjo atitraukti akių nuo jo pūpsančio daikto.

– Turiu pusę cigaretės, – pasakė jis ir pamatė, kur ji žiūri. Nusijuokė. – Ne, ne čia. Noriu pasakyti, geros žolytės. Ragausi?

– Ne, ačiū, – atsakė ji mandagiai. – Bet tu rūkyk.

Jis susirado nuorūką stalčiuje, prisidegė, giliai įkvėpė. Jo vokai nusileido.

– Dangaus mana, – lėtai nutęsė jis. – Žinai, kas yra mana, pupyt?

– Maistas. Iš Biblijos.

– Teisingai, – tingiai pasakė jis. – Mana. Tu duosi man laisvę.

– Nežinau, – atsakė ji, nuoširdžiai nesuprasdama, ką jis nori pasakyti.

– Žinoma, kad taip, – tarė jis. – Visos jūs, senos, alkanos damos, duodate. Jei nežinai kaip, aš pamokysiu. Dabar prie reikalo. Nusivilk uniformą, pupyte.

Tai buvo greičiau gultas negu lova, su kauburiuotu čiužiniu, paklodė suplyšusi ir dėmėta. Jis neleido jai užgesinti šviesos. Tad ji matė jį, matė save, galėdama atsitverti nuo to, kas vyksta, tik savo akių vokais. Bet to buvo maža. Nuo jo trenkė prakaitu ir klaikiu, muskusu atsiduodančiu kvapu. Ir koks plaukuotas – be galo. Tarsi būtų apsivilkęs juodą megztinį, dengiantį krūtinę, nugarą, kojas. Jo kirkšnys buvo tikras raizginys. Bet sėdmenys lyg iš satino. „Oi, – šūkčiojo ji, – oi, oi."

– Gerai, ką? – iškošė jis. – Tau patinka. Taip, va taip. Dieve!

Dejavo taip, kaip ją mokė Madi Kurnic. Pakartotinis dejonių kursas. Ji elgėsi, kaip jai buvo liepta. Rangėsi. Suleido nagus į mėsingus pečius. Taršė jo plaukus.

– Kaip gera! – šūkčiojo. – Taip gera.

O pati svarstė, ar išjungė dujinę viryklę eidama iš namų.

Paskui, jam tebepumpuojant, o jai tebekilnojant kūną jam pasitikti, ji prisiminė savo buvusį vyrą Kenetą ir jo reakciją į jos abejingumą. „Tavęs čia tiesiog nėra", – skųsdavosi jis. Pagaliau, galų gale tasai plaukuotas ją prislėgęs sutvėrimas su dejone užbaigė ir beveik tą pat akimirką nusirito.

Jis vėl prisidegė nuorūką, jau tik tarakono dydžio, pasmeigęs ją ant plonos vielytės.

– Gerai buvo, – pasakė, – ar ne?

– Taip gerai man dar nebuvo, – giedojo ji.

– Tau pavyko?

– Žinoma, – pamelavo ji. – Du kartus.

– Ko gi daugiau reikia, – tarė jis patenkintas savimi. – Manim dar nė viena nesiskundė.

– Turiu eiti, – tarė ji atsisėsdama.

– Na, ne, – pasakė jis patraukdamas ją atgal, – mes dar nebaigėme.

Kažin kas jo balse ją išgąsdino. Ne grėsmė. Jis jai negrasino. Tai buvo gyvuliškas pasitikėjimas savimi.

Kenetas kartą jai pasiūlė, bet ji atsisakė. Dabar atsisakyti negalėjo. Jis suspaudė jos galvą abiem rankom ir nukreipė burną.

– Dabar šitaip, – ėmė mokyti, – aukštyn, žemyn, aplink. Štai taip. Liežuviu. Viskas priklauso nuo mokėjimo, pupyte. Atsargiai su dantimis.

Vėliau, grįždama namo taksi, ji suvokė, kad net nežino jo vardo, o jis nežino jos. Tai buvo palengvėjimas.

– Dar vyno? – paklausė ji Ernesto Mitlo. – Jūsų taurė tuščia.

– Žinoma, – nusišypsojo jis. – Ačiū. Galim ir užbaigti tą butelį. Man tikrai skanu.

Ji atsistojo mažumėlę susvirduliavusi – ne nuo vyno, o nuo prisiminimų naštos. Atnešė iš virtuvės daugiau ledo kubelių.

Jie sėdėjo atsipalaidavę. Nepaprastai panašūs. Veidrodiniai atspindžiai. Abu išblyškę, susitraukę, ilgesingi ir lengvai pažeidžiami, jiedu galėjo būti brolis ir sesuo.

– Tai geriau, negu stovėti eilėje bilietų į kiną, – tarė jis. – Be to, tas filmas tikriausiai niekam tikęs.

– Arba kiurksoti kokiame pobūvyje, kur pro žmones nepraeisi, – pasakė ji. – Visi stengiasi kuo greičiau prisilakti – kaip pas Madi.

– Jūs turbūt dažnai kur nors svečiuojatės?

– Man labiau prie širdies ramūs vakarai namie, – atsakė ji. – Kaip šis.

– O taip, – noriai sutiko jis. – Belakstydamas pavargsti. Aš tai žinau.

Jie spoksojo vienas į kitą. Melagiai bejausmėmis akimis. Jis pirmas nutraukė tylą.

– Tiesą sakant, – tarė labai tyliai, – aš nedažnai keliu kojų iš namų. Tiksliau pasakius, retai.

– Iš teisybės, – atsiliepė ji, – aš irgi. Daugiausia laiko būnu viena.

Jis ryžtingai pakėlė galvą ir pažiūrėjo priešais save.

– Štai kodėl man malonu būti su jumis, Zo, – tarė. – Aš galiu su jumis šnekėtis. Kai nueinu į pobūvį ar barą, visi šaukia paleidę gerkles. Žmonės nesikalba tarpusavyje, turiu galvoje, apie svarbiausius dalykus. Ir bjauriai elgiasi, jokio mandagumo.

– Taip, – pritarė ji. – Visi šaukia. Niekas nemoka padoriai elgtis. Jokio mandagumo.

– Taip, – kalbėjo jis susijaudinęs. – Teisybė. Lygiai taip pat ir aš jaučiuosi. Jei nori elgtis padoriai, visi mano, kad esi bukas. Visi stumdosi, laksto, stumdo kiekvieną, kas tik atsiduria kelyje. Man tai visų pirma atstumiantis vaizdas.

Ji pažiūrėjo į jį susižavėjusi.

– Taip, lygiai tas pats ir man. Galbūt aš senamadiška, bet...

– Ne, ne! – užprotestavo jis.

– Bet aš verčiau lieku sėdėti namie, – tęsė ji. – Skaitau gerą knygą ar žiūriu skoningą, lavinančią TV laidą – geriau taip, negu veltis į grumtynes už vietą po saule.

– Aš visiškai su jumis sutinku, – šiltai tarė jis, – išskyrus...

– Išskyrus ką? – paklausė ji.

– Na, žiūrėkite, mudu gyvename ir dirbame beprotiškiausiame pasaulio mieste. Ir – aš kartais pagalvoju, pastaruoju metu dažnai apie tai pagalvoju, – kad nepaisant mano nuomonės, šis miestas tikriausiai veikia manc. Turiu galvoje triukšmą, pyktį, nusivylimą, purvą, smurtą. Zo, visa tai palieka savo pėdsakus.

– Tikriausiai, – lėtai pratarė ji.

– Noriu pasakyti, – desperatiškai dėstė jis, – kartais jaučiuosi taip, tarsi daugiau to neištversiu, kad esu auka dalykų, kurių negaliu kontroliuoti. Viskas taip greitai keičiasi. Niekas nestovi vietoje. Tačiau kur atsakymas? Mesti viską ir apsigyventi laukinėje gamtoje? Kas gali tai sau leisti? Ar pamėginti viską pakeisti? Aš netikiu, kad vienas žmogus gali ką nors nuveikti. Tai gaivališka jėga. – Jis giliai atsikvėpė ir ištuštino taurę. Paskui virpėdamas nusijuokė. – Tikriausiai aš įvariau jums nuobodulį. Atleiskite.

– Jūs nevarote man nuobodulio, Ernestai.

– Erni.

– Jūs nevarote man nuobodulio, Erni. Jūs sakote labai įdomius dalykus. Tikriausiai manote, kad mums įtaką daro aplinka? Net jeigu mes suvokiame, kad ji baisi, ir bandome prieš ją maištauti?

– Taip, – tarė jis. – Be abejo. Ar jūs mokėtės psichologijos?

– Dvejus metus.

– Na, tada žinote, kas gali sukelti žiurkėms stresą – garsus triukšmas, vietos ankštumas, blogas maistas, akinanti šviesa ir taip toliau. Jos ima lipti sienomis. Na, gerai, sakykim, kad žmonės turi daugiau proto už žiurkes. Mes turime galimybę žinoti, kada atsiduriame stresinėje situacijoje, ir galim sąmoningai kęsti ją ar stengtis nuo jos pabėgti. Bet aš vis tiek kartoju, kad viskas, kas vyksta šiandien šiuolaikiniame pasaulyje, matyt, veikia mus tokiais būdais, apie kuriuos mes net nenutuokiame.

– Sakote, fiziškai? Veikia mus fiziškai?

– Taip, žinoma – užterštas oras, radiacija, blogas vanduo, sumautas maistas. Bet blogiausia yra tai, kaip esame veikiami mes, tokie žmonės kaip mudu. Mes keičiamės, Zo. Žinau tai.

– Kaip mes keičiamės?

– Grubėjame, netenkame švelnumo. Mūsų interesai vis siaurėja. Mes negalime susikaupti. Seksas prarado savo svarbą. Meilė tapo pokštu. Smurtas yra gyvenimo būdas. Jokios pagarbos įstatymams. Nusikaltimus apsimoka daryti. Religija virto dar vienu kultu. Ir taip toliau, ir panašiai. Dieve, aš kalbu lyg pasaulio pabaigos pranašas!

Ji grįžo prie temos, kuri ją labiausiai domino.

– Ir šitaip galvodamas, visa tai žinodamas, jūs vis tiek tvirtinate, kad keičiatės?

Jis liūdnai linktelėjo galvą.

– Kartą aš valgiau vakarienę prie televizoriaus. Rūkytą dešrą su pupelėmis. Užsigerdamas alumi iš skardinės. Žiūrėjau vakaro naujienas. Jie rodė medžiagą, filmuotą Tailande, pabėgėlių stovyklose. Tai kambodiečiai. Sėdėjau, valgiau, žiūrėjau į vaikus strypo storio kojomis, išpampusiais pilvais, musėmis apspistomis akimis. Gėriau alų ir žiūrėjau, kaip žmonės miršta. Ir po kurio laiko pajutau, kad verkiu.

– Žinau, – tarė ji su užuojauta balse. – Tai buvo baisu.

– Ne, ne, – kone piktai tarė jis. – Aš ne dėl to pravirkau, kad tai buvo baisu. Verkiau todėl, kad nieko nejaučiau. Mačiau tuos vaizdus, žinojau, kad visa tai tiesa, tie žmonės iš tikrųjų buvo bemirštą, o aš nieko nejaučiau. Aš tik valgiau dešrą, pupeles, gėriau alų ir žiūrėjau televizorių. Bet aš nieko nejaučiau, Zo. Prisiekiu, nieko nejaučiau. Štai ką noriu pasakyti, kai sakau, kad pasaulis keičia mus tokiais būdais, kuriais nenorime, kad jis mus keistų.

Staiga, be perspėjimo, jo akys pritvinko ašarų ir jis ėmė kūkčioti. Ji bejėgiškai žiūrėjo į jį akimirką, paskui ištiesė rankas.

Jis suklupo ant sofos. Ji apkabino jo pečius ir prisitraukė. Viena ranka nubraukė gražius lino spalvos plaukus nuo smilkinių.

– Nurimk, – prabilo švelniu, niūniuojančiu balsu. – Nurimk, nurimk.

Po skambučio į „New York Times" Zo visada godžiai vartydavo laikraštį. Bet nieko įdomaus nerado, išskyrus kelias trumpas žinutes, pasirodžiusias po Frederiko Volhaimo nužudymo „Pierce" viešbutyje.

Bet netrukus ir ši byla prapuolė iš laikraščio. Zo buvo įsitikinusi, kad viskas tyčia slepiama. Kaip sakė Everetas Pinknis, tai bloga naujiena viešbučių bizniui. Miesto ekonomika daug priklausė nuo turizmo. Todėl laikraščiai ir tylėjo.

Bet kovo 24-ąją laikraštyje pasirodė dviejų skilčių straipsnis. Pavadinimas: IEŠKOMAS DVIEJŲ ŽMONIŲ ŽUDIKAS. Jame buvo aprašytos Džordžo T. Pulerio ir Frederiko Volhaimo žmogžudystės, atkreipiamas dėmesys į abiejų nusikaltimų panašumą, rašoma, jog policija tikrina versiją, kad abi žmogžudystės – vieno žmogaus darbas. Motyvai nežinomi. „Times" pranešė, kad bylos tyrimui vadovauja detektyvas Martinas Slavinas. Jis pareiškęs: „Tiriame kelias perspektyvias versijas ir tikimės netrukus suimti žudiką". Buvo paskelbtas specialus telefono numeris, jei kas norėtų suteikti informaciją apie žudiką. „Times" nepaminėjo Semo sūnaus bylos. Bet popietinis „Post" ir vakarinis „Daily News" buvo ne tokie santūrūs. „Post" antraštė skelbė: DAR VIENAS SEMO SŪNUS? „News" keturių puslapių medžiagą pa-

vadino šitaip: POLICIJA NEATMETA SEMO DUKTERS GALIMYBĖS. Abu laikraščiai piršo mintį, kad policija bijo, jog Pulerio ir Volhaimo nužudymai gali būti tik pirmieji iš virtinės psichopato įvykdytų žmogžudysčių, neskatinamų jokių motyvų. Abu laikraščiai kartojo leitenanto Slavino žodžius: „Tiriame kelias perspektyvias versijas ir tikimės netrukus suimti žudiką".

Šiek tiek iš pradžių išsigandusi, Zo Koler nusprendė, kad visai neturi baimintis Slavino optimizmo; jo tikslas – nuraminti niujorkiečius, kad yra daroma viskas, ką galima padaryti, ir kad šis visuomenei iškilęs pavojus netrukus bus likviduotas.

Daugiau nerimo sukėlė „Daily News" užuomina apie „Semo dukrą". Bet atidžiau įsiskaičius, buvo matyti, jog policija tik svarstė tikimybę, kad žmogžudystę galėjo įvykdyti prostitutė. Miesto centro kekšės ir suteneriai buvo kvočiami dešimtimis – kaip niekad.

Taigi, juto Zo Koler, nepaaiškėjo nieko, kas galėtų kelti jai grėsmę. Tai, pripažino ji, ją vis labiau jaudino. Visi tie aplink lakstantys policininkai. Milijonams laikraščių išgąsdintų skaitytojų kutenami nervai.

Ji ėmė virsti asmenybe.

Jos gerą nuotaiką po dviejų dienų aptemdė Everetas Pinknis, pasirodęs jos kabinete su pranešimu, kurį policija išplatino visiems apsaugos skyriams Niujorko centro viešbučiuose.

Tiesą sakant, tai buvo plakatas su užrašu IEŠKOMAS, prašantis apsaugos parcigūnų padėti nutverti Džordžo T. Pulerio ir Frederiko Volhaimo žudiką. Buvo manoma, kad žudikas susipažindavo su aukomis baruose, kokteilių svetainėse, viešbučių restoranuose, ypač tų viešbučių, kuriuose vyko konferencijos, prekybos agentų seminarai ar kokie kiti dideli sambūriai.

Asmens, „ieškomo apklausai“, aprašymas buvo skystas. Tik pasakyta, kad tai galėtų būti vyras arba moteris, maždaug 5, 5 ar 5, 7 pėdų ūgio, dėvintis juodo nailono peruką.

– Ne kažin kas, – tarė Pinknis. – Jeigu stversime kiekvieną vyrą ir moterį su juodo nailono perukais, liksime kvailių vietoje. Įsivaizduokite, kiek bus iškelta bylų dėl neteisėto suėmimo.

– Taip, – atsiliepė Zo.

– Na, – toliau kalbėjo Pinknis tyrinėdamas pranešimą, – abi žmogžudystės įvykdytos maždaug vidurnaktį. Reikia, kad perskaitytų Džo Levinas, kai ateis pakeisti penktą valandą. Paliksiu ant savo stalo. Jei ryte nesusitiksiu su Barniu Makmilanu, ar nepasirūpintumėt, kad ir jis perskaitytų?

– Gerai, – atsakė ji.

Kai jis išėjo, Zo už savo stalo ištiesė nugarą, neliesdama ja atlošo. Sugniaužė kumščius. Krumpliai pabalo.

Juodo nailono perukas jai nekėlė nerimo. Tai detalė, kurią galėjai ištaisyti. Bet kaip jie sužinojo jos ūgį?

Ji dar kartą perkratė visus savo veiksmus per abu nuotykius. Ir neprisiminė nieko, kas būtų galėję padėti policijai tiksliai apskaičiuoti jos ūgį. Ji pajuto kraupų įtarimą, kad kažkur darbo ėmėsi protas, apie kurį ji nieko nežino. Kažkas slaptas – žmogus ar reiškinys, – kuris *žino*.

Suko galvą, ar tai koks mediumas, ar ekstrasensas, policijos pasitelktas į pagalbą bylos tyrime. „Matau vyrą ar moterį... taip, juodi plaukai. Ne, ne plaukai, tai juodo nailono perukas. Ir tas žmogus vidutinio ūgio. Taip, aiškiai tai matau. Maždaug 5, 5–5, 7 pėdų. Apytikriai.“

Galbūt viskas vyko būtent taip. Zo Koler linktelėjo galvą, nutarusi, kad ne kitaip.

Ketvirtadienio vakare ji nuėjo į „Wigoramą“ 34-ojoje gatvėje. Ji pasimatavo šviesiai rausvą peruką, tokio pat sti-

liaus, kaip ir juodasis. Pažiūrėjo į veidrodį, patampė, pasukinėjo, pabadė pirštais.

– Su juo jūs tapsite nauja moterimi, gerbiamoji, – pasakė pardavėjas.

– Esu tuo tikra, – atsakė Zo ir nusipirko.

Paskambino Madelina Kurnic ir primygtinai prašė susitikti per pietus. Zo buvo atsargi: pietūs su Madi galėjo užtrukti ilgiau kaip dvi valandas.

– Aš negaliu, – tarė ji. – Aš, kaip žinai, dirbanti moteris ir užkandu prie savo stalo.

– Baik, mieloji, – nekantriai atšovė Madi. – Juk nesi prirakinta prie to prakeikto stalo, ką? Pagyvenk bent valandą!

– O ką, jeigu kur nors čia pat? – pasiūlė Zo. – Viešbučio restorane?

– Na, bet tavo ir skonis! – bjaurėdamasi sušuko Madi.

Pasirodžiusi po dvidešimties minučių, ji dėvėjo audinių kailinius, juodus iki mėlynumo; po jais – aptempta brokato suknelė. Ant suknelės priekio tamsi dėmė: Madi į viską nusispjaut.

Zo išdidžiai nusivedė viešnią į „Granger" viešbučio restoraną.

Priėjo liguistas metrdotelis ir liūdnai nusišypsojo.

– Dvi damos? – tarė jis laidotuvininko balsu. – Prašom čia.

Jis palydėjo jas iki nedidelio stalelio, jaukiai užlindusio už milžiniškos gipso kolonos. Madi Kurnic atsisegė kailinius ir uždėjo savo švelnų delną ant jo rankos.

– Jūs malonus žmogus, – prabilo ji, – ar negalėtumėte pasiūlyti bent per nago juodymą patogesnės vietos?

Jo žvilgsnis slystelėjo į jos nepridengtą krūtinę. Jis atgijo.

– Na žinoma! – pasakė ir nuvedė jas prie didelio stalo keturiems salės viduryje.

– Nuostabu, – uždainavo Madi. Ji šiltai nusišypsojo metrdoteliui. – Jūs nepakartojamas, mielasis.

– Man garbė, – atsakė tas švytėdamas. – Gero apetito, ponios.

Jis padėjo Madi nusivilkti audinių kailinius, švelniai prisiliesdamas prie jos kūno. Paskui apgailestaudamas pasitraukė.

– Padovanojau jam gerą dieną, – tarė Madi.

– Kaip tau tai pavyksta? – stebėjosi Zo. – Man niekad neužtektų drąsos.

– Ryžtas, brangioji, – patarė Madi. – Viską daro ryžtas.

Jos plaukai kaip visada – šieno kupeta, makiažas – pirmykščių spalvų dėmė. Jos grobuoniški dantys žibėjo. Deimantai spindėjo. Ji įkišo ranką į milžinišką ant peties nešiojamą gyvatės odos rankinę ir išsiėmė aplamdytą cigariljų pakelį. Pasiūlė Zo.

– Ne, ačiū, Madi. Rūkysiu savas.

– Kaip nori.

Ji įspraudė cigariljį tarp dantų. Tą pat akimirką dailus jaunas padavėjas už jos nugaros spragtelėjo žiebtuvėliu. Ji sugriebė jo ranką, kad liepsnelė nešokinėtų.

– Ačiū, šaunusis jaunuoli, – tarė ji su šypsena. – Ar dabar galime gaut išgerti?

– Be abejo, ponia. Kas jums būtų maloniausia?

– Pasakyčiau, – tarė ji, – bet jums tektų nurausti. O kas dėl gėrimų, tai aš gersiu „Tanqueray" martinį. Gryną, su dviem alyvomis. Zo?

– Prašau taurę balto vyno.

Padavėjas skubiai pasišalino su užsakymu. Madi apsidairė po pilną salę.

– Niekada gyvenime nemačiau tiek daug moterų mėlynais plaukais, – tarė ji. – Ir kas čia traukia žmones? Nemokamas mineralinis?

– Maistas labai geras, – gindamasi tarė Zo.

– Leisk man apie tai nuspręsti, vaikeli. – Ji kritiškai nužvelgė Zo. – Atrodai neblogai. Nepasakytum, kad visai gerai, bet neblogai. Kaip savijauta?

– Puiki.

– Uhu. Gerai praleidai laiką tame poūžyje aną vakarą?

– O taip. Norėjau padėkoti prieš išeidama, bet tavęs neradau. Nei Hario.

– Taip ir nesutikai to Deivido, ką? To vaikino, kurį minėjau?

– Ne, – atsakė Zo. – Nesutikau.

– Tau pasisekė, – nusijuokė Madi. – Maždaug apie vidurnaktį pas jį aptiko paslėptą kokainą. Kvailys! Bet išėjai ne viena, ar ne?

Zo Koler linktelėjo galvą. Padavėjas atiturseno su gėrimais ir šalia taurių paliko meniu.

– Kai tik išsirinksite, ponios, – pasakė jis.

– Aš visada pasiruošusi, – tarė Madi, – bet mes užsisakysime po kelių minučių.

Jos palaukė, kol jis nueis.

– Iš kur tu žinai? – pasidomėjo Zo.

– Visur turiu savo šnipų. Kuo jis vardu?

– Ernestas Mitlas. Jis dirba pas tavo vyrą.

Madelina Kurnic prunkštelėjo į savo martinį.

– Ponas Kuklutis. Tas gražus mažas žmogelis?

– Ne toks jau jis mažas.

– Žinau, mieloji. Jis tik atrodo mažas. Nebandė lįsti tau už kelnaičių, ką?

– Ak, Madi, – sumišo Zo. – Žinoma, kad ne. Jis visai ne toks.

– Net nemanau, – pasakė Madi. – Vargšas peliūkštis.

– Ar jau galime užsisakyti, Madi? Man tikrai reikia grįžti darban.

Zo užsisakė šviežių vaisių salotų. Madi norėjo šviežių austrių. Nebuvo jos mėgstamos rūšies, tad, vadinasi, ir pasirinkimo. Ant kiekvienos austrės ji norėjo šaukštelio ikrų, pabarstytų šviežiai sumaltu imbieru. Dar užsisakė veršienos riekelių, pakepintų nesūdytame svieste su Marsalos vynu, su griežinėliu citrinos ir trupučiu česnako. Prie veršienos, nusprendė ji, tiks žiediniai kopūstai su kapotu kumpiu. Ir indelis žalių salotų su grietine ir svogūnais.

Pietų užsakymas truko penkiolika minučių, ir paskui prireikė metrdotelio, vyriausiojo padavėjo ir dar dviejų padavėjų konsiliumo, jau nekalbant apie netoliese stoviniuojantį parankinį berniuką. Visi jie tūpčiojo apie Madi, spoksojo į jos suknelės iškirptę ir garsiai tarėsi italų greitakalbe. Kiti restorano svečiai susidomėję stebėjo spektaklį. Zo Koler gailėjosi atėjusi.

Galop joms atnešė užsakytus valgius. Madi paragavo vieną austrę. Padavėjai neramiai mindžikavo.

– Magnifico! – sušuko ji bučiuodama pirštų galiukus.

Jie atsipalaidavo, šypsodamiesi nusilenkė, patapšnojo vienas kitam per petį.

– Šiaip sau, – tarė ji Zo tyliai. – Austrės kiek per mėsingos, bet tie mulkiai tokie malonūs, kad aš nedrįsau... Nori paragauti?

– O, ne. Ačiū.

– Vis dar tebekemši piliules, mergyt?

– Geriu vitaminus, – sustingusiu balsu tarė Zo. – Maisto priedus.

Madi baigė valgyti austres ir švytėdama atsilošė.

– Visai neblogai, – pripažino ji. – Moku aš. Reikėjo iš karto pasakyti. Gal būtum užsisakiusi kepsnį.

– Turėtume pasidalyti sąskaitą.

– Velniop. Aš turiu Hario kompanijos kreditinę kortelę. Tai dalykiniai pietūs, jei kas pasidomėtų. – Ji nusijuokė.

Laukdama veršienos, užsisakė dar vieną taurę martinio. Zo paprašė dar taurės vyno. Paskui buvo atnešti valgiai.

– Nuostabu, – pasakė Madi, žiūrėdama į lėkštę. – Užsisakant reikia galvoti ir apie spalvas, ne tik apie skonį. Argi tai ne simfonija?

– Atrodo gražiai.

Madi įbedė šakutę, atsikando veršienos. Užsimerkė.

– Tuojau bus orgazmas, – pasakė. – Viešpatie, skonis dieviškas. – Ji su įniršiu puolė maistą. – Mieloji, – paklausė kramtydama, – niekada neklausinėjau tavęs apie tavo skyrybas. Ar klausinėjau?

– Ne, neklausinėjai.

– Jeigu nenori apie tai kalbėti, liepk man užčiaupti marmūzę. Bet man smalsu. Kodėl, po velnių, tu išsiskyrei su tuo... na, kuo jis vardu?

– Kenetas.

– Tebūnie. Maniau, kad judu sieja didžiausia meilė po Hitlerio ir Ievos Braun. Bent jau tu taip rašei. Kas atsitiko?

– Na... et! – pasakė Zo Koler, knebinėdama salotas. – Tiesiog išsiskyrė mudviejų keliai.

– Mėšlas, – tarė Madelina Kurnic šakute kimšdama į burną veršieną. – Ar galiu spėti?

– Negi tave nutildysi, – atsakė Zo.

Madi liovėsi valgiusi. Sėdėjo iškėlusi šakutę, įsmeigusi akis į kitą moterį.

– Norėjo, kad žiaumotum? – paklausė ji. – Čiulptum jo strypą? – drebė nekantriai.

Zo nervingai apsidairė, baimindamasi, kad artimiausi kaimynai gali nugirsti šį nemalonų pokalbį. Bet atrodė, kad jos niekam nerūpi.

– Tai buvo viena iš priežasčių, – atsakė, – bet buvo ir kitų dalykų.

Madi vėl ėmė valgyti, akivaizdžiai surimtėjusi ir iškilminga. Ji nepakėlė akių nuo maisto.

– Mieloji, – paklausė, – ar buvai nekalta, kai tekėjai?

– Taip.

– Po viso to, ką aš tau pasakojau koledže? – Madi piktai dėbtelėjo į Zo. – Dėl Dievo meilės, aš bandžiau tave išprusinti. Kvailė, kvailė, kvailė! Na, kaip tai buvo?

– Kas kaip buvo?

– Na, vestuvinę naktį, tu kvaiša. Pirmas seksas. Kaip?

– Tai nebuvo pats įsimintiniausias mano nuotykis, – sausai atsakė Zo.

– Ar užbaigei?

– Jis užbaigė. Aš – ne.

Madi ilgai ir mąsliai žiūrėjo į ją.

– O paskui ar kada nors priėjai galą?

– Ne, nepriėjau.

– Ką? Kalbėk gi. Nenugirdau.

– Ne, nepriėjau, – pakartojo Zo.

Valgyti abi baigė tylėdamos. Madi stumtelėjo nuo savęs lėkštę, atsiriaugėjo, prisidegė nebaigtą rūkyti cigarilją. Primerkusi akis pro dūmų debesį pažiūrėjo į Zo.

– Vargšelė, – ištarė. – Mieloji, aš pažįstu vieną damą, kuri gydo tokias moteris kaip...

– Aš esu visiškai sveika, – irzliai tarė Zo Koler.

– Žinoma, kad taip, meilute, – švelniai tarė Madi. – Bet tai tikrai baisu, kad tu nepatiri vieno iš didžiausių malonumų šioje ašarų pakalnėje. Ta dama rengia kursus. Penkios ar šešios moterys, tokios kaip tu. Ji viską paaiškina. Jūs šnekučiuojatės, aptariate tai, kas jums kliudo. Ji pamokys pratimų, kuriuos pati turėsi atlikti namie. Ji tikrai yra padėjusi daugeliui moterų.

– Ne aš kalta, – pasakė Zo. – Tai vyrai.

– Uhu, – tarė Madi sulamdydama nuorūką peleninėje. – Užsirašyk jos pavardę.

– Ne.

– Tada užsakysiu kavos, – pasakė Madi gūžtelėjusi pečiais. – Ir kokio nors riebaus, tukinančio deserto.

Ji juto, kad su ja kažkas dedasi. Ne tik pagreitėjęs laikas ir vis giliau į dabartį besibraunanti praeitis, – jos dešimties ar dvidešimties metų senumo prisiminimai įgavo ryškų dabarties pavidalą. Be to, tikrovę ji pradėjo suvokti išdidintais vaizdais, intymiais ir atvirais.

Ant Madi nosies ji matė atsivėrusias odos poras, gumbuotą raukšlę, susimetusią po Pinknio tvido kostiumu, popierinių banknotų savo piniginėje švelnų šiurkštumą. Bet ją lankė ne tik vaizdiniai. Visi jos pojūčiai atrodė paaštrėję, paūmėję, jautresni. Ji girdėjo naujus garsus, uodė naujus kvapus, juto paviršius, kurie buvo keisti ir nuostabūs.

Ji visa darėsi ir jautresnė, ir atviresnė, ir vis labiau atsiliepdavo į stimulus. Jai atrodė, kad ji girdi spalvų garsus ir jaučia kvapų skonį. Ji virpėjo kaip styga nuo pojūčių naujumo. Matė save kaip žaliavą, kurią gyvenimas keičia keistais ir kartais gąsdinančiais būdais. Klausė savęs, ar šis nepatirtas jautrumas suteiks jai galios viską matyti kiaurai tarsi rentgeno spinduliais, suteiks galimybę bendrauti su mirusiais. Visata vėrėsi prieš ją, skleidėsi it gėlės žiedas. Ji žinojo, kad taip dar niekada nebuvo atsitikę. Ji buvo unikali. Viskas prasidėjo su jos pirmuoju nuotykiu, nuo kupinos baimės, skausmo ir ryžto nakties. Paskui, kai viskas buvo baigta, ją užliejo šilta ramybės banga, beveik girto žmogaus egzaltacija. Sugrįžusi namo ji ilgai žiūrinėjo save veidrodyje ir buvo patenkinta tuo, ką išvydo.

Jai atrodė, kad norėdama išsaugoti save ji negali, neturi

sustoti. Buvo pakankamai protinga, kad suvoktų pavojų, planuotų šaltai ir logiškai. Bet logika turi savo ribas. Tai buvo priemonė pasiekti tikslą, atsiverti naujiems gyvenimams.

Atpirka nebuvo seksualinė, o ne, visai ne tai, nors ji buvo dėkinga vyrams už tai, ką jai duodavo. Ji nepatirdavo orgazmo ar net jaudulio, kai jie – tie vyrai – išliedavo savo aistrą. Bet ji juto, kaip tirpsta jos nuoskaudos. Tie nuotykiai buvo saldus pateisinimas. Ko – ji nebūtų galėjusi pasakyti.

„Tai Dievo valia", mėgdavo kartoti jos motina. Jei susirgdavo draugas, suduždavo kavos puodelis, kažkur toli iš bado mirdavo milijonas žmonių – „Tai Dievo valia", sakydavo motina.

Zo Koler labai panašiai aiškino ir savo elgesį. Tai Dievo valia, ir jos naujai atrastas jautrumas buvo jai skirtas atlyginimas. Jai buvo leista atgimti ir įžengti į atsinaujinusį pasaulį.

Dr. Oskaras Starkas, internas, turėjo kliniką pirmajame savo namo aukšte, perstatytame raudonų plytų name 35-ojoje gatvėje, truputį į rytus nuo Park aveniu. Tai buvo dailus pažiūrėti penkių aukštų pastatas su arkiniais langais ir vėduoklės formos langu virš paradinio įėjimo. Sakoma, suprojektuotas Luiso Tifanio.

Įstaigą sudarė priimamasis, gydytojo kabinetas, du apžiūrai skirti kambariai, klinika, tualetai, sandėliukas ir „poilsio kambarys". Visose šiose patalpose buvo aukštos ornamentais papuoštos lubos, mediniai paneliai ir parketo grindys, išklotos, kai namą pastatė 1909 metais. Laukiamajame ir daktaro kabinete buvo prašmatnūs, marmuru aptaisyti židiniai. Prie langų kėdės, sienų nišos ir slankiojančios ąžuolinės durys.

Dr. Starkui ir jo keturiasdešimt trejų metų žmonai nepavyko sutaikyti Eduardo epochos spindesio su gydymo įstaigos poreikiais: baltais emaliuotais baldais, nerūdijančio plieno įrengimais, stiklinėmis spintomis ir plastmasiniais augalais. Apgailestaudami jie nusileido savo profesijos reikalavimams ir perkėlė sunkius antikvarinius baldus ir niūrius paveikslus į antrąjį aukštą, į gyvenamuosius kambarius.

Dr. Starkui dirbo registratorė ir dvi slaugės, abi su licencijomis. Jų laukiamasis niekada nebūdavo tuščias, jame žmonių būdavo nuo 9 ryto iki 19-os vakaro. Šių valandų nebūdavo griežtai laikomasi. Daktaras Starkas kartais pacientus priimdavo anksti ryte, vėlai vakare ir savaitgaliais.

Zo Koler turėjo jai paskirtą laiką: 18-ą valandą vakaro kiekvieno mėnesio pirmąjį antradienį. Dr. Starkas bandė įtikinti ją, kad šie mėnesiniai vizitai nėra būtini.

– Jūsų negalavimui to nereikia, – aiškino jis kaip visada švelniai šypsodamasis, – jeigu kasdien reguliariai gersite vaistus. Šiaip jau jūsų sveikata puiki. Norėčiau matyti jus dukart per metus.

– Aš tikrai norėčiau būti apžiūrėta kiekvieną mėnesį, – sakė ji. – Ką gali žinoti.

Jis gūžtelėjo mėsingais pečiais, nubraukė cigaro pelenus nuo balto medvilninio švarko atlapų.

– Na, jeigu jūs dėl to jaučiatės geriau. Kokios jūs norėtumėte apžiūros?

– Na... įprastinės.

– Ką jūs vadinate įprastine apžiūra?

– Svoris ir kraujo spaudimas. Plaučiai. Šlapimo ir kraujo testai. Krūtų apžiūra. Dubens apžiūra. Tepinėlis.

– Tepinėlis kiekvieną mėnesį? – šūktelėjo jis. – Zo, jums to visiškai nereikia. Vieno ar dviejų kartų per metus visiškai pakanka, patikėkite manimi.

– Aš noriu, – užsispyrė ji, ir jis nusileido.

Jis buvo nedidukas, tiesus pliušinis meškinas, įpusėjęs šeštą dešimtį. Milžiniška kupeta baltų plaukų puošė jo apvalią galvą tarsi išsitaršiusi aureolė. O po ja – ramūs, suzmekę bruožai, kabantys maišeliais, pagurkliais, paliaukių odos klostėmis. Jam judant viskas siūbavo.

Jo delnai buvo platūs ir stiprūs, pirštai apaugę juodais plaukeliais. Jis avėjo šlepetėmis su baltos medvilnės puskojinėmis. Vieną po kito rūkė cigarus, jei tam neprieštaraudavo pacientas. Slaugei ne sykį teko ištraukti jam iš rankos degantį cigarą, kai jis būdavo bepradedąs tiesiosios žarnos apžiūrą.

Jis, Zo nuomone, buvo mielas senukas subtiliai mėlynomis akimis. Jis negąsdino jos ir nekėlė jai baimės. Jai atrodė, kad ji galėtų papasakoti jam viską, bet ką, ir jis nei apstulbtų, nei supyktų, nei pasibjaurėtų.

Tą balandžio pirmąjį antradienį, pirmąją mėnesio dieną, Zo Koler pasirodė dr. Starko priimamajame likus keturioms minutėms iki 18-os valandos. Laimė, laukiamajame buvo dar tik du pacientai. Ji užsirašė registratūroje ir atsisėdusi pasiėmė metų senumo „Architectural Digest". Buvo 18.50, kai Gledis, vyresnioji sesuo, įėjo į laukiamąjį ir kiek įmanydama švelniau nusišypsojo Zo.

– Daktaras dabar priims jus, – pasakė ji.

Gledis buvo stambi, plačiapetė ir plačiastrėnė moteris, su švelniais, bet gan pastebimais plaukeliais ant viršutinės lūpos. Kartą Zo matė, kaip ji pakėlė geležinę spintą, tarsi ši būtų buvusi iš kartono, ir pernešė ją į kitą vietą. Dr. Starkas minėjo jai, kad ji išsiskyrusi ir turi dvylikos metų sūnų, kuris mokosi karo mokykloje Virdžinijoje. Ji gyveno viena su keturiomis katėmis.

Po kelių minučių Zo Koler sėdėjo daktaro kabinete ir

žiūrėjo, kaip jis prisidega naują cigarą, atgalia ranka nuveja debesį dūmų.

Jis draugiškai pažvelgė į ją per akinių viršų.

– Na, – paklausė. – Kaip sveikata?

– Puiki.

– Viduriai geri?

Ji linktelėjo nuleidusi akis.

– Maistas?

– Valgau gerai, – tarė ji.

Jis žvilgtelėjo į atverstą ligos istoriją, kurią Gledis padėjo jam ant stalo.

– Geriate vitaminus, – pastebėjo jis. – Kokius?

– A, B kompleksą, C, E ir kai kurias mineralines medžiagas.

– Kokius mineralus?

– Geležis, cinkas, magnis.

– Kas dar? Kokie dar vaistai?

– Priešnėštuminės tabletės, – tarė ji. – Kraujui. Cholinas, alfalfa, lecitinas ir jodas.

– Dar?

– Kartais libriumą. Midolą. Anaciną. Retkarčiais darvoną nuo skausmo. Tuinalį, kai negaliu užmigti.

Jis pažiūrėjo į ją ir atsiduso.

– Puikumėlis, – pasakė. – Koks kokteilis. Patikėkite, Zo, jeigu laikotės subalansuotos dietos, vitaminų, mineralų ir jūros žolių jums visai nereikia.

– O kas gi laikosi subalansuotos dietos? – paprieštaravo ji.

– Na, o cholinas? Kam tas cholinas?

– Kažkur skaičiau, kad jis apsaugo nuo ankstyvo senėjimo.

– Tokia jauna moteris kaip jūs, – subarė jis, – jaudinasi dėl senėjimo. *Aš,* štai kas turėtų dėl to jaudintis. Pabandykite sumažinti tablečių skaičių. Gerai?

– Gerai, – atsakė ji.

– Jūs pažadate?

Ji linktelėjo.

– Puiku, – pasakė jis ir spustelėjo mygtuką ant stalo. – Dabar eikite su Gledis. Aš būsiu ten po kelių minučių.

Procedūrinėje ji nusivilko visus drabužius ir pakabino juos ant plastmasinių pakabų, pritaisytų prie viršutinio metalinės plokštės krašto. Susivyniojo į paklodę. Įėjo Gledis, nešina prie kabiklio pritvirtinta paciento kortele. Zo užlipo ant svarstyklių. Gledis ėmė stumdyti svarstelius.

– Šimtas dvidešimt trys, – pasakė ji. – Kaip jums tai pavyksta? Viena mano koja sveria šimtą dvidešimt tris. Geriau apsiaukite, mieloji. Grindys šaltos.

Ji padavė Zo platų plastmasinį puodelį.

– Prašom, kaip visada, – tarė ji pamodama ranka į tualeto pusę.

Zo įėjo ir pabandė. Nieko. Po kelių minučių pravertų durų plyšyje pasirodė Gledis.

– Turite vargo? Paleiskite vandenį sau ant riešų ir delnų.

Zo padarė, kaip jai buvo liepta, ir tai padėjo. Ji grįžo į procedūrinę, nešdama pusę puodelio šilto šlapimo. Puodelis iš pradžių buvo pilnas, bet Zo susigėdo ir pusę nupylė į klozetą. Ji padavė puodelį Gledis nežiūrėdama į ją.

Netrukus įėjo Starkas. Jis atsargiai padėjo į šalį cigarą. Zo sėdėjo ant balto metalo sukamosios kėdės be ranktūrių. Daktaras atsisėdo priešais ant sukamosios taburetės. Taburetė pradingo po jo sunkiu kūnu.

– Ką gi, – tarė jis, – pradėkime tą lemiamą operaciją.

Seselė padavė daktarui stetoskopą. Jis ranka parodė, kad Zo nusimestų paklodę. Ji nusmaukė paklodę nuo pečių ir rankomis surinko prie juosmens.

Jis minutėlę pašildė stetoskopą ant savo plaukuotos ran-

kos, paskui prispaudė metalinį diską prie Zo krūtinės, krūtinkaulio, šonkaulių.

– Giliai įkvėpkite. Dar kartą. Dar kartą.

Ji pakluso.

– Puiku, puiku, puiku, – tarė jis. Tada apsuko jos kėdę, pridėjo stetoskopą prie pečių, nugaros. Kelis kartus pastukseno krumpliais. – Visa mašinerija veikia be priekaištų, – pranešė.

Jis užsikabino stetoskopą ant kaklo ir siekė Zo į ją nežiūrėdamas. Seselė jau laukė parengusi kraujospūdžio matavimo aparatą. Starkas apvyniojo keliskart manžetę ant rankos ir paspaudinėjo kriaušę. Gledis pasilenkė perskaityti manometro parodymų.

– Mažumėlę padidėjęs, – pastebėjo daktaras. – Vos vos. Nėra dėl ko jaudintis. Dabar imsimės Drakulos darbo.

Gledis padavė jam švirkštų ir adatą. Tamponu patrynė Zo rankos vidinę pusę. Zo nusisuko. Ji juto, kaip stiprūs Starko pirštai sumaniai čiupinėja jos ranką. Jis rado veną, adata įlindo iš pirmo dūrio. Jis lietė ją švelniai, kaip drugelio sparnais. Bet ji vis tiek juto, kaip lenda adata, smigdama į jos kūną. Jos sugadintas kraujas nusiurbtas.

Po kelių akimirkų daktaras suspaudė jos ranką, ištraukė pilną kraujo švirkštą. Padavė jį Gledis. Seselė padėjo jį į šalį ir prispaudė prie žaizdelės mažą apskritą lopinėlį pleistro.

– O dabar linksmiausia dalis, – tarė dr. Oskaras Starkas.

Jis pasistūmė kėdę su ratukais arčiau ir pro savo akinius kritiškai įsistebeilijo į Zo Koler krūtinę. Pusiau pramerktomis akimis ji žiūrėjo, kaip jo plaukuoti pirštai juda jos kūnu. Nelyg juodi vikšrai.

Pirštų galiukais jis vedžiojo ant odos mažus apskritimus, kad pajustų po oda esančius audinius. Kruopščiai ištyrė abi krūtis, paspaudinėdamas krūtinės viduryje ir ties pažastimis.

Baigė švelniai suspausdamas spenelius, tikrindamas išskyras. Tuo metu Zo Koler jau buvo stipriai užsimerkusi.

– Gerai, – tarė Starkas. – Galite pabusti. Ar jūs pati tikrinat savo krūtis, Zo?

– Eee... ne, netikrinu.

– Kodėl? Juk aš parodžiau, kaip.

– Na, geriau tegu tai daro gydytojas. Profesionalas.

– Uhu. Ar mankštinatės?

– Ne.

– Aišku. Nustebtumėt sužinojusi, kiek man pasitaiko moterų su iki kelių nusmukusiais papais. Jeigu sportuosite, būtinai dėvėkite standžią liemenėlę. Gerai, pajodinėkim geležiniu poniu.

Gledis padėjo jai užlipti ant minkštai apmušto stalo, pataisė pagalvę po galva. Įkišo Zo kulnus į balnakilpes, išlygino antklodę, dengiančią ją iki juosmens. Daktaras Starkas pasistumdamas kojomis nuvairavo savo kėdę ir atsidūrė tarp Zo kojų. Seselė padėjo užsitraukti gumines pirštines.

Jis pasilenkė artyn, pažiūrėjo. Apžiūrėjo išorinius organus, viena ranka padarė įėjimą į vaginą. Nustūmė šalin klitorio gaubtą. Paskui pačiupinėjo kraštus, o seselė įdėjo jam į delną plastikinį skėstuvą.

– Pasakykite, jeigu skaudės, – tarė jis. – Nors neturėtų. Jis jūsų dydžio.

Jis lėtai ir švelniai įkišo skėstuvą, vienu pirštu spausdamas vaginos dugną, kad įnagis geriau įslystų. Paskui prietaisas pasukus rankeną išsiskėtė ir plokštės užsifiksavo. Zo laukė trakštelėjimo, bet nesusilaikė nekrūptelėjusi, kai jis pasigirdo.

– Nieko?

– Nieko, – silpnai atsakė ji.

Ji prikando apatinę lūpą ir įbedė akis į lubas. Skausmo nejuto. Tik pažeminimą.

– Atsipalaiduokite, – paprašė jis. – Jei atsipalaiduosite, bus daug lengviau. Jūs visa įsitempusi. Giliai pakvėpuokite.

Ji pabandė atsipalaiduoti. Galvojo apie mėlyną dangų, gražias pievas, tykius vandenis. Giliai įkvėpė.

– Mentelę, – tyliai ištarė daktaras.

Ji nieko nejuto, bet žinojo, kad jis ima tepinėlį, plastmasine mentele gremždamas ląsteles nuo jos gimdos kaklelio.

Starkas ir seselė dirbo greitai, efektyviai. Po akimirkos mentelė buvo ištraukta, skėstuvas suglaustas. Ji suprato, kad dabar jis ištraukiamas. Kažkokia įtampa ėmė mažėti.

Paskui daktaras Starkas, tas mielas meškinas, atsistojo tarp jos kojų.

– Neįsitempkite, – perspėjo.

Jis lėtai įkišo du pirštinėtus pirštus į vaginą, plėsdamas jos kraštus. Kitą delną uždėjo jai ant kirkšnies. Pirštai švelniai spaudė viršų, delnas – apačią.

– Skauda?

– Ne, – sunkiai atsiduso ji.

– Jautru?

– Ne.

Jis ėmė čiupinėti jos pilvą, spaudydamas abu šonus, vidurį, eidamas žemyn iki šlaunų sandūros.

– Čia skauda?

– Ne.

– Čia ką nors jaučiate?

– Ne.

– Čia?

– Ne.

– Dar vieną minutėlę.

Ji laukė, žinodama, kas bus. Lėtai, palengva jis įkišo vieną vazelinu suteptą pirštą į jos tiesiąją žarną. Tarp šio piršto

ir to, kuris buvo vaginoje, jis juto raumeningą sieną, skiriančią abi angas, kai kitos rankos pirštai smarkiai spustelėjo jos paslėpsnį.

Ji smarkiai išplėtusi akis žiūrėjo į lubas. Buvo pasiryžusi nesušukti. Tai buvo ne skausmas, ji nejuto jokio skausmo. Kartais sudiegdavo, tarsi ją kas būtų tempte tempęs į nepažįstamą pasaulį, bet skausmo nebuvo. Tad kodėl ji turi per jėgą stengtis sulaikyti ašaras. Ji nežinojo.

Lėtai ir švelniai pirštai buvo ištraukti, rankos atsitraukė nuo jos. Dr. Starkas nusimovė pirštines. Švelniai plekštelėjo per jos nuogą kelį.

– Nuostabu, – tarė. – Nieko, kas būtų sutrikę. Jūs esate puikios formos. Apsirenkite ir užsukite į mano kabinetą.

Jis pasiėmė savo cigarą ir iškėblino. Gledis padėjo jai nulipti nuo stalo. Jos kojos virpėjo. Didžioji seselė prilaikė ją, kol praėjo virpulys.

– Viskas gerai? – paklausė ji.

– Taip. Ačiū, Gledis.

– Vonios kambaryje yra tamponai, jeigu ant jūsų liko vazelino. Kai apsirengsite, galite eiti tiesiai pas daktarą.

Ji iš lėto apsirengė. Perbraukė šukomis plaukus. Jautėsi išsekusi ir – nežinia kodėl – patenkinta ir nusiminusi.

Dr. Starkas buvo sukumpęs virš savo stalo, akiniai nustumti ant sniego baltumo plaukų debesies. Jis pavargusia ranka pasitrynė raukšlėtą kaktą.

– Viskas atrodo normaliai, – pareiškė jis Zo. – Po trijų dienų turėsime laboratorijos atsakymus. Nelaukiu nieko neįprasto. Jei kas bus, aš paskambinsiu. Jei ne, – neskambinsiu.

– Ar aš galiu paskambinti? – su nerimu paklausė Zo. – Jeigu jūs man nepaskambinsite? Po trijų ar keturių dienų?

– Žinoma, – taikiai tarė jis. – Kodėl gi ne?

Jis padėjo į šalį cigaro galiuką. Nusižiovavo, parodydamas didelius, dėmėtus dantis. Paskui patogiai sunėrė pirštus ant storo pilvuko. Maloniai į ją pažiūrėjo.

– Sergate reguliariai, Zo?

– O taip, – tarė ji. – Dvidešimt šešios, septynios ar aštuonios dienos. Apytikriai.

– Gerai. Kada dabar?

– Balandžio dešimtą, – burbtelėjo Zo.

– Vis dar kamuoja diegliai?

– Taip.

– Kada jie prasideda?

– Prieš dieną ar dvi.

– Smarkūs?

– Jie smarkėja. Liaujasi tik tada, kai pradedu kraujuoti.

Jo veidą iškreipė grimasa, paskui jis papurtė galvą.

– Sakiau jums, Zo, nerandu jokios fizinės priežasties. Norėčiau, kad paklausytumėt mano patarimo ir nueitumėt pas... e... konsultantą.

– Visi nori, kad aš eičiau pas psichiatrą! – išsprūdo jai.

Jis greitai pakėlė akis.

– Visi?

– Draugė, – nežiūrėdama į akis paaiškino Zo.

– O ką sakote jūs?

– Ne.

– Ką gi, – atsiduso jis. – Tai jūsų kūnas ir jūsų gyvenimas. Bet jūs neturėtumėt kentėti. Turiu galvoje tuos dieglius.

– Jie nėra tokie baisūs.

Bet jie buvo baisūs.

Maždaug 20.30 vakaro dr. Starkas spustelėjo mygtuką, įtaisytą ant kabineto durų staktos. Taip įjungė skambutį viršuje, virtuvėje, pranešdamas žmonai, kad užlips vakarieniauti po dešimties ar penkiolikos minučių.

Jau buvo atsisveikinęs su registratore ir seselėmis. Nusivilko baltą medvilninį švarką. Nusiprausė viename iš tualetų. Užsitempė nudėvėtą velvetinį švarką su blizgančiomis alkūnėmis. Pavargusiu žingsniu perėjo pirmojo aukšto patalpas, gesindamas šviesas; patikrino, ar užrakinta vaistų spinta, duris, langus. Lėtai ėmė kopti plačiais laiptais, tempdamas save išilgai turėklų. Vėl pasižadėjo sau, kad po dviejų metų išeis į pensiją. Parduos kliniką su namu. Praleis metelius virsdamas kitu žmogumi.

Paskui su Berta išvažiuos iš Niujorko. Nusipirks butą Floridoje. Dauguma jų draugų jau mirė. Vaikai sukūrė šeimas ir išsivažinėjo. Jiedu su Berta nusipelnė poilsio. Ramybėje. Saulėkaitoje.

Žinojo, kad to niekada nebus.

Tą vakarą Berta buvo išvirusi miežinę grybų sriubą, jo mėgstamą, ir ištroškinusi gabalą krūtininės. Jo dvasia pakilo. Jis įsipylė taurelę škotiško viskio ir užsidegė cigarą.

– Sunki buvo diena? – paklausė žmona.

– Nei blogesnė, nei geresnė už kitas.

Ji primerkusi akis pažiūrėjo į vyrą.

– Ta Zo Koler? – paklausė.

– Iš kur tu žinai? – apstulbo jis.

– Juk pats pasakei.

– Sakiau?

– Du kartus, – linktelėjo ji galvą. – Kiekvieno mėnesio pirmasis antradienis.

– Tai va, matai, – tarė jis švelniai žiūrėdamas į ją. – Dabar aš suprantu, kodėl šiandien miežių sriuba su grybais.

– Pirmasis mėnesio antradienis, – šypsodamasi pakartojo Berta. – Kad atgaivinčiau tave. Oskarai, tu manai, kad ji... na, žinai, kai kurioms moterims patinka, pats sakei.

– Taip, – rimtai tarė jis, – taip ir yra. Bet ne jai. Jai tai sukelia skausmą.

– Skausmą? Jai skauda? Tu suteikei jai skausmo?

– O ne, Berta. Ne, ne, ne. Tu žinai geriau už mane. Bet aš manau, kad jai tai lyg kokia bausmė. Ji taip į tai žiūri.

– Bausmė už ką? Ar ji ką nors padarė?

– Geras klausimas. Iš kur man žinoti?

– Eime, vakarieniaukim.

Jie nuėjo į valgomąjį. Jis buvo pilnas šešėlių.

– Aš nemanau, kad ji būtų ką nors prisidirbusi, – bandė jis paaiškinti. – Noriu pasakyti, kad ji nelaukia bausmės todėl, kad jaučiasi kuo nusikaltusi. Man atrodo, ji jaučiasi nepilnavertė.

– Mano vyras – psichologas.

– Na, aš susidariau tokią nuomonę, – užsispyrė jis. – Ji kiekvieną mėnesį ateina apžiūrai, kuri jai nereikalinga ir kurios ji nekenčia. Tai bausmė už jos menkumą. Šitaip ji gauna pasitenkinimą.

– Ša, – pasakė žmona. – Padėk cigarą ir valgyk sriubą.

Diegliai buvo smarkūs. Nepadėjo nė viena iš jos tablečių. Skausmas kilo bangomis, iš gilumos. Jai suko žarnas, tąsė vidurius. Tai buvo galinga ranka, tarsi nagais čiumpanti ją ir plėšianti tai vienon, tai kiton pusėn, tiesiog išversdama ją lauk. Ji norėjo klykti.

Trečiadienio vakarą, balandžio 9-ąją, ji iš darbo išėjo anksti. Pinknis, sužinojęs priežastį, pareiškė užuojautą.

– Rytoj pailsėkite, – tarė jis. – Mes susitvarkysime.

– O ne, – atsakė ji, – rytoj aš būsiu sveika.

Ji nuėjo tiesiai namo ir prisipylė vonią tokio karšto vandens, kokį tik galėjo ištverti. Mirko valandą, atsukdama karštą vandenį, kai vonia kiek atvėsdavo. Ieškojo išdavikiš-

kų drumzlių, bet vanduo buvo skaidrus, mėnesinės dar nebuvo prasidėjusios.

Prieš apsirengdama prarijo visą asortimentą vaistų ir vitaminų. Ji neėmė į galvą daktaro Starko žodžių; buvo įsitikinusi, kad tai jai padeda. Rengdamasi siurbčiojo iš taurės baltą vyną. Diegliai apmalšo, atbuko, virto nuolatiniu tvinkčiojimu.

Apgailestavo dėl būtinybės eiti į „Filmorą" Vakarų 72-ojoje gatvėje darytis makiažą, dėtis naują melsvai baltą peruką. Bet nenorėjo rizikuoti, kad kaimynai ir durininkas pamatys ją pasikeitusią. Be to, buvo pavojinga eiti tiesiai iš namų į „Coolidge" viešbutį. Taksistas gali prisiminti. Aplinkinis kelias bus saugesnis.

„Coolidge" ji pasirinko todėl, kad perskaitė viešbučių verslo žurnalo konferencijų ir susirinkimų skyriuje, jog šiame viešbutyje balandžio mėnesį vyks dvi konferencijos ir politinis kongresas. Tai buvo 840-ies kambarių viešbutis ant Septintosios aveniu ir 50-osios gatvės kampo. Pakankamai arti Taims aikštės, kad pritrauktų į restoranus ir barus nemažai verslininkų.

Ji dėvėjo raudonų vynuogių spalvos liemenėlę, pėdkelnes su rausvu atspalviu, apsiavė vakarinius batelius su „kekšiškais" kulneliais. Šilkinė suknelė, smarkiai prigludusi, buvo tamsiai žalia, beveik juoda. Ji žybsėjo ir buvo plona it triko; ant pečių laikėsi dviem siauromis juostelėmis.

Po dviejų valandų ji viena sėdėjo nedidelėje „Naujojo Orleano" kavinukėje „Coolidge" viešbutyje. Jos apsiaustas sulankstytas gulėjo šalia. Ji rūkė cigaretę ir gurkšnojo baltą vyną. Galvos nesukinėjo, bet akys dirbo be atvangos.

Tai buvo nedidelė, prietemoje skendinti pustuštė patalpa. Trijų muzikantų orkestras padrikai grojo džiazą ant pakylos

viename kampe. Viskas buvo palyginti ramu ir tyku. Zo pagalvojo, ar nevertėtų pasirinkti „Aukso kranto“ kavinės.

Dauguma vyrų su vardinėmis kortelėmis atlapuose įeidavo po du, po tris, be skrybėlių ir apsiaustų. Visi iki vieno sukdavo prie baro. Prie mažų staliukų salėje sėdėjo kelios porelės, bet jų buvo nedaug.

Prasidėjus dvyliktai, „Naujojo Orleano“ tarpduryje pasirodė vienišas vyriškis. Akimirką jis stabtelėjo dairydamasis.

Ateik pas mane, užsakė norą Zo Koler. *Ateik pas mane.* Jis pažvelgė į jos pusę, padvejojo, paskui nuėjo išilgai sienos.

Meilužis, pagalvojo ji nežiūrėdama į jį.

Jis prisėdo prie gretimo staliuko. Ji arčiau prisitraukė savo rankinę ir apsiaustą. Priėjo padavėja, ir jis užsisakė burbono su vandeniu. Jo balsas buvo gilus, skambus baritonas. Aukštas, per šešias pėdas, pakumpęs ir beveik visiškai nuplikęs. Dėvėjo akinius be lankelio. Veido bruožai gana malonūs, skruostai kiek įdubę. Ant švarko kišenėlės neišvengiama kortelė. Zo vogčiomis žvilgtelėjo į ją. SVEIKI! VADINKITE MANE DŽERIU.

Jiedu sėdėjo prie gretimų staliukų. Ji užsakė dar vieną stiklą baltojo vyno, jis dar vieną burboną. Jie nesikalbėjo ir nežiūrėjo vienas į kitą. Pagaliau:

– Atleiskite, – jis palinko į jos pusę.

Ji atsisuko ir šaltai jį nužvelgė. Jis nuraudo iki pat pliko viršugalvio. Atrodė, kad jau nori atsitraukti.

– Na... eee... aš tik pamaniau, ar negalėčiau užduoti jums asmeninio klausimo?

– Galite klausti, – griežtai tarė ji. – Aš atsakysiu arba ne.

– Na, – pradėjo jis giliai įkvėpęs oro, – ta jūsų suknelė... ji tikrai nuostabi. Norėčiau tokią parvežti žmonai dovanų iš Niujorko. Ji puikiai su ja atrodytų. – Paskui skubiai pridū-

rė: – Ne taip kaip jūs, žinoma, bet norėčiau sužinoti, kur ją pirkote, ir jeigu... – jis nutilo.

Ji nusišypsojo jam.

– Ačiū... – ji atidžiai pažvelgė į jo kortelę, tarsi tik dabar ją pastebėjusi. – Ačiū, Džeri. Apgailestauju, bet tos parduotuvės jau nėra.

– Et, – pasakė jis, – kaip gaila. Bet gal galėtumėte pasiūlyti man kitą parduotuvę, kur galėčiau nupirkti ką nors gražaus?

Dabar jie pasisuko vienas į kitą. Jo žvilgsnis klaidžiojo nuo jos pečių iki suknelės iškirptės, paskui slydo žemiau.

Jie kiek pasišnekėjo, tyrinėdami vienas kitą. Jis buvo iš Litl Roko, Arkanzaso valstijoje. Greitojo maisto restoranų vadybininkas. Ketino traukti į kelionę pas kelis klientus.

Ji palietė randą ant jo rankos.

– Kas atsitiko? Karo žaizda?

– Na ne, – jis pirmą kartą nusijuokė. Juokas buvo malonus, drovokas. – Užsiliepsnojo viryklė. Užgis. Kada nors.

– Mano vardas Irena, – tyliai tarė ji.

Į tą laiką jos apsiaustas ir rankinė jau gulėjo jai iš kitos pusės, o jis sėdėjo šalia jos, prie jos staliuko. Ji prispaudė jam prie kojos savo šlaunį. Jis staiga atitraukė koją. Paskui koja sugrįžo.

„Naujasis Orleanas“ prisipildė žmonių, visi stalai užimti. Žmonės dviem trim eilėmis stovėjo prie baro. Muzikantai užgrojo jausmingiau, muzika šuorais pasklido po salę. Sutrikusios padavėjos siuvo nuo vieno stalo prie kito. Zo Koler nusiramino. Niekas jos neprisimins.

– Čia daug triukšmo, – suirzusiu balsu pasakė Džeris dairydamasis. – Net pasikalbėti neįmanoma.

– Kur jūs apsigyvenote, Džeri?

– Ką? Pakartokite, nesupratau.

Ji prikišo lūpas prie jo ausies. Taip arti, kad net palietė. Pakartojo klausimą.

– Nagi čia, šiame viešbutyje, – atsakė jis apstulbęs. – Keturioliktame aukšte.

– Ar turite ko išgerti kambaryje?

– Beveik pintą viskio, – atsakė jis spoksodamas į ją. – Burbono.

Ji vėl prikišo lūpas prie jo ausies.

– Ar negalėtume surengti ten vakarėlio? – sušnibždėjo. Jos liežuvis kyštelėjo.

– Niekada nesu to daręs, – prikimusiu balsu atsakė jis. – Prisiekiu, niekada.

Automatiniame lifte buvo tik dar viena porelė, bet jie išėjo devintame aukšte. Likusį kelią Džeris ir Irena važiavo vieni.

– Pastebėjote, jie neturi trylikto aukšto? – nervingai tarė jis. – Po dvylikto iškart keturioliktas. Turbūt mano, kad niekas nenorės kambario tryliktame aukšte. Blogas ženklas. Bet aš gyvenu keturioliktame, kuris iš tikrųjų yra tryliktas. Man nuo to ne geriau.

– Tu esi mielas, – tarė ji.

– Rimtai? – paklausė jis patenkintas.

Kambaryje, kai durys buvo užrakintos, jis primygtinai ėmė prašyti jos pasižiūrėti nuotraukos su jo žmona, namu, medžiokliniu labradoru, vardu Bucas. Zo žiūrėjo į, jos manymu, mažo ūgio blondinę, nebaigtą statyti namą su nesutvarkyta aplinka ir nuostabų šunį.

– Džeri, jūs labai laimingas žmogus, – tarė ji laikydama nuotrauką už pačių kraštelių.

– Ar aš to nežinau!

– Vaikai?

– Ne, – burbtelėjo jis. – Vaikų nėra. Kol kas.

Ji pamanė, kad jis jau bebaigiąs ketvirtą dešimtį, gal ir keturiasdešimties. Neturėjo vaikų. Tai gana blogai. Bet jo našlė ištekės antrukart. Zo tuo neabejojo, jos išvaizda apie tai bylojo.

Jis pasirausė lagamine ir ištraukė artipilnį butelį burbono.

– *Voilá,* pasakė jis, tardamas žodį „viola". Zo nesuprato, ar jis juokauja, ar ne.

– Aš turbūt susilaikysiu, – pasakė ji. – Apsvaigau nuo to balto vyno. Bet tu ragauk.

– Tu rimtai?

– Rimtai.

Jis kiek įsipylė į stiklinę, jo rankos virpėjo, butelio kakliukas tarškėjo į stiklinės briauną.

– Klausyk, – tarė jis nežiūrėdamas jai į akis, – jau sakiau, kad man dar neteko atsidurti tokioje padėtyje, ir tai šventa tiesa. Būsiu atviras, aš nežinau, ar tu...

Jis bejėgiškai pažvelgė į ją.

Ji priėjo, paėmė jo rankas ir nusišypsojo.

– Žinau, kas tau neduoda ramybės. Tau įdomu, ar aš prašysiu pinigų, ar turi mokėti prieš, ar po? Argi ne taip?

Jis bukai linktelėjo galvą.

– Džeri, – švelniai prabilo ji, – aš nesu profesionalė, jeigu tau tai rūpi. Man tiesiog patinka būti čia su tavimi. Jeigu vyras paskui norės padovanoti man ką nors už tai, kad jam buvo gera...

– Na, žinoma, Irena, aš suprantu.

– Ar turi radiją? – žvaliai tarė ji. – Įjunk. Geriau negaiškime laiko.

Jis įjungė prie lovos stovintį radiją. Stotis grojo disko muziką.

– Oho! – šūktelėjo ji spragsėdama pirštais. – Puiku! Ar mėgsti šokti?

Jis gurkštelėjo burbono.

– Iš manęs prastas šokėjas.

– Tada aš šoksiu viena.

Ji ėmė suktis kambaryje, tūpčiodama, linguodama, siūbuodama klubus. Tebespragsėdama pirštais kėlė rankas virš galvos. Ji lankstėsi, rangėsi, sukiojosi, raitėsi. Užkulniai įsivėlė į tankų gauruotą kilimą. Suknelės petneša nusmuko ir pakibo.

Jis atsisėdo ant lovos krašto ir žiūrėjo į ją kupinomis nuostabos akimis, pridėjęs prie lūpų burboną.

– Per daug drabužių, – pasakė ji. Krypuodama įkypai priėjo prie jo, atsuko nugarą. – Atsek, – paliepė.

Jis klusniai patraukė užtrauktuką. Šis zvimbtelėjo. Ji nusimetė antrąją petnešą, leido suknelei nukristi, išlipo iš jos. Tada numetė ją ant kėdės.

Akimirką pastovėjo žiūrėdama į jį, su širdelėmis padabintais baltiniais, rausvomis kojinėmis, aukštakulniais bateliais. Radijas ėmė groti tango. Ji ėmė linguoti ir čiūžinėti po kambarį.

– Prisiekiu Dievu, – tarė jis kimdamas, – tai pats velniškiausias dalykas iš visų, kurie man yra nutikę. Irena, tu puiki moteris. Negaliu patikėti savo akimis.

– Geriau patikėk, – nusijuokė ji. – Tai tiesa. – Ji šoko jam, kol nutilo muzika. Pasigirdo balsas diktoriaus, pasakojančio apie automobilių tepalą. Zo Koler nusispyrė batelius, išsirangė iš pėdkelnių. Džeris spoksojo į grindis. – Džeri, – tarė ji.

Jis pakėlė galvą, pažiūrėjo į ją.

– Ar aš tau patinku? – paklausė ji uždėdama rankas ant klubų ir perkeldama svorį ant vienos kojos. Pašaipiai pakreipė galvą.

Jis linktelėjo galvą. Atrodė išsigandęs ir nusiminęs. Ji priėjo, sustojo labai arti, tarp jo kojų. Suspaudė galvą delnais, stūmė jo veidą į savo minkštą, prikvėpintą pilvą.

– Nusivilk visus tuos drabužius, brangusis, – sušnibždėjo ji. – Grįšiu po minutėlės.

Ji pasiėmė rankinę ir nuėjo į vonios kambarį. Atsisuko, bet jis į ją nežiūrėjo. Jis vėl spoksojo į grindis.

Ji ėmėsi įprastinio pasiruošimo, galvodama, kad šį kartą jai teko kietas riešutas. Jis nenorėjo įsitraukti į žaidimą. Buvo sunerimęs. Nepasitikėjo. Taip negražu.

Ji išėjo iš vonios kambario nuoga, rankšluosčiu iki alkūnės apsivyniojusi ranką.

– Štai ir aš! – linksmai šūktelėjo.

Jis negulėjo nuogas po antklode. Buvo tik nusivilkęs švarką ir liemenę, palaisvinęs kaklaryšį ir prasisegęs apykaklę. Vis dar sėdėjo ant lovos krašto, susikūprinęs, alkūnes atrėmęs į kelius. Be paliovos randuotomis rankomis sukiojo stiklinę. Dabar ji buvo pilna viskio, beveik sklidina. Išgirdęs jos balsą, jis atsisuko ir pažiūrėjo per petį.

– Dieve šventas, – išlemeno pasibaisėjęs. Ji priėjo prie lovos iš kitos pusės. Atsiklaupė už jo nugaros. Kairiąja ranka švelniai truktelėjo jį prie savęs, ir jis atsilošė, remdamasis į jos krūtis, pilvą ir šlaunis.

– Džeri, – paklausė ji, – kas tau?

– Irena, taip negerai, – sudejavo jis. – Aš negaliu. Atleisk, bet aš negaliu. Klausyk, aš duosiu tau pinigų. Nenoriu šitaip gaišinti tavo laiko. Bet kai aš pagalvoju apie savo mergytę, laukiančią manęs namuose, aš negaliu.

– Šššš, – raminančiai sušnibždėjo ji.

Uždėjo minkštą kairiosios rankos delną jam ant kaktos ir prisitraukė galvą arčiau, tarp savo krūtų.

– Negalvok apie tai. Apie nieką negalvok.

Ji paleido rankšluostį. Smeigė peilį po kairiąja ausimi ir iš visų jėgų patraukė dešinėn; truktelėjo smarkiau, kai akimirkai užstrigo.

Jo kūnas konvulsiškai liuoktelėjo nuo lovos. Stiklinė iškrito. Gėrimas išsipylė. Jis ėmė kristi ant grindų, mojuodamas rankomis. Tai jos nenustebino. Ją prabloškė fontanas kraujo, gigantiška versmė, šniokščiantis geizeris. Kraujas švirkštelėjo taip smarkiai, kad čiurkšlė atsimušė į sieną ir ėmė nuo jos tekėti.

Akimirką ji susižavėjusi žiūrėjo į kraujo sroveles. Paskui nusiropštė prie kito lovos krašto, atsistojo priešais jį, pasilenkė. Jis vis dar drebėjo, galūnės trūkčiojo, akių vokai virpėjo. Jis buvo apsirengęs, bet jai buvo vis vien. Ji nenorėjo matyti to susitraukusio daikto, tos lazdos. Smeigė geležtę per drabužius į jo sėklides šūkčiodama:

– Štai. Štai. Štai.

Po minutėlės atsitiesė, bukai apsidairė. Niekas nepasikeitė. Girdėjo prislopintą ūžesį, sklindantį iš Septintosios aveniu. Virš galvos suriaumojo lėktuvas. Kažkas praėjo koridoriumi, vyriškas juokas. Gretimame kambaryje nušniokštė klozetas.

Ji pažiūrėjo į Džerį. Jis buvo miręs, jo gyvybė susigėrė į kilimą. Radijas tebegrojo. Vėl disko. Ji nuėjo į tualetą pasiimti popieriaus ir tik tada suėmė radijo jungiklį. Išjungė.

Ji buvo tokia apdairi.

4

Edvardas Delanis juto, kad negali užmiršti mįslės, kurią uždavė dvi mirtys viešbučiuose. Mėgino galvoti apie kitką, griebtis kokio darbo. Bet mintys neišvengiamai sugrįždavo prie dviejų vyrų nužudymo: kaip tai atsitiko, kodėl atsitiko, kas galėjo tai padaryti?

Atsidusęs jis pasidavė minčių šturmui, užkėlė kojas ant stalo, užsirūkė cigarą ir įsistebeilijo į tolimą sieną.

Visa jo, kaip policininko, patirtis ir instinktai kuždėjo, kad tai nusikaltėlis psichopatas, beprotis, pamišėlis. Mėginimas bent įsivaizduoti moterį buvo beviltiškas. Bet tai ir ne godumas: niekas nepavogta.

Impulsyviai jis ėmė sklaidyti dienoraščio puslapius ir darbo užrašų knygutę, ieškodamas kampo, kuriame surašytos mėnulio fazės. Nebuvo jokio sąryšio tarp pilnaties ir nužudymo datų. Pasibjaurėjęs jis su trenksmu įstūmė stalčių.

Bėda ta, kad nebuvo jokio dedukcinio metodo tirti bylai, kurioje žudikas renkasi aukas atsitiktinai, matyt, be jokios priežasties. Nebuvo už ko nusigriebti, nuo ko pradėti.

Kadangi, kalbėjo sau Delanis, vis tiek nėra kuo geresniu užsiimti, jis surašė dviejų aukų dosjė, mėgindamas prisiminti viską, ką jam pasakojo seržantas Bunas. Paskui užrašė trečiojo lapo pavadinimą: Nusikaltėlis.

Jis įsigilino į visus faktus apie abi aukas, mėgindamas rasti bendrybių, susieti jas. Nerado nieko naujo, ko nebuvo pa-

minėjęs Bunas: abu vidutinio amžiaus, ne niujorkiečiai, apsistoję miesto centro viešbučiuose. Tai, žinojo jis, beveik nieko nereiškia. Tačiau iš įgyto pedantiškumo pasižymėjo šį faktą. Popieriaus lape, skirtame nusikaltėliui, buvo kelios pastabos:

1. Gali būti vyras arba moteris.
2. Dėvi juodo nailono peruką.
3. Protingas, apdairus, sumanus, o gal ir išmintingas.

Vien tik toks užrašymas teikė jam malonumo. Žinojo, kad sprendimas nuo to visai nepriartėjo, bet tai buvo įžanga, suteikianti chaotiškai paslapčiai formą ir duodanti pradžią jos narpliojimui. Tai buvo vienintelis jam žinomas būdas, kuriuo buvo galima įterpti logikos į tyrimą nusikaltimo, pagimdyto nenormalių motyvų ir nesveiko proto.

Kovo 21-osios rytą jis vėl sėdėjo savo kambaryje ir mąstė apie bylą.

Gromuliavo idėją, kad galbūt abi aukos, Džordžas T. Puleris ir Frederikas Volhaimas, kažkada buvo įdarbinę tą patį žmogų, o paskui jį atleido dėl kažin kokių priežasčių. Paskui, po daugelio metų, jo pasipiktinimas virto žudiko įniršiu, ir nuskriaustasis, susiradęs abu darbdavius, juos papjovė. Fantastiška prielaida, pripažino šefas, bet įmanoma. Tiesą sakant, visai ne iš piršto laužta. Jis vis dar svarstė šią galimybę, kelius, kuriais būtų galima ją patikrinti, kai suskambo telefonas.

– Edvardas Delanis klauso, – pasakė jis.

– Šefe, tai Bunas, – atsiliepė seržantas. – Pamaniau, kad jums bus įdomu sužinoti... Padariau, kaip sakėte: nusivežiau operatyvinio skyriaus darbuotoją į tą kambarį „Pierce“ viešbutyje, kur buvo nudobtas Volhaimas. Išmatavome kėdę, ant kurios buvo rasti du juodo nailono plaukeliai.

– Na?

– Šefe, viskas labai apytikriai. Noriu pasakyti, kad atsisėdus ant tos kėdės žmogui, minkšta sėdynė įsispaudžia. Suprantate? Todėl buvo nelengva sužinoti tikrą atstumą nuo galvos iki uodegikaulio.

– Žinoma.

– Šiaip ar anaip, – tęsė Bunas, – padarėme, ką galėjome. Be to, jau nieko nebuvo nei laboratorijoje, nei medicinos ekspertizėje. Užtat vienas iš jų pasiūlė man paskambinti tokiam vaikinui į Nacionalinį gamtos istorijos muziejų. Jis antropologas, berods labai didelis skeletų rekonstrukcijos iš kaulų liekanų specialistas.

– Gerai, – pasakė Delanis, patenkintas Buno kruopštumu. – Ką jis pasakė?

– Aš daviau jam skaičius, ir jis paskambino po valandos. Pasakė, kad jo apskaičiavimais, – pabrėžė, kad tai tik spėjimas, – žmogus, sėdėjęs ant tos kėdės, yra maždaug penkių pėdų ir penkių ar septynių colių ūgio.

Tyla.

– Šefe, – paklausė Bunas, – jūs dar čia?

– Taip, seržante, – tyliai tarė Delanis. – Aš dar čia. Tai galėtų būti nedidukas vyras arba apyaukštė moteris.

– Teisingai, – tarė seržantas. – Bet tai jau *šis tas*, šefe, ar ne? Sakykim, kad dabar turime daugiau negu anksčiau.

– Žinoma, – atsakė Delanis kiek galėdamas nuoširdžiau. Norėjo pasakyti, kad tai menkas laimikis, bet seržantas ir pats tai žinojo. – Kaip sekasi su Slavinu?

– Neblogai, – prabilo Bunas jau tyliau. – Kol kas. Patikrino viską, ką buvome padarę iki jam ateinant. Galiu jį suprasti: nenori imtis atsakomybės už tai, kas atsitiko prieš jam imant vairą.

– Uhu, – tarė Delanis, galvodamas, kad Slavinas elgiasi kvailai, šitaip gaišindamas vyrų laiką ir rodydamas nepasitikėjimą jų profesine kompetencija.

– Šefe, noriu paprašyti jūsų paslaugos...

– Žinoma, bet kada.

– Ar galėčiau paskambinti bylos reikalais? – paklausė seržantas vis dar prislopintu balsu. – Retkarčiais. Kad žinotumėt, kaip mums klojasi.

Šefas žinojo, kad tai komisaro Torseno idėja. „Seržante, kodėl jums nepaskambinus Delaniui kas kelios dienos ar panašiai? Juk jūs draugaujate, ar ne? Tegul žino apie bylos eigą. Gal jam kils kokių nors minčių."

Tai reiškė, kad komisaras Torsenas ne visiškai pasikliovė leitenanto Martino Slavino profesionalumu.

– Skambinkite kada patiks, seržante, – pasakė Edvardas Delanis. – Mane rasite.

– Ačiū, sere, – padėkojo Bunas.

Delanis padėjo ragelį. Į dosjė, pavadintą „Nusikaltėlis", įrašė: 4. Maždaug 5 pėdų ir 5–7 colių ūgio.

Paskui nuėjo į virtuvę ir pasidarė sumuštinį: dešra, kopūstų, morkų ir svogūnų salotos ant ruginės duonos. Kadangi tai buvo „šlapias" sumuštinis, valgė jį palinkęs virš kriauklės.

Buvo vienas žmogus, su kuriuo Delanis norėjo pasišnekėti, bet nežinojo, ar jis dar gyvas. Tai detektyvas seržantas Albertas Braunas, Niujorko grafystės prokuratūros tardytojas. Bet jis išėjo į pensiją prieš kokius penkiolika metų, ir Delanis pametė jo pėdsakus.

Braunas pradėjo dirbti Departamente turėdamas juridinį išsilavinimą tais laikais, kai policija vargo, bandydama pritraukti į savo gretas vidurines baigusį jaunimą. Pirmuosius penkerius metus jis praleido patruliuojančiu policininku, toliau studijuodamas vietiniuose universitetuose baudžiamąją teisę, kriminologiją ir – tuo ypač domėjosi – nusikaltimo psichologiją.

Per tuos pirmuosius Departamente praleistus metus jis nusipelnė patikimo, nors ir neišvaizdaus gatvės policininko vardą. Jo pravardė anais laikais buvo „Arfas“, pagal našlaitės Ani šuns vardą. Tasai šuo nebuvo buldogas, užtat Albertas Braunas buvo, todėl ir gavo šuns pravardę.

Delanis prisiminė, kas būdavo kalbama apie Brauną: jeigu jam lieptų surengti pasalą prie namo ir laukti „baltojo vyriškio 5 pėdų 11 colių ūgio, 185 svarų, maždaug penkiasdešimt penkerių metų, žilstelėjusiais plaukais, apsivilkusio sportiniu megztiniu“, galėjai ateiti po dvejų metų, ir Arfas būtų pasakęs: „Jis dar nepasirodė“.

Galų gale Brauno patirtis, erudicija ir protas buvo pripažinti. Jis užsitarnavo auksinį detektyvo ženklelį, greitai ėmė kilti tarnybos laiptais ir baigė karjerą Manheteno prokuratūros tardytoju. Dar daug laiko iki tol jis buvo pripažintas geriausiu departamente nusikaltimų istorijos ekspertu. Turėjo sukaupęs 2000 tomų kriminalistikos biblioteką; jo žinios apie senąsias bylas, ginklus ir nusikaltėlių metodus buvo enciklopedinės.

Su juo ne kartą konsultavosi policijos departamentai, kitų miestų ir net užsienio šalių policijos biurai ir Interpolas. Be to, jis dėstė NPD detektyvams bylų tyrimo metodiką ir dažnai buvo kviečiamas skaityti paskaitų į Džono Džėjaus kriminalistikos koledžą.

Delanis prisiminė, kad Braunas nebuvo vedęs, o gyveno Elmhersto rajone, Kvinse. Šefas atsivertė asmeninę telefonų knygą, nedidelę, nusitrynusią juodą knygelę, kurioje buvo tokie seni numeriai, kad kai kurie telefonai vietoj trijų skaitmenų priešdėlio turėjo prierašus: Marei hilas–3, Bekmanas–5, Baterfyldas–8.

Jis rado Alberto Brauno numerį ir surinko. Laukė, kol nuskambėjo septynis kartus. Jau norėjo dėti ragelį, kai užsidususiu balsu atsiliepė moteris.

– Alio.

– Ar tai Alberto Brauno namai?

– Taip.

Jis nenorėjo grubiai paklausti „Ar senukas dar gyvas?“, todėl pasiteiravo:

– Ar galima poną Brauną prie telefono?

– Ne dabar, – atsiliepė moteris. – Kas skambina?

– Aš esu Edvardas Delanis. Senas jo draugas. Nesikalbėjau su juo jau daug metų. Tikiuosi, jis puikiai jaučiasi?

– Nelabai, – atsakė moteris jau tyliau. – Prieš kokius trejetą metų jis nukrito ir susilaužė dubens kaulą. Ir susirgo plaučių uždegimu. Pernai turėjo insultą. Šiaip jau taisosi, bet daugiau laiko praleidžia lovoje.

– Kaip gaila.

– Na, jaučiasi jis taip, kaip ir galima buvo tikėtis. Iš tokio seno žmogaus.

– Taip, – tarė Delanis norėdamas pasiteirauti, kas ji tokia ir ką ten veikia. Ji atsakė neklausiama.

– Aš esu Marta Kaslov. Ponia Marta Kaslov, – pakartojo tvirtu balsu. – Prižiūriu namus nuo to laiko, kai jis atgulė į lovą.

– Džiaugiuosi, kad jis ne vienas, – tarė šefas. – Norėjau pasikalbėti su juo, bet tokiomis aplinkybėmis verčiau netrukdysiu. Būsiu dėkingas, jei perduotumėt, kad jam skambinau. Aš esu Edvardas...

– Luktelėkit, – pertraukė ji. – Pažinojot jį, kai jis dar buvo policininkas? Iki pensijos?

– Taip, gerai jį pažinojau.

– Poną Brauną retai kas beaplanko, – liūdnai tarė ji. – Tiesą sakant, niekas. Šeimos neturi. Kartais užsuka kaimynai, bet daugiau aplankyti manęs, o ne jo. Manau, kad susi-

tikimas su senų laikų draugu jam labai išeitų į naudą. Ar jūs norėtumėte?..

– Žinoma, – skubiai pasakė Delanis. – Mielai. Gyvenu Manhetene. Atvažiuočiau per pusvalandį.

– Gerai, – patenkinta pasakė ji, – leiskite man atsiklausti jo, pone Lani.

– Delanis. Edvardas Delanis, – pataisė jis.

– Minutėlę palaukite.

Jis palaukė kelias minutėles. Paskui Martos Kaslov balsas vėl pasigirdo ragelyje:

– Jis nori jus pamatyti, – išgirdo jis. – Labai susijaudino. Net velkasi drabužius ir nori, kad jį nuskusčiau.

– Šaunu, – nusišypsojo šefas Delanis telefonui. – Aš jau važiuoju.

Pasitikrino, ar turi akinius skaitymui, užrašų knygelę, du šratinukus ir padrožtą pieštuką. Užsivilko sunkų, standžios medžiagos mėlyną dvibortį paltą. Ant didelės galvos užsimaukšlino juodą skrybėlę. Paskui nudramblino į gėrimų parduotuvę Antrojoje aveniu, kur nupirko škotiško „Glenlivet" viskio. Įkišo butelį į rudą popierinį maišelį.

Sustabdė tuščią šiaurės pusėn važiuojantį taksi, įlipo, uždarė duris. Pasakė Alberto Brauno adresą Elmherste. Vairuotojas atsisukęs įbedė į jį akis.

– Aš nevažiuoju į Kvinsą.

– Važiuoji, – draugiškai atsiliepė Delanis. – Bet jei nori, gali rinktis 251-ąjį policijos komisariatą čia pat už posūkio. Arba, jei labiau patinka, važiuojam į Taksi agentūrą, ir aš ten surašysiu skundą.

– Jėzusmarija! – pasibaisėjęs sušuko taksistas ir įkirto svirtį į bėgį.

Važiavo tylėdami, ir Delaniui tai tiko. Mintyse jis repetavo klausimus Albertui Braunui.

Tai buvo dailus namas medžių ir pievelių apsuptoje gatvėje. Pavasarį ir vasarą, pamanė Delanis, ji atrodytų tarsi nedidelio miesto gatvelė su žmonėmis, skutančiais vejas, karpančiais gyvatvores, besikapstančiais gėlynuose. Jis jau buvo beveik pamiršęs, kad Niujorke esama tokių gatvių.

Tikriausiai jo laukė prie lango, nes durys atsidarė vos jam priėjus. Ji užėmė visą prieškambarį: didelė, motiniškumu dvelkianti moteris mirksinčiomis akimis ir neprickaištingais veido bruožais.

– Ponas Delanis? – paklausė šiltu ir maloniu balsu.

– Taip. Jūs turbūt ponia Kaslov. Malonu susipažinti.

Jis nusiėmė skrybėlę. Jie paspaudė rankas. Jį nuvedė į nedidelį vestibiulį, paėmė skrybėlę ir paltą, pakabino juos spintoje.

– Negaliu net apsakyti, kaip jis jūsų laukia. Tokio pagyvėjusio ir šnekaus nemačiau jau daug mėnesių.

– Jei būčiau žinojęs...

– Supraskite, kad jis labai sirgo, – toliau šnekėjo ji. – Nenusigąskite jo išvaizdos. Jis neprikaustytas prie lovos, bet atsikėlęs sėdi vežimėlyje. Numetė daug svorio, o kairioji veido pusė... suprantate... po insulto...

Delanis linktelėjo galvą.

– Valanda, – tvirtai tarė ji. – Daktaras sakė, kad jam galima sėdėti po valandą vienam kartui. Ir nenuliūdinkite jo.

– Nenuliūdinsiu. – Šefas kilstelėjo rudą maišelį. – Ar jam galima išgerti?

– Vieną gerokai skiestą taurę per dieną, – tvirtu balsu pasakė ji. – Taures rasite vonios kambaryje. O aš dabar nubėgsiu apsipirkti. Sugrįšiu anksčiau, nei praeis valanda.

– Galite neskubėti, – nusišypsojo Delanis. – Aš neišeisiu, kol jūs negrįšite.

– Jo miegamasis iškart užlipus laiptais, – parodė ji ranka. – Dešinėje. Jis laukia jūsų.

Šefas giliai įkvėpė oro ir lėtai, dairydamasis užkopė laiptais. Tai buvo džiugus, neformalus namas. Margi tapetai. Daug kartūninių apmušalų. Šviesios užuolaidos. Neblogi kilimai. Visur tviskėjo švara.

Žmogus miegamajame buvo išblyškęs skeletas, pasodintas į vidury kambario stovintį vežimėlį su motoriuku. Keliai užkloti ir apkamšyti nerta afganiška antklode, ant pečių spurguotas škotiškas šalis. Buvo apsivilkęs krakmolytais baltais marškiniais. Pro prasegtą apykaklę rudavo subliuškusi oda. Delanis suprato, kad Albertas bandė jam nusišypsoti. Jis žengė į priekį, pakėlė išglebusią baltą ranką ir paspaudė ją. Ji buvo minkšta ir švelni kaip vynuogių kekė.

– Kaip laikotės? – paklausė šypsodamasis.

– Šiaip sau, – atsakė Braunas plonu balsu. – Kaip laikotės jūs, kapitone? Maniau, kad būsite su uniforma. Kaip reikalai komisariate? Viskas po senovei, ką?

Delanis padvejojo tik akimirką ir tarė:

– Jūs teisus. Viskas po senovei. Malonu jus vėl matyti, profesoriau.

– Profesorius, – pakartojo Braunas. – Jūs vienintelis iš mano pažįstamų policininkų vadinote mane profesoriumi.

Šefas supratingai linktelėjo galvą. Ištiesė popierinį maišelį.

– Šis tas susišildymui.

– Nereikėjo, – tarė Braunas ir silpnai kilstelėjo ranką protestuodamas. – Jums teks jį atkimšti, kapitone. Mano rankose pastaruoju metu neliko jėgos.

Delanis nuplėšė įpakavimą ir parodė butelį vyrui vežimėlyje.

– Škotiškas, – tarė Braunas liesdamas butelį drebančiais pirštais. – Širdis ima stipriau plakti. Išmeskime po burnelę už senus laikus.

– Maniau, kad taip ir nepaprašysite, – atsakė Delanis ir, palikęs senuką vieną, nuėjo į vonios kambarį sutaisyti gėrimų. Įsipylė sau ir išmaukė laikydamasis kriauklės krašto ir jausdamas, kaip viskis smogia jam savo jėga. Manė, kad bus gerokai pasiruošęs, bet Alberto Brauno išvaizda jį pritrenkė. Paskui atskiedė vandens stikline dvi taures – silpnesnę profesoriui, stipresnę – sau. Nunešė taures atgal į miegamąjį. Paleido iš rankos stiklinę tik tada, kai įsitikino, kad Brauno pirštai ją laiko.

– Sėskitės, kapitone, sėskitės, – tarė senukas. – Štai į tą krėslą. Pagalvės sukamšytos jums.

Edvardas Delanis linksmai sėdo ant iš pažiūros trapaus baldo. Kilstelėjo stiklinę.

– Geros sveikatos ir ilgo gyvenimo, – pasakė tostą.

– Išgersiu už gerą sveikatą, – atsakė Braunas. – Bet ilgas gyvenimas – paukščiams. Visi draugai išmiršta. Jaučiuosi kaip paskutinis mohikanas. Kas atsitiko Erniui Silvermenui? Prisimenat jį? Jis buvo...

Ir jie leidosi į dvidešimties minučių prisiminimus. Ypač paskalas apie draugus ir senus priešus. Daugiausia kalbėjo Braunas, kuris, nuolat prikišdamas stiklinę prie lūpų, darėsi vis karingesnis. Delanis nematė, kaip jis rijo, bet pastebėjo, kad skystis stiklinėje senka. Paskui senuko stiklinė staiga ištuštėjo. Jis ištiesė jau nebedrebančią ranką.

– Tai buvo tik paskanintas vandenėlis, – tarė jis. – Išgerkim dar po vieną – su didesne doze jėgos.

Delanis dvejojo. Braunas įbedė į jį akis, veidas tapo chimeros kauke. Visi jo gumbuoti kaulai, rodėsi, veržėsi ištrūkti iš pergamentinės odos. Žilų plaukų kuokšteliai juosė geltoną galvos odą. Net jo akys padūmavo, tapo tolimos, vidun nukreiptas žvilgsnis apsiblausė. Ant įdubusių smilkinių išsišovė tamsios gyslos.

– Žinau, ką jums sakė Marta, – tarė Braunas. – Viena silpna taurė per dieną. Tiesa?

– Tiesa, – atsakė Delanis. Bet dar dvejojo.

– Ji laiko gėrimus apačioje, – pasiskundė skeletas. – Negaliu prieiti. Man jau aštuoniasdešimt ketveri, – irzliai pridūrė. – Žaidimas baigtas. Ar manote, kad man galima atsakyti?

Edvardas Delanis apsisprendė. Jam nerūpėjo gilintis į senuko motyvus.

– Ne, – tarė jis. – Nemanau, kad galima atsakyti.

Jis paėmė Brauno stiklinę ir vėl nuėjo į vonios kambarį. Vėl atskiedė viskį vandeniu, iki vidutinio stiprumo. Grįžo į miegamąjį, ir Brauno medūziška ranka stvėrė stiklinę. Senukas paragavo.

– Va, dabar geriau, – jis atsilošė vežimėlyje. Atidžiai pažiūrėjo į Delanį. Veido bruožai išsilygino. Dabar jis žiūrėjo kaip įžvalgus, viską apskaičiuojantis juristas. – Juk ne tam čia atvažiavote, kad palaikytumėt mirštančio senio ranką?

– Ne tam.

– „Geležiniai kiaušiai", – tarė Braunas švelniai. – Visada garsėjote mokėjimu išnaudoti visus, kai reikia tirti bylą.

– Tai tiesa, – sutiko Delanis. – Visus ir bet kada. Norėjau jūsų šio to pasiteirauti. Apie vieną bylą. Ji ne mano. Draugo reputacijai gresia pavojus, ir aš pažadėjau jam pasikalbėti su jumis.

– Kuo jis vardu?

– Abneris Bunas. Detektyvas seržantas. Pažįstate?

– Bunas? Bunas... Atrodo, jis dalyvavo keliose mano bylose. Ar jo tėvas buvo policininkas? Nušautas?

– Taip, tai jis.

– Žinoma, kad prisimenu. Geras vaikinas. Kas jam nutiko?

– Panašu į žudiką maniaką. Kol kas dvi aukos. Toks pat nužudymo būdas, bet aukos niekuo nėra susijusios. Keistos žmogžudystės. Nėra už ko nusitverti.

– Dar vienas Semo sūnus? – susijaudinęs Braunas palinko į priekį. – Kokia buvo byla! Ar vienas ją sudorojote, kapitone?

– Ne, – burbtelėjo Delanis. – Ne mano nuopelnas.

– Žinoma, jau buvau pensijoje, bet sekiau spaudą, kasdien žiūrėjau televizorių. Užsirašinėjau. Rinkau iškarpas. Buvo kilusi beprotiška mintis kada nors parašyti apie tai knygą.

– Ne tokia jau beprotiška mintis. Taip, tas dalykas, dėl kurio įstrigo...

– Nepaprasta byla, – lėtai pasakė Braunas. Jo galva ant plono kaklo nusviro ant atkaltės. – Nuostabi. Prisimenu, kaip koledže skaičiau apie ją paskutinę savo paskaitą. Daugybė nemotyvuotų žmogžudysčių. Motyvai... – jo dantų protezai kaukštelėjo.

– Taip, taip, – skubiai tarė Delanis, bijodamas, kad praras su juo ryšį. – Apie tai ir norėjau pasikalbėti – apie motyvus. Ir dar: ar kada nors buvo žudikė moteris, tokia kaip Semo sūnus? Žudikė maniakė, nesirenkanti aukų.

– Moteris? – paklausė senukas sunkiai pakėlęs galvą. – Viskas yra mano paskaitoje.

– Žinoma, bet ar galėtumėte man dabar papasakoti? Ar prisimenate kokią nors bylą, panašią į Semo sūnaus, kur žudė moteris?

– Marta Bek, – atsakė Braunas, bandydamas prisiminti. – Moteris iš Pensilvanijos... kuo ji vardu? Pamiršau. Bet ji buvo vaikų auklė ir pažinojo aukas. Visi vaikai. Moteris Čikagoje, amžiaus pradžioje berods. Reikės pasitikslinti. Ji

turėjo pensioną. Žudė savo gyventojus. Iš godumo. – Jis pabandė nusišypsoti. – Maldavo iš jų faršą.

– Bet keistesnės žmogžudystės, – neatlyžo Delanis. – Moteris, žudanti nepažįstamus vyrus.

– Viskas išklota mano paskutinėje paskaitoje, – liūdnai tarė Braunas. – Po dviejų dienų aš nukritau. Laiptai net nebuvo slidūs. Tiesiog suklupau. Štai kaip viskas baigiasi, kapitone. Imi ir suklumpi.

Jis ištiesė tuščią stiklinę. Delanis nunešė ją į vonios kambarį, sumaišė gėrimus. Nešdamas juos į miegamąjį, išgirdo, kaip apačioje trinktelėjo laukujės durys.

Brauno galva nusviro ant krūtinės, smailas smakras atsirėmė į suzmekusią krūtinę.

– Profesoriau?

Galva lėtai pakilo.

– Taip?

– Štai jūsų stiklinė.

Jo spiraliniai pirštai sugniaužė stiklinę.

– Ta jūsų paskaita. Paskutinė. Ar ji rašyta ranka? Atspausdinta?

Galva sukinkavo.

– Ar galėčiau gauti egzempliorių? Būtų įdomu paskaityti.

Albertas Braunas sujudo, pažiūrėjo į šefą degančiomis akimis.

– Dešimtys egzempliorių, – pasakė. – Kabinete. Žiūrėkite.

Jis ėmė spaudinėti mygtukus ant metalinės dėžutės prie ranktūrio. Delanis pašoko ant kojų ir puolė artyn. Bet Braunas meistriškai išvairavo vežimėlį pro duris, pasuko koridoriumi. Šefas ėjo greta, pasiruošęs sugriebti senuką, jei šis griūtų. Jis negriuvo. Sumaniai įvairavo į tamsų kambarį ir sustojo.

– Jungiklis dešinėje, – pratarė silpnu balsu.

Delanis pasigraibė, užčiuopė jungiklio plokštelę. Blykstelėjo šviesa. Tai buvo pailgas kaip ola kambarys, kabinetas-irštva-biblioteka. Grubios, netašyto medžio knygų lentynos siekė lubas. Įrišti tomai, kai kurie su senoviniais odiniais viršeliais. Leidiniai minkštais viršeliais. Žurnalai. Susegti arba fotokopijuoti moksliniai darbai. Viena lentyna su nuotraukų aplankalais. Apiręs rašomasis stalas, sukamoji kėdė, spintelė, rašomoji mašinėlė ant atskiro stalelio. Stalinė lempa. Apvytęs filodendras.

Kambarys dvelkė užmarštimi, bet nebuvo apleistas. Tačiau viskas liudijo, kad jis seniai nenaudojamas. Ant rašomojo stalo buvo tuščia; oras mažumėlę priduseęs. Tai negyvenamas, mirštantis kambarys.

Albertas Braunas apsidairė.

– Visas savo knygas ir bylas palieku Džono Džėjaus koledžo bibliotekai, – tarė jis. – Tai užrašyta testamente.

– Gerai, – pasakė Delanis.

– Paskaitos kairėje pusėje. Trečia lentyna nuo apačios. Ruduose aplankuose.

Delanis ėmė ieškoti. Rado aplanką su šviežiausia data, atsivertė. Gal dvylika egzempliorių paskaitos „Serijinės žmogžudystės: istorija ir motyvai".

– Ar galiu paimti egzempliorių?

Jokio atsakymo.

– Profesoriau, – šūktelėjo jis garsiau.

Atrodė, kad energijos protrūkis išsekino Brauną. Jis sunkiai pakėlė galvą.

– Ar galiu pasiimti egzempliorių? – pakartojo Delanis.

– Imkit, ką tik norit, – silpnai numykė Braunas. – Viską. Koks dabar skirtumas?

Šefas paėmė vieną egzempliorių paskutinės detektyvo seržanto Alberto Brauno paskaitos. Sulenkė išilgai, įsikišo į vidinę švarko kišenę.

– Dabar grįšime į miegamąjį.

Bet tarpduryje dūlavo didžiulė, motiniška Marta Kaslov. Ji su siaubu akyse pažiūrėjo į sudribusį Brauną ir išplėšė jam iš bejausmių pirštų stiklinę. Įnirtusi pakėlė akis į Edvardą Delanį.

– Ką jūs jam padarėte? – paklausė ji.

Jis tylėjo.

– Jūs jį nugirdėte, – kaltino ji. – Galėjote nužudyti! Prašom eiti iš čia ir daugiau niekada negrįžti. Nebandykite skambinti, aš padėsiu ragelį. O jeigu pamatysiu vaikštinėjant aplink, iškviesiu policiją, kad jus sutvarkytų, jūs bjaurus žmogau!

Jis palaukė, kol ji nustūmė vežimėlį į miegamąjį. Tada išjungė šviesą kabinete, nulipo laiptais, susirado paltą ir skrybėlę. Radęs telefoną, išsikvietė taksi.

Išėjęs laukan, atsistojo ant šaligatvio ir laukė mašinos. Dairėsi po mielą, taikingą gatvę, tokią tuščią, kad vaikiščiai važinėjosi riedlentėmis pačiame grindinio viduryje. Gražūs namai. Privatūs gyvenimai.

Į Manheteną sugrįžo iškart po pusės keturių. Virtuvėje priklijuotas prie durų – Monika mokėjo su juo bendrauti – raštelis. Ji išėjo į simpoziumą ir grįš ne vėliau kaip 17.30. Jam reikia įkišti vištieną ir bulves į orkaitę lygiai 16-ą valandą.

Jis mielai ėmėsi namų ruošos. Nenorėjo galvoti apie tai, ką padarė. Jam nebuvo gėda dėl to, kaip pasielgė su mirštančiu žmogumi, bet nenorėjo apie tai galvoti.

Buvo šešios vištų kojelės. Jis supjaustė jas, atskyrė kumpelius nuo šlaunelių, nuplovė, nudžiovino. Paskui įtrynė alyvuogių aliejumi, užpylė pakepintų svogūnų griežinėlių, pabarstė česnakine druska su petražolėmis. Dvylika gabaliukų sudėjo (šlaunelės oda žemyn) į vienkartinį aliuminio folijos keptuvą.

Nuplovė ir nudžiovino keturias Aidaho bulves. Įtrynė jas

daržovių aliejumi ir suvyniojo į aliuminio foliją. Jis su Monika niekada nesuvalgydavo keturių bulvių, bet dvi likusios būdavo padedamos šaldytuve, kitą dieną supjaustomos ir pakepinamos su susmulkintais svogūnais, gausiai pridėjus paprikos. Puikus naminis užkandis.

Nustatė orkaitę 350-iai laipsnių ir įdėjo vištieną su bulvėmis. Paieškojo šaldytuve daržovių ir rado puikią gūžinę salotą. Jis nuplėšė lapus, nuplovė, suvyniojo ir vėl padėjo į šaldytuvą. Jiedu su Monika mėgo valgyti gūžines salotas lapas po lapo, mirkydami jas aštriame padaže.

Jis pagamino padažą: aštrų mišinį iš majonezo, kečupo, garstyčių, čili, druskos, pipirų, česnakų miltelių ir petražolių. Suplakė dubenyje ir paliko susigulėti.

Nebuvo geras kulinaras, ir tai žinojo. Per daug rūkė ir per daug gėrė; jo gomurys buvo atbukęs. Todėl viską gamindavo per aštriai. Monika skųsdavosi, kad jam gaminant valgį, jos kaktą išmuša prakaitas.

Visas užduotis įvykdė užsidėjęs prikyštę iš klijuotės. Baigęs darbą, nusirišo prikyštę, paėmė atkimštą skardinę „Ballantine" alaus ir nuėjo į savo kambarį.

Atsisėdo, gurkštelėjo alaus, užsidėjo akinius. Pradėjo skaityti detektyvo seržanto Alberto Brauno paskutiniąją paskaitą. Perskaitė du kartus. Po pirmojo nuėjo į virtuvę, apvertė vištieną, dar užpylė pakepintų svogūnų, pridėjo česnako ir petražolių druskos. Atsikimšo skardinę alaus.

„Serijinės žmogžudystės"
„Istorija ir motyvai"
Albertas Braunas, buvęs NPD detekt. serž.

„Labas vakaras, ponios ir ponai...

Žmogžudystę tiriantis detektyvas, norėdamas nustatyti įtariamojo kaltę ar nekaltumą, privalo turėti omenyje, –

kaip esame kalbėję anksčiau, – nusikaltimo priemones, galimybę jam įvykdyti ir motyvus. Nusikaltėlis pats pasirenka ginklą ir pradeda ieškoti progos. Bet jis negali pasirinkti motyvo – jis pats yra sukurtas motyvo. Ir dažniausiai nuo motyvo priklauso, ar nusikaltimas pavyksta, ar sužlunga.

Ką mes galime pasakyti apie du pastaruosius Niujorko žudikus maniakus? Pirmąjį, kurį laikraščiai vadina „44-ojo kalibro žudiku“, ir „Semo sūnų“? Pirmuoju atveju kalbame apie pistoletą, kuriuo buvo nužudyti šeši ir sužeisti septyni žmonės – iki šios dienos. Antrasis – paties žudiko prasimanyta pravardė, kuria jis pasirašo ironiškus raštelius policijai, spaudai, o kartu ir mums visiems. Detektyvas mąsto: „Jis vadina save Semo sūnumi. Kitaip sakant, Samsono, praradusio vyrišką galią, kai jam nukirpo plaukus.“ Paskui sužinome, kad visos aukos buvo su ilgais plaukais. Ryšys? Raktas? Ne, aš tuo netikiu. Pernelyg silpna prielaida. Tačiau ji rodo, kad turi būti ištirta kiekviena galimybė, nors ir labai miglota, bandant įminti nusikaltimo motyvą ar motyvus.

Gilindamasis į niaurias nusikaltėlio maniako paskatas, detektyvas peržiūri ankstesnių panašių nusikaltimų istorijas ir pamato, kad literatūrą šia tema šuo ant uodegos paneštų. Žaginimas, plėšikavimas ir net meno kūrinių falsifikavimas yra gerai išstudijuoti, išanalizuoti, surašyti, kompiuterizuoti, išmėsinėti, nulupti ir pakabinti džiūti.

Tačiau labiausiai visi psichologai, kriminologai ir sekliai mėgėjai klysta, kai reikia nusakyti motyvus tų žmonių, kurie žudo, žudo ir vėl žudo. Manau, tam yra rimta priežastis. Serijinės žmogžudystės yra pernelyg neįprastas reiškinys, kad galima būtų sukurti jo modelį. Kiekvienas žmogžudys skirtingas, kiekvienas smurto atvejis unikalus. Kaip galima susieti Džeką Skerdiką, Čarlzą Mensoną, Anrujų, Juodąjį Daliją, Speką, Bostono Smaugiką, Pancramą, Viljamą Heiren-

są („sustabdykite mane, kol aš vėl nenužudžiau!“), Zodiaką (taip ir liko nenutvertas), šaulį Teksaso bokšte, Los Andželo „Šiukšliadėžių mėsininką“, žudikus homoseksualistus iš Hiustono, Kalifornijos valkatų egzekutorių? Ką bendro turi visi šie pabaisos? „Visi jie bepročiai“, pasakysite jūs. Prieloškianti savo puikumu išvada, kuriai gali prilygti tik Džono F. Kenedžio žodžiai: „Pasaulis yra neteisingas“.

Ne, nuostabą keliantis bendras vardiklis yra tas, kad visi jie vyrai. Kur iš šio siaubo panteono dingo moterys? Tarp aukų jų netrūksta, tarp žudikų nėra. Tiesa, buvo Marta Bek, bet ji „dirbo“ kartu su meilužiu ir žudė iš godumo. Šlamštas.

Mes čia nekalbame apie godumą, kaip apie serijinių žmogžudysčių motyvą. Taip pat nepradėsime gilintis į šeimyninius kivirčus, kurie Nebraskoje baigėsi visos šeimos išskerdimu, o Kentukyje viso klano iššūdymu su visais antrosios eilės giminaičiais ir – kad ir kaip keista – šunimi.

Šįvakar mums rūpi izoliuotos viena nuo kitos serijinės žmogžudystės, paprastai įvykdomos per ilgą laiko tarpą, kur aukos niekuo nesusijusios su žudikais. Taip pat atmeskime politinį ir karinį terorizmą. Kas belieka iš motyvų? Nepakanka užgiedoti „paranojiška šizofrenija“ ir viską pamiršti. To užtektų psichologui, bet nepakanka žmogžudysčių skyriaus detektyvui, kuriam etikečių kabinėjimas neduoda jokios naudos, kai reikia tirti bylą. Tad ko turėtų ieškoti detektyvas? Kokie yra įmanomi serijinių žmogžudysčių motyvai, kurie padėtų jam sučiupti nusikaltėlį?

Dėmesio: žiūrėkite, kur statote koją. Mes atsiduriame džiunglėse su išsikerojusiomis šakomis, dygiais vijokliais, šaknimis po kojomis ir klampia pelke aplink. Kaukia žvėrys. Motyvai susiraizgo ir veikia vienas kitą. Žodžiai negelbsti, saulė užtemsta. Vargšai psichologai. Vargšai sociologai. Jokių nuorodų, jokių takų. Vien tik virpantys šešėliai – daugybė šešėlių.

Pirma: seksualinė manija. O taip. Šis geltonąją literatūrą maitinantis šaltinis buvo, yra ir, jei tikėsime žaginimų statistika, žada didėti ateityje. Galbūt – ir tai pirmasis iš daugelio mano šio vakaro „galbūt" – ja galima paaiškinti Džeko Skerdiko, Bostono Smaugiko, Juodojo Dalijos ir kitų, kurių vardų aš, laimė, nežinau, žiaurumą. O mano atmintyje aibė recidyvistų, sukčių, plėšikų ir seifų laužėjų. Kai reikia prisiminti žudikus, atmintis suklumpa. Manau, kad tai pasąmonėje esantis apsauginis mechanizmas. Siaubas yra pernelyg ryškus; jis apšviečia kampelius, kuriuos geriau palikti prietemoje.

Seksualinis įniršis: aistra virsta smurtu dėl neapykantos, impotencijos, augančio suvokimo, kad seksas be meilės yra tuščias. Kai rezultatas – vanduo, užsimanoma kraujo. Reikalingas kraujas, ir žudikas springdamas ieško aukščiausio orgazmo. Ir įsidėmėkite: liedamas ašaras, jis ieško jo ne aukai – jo sielvartas perpildo jį, ir jis lūpų dažais išterlioja ant veidrodžio vonios kambaryje: „Sustabdykite mane, kol aš vėl nenužudžiau!" Lyg kas nors galėtų ar norėtų valdyti jo pamišėlišką aistrą. Palikite tai budelio kilpai. Yra manoma, kad aukščiausia bausmė neatbaido. Ji atbaidys jį.

Antra: kerštas. Juo galbūt galima paaiškinti Džeką Skerdiką, Bostono Smaugiką, tą Kalifornijos fermerių žudiką, homoseksualistą iš Hiustono, tiesą sakant, visą tą šutvę niekšų, tarp jų ir paskutinįjį šioje kompanijoje – Semo sūnų.

Kerštą, kaip motyvą, aš laikau tokiu tipu neapykantos individui ar grupei individų, kurie liguistam žudiko protui atrodo nusipelnę mirties. Visos moterys, visi juodieji, visi homoseksualai, visi vargšai, turtuoliai arba gražios moterys ilgais rudais plaukais.

Kai Niujorko policijos departamente palygino balistinės ekspertizės rezultatus ir padarė stulbinančią išvadą, kad jie

liudija prieš serijinį žudiką, viena iš pirmųjų iškeltų teorijų rėmėsi ilgais plaukais. Buvo manoma, kad žudikas, atstumtas arba pažemintas merginos su krintančiomis garbanomis, prisiekė keršyti ir jautė poreikį žudyti ir vėl žudyti.

Naujausi duomenys sugriauna šią hipotezę. Buvo šaudoma ir į vyrus (vienas žuvo), ir ne visos aukos moterys buvo ilgais rudais plaukais iki pečių. Viena buvo blondinė, kitos su trumpesnėmis šukuosenomis.

Bet vis dėlto kerštas, kaip motyvas, egzistuoja. Buvo manoma, kad Džekas Skerdikas žudė ir maitojo prostitutes todėl, kad viena apkrėtė jį venerine liga. Daili teorija. Tokia pat elegantiška, kaip ir mano įsitikinimas: jis buvo iš tų vyrų, kurie priversti ieškoti prostitučių draugijos (yra tokių vyrų), ir žudė norėdamas nusikratyti savo silpnumu, ištrinti savo gėdos jausmą.

Sakiau jau, kad mes esame džiunglėse, kur neprasiskverbia saulės spinduliai. Mes grabaliojamės po tamsias, slaptas žmogaus sielos kerteles, ir mūsų medicininė schema primena senovės žemėlapius su kvapą gniaužiančiais užrašais: „Terra incognita“ ir „Drakono kraštas“.

Trečia: atstūmimas. Jis gimiringas kerštui, bet atstumia ne individas ar grupė individų, o visuomenė, pasaulis, pats gyvenimas. „Aš nesiprašiau į šį gyvenimą“, aimanuoja žudikas, ir vienintelis atsakymas jam toks: „O kas prašėsi?“ Ar Semo sūnus priklausė šiai atstumtųjų brolijai?

Kartą buvo žudikas, vardu Pancramas. Išsilavinęs, mąstantis žmogus, bet valkata, klajūnas, paniekintas, atstumtas ir išduotas. Todėl jis savo ruožtu atstūmė ir niekino kitus. Jis žudė tiek daug kartų, kad galėjai pamanyti, jog žudo ne žmones, o patį gyvenimą. Nušluok visą žmoniją, paskui viską, kas juda, ir palik tik pelenus, blaškomus negyvoje sušalusioje erdvėje.

Tai absoliutus atstūmimas – žudikas atstumia visuomenę, visuomenė – žudiką. Ar nėra kas nors jums atsukęs nugaros, ar nesate jūs kam nors atsukę nugaros? Mes čia turime omenyje ne kitos planetos kalbą, kurios niekas nesupranta. Visi jos žodžiai yra mumyse, bet mes nedrįstame jų ištarti.

Kita atstūmimo pusė, tikra ar įsivaizduojama, yra noras pareikšti: „Aš egzistuoju. Aš esu aš. Aš darau įtaką. Atkreipkite į mane dėmesį. O kad greičiau atkreiptumėt, aš nužudysiu velnio tuziną žioplių, kurie dairosi į mane gatvėje. Tada jūs sužinosite, kas aš esu". Apie ką galvojo žudikas, kuris ėjo gatve šaudydamas į praeivius, stabtelėdamas užsitaisyti pistoleto, o paskui užsuko į parduotuvę nudėti dar kelių žmonių? „Aš esu. Pasauli, žiūrėk!" Pirma atstūmimas, paskui noras įrodyti savo egzistavimą. Žudymas tampa veidrodžiu. Galiausiai pankrokas, pankiška mada, pankiškos sielos. Ne „Mažiau yra geriau negu daugiau", bet „Niekas yra geriau už bet ką". Taigi, kas naujo? Be abejonės, kadaise būta neandertaliečių, kurie išplėstomis akimis lakstė po požeminius urvus šaukdami: „Šalin tuos, kas lipa aukštyn!"

Mes galime leisti sau kelių vatų galingumo šypseną iš kareiviškų batų, avinų su bikini iš auksu austos medžiagos, iš pankroko dūžtančio disonanso, iš jaudinančio įkarščio, su kuriuo pankai puola nusistovėjusius papročius. Galime šypsotis, o taip, žinodami, kaip greitai jų muzika, mados, šneka ir asmeniniai įpročiai bus pasisavinti ir rytoj perduoti per 30 sekundžių reklamą gerokai išpūstomis kainomis.

Bet yra tokių pankiškų sielų, kurių nihilizmas yra toks intensyvus, kurias taip išgraužė visko neigimas ir apėmė tokia neviltis, kad jų niekas niekada nepasisavins. Niekada! Anarchija išrasta ne vakar; Dostojevskio demonai buvo su mumis visada. Žmogui, kuris tiki, kad „Niekas nėra bloga", tetrūksta vieno žingsnio iki „Viskas yra gerai".

Nihilistas gali žudyti, norėdamas pasirodyti viršesnis už genties (žmonių genties) tabu: „Nežudyk“. Arba jis gali žudyti, norėdamas įrodyti aukoms jų būties klaidingumą ir trapumą. Abiem atvejais žudikas veikia kaip anarchijos evangelistas. Jam nepakanka, kad kitas žmogus netiki, – jis turi atsiversti – revolverio vamzdžio ar peilio ašmenų akivaizdoje.

Nes pankiškos sielos pragaras yra štai kas: jeigu nors vienas kitas žmogus pasaulyje tiki, jis yra pasmerktas. Šitaip dvasinis anarchistas nužudys anksčiau, negu pripažins, kad praleido savo gyvenimą skystai tyčiodamasis, kai tuo tarpu kiti, ne tokie protingi ir ne tokie ciniški, pasitiko skausmą ir priėmė jį stoiškai ir ryžtingai.

Gaižus nihilizmo dvokas lydėjo Čarlzą Mensoną ir jo linksmąją šutvę per visas siaubo puotas. Apanglėjęs dvasinio nihilizmo dvelksmas sklinda ir iš Semo sūnaus užrašų ir darbų. Bet aš netikiu, kad tai buvo vienintelis stimulas. Susipynę čia veikia du ar dar daugiau motyvų.

Štai su šia mintimi aš noriu jus palikti šį vakarą. Serijinių žmogžudysčių motyvai retai būna paprasti ir retai jų būna vienas. Mes nesame žemės kirminai. Mes be galo sudėtingi, be galo chimeriški organizmai. Atsitiktinių serijinių žmogžudysčių atvejais žmogžudystę tiriančiam detektyvui iškyla uždavinys prasiskinti kelią pro šį motyvų labirintą ir išskirti tas sroves, kurios galbūt leis jam pagauti žudiką.

Turite klausimų?“

Vakarienė praėjo gerai. Vištiena buvo apskrudusi ir skani. Keptos bulvės su sviestu ir žiupsneliu maltų pipirų buvo lengvos ir pūkinės. Padažas gūžinės salotos lapams nebuvo per aštrus. Ir ant stalo stovėjo ąsotis atšaldyto kalifornietiško „Chablis“.

Bet vakarienę sugadino Monikos nuotaika. Ji buvo nešneki, paniurusi. Smaigstė šakute maistą ar ilgai sėdėjo nejudėdama, iškėlusi šakutę virš lėkštės.

– Kas atsitiko? – paklausė Delanis.

– Nieko.

Jie nurinko stalą ir tyliai sėdėjo prie kavos puodelių ir anyžinių tešlainių.

– Kas atsitiko? – vėl paklausė jis.

– Nieko, – tarė ji, bet jis pamatė ašaras jos akių kampučiuose. Suniurnėjo, atsistojo, palinko virš jos. Mėsinga ranka apkabino ją per pečius.

– Monika, kas tau?

– Šį vakarą, – šniurkštelėjo ji, – buvo seminaras apie smurtą prieš vaikus.

– Viešpatie! – tarė jis. Pristūmė savo kėdę arčiau jos. Atsisėdo ir paėmė jos ranką.

– Edvardai, tai buvo baisu, – pasakė ji. – Maniau, kad esu pasiruošusi, bet klydau.

– Žinau.

– Jie rodė spalvotą filmą apie tuos nukentėjusius vaikus. Norėjau numirti.

– Žinau, žinau.

Ji žiūrėjo į jį ašarų pritvinkusiomis akimis.

– Nesuprantu, kaip jūs įprantate ištisus keturiasdešimt metų matyti tokius dalykus.

– Aš nepripratau. Niekada. Kodėl, tavo manymu, Abneris Bunas palūžo ir ėmė gerti?

– Ar tikrai? – apstulbo ji.

– Iš dalies. Daugiausia dėl to. Matydamas, ką žmonės sugeba padaryti. Ką jie padaro kitiems žmonėms – ir vaikams.

– Kaip manai, ar jis pasisakė Rebekai? Kodėl pradėjo gerti.

– Nežinau. Tikriausiai ne. Jam gėda.

– Gėda! – prapliupo ji. – Gėda jausti pasibaisėjimą ir pasibjaurėjimą, užuojautą aukoms?

– Policininkams negalima pasiduoti savo jausmams, – niūriai tarė jis. – Negalima, jeigu jie trukdo tavo darbui.

– Manau, kad man reikia brendžio.

Po brendžio, sutvarkę vištieną, jie abu nuėjo į jo kabinetą. Monika atsisėdo už stalo. Kairieji stalčiai buvo jos, kur ji laikė savo kanceliariją, laiškus, užrašus ir kitką. Ji sėdo rašyti laiškų vaikams: Edžiui, Lizai, Merei ir Silvijai.

Kai ji baigdavo rašyti laišką, Delanis padarydavo trumpą prierašą savo ranka. Dažniausiai: „Tikiuosi, viskas gerai. Oras čia šaltas, bet giedras. O kaip pas jus?" Vaikai tuos prierašus vadino „Tėčio oro prognozėmis". Tai buvo šeimos pokštas.

Kol Monika prie stalo rašė ilgus, išsamius laiškus, Edvardas Delanis sėdėjo priešais ją supamojoje kėdėje. Jis neskubėdamas gurkšnojo dar vieną stiklą viskio ir trečią kartą skaitė buvusio NPD seržanto detektyvo Alberto Brauno paskutinę paskaitą.

Brauno samprotavimai apie moteris jo nenustebino. Per trisdešimt departamente praleistų metų, daugiausia detektyvo pareigose, Delaniui teko tirti bylas, kuriose buvo visi šie motyvai – po vieną ar po kelis.

Problema, nusprendė jis, buvo ta, kurią Braunas pažymėjo trumpai stabtelėdamas prie etikečių, kurios patenkino kriminologą ar psichologą, tačiau iš kurių maža buvo naudos bylą tiriančiam kriminalistui.

Jį galima palyginti su žmogumi, girioje atsidūrusiu prieš laukinį žvėrį. Žvėrį, kuris grasina jam iššieptomis iltimis ir išskėstais nagais.

Savo laboratorijoje biologas, *mokslininkas* susidomėtų

tik žvėries klasifikacija: šeima, gentis, rūšis. Išvaizda, kaulų sandara, vidaus organai. Maitinimasis ir poravimosi įpročiai. Iš kokių protėvių kilęs.

Žmogui girioje, kuriam grasinama, visa tai būtų svetima, jei ne beprasmiška. Visa, ką jis patirtų, būtų baimė, pavojus, grėsmė. Žudiko ieškantis kriminalistas yra žmogus, atsidūręs girioje. Kriminologas, sociologas ar psichologas – žmogus laboratorijoje. Laboratorijai rūpi priežastys. Žmogų, išėjusį į areną, domina įvykiai.

Šis dalykas, Delanio nuomone, buvo nepakankamai pabrėžtas Brauno paskaitoje. Nuvylė jį ir stoka samprotavimų apie tai, *kodėl* moterų visiškai nėra serijinių žmogžudysčių sąrašuose.

Braunas probėgšmais užsiminė apie Martą Bek ir kitas moteris, žudžiusias iš godumo. Tačiau stigo gilesnės analizės, kodėl serijiniai žudikai dažniausiai yra vyrai. Vėliau, kai Braunas jau buvo perskaitęs savo paskaitą, laikraščiuose pasipylė straipsniai apie dar dviejų bylų – Jorkšyro Skerdiko ir Čikagos homoseksualaus mėsininko bylų išaiškinimą. Abu žudikai – vyrai. Delanis numetė paskaitą ant kelių. Nusiėmė akinius, pamasažavo nosį. Pasitrynė akis.

– Dar brendžio? – paklausė žmonos.

Ji papurtė galvą jos nepakeldama. Jis įdėmiai į ją pažiūrėjo. Blausioje stalinės lempos šviesoje ji atrodė švelni ir moteriška. Jos lygi oda švytėjo. Apšviesti plaukai blizgėjo; tai buvo švytėjimas, beveik aureolė.

Ji stropiai rašė iškišusi liežuvio galiuką; rašydama šypsojosi: prisiminė kažką juokingo arba tiesiog pagalvojo apie vaikus. Tą akimirką ji Delaniui atrodė tobulo moteriškumo, kaip jis įsivaizdavo, įsikūnijimas.

– Monika, – tarė jis.

Ji klausiamai pažiūrėjo į jį.

– Ar galiu paklausti apie tą simpoziumą, apie smurtą prieš vaikus? Jei trukdau, tiek to.

– Gali, – atsakė ji. – Aš jau nusiraminau. Kas tave domina?

– Ar jie pateikė statistikos duomenis šalies mastu, rodančius, kiek yra tokio smurto atvejų ir jų didėja ar mažėja?

– Jie turėjo visus skaičius, – linktelėjo ji. – Per pastaruosius dešimt metų statistika augo, bet pranešėjas pasakė, jog taip yra todėl, kad gydytojai ir ligoninės daugiau žino apie šią bėdą ir praneša valdžios atstovams. Anksčiau jie tikėdavo tėvų žodžiais, kad vaikas tiesiog susižeidė per nelaimingą atsitikimą.

– Turbūt tai tiesa, – sutiko jis. – Ar jie turėjo duomenų apie vaikų kankintojų lytį. Kas daugiau kankina – vyrai ar moterys?

Ji akimirką susimąstė.

– Nepamenu, kad būtų apie tai kalbėję. Buvo daug atvejų, kai kalti abu tėvai. Net kai agresyvumą rodydavo tik vienas iš jų, kitas paprastai neprieštaraudavo ar tylėdavo.

– Uhu, – tarė jis. – Bet kai kaltas būdavo vienas, tai dažniau tėvas ar motina?

Ji pažiūrėjo į jį, bandydama atspėti, kurlink jis lenkia.

– Edvardai, jau sakiau, kad tokios statistikos nebuvo.

– Bet jeigu spėtum, koks būtų tavo spėjimas?

Monika sunerimo.

– Tikriausiai moterys, – pagaliau pripažino ji. Ir skubiai pridūrė: – Todėl, kad moterys susiduria su didesniais nusivylimais ir spaudimu. Noriu pasakyti, jeigu jos visą dieną lieka prirakintos namie su pulku vaikų, tvarko namus, verda valgį. O vyras nuo viso to pabėga į savo kontorą ar gamyklą. O gal jis sėdi tavernoje kur nors netoliese ir maukia alų.

– Žinoma, – tarė Delanis. – Bet tu spėji, kad mažiausiai pusė keliančių ranką prieš vaikus yra moterys, o gal daugiau negu pusė?

Ji įbedė į jį akis, staiga išvargusi.

– Kodėl tu šito klausi? – pareikalavo ji atsakymo.

– Tiesiog įdomu.

Kovo 24-osios rytą Delanis išėjo į prancūziška kepyklą nusipirkti šviežių mielinių bandelių ir „The New York Times“. Kai grįžo, Monika jau buvo padėjusi ant stalo stiklines su atšaldytomis greipfrutų sultimis, dubenėlį medaus, didelį kavinuką. Jie pasiruošė pusryčiauti, atsisėdo už stalo. Jis atidavė jai „Business Day“ dalį, o pats ėmė sklaidyti „Metropolitan Report“ puslapius.

– Po velnių, – tarė ji.

– Kas atsitiko? – jis pakėlė akis.

– Obligacijos vėl krito. Gal mums reikėtų jas pakeisti.

– Ką reiškia pakeisti?

– Mūsų obligacijų nominalinė vertė smunka. Mes jas parduodam ir paimam kompensaciją. Už tuos pinigus nusiperkam naujų obligacijų su didesnėm palūkanom. Nuostolį atlygina procentai, gauti už naujas obligacijas. Jei pavyks, mūsų metinės pajamos už naujas obligacijas maždaug prilygs turimoms dabar. O gal ir padidės.

– Na, kaip žinai, – jis suglumo. – Dieve mano! Tik pažiūrėk...

Jis pakišo jai straipsnį su pavadinimu: IEŠKOMAS DVIEJŲ VYRŲ ŽUDIKAS.

– Tai Abnerio byla, – paaiškino. – Žmogžudystės viešbučiuose. Jas dabar nusigriebs visi laikraščiai. Prasideda isterija.

– Anksčiau ar vėliau tai turėjo atsitikti. Tai buvo tik laiko klausimas.

– Tikriausiai.

Bet su laikraščiu ir antruoju puodeliu kavos nuėjęs į savo kambarį, pirmiausia asmeninėje knygelėje susirado Tomo Hendrio telefoną. Hendris buvo žurnalistas, kuris smarkiai pagelbėjo Delaniui Lombardo operacijoje. Ragelį pakėlė po pirmojo signalo. Balsas buvo išvargęs, kalbėjo tik iš reikalo...

– Hendris.

– Čia Edvardas Delanis.

Tyla. Paskui:

– Šefe! Kaip laikaisi?

– Ačiū, puikiai. O tu?

Jiedu kelias minutes plepėjo, paskui Delanis paklausė:

– Vis dar rašai eilėraščius?

– Dieve, tu niekad nieko nepamiršti, ar ne?

– Nieko, kas svarbu.

– Ne, mečiau poeziją. Ji buvo sumauta, ir aš tai žinojau. Dabar noriu būti užsienio korespondentas. Kas žino, gal kitą savaitę užsimanysiu būti ugniagesiu, policininku ar astronautu.

– Aš taip nemanau, – nusijuokė Delanis.

– Šefe, labai miela su tavim pasikalbėti po šitiekos metų, bet juk skambini ne tam, kad pasakytum „labas“. Ko nors reikia?

– Taip, – atsakė Delanis. – Trečiajame „Metropolitan Report“ puslapyje yra straipsnis. Apie dvi viešbučių žmogžudystes.

– Na?

– Nėra parašo. Tiesiog įdomu, kas jį parašė.

– Uhu. Šį kartą informaciją suteikė trys vaikinai, tarp jų ir aš. Trijų pavardžių po tokiu straipsneliūkščiu būtų buvę per daug, todėl jie tiesiog nieko neparašė. Ar tai tinka?

– Dar ne.

– Taip ir maniau. Kas dar?

– Kas susiejo tuodu įvykius? Tas dvi žmogžudystes? Jas skiria mėnuo, o Niujorke kasdien nužudomi du ar trys žmonės.

– Šefe, tu esi ne vienintelis detektyvas. Pagirk ir mus už įžvalgumą. Mes išstudijavome abu nužudymus ir radome panašumo abiejų MO.

– Mėšlas, – tarė Delanis. – Jus kažkas užvedė ant tako.

– Atmink, – nusijuokė Hendris. – Tu tai pasakei, ne aš.

– Skambutis ar laiškas?

– Luktelėk, – paprašė reporteris. – Tai ne šiaip sau smalsumas. Koks čia tavo interesas?

Delanis dvejojo. Paskui tarė:

– Bylą tiria mano draugas. Jam reikia visokeriopos pagalbos.

– Kodėl jis pats nepaskambino?

– Velniop, – supyko Delanis. – Jeigu tu...

– Gerai, gerai, – tarė Hendris. – Nesakiau, kad slėpsiu. Bet ką tau tai duos?

– Siūlo galą. Kurio nebuvo anksčiau. Gal tai padės pakilti nuo nulio.

Minutė tylos.

– Gerai, – tarė reporteris. – Surizikuosiu. Ragelį pakėlė Henris Gardneris. Maždaug prieš savaitę. Skambutį nuo tos dienos bandom patikrinti.

– Ar kalbėjai apie tai su Gardneriu?

– Aišku. Skambino apie pusę šešių vakaro. Kalbėjo trumpai. Skambintojas nepasisakė nei pavardės, nei adreso.

– Vyras ar moteris?

– Sunku spręsti. Gardneris sakė, kad, jo manymu, buvo bandoma niurnant pakeisti balsą.

– Vadinasi, galėjo būti ir vyras, ir moteris?

– Galėjo. Dar vienas dalykas... Pasak Gardnerio, skambintojas pasakė „juos abu sutvarkė tas pats asmuo“. Nepasakė nei „tas pats žudikas“ arba „tas pats vaikinas“. Ką apie tai manai?

– Manau, kad iš tavęs gal ir išeitų neblogas policininkas. Ačiū, Hendri.

– Tikiuosi už tai nedidelės kompensacijos, šefe.

– Gausi ją, – pažadėjo Delanis. – Aha, dar štai kas.

– Na, žinoma, – atsiduso Hendris.

– Reikia atlikti šiokį tokį tyrimą. Žinoma, aš užmokėsiu. Ar turi žmogų?

– Aišku. Tai aš.

– Tu? Ne. Tai nuobodus knaisiojimasis po statistiką.

– Kurgi ne. Klausyk, aš čia turiu geriausius šaltinius pasaulyje. Duok man šansą. Mokėti nereikės.

– Pagalvosiu, – tarė Delanis. – Buvo smagu pasikalbėti.

– Skambink, – pasakė Hendris.

Šefas padėjo ragelį ir minutėlę sėdėjo žiūrėdamas į jį. „Juos sutvarkė tas pats asmuo.“ Reporteris teisus. Žodis „asmuo“ skambėjo dirbtinai. Pasakymas „tas pats asmuo“ šiaip jau keistokas. Pernelyg manieringas. Kodėl nepasakė „tipas“ ar „vaikinas“?

Jis atsiduso, klausdamas savęs, kam skambino Hendriui ir kurių galų jis lenda į šią istoriją. Gyvena dabar sau. Tai ne jo atsakomybė. Vis dėlto...

Jį skatina ne vienas motyvas, nusprendė jis. Jis norėjo padėti Abneriui Bunui. Bodėjimasis pensininko gyvenimu kasdien stiprės. Jam reikėjo kiek išsijudinti. Laisvėje vaikštantis žudikas metė iššūkį. Ir net privatus pilietis jautė pareigą visuomenei, o ypač savo miestui.

Buvo dar vienas dalykas, pripažino Delanis. Jis seno.

Kam tai neigti? Kai jis numirs, kartu numirs trisdešimt metų profesinės patirties. Albertas Braunas paliko savo knygas ir paskaitas ateities detektyvams. Edvardas Delanis nepaliks nieko. Todėl atrodė logiška, kad jis panaudoja savo patirtį dar būdamas šioje pusėje. Palikimas jam gyvam esant. Gyvas testamentas.

Detektyvas seržantas Abneris Bunas paskambino kovo 26-osios rytą. Paklausė, ar galėtų užsukti kelioms minutėms. Žinoma, atsakė Delanis, užsukite. Monika buvo feminisčių susirinkime, kur ji pirmininkavo diskusijai apie vyriausybės finansuojamus vaikų darželius.

Abu vyrai beveik kasdien pasikalbėdavo telefonu. Bunas negalėjo nieko naujo pasakyti apie žudiką, kurį laikraščiai ir TV dabar vadino „viešbutiniu žudiku".

Bunas pasakė, kad Slavinas įsitikinęs, jog žudikas ne prostitutė, nes niekas nepavogta. Didesnė dalis jo vadovaujamų policininkų pastangų buvo nukreipta tikrinti homoseksualistams, įtartinoms smuklėms ir žinomiems transvestitams.

– Ką gi, – atsiduso Delanis. – Jis eina po žingsnelį. Negaliu jo už tai kaltinti. Beveik visi serijiniai žudikai buvo vyrai.

– Aišku, – pritarė Bunas. – Žinau. Bet dabar triukšmą jau ėmė kelti merija, viešbučių asociacija, turizmo agentūros. Oras kaista.

Bet kai seržantas Abneris Bunas pasirodė kovo 26-osios rytą, jis pats buvo įkaitęs.

– Pažiūrėkit! – jis įniršęs tėškė ant stalo lapelį. – Slavinas reikalauja, kad jie būtų išsiuntinėti visų viešbučių apsaugos tarnyboms.

Delanis užsidėjo akinius, neskubėdamas perskaitė. Pakėlė akis į Buną.

– Prakeiktas kvailys, – švelniai tarė.

– Taigi! – šūktelėjo seržantas vaikštinėdamas po kambarį. – Aš maldavau jo. Nepasakokite apie tą juodo nailono peruką, sakiau jam. Nes niekaip, niekaip nenuslėpsime to nuo laikraščių, jeigu žinos visi Manheteno viešbučiai. Laikraščiai parašo, žudikas pakeičia peruką – argi ne tiesą sakau? Raudonu, šviesiu, kokiu tik nori. Tuo tarpu visi mūsų vaikinai medžioja žmogų su juodu peruku. Man bloga darosi!

– Nusiraminkit, seržante, – tarė Delanis. – Per vėlu graužtis. Žala jau padaryta. Ar prieštaravote Slavinui liudininkų akivaizdoje?

– Žinoma, – piktai tarė Bunas. – Aš tuo pasirūpinau.

– Gerai. Tad jo subinė kentės, ne jūsiškė. Daug norinčių prisiimti kaltę?

– Begalė. Visi miesto šmikiai. Yra dar viena priežastis, dėl kurios norėjau nutylėti apie tą juodą peruką. Buvo lengva atsijoti netikrus prisipažinimus. Dabar mums neliko nieko. Na ir avigalvis tas Slavinas!

– Pamirškit, – patarė Delanis. – Tegu pasikaria. Jūsų sąžinė švari.

– Turbūt, – atsiduso Bunas. – Nežinau, ką dabar pasakyti masalu apsimetusiems vyrams. Ieškokite visų su bet kokiu peruku, ūgis 5, 5–5, 7. Šitaip toli nenueisi.

– Taip, – sutiko Delanis. – Nenueisi.

– Patikrinome jūsų prielaidą. Tą, žinote, kad abu vyrai samdė tą patį žmogų ir atleido. Dar aiškinamės, bet šansai menki.

– Reikia užbaigti, – užsispyrusiu balsu pasakė Delanis.

– Žinoma. Žinau. Man tiks bet kas. Stveriamės už visko. *Už visko.* Dar prisiminiau jūsų žodžius apie tarpus tarp žmogžudysčių, kurie trumpės. Todėl...

– Paprastai, – priminė Delanis. – Aš sakiau, kad paprastai trumpėja.

– Teisingai. Taigi Pulerio ir Volhaimo nužudymus skiria maždaug mėnuo. Jeigu, neduokdie, bus trečia – skaičiuoju remdamasis jūsų prielaida – tai jos reikia laukti apie balandžio 3-iąją. Tai bus trys savaitės po Volhaimo nužudymo. Tą savaitę visus sukelsiu ant kojų.

– Nepakenks, – tarė Delanis.

– Jeigu bus dar viena žmogžudystė, aš paskambinsiu. Prisimenat, žadėjote dalyvauti?

– Pamenu.

Tačiau balandžio trečioji atėjo ir praėjo, o žmogžudystės vis nebuvo. Delanis sunerimo. Ne todėl, kad įvykiai paneigė jo nuomonę, taip būdavę ir anksčiau. Jį graužė tai, kad byla netelpa į jokį modelį. Nebuvo jokios rankenos, už kurios būtų galima nusitverti. Viskas absoliučiai nauja. Bet argi ne apie tai kalbėjo Albertas Braunas savo paskutinėje paskaitoje? „Scrijinių žmogžudysčių atvejai yra pernelyg neįprasti, kad tilptų į modelį. Kiekvienas nužudymas skirtingas, kiekvienas smurtas unikalus."

Ankstų balandžio 10-osios rytą, maždaug 7.30, Delanis jau nemiegojo, bet gulėjo lovoje, nenorėdamas lįsti iš šilto antklodės kokono. Sučirškė telefonas. Monika pabudo ir pasisukusi įsmeigė į jį akis.

– Edvardas Delanis, – pasakė jis į ragelį.

– Šefe, tai Bunas. Dar viena. „Coolidge" viešbutyje. Galite atvažiuoti?

– Taip, – tarė Delanis.

Jis išlipo iš lovos ir ėmė trauktis nuo savęs pižamą.

– Kas skambino? – paklausė Monika.

– Bunas. Dar viena.

– Viešpatie, – pasakė ji.

Delanis išėjo iš lifto keturioliktame aukšte ir pažiūrėjo į kairę. Nieko. Pažiūrėjo į dešinę. Koridoriaus viduryje kėpsojo juodaodis uniformuotas policininkas. Jis siūbavo „bananą“, kabantį ant odinės kilpelės. Už jo, tolimame koridoriaus gale, prie durų stovėjo Abneris Bunas ir dar keli vyrai.

– Norėčiau pamatyti seržantą Abnerį Buną, – pasakė Delanis policininkui. – Jis manęs laukia.

– Taip? – tarė pareigūnas greitosiomis nužvelgęs Delanį. Pasisuko ir sušuko: – Ei, seržante!

Kai Bunas atsigręžė, policininkas nukreipė nykštį į Delanį. Seržantas linktelėjo ir pamojo ranka. Policininkas pasitraukė į šalį.

– Būkite mūsų svečias.

Delanis pažiūrėjo į jį. Jis buvo su kupeta šiek tiek patrumpintų plaukų, tvarkingais juodais ūseliais. Uniforma ant jo gulėjo taip, tartum būtų pagal užsakymą pasiūta itališkoje ateljė.

– Ar pažįstate Džeisoną T. Džeisoną? – paklausė Delanis.

– Dukart Džeisoną? – tarė policininkas blykstelėdamas baltais dantimis. – Aišku, kad pažįstu tą vaikiną. Jūsų draugas?

Delanis linktelėjo.

– Jei pamatysite jį, perduokite linkėjimus. Nuo Delanio. Edvardo Delanio.

– Nepamiršiu, – pasakė policininkas smalsiai į jį žiūrėdamas.

Šefas nuėjo koridoriumi. Bunas žengė jo pasitikti.

– Atleiskite, kad pavėlavau, – ėmė teisintis Delanis. – Negalėjau pagauti taksi.

– Džiaugiuosi, kad pavėlavote, – atsakė seržantas. – Išvengėte spūsties. Reporteriai, televizija, žmogus iš merijos, prokuratūros seržantas, komisaro pavaduotojas Torsenas,

šefas Brodlis, inspektorius Džekas Tarelas – pažįstat jį? Leitenantas Slavinas ir taip toliau, ir taip toliau. Čia buvo visi, išskyrus valstybės sekretorių.

– Neleidote jų vidun?

– Juokaujate? Aišku, kad ne. Be to, nė vienas tokį ankstų rytą nenorėjo matyti lavono. Sugadintų jiems apetitą prieš pusryčius. Norėjo tik nufotografuoti nusikaltimo vietą ir turėti medžiagą vakaro naujienoms.

– Ar pasakėte Slavinui, kad aš ateisiu?

– Ne, bet užsiminiau Torsenui. Jis sutiko. Todėl jei Slavinas surauks antakius, pasakysiu, kad susitarta su Torsenu. Sutramdysime jį viršesniais antpečiais.

– Gerai, – nusišypsojo Delanis. Jis apsidairė po koridorių. Jame buvo du sanitarai su sudedamais ratukiniais neštuvais ir maišu kūnui, lūkuriuojantys, kol bus galima išnešti lavoną. Taip pat du laikraščių fotografai, apsikarstę aparatūra. Keturi vyrai sėdėjo ant grindų ir plikė kortomis.

Šefas žvilgtelėjo vidun pro praviras duris. Ten buvo du vyrai. Vienas siurbė kilimą, kitas milteliais barstė radiją prie lovos, ieškodamas pirštų atspaudų.

– Operatyvinė grupė, – paaiškino Bunas. – Jie tuojau baigs. Vaikinas su dulkių siurbliu – Lu Gorkis, tas aukštas su akiniais – Tonis Kalahanas. Ta pati komanda dirbo ir po Volhaimo ir Pulerio nužudymo. Jie graužiasi.

– Graužiasi?

– Užgauta jų profesinė savigarba, nes jie nieko rimto neaptiko. Jie taip nori nutverti tą vaikiną, kad net dantimis griežia. Šįsyk jie atsivežė tą mažytį dulkių siurblį su dailiais plastikiniais maišeliais. Išsiurbė vonios kambarį, išėmė maišelį ir užklijavo etiketę. Tą pat padarė ir su lova. Paskui su baldais. Dabar Lu vargsta su kilimu.

– Gera mintis, – tarė Delanis. – Ką žinote apie auką?

Seržantas Abneris Bunas išsitraukė bloknotą ir ėmė pirštais skleisti puslapius.

– Kaip Puleris ir Volhaimas, – tarė jis, – bet yra šiokių tokių skirtumų. Lavonas – Džeromas Ešlis, baltaodis vyras, trisdešimt devynerių metų ir...

– Pala, – pertraukė Delanis. – Trisdešimt devynerių? Neapsirikote?

– Iš vairuotojo pažymėjimo, – linktelėjo Bunas. – Kodėl klausiate?

– Tikėjausi, kad išliks schema – apkūnus vyras arti šešiasdešimties.

– Na, ne šis. Jam trisdešimt devyneri, liesas kaip dviratis, ūgio daugiausiai šešios pėdos ir colis. Jis iš Litl Roko Arkanzase, dirba gatvės užkandinių sistemoje. Atvyko dalyvauti prekybos agentų pasitarime.

– Kur jis vyksta?

– Čia pat, „Coolidge" viešbutyje. Buvo sutaręs su pora bičiulių kartu papusryčiauti. Kai jis nepasirodė ir neatsakė į telefono skambutį, jie nuėjo ieškoti. Rado jį, kai šveicorius atidarė duris.

– Ženklai, kad į kambarį laužtasi?

– Jokių. Pasižiūrėkit pats.

– Seržante, jeigu sakote, kad nėra ženklų, vadinasi, jų nėra. Grumtynės?

– Nepanašu. Tačiau šis tas kitaip negu Volhaimo ir Pulerio atvejais. Jis negulėjo nuogas lovoje. Buvo tik nusivilkęs švarką. Gulėjo ant grindų palei lovą. Akiniai nukritę. Gėrimas išsipylęs. Kiek suprantu, jis sėdėjo ant lovos krašto ir gurkšnojo. Žudikas priėjo iš už nugaros, gal atlošė jam galvą ir perpjovė gerklę. Jis krinta kniūbsčias ant grindų. Man taip atrodo. Ant sienos prie lovos užtiško kraujo.

– Dūriai į lytinius organus?

– Daugybė. Tiesiai per kelnes. Jis visas sumaitotas.

Operatyvininkai pajudėjo durų link, nešini savo krepšiais, fotoaparatais ir dulkių siurbliu.

– Dabar jis jūsų, – tarė Kalahanas Bunui. – Linkiu sėkmės.

– Lu Gorkis, Tonis Kalahanas, – pasakė seržantas supažindindamas. – Tai Edvardas Delanis.

– Šefe! – ištiesė ranką Gorkis. – Nuostabu! Aš dirbau su jumis Lombardo operacijoje, kartu su leitenantu Džeriu Fernandesu.

Delanis paspaudė ranką, įdėmiai į jį žiūrėdamas.

– Na taip, žinoma, – pasakė. – Buvote tame Edo furgone, kasėte duobę gatvės vidury.

– Ak, ta prakeikta duobė! – susijuokė Gorkis, laimingas, kad jį pažino. – Maniau, kad prisikasime iki Kinijos, kol tas šmikis pasiduos.

– Ar teko neseniai matyti Fernandesą?

– Gavo mielą darbelį, – pasakė Gorkis. – Ispaniškame Harleme tiria bendruomenės santykius.

– Kam davė kyšį? – paklausė Delanis, ir visi nusijuokė. Šefas atsisuko į Kalahaną. – Na gerai, ką aptikote?

Abu vyrai net nebandė klausinėti, kodėl čia pasirodė Delanis. Tai Buno reikalas.

– Riestainio skylę, – tarė Kalahanas. – Nieko rimto. Įprastinė atspaudų kolekcija. Jų ieškodami pudravome net lavoną. Tai nauja, labai abejotina technologija. Gal padėtų smaugimo atvejais. Mums nieko neišėjo.

– Buvo juodo nailono perukas? Ar kitos spalvos?

– Dar nematėme, – atsakė Bunas. – Bet gal rasime maišuose.

– Yra vienas įdomus dalykas, – pasakė Kalahanas. – Ne kažin kas, bet įdomu. Norite pažiūrėti?

Abu vyrai nuėjo į kambario gilumą prie lavono, gulinčio

lovoje. Gulėjo ant šono, neužklotas. Bet viršutinė kūno dalis buvo atsukta, veidas žiūrėjo į lubas. Perpjauta gerklė žiojėjo lyg milžiniška burna su karančiomis sausgyslėmis vietoj dantų, arterijomis, nervų gijomis, raumenimis. Nužudytojo akiniai ir vandens stiklinė voliojosi šalia.

Šefui tas vaizdas priminė sustingusį, niūrų XIX amžiaus natiurmortą puošniuose rėmuose. Vieną iš tų tamsių, storai laku padengtų paveikslų su negyvomis antimis ir kiškiais, kruvinais ir gležnais; ant stalo vaisiai, butelis ir puspilnė taurė vyno. Ant rėmo žalvarinė plokštelė: PO MEDŽIOKLĖS.

Jis apsidairė. Pamanė, kad Bunas neapsiriko, piešdamas nužudymo sceną: žudikas užėjo iš už nugaros ir smeigė peilį. Negyvėlis virto nuo lovos krašto. Jis pasilenkęs pasižiūrėjo į tamsias dėmes ant kilimo.

– Galite nesibaiminti, – pasakė Kalahanas. – Paėmėm kraujo pavyzdžius iš lavono, nuo kilimo ir sienos.

– Didžiausia tikimybė, kad visas kraujas jo, – bjaurėdamasis pasakė Gorkis.

– Kas čia per dėmė? – paklausė Delanis. Jis atsiklaupė ant kelių, pauostė rusvą dėmelę ant gauruoto kilimo. – Viskis, – tarė. – Berods burbonas.

– Teisingai, – žavėdamasis pasakė Gorkis. – Taip ir mes manom. Čia išsipylė stiklinė...

Delanis pakėlė akis į Buną.

– Šiuo metu trisdešimt vyrų naršo viešbutį, – supratęs klausimą prabilo seržantas. – Žiauru. Žmonės atvyksta ir išvyksta. Daugiau išvyksta. Niekas nieko nežino. Kokteilinių barmenai ir padavėjos pasirodys tik penktą. Tada apklausime, kas gėrė burboną.

– Štai ką aš norėjau pasakyti, – tarė Gorkis. – Turėsite arti prisikišti. Tie sumauti kilimo gaurai iškrėtė mums kiaulystę, bet nufotografavome viską, kas matyti.

Kiti trys vyrai prisiplojo prie grindų. Visi keturi susigrūdo prie tos vietos, kurią rodė Gorkis.

– Matote? – tarė jis. – Kojos pėdsakas. Nelabai ryškus, bet įžiūrimas. Gaurai jį darko. Mudu su Toniu manome, kad nusikaltėlis stovėjo prie lavono ir dūrė jam į kiaušius. Įlipo į šito vaikino kraują ir to nepastebėjo. Paskui nuėjo į vonią. Pėdsakai blanksta arčiau vonios kambario durų, nes kraujas lieka ant kilimo.

Visi keturi keturpėsčiomis nušliaužė prie vonios kambario durų, nosimis beveik liesdami kilimą. Jie sekė pėdsakais.

– Matote, kad pėdsakai darosi vis blyškesni? – paklausė Kalahanas. – Bet pakankamai ryškūs, kad galėtume išmatuoti. Pėda yra maždaug aštuonių su puse–devynių colių ilgio.

– Šūdas, – tarė Delanis. – Gali būti ir vyro, ir moters.

Jie nustebę sužiuro į jį.

– Na... taip, – tarė Gorkis. – Bet juk mes ieškome vyro, ar ne?

Delanis neatsakė. Jis vėl palinko virš sutepto kilimo. Matė vos ne vos įžiūrimą pėdsaką, pėdos pakraščius, pirštus. Basa koja.

– Pėdos dydis ne tiek svarbu, – tarė Kalahanas. – Svarbiau atstumas tarp pėdų. Eigastis. Suprantate? Mes išmatavome atstumą ir gavome žudiko žingsnio ilgį. Todėl galėsime patikrinti, ar tas profesorius iš muziejaus buvo teisus, sakydamas, kad žudiko ūgis 5, 5–5, 7 pėdos.

– Gražu, – tarė Delanis. – Labai gražu. Ar yra dėmių ant plytelių vonios kambaryje?

– Nieko, iš ko būtų naudos, – atsakė Gorkis. – Bet nufotografavome dėl viso pikto. Vonioje, kriauklėje, klozete taip pat nieko.

Keturi vyrai vis dar klūpėjo ant kilimo pakėlę galvas, kad galėtų kalbėtis, kai staiga pajuto, jog kažkas stovi už nugarų.

– Kas čia, po velnių, dedasi? – paklausė piktas balsas.

Keturi vyrai sunkiai atsistojo. Nusibraukė kelius. Šefas pažiūrėjo į vyrą, kuris spoksojo į jį išpūtęs akis. Leitenantas Martinas Slavinas buvo panašus į buhalterį, neišlaikiusį egzamino privataus audito licencijai.

– Delani! – pratrūko jis. – Kokį biesą čia veikiate? Jūs neturite teisės čia būti.

– Teisingai, – atsakė Delanis ramiu balsu. Pažiūrėjo į duris. – Tai jau ir einu.

– Minutėlę, – Slavinas pakėlė ranką. Jo balsas buvo šaižus, įtemptas, beveik verksmingas. – Palaukite vieną prakeiktą minutėlę. Kad jau čia esate... Ką jūs aptikote?

Delanis įbedė į jį akis. Slavinas buvo liesas žmogelis su nervingai lakstančiomis akimis ir aštriu kaip kirvis profiliu. Kaulėti pečiai kyšojo pro prastai gulinčio uniforminio švarko pečius. Kepurė buvo per didelė siaurai galvai ir, tiesą sakant, laikėsi ant ausų. Išvaizda apgaulinga? Nė velnio, pamanė Edvardas Delanis. Slavino išvaizda buvo kaip iš akies luptas jo charakterio ir asmenybės atspindys.

– Nieko neradau, – atsakė Delanis, – nieko, ko jums nepasakys šitie vyrai.

– Raportuosime jums rytoj, leitenante, – saldžiai pragydo Gorkis.

– Gal kiek vėliau, – įsiterpė Kalahanas. – Laboratorijai reikia atlikti daug testų.

Slavinas dėbčiojo tai į vieną, tai į kitą. Paskui vėl atsisuko į Delanį.

– Jūs neturite teisės čia būti, – piktai pakartojo. – Aš atsakau už bylą. Jūs niekuo nesiskiriate nuo sumauto praeivio iš gatvės.

– Komisaro pavaduotojas Torsenas davė sutikimą, – tyliai tarė Bunas.

Keturi vyrai žiūrėjo į leitenantą Slaviną bereikšmėmis akimis.

– Mes dar pažiūrėsime! – beveik suklykė Slavinas. – Mes dar pažiūrėsim, po velnių!

Jis apsisuko ir beveik bėgte išbėgo iš kambario.

– Jis niekada neturės hemorojaus, – pasakė Lu Gorkis. – Nes jis yra tobula šiknaskylė.

Seržantas Bunas palydėjo Delanį iki liftų.

– Paskambinsiu, kai laboratorija turės rezultatus, – tarė jis. – Jeigu kas nors šaus į galvą, ką mes praleidom, prašom pasakyti: džiaugsiuos.

– Žinoma, – atsakė Delanis, galvodamas, ar verta pasakyti apie telefonu perduotą į „Times" užuominą, ir nutarė nutylėti. Hendris atskleidė tai tik jam.

– Seržante, tikiuosi, neprisidarėte rūpesčių su Slavinu.

– Turėdamas tokį rabiną kaip Torsenas, – šyptelėjo Bunas, – aš išgyvensiu.

– Ir aš taip manau.

Jis nusprendė eiti namo. Šeštąja aveniu, per Centrinį parką, į 73-ią gatvę ir aukštyn Penktąja aveniu: geras pasivaikščiojimas. Užsuko į viešbučio vestibiulį ir nusipirko „Montecristo" cigarų.

Malonus ankstyvo balandžio rytas. Saulė skleidžia šilumą pro balkšvą miglą. Parko užkampių šešėliuose tirpsta lopiniai purvino sniego. Žalios žemės, pasirengusios prapliupti augmenija, kvapas. Viskas pradeda atgyti.

Jis ėjo tvirtu žingsniu, atsisagstęs paltą, skvernams plaikstantis į kojas. Šaunuolis. Jo kieta skrybėlė tvirtai užmaukšlinta. Dantyse cigaras. Jį lenkė ristele tursenantys bėgikai. Pro šalį švilpė dviratininkai. Automobilių virtinės slinko užgrūstomis gatvėmis. Jis visa tai ragavo – ir galvojo apie Džeromą Ešlį ir jo gigantišką burną. Protingiausia, pamanė

Delanis, detektyvams dirbti pagal precedentą. Taip darė viso pasaulio policininkai. Jeigu turi tris įtariamuosius apiplėšimu, ir vienas iš jų kažkada jau teistas, pakliūni ant meškerės, net jeigu iki panagių žinai viską apie recidyvų procentinę išraišką.

„Tai tiesiog atrodo logiška", – kartą pasakė Delaniui vienas policininkas.

Taip ir yra, taip ir yra. Tačiau procentai, modeliai, patirtis – naudingi tik iki tam tikros ribos. Paskui sugriebdavai kažką naujo, kažką kitokio, ir imdavai eiti kaip neregys, be jokio įrankio, kuris galėtų tau padėti. Kaip sakydavo pirmieji lakūnai? Skrendi pagal tai, pilnos tavo kelnės ar ne.

Edvardas Delanis dar nebuvo pasiruošęs atmesti visko, kas piršosi jam savaime.

Jeigu jis tirtų viešbutinio žudiko bylą, tikriausiai elgtųsi taip, kaip dabar elgiasi Slavinas: ieškotų žudiko vyro ir susemtų visus kažkada pakliuvusius policijos akiratin homoseksualistus. Tačiau buvo dalykų, kurie netilpo į schemas ir kurių negalėjai ignoruoti vien todėl, kad jie netilpo į schemas.

Delanis stabtelėjo prie delikatesų parduotuvės Penktojoje aveniu, nusipirko šį bei tą ir nusinešė pirkinius namo. Monika buvo išėjusi į vieną savo susirinkimų, paskaitų, simpoziumų ar kolokviumų. Jis džiaugėsi, kad ji turi kuo nuoširdžiai užsiimti. Taip pat džiaugėsi, kad dabar yra namie vienas.

Jis nusipirko juodos duonos šaldytų produktų skyriuje. Ketvirtį svaro mėsos, nes erškėtas buvo per brangus, saujelę žalių česnakų. Rūpestingai pasidarė du sumuštinius: mėsa su česnako lapais ir keliais lašais citrinos sulčių.

Nusinešė į savo kambarį sumuštinius ir butelį šalto „Heineken" alaus. Atsisėdo už stalo, užsidėjo akinius. Valgyda-

mas ir gerdamas alų surašė trečiosios aukos, Džeromo Ešlio, dosjė, stengdamasis prisiminti viską, ką sakė seržantas Bunas ir ką pastebėjo jis pats.

Sudorojęs sumuštinius ir alų, perskaitė visą dosjė, tikrindamas, ar ko nors nepraleido. Paskui susirado „Coolidge" viešbučio numerį ir paskambino.

Pasakė operatorei, kad ieško seržanto Abnerio Buno, kuris tiria nusikaltimą, įvykdytą viešbučio keturioliktame aukšte. Paprašė, kad surastų Buną ir perduotų, kad jis jam paskambintų. Paliko savo pavardę ir telefoną.

Tada ėmė lyginti trijų aukų dosjė, vis dar tikėdamasis aptikti ryšį, bendrą vardiklį. Visi trys atvykėliai, apsigyvenę Manheteno viešbučiuose: tai viskas.

Telefonas nuskambėjo maždaug po penkiolikos minučių.

– Šefe, tai Bunas. Skambinot?

– Ant lavono rankų įdrėskimai.

– Mačiau. Medicinos ekspertas sako, kad jie panašūs į nudegimus. Gal mėnesio ar panašiai senumo. Galėtų ką nors reikšti?

– Tikriausiai ne, bet ką gali žinoti. Ar buvo vedęs?

– Taip. Vaikų neturi.

– Jo žmona turėtų žinoti, iš kur tie randai. Galite patikrinti.

– Padarysiu.

Kai Bunas padėjo ragelį, Edvardas Delanis paėmė švarų popieriaus lapą užrašyti tam, kas kėlė jam nerimą, kas buvo visai neaišku:

1. Peilis trumpa geležte; matyt, lenktinis.

2. Jokių grumtynių pėdsakų.

3. Dvi aukos, kiek žinoma, ne homoseksualios, rastos lovose nuogos.

4. Plaukai nuo peruko.

5. Apytikris ūgis – 5, 5–5, 7.

6. Telefonu perduota užuomina; skambinti galėjo vyras arba moteris.

Jis dar kelis kartus perskaitė sąrašą, galutinai apsispręsdamas. Pamanė, kad tikriausiai klysta. Tikėjosi, kad klysta. Paskambino Tomui Hendriui į „Times“.

– Čia Edvardas Delanis.

– Dar vienas lavonas, šefe.

– Girdėjau. Kai pricš kelias savaites kalbėjomės, sakei, kad neatsisakysi šį tą išsiaiškinti mano labui. Nepersigalvojai?

Hendris minutėlę patylėjo. Tada:

– Ar tai turi ką nors bendra su viešbutiniu žudiku?

– Taip būtų galima pasakyti.

– Tvarka, – tarė Hendris. – Aš tavo paslaugoms.

5

Zo Koler grįžo namo po nuotykio su Džeriu. Ji grakščiai įslydo į karštą vonią ir atlošė galvą. Pamanė, kad junta, kaip sušyla visas jos vidus, atsipalaiduoja, suglemba, nuleipsta. Ji visa sutirpo, bejėgė plūduriavo amniotiniame skystyje.

Kai vanduo vonioje atvėso, ji atsisėdo pasiruošusi išsimuiluoti importiniu muilu. Krūptelėjo, pastebėjusi, kad vanduo apie kelius ir kulkšnis įgavo spalvą, pasidarė šviesiai oranžinis. Pamaniusi, kad prasidėjo, švelniai iščiupinėjo savo kūną, apžiūrėjo pirštus. Purvo nebuvo.

Užsikėlė vieną koją ant kitos, pasilenkė ir įdėmiai pasižiūrėjo į pėdą. Tarp pirštų aptiko trupinėlius sukrešėjusio kraujo, kuris dabar tirpo. Kraujo krešuliukų buvo ir tarp kitos kojos pirštų.

Sėdėjo nejudėdama, mėgindama suprasti, kas atsitiko. Žaizdų nebuvo, pėdos nesubraižytos. Tada suprato. Tai Džerio kraujas. Ji įlipo į jį po to... po to, kai jis mirė. Kraujas jos tarpupirščiuose buvo jo stigma, jo kaltės dėmės.

Ji įnirtusi ėmė trinti kojas kempine ir šepečiu. Paskui kelis kartus kišo po dušu, kol įsitikino, kad ant jos odos neliko nė dėmelės. Tada atsisėdo ant klozeto dangčio ir tualetiniu vandeniu apipurškė kulkšnis, pėdas, tarpupirščius. „Ak, tos prakeiktos dėmės!“ – neišėjo jai iš galvos.

Nusišluostė, pasipudravo, sukandusi dantis įsidėjo tamponą. Ne iš skausmo – skausmo nebuvo. Tačiau pats tas

veiksmas jai kėlė pasibjaurėjimą: grubus įsiveržimas, žeidęs jos orumą. Ta maža lauke kabanti virvutė: bombos dagtis.

Visą gyvenimą, kiek ji prisiminė, ją baugino mintis apie kraują. Dar kai buvo maža ir įsipjaudavo pirštą ar nubrozdindavo kelį, ji niekaip negalėjo suvokti, kad jos kūnas – maišas, pripildytas lipnaus, raudono skysčio, kuris sunkdavosi lauk, liedavosi, kai kas nors maišą pradrėksdavo.

Vėliau, per tą siaubingą gimimo dieną, kada prasidėjo menstruacijos, ji buvo įsitikinusi, kad mirs.

– Nesąmonė, – irzliai tarė motina. – Tai reiškia, kad tu jau nebe mergaitė. Tu moteris. Ir turi nešti moteriai skirtą kryžių.

„Kryžius". Akyse iškilo nukryžiuoto Kristaus atvaizdas, kraujas varva nuo rankų ir kojų. Jam kraujo netekimas reiškė gyvybės netekimą. Jai kraujo netekimas reiškė nekaltumo praradimą, bausmę už buvimą moterimi. Diegliai prasidėjo netrukus po to, kai ji ėmė sirgti mėnesinėmis, ir sulig metais vis stiprėjo. Keista, bet ji laukdavo skausmo. Tai buvo jos kaltės atpirkimas. Tos juodos, šleikščios, kas mėnesį pasikartojančios kraujosruvos buvo jos kaltės išpirkimas.

Ji užsivilko flanelinius naktinius marškinius ir nuėjo į virtuvę savo piliulių, mineralinių medžiagų ir tablečių. Išgėrė tuinalį ir atsigulė į lovą. Paskui išlipo, išgėrė dar vieną tabletę migdomųjų ir vėl pabandė užmigti.

Šį karą užmigo.

Haris Kurnicas rengė savo tekstilės kompanijos darbuotojams didelę vakarienę. Madi paskambino Zo ir pakvietė ateiti.

– Haris rengia didelę vakarienę kartą per metus, – tarė ji. – Tvirtina, kad tai geriau, negu kelti atlyginimus. Šiaip ar taip, tai visada triukšmingas susiėjimas, pilna ėdalo, prisigė-

rę griuvinėja. Viršininkai lenda prie savo sekretorių. Todėl Haris rengia vakarienę penktadienio vakare. Kad pirmadienio rytą visi jau būtų primiršę, kaip kas atrodė. Bus ir Ernestas Mitlas, todėl pamaniau, kad norėtum ateiti.

– Ačiū, Madi, – pasakė Zo Koler.

Ernestas per savaitę paskambino du kartus, devintą vakaro. Trečiadienį ir šeštadienį. Jie ilgai kalbėjo, sykį net pusvalandį. Plepėjo apie sveikatą, ką įdomaus veikė, aptarė laikraščių naujienas, filmų apžvalgas...

Nieko ypatingo, bet tie skambučiai Zo ilgainiui darėsi vis svarbesni. Zo laukė jų. Tai buvo ryšys su gyvenimu. Kažkas ten gyveno. Kažkas, kam ji rūpi.

Kartą jis tarė:

– Ar ne baisi ta istorija su viešbutiniu žudiku?

– Taip, – atsakė ji. – Baisi.

Zo nuėjo į vakarėlį tiesiai iš darbo. Haris užsakė visą antrąjį viešbučio „Chez Ronald" 48-ojoje gatvėje aukštą, ir Zo nuėjo, baimindamasi, kad pasirodys per anksti.

Bet kai ji atėjo, kambarys jau buvo pilnas šurmuliuojančios minios. Dauguma svečių spietėsi apie du barus, bet kiti jau buvo atsisėdę prie staliukų. Tolimajame kampe trio grojo disko muziką, bet miniatiūrinė šokių aikštelė buvo tuščia.

Madelina ir Haris Kurnicai stovėjo prie durų ir sveikino atvykstančius svečius. Jie abu apkabino Zo ir pabučiavo ją į skruostus.

– Viešpatie aukščiausiasis! – tarė Madi apžiūrėjusi ją. – Tu rengiesi kaip pataisos namų prižiūrėtoja.

– Baik, Madi, – subarė ją vyras. – Ji puikiai atrodo.

– Tik vienas klausimas, – neatlyžo Madi, – tu šitaip apsirengusi eini į darbą? Mudviem reikia nueiti apsipirkti. Aš tave išgražinsiu. Sakiau ponui Kuklučiui, kad šįvakar ateisi.

Jis nušvito kaip kalėdinė eglutė. – Madi stumtelėjo Zo. – Eik, meilute, susirask jį.

Bet Ernestas Mitlas pats ją susirado. Tikriausiai laukė, nes priėjo nešdamas dvi taures balto vyno.

– Labas vakaras, Zo, – tarė jis švytėdamas. – Ponia Kurnic pasakė, kad jūs ateisite. Ji pasakė: „Ateis tavo meilės deivė".

– Taip, – šyptelėjo Zo. – Panašu į Madi. Kaip laikotės, Erni?

– Susigriebiau slogą, – tarė jis. – Nieko baisaus, bet erzina. Ar norėtumėt pasivaikščioti, susitikti su kuo nors, ar sėsim prie stalo?

– Gal atsisėskim, – pasiūlė ji. – Nelabai moku bendrauti su žmonėmis.

Jie susirado stalą prie sienos. Ernestas pasodino ją taip, kad ji galėtų matyti bruzdėjimą prie barų. Pats prisėdo šalia.

– Nenoriu per daug artintis, – pasakė jis. – Nenoriu, kad užsikrėstumėt sloga. Porą dienų jaučiausi visai prastai, bet dabar man geriau.

– Reikėtų geriau save prižiūrėti, – papriekaištavo ji. – Ar geriate vitaminus?

– Ne, negeriu.

– Aš paruošiu jums sąrašą. Ir norėsiu, kad gertumėt reguliariai.

– Gerai, – apsidžiaugė jis. – Gersiu. Na... už mūsų sveikatą.

Jie pakėlė taures, nugėrė vyno.

– Maniau, kad tai gripas, – pasakė jis. – Bet tai tiesiog ūmus persišaldymas. Todėl ir nekviečiau jūsų niekur. Bet dabar jau praeina. Gal pavakarieniausime kartu kitą savaitę?

– Mielai.

– Klausykite, ar nenorėtumėte ateiti vakarienės pas mane? Nesu geriausias kulinaras pasaulyje, bet, manau, galėtume gauti hamburgerių su keptomis bulvėmis. Ko nors panašaus.

– Būtų visai puiku. Aš atsinešiu vyno.

– Na ne, – nesutiko jis. – Aš kviečiu į svečius, vynas bus mano.

– Tada atsinešiu desertą. Kuklų. Prašau, Erni, nepriešta-raukite.

– Gerai, – nusišypsojo jis kaip berniukas. – Atsineškite desertą. Kuklų.

– Kuklų, – sutiko ji. Apsidairė. – Kas tie visi žmonės?

Jis pradėjo rodyti ranka ir vardinti vaikštinėjančius vyrus ir moteris. Greitai pasidarė aišku, kad jis mėgsta paskalas ir moka sąmojingai perpasakoti skandalingas istorijas. Kartą pasakė „dulkino“, staiga nutilo, neramiai į ją žvilgtelėjo.

– Tikiuosi, jūs neįsižeidėte, Zo?

– Ne, neįsižeidžiau.

Ernestas papasakojo jai apie įstaigos reikalus, kai kurių darbuotojų silpnybes, gandus apie kitus. Parodė didžiausią palaidūną ir didžiausią širdžių ėdiką – visai į akis nekrentančius žmones. Paskui pastūmė savo kėdę arčiau Zo, palinko prie jos.

– Pasakysiu vieną dalyką, – tyliai tarė jis, – bet pažadėkite niekam neprasitarti. Pažadate?

Ji linktelėjo.

– Matote tą aukštą vyrą priešais mus prie baro galo? Dešinėje?

Zo paieškojo akimis.

– Su akiniais? Pilku kostiumu?

– Taip, jį. Tai Vinsas Delgado, pono Kurnico asistentas. Ar matote moterį, su kuria jis kalba? Blondinė, su mėlynu megztiniu.

Zo pasuko kaklą, kad geriau matytų.

– Tą, rėksmingai apsirengusią? – paklausė. – Ir labai jauną?

– Ne tokią ir jauną, – atsakė jis. – Tai Sjuzen Veiner. Visi vadina ją Sjuzi. Ji dirba sekretore trečiame aukšte. Ten mūsų Prekybos skyrius.

Zo matė, kaip Delgado apkabina Sjuzi per liemenį ir prisitraukia. Jie abu juokėsi.

– Ar juos sieja meilės intriga? – paklausė ji Ernesto Mitlo.

– Ją sieja, – tarė jis, ir jo akyse sužibo piktdžiuga. – Bet ne su Vinsu. Ponas Kurnicas.

– Jūs juokaujate, – tarė Zo.

Jis pakėlė ranką, atsuko į ją delną.

– Prisiekiu, bet, Zo, – pridūrė nervingai, – turite pažadėti laikyti tai paslaptyje. Ypač nuo ponios Kurnic. Prašau. Už tai aš galiu sumokėti savo darbo vieta.

– Tylėsiu kaip žemė, – ji vėl pažiūrėjo į blondinę mėlynu megztiniu. – Erni, ar jūs tikrai neapsirinkate?

– Visi tai žino, – linktelėjo galvą jis. – Jie mano, kad niekas nežino. Visi žino.

Zo baigė gerti vyną. Mitlas tą pat akimirką atsistojo, paėmė taures ir pasuko prie baro.

– Laikas pakartoti, – linksmai pasakė.

Kai jis nuėjo, Zo vėl pažiūrėjo į moterį prie baro. Atrodė, kad jiedu su Delgado elgiasi labai intymiai. Vinsas Delgado, apkabinęs ją ranka, šypsojosi iš jai sakomų žodžių, su meile lietė jos veidą. Jie elgėsi kaip meilužiai. Zo matė, kaip jie pasiima taures ir eina prie vieno iš stalelių. Sjuzen Veiner buvo nedidukė, bet apvalaina. Beveik putli. Krūtinė jos ūgiui per sunki. Plaukai paleisti smulkiomis garbanėlėmis. Atrodė nesunkiai pasiekiama. Lipšni ir nuolanki.

Ernestas grįžo su dviem taurėm vyno.

– Vis dar negaliu patikėti, – tarė Zo. – Iš pažiūros ji taip meiliai bendrauja su tuo vyru.

– Vinsu? Jis „barzda“. Taip vadina tą, kuris dedasi esąs meilužis. Jis su Sjuzi ir Kurnicu eina pietauti ar vakarieniauti, pasilieka vakare dirbti. Jei juos kas mato, visi mano, kad ji su Vinsu. Ji netekėjusi, o jis išsiskyręs. Bet iš tikrųjų ji su ponu Kurnicu. Įstaigoje visi tai žino.

– Tai... tai taip žema, – išsprūdo jai.

Jis gūžtelėjo pečiais.

– Ką ji jame rado? – paklausė Zo.

– Sjuzi? Ji tikrai šauni moteriškaitė. Miela ir linksma. Visada pasirengusi padaryti paslaugą.

– Ko gero.

– Ne, jūs žinote, ką noriu pasakyti. Manau, kad jei jūs susipažintumėt, ji jums patiktų. Zo, aš norėčiau, kad jūs nė vienu žodeliu neišsitartumėt apie tai poniai Kurnic.

– Nieko nesakysiu. Nenoriu jos taip įskaudinti. Bet greičiausiai ilgainiui ji ir pati supras.

– Tikriausiai. Bet atrodo, kad jam tai nerūpi. Turiu galvoje poną Kurnicą.

– Erni, kodėl vyrai šitaip daro?

– Na... nežinau. Ponia Kurnic tvirta moteris, jūs žinote. Ji krinta į akis, laisvai elgiasi, visur jos pilna. Žinau, kad ji šauni moteris, bet ilgainiui tai pradeda varginti. Galbūt ponui Kurnicui reikia ko nors ramesnio, ko nors nuolankesnio.

– Ir ji jaunesnė už Madi.

– Taip, tai irgi tiesa.

– Tai neteisinga, – pasakė Zo Koler.

– Na... – atsiduso jis, – turbūt. Bet toks jau gyvenimas.

– Žinau, – niūriai tarė ji, – todėl ir išsiskyriau.

Jis uždėjo delną ant jos rankos.

– Ar aš nesugadinau jums nuotaikos, Zo? Tikriausiai man nereikėjo sakyti.

– Nieko baisaus. Tiesiog pasidarė liūdna ir pasijutau senamadiška. Kai ištekėjau, maniau, kad visam gyvenimui. Net minties nebuvo apie skyrybas. Na, aš negalvojau, kad jei mums nepavyks, eisime savais keliais. Tikrai maniau, kad mudu išskirs tik mirtis. Buvau tokia naivuolė.

– Tokių dalykų gyvenime pasitaiko, – tarė jis, bet ji nenusiramino.

– Tai baisu, – tęsė ji. – Net negaliu nupasakoti, kaip bjauru. Žmonės susituokia, metus ar dvejus miega kartu. Paskui sako sudie, eina kitur ir miega su kuo nors kitu. Kaip gyvuliai.

– Šitaip neturi būti, – tyliai tarė jis žiūrėdamas į jų sujungtas rankas. – Tikrai neturėtų, Zo.

Vakarienę pradėjo nešti septintą valandą: kepta vištiena su ryžiais, jaunos morkutės, cukinijos salotos. Desertui kepta „Aliaska". Ant kiekvieno stalo buteliai vyno, kava, brendis ir kokteiliai.

Haris Kurnicas pasakė trumpą ir juokingą kalbą, kurią darbuotojai pasitiko audringais plojimais. Paskui trio vėl užgrojo disko, kelios poros pasileido šokti. Svečiai, kurie gyveno užmiestyje, dėkojo šeimininkui su šeimininke ir skirstėsi.

– Norėtumėte pašokti, Zo? – mandagiai pasiteiravo Mitlas. – Aš nelabai pratęs prie tokios muzikos, bet...

– O, ne, – atsakė ji. – Ačiū, bet aš pagal ją visai nemoku šokti. Norėčiau, bet nežinau kaip. Ar nesupyksit, jeigu išeisiu anksčiau? Tiek prisikimšau, kad norėčiau eiti namo ir pailsėti.

– Aš irgi, – tarė jis. – Jaučiu, kad vėl suima liga. Ir aš prisikimšau. Turiu namie inhaliatorių, gal jis padės.

– Ir galbūt anacino ar aspirino, – patarė Zo. – Ir gulkit į lovą.

– Taip ir padarysiu.

– Šiltai apsiklokite. Ar paskambinsite rytoj?

– Žinoma.

– Paruošiu sąrašą, kokių reikia nusipirkti vitaminų ir vaistų. Pasakysiu telefonu. Turite pažadėti gerti juos sąžiningai, kasdien.

– Aišku. Aš tikrai gersiu.

Jie padėkojo Madelinai ir Hariui Kurnicams už malonų vakarą ir išspruko laukan. Vestibiulyje pasiėmė apsiaustus. Ernestas norėjo palikti rūbininkei arbatpinigių, bet Zo nuramino, kad Kurnicai viskuo pasirūpino.

Mitlas pasakė, kad nelabai gerai jaučiasi ir namo važiuos su taksi. Išleis Zo prie jos namų. Ar gerai? Ji patikino, kad tai bus puiku.

Taksi buvo neapšildomas, ir Zo pastebėjo, kad Ernis dreba. Ji apkamšė jo kaklą šaliku ir pastatė palto apykaklę. Išgavo pažadą, kad sugrįžęs namo jis nedelsdamas išgers karštos arbatos.

Jis tol sėdėjo taksi, kol pamatė, kad ji saugiai pranyko namo vestibiulyje. Atsisuko pamojuoti. Ji tikėjosi, kad jis išgers karštos arbatos su aspirinu, guls į lovą ir šiltai apsiklos. Ji nerimavo dėl jo.

Pašto dėžutėje buvo trys vokai: sąskaitos už elektrą ir telefoną ir kvadratinis, kreminės spalvos vokas su jos vardu ir adresu, užrašytais dailia rašysena. Pašto ženklas rodė, kad jis iš Sietlo. Sietle ji nieko nepažinojo.

Atsidūrusi bute, užrakinusi duris, ji uždegė šviesą svetainėje, pasikabino paltą ir pasidėjo megztą skrybėlaitę. Prieš užsidegdama lempą prie lovos ir nuleisdama žaliuzes, žvilgtelėjo laukan pro miegamojo langą. Akimirką jai pasirodė, kad kažkas sujudėjo už lango kitoje gatvės pusėje. Tas vyras vėl stebi ją. Ji nuleido žaliuzes ir užtraukė naktinę užuolai-

dą. Atsisėdo ant lovos krašto ir pažiūrėjo į kvadratinį, kreminės spalvos voką. Pauostė, bet jis nebuvo prikvėpintas. Užrašas: Zo Koler. Nei poniai, nei panelei.

Lėtai atklijavo voko kraštą. Nenorėjo plėšyti tokio dailaus, prašmatnaus voko. Tada suprato, kas tai: kvietimas į sutuoktuves.

Ponas Arnoldas Fosteris Klarkas turi garbės pakviesti Jus
į savo dukters Evelinos Džein ir pono Keneto Geivino Kolerio
sutuoktuvių ceremoniją, kuri įvyks šeštadienį,
gegužės 10-ą dieną 11-ą valandą Šv. Antano bažnyčioje,
Pain Krest Draivas, Rokvilis, Vašingtono valstija.
Pokylis iškart po jungtuvių.
R.s.v.p. 20190 Lokast Kortas, Rokvilis, Vašingtono valstija.

Zo kelis kartus perskaitė tą džiugų pakvietimą. Jos pirštai švelniai slydo iškiliu šriftu. Ji paėmė lapelį plono šilkinio popieriaus, uždengusio atspausdintą pakvietimą, ir ėmė lankstyti, kol iš jo liko toks mažas kvadratėlis, kad galėjai praryti.

Kai paskutinį kartą girdėjo apie Kenetą, jis gyveno San Franciske. Tą žinojo iš antspaudų ant alimentų čekių. O dabar jis veda Eveliną Džein iš Rokvilio, Vašingtono valstijoje. Ji vėl perskaitė pakvietimą. Šv. Antano bažnyčia. Ar tai reiškia, kad jaunoji – katalikė? Ar Kenetą prikalbino, ir jis sutiko auklėti vaikus katalikiška dvasia? Ar Evelina Džein važiuos gyventi į San Franciską, ar jaunavedžiai liks Rokvilyje? Ar Sietle?

Kelias minutes jai nedavė ramybės šitie absurdiški klausimai. Bet greitai, labai greitai ji suvokė visą jo poelgio niekšiškumą. Atsiųsti jai pakvietimą į sutuoktuves buvo kupinas piktdžiugos išpuolis: „Radau moterį, kokia tu nie-

kad nebūsi. Dabar aš laimingas“. Daug paprasčiau, padoriau, žmoniškiau būtų buvę nepranešti jai apie vedybas. Juridiškai jis buvo laisvas; galėjo elgtis kaip tinkamas, jai tai visai nerūpėjo. Atsiųsti jai pakvietimą buvo neapykantos, pagiežos aktas.

Staiga ji pasijuto nuvargusi. Fiziškai išsekusi, suglebusiais sąnariais. Ir dvasiškai išgręžta, išsunkta. Jėgų neliko, ryžtas ištirpo. Ji susikūprinusi sėdėjo ant lovos krašto, jausdamasi susidėvėjusi ir tuščia. Pakvietimas išslydo iš pirštų ir nupleveno ant grindų.

Zo depresija prasidėjo, kai Ernestas papasakojo jai apie Harį Kurnicą ir tą sekretorę. Zo nežinojo, kodėl ją apėmė liūdesys. Madi su Hariu kartą jau buvo vedę. Skyrybos netaptų kataklizmu. Tiesiog dar viena nesėkmė. O dabar štai laiškas, atspausdintas ant prabangaus popieriaus, primenantis jai dar vieną nesėkmę: jos pačios. Ji karštligiškai rausėsi mintyse, ieškodama gyvenime ją aplankiusios sėkmės, bet nerado.

„Ar turi valyti peleninę po kiekvienos mano surūkytos cigaretės? – skųsdavosi Kenetas. – Aš rūkysiu visą vakarą. Ar negali palaukti ir išvalyti tą prakeiktą peleninę prieš eidama gulti?“

Ir...

„Viešpatie, Zo, ar tau būtinai reikia vilktis tą pilką megztinį? Jis kaip uniforma. Tu pati jauniausia nukvakėlė, kokią esu matęs.“

Ir...

„Tu dar nemiegi, ką? Negaliu pakęsti, kai ateinu, o tu knarki. Atleisk, po velnių, kad neleidžiu tau užmigti.“

Nuolat skundai, nuolat kritika. O ji nė sykio jo niekuo neapkaltino, nė karto nepasmerkė. *Nė karto!* Nors būtų galėjusi daug ką pasakyti:

„Ar tu būtinai turi palikti nešvarias puskojines ir apatinius vonioje ant grindų? Kažkas juk turi pakelti, ir tas kažkas – tai aš.“

Ir...

„Ar tu gali susilaikyti neprisilietęs prie visų moterų pobūvyje? Manai, aš nematau? Ar supranti, kokią reputaciją sau užsidirbi?“

Ir...

„Kodėl tu neatstoji, jei žinai, kad man tai nepatinka. Aš tik laukiu, kad tu greičiau baigtum...“

Bet ji niekada to nepasakė. Nes buvo išauklėta tikėti, kad gera žmona turi būti kantri ir sunkiai dirbti, kad santuoka būtų laiminga; užlaikyti namus patogius ir švarius vyrui. Gaminti jam valgį. Su užuojauta išklausyti visas jo bėdas. Gimdyti jam vaikus. Ir visa tai...

Kol vieną dieną, nepaisant visų jos pastangų, numojęs ranka į jos kančią, jis įniršęs suriko: „Tu kažkokia neaiški! Tavęs tiesiog nėra!“ Ir su trenksmais išėjo. O dabar veda Eveliną Džein Klark.

Zo Kolcr suprato, kad vyrai labai skiriasi nuo moterų. Jų fizinė jėga gąsdino ją. Jie išdidžiai žengė per gyvenimą kaip nugalėtojai. Smurtas juos jaudino. Slapčia jie visi dievino karą. Jiems patiko būti kitų vyrų draugijoje. Švelnumas jiems buvo silpnybė. Ji baisėjosi jų gyvenimo įpročiais. Net po vonios nuo jų trenkdavo stipriu vyrišku kvapu, sodriu, muskusiniu. Jie žiaumojo cigarus, kikendavo žiūrinėdami purvinas nuotraukas, čepsėjo iš pasitenkinimo valgydami, gerdami ar mylėdamiesi. Garsiai gadino orą ir juokėsi. Jos tėvas taip darė.

Ji nejautė vyrams neapykantos. Tikrai ne. Bet ji aiškiai matė, kas jie tokie ir ko jiems reikia. Visi jos pažinoti vyrai elgėsi taip, tarsi jiems būtų lemta gyventi amžinai. Jie netu-

rėjo nusižeminimo. Jie labai pasitikėjo savimi, viskuo buvo tokie tikri. Jų pasipūtimas ją smaugė.

O blogiausia buvo jų apsimestinis nuoširdumas: balsas per garsus, šypsena per plati, manieros per atviros. Net klastingi, nenuoširdūs vyrai apsimesdavo, norėdami įrodyti savo vyriškumą. Vyriškumas buvo vaidmuo, ir didžiausios sėkmės sulaukdavo tie vyrai, kurie pasiekdavo aktorystės aukštumas.

Ji pakėlė pakvietimą į jungtuves nuo grindų ir pasidėjo šalia. Gali nusiųsti dovaną, gali nesiųsti. Dar pagalvos. Ar Kenetas, gavęs dovaną, susigėstų, suprastų savo poelgio nedorumą? Ar dovana patvirtintų tai, kuo jis tvirtai tikėjo, – kad ji kvaila, besmegenė, lėkšta moteris, kuri jį vis dar myli?

Ji neskubėdama nusirengė. Palindo po dušu nežiūrėdama į save spintelės veidrodyje. Užsivilko flanelinius marškinius, įsispyrė į sunešiotas šlepetes. Buvo dar anksti, vos 10-a, ir ji galėjo pasirinkti, ką daryti: užpildyti čekius gautoms sąskaitoms, paklausyti WQXR ar pažiūrėti 13-ą kanalą, paskaityti knygą.

Bet ji nedarė nei vieno, nei kito. Išsiėmė savo lenktinį peilį iš rankinės. Jau buvo nuplovusi jį karštu vandeniu ir rūpestingai nušluosčiusi. Įdėmiai apžiūrėjo, tada sutepė alyva geležtę. Paskui nusinešė peilį į virtuvę. Atlenkė didžiausią geležtę. Jos elektrinis konservų atidariklis turėjo galąstuvą. Ji pridėjo ašmenis prie besisukančio akmens ir švelniai pagalando abi plokštelės puses.

Patikrinti aštrumui nusinešė peilį į miegamąjį ir trumpais, smulkiais kirčiais supjaustė į skutelius pakvietimą į Evelinos Džein Klark ir Keneto Geivino Kolerio jungtuves.

Šeštadienį, balandžio 26-ą dieną, apie 18-ą valandą Zo Koler išėjo iš savo buto ir patraukė į Antrąją aveniu. Ji nešė-

si dėžę su keturiais pyragaičiais, dviem žemuogių ir dviem obuolių, kuriuos nusipirko po pietų ir laikė šaldytuve.

Buvo švelnus pavasario vakaras; dangus giedras, oras kaip bučinys. Praėjusios savaitės depresiją nupūtė pietų vėjas, nešantis atgyjančios augmenijos kvapą ir vėl atbundančią viltį. Besileidžianti saulė skleidė malonią šviesą, nugludinusią aštrias kampuoto miesto briaunas.

Ji nuvažiavo į centrą autobusu, išlipo 23-iojoje gatvėje ir pėsčia nuėjo iki Ernesto Mitlo buto 20-ojoje gatvėje. Kaip visada, Niujorkas džiugino nesibaigiančiais netikėtumais – staiga išnirusia gotikine bažnyčia, Viktorijos epochos gyvenamuoju namu, stiklo ir plieno dangoraižiu.

Jis gyveno penkių aukštų raudonų plytų name. Pastatas iš pažiūros buvo neblogai išlaikomas: mažame kiemelyje priešais įėjimą augo gebenė, kalto metalo tvora šviesiai nudažyta. Ant daugumos palangių dėžėse raudonijo pelargonijos. Žalvarinės pašto dėžutės ir audioskambutis nedideliame vestibiulyje buvo nublizginti. Mitlo pavardė buvo užrašyta prie buto Nr. 3–13, ir jis atrakino spyną praėjus vos kelioms sekundėms po to, kai Zo paspaudė skambutį. Ji lipo laiptais, išklotais žemės spalvos kilimu. Sienos buvo išklijuotos gan ryškiais gėlėtais tapetais. Bet ornamentas buvo linksmas ir neištepliotas grafiti.

Ernestas stovėjo prie pravirų durų ir svetingai šypsojosi. Jis pasilenkė pasisveikinimo bučkiui į skruostą ir išdidžiai įsivedė ją į savo butą. Pirmiausia jai krito į akis vaza su šviežiais kardeliais. Pamanė, kad jis nupirko gėles jos apsilankymo proga ir susijaudino.

Jie pažiūrėjo vienas kitam į akis ir prajuko. Telefonu buvo susitarę vakarienei neišsičiustyti. Zo vilkėjo pilkos flanelės sijoną, tamsiai raudoną megztinį aukštu kaklu, avėjo mo-

kasinais. Ernestas Mitlas buvo apsimovęs pilkos flanelės kelnes, apsivilkęs tamsiai rudą megztinį aukštu kaklu, avėjo mokasinais.

– Lyg susitarę, – pasakė ji.

– Universalūs drabužiai, – tarė jis.

– Štai mūsų desertas, – pasakė ji paduodama saldumynus. – Mažas kaloringumas garantuojamas.

– Tikiu, – šyptelėjo jis. – Zo, sėskitės štai čia. Tai pati patogiausia kėdė bute – nors nežinia, ką tai reiškia. Pamaniau, kad galėtume pradėti nuo daikiri. Gerai?

– Puiku, – tarė ji. – Neprisimenu, kada ragavau paskutinį kartą. Gaila, kad pati nemoku pasidaryti.

– Aš irgi, – nusijuokė jis. – Nusipirkau gatavą. Bet gamindamas vakarienę paragavau ir man patiko. Jūs pasakysite savo nuomonę.

Kol jis triūsė miniatiūrinėje virtuvikėje, Zo prisidegė cigaretę ir apsidairė po vieno kambario butą. Tai buvo stačiakampio formos kambarys, didelis ir gerai išsilaikęs, su aukštomis lubomis. Abu aukšti kambario langai žiūrėjo į 20-ąją gatvę.

Vonios kambarys greta virtuvėlės, kuri tebuvo nedidelis alkovas su maža dujine virykle, šaldytuvu, kriaukle ir keliomis spintelėmis. Medinis virtuvės stalas stovėjo kambaryje. Ant jo gulėjo du plastikiniai padėklai su lėkštėmis ir nerūdijančio plieno stalo įrankiais.

Kambaryje stovėjo du krėslai, išskleidžiama sofa, kokteilių stalelis. Palubėje nebuvo šviestuvo, stovėjo tik du toršerai ir dvi stalinės lempos, viena prie lovos. Pilna knygų lentyna.

Lubos ir sienos nudažytos lygia balta spalva. Dvi įrėmintos reprodukcijos: Van Gogo „Miegamasis Arlyje“ ir Vinslou Homero „Golfo srovė“. Ant rašomojo stalo kelios įrė-

mintos nuotraukos. Sofa ir krėslai užkloti rudu batiku. Tokios pat medžiagos užuolaidos.

Labiausiai Zo Koler patiko butuko švara. Ji nemanė, kad Ernestas šitaip specialiai pasitvarkė jos vizitui. Čia visada toks vaizdas: knygos dailiai surikiuotos lentynoje, sofos apklotas be raukšlelės, dulkių nematyti ant lempų ir stalo – viskas labai tvarkinga. Beveik idealu.

Ernestas atnešė daikiri aukštose taurėse. Atsisėdo į kitą krėslą, pasukęs jį, kad matytų viešnią. Neramiai laukė, kol ji siurbtelės gėrimo.

– Na? – paklausė.

– Mmmmm, – atsakė ji. – Kaip tik. Erni, ar geriate savo vitaminus?

– O taip. Reguliariai. Nežinau, ar tai įsikalbėjimas, ar ne, bet man daug geriau.

Ji linktelėjo, ir jie minutėlę tylėdami žiūrėjo vienas į kitą. Pagaliau:

– Aš neparuošiau kokių nors užkandžių, – nervingai tarė jis. – Norėjau pavaišinti hamburgeriais su keptomis bulvėmis – pamenate? Bet nusprendžiau pasirinkti valgį, kurį mėgstu savo mamos gamintą. Netikrą zuikį su bulvėmis ir žirneliais. Nupirkau butelį spageti padažo užpilui. Labai skanu, jei pavyksta. Todėl ir neparuošiau užkandžių. Pamaniau, kad maisto užteks, kad apsieisime be sūrio, alyvuogių ir panašiai, nes jie tik gadina apetitą. Dieve, – jis pabandė nusijuokti, – kalbu kaip maniakas. Tiesiog noriu, kad viskas pavyktų.

– Pavyks, – nuramino ji. – Aš mėgstu netikrą zuikį. Ar jame yra susmulkintų svogūnų?

– Taip, ir duonos trupinių su česnaku.

– Taip ir mano mama gamina. Erni, ar nereikia mano pagalbos?

– O, ne, – atsakė jis. – Sėdėkite ir ragaukite gėrimą. Manau, kad valgysim po kokio pusvalandžio. Turime laiko dar vienam daikiri.

Jis grįžo prie maisto gaminimo. Zo atsistojo ir nešdamasi savo stiklą ėmė vaikštinėti po kambarį. Žvilgtelėjo į reprodukcijas ant sienos, apžiūrėjo knygas – daugiausia istorines ir biografines; žvilgtelėjo į nuotraukas rėmeliuose.

– Jūsų šeima? – paklausė.

– Ką? – neišgirdo jis ir iškišo galvą iš virtuvikės. – Ak, taip. Tėvas, motina, trys broliai ir dvi seserys su kai kuriais iš savo vaikų.

– Didelė šeima.

– Tai jau nemaža. Tėvas mirė prieš dvejus metus, mama dar gyva. Visi broliai ir seserys gyvi ir sveiki. Vedę. Dabar turiu penkis brolvaikius ir tris dukterėčias. Ką į tai pasakysite?

Ji nuėjo prie virtuvėlės ir atsirėmė nugara į sieną; žiūrėjo, kaip jis dirba. Ernestas triūsė trumpais, įgudusiais rankų judesiais: maišė padažą, suko žirnelius, pravėrė orkaitės dureles pažiūrėti, kaip kepa mėsa. Kenetas, prisiminė ji, nemokėjo net vandens užvirinti – bent jau tuo gyrėsi.

– Dar vieną, – tarė jis, įpildamas daikiri jai ir sau. – Tada jau galėsime valgyti. Aš turiu butelį burgundiškojo, bet noriu atšaldyti. Nemėgstu šilto vyno, o jūs?

– Man patinka šaltas, – atsakė ji.

– Ar turite brolių ir seserų, Zo? – lyg tarp kitko paklausė jis.

– Ne, esu vienturtė.

Ji žiūrėjo, kaip jis trina bulves, pašlaksto jas pienu, įdeda sviesto, druskos, pipirų.

– Sakėte, kad esate prastas kulinaras, bet man atrodo, kad labai geras.

– Na... išmoksti, kai reikia. Jau senokai gyvenu atskirai, tad turėjau išmokti, jei nenorėjau maitintis sumuštiniais su dešra. Bet pačiam sau gamintis valgį ne taip įdomu.

– Taip, – sutiko ji. – Tikrai ne.

Valgis pasirodė tikrai skanus. Ji nesiliovė jam tai sakiusi, o jis nesiliovė tvirtinti, jog ji taip sako iš mandagumo. Bet patikėjo, kai ji labai greitai sudorojo beveik pusę kepaliuko netikro zuikio. Ir padėjo jam užbaigti butelį burgundiško vyno.

– Vakarienė buvo nuostabi, Erni, – tarė ji atsilošdama. – Man labai patiko.

– Ir man, – pasakė jis vaikiškai šypsodamasis. – Nebūtų buvę pro šalį įdėti šiek tiek daugiau pipirų. Kava su desertu dabar ar vėliau?

– Vėliau, – skubiai ištarė ji. – Daug vėliau. Prisikimšau kaip kiaulė. Ar padėti sutvarkyti?

– Ne, – tarė jis. – Nieko nežadu daryti. Viską palikime kaip yra. Pailsėkime.

Jie sėdėjo prie indais apkrauto stalo, prisidegė cigaretes. Ernis atnešė pintos dydžio butelį kalifornietiško brendžio ir atsiprašė, kad neturi konjako taurių. Tad jie siurbčiojo brendį iš kokteilio taurių, bet jo skonis nuo to nesuprastėjo.

– Turbūt smagu augti didelėje šeimoje, – tarė ji.

– Na... – jis padvejojo, bakstelėdamas cigaretės galiuku peleninės dugną, – yra gerų dalykų, bet yra ir nelabai gerų. Vienas iš tokių – niekada negali pabūti vienas. Noriu pasakyti, kad niekada neturėjau kampo, kurį būčiau galėjęs pavadinti savu, – net stalčiaus spintoje.

– Aš turėjau atskirą miegamąjį, – lėtai pratarė ji.

– Turbūt tai tikras rojus. Aš miegojau viename kambaryje su broliu iki pat išvykimo į koledžą. Ir ten turėjau tris kambario draugus. Ir tik kai po koledžo atvažiavau į Niujor-

ką, pradėjau gyventi vienas. Kokia prabanga! Man tai buvo tikra šventė.

– Ar jūs ir dabar taip jaučiatės?

– Dažniausiai. Aišku, visi žmonės kartkartėmis pajunta vienatvę. Prisimenu, net kai gyvenau gimtinėje su broliais ir seserimis, kartais mane apnikdavo vienišumo jausmas. Tokioje minioje! Aišku, visi mano broliai vyresni už mane. Aš buvau pagrandukas. Jie žaisdavo futbolą ir krepšinį. Aš buvau nekoks sportininkas, todėl tarp mūsų nebuvo nieko bendra.

– Na, o seserys? – paklausė Zo. – Visada norėjau turėti seserį. Ar kurią nors mylėjote labiau už kitas?

– O taip, – nusišypsojo jis. – Marsija, jauniausioji. Šeimos numylėtinė. Mus daug kas siejo. Kartu eidavom už miesto, sėdėdavom pievoje ir skaitydavom vienas kitam eilėraščius. Ar žinot, kuo Marsija norėjo tapti? Ji norėjo groti arfa. Ar ne keista? Bet, žinoma, Trempolė miestelyje nebuvo kam išmokyti ją groti arfa, o tėvai neišgalėjo leisti jos mokytis kitur.

– Tai ji ir neišmoko?

– Taip, – burbtelėjo jis ir įpylė abiem dar brendžio, – taip ir neišmoko. Ji ištekėjo ir dabar gyvena Milvokyje. Jos vyras užsiima draudimo verslu. Ji sako, kad yra laiminga.

– Tikriausiai mes visi turime savo svajonių, – tarė Zo Koler. – Paskui užaugame ir suvokiame, kokios jos buvo neįgyvendinamos.

– Apie ką jūs svajojote, Zo?

– Nieko ypatingo. Menkos tos svajos. Maniau, kad keletą metų galėčiau dirbti mokytoja. Bet tikriausiai tikėjau, kad ištekėsiu ir turėsiu savo šeimą. Tai atrodė taip tikra. Bet nieko neišėjo.

– Jūs pasakojote apie savo motiną. O tėvas?

– Tėvas? O, jis vis dar labai veiklus. Turi automobilių pardavimo agentūrą, pusę nekilnojamojo turto agentūros ir dar užimtas daugeliu dalykų. Priklauso tuzinui klubų ir verslininkų asociacijai. Jis visada išrenkamas kokiu nors prezidentu. Prisimenu, kad beveik kiekvieną vakarą eidavo į susirinkimus. Be to, malasi ir vietinėje politikoje.

– Berods labai populiarus žmogus.

– Turbūt. Aš jį retai matydavau. Na, žinojau, kad jis yra, bet iš tikrųjų jo nebūdavo. Visada kur nors skubėjo. Kaskart mane pamatęs pabučiuodavo. Jis kvepėjo viskiu ir cigarais. Bet jam labai sekėsi, ir mes gyvenome gražiame name. Todėl skųstis tikrai negaliu. Koks buvo jūsų tėvas?

– Aukštas ir kaulėtas, o kai suseno, sukumpo. Manau, jis nusidirbo iki mirties. Tikrai man taip atrodo. Jis visada turėjo du darbus. Su tokia šeima kitaip negalėjo. Grįždavo namo vėlai ir krisdavo į lovą. Visi mes – berniukai – turėjome darbus: nešiodavome laikraščius ir panašiai. Bet į namus nedaug pinigų parnešdavome. Todėl jis vis dirbo ir dirbo. Ir, žinote, niekada negirdėjau jo skundžiantis. Nė karto.

Kelias minutes jie sėdėjo tylėdami, siurbčiodami brendį.

– Zo, kaip manote, ar dar kartą tekėsite?

Ji pagalvojo.

– Nežinau. Tikriausiai ne; bent jau dabar taip manau.

– Jus taip smarkiai įskaudino? – jis pakėlė į ją akis.

– Aš buvau sugniuždyta, – išsprūdo jai šūksmas. – Sunaikinta. Madi Kurnic gali šokti nuo vieno vyro prie kito. Aš negaliu. Gal pati kalta. Gal esu kvaila romantikė.

– Jūs bijote surizikuoti dar kartą?

– Taip, bijau. Jei pabandyčiau dar sykį ir nieko neišeitų, turbūt nusižudyčiau.

– Dieve mano, – švelniai pasakė jis. – Jūs kalbate visai rimtai, ar ne?

Ji linktelėjo.

– Zo, niekas iš mūsų nėra tobulas. Ir žmonių santykiai netobuli.

– Žinau, – atsakė ji, – ir aš norėjau prisitaikyti prie to, ką turėjau. Jis nenorėjo. Tikrai nenoriu apie tai kalbėti, Erni. Tai buvo... taip bjauru.

– Na, gerai! – užgiedojo jis delnu plekštelėdamas stalą. – Nekalbėsime apie tai. Pasišnekėsim apie linksmesnius dalykus, gersim kavą, valgysim desertą, kvatosim iki ašarų.

Ji ištiesė ranką paglostyti jo galvą.

– Jūs geras, – tarė ji žiūrėdama jam į akis. – Džiaugiuosi su jumis susipažinusi.

Jis paėmė jos ranką, prispaudė prie skruosto.

– Džiaugiuosi su jumis susipažinęs. Ir norėčiau kiek galima dažniau jus matyti. Gerai?

– Gerai, – atsakė ji. – Dabar... obuolių ar žemuogių pyragaitį? Kurį valgysite?

– Žemuogių.

– Aš irgi. Mudu abu mėgstame tą patį.

Jie valgė desertą, gėrė kavą, gyvai šnekučiavosi apie knygas, filmus, TV žvaigždes, neleisdami pokalbiui nutrūkti nė minutei. Paskui nurinko stalą – Ernestas plovė lėkštes, Zo šluostė jas. Ji sužinojo, kur jis laiko lėkštes, puodelius ir stalo įrankius.

Paskui, vis dar tebeplepėdami, vėl susėdo į krėslus su stiklais brendžio. Jis papasakojo jai apie kompiuterinės technologijos kursus, o ji apie viešbučių apsaugos tarnybų neįprastas problemas. Jie abu mokėjo klausytis.

Pagaliau apie vienuoliktą valandą, jausdamasi mažumėlę apsvaigusi, Zo pasakė, kad jai lyg ir metas namo. Ernestas pareiškė, kad jiems pirma reikėtų užbaigti brendį, o ji atsakė, kad jei užbaigs, niekad negrįš namo, o jis į tai – tai

gerai. Abu nusijuokė, žinodami, kad jis juokauja. Bet nei vienas, nei kitas nebuvo tuo tikri.

Ernis pasisiūlė palydėti ją iki namų, bet ji atsisakė: susiras taksi, ir jai nieko neatsitiks. Galop susitarė, kad jis išeis kartu, palauks taksi, o ji paskambins, kai tik atsidurs namie.

– Jeigu nepaskambinsit po dvidešimties minučių, aš iškviesiu jūrų pėstininkus.

Jie atsistojo, ir ji šastelėjo artyn taip staiga, kad jis žengė atatupstas. Ji apglėbė jį rankomis, prikišo artyn veidą.

– Ak, puikus vakaras, puikus vakaras. Labai ačiū.

– Ačiū, Zo. Mes taip darysime dar ne kartą.

Ji prispaudė savo lūpas prie jo lūpų: sausas, šiltas, tvirtas bučinys. Paskui atsitraukė, paglostė jo gražius plaukus.

– Tu esi mielas, puikus žmogus ir man labai patinki. Tu juk manęs nepamesi, ką, Erni?

– Zo! – šūktelėjo jis. – Kuo tu mane laikai?

– Na... – sutriko ji. – Aš jau nebežinau. Nežinau, ką apie tave galvoti.

– Galvok viską, kas geriausia. Prašau. Mudu reikalingi vienas kitam.

– Taip, – kimiai tarė ji. – Tikrai reikalingi.

Jie vėl pasibučiavo, stovėdami, apsikabinę, siūbuodami. Tai buvo intymus apsikabinimas, greičiau mąslus negu karštas. Nebuvo liežuvių kaišiojimo, grabinėjimo nekantriais pirštais. Jie guodė vienas kitą, saugodami ir ramindami.

Paskui atsitraukė nenuleisdami akių, vis dar laikydamiesi už rankų.

– Mieloji, – tarė jis.

– Mielasis, – pasakė ji. – Mielasis, mielasis.

Jis nuėjo per butą gesindamas šviesą, patikrino viryklę, nusikabino švarką iš presuotų plokščių spintos. Zo nuėjo į

vonią. Kadangi durys buvo su plyšiais, o butukas – toks nedidelis, šlapindamasi ji atsuko vandens čiaupą kriauklėje.

Paskui nusiplovė rankas, nusišluostė vienu iš mažų oranžinių rankšluostukų, kuriuos jis buvo ten pakabinęs. Pasižiūrėjo į save spintelės veidrodyje. Pagalvojo, kad jos veidas nukaitęs, švyti raudoniu. Palietė skruostus. Karšti. Papūtė lūpas ir nusišypsojo. Kritiškai nužvelgė plaukus. Nusprendė, kad metas juos sutvarkyti. Gal pakirpti kaip nors jaunatviškai, nerūpestingai, kad ji atrodytų kaip vaikėzas. Išplauti, kad žibėtų.

Zo nunešė rytinę kavą į Pinknio kabinetą. Jis sėdėjo už stalo. Barnis Makmilanas gulėjo sudribęs ant kušetės. Ji atnešė jam spurgų su želė.

– Ačiū, pupyt, – tarė jis šyptelėdamas. – Opa! Atsiprašau. Ačiū, Zo.

Ji nužvelgė jį lediniu žvilgsniu, paskui grįžo į savo kambarį. Girdėjo abiejų vyrų pokalbį. Kaip visada, jie šnekėjosi apie viešbutinį žudiką.

– Jie nutvers jį, – tarė Makmilanas. – Anksčiau ar vėliau.

– Galbūt, – sutiko Pinknis. – Bet viešbučiai tuo tarpu pradeda erzėti. Matei šio ryto „Times"? Pirmas didelės konferencijos atidėjimas dėl viešbutinio žudiko. Tegul jau greičiau jį nutveria, antraip vasaros turizmo verslą ištiks katastrofa.

– Važiuokime į malonumų miestą, – tarė Makmilanas, – ten jums perpjaus gerklę. Tas vaikinas, matyt, gerokai kuoktelėjęs. Pedikas, ar tau taip neatrodo?

– Tokios teorijos laikosi ir jie, pasak seržanto Kou. Naršo visus homikų barus. Bet, kalbant tarp mūsų ir lempos stulpo, Kou sako, kad jie akligatvyje. Policijos psichologas nupiešė psichologinį portretą, betgi pats žinai, kiek iš tokių dalykų naudos.

– Taigi, – pritarė Makmilanas, – krūva mėšlo. Ko jiems iš tikrųjų reikia, tai gero pirštų atspaudo.

– Na... – tarė Pinknis visažinio tonu, – iš tų atspaudų mažai naudos, kol nesuimti įtariamieji patikrinimui. Juk žinai, dar nesulaikytas nė vienas žmogus. Net įtarimo pagrindu.

– Bet tas kriminalistas... kaip jis... Slavinas? Vis žarsto pareiškimus apie „patikimas versijas" ir apie tai, kad „arešto nereikės ilgai laukti". Tai jau virto anekdotu.

– Jeigu jie artimiausiu laiku nesuuos ko nors tikro, – tarė Pinknis, – jis gali atsidurti Bronkso dykvietės sargo pareigose. Viešbučių asociacija šiame mieste turi daug įtakingų žmonių.

Paskui abu vyrai ėmė aptarinėti kitos savaitės grafiką, ir Zo Koler atsivertė „The New York Times" rytinį numerį. Žinutė apie viešbutinį žudiką buvo išspausdinta trečiajame „Miesto naujienų" puslapyje.

Trečiosios aukos, Džeromo Ešlio, nužudymas laikėsi pirmuosiuose visų Niujorko laikraščių puslapiuose trumpiau negu savaitę. Paskui, tyrimui tūpčiojant vietoje, jį užgožė kitos naujienos, stumdamos šį įvykį vis tolyn ir tolyn.

To ryto „Times" neturėjo pridurti nieko naujo, išskyrus tai, kad pirmoji didelė konferencija atidėta būtent dėl viešbučiuose įvykdytų nusikaltimų. Straipsnis atkartojo skystą įtariamojo aprašymą: penkios pėdos ir penki ar septyni coliai ūgio, dėvi juodo nailono peruką.

Po žinute buvo straipsnis, parašytas dr. Deivido Ši, kurį laikraštis pristatė kaip psichologą, besispecializuojantį psichopatologijoje, ir knygos apie nusikaltėlių elgseną „Viršutinės gelmės" autorių.

Zo Koler godžiai perskaitė straipsnį. Daktaras Ši iš turimų faktų bandė išprotauti viešbutinio žudiko motyvus, nors

pripažino, kad dėl faktų stokos tokio bandymo patikimumas yra ribotas.

Dr. Ši teigė, kad viešbutinį žudiką nusikalsti skatino vienatvė; todėl jis lankosi viešbučių restoranuose, baruose ir t.t. – „bet kur, kur renkasi daug žmonių: valgančių, geriančių, besijuokiančių ir pasinėrusių į normalią socialinę terpę, kurios stinga viešbutiniam žudikui...“

„Vienatvė gali būti nuostabus patogumas, – teigė dr. Ši. – Be jos daugumai mūsų gyvenimas netektų savo skonio. Bet reikia perspėti: ji turi būti pasirenkama sąmoningai. Primesta jėga, ji ėda žmogų kaip sieros rūgštis. Tam, kad ja būtų naudojamasi protingai, jos reikia ieškoti ir išmokti ja naudotis. Visada slypi pavojus nepagydomai susirgti. Vienatvė – svaiginantis dalykas. Eliksyras, raminantis vaistas, vieno žmogaus triumfas, kito – pralaimėjimas. Viešbutinis žudikas nesuvaldo savo vienatvės.

Vienatvė ýra, atsiranda pelėsiai; vienišumas klastingai įsiskverbia kaip infekcija. Vienatvė ardo kaulų smegenis, skverbiasi suvytusiomis kraujagyslėmis į suspaustą širdį. Ore pasklinda pelenų kvapas, ir pasiryžtama beatodairiškiems poelgiams. Policija vadina juos „vienišiais“ neskirdama tų, kurie valgo, dirba, gyvena ir miega vieni, nes taip nori, nuo tų, kurie tai daro verčiami žiaurių aplinkybių. Viešbutinis žudikas nenori vienatvės.

Čia esama fatališkos regresijos: Vienišumas. Vienatvė. Izoliacija. Susvetimėjimas. Agresija. Aukščiausioje stadijoje kitų laimė tampa pavydo objektu; galutinėje stadijoje – kerštо objektu. „Kodėl jie?.. Kada aš?..“ Viešbutinis žudikas yra pasiekęs galutinę stadiją.“

Zo Koler padėjo laikraštį ir įsistebeilijo kažkur tolyn. Kad ir kaip stengėsi, negalėjo atpažinti savęs dr. Ši nupieštame portrete.

Su ja darėsi kažkas nauja. Iki šiol ji dar nebuvo bandžiusi kratytis atsakomybės už tai, ką padarė su trimis vyrais. Ji kruopščiai planavo savo nuotykius, veikė puikiai suprasdama, ką daro, ir paskui įvertindavo savo veiksmus. Ji, Zo Koler, buvo viešbutinis žudikas. Ji niekada nebandė to atsižadėti. Tiesą sakant, ji jautėsi esanti šlovės viršūnėje. Jos nuotykiai buvo triumfo valandos. Ir bloga šlovė, kurią ji užsitarnavo, jaudino.

Bet dabar ji pajuto keistą atsiribojimą nuo savo veiksmų. Jautėsi tarsi perskelta pusiau, perplėšta į dvi dalis. Ji negalėjo suderinti viešbutinio žudiko goslaus įvaizdžio su švelniu prisiminimu apie moterį, kuri sakė: „Mielasis. Mielasis. Mielasis".

Gegužės 6-ą dieną, be kelių minučių 16-ą valandą, Zo Koler įžengė į dr. Starko įstaigą. Laukiamajame sėdėjo du pacientai, o tai reiškė, kad laukti teks apie pusvalandį. Bet praėjo beveik valanda, kol Gledis ją pakvietė. Seselė nusivedė ją tiesiai į priėmimo kambarį. Zo buvo pasverta, paskui nuėjo į tualeto kambarį su plačiakakliu plastmasiniu puodeliu. Atidavė šlapimą Gledis ir atsisėdo susisupusi į paklodę. Daktaras Starkas skubėdamas pasirodė po kelių minučių, vilkdamas paskui save dūmų uodegą. Jis atsargiai padėjo cigarą šalia.

– Na, na, – tarė žiūrėdamas į Zo, – kas čia? Nauja šukuosena?

– Taip, – atsakė ji rausdama, – atrodo.

– Man patinka. Jums tinka. Ką pasakysite, Gledis?

– Sakiau, kad man patinka. Gaila, kad aš negaliu taip jaunatviškai apsikirpti.

– Gal ir man derėtų, – tarė daktaras.

Jis pastūmė ratukinę kėdę priešais Zo, šildydamas stetoskopą į plaukuotą ranką. Ji leido antklodei nukristi iki juosmens. Daktaras ėmė dėlioti diską prie krūtinės ir šonkaulių.

– Mmm, – numykė. – Juk ne bėgte bėgote čia iš darbo, ką?

– Ne, – rimtai atsakė Zo. – Sėdėjau laukiamajame beveik valandą.

Jis linktelėjo, pačiupinėjo pulsą, ką retai darydavo. Paėmė iš Gledis lapelį ir greitai kažką pasižymėjo. Seselė palinko virš jo ir greitai bakstelėjo pirštu. Daktaras sumirkčiojo.

Gledis priyrė artyn kraujospūdžio matuoklį. Daktaras apvyniojo manžetę aplink dilbį, paspaudinėjo kriaušę. Seselė pasilenkusi žiūrėjo į manometrą.

– Pabandom dar kartą, – tarė Starkas ir pakartojo procedūrą. Gledis vėl kažką užrašė.

Daktaras kurį laiką sėdėjo tylėdamas, žiūrėdamas į Zo bereikšmėmis akimis. Paskui paėmė kraujo mėginį ir padėjo švirkštą į šalį.

– Gledis, – tarė jis, – tas stiprus didinamasis stiklas, ar žinote, kur jis?

– Čia pat, – atsakė ji traukdama viršutinį emaliuotos spintelės stalčių.

– Ką aš be jūsų daryčiau?

Jis prisistūmė kėdę kiek galėdamas arčiau Zo. Pasilenkė ir ėmė apžiūrinėti ją pro didinamąjį stiklą. Apžiūrėjo lūpas, veidą kaklą, rankas. Paskui delnus, pirštų sulenkimus, alkūnių įdubas; įdėmiai stebeilijosi į spenelius.

– Kam jūs tai darote? – paklausė Zo.

– Tiesiog žiūrinėju, – atsakė jis. – Turiu keistų įpročių. Šitaip patiriu malonumą. Zo, ar skutatės pažastis?

– Taip.

– Uhu. Nuimkite paklodę ir išskėskite kojas.

Klusniai, nuleistomis akimis, ji nusitraukė paklodę. Jis švelniai pačiupinėjo jos gaktiplaukius, paskui apžiūrėjo savo

pirštus. Laikė kelis susivijusius plaukelius. Apžiūrėjo juos pro lupą.

– Kam jūs tai darote? – silpnu balsu paklausė ji.

Jis švelniai dirstelėjo į ją.

– Aš kemšu pagalvės impilą, – atsakė jis, o Gledis nusijuokė.

Atidavė lupą seselei, o pats ėmėsi palpuoti krūtis. Paskui apžiūrėjo dubens sritį. Po dešimties minučių Zo apsirengusi sėdėjo dr. Starko kabinete, žiūrėdama, kaip jis prisidega naują cigarą.

Jis išpūtė dūmus į lubas. Nustūmė akinius aukštyn ant baltų plaukų aureolės. Įbedė akis į Zo, iš lėto purtydamas galvą. Nukarę skruostai sutabalavo.

– Ką man su jumis daryti? – paklausė jis.

– Nesuprantu, – krūptelėjo Zo.

– Zo, ar teko neseniai išgyventi stresą?

– Stresą?

– Spaudimą. Darbe? Asmeniniame gyvenime? Ką nors, kas jus nuliūdino? Buvote įsitempusi ar susierzinusi, nervinotės?

– Ne, – atsakė ji, – nieko anašaus.

Jis atsiduso. Po trisdešimties metų praktikos gerai žinojo, kaip dažnai pacientai meluoja. Dažniausiai meluoja todėl, kad varžosi, gėdijasi ar yra išsigandę. Bet kartais, įtarė Starkas, paciento melas daktarui atspindi nesąmoningą norą pasiaukoti.

– Gerai, – tarė jis Zo Koler, – pakalbėkime apie kitką... Laikotės dietos? Bandote numesti svorį?

– Ne. Valgau kaip visada.

– Jūs sveriate beveik keturiais svarais mažiau negu praėjusį mėnesį.

– Nesuprantu, – apstulbo ji.

– Aš irgi. Bet taip yra.

– Gal čia kokia nors klaida? Gal, kai Gledis...

– Nesąmonė, – nukirto jis. – Gledis nedaro klaidų. Gerai, ką mes čia turime... Jūsų pulsas per greitas, širdis plaka taip, tarsi ką tik būtumėt nubėgusi šimtą metrų, kraujo spaudimas gerokai pakilęs. Jis neviršija normos, bet tai jau aukštas normalus, ir man tai nepatinka. Visi beprasidedančios hipertonijos požymiai – tai dar keisčiau, nes žemas kraujo spaudimas būdingas jūsų negalavimui. Todėl ir klausinėju, ar nepatyrėte nerimo ar jausminio streso.

– Ne, nepatyriau.

– Patikėsiu jumis, – sausai tarė jis. – Bet dabar man iškyla problemėlė. Mažytė dilema, galima sakyti. Ar tebegeriate druskos tabletes?

– Taip, po dvi kasdien.

– Ar jūs jaučiate poreikį druskai?

– Ne, nepasakyčiau.

– Aha, tai jau šis tas. Menstruaciniai skausmai nesiliauja?

Ji linktelėjo.

– Geriau, taip pat ar blogiau?

– Maždaug taip pat, – atsakė ji. – Gal buvo kiek blogiau praėjusį mėnesį.

– Dabar... kada?

– Po kelių dienų.

Jis pasidėjo cigarą. Atsilošė kėdėje, sunėrė pirštus ant sunkaus pilvo. Jo porcelianinės mėlynos akys niūriai į ją dėbsojo. Kai daktaras prabilo, balsas buvo pilkas, be išraiškos, bejausmis.

– Jeigu būtumėt turėjusi stresą, juo būtų galima paaiškinti padidėjusį kraujo spaudimą. Tai būtų... na, keltų nerimą moteriai jūsų padėtyje. Stresinėje situacijoje – net kai trau-

kiamas dantis – paprastai išsiskiria daugiau kortizolio. Bet jūsų smegenų žievėje adrenalinas beveik visiškai sunaikintas. Todėl jeigu jus kamuoja koks nors stresas, mes turėtume padidinti kortizolio dozę, kad jo lygis išliktų normalus.

– Bet manęs nekamuoja joks stresas! – nepasidavė ji.

Jis nekreipė į ją dėmesio.

– Be to, esant stresui, reikalingas didesnis kiekis natrio chlorido, kad kūne neprasidėtų dehidratacija. Jūs nevėmėte, ar ne?

– Ne.

– Na, teks palaukti kraujo ir šlapimo testų iš laboratorijos, tada tikrai sužinosime kortizolio trūkumo priežastį. Pastebėjau smulkius odos spalvos pakitimus, o tai – tikras ženklas. Plaukų susilpnėjimas pažastyse ir gaktoje – dar vienas požymis. Ir nukrito svoris...

– Bet jūs nesate tikras...

– Dėl kortizolio trūkumo? Taip, nesu tikras. Man mįslė yra padidėjęs kraujo spaudimas. Hidrokortizolio stygių turėtų lydėti sumažėjęs kraujo spaudimas. Ta maža problema, nedidelė dilema, kurią minėjau, yra tokia: paprastai pacientams su aukštu kraujo spaudimu rekomenduojama bedruskė arba sumažinto druskos kiekio dieta. Tačiau jūsų negalavimo prigimtis reikalauja, kad maiste būtų papildomas natrio chlorido kiekis. Tad ką mudu darome? Tuo tarpu aš siūlau padidinti hidrokortizolio dozę. Kiek dabar geriate? – Jis nustūmė akinius ant nosies, pavartė ligos istoriją. – Štai: dvidešimt penki miligramai per dieną. Tiesa?

– Taip.

– Kada geriate?

– Rytais. Pusryčiaudama.

– Viduriai geri?

– Taip.

– Gerai. Aš siūlau išgerti dar vieną dozę vakare. Tada bus penkiasdešimt miligramų. Gal jų ir nereikia, bet žalos nepadarys. Pabandykite antrąją dozę išgerti su pienu ar kokiu rūgštį neutralizuojančiu preparatu. Kartais hidrokortizolis turi poveikį skrandžiui, jeigu geriama be maisto. Jūs viską supratote?

– Taip, daktare. Bet aš jau baigiu hidrokortizolį. Reikia recepto.

Jis pasistūmė artyn bloknotą ir ėmė rašyti.

– Kad jau rašote, – atsainiai tarė Zo, – ar negalėčiau paprašyti recepto tuinaliui?

Jis staiga pakėlė akis.

– Jus kamuoja nemiga?

– Taip, beveik kasnakt.

– Išgerkite prieš miegą viskio. Arba šlakelį brendžio.

– Bandžiau, – atsakė ji. – Nepadeda.

– Dar viena dilema, – suniurnėjo jis. – Paprastai prasidėjus nemigai aš mažinu hidrokortizolio dozę. Tačiau turint omeny nukritusį svorį ir kitus faktorius, aš jį didinu iki tol, kol gausime rezultatus iš laboratorijos ir sužinosime, kas čia darosi.

– O druskos tabletės?

– Gerkite jas ir toliau. Dvi tabletes per dieną. Zo, aš nenoriu jūsų gąsdinti. Jau dešimt kartų sakiau, kad vaistus reikia gerti sąžiningai, – ir jūs turite gerti juos iki savo dienų galo, kaip diabetikė, ir nėra jokių priežasčių, kad nenugyventumėt ilgo ir vaisingo gyvenimo.

– Bet juk aš geriu vaistus sąžiningai, – kiek atšiauriai tarė ji, – o jūs dabar sakote, kad kažin kas negerai.

Jis dėbtelėjo į ją, bet nutylėjo. Baigė rašyti du receptus, padavė jai. Paprašė paskambinti jam po keturių dienų, ir jis pasakysiąs kraujo ir šlapimo tyrimo rezultatus.

– Prašau, – pasakė jis, – pamėginkite nesijaudinti. Gal tai ir nelengva, bet nerimas viską tik pablogins.

– Aš nesijaudinu, – atsakė ji, ir jis ja patikėjo.

Kai ji išėjo, jis valandėlę dar pasėdėjo, vėl prisidegė užgesusį cigarą. Pamanė, kad žino padidėjusio kraujo spaudimo priežastį. Ją kamavo stresas – tai stiprėjantis, tai atslūgstantis, – bet pakankamai stiprus, kad organizmui reikėtų papildomo hidrokortizolio. Ji turėjo savų priežasčių jam meluoti. Klausė savęs, kokios įtampos auka galėjo tapti ši tyki, uždara ir bejausmė moteris. Gana dažnai moterims su jos negalavimu potraukis kitai lyčiai susilpnėja. Tačiau Zo Koler atveju, įtarė jis, jos libido atrofavosi daug anksčiau, negu prasidėjo liga. Tad jeigu tai nebuvo nusivylimas seksualinėje srityje ar jausmų pagrindu, tai turėjo būti psichologinis stresas, reikalaujantis didesnės hidrokortizolio dozės, deginantis kalorijas ir leidžiantis kraujui šniokšti arterijomis. Jis pasijuto it detektyvas, ieškantis motyvų, tuo tarpu turėtų jaustis kaip gydytojas, ieškantis tinkamo gydymo ligai, kuri, jei jos negydysi, gali baigtis mirtimi. Atsidūsėjęs jis atsivertė Zo ligos istoriją ieškoti fotokopijų, kurias padarė Niujorko medicinos akademijoje, kur Zo Koler pirmą kartą atėjo su juo konsultuotis. Ji buvo ką tik atvykusi į Niujorką ir atsivežė su savimi šeimos daktaro Ilinojuje rašytą ligos istoriją. Starkas pamanė, kad Minesotos „mėsininkas“ gerai padirbėjo prognozuodamas retą ligą, kol ši nepasiekė kritinės ribos. Tai buvo sukta liga, nes ankstyvieji jos simptomai rodė kitus, daug švelnesnius negalavimus. Minesotos daktaras dūrė kaip pirštu į akį ir paskyrė gydymą, išgelbėjusį Zo Koler gyvybę.

Dr. Oskaras Starkas rado fotokopijas, kurių ieškojo. Pačiame viršuje buvo užrašas: „Endokrininės sistemos sutrikimai“. Jis vertė lapus, kol surado skyrių „Antinksčio žie-

vės nepakankamumas“. Pradėjo skaityti, norėdamas įsitikinti, kad nepamiršo Adisono ligos prielaidų, patogenezės ir simptomų.

Menstruaciniai skausmai pradėjo kamuoti ją gegužės 7-osios vakare, praėjus parai po vizito pas Starką. Be skausmingų tvinkčiojimų nugaros apačioje, skausmo viduje, prasidėjo tai užeinantys, tai aprimstantys pilvo skausmai.

Gegužės 8-osios vakare, ketvirtadienį, ji pasijuto taip blogai, kad namo iš darbo parvažiavo su taksi, nors vakaras buvo giedras ir šiltas ne pagal metų laiką. Nusirengusi ji atsargiai paspaudinėjo pilvą. Jis atrodė kietas ir ištinęs.

Išgėrė dozę vitaminų ir mineralinių medžiagų. Prarijo po tabletę darvono ir valiumo. Įdomu, pagalvojo, kokį fiziologinį efektą sukels skausmą malšinančių ir raminamųjų vaistų derinys.

Netrukus suprato. Mirkdama karštoje vonioje, siurbčiodama šaltą baltą vyną pajuto, kaip diegliai rimsta, pilvo skausmai slūgsta. Jai vėl grįžo drąsa ir ryžtas.

Viešbučių verslo žurnaluose ji ieškojo skelbimų apie konferencijas, politinius, prekybinius susitikimus. Jai pasirodė, kad įvykiai „Ripper“ viešbutyje neturėjo didelės įtakos Niujorko turizmo bizniui. Svečių nemažėjo, norimą kambarį užsisakyti tebebuvo nelengva.

Jai patiko „Cameron Arms“ viešbutis Pietinėje Centrinio parko gatvėje. Per savaitę nuo gegužės 4 iki 10-os jame vyko dvi konferencijos, savaitę trunkanti paroda ir retų pašto ženklų išpardavimas. Susiradusi skyrių apie „Cameron Arms“, sužinojo, kad jame yra 600 kambarių, banketų salė, du kokteilių barai, vienas su disko muzika.

Plūduriuodama karštoje vonioje, nusprendė pasirinkti „Cameron Arms“ viešbutį ir mintyse ėmė rinktis suknelę.

Bet kai išlipo iš vonios, staiga pajuto pažįstamą silpnumą, galvos svaigimą. Jos keliai linko; ji nusitvėrė už kriauklės, kad nepargriūtų. Šį kartą tai truko apie minutę. Ji giliai įkvėpė oro ir ėmė kvėpinti kūną.

Kol apsirengė ir pasidažė, praėjo beveik valanda. Jai atrodė, kad ji juda tarsi kažkokiame tingiame rūke; negalėjo sukaupti minčių. Kai pabandydavo suplanuoti savo veiksmus, susikaupimas išslysdavo ir ištirpdavo.

Šitaip skendint migloje, jai staiga šovė mintis: pamanė, ar tik jos nuotykiai netampa įpročiu. Galbūt šį vakarą ji rengėsi išeiti tik todėl, kad taip darė anksčiau prieš prasidedant mėnesinėms. Tai nebuvo poreikis ar troškimas.

Ji išgėrė du puodelius kavos be kofeino, bet vyno ir tablečių daugiau nelietė. Prieš pat 21-ą valandą, kai jau buvo pasiruošusi išeiti, euforijos nebuvo likę nė kvapo; ji jautėsi atgavusi blaivų mąstymą, skvarbų protą ir ryžtą.

Vilkėjo snobišką vilnonę suknelę su plačiu užtrauktuku nuo žemos apykaklės iki apačios. Užtrauktuko rankenėlė buvo miniatiūrinis policininko švilpukas.

Persikrovė daiktus į lakuotos odos rankinę, įsitikino, kad nepamiršo peilio ir nedidelio balionėlio su cheminėmis dujomis. Kaip visada, išsiėmė iš piniginės visus asmens dokumentus.

Užsidėjo savo šviesų žemuoginį peruką. Ant kairiojo riešo kabojo auksinė grandinėlė su užrašu: KODĖL GI NE?

Po valandos ji įžengė į pilną žmonių „Cameron Arms" vestibiulį, rūkydama cigaretę ir nešdama ant rankos permestą apsiaustą. Pastebėjo, kaip vyrai į ją vėpso, žinojo, kad yra geidžiama. Jautėsi sąmoningai abejinga ir suėmusi save į rankas.

Užsuko į kokteilių barą su disko muzika, bet jis buvo pernelyg triukšmingas ir prisigrūdęs. Koridoriumi nuėjo į „Ka-

ralienės Anos“ salę, rūkydama cigaretę ir persimetusi per ranką apsiaustą. Čia irgi netrūko lankytojų, bet užtat buvo prieblanda ir gana ramu. Ji įėjo vidun.

Tai buvo niūroka menė su sunkiomis užuolaidomis, medžio imitacija, lyg ir rytietiškomis dekoracijomis ir apmušalais. Prie visų stalelių sėdėjo po du, po tris, po keturis žmones. Bet prie baro buvo tuščių vietų.

Zo Koler ėmėsi savo vaidmens. Ji dairėsi aplinkui tokiu žvilgsniu, tarsi ją kas būtų turėjęs pasitikti. Paduodama apsiaustą, paklausė rūbininkės, kelinta dabar valanda. Lėtai nuėjo prie baro, vis tebesidairydama prietemoje.

Užsisakė taurę balto vyno pas barmeną, apsirengusį kaip neaiškaus laikotarpio anglų smuklininkas: ties keliais suveržtos plačkelnės, vilnonės kojinės, platus odinis diržas, plačiarankoviai marškiniai, odinė liemenė. Padavėjos vilkėjo melžėjų kostiumais.

Ji tiesia nugara sėdėjo prie baro, lėtai gurkšnodama vyną, žiūrėdama tiesiai priešais save. Jai iš kairės sėdėjo porelė, kuri pašnibždomis įnirtingai dėl kažko ginčijosi. Kėdė iš kairės buvo tuščia. Ji laukė kantriai, visiškai pasitikėdama savimi. Buvo užsisakiusi tik antrą taurę, kai ant tuščios kėdės klestelėjo vyriškis. Ji išdrįso mesti į jį žvilgsnį baro veidrodyje. Maždaug 45-erių metų, pamanė. Vidutinio ūgio, stambūs pečiai, įraudęs veidas. Gerai apsirengęs. Šviesūs plaukai, tikriausiai po sušukavimo sutvirtinti laku.

Veido bruožai stambūs, beveik kaip milžino. Pamanė, kad jis atrodo kaip pradėjęs tukti sportininkas. Kai jis paėmė dvigubą porciją škotiško viskio (užsisakė konkrečią markę), ant piršto pamatė žiedą su deimantu, ant plaukuoto riešo – auksinę grandinėlę.

„Karalienės Anos“ svetainėje ėmė daugėti žmonių. Už Zo kaimyno prie baro prasispraudė trijulė kimiais balsais

besišnekančių vyrų. Šis patraukė savo kėdę arčiau jos, padarydamas jiems daugiau vietos. Jo alkūnė brūkštelėjo jos ranką.

– Atleiskite, ponia, – tarė jis žybtelėdamas dantimis, kurie buvo per balti, kad būtų gamtos duoti.

– Daros ankšta, – pridūrė jis po minutėlės.

Ji atsisuko į jį. Jo akys labai mažos, rūsčios.

– Turbūt konferencijos, – atsakė ji. – Viešbutis tikriausiai sausakimšas.

– Tai tiesa, – linktelėjo jis. – Užsisakiau kambarį prieš kelis mėnesius, antraip čia nebūčiau patekęs.

– Kokioje jūs konferencijoje?

– Nė vienoje, – atsakė jis. – Atvykau į vietos avialinijų ir operatorių susitikimą. Štai...

Jis siektelėjo kišenėn ir ištraukė vizitinę kortelę. Padavė ją Zo, paskui spragtelėjo žiebtuvėliu, kad ji galėtų perskaityti.

– Leonardas T. Bergdorferis, – tarė jis. – Iš Atlantos, Džordžijoje. Esu brokeris. Daugiausia maitinimo blokų, krovinių pervežimų, čarterinių reisų srityje ir panašiai. Suvedu pirkėjus su pardavėjais. Todėl ir esu šioje šurmulynėje. Renku paskalas: kas ką nori parduoti, kas ką pirkti.

– Ir nedaug džiaugsmo tepatiriate su tais berniukais? – suktai paklausė ji.

– Jūs labai teisi, – pasakė jis. – Geriau nepasakysi.

– Iš Atlantos, – tarė ji grąžindama vizitinę kortelę. – Bet jūsų tartis pietietiška.

Jis kimiai nusijuokė.

– Ne, po velnių, aš ne maištininkas. Tačiau Atlanta yra ta vieta, kur yra pinigai. Aš pats iš Bafalo. Gimiau ten. Bet teko bastytis po visas Jungtines Valstijas. Iš kur jūs, mieloji?

– Iš čia, iš mažo seno Niujorko.

– Rimtai? Ne taip dažnai man tenka sutikti tikrą niujorkietį. Kuo jūs vardu?

– Irena, – atsakė ji.

Jo apartamentai buvo aštuntame aukšte: svetainė, miegamasis, vonios kambarys. Stovėjo pilnas baras ant ratukų, su dviem indais, pilnais ledo. Likeris, vynas, alus. Maišeliai su bulvių traškučiais, dėžutės tešlainių, indeliai pasūdytų riešutų.

– Sveiki atvykę į Leonardo T. Bergdorferio vaišingumo namus, – tarė jis. – Jauskitės kaip namie.

Ji apsidairė galvodama, ar kas nors iš „Karalienės Anos" kavinės ar pilno žmonių lifto juos prisimins. Nutarė, kad neprisimins.

– Visi gėrovai dabar kiurkso bankete, – tarė jis. – Klausosi storaširkio politiko, kuris rėžia kalbą apie aviabilietų kainų kontrolės sumažinimą. Kas nori klausytis to mėšlo?

Paskutiniai žodžiai buvo ištarti su kartėliu. Zo įtarė, kad jo ten nepakvietė.

– Bet viskas baigsis po kokios valandos ir tada atsiras tiek daug mėgėjų išgerti, kad nesuskaičiuosi. Palaukite, Irena. Jūs susirasite daug draugų.

Ji sutriko. Viskas krypsta ne taip, kaip ji planavo.

– Geriau atsisakysiu, – pasakė ji. – Jūs, vaikinai, plepate tik apie verslą. Išgersiu taurę ir eisiu savais keliais.

– Nebūk tokia, mieloji, – prabilo jis šyptelėdamas. – Arba tėtis plekštelės per užpakaliuką. Būk draugiška. Aš pasistengsiu, kad tau patiktų. Nagi... leisk, paimsiu apsiaustą. Išgersime ir pasilinksminsime, kol čia užgrius ta gauja.

Jis pakabino jos apsiaustą spintoje, grįžo prie baro. Tarškino buteliais ir taurėmis atsukęs jai nugarą.

Galėčiau dabar jį sudoroti, pamanė ji. Bet tai... tai nebūtų tai, ko jai reikia.

– Ištekėjusi, brangute? – paklausė jis per petį.

– Išsiskyrusi. O tu, Leni?

– Vis dar viengungis, – pasakė jis eidamas prie jos su gėrimais. – Kam pirkti karvę, kai pienas toks pigus, ar ne?

Ji paėmė iš jo vyno taurę. Nugerdama pasistengė palikti ant briaunos lūpų dažų, kad paskui galėtų atskirti, iš kurios gėrė.

– Kam šitai? – paklausė jis, rodydamas prie užtrauktuko kabantį mažytį švilpuką.

– Jei kartais prireiktų pagalbos, – atsakė ji nervingai šypsodamasi.

– Neatrodai kaip moteris, kuriai būtų reikalinga pagalba, – jis grubiai nusijuokė. – Man – galbūt. Bet ne tau.

Jis patraukė užtrauktuką žemyn iki juosmens. Suknelė prasiskleidė.

– Oho, – jo akys sužibėjo, – nedidelės, bet rinktinės. – Jis suėmė jos riešą ir perskaitė užrašą ant grandinėlės. – Na... kodėl gi ir ne? Eikime į miegamąjį ir susipažinkime, kol esame vieni.

Jis stipriai suėmė ją už alkūnės. Beveik tempte nusitempė į miegamąjį. Paleido, uždarė miegamojo duris. Pastatė savo ir jos taures ant stalelio prie lovos. Pradėjo nusivilkinėti švarką ir liemenę.

– Palauk, Leni, palauk, – tarė Zo. – Kur leki? Gal pirma išgerkim?

– Nėra laiko, – atsakė jis nusirišdamas kaklaryšį. – Tai bus greitukas. Paskui galėsi vaišintis į valias.

Jis greitai nusirengė iki juosmens. Jo kūnas buvo stuomeningas, raumeningas. Jokių riebalų, kaip kad jai pasirodė iš pradžių. Krūtinė, pečiai ir rankos apžėlę plaukais. Jis atsisėdo ant lovos ir ėmė kviesti ją rankos mostais.

– Na, na, – kalbėjo jis. – Negaišk.

Kai ji vis dar dvejojo, jis vėl atsistojo, žengė artyn. Truktelėjo užtrauktuką iki pat apačios. Jos suknelės priekis atsilapojo. Jis apkabino ją, įkišo rankas po suknele, aplink nuogą liemenį. Savo kūnu prisispaudė prie jos.

– Taip, – ėmė sunkiai alsuoti, – taip, man tai patinka.

Jo veidas įsirausė į jos kaklą ir pečius. Ji pajuto jo liežuvį, dantis.

– Palauk, – sušvokštė ji. – Tik minutėlę, Leni. Duok merginai šansą. Man reikia pasiimti rankinę.

Jis atsitraukė įtariai į ją žiūrėdamas.

– Kam?

– Na, – atsakė ji, – moteriški reikalai. Tu nusirenk. Aš užtruksiu tik minutę.

– Na, paskubėk, – suniurzgė jis. – Maniškis jau kaip Vašingtono monumentas. Dėl tavęs stengiasi, mieloji.

Ji išbėgo į svetainę. Iškart pamatė, kad galėtų lengvai pasprukti. Stverk rankinę ir apsiaustą, mauk pro duris. Jis beveik nuogas, neims vytis. Jos ir pėdos bus ataušusios, kol jis susigriebs.

Bet ji norėjo pasilikti, užbaigti tai, ką turėjo padaryti. Jis to nusipelnė. Jai nerimą kėlė laiko stoka, rizika. Jis laukia svečių. Ar spės ji užbaigti savo darbą ir dingti iš kambario, kol jame niekas daugiau nepasirodė?

Tyliai užrakino koridoriaus duris ir užkabino grandinėlę. Miegamajame jis traukė nuo savęs kelnes ir apatinius. Jo penis tvinko, raudonijo. Jis kilo, rodydamas į ją. Gyvas vėzdas. Šlykštus. Jis grasino.

– Tuojau grįšiu! – pasakė ji ir įsmuko į vonios kambarį. Uždarė duris ir pasuko užraktą. Atsilošė į jas nugara sunkiai alsuodama. Užsisegė suknelę, bandė mąstyti, kaip jai elgtis toliau.

– Ateik gi, ateik! – šūkčiojo jis, paklebenęs duris; paskui trinktelėjo į jas kumščiu. – Ką, po velnių, ten taip ilgai darai?

Jai nepavyks jo užliūliuoti, užeiti jam už nugaros. Nebent pirma jam atsiduotų. Bet to neturėjo būti. Tai viską sugadintų. Ji atlenkė peilio geležtę, padėjo peilį ant kriauklės krašto. Išsitraukė iš rankinės dujų balionėlį. Tvirtai suėmė jį dešine ranka.

– Jau einu, Leni, – linksmai šūktelėjo.

Ji atidarė duris kaire ranka. Paskui atlapojo jas vienu truktelėjimu. Jis buvo visai šalia, įkaitęs. Ištiesė į ją rankas.

Ji papurškė jam tiesiai į veidą. Laikė nuspaudusi galvutę, o kai jis žengė atatupstas, neatsiliko nuo jo nė per žingsnį. Kišo šnypščiantį balionėlį prie akių, nosies, burnos.

Jis kosėjo, čiaudėjo, gadino orą. Paskui sulinko. Rankomis užsidengė veidą. Užkliuvo, parkrito aukštielninkas. Burna gaudė orą, kvėpavo užsikosėdamas. Sugniaužtais kumščiais trynė ašarojančias akis. Pasilenkusi ji purškė tol, kol ištuštino visą balionėlį. Paskui puolė atgal į vonią, skubėdama pamirkė šaltame vandenyje rankšluostį. Užsidėjo jį ant nosies ir burnos. Stvėrė peilį, grįžo į miegamąjį.

Jis rangėsi ant grindų, rankomis užsidengęs veidą. Kriuksėjo, inkštė kaip gyvulys. Plaukuota krūtinė konvulsiškai kilnojosi.

Ji pasilenkė virš jo. Smeigė peilį po kairiąja ausimi. Smarkiai patraukė į save. Jo kūnas šoktelėjo. Kraujo fontanas. Ji šastelėjo į šalį, kad jos neaptaškytų. Jo rankos nusviro nuo veido. Vandeningos akys žvelgė į ją ir jai bežiūrint ėmė blaustis.

Ji pradėjo jausti dujų poveikį. Ėmė kosėti ir sunkiai kvėpuoti. Bet dar turėjo jėgų užbaigti ritualą, keliskart smogdama peiliu į nuogas genitalijas, švokšdama pro sukąstus dantis:

– Štai. Štai. Štai.

Paskui išpuolė iš miegamojo, uždarė duris. Kelis kartus giliai įkvėpė gryno oro. Vėl sumirkė popierinį rankšluostį, nusišluostė akis, išsivalė šnerves. Apžiūrėjo rankas, suknelę, kulkšnis, batų padus. Kraujo dėmių nerado. Bet jos dešinė ranka ir peilis buvo kruvini. Ji paleido kriauklėje karštą vandenį. Ėmė plautis kraują. Tik tada pastebėjo, kad peilio geležtė nulūžusi. Trūko gal pusės colio galiuko.

Ji įsispoksojo, įvertindama pavojų. Jeigu nuolauža negulėjo šalia jo ant kilimo, ji užstrigo gerklėje, įsirėžusi į kaulą ar kremzlę. Jai negalima jos ieškoti, negalima jo liesti.

Ji vėl sukruto. Baigė plauti ranką ir peilį. Abu nusausino rankšluosčiu. Įsidėjo rankšluostį, peilį ir tuščią dujų balionėlį į rankinę. Nuėjo į miegamąjį. Oras jau buvo išsivėdinęs.

Leonardas T. Bergdorferis gulėjo savo kraujo klane. Zo apsidairė, bet niekur nepamatė nulūžusios geležtės. Paėmė nuo stalelio prie lovos taurę, išgėrė vyną. Tuščia taurė irgi nukeliavo į rankinę. Šlapiu rankšluosčiu nuvalė vonios durų rankeną ir čiaupą. Tą pat padarė su miegamojo durimis. Svetainėje apsivilko apsiaustą. Atrakino duris, nukabino grandinėlę, kiek pravėrusi žvilgtelėjo į koridorių. Tada nuvalė rankeną ir grandinėlę rankšluosčiu ir įsikišo jį į rankinę. Plačiai pravėrė duris koja, žengė į tuščią koridorių. Koja užtrenkė duris. Tebelaukė žemyn važiuojančio lifto, kai kylantis aukštyn sustojo aštuntame aukšte. Iš jo išgriuvo penki vyrai – juokdamiesi, rėkaudami, stumčiodami vienas kitą. Vyrai tokie fiziškai grubūs. Nė nežvilgtelėję jos pusėn, jie šūkaliodami patraukė koridoriumi. Sustojo prie Bergdorferio kambario durų. Vienas ėmė belstis.

Tą akimirką Zo liftas sustojo aštuntame aukšte, durys atsidarė ir Zo nuvažiavo.

6

Balandžio 18-osios vakare, kai Zo Koler siurbčiojo baltą vyną Hario Kurnico vakarėlyje „Chez Ronald“ viešbutyje Rytų 48-ojoje gatvėje, Edvardas Delanis už kokio kvartalo „Bull & Bear“ restorane vakarieniavo su reporteriu Tomu Hendriu.

Hendris buvo lieknas, dabitiškas ištįsėlis, iš pažiūros jaunesnis už savo keturiasdešimt devynerius metus. Jo kostiumai visada būdavo nepriekaištingai išlyginti, batai nublizginti, marškiniai sniego baltumo. Jis buvo vienas iš nedaugelio Delanio pažįstamų, mokėjusių stilingai dėvėti liemenes. Jo gyvenimo vidinę įtampą išdavė tik iki panagių nukramtyti nagai ir įprotis krumpliu braukti per viršutinę lūpą – atavizmas, likęs iš tų dienų, kai jis puikavosi kavalieriškais ūsais.

– Sąskaitą apmoki tu? – paklausė jis pasirodęs.

– Žinoma.

– Tada, – tarė Hendris, – aš imu dvigubą porciją „Tanqueray“ martinio su citrina, jautienos kepsnį ir indelį salotų.

– Nematau, kam turėčiau prieštarauti, – tarė Delanis ir pasakė greta stovinčiam padavėjui: – Tas pats užsakymas du kartus.

Reporteris priekaištingai žvilgtelėjo į šefą.

– Dieve, tu nesikeiti, nepasenai nė viena diena. Ką padarei – pardavei sielą velniui?

– Panašiai, – atsakė Delanis. – Tiesą sakant, aš jau gimiau senas.

– Tikiu, – tarė Hendris, uždėjo alkūnes ant stalo ir patrynė rankomis veidą.

– Sunki diena? – paklausė šefas.

– Įprastas mėšlas. Žinai, aš vis labiau linkstu manyti, kad niekad neatsitinka nieko naujo. Turiu galvoje tai, kad, va, paimi kokių penkiasdešimties ar aštuoniasdešimties metų senumo laikraštį ir viską ten randi: skurdas, badas, karai, nelaimingi atsitikimai, žemės drebėjimai, politikų korupcija, nusikaltimai ir taip toliau. Niekas nesikeičia.

– Taigi nesikeičia. Visai ne. Galbūt tik forma, o žmonės tokie pat.

– Štai tas „Ripper" viešbutis, – tęsė Hendris. – Juk tai Semo sūnaus scenarijaus pasikartojimas, ar ne?

Tą akimirką pasirodė padavėjas su gėrimais, išgelbėjęs Delanį nuo atsakymo.

Jautienos kepsnį užsigėrė alumi, o paskui prie kavos užsisakė armanjako. Tada atsilošė, ir Delanis paėmė Hendrio pasiūlytą cigaretę. Nerangiai ją rūkė matydamas, kaip reporteris pašaipiai į jį žiūri.

– Pripratęs prie cigarų, – paaiškino. – Man tą prakeiktą cigaretę norisi žiaumoti.

Jie užsisakė dar po puodelį kavos ir sėdėjo žiūrėdami vienas į kitą.

– Turi man ką nors? – pagaliau paklausė Hendris.

– Įvykį? – paklausė Delanis. – Naujieną? Sensaciją? – Jis nusijuokė. – Ne, nieko panašaus, nieko, iš ko turėtum naudos.

– Apie tai spręsiu aš.

– Galiu tik duoti šiokią tokią užuominą, – tarė šefas. –

Visokiausiomis veikiančiomis valdžiomis nepatenkintiems ne prie širdies leitenantas Slavinas.

– Ar jo kėdė braška?

– O ne, jeigu jo neišspirs iš jos. Bet tikriausiai užspirs dar aukščiau.

– Patikrinsiu. Dar kas nors?

Delanis pamąstė, kiek galima atskleisti, kokią kainą galima sumokėti už bendradarbiavimą, kurio jam reikėjo.

– Paskutinė žmogžudystė... – prabilo jis, – Džeromas Ešlis...

– Na, kas apie jį?

– Ešlio kambaryje viešbutyje jie rado nailoninių plaukų.

– Tai kas? Jau pranešė, kad žudikas dėvi juodo nailono peruką.

– Pastarieji nailoniniai plaukai buvo šviesiai rausvi.

Reporteris sumirksėjo.

– Kalės vaikas, – lėtai nutęsė, – jis pakeitė peruką.

– Teisingai, – linktelėjo Delanis. – Ir vėl gali pakeisti – rudu, raudonu, purpuriniu, žaliu, bet kokia sumauta vaivorykštės spalva. Štai kodėl buvo nutylėta apie šviesiai rausvus plaukus. Gal žudikas nekeis peruko, jeigu apie tai neparašys laikraščiai ir nepraneš televizija.

– Galbūt, – abejodamas tarė Hendris. – Dar kas nors?

– Kol kas viskas.

– Trupinėliai, – atsiduso reporteris. – Na gerai, pasiklausykim apie tą tyrimą.

Edvardas Delanis iš vidinės švarko kišenės ištraukė sulenktą popieriaus lapą ir padavė jam per stalą. Tomas Hendris užsidėjo sunkius akinius raginiais rėmeliais. Perskaitė. Perskaitė dar kartą. Paskui pakėlė galvą ir įbedė akis į šefą.

– Sakai, tai turi kažką bendro su viešbutiniu žudiku?

– Galėtų turėti.

Reporteris nenuleido nuo jo akių. Paskui tarė:

– Tu išėjai iš proto, – išpoškino. – Ar žinai tai?

– Gal ir išėjau, – taikiai pasakė Delanis.

– Tu tikrai galvoji?..

Delanis gūžtelėjo pečiais.

– Viešpatie! – pasibaisėjęs tarė Hendris. – Čia tai bent bus medžiagėlė. Na, jeigu tavo sumanymas buvo, kad aš užkibčiau, jis pavyko. Aš gausiu tau tą medžiagą.

– Kada?

– Duok man nors savaitę.

– Savaitė man tinka.

– Jei turėsiu anksčiau, pranešiu.

– Man reikia visų skaičių. Procentų. Proporcijų.

– Gerai gerai, – piktai burbtelėjo reporteris. – Žinau, ko nori, nereikia visko vardinti. Bet jeigu viskas išdegs, – medžiagą gaunu aš. Sutinki?

Delanis linktelėjo, apmokėjo sąskaitą, ir abu vyrai atsistojo.

– Taurelę prie baro, kad kelias nedulkėtų?

– Žinoma, – sutiko reporteris, – bet ar žmona tavęs nepasiges?

– Ji šiandien vakariniuose kursuose.

– O! Kokiuose?

– Asmenybės ugdymo.

– Va tai tau, va tai tau, – pasakė Hendris.

Jis dar kartą peržiūrėjo trijų aukų dosjė. Buvo įsitikinęs, kad yra kažkas, kažkoks bendras siūlo galas, kurio jis negali užčiuopti.

Paskui numojo ranka ir ėmėsi viešbučių, kuriuose įvyko nusikaltimai, manydamas, kad ras bendrą vardiklį. Bet trys viešbučiai turėjo skirtingus savininkus, buvo niekuo neišsiskiriantys iš kitų Manheteno centro viešbučių, neturintys nieko, dėl ko būtų galima tikėtis nusikaltėlio keršto.

Paskui dar kartą įvertino laiką, kada buvo įvykdytos žmogžudystės. Pirmoji – penktadienį, antroji – ketvirtadienį, trečioji – trečiadienį. Atrodė, kad čia esama kažkokios atvirkštinės proporcijos, kurios priežasties Delanis negalėjo suvokti. Bet jeigu ketvirtąją auką nužudys antradienį, apie tai bus verta pagalvoti.

Jis nė akimirkos neabejojo, kad ketvirtoji žmogžudystė bus. Ir niršo, kad negali užkirsti jai kelio.

Seržantas Abneris Bunas skambino reguliariai, du ar tris kartus per savaitę. Tai iš jo Delanis sužinojo apie rausvus nailoninius plaukus, rastus ant kilimo trečiosios aukos kambaryje. Dar nebuvo apsispręsta, ar atskleisti šią naujieną žiniasklaidai.

Dar Bunas pasakė, kad kruvini pėdsakai ant Džeromo Ešlio kilimo patvirtino, jog žudiko ūgis 5, 5–5, 7 pėdos. Nepavyko nustatyti, ar pėdsakai vyro, ar moters.

Seržantas pranešė, kad randai ant Ešlio rankų likę nuo nudegimo, kai užsiliepsnojo riebaluota dujinė viryklė. Bunas nemanė, kad tai galėtų turėti ką nors bendro su žmogžudyste, ir šefas sutiko su juo.

Pagaliau nieko nedavė ir teorija, kad trys nužudytieji tapo aukomis įpykusio darbuotojo, kadaise atleisto iš darbo. Tiesiog nebuvo regimų sąsajų tarp Pulerio, Volhaimo ir Ešlio.

– Vadinasi, vėl esame ties nuliu, – atsiduso Bunas. – Mes vis dar kiekvieną vakarą siunčiame į miesto centrą agentus, o Slavinas gaudo visus pedikus, patekusius į policijos sąrašus ar kada nors matytus su perukais. Bet iš viso to šnipštas. Kyla kokių nors minčių, šefe?

– Ne. Ne dabar.

– Ne dabar? – susidomėjo seržantas. – Ar tai reiškia, kad vėliau gal ką nors turėsite? Po kurio laiko?

Delanis nenorėjo sužadinti tuščių vilčių. Bet ir nenorėjo palikti Buno juodoje neviltyje.

– Na... galbūt, – atsargiai tarė jis. – Labai menka tikimybė.

– Šefe, tokioje padėtyje mes imsim viską, net patį beprotiškiausią variantą. Kada žinosite?

– Maždaug po dviejų savaičių. – Paskui, norėdamas pakeisti temą, pridūrė: – Tikriausiai netrūksta patarimų ir prisipažįstančiųjų?

– Nepatikėsite, – sudejavo seržantas. – Mums net paštu atsiuntė keturis juodo nailono perukus su rašteliais: „Viešbutinis žudikas". Bet, ticsą sakant, jeigu neleistume laiko vaikščiodami klystkeliais, neturėtume ką daryti. Esam užspeisti į kampą.

Delanis vėl grįžo prie savo dosjė. Ir pagaliau pamatė tai, ko nematė anksčiau. Tai, ko niekas nepamatė. Tai nebuvo ryšys, siejąs tris aukas, bendras faktorius. To vis dar nebuvo.

Bet buvo kažkas ne mažesnės svarbos. Bent jau galėjo būti, jo manymu. Jis dukart pasitikrino savo kalendoriuje, paskui nuėjo į svetainę dirstelėti į vieną iš žmonos knygų.

Kai grįžo į savo kambarį, jo veidas buvo ištįsęs. Greičiau grimasa negu šypsena, ir kai jis rūpestingai užsirašė atradimą, staiga pajuto, kad niūniuoja.

Galvojo, ar verta paskambinti seržantui Bunui ir perspėti jį. Paskui nusprendė, kad jam bus užduota per daug klausimų. Klausimų, į kuriuos jis neturi atsakymų.

Tomas Hendris paskambino ankstų balandžio 28-osios rytą.

– Turiu skaičius, kurių tau reikia, – pasakė jis.

Jo balse neskambėjo nei „taip", nei „ne". Delanis jautė pagundą tiesiai šviesiai paklausti. Bet nutylėjo. Suvokė, kad

dėl kažkokios priežasties jis negali analizuoti, labiau bijo „taip“ negu „ne“.

– Puiku, – atsakė jis kiek galėdamas nuoširdžiau.

– Neturėjau laiko visko sudėlioti, – tęsė Hendris. – Jokios kompiliacijos, jokių apibendrinimų. Turėsi pats pasidaryti išvadas.

– Taip ir bus, – atsakė Delanis. – Ačiū, Hendri. Dėkoju už pagalbą.

– Istorija mano, – priminė jam reporteris.

Šefas susimąstė, ką tai galėtų reikšti. Ar tai istorija? Gal tik dar viena užuomina į visiškai kitokį sprendimą?

– Taip, istorija tavo, – sutiko jis. – Kada ir kur aš gausiu rezultatus?

Akimirka tylos. Paskui:

– Ką pasakysi apie Centrinę stotį? Dvyliktą trisdešimt, informacijos būdelė centrinėje salėje.

– O gal apleistas Vest Saido molas vidurnaktį? – atšovė Delanis.

Reporteris nusijuokė.

– Ne, – tarė jis. – Jokių špagos ir apsiausto išdaigų. Turiu važiuoti traukiniu ir tiesiog ten būsiu. Centrinė stotis patogiausia vieta.

– Tebūnie, – atsakė Delanis. – Pusę pirmos.

Kaip visada, jis atėjo anksčiau ir pavaikštinėjo po salę. Leido laiką bandydamas atpažinti budinčius policininkus civiliniais drabužiais ir savo verslu užimtus sukčius.

Pažino senų laikų virtuozą apgaviką, Skersvėjį Vilį, pagarsėjusį išradimu, kurį jis vadino Stvėriku. Tai buvo didokas juodas lagaminas. Bet jis neturėjo dugno ir, žinoma, buvo tuščias.

Skersvėjis Vilis išsirinkdavo keliautoją su lagaminėliu, mažesniu už Stvėriką, geriausiai rudą, melsvą ar margo rašto odos. Keliautojas turėdavo būti įnikęs į knygą, traukinių

tvarkaraštį ar laikraštį ir nežiūrėti į savo bagažą. Vilis prieidavo, uždėdavo savo išradimą ant išsirinkto grobio ir paspausdavo rankenoje įtaisytą svirtelę. Stvėrikas švelniai susispausdavo ir įkalindavo viduje esantį lagaminėlį. Vilis pakeldavo jį, paėjėdavo kelis žingsnius ir sustodavo skaitydamas savo laikraštį. Vilis niekada nebėgdavo.

Kai žmogus pamatydavo, kad dingo jo lagaminėlis, puldavo šen, puldavo ten jo ieškodamas. Vilis tik žvilgtelėdavo į jį. Jis atrodydavo kaip padorus pilietis, ir jo lagaminas buvo juodas, o ne mėlynas, rusvas ar margo rašto. Kai sąmyšis nurimdavo, sukčius ramiai pasišalindavo.

Šefas priėjo prie Skersvėjo Vilio, kurio akys lakstė po salę pro neva skaitomo laikraščio viršų.

– Sveikas, Vili, – tyliai tarė jis.

Gudruolis pakėlė akis.

– Atsiprašau, pone, jūs tikriausiai apsirikote. Aš esu... – tada jo akys išsiplėtė. – Delanis! Po paraliais!

Jis atkišo ranką, kurią Delanis mielai paspaudė.

– O, aš jau pensijoje.

– Džiaugiuosi.

– Važiuoju į Bostoną aplankyti dukters. Ji ištekėjusi, žinote, turi tris vaikus, ir aš pamaniau...

– Uhu, – pasakė Delanis.

Jis greitai pasilenkė ir vienu pirštu pakėlė Vilio Stvėriką. Pasiūbavo.

– Keliauji be daiktų, Vili? – nusijuokė jis ir pastatė lagaminą ant grindų. – Ar ne per senas šitam žaidimui, ką?

– Tai faktas, – atsakė jis. – Jeigu ne žirgų lenktynės, dabar leisčiau laiką Floridoje žaisdamas kėgliais. Girdėjau, išėjote į pensiją, šefe?

– Tai tiesa, Vili.

– Na, ką gi, – mąsliai tarė Vilis. – Ko gero, trauksiu į Pensilvanijos stotį. Galiu aplankyti kitą dukrą Baltimorėje.

– Gera mintis, – tarė Delanis šypsodamasis.

Jie dar kartą paspaudė rankas, ir šefas žiūrėjo, kaip nenaudėlis nueina. Norėjo, kad visi nenaudėliai būtų panašūs į Skersvėjį Vilį. Senas piratas nekentė smurto ne mažiau už savo aukas.

Paskui pamatė Tomą Hendrį, greitu žingsniu artėjantį prie jo. Reporteris rankoje nešėsi gerokai aptrintą plastikinį krepšį.

– Man patinka tavo nešulys, – tarė Delanis, kai Hendris priėjo.

– Jis tavo, – atsakė šis, paduodamas krepšį. – Kokie penki svarai fotokopijų. Yra įdomių dalykėlių.

– Tikrai?

Hendris žvilgtelėjo į didįjį laikrodį.

– Turiu bėgti, – tarė. – Gali ir nepatikėti, bet skubu į Maunt Vernoną imti interviu iš pranašės, kuri teigia mačiusi viešbutinį žudiką sapne. Jis šešių pėdų ir šešių colių ūgio vienaakis juodaodis, su mandžiūriškais ūsais ir angliškų akcentu.

– Skamba kaip rimtas įkaltis, – tarė Delanis.

– Rengiame interviu su visais mediumais ir aiškiaregiais, kurie mano žiną, kaip atrodo viešbutinis žudikas.

– Ir visų jų nuomonės skiriasi, – pasakė Delanis.

– Taigi, – gūžtelėjo pečiais reporteris. – Na, turiu skubėti į traukinį. – Jis padvejojo, paskui atsisuko ir parodė ranka į krepšį. – Pranešk, kai nuspręsi, ką su visu tuo daryti.

– Būtinai, – linktelėjo Delanis. – Dar kartą ačiū.

Jis žiūrėjo, kaip Hendris greitai nužingsniuoja, paskui pakėlė krepšį ir pasuko prie išėjimo. Labai nemėgo nešioti nešulių, ypač krautuvinių krepšių. Manė, kad tai liekana tų laikų, kai dar buvo policininkas: baimė būti užpultam, kai rankos užimtos.

Buvo vaiski, vėjuota pavasario diena, pakankamai vėsi jo gelsvam gabardino apsiaustui, didžiulei palapinei, kuri plaikstėsi apie kojas. Stabtelėjo, tvirčiau užsismaukė skrybėlę ir vėl nužingsniavo Vanderbilto gatve Parko aveniu link.

Ryžtingai stengėsi negalvoti apie tai, ką nešasi ir kiek tai galėtų būti svarbu. Bandė vien džiaugtis gražia diena. Ir miestu.

Tai buvo jo miestas. Jis čia gimė, gyveno visą gyvenimą. Išvažiuodamas iš jo visada tarėsi kažką prarandąs, grįždamas visada juto, kad grįžta namo. Tai buvo jo nuolatinė gyvenamoji vieta, kaip ir jo raudonų plytų namas. Niujorkiečiai buvo jo šeimos nariai, tarsi žmona ir vaikai.

Jis matė visą miestą kaip ant delno. Nelaikė jo rojumi, bet jis jo ir negąsdino. Žinojo, kur jo šlovė ir kokios graužia ligos. Jis priėmė jo grožį ir bjaurastį, jo smurtą ir taiką. Suprato jo nuotaikas ir svajas. Jautė padėką už tai, kad miestas niekada nebūdavo nuobodus.

Štai jis žingsniuoja Parko aveniu, saulei blykčiojant stiklo sienose, vėliavoms plazdant, vyrams ir moterims zujant susirūpinusiais veidais. Jis juto demonišką miesto ritmą, jo priverstinį greitį ir pasikeitimus. Niujorkas visada kažkur keliavo ir niekada negrįždavo.

Miestas prarydavo žmogaus asmenybę, išdaužd avo pasipūtimą, leisdavo svajonėms skrajoti tik akimirką prieš nutrenkdamas jas ant žemės. Niujorkas buvo didysis lygintojas. Gimimas, gyvenimas, mirtis reiškė ne daugiau už užtaisytą gatvės duobę ar eilėraštį. Jis tiesiog *buvo čia,* o tu galėjai eiti velniop.

Jeigu būtų kitaip, Edvardui Delaniui tai būtų nepatikę.

Jis sąmoningai nebuvo nusprendęs pėsčias eiti namo, bet kirsdamas vieną kvartalą, paskui kitą, negalėjo atsisakyti šito malonumo. Godžiai dairėsi aplink, ganydamas akis. Dar

niekad jam miestas neatrodė toks švytintis ir sklidinas pilnatvės. Ėmė toks jaudulys, tarsi būtum pasiekęs tikslą, įkopdamas į viršukalnę.

O moterys! Koks džiaugsmas. Vyrai vilkėjo drabužiais, moterys – kostiumais. Štai jos: sukasi sūkuryje, žibančios, vėjo nurausvintais skruostais, besidraikančiais it liepsnos liežuviai plaukais. Monika vadino jį nukvakusiu seniu, toks jis ir buvo. Bet, o Dieve, dar pakankamai jaunas, kad galėtų įvertinti moteris.

Jis šypsojosi joms visoms, nuo mergaičiukių iki senučių. Negalėjo įsivaizduoti pasaulio be jų, ir dėkojo likimui už laimę turėti Barbarą, o paskui Moniką. Koks neteisingas gyvenimas būtų be jų meilės.

Žengdamas lengvu žingsniu, jis ėjo per miesto centrą, tiesiai per šlovingą moterų paradą! Štai princesė, ne ką vyresnė už jo podukrą Silviją. Aukšta, pritrenkianti gražuolė su linininiais plaukais beveik iki juosmens. Veidas neaptemdytas amžiaus, kūnas lankstus ir tvirtas it plieno styga.

Ji žengė tiesiai prie jo ir sustojo, užtverdama kelią. Pažiūrėjo į jį su švelnia, kerinčia šypsena.

– Nori pasidulkinti, tėtuši?

Jis taip susierzino, kad jam neužteko sąmojaus atsikirsti. Perėjo į kitą gatvės pusę, dabar jau dramblindamas, sunkiai statydamas kojas su sunkiais auliniais batais. Pavargęs įsiropštė į pirmą pasitaikiusį tuščią taksi ir nuvažiavo tiesiai namo, spausdamas rankomis „Bloomingdale's" krautuvinį krepšį.

Netrukus jis atgavo pusiausvyrą. Liūdnai šypsodamasis pripažino sau, kad susitikimas su jauna prostitute, – tai tipiškas miesto įprotis šliūkštelėti kibirą šalto vandens tiesiai į veidą kilnioms svajonėms ir romantiškiems troškimams.

Palinkęs virš kriauklės suvalgė sumuštinį su šalta sūdyta jautiena ir vokiškomis bulvių salotomis ant krapais paska-

nintos ruginės duonos. Išgėrė skardinę alaus. Atgavęs ryžtą, paėmė Hendrio popierius, nuėjo į kabinetą ir sėdo prie darbo.

Per vakarienę paklausė Monikos, ką ši ketina veikti vakare. Ji nusišypsojo ir uždėjo savo ranką ant jo delno.

– Aš tave buvau visai pamiršusi, – tarė ji.

– Tu nebuvai manęs pamiršusi, – pasakė jis, nors manė, kad buvo.

– Na, šiandien būsiu namuose.

– Gerai, – pasakė jis. – Aš noriu su tavim pasikalbėti. Ilgai.

– Oi! – pasakė žmona, – skamba labai rimtai. Ar aš atleidžiama iš darbo?

– Nieko panašaus, – nusijuokė jis. – Noriu tik apie šį bei tą pasitarti. Sužinoti tavo nuomonę.

– Ar sužinojęs mano nuomonę, pakeisi savąją?

– Ne.

Delanių svetainė buvo didelis, aukštomis lubomis kambarys, su dideliu be papuošimų židiniu ir knygų lentyna per visą galinę sieną, juosiančia duris į jo kabinetą. Kambario niūrumą gelbėjo linksmo stiliaus baldai.

Tai buvo eklektiška kolekcija, daugiau surinkta negu atrinkta. Čipendeilas greta Šeikerių stiliaus, Viktorijos epocha sugyveno su *Art Deco*. Tai buvo draugiškas kambarys, su subtiliai laiko numintu persišku kilimu. Viską buvo užklojusi ilgo naudojimo ir rūpestingos priežiūros patina. Užuolaidos ir baldų apmušalai šiltų spalvų, bet ne šviesūs. Patogumas sukūrė savo stilių; kambarys buvo prisirpęs gyvenimui. Nieko čia nebuvo parodai; sudėvėjimas nebuvo slepiamas.

Delanio sostas buvo didelė kėdė su aukšta atkalte, apmušta butelio žalumo oda ir papuošta žalvarinėmis vinutėmis. Monikos krėslas buvo gležnesnis, bet irgi ne pirmos

jaunystės; aptrauktas gėlėtu brokatu, iškentusiu seniai nebesančio katino nagus.

Kambaryje buvo pilna didelių peleninių, įrėmintų nuotraukų, kelios statulėlės, kitokių niekučių, didelė pintinė su žieminė kolekcija kačiukų, sudžiovintų pelkės žolių ir eukalipto šakelių.

Ant sienų kabojo tapybos darbai, piešiniai, plakatai, graviūros, žemėlapiai – skirtingi, kaip ir baldai. Nė vienų vienodų rėmų, niekas nieko neužgožia, viskas dvelkia slėpiningumu. Ir čia visada atsirasdavo vietos naujam daiktui. Paroda kilo iki pat lubų karnizo.

Tą vakarą, jiems pavalgius vakarienę, suplovus indus, Monika atsisėdo į savo krėslą, užsidėjo akinius. Paėmė virbalus ir afganiškos vilnos skarą, kurią mezgė jau kelis mėnesius. Delanis atsinešė savo dosjė ir Hendrio popierius. Jis nubloškė popierių krūvą šalia savo kėdės.

– Kas tai? – paklausė Monika.

– Tai, apie ką aš ir noriu pasikalbėti. Noriu ant tavęs išbandyti teoriją.

– Apie viešbutinį žudiką?

– Taip. Tau tai nesugadins nuotaikos?

– Ne, nesugadins. Bet man atrodo, kad kaip išėjęs į pensiją policininkas tu rodai pernelyg didelį susidomėjimą.

– Tiesiog bandau padėti Abneriui Bunui, – paprieštaravo jis. – Ši byla jam labai svarbi.

– Uhu, – pasakė ji žiūrėdama į jį per akinių viršų. – Na... paklausykim.

– Kai pirmoji auka, Džordžas T. Puleris, buvo rastas su perpjauta gerkle „Grand Park" viešbutyje, vyrai, tyrę bylą, priskyrė ją prostitutei. Buvo visi požymiai: verslininkas iš kito miesto atvyksta į konferenciją, išgeria kelias taureles, susiranda kekšę gatvėje ar bare. Nusiveda ją į savo kambarį viešbutyje. Gal jis nesumoka, kiek prašomas, gal užsimano

ko nors smagesnio arba nustveria ją už rankos, kai ji lenda į jo piniginę. Maža kas. Na, jie ima grumtis, ir ji jį nužudo. Tai yra buvę šimtus kartų.

– Tikriausiai, – atsiduso Monika.

– Be abejo. Tik nebuvo jokių grumtynių pėdsakų. Ir niekas nepavogta. Prostitutė būtų bent nudžiovusi grynuosius pinigus, jei ne brangenybes, kreditines korteles ir taip toliau.

– Galbūt jai pakišo narkotikų ar kokių vaistų?

– Ir ji po to rūpestingai nuvalė pirštų atspaudus? Nelabai tikėtina. Ypač po antrojo nužudymo kovo mėnesį. Vaikinas vardu Frederikas Volhaimas. „Pierce" viešbutyje. Perpjauta gerklė. Jokių grumtynių pėdsakų. Niekas nepavogta.

– Laikraščiai rašė, kad aukos buvo sumaitotos, – tyliai pasakė Monika.

– Taip, – dusliai tarė Delanis. – Dūriai į genitalijas. Daugybė. Kai jie buvo mirę ar bemirštą.

Žmona tylėjo.

– Buvo aptikti juodo nailono plaukai, – tęsė Delanis. – Iš peruko. Dabar prostitutės varianto jau atsisakyta ir nuspręsta, kad tai homoseksualisto darbas, galbūt transvestito.

– Moterys irgi dėvi perukus. Dažniau negu vyrai.

– Aišku, kad taip. Be to, panaudotas ginklas – nedidelis, greičiausiai lenktinis peilis, yra moteriškas ginklas. Tai irgi rodo ten buvus moterį, bet policininkai eina pramintu keliu. Nusikaltimų istorijoje nėra buvę moters psichopatės atvejo, kai renkamasi aukas atsitiktinai ir žudoma be jokios regimos priežasties. Daugybė mėsininkų vyrų, bet nė vienos moters.

– Bet kodėl tai turi būti homoseksualistas? Kodėl ne šiaip vyras?

– Todėl, kad aukos buvo nuogos. Taigi leitenantas Slavinas ėmė taršyti gėjus, šukuodamas jų barus, čiupdamas tuos, kurie jau buvo nusikaltę. Rezultatas – nulis. Po trečiosios

žmogžudystės buvo išaiškinta, kad žudiko ūgis – 5, 5–5, 7 pėdos. Tai gali būti neaukštas vyras.

– Arba aukšta moteris.

– Taip. Rimtų įkalčių vis tiek nėra. Bet ir toliau medžiojamas žudikas vyras.

Ji vėl pažiūrėjo į jį.

– Bet tu manai, kad tai moteris?

– Taip, manau.

– Prostitutė?

– Ne. Psichopatiška moteris. Žudanti iš beprotiškų paskatų, kurių gal ir pati nesuvokia. Bet ji yra priversta žudyti.

– Aš tuo netikiu, – tvirtai tarė Monika.

– Kodėl?

– Moteris negalėtų šito padaryti.

Jis tikėjosi subjektyvių atsakymų ir buvo davęs sau žodį neprarasti savitvardos. Turėjo paruošęs atsakymą:

– Ar nori pasakyti, kad moteris nesutverta tokiam kruvinam smurtui?

– Teisingai. Vieną kartą – gal. Nužudymas iš aistros. Iš pavydo, kerštо ar neapykantos. Bet tik ne keli nepažįstamieji be jokios priežasties.

– Prieš kelias savaites mes kalbėjomės apie smurtą prieš vaikus. Tu sutikai, kad pusėje atvejų, o gal ir daugiau, agresijos griebiasi motinos. Kiša vaiko ranką į atvirą ugnį, meta kūdikį į verdantį vandenį.

– Edvardai, tai visai kas kita!

– Kas kita? Kur čia yra nusikaltimas iš aistros? Kur čia yra pavydo, kerštо, neapykantos motyvai?

– Moteris, kuri griebiasi smurto prieš vaiką, yra veikiama didžiulio spaudimo. Greičiausiai ją irgi engė, kai ji buvo vaikas. Dabar ji užrakinta pasaulyje be jokios vilties. Iš jos padarė darbinį gyvulį. Vargšas vaikas yra artimiausias taikinys. Ji negali laikyti savo vyro rankos virš liepsnos,

kaip kad norėtų, todėl visą savo sielvartą ir nusivylimą išlieja ant vaiko.

Delanis kriuktelėjo.

– Labai sklandus paaiškinimas, bet vargu ar jis pateisina vaikų luošinimą. Bet minutėlę pamiršk motyvus. Šią akimirką motyvai manęs nedomina. Noriu tik įtikinti tave, kad moterys sugeba vykdyti beatodairiško, kruvino smurto aktus taip pat, kaip ir vyrai.

Ji tylėjo sterblėje suspaudusi virbalus ir vilną. Jos suspaustos lūpos pabalo, veido bruožai įsitempė. Delanis gerai pažinojo šitą išraišką, bet drąsiai ėjo pirmyn.

– Tu žinai istoriją, – tarė jis. – Moterys ne visada buvo pažemintos, kuklios, švelnios, moteriškos būtybės, kokiomis jas padarė menas ir literatūra. Jos buvo kareiviais, tikromis kovotojomis, žiauriais ir negailestingais priešais daugelyje genčių ir tautų. Taip ir iki šiolei tebėra daug kur pasaulyje. Blogiausia lemtis, galėjusi ištikti į nelaisvę pakliuvusį karį, – kai jis buvo atiduodamas nugalėtojų moterims. Apie jo likimo smulkmenas nenoriu kalbėti.

– Tai ką tu nori pasakyti? – nukirto ji.

– Kad moteryse nėra nieko įgimto, nieko tokio jų genuose ar instinktuose, kas neleistų joms tapti žiauriomis nepažįstamų žmonių žudikėmis, jeigu jas prie to priveda, jeigu jos tampa aukomis troškimų ir vilionių, kurių nesugeba kontroliuoti. Tiesą sakant, manau, kad jos labiau linkusios į smurtą už vyrus.

– Tai drąsiausia seksistinė pastaba, kokią man teko girdėti.

– Seksistinė? – Jis trumpai nusijuokė. – Galvojau, ar ilgai reikės laukti, kol tu prie to prieisi. Kelio nervo reakcija. Bet kokia nuomonė, kad moterys gali būti bent kiek netobulos, sulaukia pasmerkimo kaip „seksistinė“. Ar nori pasakyti, kad moterys tikrai yra romios, išauklėtos, silpnos Galatėjos,

kurias, kaip tu visada tvirtinai, vyrai sukūrė prietarais ir diskriminacija?

– Aš nesakau nieko panašaus. Moterys neatskleidė visų savo galimybių dėl vyrų požiūrio į jas. Bet tose neatskleistose galimybėse nėra vietos serijinėms žmogžudystėms. Moterys galėjo tą daryti visą laiką, bet to nedarė. Pats sakei, kaip tik todėl policininkai ieško viešbutinio žudiko vyro. Nes nėra precedento, kad moterys būtų padariusios tokių nusikaltimų.

Jis susimąstęs pažiūrėjo į ją, pridėjęs pirštą prie lūpų.

– Man ką tik šovė į galvą beprotiška mintis, – pasakė jis. – Tai neturi nieko bendra su tuo, apie ką kalbamės, bet gal vyrai laikė moteris pajungę todėl, kad jų bijojo. Jautė fizišką baimę. Galbūt tai buvo savisaugos instinktas.

– Tu esi neįmanomas! – sušuko ji.

– Galbūt, – gūžtelėjo jis pečiais. – Bet grįžkime prie mano minties: ar tu sutinki, kad moterys turi emocinių ir fizinių galimybių tapti serijinėmis žudikėmis? Kad moters psichikoje nėra nieko, kas to neleistų? Yra buvę daug moterų, kurios žudė ne vieną kartą, dažniausiai iš godumo, ir jos visada pažinojo savo aukas. Dabar aš prašau tavęs žengti vieną žingsnį į šalį ir pripažinti, kad moterys galėtų žudyti nepažįstamuosius be regimos priežasties.

– Ne, – tvirtai nukirto ji, – aš netikiu, kad jos tai galėtų. Pats sakei, kad tokio precedento nėra. Nėra Semo dukterų.

– Teisingai, – sutiko jis. – Statistika tam prieštarauja. Štai kodėl šiuo metu Slavinas ir Bunas su visais savo vyrais medžioja viešbutinį žudiką vyrą. Bet aš manau, kad jie klysta.

– Tik todėl, kad tau atrodo, jog moterys sugeba daryti tokius nusikaltimus?

– Ir tai, ir moteriškas žmogžudysčių įrankis, grumtynių pėdsakų nebuvimas, ir faktas, kad nuogos aukos buvo hete-

roseksualios, ir didelis perukas, ir apskaičiuotas žudiko ūgis. Ir dar kažkas.

– Kas gi? – paklausė ji įtariai.

– Vienas iš dalykų, kurį aš patikrinau, kai Bunas pranešė man apie pirmąsias dvi žmogžudystes, buvo mėnesio dienos. Maniau, kad gali būti sąsaja su pilnatimi. Žinai, kad nusikaltimų kreivė šokteli aukštyn per mėnulio pilnatį.

– Ar buvo sąsaja?

– Ne. Neturėjo jos ir trečioji žmogžudystė. Tada aš pasižiūrėjau į intervalus tarp trijų žmogžudysčių. Dvidešimt šešios dienos tarp pirmosios ir antrosios bei tarp antrosios ir trečiosios. Ar tau tai nieko nesako?

Ji tylėjo.

– Žinoma, kad sako, – švelniai tarė jis. – Dvidešimt šešios dienos yra vidutinis moters menstruacinis periodas. Patikrinau tai tavo ginekologijos vadovėlyje.

– Viešpatie, Edvardai, ir tai tu vadini įkalčiu?

– Pats savaime tai nėra įkaltis. Bet sudėjus visa kita, šis bei tas pradeda ryškėti: psichopatiška moteris, kurią į nusikaltimą pastūmėja jos mėnesinės.

– Bet žudyti nepažįstamus vyrus? Aš tuo netikiu. Ir tu sakai, kad suvestinės prieštarauja tokiai versijai.

– Palauk, – tarė jis, – tai dar ne viskas.

Jis pasilenkė, pakėlė nuo grindų pluoštą popierių, sukrovė juos ant kelių. Užsidėjo skaitymui skirtus akinius ir ėmė versti lapus.

– Tai gali kiek užtrukti, – tarė jis pakėlęs į ją akis. – Gal norėtum ko išgerti?

– Ačiū, nenoriu, – šaltai atsakė ji.

Jis linktelėjo ir toliau vertė lapus, kol surado tą, kurio ieškojo.

– Statistika byloja prieš tokią versiją, – sutiko jis. – Aš tai pripažįstu. Slavinas elgiasi teisingai, kai ieškodamas žudiko

vyro eina pramintu taku. Bet man kilo mintis, kad galbūt statistika klysta. Ne tiek klysta, kiek dirba pasenusiais metodais. Atgyvenusiais.

– Oho.

Jeigu jai tikrai įdomu, pamanė jis liūdnai, ji tai puikiai slepia. Jis įdėmiai į ją pasižiūrėjo. Žinojo, kad turi aštrų protą ir kandų humoro jausmą. Jis krūptelėjo pagalvojęs, kad turės gauti jos pritarimą pasiūlymui, kurį netrukus norėjo pateikti. Blogiausiu atveju ji reaguos su pagieža ir panieka; geriausiu – maloniai teiksis išklausyti jo mėgėjišką kišimąsi į svetimą daržą.

– Daug sykių girdėjau tave kalbant apie naujojo tipo moterį, – pradėjo jis. – Maniau, kad turi omenyje laisvą moterį ar siekiančią išsilaisvinti nuo vyrų priespaudos uždėtų suvaržymų.

– Ir visuomenės.

– Gerai, – sutiko jis. – Nuo individualių vyrų ir vyriškai orientuotos visuomenės priespaudos. Naujoji moteris nori valdyti savo likimą ir būti už jį atsakinga. Tiesa? Argi tai nėra daugiau ar mažiau moterų išsivadavimo judėjimo tikslas?

– Maždaug.

– Feminizmas yra revoliucija, – tęsė jis iš lėto, beveik apdairiai. – Galbūt socialinė revoliucija, bet dėl to tik dar svarbesnė. Revoliucijos turi savo kraštutinumus. Ne, – skubiai pasitaisė, – ne kraštutinumus, tai ne tas žodis, bet kartais revoliucijos atveda prie dalykų, kurių nesitikėjo nei jų vadai, nei šalininkai. Po bet kokio perversmo – socialinio, politinio, meninio ar dar kokio nors – kartais iškrenta visiškai netikėtos nuosėdos, dažnai visai nepalankios pradiniams revoliucionierių tikslams.

Kai aš sukau galvą dėl galimybės, kad „Ripper" viešbutyje žudė moteris, ir bandžiau suderinti savo versiją su statistika, pamaniau, kad gal naujoji moteris, apie kurią kalbame,

gali „atsinaujinti“ ir tokiais aspektais, apie kuriuos mes nė nežinome.

Kitais žodžiais tariant, ji gali būti labiau nepriklausoma, atkaklesnė, ambicingesnė, drąsesnė, ryžtingesnė ir taip toliau. Tačiau traukydama šimtmečiais ją kausčiusius pančius, ji galbūt įgavo kitų bruožų, ne tokių pageidautinų. O jeigu taip, tie bruožai galėtų pasendinti visą mūsų statistiką ir procentus, kalbančius apie moterų galimybes.

– Taigi, – išdidžiai tarė Monika, – tu kalbi apie nusikaltimų statistiką ir procentus.

– Iš dalies, – tarė jis, – bet ne tik. Norėjau išsiaiškinti, ar šiuolaikinė moteris pasikeitė, ar ji keičiasi tokiu būdu, kad galėtų tapti... na... linkusi į savigriovą ir antivisuomenišką elgseną.

– Ir ką tu išsiaiškinai?

– Na... – tęsė jis, – nepasakyčiau, kad įrodymai yra neginčijami. Net nesu tuo tikras, ar galima juos pavadinti įrodymais. Bet, mano galva, jie yra pakankamai įtikinami, kad leistų manyti – bent jau man, – jog einu teisingu keliu. Aš paprašiau Tomo Hendrio – jis reporteris, tu jį pažįsti – iškasti man statistinius duomenis keliuose regionuose. Aš paėmiau pastaruosius penkiolika metų kaip laikotarpį, turėjusį atskleisti, ar tie pasikeitimai moteryje, kuriuos aš įtariu, tikrai įvyko.

– Kodėl pastarieji penkiolika metų?

– Tu žinai kodėl, – jis dėbtelėjo į ją. – Todėl, kad apytikriai imant prieš tiek metų prasidėjo šiuolaikinis feministinis judėjimas, paveikęs daugybės Amerikos moterų gyvenimą. Aišku, ir vyrų.

– Visą kaltę už tai, kas atsitiko moterims per pastaruosius penkiolika metų, tu suverti moterų išsilaisvinimui?

– Žinoma, kad ne. Žinau, kad daug įtakos turėjo ir kiti faktoriai. Tačiau daugelis iš tų faktorių – dalis jų ar visi – sa-

vo ruožtu buvo feministinio judėjimo rezultatas. Pavyzdžiui, moteriškos darbo jėgos padidėjimas. Tai tu nori išgirsti, ką rado Hendris, ar ne?

– Man daug labiau patiktų, jei tą tyrimą būtų atlikusi moteris.

Jis niūriai nusišypsojo.

– Ji būtų atradusi tuos pačius skaičius, kaip ir Hendris. Pradėkime nuo svarbiausios statistikos... – jis ėmė kalbėti, žvilgčiodamas į popierius ant kelių, leisdamas juos vieną po kito kristi ant grindų, kai užbaigdavo skaityti. – Pirmiausia narkotikai... Statistiniai duomenys apie nelegalių narkotinių medžiagų vartojimą yra labai netikslūs. Dabar aš kalbu apie marichuaną, kokainą ir heroiną. Beveik neįmanoma sudaryti galutinės vartotojų lentelės, jau nekalbant apie lytį ir amžių tų, kuriuos narkotikai sunaikino. Bet iš to, ką turime, atrodo, kad vyrų ir moterų tarp nelegalių narkotikų vartotojų yra maždaug po lygiai.

Jeigu imsime legalias narkotines medžiagas, ypač psichoaktyviąsias, kurias išrašo gydytojai, čia turime tikslesnius galutinius skaičius. Jie rodo, kad iš visų receptų tokiems preparatams – maždaug 80 procentų amfetaminų, 67 procentai trankviliantų ir 60 procentų barbitūratų ir migdomųjų – tenka moterims. Yra paskaičiuota, kad mažiausiai du milijonai moterų turi polinkį vartoti vaistus – geriau būtų sakyti, yra priklausomos nuo joms prirašomų vaistų. Daugiau kaip pusė moterų, nuteistų už nusikaltimus, turi bėdų su gydytojų išrąšomais vaistais. Dvigubai daugiau moterų negu vyrų geria libriumą ir valiumą. Penkiasdešimčia procentų daugiau moterų negu vyrų reguliariai geria barbitūratus. Jie yra labiausiai pamėgtas savižudybės įrankis tarp moterų.

– Ir tam yra labai svarių priežasčių, – griežtai tarė Monika. – Turint omeny tai, ką joms tenka iškęsti...

– Pala! – Delanis iškėlė delną. – Monika, aš policininkas, o ne sociologas. Manęs nedomina priežastys. Tik tai, kas dabar yra ir kokią gali turėti įtaką nusikaltimams. Gerai?

Monika tylėjo.

– Antra, – tęsė jis žiūrinėdamas popierius, – moterų alkoholikių skaičius po Antrojo pasaulinio karo padidėjo dvigubai. Anoniminiai alkoholikai skelbia, kad anksčiau tarp dešimties jų narių būdavo viena moteris. Šiandien moterų procentas yra maždaug toks pat, kaip ir vyrų. Statistika apie alkoholizmą yra sunkiai surenkama ir toli gražu netiksli, bet niekam nekelia abejonės milžiniškas moterų alkoholikių skaičiaus išaugimas.

– Tik todėl, kad dabar daugiau moterų atvirai pripažįsta savo problemą. Anksčiau geriančios moterys buvo taip smerkiamos, kad jos tupėjo lyg pelės po šluota.

– Ko gero, vis dar tebetupi, – tarė jis. – Lygiai taip pat daug vyrų slepia savo polinkį į alkoholizmą. Tačiau tai nepaneigia valdžios įstaigų surinktų duomenų, kad moterų alkoholikių smarkiai padaugėjo. Didžiausią pirkėjų dalį gėrimų parduotuvėse sudaro moterys. Viskio gamintojai nesėdi sudėję rankų. Dabar jų reklama dažnai skirta patraukti geriančių moterų dėmesį. Atsirado net nauja škotiško viskio rūšis, sukurta moterims ir reklamai moteriškuose žurnaluose.

– Kai apskritai geriama daugiau, argi stebėtina, kad moterys išgeria joms skirtą dalį?

– Daugiau, negu joms skirta, – atsakė jis sukaupęs visą kantrybę. – Pažiūrėk į skaičius Hendrio medžiagoje: čia viskas surašyta. Trečia, mirčių nuo plaučių vėžio tarp moterų padaugėjo keturiasdešimt penkiais procentais, tarp vyrų – tik maždaug keturiais. Triskart daugiau moterų suserga plaučių vėžiu.

– Nagi pasakyk, ką tai įrodo?

– Pirmiausia, kad ir kokios būtų to priežastys, aš manau, kad moterys surūko velnioniškai daug cigarečių ir kenčia nuo tabako. Monika, kiek man žinoma, alkoholis ir nikotinas yra ne mažesni narkotikai už amfetaminus ir barbitūratus. Ant cigarečių ir taurelės meškerės gali užkibti taip pat lengvai, kaip ir ant žolelių.

Joje tvenkėsi pyktis; jis matė tai iš jos sustingusios pozos, nuleistų lūpų kampučių, susiaurėjusių akių. Bet, nuėjęs tokį kelią, jis dabar nenorėjo sustoti.

– Na gerai, – pasakė ji griežtu balsu. – Sakykim, kad daugiau moterų geria, rūko, kitaip narkotizuojasi. Ką tai įrodo?

– Dar viena, paskutinė suvestinė, – tarė jis imdamas paskutinį lapą. – Štai... Moterys sudaro apie 51 procentą gyventojų skaičiaus. Bet statistika rodo, kad psichinių ligonių moterų procentas yra daug didesnis. Kiekvienam šimtui vyrų, atsidūrusių ligoninėje dėl depresijos, tenka 175 moterys, ir 238 moterys kiekvienam 100 vyrų po ligoninės gydomos nuo depresijos ambulatoriškai.

– Depresija! – priekaištingai tarė ji. – Ar tau nešovė į galvą, kad visa tai lengvai paaiškinama? Socialinis vaidmuo...

– Ne tik depresija, – pertraukė jis, – bet ir manijos. Jos vadinamos „emociniais sutrikimais“, ir yra duomenų, kad nuo jų kenčia dvigubai daugiau moterų negu vyrų.

– Tai todėl, kad...

– Monika! – sušuko jis netekęs kantrybės. – Jau sakiau, kad manęs nedomina priežastys. Jeigu tu man tvirtinsi, kad dėl narkotikų – taip pat alkoholio ir nikotino – vartojimo ir protinės veiklos sutrikimų kaltas buvęs moterų vaidmuo mūsų kultūroje, aš tavim patikėsiu. Aš tiesiog bandau išskirti tam tikras tendencijas, būdingas moterims. „Naujosioms moterims“. Nenoriu daryti jokių vertinimų. Tiesiog pateikiu skaičius. Procentai neturi sąmonės, pagiežos, savo

interesų. Jie tiesiog egzistuoja. Juos galima interpretuoti šimtais būdų.

– Ir aš žinau, kaip juos interpretuoji tu! – kandžiai tarė ji. – Tai vis per tą moterų išsivadavimo judėjimą.

– Velniai rautų! – įniršo jis. – Tu klausaisi manęs ar ne? Aš noriu tik vieno dalyko – pagrįsti savo teoriją, kad viešbutinis žudikas – moteris.

– Bet kur, po velnių, tas ryšys?

Jis giliai įkvėpė oro. Prisivertė nusiraminti. Bandė kalbėti protingai. Atrodė, kad ji jo nesupranta, o gal jis nemoka aiškinti.

– Monika, aš pasiryžęs pripažinti, kad visi mano minėti apie moteris dalykai galbūt tėra laikini nukrypimai. Galbūt juos sukėlė socialinės audros ir per pastaruosius kelerius metus sparčiai besikeičiantis moters vaidmuo visuomenėje. Galbūt po dešimties ar penkiolikos metų moterys apsipras su joms skirtu naujuoju vaidmeniu ir išmoks tvarkytis su savo bėdomis. Tada jų psichinė sveikata pagerės ir narkotikų vartojimas sumažės. Bet man rūpi tik tai, kas vyksta *šiandien*. Ir aš manau, kad šiandien moterys visą moterų padarytų nusikaltimų statistiką paverčia niekais. Tie skaičiai buvo teisingi vakar, šiandien – ne. Naujosios moterys juos pasendino. Manau, kad esama pakankamai tvirtų įrodymų, pateisinančių mintį, kad viešbutinis žudikas yra moteris. Paprašiau Hendrio atlikti šį tyrimą, tikėdamasis gauti statistinį pagrindą savo nuomonei. Manau, kad gavau. Monika, mes nė velnio nežinome apie žudikės išvaizdą. Žinome, kad jos ūgis maždaug 5, 5 ar 5, 7 pėdos ir kad ji dėvi perukus. Bet galima nuspėti ir daugiau. Pavyzdžiui, kad ji greičiausiai jauna moteris tarp aštuoniolikos ir keturiasdešimties, nes yra pakankamai stipri perrėžti vyrui gerklę ir pakankamai jauna, nes serga mėnesinėmis.

Dar žinome, kad ji nekvaila. Ji kruopščiai planuoja. Ji šaltakraujiška ir ryžtinga, nes įvykdžiusi kruviną nusikaltimą prieš išeidama švariai nusiplauna kraujo dėmes. Žiūri, kad nepaliktų pirštų atspaudų. Viskas rodo, kad tai aukštesnio nei vidutinio intelekto moteris. Šis tyrimas sukelia mums dar daugiau minčių apie tai, kokia ji galėtų būti. Didelė galimybė, kad ji pripratusi prie vaistų, alkoholio ar nikotino, o gal tik prie dviejų iš jų ar visų trijų. Galimas dalykas, ją kamuoja depresija arba manija, arba ir viena, ir kita. Aš tik bandau susikurti jos portretą – ne psichologinį, nes visa tai dažniausiai yra nesąmonė. Noriu aptikti tam tikras žudikės asmenines ir jausmines ypatybes, kurios padėtų mums susidaryti apie ją įspūdį.

– Tu manai, kad ji feministė?

– Ji gali būti tokia, gali ir nebūti. Aš nežinau ir nenoriu spėlioti. Bet aš tikrai tikiu, kad didžioji dauguma moterų šioje šalyje yra paveiktos moterų išsivadavimo judėjimo, nesvarbu, ar jame aktyviai dalyvavo.

Monika minutėlę tyliai galvojo. Žiūrėjo nudelbusi akis, mirksėdama. Paskui uždavė klausimą, kurio Delanis tikėjosi išvengti. Bet, nusivylęs pripažino jis, reikėjo laukti, kad ji prisikas prie reikalo esmės.

– Ar Hendris pateikė nusikaltimų statistiką? – paklausė ji pakeldama akis.

– Taip.

– Na?

– Įtariamųjų moterų skaičius padidėjo. Daugiau negu vyrų.

– O žmogžudystės?

Jis norėjo išlikti sąžiningas.

– Ne, nėra duomenų, kad moterų žudikių daugėja. Bet jų suėmimo už apiplėšimus, įsilaužimus ir automobilių vagystes procentas auga sparčiau nei vyrų. Jis dar didesnis už pa-

degimus, vagystes, išeikvojimą ir sukčiavimą. Apskritai moterų įvykdytų turtinių nusikaltimų kreivė kyla sparčiau negu vyrų, bet ne sunkių nusikaltimų, tokių kaip tyčinis ar netyčinis nužudymas, statistikoje.

– Ar iššaginimų, – karčiai pridūrė ji.

Jis nutylėjo.

– Na, – paklausė ji. – Jeigu tu manai, kad šis tyrimas įrodo, jog viešbutinis žudikas yra moteris, ar tai neįrodo, kad ir moterų žudikių procentas turėtų didėti?

– Aš taip nemanyčiau, – pripažino jis.

– Bet tu tikėjaisi, ar ne? – tarė ji rūsčiai žiūrėdama.

– Baik, Monika, – užprotestavo jis, – man visai nelinksma dėl to, kad viešbutinis žudikas yra moteris.

Ji šniurkštelėjo, atsistojo, pasiėmė mezginį.

– Tu nieko tikro nežinai, – pasakė. – Tu tik spėlioji. O aš manau, kad smarkiai klysti.

– Galbūt, – sutiko jis.

– Ar praneši Bunui savo beprotišką versiją?

– Ne. Ne dabar. Bet paskambinsiu ir perspėsiu dėl gegužės 7–9 dienų. Jeigu aš neklystu, tada bus dar viena žmogžudystė ar bandymas nužudyti.

Ji išdidžiai nužingsniavo per kambarį.

– Tu nori likti prakeikto kvailio vietoje! – bloškė per petį.

Kai durys už jos nugaros trinktelėjo, jis irzliai paspyrė ant kilimo išblaškytus lapus su Hendrio skaičiais.

– Ne pirmą kartą, – suniurnėjo.

Gegužės 9-osios rytą, šiek tiek prieš devynias, Monika ir Edvardas Delanis sėdėjo prie virtuvės stalo ir tykiai valgė pusryčius. Jie pasidalijo keptuvę plaktos kiaušinienės su rūkyta lašiša ir svogūnais.

Po kivirčo, kilusio dėl Tomo Hendrio tyrimo, jųdviejų santykiai pasidarė pabrėžtinai mandagūs.

– Ar dar puodelį kavos?

– Ačiū. Dar vieną skrebutį?

– Ne, dėkui. Ar tau netrukdys radijas?

– Visai ne. Ar norėtum dalies laikraščio?

Šitaip truko daugiau kaip savaitę, nė vienam nenorint nusileisti. Bet tą rytą šefas nusprendė, kad jau gana. Jis nubloškė šalin laikraštį, trenkė delnu per stalą taip, kad Monika krūptelėjo.

– Dieve šventas! – pratrūko šefas. – Kas mes – du maži vaikai? Kas čia per nesąmonė? Ar negalime turėti skirtingas nuomones, bet nesielgti kaip svetimi?

– Tu užsispyręs kaip paskutinis ožys, – tarė ji. – Tu niekada neprisipažinsi, kad esi neteisus.

– Aš pripažįstu, kad galiu būti neteisus. Šioje byloje. Bet mano klydimas dar neįrodytas. Tu manai, kad aš neteisus? Na gerai, gal lažinamės? Trauk banknotą. Kokį – penkis, dešimt, šimtą?

– Dėl tokio rimto reikalo iš pinigų nesilažinama, – atšovė ji išdidžiai.

– Gerai, einam rimtų lažybų. Langai apmūsiję. Jeigu aš klystu, išplausiu visus prakeiktus langus namuose. Jei aš teisus, tu išplausi.

Ji minutėlę pagalvojo.

– Visus langus, – pasakė ji. – Taip pat rūsio ir palėpės. Iš vidaus ir iš lauko.

– Sutinku, – tarė jis ir ištiesė savo didelę leteną. Jie paspaudė rankas.

– Įjunk radiją, – įsakė ji.

– Įpilk man dar kavos, – liepė jis.

Viskas grįžo į senas vėžes. Bet jie sustingo išgirdę pirmąjį naujienų sakinį.

„Nužudyto vyro lavonas šiąnakt apie vidurnaktį buvo aptiktas „Cameron Arms“ viešbučio netoli Centrinio parko

numeryje. Nužudytasis – Leonardas T. Bergdorferis – buvo avialinijų brokeris iš Atlantos, Džordžijos valstija. Policijos atstovas be dvejonių susiejo šią žmogžudystę su viešbutinio žudiko nusikaltimais. Daugiau smulkmenų kol kas nežinoma."

Monika ir Edvardas išplėtę akis žiūrėjo vienas į kitą.

– Stiklo valiklis yra spintelėje po kriaukle, – lėtai tarė jis.

Ji ėmė verkti; ašaros tyliai ritosi skruostais. Jis atsistojo, apkabino ją per pečius, prisitraukė.

– Tai taip klaiku, – kukčiojo ji. – Taip baisu. Mes juokavome, kirtome lažybų, o visą tą laiką...

– Žinau, – pasakė jis, – žinau.

– Geriau paskambink Abneriui ir pasakyk, ką tu galvoji.

– Taip, matyt, reikia paskambinti.

Jis nuėjo į kabinetą, sunkiai atsisėdo už stalo. Uždėjo ranką ant telefono, bet susimąstė.

Negalėjo suprasti, kodėl jam niekas nepaskambino. Diktorius pranešė, kad kūnas buvo surastas apie vidurnaktį. Delanis tikėjosi, kad Bunas paskambins, kai tik pasitvirtins, jog tai dar vienas viešbutinio žudiko nusikaltimas. Gal Bunas gavo leitenanto Slavino įsakymą neaptarinėti bylos su Delaniu. O gal jie patys surinko pakankamai įrodymų, kad išsiverstų be pensininko. Gal seržantas tiesiog neturėjo laiko. Viskas įmanoma.

Jis paskambino Bunui į namus, į policijos komisariatą, į „Cameron Arms" viešbutį. Visose trijose vietose paliko prašymą, kad seržantas paskambintų jam, kai tik pasirodys.

Užvedė naują dosjė. Antraštė skelbė: „Leonardas T. Bergdorferis iš Atlantos, gegužės 8-osios vidurnaktis. Ketvirtoji auka. Kūnas rastas „Cameron Arms" viešbutyje". Tada nuėjo į virtuvę pasiklausyti dešimtos valandos žinių. Monika dėjo į vieną vietą kibirą vandens, švarius skudurus, stiklų valiklį ir ritinį popierinių rankšluosčių.

– Tau nereikia plauti langų, – nusišypsojo jis jai. – Tai bu-

vo tik kvailas pokštas. Nusamdysim ką nors tam darbui. Be to, atrodo, kad tuoj ims lyti.

– Ne, ne, – atsakė ji. – Aš pralaimėjau lažybas. Be to, šiandien noriu stvertis kokio fizinio darbo. Terapija. Gal mažiau kamuos mintys.

– Na... plauk tik iš vidaus, – tarė jis. – Ir tik tol, kol pavargsi.

Žiniose buvo paminėti dar keli faktai. Auka atvyko į Niujorką dalyvauti konferencijoje „Cameron Arms" viešbutyje. Jo kūną aptiko draugai, kurie ėjo pas jį išgerti ir rado numerio duris neužrakintas.

Toliau sekė kupini pasipiktinimo mero pavaduotojo, kelionių agentūrų, viešbučių asociacijos prezidento pareiškimai. Visi reikalavo nedelsiant sučiupti viešbutinį žudiką, kol Niujorko turizmo verslas nesubankrutavo.

Edvardas Delanis visą rytą laukė savo kabinete, bet seržantas Abneris Bunas taip ir nepaskambino. Šefas nusprendė, kad jo pagalbos atsisakyta. Jis buvo ignoruojamas dėl kažkokių priežasčių.

Jis užsitempė lietpaltį, skrybėlę, iš spintos prieškambaryje paėmė skėtį. Šūktelėjo Monikai viršuje, kad trumpam išeina. Palaukė, kol išgirdo jos atsakymą, paskui išėjo, užrakindamas duris dviem užraktais.

Vargu ar tai buvo lietus. Greičiau tirštas, šlapias rūkas, krintantis iš plieninio dangaus. Ir buvo nemaloniai šilta. Ant šaligatvio telkšojo balos. Grindinio grioveliais tekėjo drumzlės. Diena visiškai atitiko Delanio nuotaiką.

Jo savimeilė buvo įžeista: jis to neneigė. Jis bendradarbiavo su Bunu, o per jį ir su komisaro pavaduotoju Torsenu. Jis kai ką pasiūlė. Perspėjo dėl gegužės 7–9 dienų.

Vienintelis nutylėtas dalykas buvo jo teorija, kad viešbutinis žudikas – moteris. Ne prostitutė, bet prostitute apsimetanti psichopatiška moteris. Ir Bunui jis to nepasakė tik to-

dėl, kad tai tebuvo teorija, kurią dar reikėjo pagrįsti rimtesniais įrodymais.

Jo manymu, Bergdorferio nužudymo datos įspėjimas rodo, kad tai jau ne hipotezė. Bet jei jiems nereikia jo pagalbos, tegul jie eina po velnių. Ne jo subinė bus tarkuojama. Jis garbingai išėjo į pensiją ir dėl jo Departamentas galėjo nė uodega nevizginti ir varnas akimis gaudyti.

Taip jis kalbėjo sau.

Kirto vieną kvartalą, kitą, jausdamas, kaip drėgmė smelkiasi į kojas ir pečius. Skėtis permirko kiaurai, vanduo varvėjo nuo plikų delnų. Jautėsi tarsi atsidūręs milžiniškoje saunoje, kuria pavirto visas miestas, kurioje kažkas lieja vandenį ant įkaitintų akmenų.

Užsuko į airišką barą Pirmojoje aveniu. Maktelėjo dvi porcijas viskio, nuo kurio jį vėl išmušė prakaitas, bet pyktis atlėgo. Kai pasuko namų link, jau buvo daug ramesnis, įsitikinęs, kad jam viešbutinio žudiko byla jau praeities dalykas.

Kabino šlapią skrybėlę ir lietpaltį į spintą prieškambaryje, kai iš virtuvės pasirodė Monika.

– Kur tu buvai? – paklausė.

– Ėjau pasivaikščioti, – burbtelėjo jis.

– Kabinete sėdi Aivaras Torsenas. Laukia jau beveik valandą. Įpyliau jam išgerti.

Delanis sudejavo.

– Esi prastai nusiteikęs, – tarė Monika. – Kaip ir Aivaras. Padėk skėtį į kriauklę.

Jis pastatė suskleistą skėtį kriauklėje. Pačiupinėjo švarko pečius. Apydrėgniai, bet ne permirkę. Delnu brūkštelėjo per plieno pilkumo trumpus plaukus. Tada nuėjo į kabinetą.

Komisaro pavaduotojas Torsenas atsistojo, laikydamas rankoje taurę.

– Sveikas, Aivarai, – tarė Delanis.

– Kaip tu, po velnių, sužinojai, kad praėjusią naktį įvyks žmogžudystė? – beveik išrėkė Torsenas.

Delanis įbedė į jį akis.

– Tai ilga istorija, – tarė jis, – ir tu jos neišgirsi, jeigu šitaip šauksi ant manęs.

– O Dieve, – Torsenas giliai įkvėpė oro. – Tikriausiai aš baigiu palūžti. Atleisk, Edvardai. Aš atsiprašau.

Jis priėjo paspausti šefo rankos. Paskui vėl atsisėdo ant kėdės. Delanis pripylė jam dar „Gelenlivet", o sau negailėdamas šliūkštelėjo ruginio viskio. Jie kilstelėjo vienas kitam taures prieš siurbtelėdami.

Komisaro pavaduotojas Torsenas Departamente buvo pravardžiuojamas „Admirolu", ir jo išvaizda pravardę pateisino. Nedidelio ūgio, lieknas vyras, tokiais tiesiais pečiais, kad buvo kalbama, jog jis velkasi švarkus nenuėmęs jų nuo pakabų.

Veido bruožai šviesūs, nepriekaištingi; profilis puikiai tiko pašto ženklams. Šviesūs trumpi plaukai įnirtingai šukuojami žibėjo it chromas.

Žydros akys buvo geraširdiškos, bet pavaldiniai žinojo, kad jos moka ir apsiniaukti. „Su Torsenu lengva dirbti, – kartą pasakė kažkuris jo pavaduotojų, – tereikia būti tobulam."

– Kaip Karen? – pasiteiravo Delanis apie jo gražuolę žmoną švedę.

– Puikiai laikosi, ačiū, – atsakė Torsenas. – Kada judu su Monika ateisite pavalgyti jos švediškai sutaisytų silkių?

– Kai tik pakviesi.

Jie sėdėjo tylėdami ir žiūrėjo vienas į kitą. Pagaliau...

– Tu pirmas ar aš pirmas? – paklausė Torsenas.

– Tu, – atsakė Delanis.

– Mieste tvenkiasi didelė bėda, – pareiškė Admirolas.

– Ar kas naujo? Tų bėdų visada netrūko.

– Žinau, bet šitas viešbutinis žudikas ne kasdienybė. Padėtis bloga, kaip ir su Semo sūnumi. Gal dar blogesnė. Šiandien skambino iš gubernatoriaus raštinės. Departamentą apšaudo sunkioji artilerija. Politikų ir verslininkų.

– Tu žinai, ką aš galvoju apie Departamentą.

– Aš žinau tai, ką tu sakai, Edvardai. Bet nesakyk, kad toks žmogus kaip tu, šitiek metų atidavęs tam darbui, stovės šalia nuleidęs rankas ir nepadės Departamentui, galėdamas tai padaryti.

– Zuikių dainos, – tarė Delanis. – Tirlim pirlim.

Torsenas nusijuokė.

– „Geležiniai kiaušiai". Nenuostabu, kad gavai tokią pravardę. Bet kol kas pamirškime Departamento problemas. Pakalbėkim apie tavąsias.

– Aš neturiu problemų, – nustebo Delanis.

– Tu sakai, tu žinai. Mačiau daug senų vilkų ir žinau, kas jiems darosi, kai išsikinko iš kinkinio. Vienam kitam pavyksta apsiprasti, bet tokių nedaug.

– Aš susitvarkau.

– Nustebsi sužinojęs, kiek daug jų miršta vos metams ar dvejiems praėjus po išėjimo į pensiją. Širdies smūgis, insultas, vėžys arba neužsiveriančios opos. Nežinau, kokios yra to reiškinio medicininės ar psichologinės priežastys, bet tyrimai rodo, kad toks reiškinys egzistuoja. Kai staiga nelieka įtampos, kai dingsta visi rūpesčiai, nėra stimulo ir nereikia ambicingumo, kūnas tiesiog žūva.

– Man to neatsitiko, – tvirtu balsu atsakė Delanis. – Esu puikios sveikatos.

– Arba atsitinka kiti dalykai, – negailestingai tęsė Admirolas. – Jie nežino, ką daryti su laisve. Nereikia eiti į tarnybą. Matuoti šaligatvio budint. Neliko draugiškų pasiplepėjimų su bendradarbiais. Visas jų gyvenimas sukosi apie De-

partamentą, ir staiga jie atsiduria už tvoros. Tai tarsi ekskomunka.

– Mėšlas.

– Kai kurie susiranda barą netoli namų, kuris tampa jų nuovada. Jie visą dieną praleidžia pusgirčiai ir varo nuobodulį naujiems draugams pasakodami, kokie jie buvo šaunūs policininkai.

– Tik ne aš.

– Arba nusprendžia, kad skaitys knygas, eis į muziejus, parodas – darys viską, kam anksčiau niekad nelikdavo laiko. Žvejybai, medžioklei. Sodui. Ledo rituliui. Ir taip toliau. Bet tai tik atidėliojimas to, kas neišvengiamai ateis. Kiek tu gali perskaityti knygų? Kiek rasi gerų spektaklių ar filmų? Kiek ledo ritulio rungtynių? Ateina diena, kai jie pabunda suvokdami, kad neturi kur eiti, neturi ką veikti. Todėl gali ramiai gulėti lovoje. Kai kurie taip ir daro.

– Aš taip nedarau.

– Arba prasigeria, ar tampa hipochondrikais. Arba sekioja paskui savo pačiutes įsikibę į sijonus. Arba pradeda nekęsti antrųjų pusių, nes šios negali jiems skirti viso savo laiko.

Delanis tylėjo.

Torsenas suraukęs antakius pažiūrėjo į jį.

– Tik nesakyk, kad nė vienas iš tų dalykų nekepštelėjo tavęs, Edvardai. Tu niekad gyvenime man nemelavai; nepradėk ir dabar. Kodėl, tavo manymu, užsimanei padėti seržantui Bunui? Nekantravai sužinoti, kaip sekasi tirti viešbučio žudiko bylą? Surašei dosjė, kuriuos mačiau ant tavo stalo? Taip, aš užmečiau akį ir nežadu atsiprašinėti. Galbūt iki paūmėjimo stadijos dar toli, bet jau prasideda.

– Kas prasideda?

– Atsiranda suvokimas, kad tu nereikalingas, kad bus išsiversta be tavęs. Nėra tikslų, nėra troškimų. O blogiausia –

nuobodulys. Jis išsiurbia sielą ir iš smegenų padaro košę. Tu protingas vyras, Edvardai; niekada to nepaneigsiu. Bet tu per silpnas susidoroti su tuščiu gyvenimu.

– Na, bet tu ir mižnius, – atšovė Delanis. – Tau iš manęs kažko reikia. Žinai, kad turi mane įtikinti. Todėl imi manevruoti su ištikimybe Departamento idealams. Kai tai nepadeda, akimirksniu pereini prie asmeninės naudos. Tad turiu daryti, ką nori, jeigu nenoriu kristi negyvas, prasigerti, į šuns dienas išdėti žmoną arba vietoj smegenų turėti bulvių košę.

– Teisingai! – sušuko Admirolas plekštelėdamas delnu per kelį. – Tu visiškai teisus. Viskas daroma tavo labui, žmogau, tai pats svarbiausias motyvas.

– Tu prisipažįsti, kad manipuliuoji manimi ar bent bandai?

– Aišku. Bet visa tai tik tavo labui, nejau dar nesupranti?

– Ačiū Dievui, tu netapai politiku, – atsiduso Delanis, – nes karjerą užbaigtum pasaulio valdovu. Tai ko tau iš manęs reikia, Aivarai?

Elegantiškasis pavaduotojas padėjo taurę. Ryžtingai palinko į priekį sunėręs pirštus.

– Slavinas turi pasitraukti, – tarė jis. – Tas žmogus yra stichinė nelaimė. Papasakoti žiniasklaidai apie juodo nailono peruką buvo klaida. Dabar mes buriame viešbutinio žudiko komandą. Pradžiai – dar šimtas detektyvų ir civiliai apsirengusių vyrukų; jei reikės, bus daugiau. Slaviną paskirsim atsakingu už administravimą ir komandos darbo grafiką. Tą jis gerai moka.

– O kas vadovaus?

Torsenas atsilošė, sukryžiavo kojas, išlygino raukšlę ant kelnių kiškos. Paėmė taurę, gurkštelėjo.

– Visą rytą tuo ir užsiimu. Pasitarimas centre. Prasidėjo 3-ią ryto ir tęsėsi iki vienuolikos. Niekad gyvenime neteko

išgerti tiek daug juodos kavos. Visi pritarė, kad Slavinas turi pasitraukti. Paskui pradėjome svarstyti, koks karininkas turėtų vadovauti operacijai. Tai turi būti kas nors aukštesnio rango, kad galėtų skelbti politikams, verslininkams ir visuomenei, jog mes šiai bylai teikiame didžiausią svarbą.

– Kosmetika, – su pasibjaurėjimu tarė Delanis. – Įvaizdis.

– Teisingai, – šaltakraujiškai sutiko Torsenas. – Kada nežinai, ką darai, – lakstai ir blaškaisi nutaisęs rimtą fizionomiją. Sudaro veiklos įspūdį. O ką kita mes galėjome daryti? Turi pasiūlymų?

– Ne.

– Taigi reikėjo nemažo viršininko vadovavimui. Tai negalėjo būti detektyvų vadas. Jis ir be viešbutinio žudiko turi darbų iki kaklo. Negali visko mesti ir imtis šitos bylos. Be to, nusprendėme, jog tai turi būti aukštesnis rangas. Kas nors artimesnis policijos komisarui. Niekas nenorėjo būti savanoriu.

– Negaliu jų kaltinti, – pripažino šefas. – Per daug rizikos ambicingoms natūroms. Nesėkmė gali palaužti ir padaryti galą karjerai.

– Teisingai. Na, bet pagaliau radome žmogų, kuris sutiko kišti galvą į kilpą.

– Kas tas idiotas?

Admirolas įdėmiai į jį pasižiūrėjo.

– Aš, – pasakė. – Aš esu tas idiotas.

– Aivarai! – sušuko Delanis. – Dėl Dievo meilės, kodėl? Tu nedirbai operatyvinio darbo jau dvidešimt metų.

– Manai, nežinau? Suprantu visus pavojus, kurie manęs tyko. Jeigu pralošiu, teks atsistatydinti. Departamente man neliks vietos. Visada būsiu vaikinas, kuris sumovė viešbutinio žudiko bylą. O jeigu ją ištrauksiu, būsiu švie-

siaplaukis berniukas, kurį prisimins, kai išsilaisvins policijos komisaro kėdė.

– Ir tu to nori?

– Taip.

– Na... – mandagiai tarė Delanis, – miestas pasuko ne pačiu blogiausiu keliu.

– Ačiū, Edvardai. Bet mano pasitikėjimas rėmėsi ne tik svajonėmis. Aš galvojau apie stiprią paramą.

– Oho. Kas tai?

– Tu. Tai tu.

Delanis paniekinamai trenkė delnu per stalą.

– Viešpatie, Aivarai, tu lošei manydamas, kad aš koziris?

Torsenas linktelėjo.

– Taip ir lošiau. Štai kodėl klojau viską, kad įtikinčiau tave padėti man, padėti Departamentui, padėti sau.

Delanis tylėdamas žiūrėjo į priešais sėdintį susikaupusį vyrą. Maža pėda su nublizgintu batu lengvai suposi. Torsenas kentė jo bandymą apsispręsti ramiai siurbčiodamas iš taurės.

– Vieną dalyką tu pamiršai, Aivarai.

– Kokį?

– Mūsų draugystę.

Pavaduotojas susiraukė.

– Nenoriu, kad tai būtų daroma iš draugystės, Edvardai. Tu man neskolingas. Atsisakyk, ir mes vis tiek liksime draugai.

– Uhu. Pasakyk man, Aivarai, ar tai tu liepei seržantui Bunui neskambinti man po praėjusios nakties žmogžudystės? Kad aš paragaučiau, kokia savijauta, kai tave šitaip išmeta už borto?

– Dieve, Edvardai, negi manai, kad aš galiu pasielgti šitaip makiaveliškai?

– Taip.

– Tu visiškai teisus, – ramiai tarė Torsenas. – Aš tai padariau būtent dėl šios priežasties. Ir neklydau, ką?

– Neklydai.

– Tavyje teka policininko kraujas, – pasakė Admirolas. – Išėjimas į pensiją jo nepakeitė. Na... taip kaip? Ar sutinki dirbti su manimi? Būti neoficialia dešiniąja ranka? Tau, aišku, nereikės eiti į tarnybą, bet žinosi viską apie bylos eigą, matysi visus popierius – pareiškimus, nuotraukas, įkalčius, autopsijos rezultatus ir taip toliau. Bunas bus mūsų adjutantas.

– Aivarai, ko tu iš manęs tikiesi? – nervingai paklausė Delanis. – Aš ne stebukladarys.

– Stebuklų aš nesitikiu. Tiesiog dirbk taip, tarsi tau būtų paskirta tirti viešbutinio žudiko bylą. Jei tau nepasiseks, kentės mano subinė, ne tavo. Ką pasakysi?

– Duok man šiek tiek laiko...

– Ne, – nukirto Torsenas. – Laiko nėra. Turiu žinoti dabar.

Delanis atsilošė, įsispoksojo į lubas. Galbūt, pamanė, Torseno sėkmingą ėjimą per žabangų prikaišiotus aukštesniuosius Departamento koridorius nulėmė jo mokėjimas išnaudoti žmones, įtikinant juos, kad jie tik išloš iš visų jo manipuliacijų.

Bet ir žinodamas tai, Delanis turėjo pripažinti, kad Torseno derybinė kalba buvo ne tušti žodžiai. Jis pasakė daug tiesos, kuri vertė jį žiūrėti į pasiūlymą rimtai.

Tačiau jis nė karto neužsiminė apie motyvą, kuris Delaniui rūpėjo labiau už visus graudenimus apie tai, kaip gyvenimas pensijoje palauš jo sveikatą ir suplaks smegenis. Tai buvo svarbiausias motyvas, labai paprastas, sentimentalus, kai paminimas balsu.

Edvardas Delanis norėjo sugauti viešbutinį žudiką todėl, kad žudyti yra neteisinga. Ne tik amoralu, antivisuomeniška, prieštarauja Dievo tvarkai. Tiesiog *neteisinga*.

– Gerai, Aivarai, – tarė jis. – Aš sutinku.

Torsenas linktelėjo, ištuštino taurę. Bet kai Delanis ėmė stotis norėdamas dar įpilti, pavaduotojas uždengė ranka taurę.

– Ne, ačiū, Edvardai. Turiu grįžti atgal.

– Papasakok apie praėjusios nakties žmogžudystę.

– Nedaug ką žinau. Smulkmenas gausi iš Buno. Bet atrodo, kad ji nesiskiria nuo ankstesnių, gal tik keliomis smulkmenomis. Nužudytasis buvo nuogas, bet jo kūnas gulėjo ant grindų tarp vonios kambario ir lovos. Lova negulėta.

– Gerklė perpjauta?

– Taip.

– Genitalijos subadytos?

– Taip.

– Kiek jam buvo metų?

– Maždaug keturiasdešimt penkeri. Vienas keistas dalykas – tiksliau, du keisti dalykai. Kūną aptiko būrys bičiulių, sugriuvusių pas jį palėbauti. Jie sakė, kad kambaryje, kur gulėjo lavonas, tvyrojo salsvokas aromatas.

– Salsvokas aromatas? Kvepalai?

– Nepasakyčiau. Vienas iš tų vaikinų sakė, kad jam tas kvapas priminė obels žiedų aromatą. Kitas keistas dalykas – apdegęs aukos veidas. Pirmo laipsnio nudegimai. Paraudimas, bet nėra pūslių ir apanglėjimo.

– Ašarinės dujos, – tarė Delanis. – Nedidelės koncentracijos jos kvepia kaip obels žiedai ir gali apdeginti, jei patenka arti odos.

– Ašarinės dujos? – paklausė Torsenas. – Kodėl taip manai?

– Nemanau. Jeigu žudikas negalėjo užeiti už nugaros ir pjauti gerklę kaip kitoms aukoms, vienintelis likęs būdas susidoroti buvo dujos.

– Na, jie sužinos, kas ten surašyta *post mortem*. Mums žadėjo duoti medžiagą rytoj ryte. Dabar... grįžkime prie mano pirmo klausimo: iš kur tu, po velnių, žinojai, kad žmogžudystė bus praėjusią naktį?

– Aš nežinojau. Aš spėjau. Ir neminėjau praėjusios nakties. Perspėjau Buną dėl gegužės 7–9 dienų. Ar turėjote daugiau žmonių?

– Taip, – niūriai tarė Torsenas. – Kai visa tai vyko, mūsų masalas buvo pakištas ir „Cameron Arms" viešbutyje.

– Šūdas, – pasakė Delanis.

– Jis kiurksojo disko bare manydamas, kad tai logiškiausia vieta žudikui, ieškančiam aukos. Nieko neišėjo. Edvardai, mes negalime apsiausti visų barų, kokteilinių, svetainių, restoranų ir viešbučių vestibiulių Manheteno centre. Tam reikėtų armijos.

– Žinau. Bet vis tiek velniškai pikta, kad būta taip arti tikslo ir veltui.

– Tu vis dar nepapasakojai, kaip apskaičiavai, kad tai gali atsitikti tą naktį.

– Tai ilga istorija. Geriau išmesk dar vieną burnelę.

Admirolas dvejojo tik akimirką.

– Gerai, – pagaliau tarė. – Po viso to, ką iškenčiau per pastarąsias dvylika valandų, aš to nusipelniau.

Delanis pakartojo jam viską, ką prieš tai pasakojo Monikai: kaip po truputį stiprėjo jo įsitikinimas, kad viešbutinis žudikas gali būti moteris; apie savo atliktą tyrimą ir kaip dalis jo parėmė jo teoriją.

Ir kaip numanomos nužudymų aplinkybės sustiprino įsi-

tikinimą: grumtynių pėdsakų nebuvimas, heteroseksualios aukos rastos nuogos; vyrai užpulti (išskyrus paskutinįjį) iš už nugaros, matyt, nelaukę netikėto smurto.

Įpusėjęs pasakojimą, Delanis paėmė du cigarus iš dėžutės stalčiuje. Vis dar kalbėdamas pasilenkė ir padavė vieną Admirolui, paskui pakišo jam degtuką. Vėl atsisėdo ir papsėdamas kalbėjo toliau.

Tvirtino, kad nužudymų anomalijas galima paaiškinti tik tuo, kad nusikaltėlis buvo moteris su peruku – ne prostitutė, o psichopatė.

– Ji žudo reguliariais intervalais, – užbaigė jis. – Kas dvidešimt penkios ar dvidešimt septynios dienos.

– Per mėnesines?

– Tikriausiai. Gal kelios dienos iki ar kelios dienos po. Bet kiekvieną mėnesį.

– Na... – tarė Torsenas liūdnai šypsodamasis, – tai galime nustatyti apytikrį amžių: nuo dvylikos iki penkiasdešimties.

– Ką tu manai, Aivarai? Apie mano idėją?

Torsenas žiūrėjo į savo taurę, lėtai sukdamas joje viskį.

– Nepavadinčiau to rimtais įkalčiais. Daug įžvalgių spėliojimų. Ir daug miglos.

– Taip, po velnių. Sutinku. Bet ar turi ką nors geresnio?

– Aš visai nieko neturiu. Bet, remdamasis savo teorija, tu nori, kad mes...

– Nė velnio aš iš jūsų nenoriu, – piktai tarė Delanis. – Tu klausei, ar turiu pasiūlymų, ir aš juos daviau. Jeigu manai, kad visa tai mėšlas, tada aš...

– Ojojoj! – pavaduotojas pakėlė ranką. – Dieve, Edvardai, iš visų žmonių, kuriuos pažįstu, tavo saugikliai patys silpniausi. Aš nemanau, kad tai mėšlas. Manau, kad tau pirmam kilo naujų minčių nuo to laiko, kai užvirė šita košė. Bet

aš dabar galvoju, ką su tavo idėja daryti. Jeigu, sakykim, tu teisus, tai ko toliau mums griebtis?

– Pradėkit viską iš pradžių, – burbtelėjo Delanis. – Jie tikrino pabėgusius iš psichiatrinių ligoninių pacientus, ar ne?

– Žinoma. Visoje šalyje.

– Aišku – tikrino bepročius vyrus, o gal tik bepročius vyrus homoseksualistus. Reikia grįžti atgal ir ieškoti moters psichopatės, pabėgusios ar neseniai paleistos. Ištraukit visus masalus iš pedikų barų, nusiųskite juos į normalias vietas. Šios žmogžudystės neturi nieko bendra su homoseksualistais. Peržvelkite bylas, ar nerasite už smurtą teistos moters. Velniškai daug ką galima padaryti, jeigu tikėsime, kad žudė moteris. Tai apverčia bylos tyrimą aukštyn kojomis.

– Manai, kad tai verta pranešti žiniasklaidai?

Delanis ilgokai galvojo.

– Nežinau, – pagaliau prisipažino. – Anksčiau ar vėliau jie suuos. Bet viešumas gali išbaidyti žudikę.

– Arba dar labiau paskatinti.

– Tai tiesa. Aivarai, aš siūlau laikyti tai paslaptyje, kol bus įmanoma. Reikia laiko perorganizuoti visą darbą. Bet sprendimą priimu ne aš.

– Žinau, – niūriai pasakė Admirolas. – Aš priimu.

– Tu esi savanoris, – gūžtelėjo pečiais šefas. – Dabar esi vadovaujantis karininkas. Tai vadovauk.

– Jausčiausi daug ramiau, Edvardai, jeigu tu turėtum mažiau abejonių. Jeigu sakytum – taip, aš esu absoliučiai tikras, kad žudikas yra moteris.

– Man tai šnibžda mano instinktai, – iškilmingai pareiškė Delanis, ir abu vyrai nusijuokė.

– Gerai, – tarė Torsenas stodamasis, – turiu eiti. Pranešiu naujieną – tiems, kas turi ją žinoti.

– Aivarai, visai nereikia, kad žiniasklaida žinotų, jog aš dirbu su jumis.

– Sutinku. Bet viršuje kažkas privalo žinoti. Ir kai kurie politikai. Ir, aišku, seržantas Bunas. Paskambink jam rytoj ryte. Iki to laiko sugalvosiu sistemą, kaip mes bendradarbiausime ir palaikysime ryšį.

– Puiku.

– Edvardai, aš esu labai laimingas, kad tu nutarei mums padėti.

– Tu esi marketingo dievas.

– Nepasakyčiau. Niekada nieko neparduosi žmogui, kuris nenori pirkti. Bent jau ne tokiam užsispyrėliui kaip tu. Bet su tavimi pasaulis kitoks. Ar galiu paskambinti?

– Aišku. Man išeiti?

– Ne, ne. Noriu, kad girdėtum.

Torsenas surinko numerį, palaukė kelias sekundes.

– Merė? – paklausė. – Tai Aivaras Torsenas. Pakviesk jį prie ragelio. Jis laukia mano skambučio.

Kol laukė, komisaro pavaduotojas mirktelėjo Delaniui. Paskui...

– Timoti? Čia Aivaras Torsenas. Tvarka, Timoti, aš imuosi šito darbo.

Jis padėjo ragelį ir atsisuko į šefą.

– Nenaudėli! – žioptelėjo Delanis. – Esi pats didžiausias kalės vaikas šitame mieste.

– Man tą jau sakė, – atsakė Admirolas.

Išlydėjęs Torseną, Delanis nuėjo į virtuvę. Monika ruošėsi pašauti į orkaitę veršienos kepsnį, dėliojo sūdytų kiaulienos lašinių strypelius. Šefas pasiėmė iš šaldytuvo stiebą saliero. Atsirėmė į kriauklę, kramtė ir žiūrėjo, kaip triūsia Monika.

– Sutikau padėti jam tirti viešbutinio žudiko bylą.

– Taip ir maniau, kad jis norės kažko panašaus, – linktelėjo ji.

– Jis vadovauja bylai. Dirbsiu per Abnerį Buną.

– Gerai, – netikėtai tarė ji. – Džiaugiuosi, kad turėsi rimtą darbą.

– Buvau pradėjęs tave erzinti?

Ji valiūkiškai šyptelėjo.

– Ne daugiau kaip visada. Ar pasakei Aivarui, kad, tavo nuomone, tai moteris?

– Taip.

– Jis sutiko?

– Jis nei sutiko, nei prieštaravo. Mes patikrinsime. Jis nori elgtis apdairiai. Ir teisingai daro: ant kortos stovi jo reputacija ir karjera. Jis nori kada nors tapti policijos komisaru.

– Žinau.

– Žinai? Iš kur tu žinai?

– Karen man pasakė.

– Ir slėpei nuo manęs?

– Maniau, kad ir tu žinai. Be to, aš tau ne viską pasakoju.

– Ne viską? O aš nuo tavęs nieko neslepiu.

– Nesąmonė, – atšovė ji, ir jis ją pabučiavo.

7

Tai buvo ne tiek nusilpimas, kiek išglebimas. Jos valia atbuko; atrodė, kad visus jos veiksmus valdo kūnas. Ištižimas apėmė ją kaip užkrečiama liga. Ji miegodavo ilgas slogias valandas, pabusdavo apatiška, iki skausmo nuvargusi. Kiekvieną rytą lipo ant svarstyklių vonios kambaryje ir matė, kad jos svoris nepermaldaujamai krenta. Paskui liovėsi svėrusis; tiesiog nenorėjo žinoti. Tai ne nuo jos priklausė. Šmėkštelėjo mintis, kad kaltas prastas apetitas; nuo maisto jai darėsi bloga: visos tos bjaurastys, kišamos į burną...

Mėnesinės praėjo, bet diegliai pilve neaprimo. Kartais ją pykindavo. Du sykius ji išsivėmė be jokios regimos priežasties. Nežinia dėl ko jai paleisdavo vidurius, o paskui jie staiga užkietėdavo. Jai vis dažniau aptemdavo sąmonė, ir tai trukdavo vis ilgiau.

Jai atrodė, kad jos kūnas, tasai ją laikantis mėsos vokas, pradėjo skilinėti, plyšti, pamiršęs savo funkcijas ir programas, virsdamas chaotiška mase. Ji pamanė, kad miršta. Nubėgo į virtuvę išgerti tabletės valiumo.

Nusirengusi apžiūrėjo save. Pačiupinėjo odą, plaukus, pajuto riebalų minkštumą ir kaulų kietumą. Be jokios abejonės, ji vis dar buvo čia: šilta ir tvinkčiojanti. Įsižnybusi juto skausmą. Glostoma jautė džiaugsmą. Bet vidus buvo supuvęs. Ji tuo neabejojo: viduje buvo puvėsiai. Apėmė ne išgąstis, o greičiau smalsumas.

Ji funkcionavo. Padarė tai, ką ir turėjo padaryti. Nulūžusį peilį išmetė pro gatvės groteles į kanalizaciją. Tuščią dujų balionėlį suvyniojo į gniužulą šiukšlių ir įkišo į šiukšlių konteinerį per du kvartalus nuo namų. Apžiūrėjo kūną ir drabužius – ar neliko kraujo dėmių. Darė tai tingiai, negalvodama kodėl.

Ji maudėsi vonioje, rengdavosi, kas rytą eidavo į darbą. Plepėjo telefonu su Ernestu Mitlu. Pietavo su Madelina Kurnic. Tai buvo kaip sapnas, sapnas tikrovėje. Ją apgaubė susvetimėjimas; ji plaukiojo svetimoje jūroje.

Kartą paskambino seržantui Kou paklausti, ar jis negalėtų pabudėti. Kou žmona pakėlė ragelį ir Zo tarė: „Tai Irena... – nutilo apstulbusi ir pasitaisė: – Tai Zo Koler".

Jai kažkas darėsi. Kažkas lėtai, nenumaldomai ir fatališkai ją graužė. Ji pasidavė, nusileido likimui neverkšlendama. Keistis buvo per vėlu ir per skausminga. Buvimas auka teikė nusiraminimą. Beveik malonumą. Gyvenime, daryk su manim ką nori.

Gegužės 10-ą dieną ji susitiko su Ernestu Mitlu prie įėjimo į Centrinį parką ant Penktosios aveniu ir 59-osios gatvės kampo. Tik keli kvartalai skyrė juos nuo „Cameron Arms" viešbučio. Jie švelniai pasibučiavo ir, laikydamiesi už rankų, pasuko su minia žvėryno ir zoologijos sodo link.

Jau buvo labiau vasara negu pavasaris. Giedras dangus mėlynavo iki pat horizonto; oras glostė odą tarsi būtų pūkinis. Lengvas vėjelis nebūtų įstengęs pakelti aitvarų. Žėrinti saulė metė rausvus šešėlius.

Žmonės ant suolelių pakėlę baltus, romius veidus žiūrėjo į dangaus žydrynę, džiaugdamiesi atgimusiu pasauliu. Apsiaustai ir megztiniai karojo ant rankų; šmirinėjo vaikai, skambėjo varpeliai ir fleitos garsai, judėjo žaliuojanti žemė.

– Ak, kokia diena! – džiaugėsi Ernestas. – Aš ją specialiai užsakiau mudviem. Ar jums patinka, Zo?

– Graži diena, – atsakė ji dairydamasi. – Esam tarsi naujai gimę.

– Ar norėtumėt ledų? Mėsainio? Riešutų?

– Ne, ačiū, ne dabar.

– O gal baliono?

– Taip, norėčiau baliono. Raudono.

Jis nupirko jai helio pripūstą balioną ir kruopščiai pririšo siūlą prie jos rankinės dirželio. Jie ėjo toliau su virš galvų kabančia nedidele saule.

Aplinkui dūzgė tikras karnavalas: triukšmas, judėjimas, spalvos. Bet jie jautėsi atskirti nuo visko, vieni, ramybėje – visata dviem. Jiems atrodė, kad minia prasiskiria juos praleisdama ir vėl užsiveria už jų nugarų. Jie buvo privačioje erdvėje, kur niekam nevalia įžengti.

Buvo ir daugiau porelių, susikabinusių rankomis, paslaptingų ir ramių kaip jie. Bet, pasakė Ernestas, daugiau niekas neturėjo raudono baliono. Jie nusikvatojo iš savo unikalumo. Pažiūrėjo į jaką, paspoksojo į narve vaikščiojantį tigrą, išgirdo dramblio trimitavimą, matė, kaip šokinėja jūros liūtai, pasiklausė babuinų tarškėjimo, paskui juos aptaškė neriantis baltasis lokys. Atrodė, kad net narvuose uždaryti žvėrys džiaugiasi žydinčia diena.

Paskui jie pavargo ir, nusipirkę alaus su sumuštiniais, išėjo iš zoologijos sodo, susirado pievelę, iki kurios atsklido prislopintas karnavalo ir zoologijos sodo klegesys.

Susėdo ant šiltos žemės. Zo nugara atsirėmė į gumbuotą platano kamieną. Jie siurbčiojo alų, kramsnojo sumuštinius. Įsiganiusi voverė atšokavo pasižiūrėti iš arčiau, bet kai Zo sviedė jai plutelę, pabėgo. Du balandžiai ėmė peštis

dėl plutos, pasidalijo ją, palaukė, ar negaus daugiau, paskui nuskrido.

Ant jų dėmėmis krito šviesa, prasiskverbusi pro lapiją. Po jais buvo tvirtas pasaulis. Ore sklendė tolimi šūksniai ir tyliai liurlėjo linksma muzika. Jie matė, kaip tolumoje gatve eina žonglieriai, važiuoja dviratininkai, vežimai. Stiprėjantis vėjas atnešė saldų atsigaunančios augmenijos aromatą.

Ernestas Mitlas gulėjo aukštielninkas, galvą padėjęs ant Zo kelių, užmerkęs akis. Ji išsiblaškiusi glostė jo plaukus, dairydamasi ir jausdama, kad jie liko vieni pasaulyje. Paskutiniai. Vieninteliai.

– Norėčiau pasilikti čia amžinai, – sumurmėjo ji. – Štai šitaip.

Jis atsimerkė ir pažiūrėjo į ją.

– Nereikia eiti namo, – švelniai tarė, – nereikia eiti į darbą. Jokių metro, autobusų, mašinų. Jokio triukšmo ir purvo. Jokio smurto, nusikaltimų ir žiaurybių. Mes čia pasiliksime amžinai.

– Taip, – atsiliepė ji apimta nuostabos. – Tik mudu du, kartų.

Jis atsisėdo, paėmė jos ranką, pabučiavo pirštų galiukus.

– Argi nebūtų puiku? – paklausė. – Argi ne šaunu? Aš seniai taip gerai nesijaučiau. Seniai nebuvau toks laimingas. Kodėl tai negali tęstis?

– Negali, – pasakė ji.

– Taip, – tarė jis, – tikriausiai negali. Bet tu laiminga, ką? Dabar, šią minutę?

– O taip, – atsakė ji. – Laiminga kaip niekad gyvenime.

Jis vėl atsigulė; ji vėl ėmė braukti plaukus nuo jo smilkinių.

– Ar daug turėjai vaikinų, Zo? – tyliai paklausė jis. – Turiu galvoje, nuo pat vaikystės.

– Ne, Erni, – atsakė ji taip pat svajingai, – nedaug.

Ant pievelės po medžiu, mirgant melsviems šešėliams, jie buvo pasaulyje, bet jam nepriklausė. Užrakinti įsimylėjėlių narve. Toli nuo laisvėje lakstančių ir narvuose tupinčių žvėrių, saugomi savo dvilypumo.

– Mano mama buvo griežta, – tarė ji monotonišku balsu, nuklydusi į prisiminimus. – Labai griežta. Berniukas turėjo atvažiuoti manęs pasiimti ir užeiti vidun apžiūrai. Namo turėjau grįžti vienuoliktą. Vidurnaktį savaitgaliais, bet vienuoliktą šiokiadieniais.

Jis švilptelėjo iš užuojautos. Nei vienas, nei kitas dabar nejudėjo, bijojo pajudėti. Tai buvo trapios pusiausvyros akimirka. Jie žinojo, kad rizikuoja atvirumu. Atsivėrimas – saldus skausmas. Jie mažais žingsneliais ėjo į intymumą suvokdami pavojus.

– Kartą išėjau su vaikinu, – tarė ji. – Geras vaikinas. Jo mašina sugedo, ir aš nespėjau laiku grįžti namo. Mama iškvietė policiją. Ar gali tai įsivaizduoti? Baisu.

– Tai vis tavo pačios labui, – pasakė jis nutaisęs ploną moterišką balsą.

– Taip. Būtent taip ji ir pasakė. Mano pačios labui. Bet po to karto manim mažai kas domėjosi.

Jie vėl sėdėjo tylėdami, patenkinti savo artumu. Jiems atrodė, kad tai, ką jie daro, po truputį atsiveria vienas kitam, gali vykti lėtai. Galbūt net visą gyvenimą. Tuo saugiau abiem. Žinojimas buvo procesas, ne blyksnis, ir jis gali niekada nesibaigti.

– Manim niekad niekas nesidomėjo, – tarė jis pusiau su apmaudu, pusiau su gailesčiu. – Buvau mažiukas. Ne sportininkas ar kas nors panašaus. Ir man visad trūko pinigų nusivesti mergaitę į kiną. Todėl neturėjau tikrų savo merginų. Jau nekalbant apie pastovumą.

Juos baugino keistas pasaulis. Lukštas skilinėjo, nuogi mažyliai iškišo galvas su baime ir smalsumu. Jie suprato, kad už bandymą eiti apgraibomis teks užmokėti. Bendravimas pranašavo ateitį, kurios jie nežinojo.

– Aš irgi neturėjau pastovios meilės, – tarė ji, nusprendusi nesustoti. – Nedaug berniukų kviesdavo mane į antrą pasimatymą.

– Kokia netektis, – atsiduso jis. – Mums abiem. Manau, kad nė viena mergaitė negalėjo manimi domėtis. Aš bijojau paklausti. O tu...

– Ir aš bijojau. Bijojau likti viena su berniuku. Vėl motina. Nedaryk to. Nedaryk ano. Neleisk berniukui... supranti... elgtis asmeniškai.

– Mus apiplėšė, – pasakė jis. – Mus abu. Mus plėšė visus tuos metus.

– Taip. Apiplėšė.

Vėl tyla. Maloni ramybė. Vėjas ėjo smarkyn, vis šaltesnis. Ji pažiūrėjo į jį, suėmė jo veidą delnais. Jų įdėmūs žvilgsniai susitiko.

– Bet tu ištekėjai.

– Taip, ištekėjau.

Ji pasilenkė, jis kilstelėjo. Jų minkštos lūpos susitiko, prisispaudė, sustingo. Jie pasibučiavo, dar kartą pasibučiavo.

– Ak, – dejavo jis, – ak, ak.

Ji glostė jo veidą liūdnai šypsodamasi. Lietė jo kaktą, skruostus, nosį, lūpas. Jis užsimerkė, ir ji švelniai švelniai prisilietė prie jo akių vokų, brėždama pirštais apskritimus. Paskui pasilenkė ir švelniai prispaudė lūpas.

Ji išsitiesė. Sudrebėjo nuo vėsos. Jis atsimerkė, su nerimu pažiūrėjo į ją.

– Šalta?

– Šiek tiek, – atsakė ji. – Erni, gal jau eikime.

– Žinoma, – atsakė jis stodamasis.

Padėjo jai atsistoti, nurinko šakeles nuo jos drabužių, nuvalė nuo tvido švarko nugaros trupinius medžio žievės.

– Ką darysime su balionu? – paklausė.

– Paleiskime jį, – pasiūlė ji. – Tegu sau skrenda.

– Teisingai, – pritarė jis ir atrišo siūlo galą nuo rankinės.

Padavė jai, kad paleistų. Raudonas balionas lėtai kilo aukštyn. Paskui, pagautas smarkėjančio vėjo, šovė į dangų. Jie žiūrėjo, kaip jis kyla, šokteli tai į vieną, tai į kitą pusę, bet vis aukščiau ir aukščiau, vis mažesnis ir mažesnis, kol galop pranyko danguje.

Jie lėtai nuėjo šaligatvio link.

– Norėjau kažko tavęs paklausti, Zo, – tarė jis žiūrėdamas po kojom. – Ar Koler tavo mergautinė ar vyro pavardė?

– Vyro. Ji buvo ant visų mano popierių, vairuotojo pažymėjimo ir taip toliau. Tiesiog maniau, kad bus per daug vargo viską keisti. Mano mergautinė pavardė Spenser.

– Zo Spenser, – ištarė jis. – Gražu. Zo – labai neįprastas vardas.

– Manau, kad jis graikiškas, – paaiškino ji. – Reiškia „gyvenimą“. Motina sugalvojo.

– O kuo vardu motina?

– Irena, – atsakė ji.

Dr. Oskaro registratorė turėjo Zo namų ir darbo telefonus. Gegužės 13-osios popietę daktaras paskambino Zo į „Granger“ viešbutį ir paklausė, kaip ji jaučiasi.

Ji pasakė, kad praėjus mėnesinėms jaučiasi geriau, bet kartais apima apatija ir silpnumas. Nutylėjo apie vėmimą, svorio kritimą, dažnėjančius sąmonės aptemimus.

Jis paklausė, ar ji geria dvigubą dozę kortizolio ir druskos tabletes. Taip, pasakė ji ir, atsakinėdama į kitus klausimus,

papasakojo, kad nejaučia vidurių pablogėjimo nuo steroidinio hormono ir skausmų nuo papildomos druskos dozės.

Daktaras pasakė, kad gavo kraujo ir šlapimo tyrimų rezultatus. Jie rodo nedidelį kortizono stygių. Nėra dėl ko baimintis, bet nereikia ir numoti ranka. Nurodė jai ištikimai gerti vaistus, o jis galutinai nuspręsiąs, kai ji ateis birželio 3-ią dieną.

Tuo tarpu jai reikia užsukti ir paimti du receptus. Jie bus palikti registratūroje, ir jai nereikės laukti.

Receptai bus dviem dalykams. Pirmasis – apyrankė, kurią Starko nurodymu Zo turėjo nuolat nešioti ant rankos. Ten bus jos pavardė, daktaro Starko pavardė ir telefono numeris. Taip pat nurodyta, kad Zo Koler turi adrenalino nepakankamumą ir pavojaus atveju – susižeidus ar nualpus – jai reikia suleisti hidrokortizono.

Hidrokortizonas bus mažame paketėlyje su etikete, kurį Zo turi visąlaik nešiotis rankinėje. Tirpalas supakuotas su steriliu, paruoštu naudojimui švirkštu.

Daktaras Starkas viską pakartojo ir paklausė, ar Zo suprato. Ji pasakė, kad suprato. Jis paaiškino, kad apyrankė ir vaistai tėra apsidraudimo priemonė, kuria pasinaudoti tikriausiai neprireiks. Dabar viskas gaminama medicinos tiekimo firmoje Trečiojoje aveniu. Zo turės užmokėti, bet tinka ir čekis.

Ji užsirašė pavardę ir adresą.

Kitą dieną, per pietus, ji pasiėmė daktaro Starko klinikoje receptus, paskui su taksi nuvažiavo į medicinos tiekimo įmonę ir nusipirko apyrankę ir vaistus. Grįžusi į „Granger" viešbutį, įkišo viską į patį apatinio stalčiaus dugną ir daugiau ten net nedirstelėjo.

Gegužės 16-osios vakare Zo buvo viena namuose. Ji buvo ką tik išsimaudžiusi po dušu, apsivilkusi seną flanelinį

chalatą ir įsispyrusi į nudėvėtas šlepetes. Gulėjo susirangiusi ant sofos, brūžavo nagus, stebėdamasi iš pasikeitusios odos spalvos ant krumplių, ir žiūrėjo per televizorių „Rebeką“. Prieš pat dešimtą suskambo telefonas, ir durininkas pranešė, kad apačioje laukia moteris, kuri nori ją aplankyti. Zo paprašė įleisti ir nuėjo prie durų.

Madi dideliais žingsniais ėjo koridoriumi nuo lifto. Ant pečių kaip skraistę užsimetusi baltą, suteptą lietpaltį, tuščios rankovės plevėsavo už nugaros. Makiažas buvo išskydęs, nutekėjęs veidu. Zo pamanė, kad ji verkė.

– Madi, – tarė ji, – kas per...

– Ar turi ko nors išgerti? – pareikalavo Madi. – Alaus, vyno, viskio? Arba indų ploviklio, šarmo, nuokanos? Man tas pats.

Zo įsivedė ją vidun ir užrakino duris. Madi nusviedė lietpaltį ant grindų. Zo pakėlė jį. Madi bandė prisidegti cigaretę ir pirštais ją sulaužė. Nusviedė ant grindų. Zo pakėlė. Pagaliau Madi užsirūkė ir įnirtingai pūsdama dūmą klestelėjo ant sofos.

– Turiu šiek tiek degtinės, – pasakė Zo, – ir dar...

– Degtinė tinka. Diiiidelį stiklą degtinės. Neskiestos. Tiesiog degtinės.

Zo nuėjo į virtuvę, pripylė Madi taurę, sau įsipylė balto vyno. Kadangi valiumo jau nedaug buvo likę, ji prieš grįždama į kambarį išgėrė dvi libriumo tabletes.

Madi nugėrė pusę stiklinės dviem baisiais gurkšniais. Zo išjungė televizorių ir atsisėdo į krėslą priešais viešnią.

– Madi, kas, po velnių...

– Tas niekšas! – sušuko Madi. – Tas nenaudėlis! Rupkės kailis! Reikėjo įspirti jam į kiaušius!

– Kas? – apstulbo Zo. – Apie ką tu kalbi?

– Haris. Tas sušiktas mano vyrelis. Jis mane apgaudinėjo.

– Ak, Madi, ar tu tikrai žinai?

– Tikrai žinau. Tas kalės vaikas pats prisipažino.

Atrodė, kad ją plėšia į dvi puses įniršis ir ašaros. Zo dar niekada nematė jos tokios nugalėtos. Sunkios krūtys karojo, mėsingas kūnas spraudėsi pro drabužius. Visa jos išvaizda bylojo apie suglebimą ir bausmę. Nulūžinėję nagai ir ištepliotas lūpdažiu veidas. Spindesys virto nušiurimu.

Ji prisidegė naują cigaretę nuo pirmosios nuorūkos. Vangiai apsidairė.

– Pirmą kartą esu čia, – dusliai tarė. – Jėzau, švariai gyveni. Švariai ir tvarkingai.

– Taip, – atsiliepė Zo. Paskui, kai Madi baigė gerti degtinę, nuėjo į virtuvę ir atnešė butelį. Žiūrėjo, kaip Madi pilasi, buteliui tarškant į stiklinės briauną.

– Man svarbus ne tas apgaudinėjimas, – garsiai prabilo Madi. – Tu žinai, aš irgi mėgstu nueiti į šalį. Dėl manęs jis gali dulkinti visas Niujorko bobas. Tarp mūsų buvo tarpusavio supratimas. Jis žaidė, aš žaidžiau, ir abiem tai nerūpėjo, mudu nejausdavom nuoskaudos.

– Ir kas toliau? – paklausė Zo.

– Jis nori vesti tą kalę, – išrėkė Madi bjauriai nusijuokdama. – Tą mažą kvailę iš savo raštinės. Nori išsiskirti su manim ir vesti ją. Ar tau galėjo tai šauti į galvą?

Zo tylėjo.

– Aš mačiau ją, – tęsė Madi. – Ji buvo tame pobūvyje, kur buvai ir tu. Nevykėlė blondinė su papais kaip kibirai. Kūnas be pabaigos, protas be pradžios. To, matyt, Hariui reikia: besmegenės kekšės. Galbūt aš jį gąsdinu. Ar tu manai, kad aš jį gąsdinu?

– Aš taip nemanau, Madi.

– Koks velnias gali žinoti. Šiaip ar taip, aš išeinu, ji ateina. Dieve, koks žioplys. Skaudžiausia tai, kad jis žino, kiek

jam kainuos skyrybos, – aš nepaliksiu jam net jo dantų plombų, – bet vis tiek nori. Tartum būtų pasiryžęs atiduoti viską, kad manim atsikratytų. Aš net pasiūliau, kad mudu liktume kartu, o jis ją turėtų šalia savęs – žinai? Aš susitaikyčiau su tuo. Bet ne. Jis nori viską baigti. Taip ir pasakė: „viską baigti“. Aš norėčiau nusukti jo prakeiktą sprandą!

– Uf, Madi, – baikščiai tarė Zo, – suprantu, kad tu nusiminusi, bet juk ne pirmą kartą skiriesi.

– Žinau, mieloji, žinau. Todėl ir esu tokia prislėgta. Mane pradeda smaugti nerimas. Kodėl aš tokia? Kodėl negaliu sulaikyti vyro? Viskas tęsiasi dvejus ar trejus metus, o paskui sugriūva. Man jis nusibosta arba aš jam nusibostu, ir štai – mes traukiam pas advokatus. Mėšlas!

– Bet tu myli...

– Myliu? – paklausė Madi. – Kas, po velnių, yra ta meilė? Kikenti drauge ir dejuoti šieno kupetoje? Jeigu tai meilė, aš Harį myliu. Geras humoro jausmas ir eržilas šieno kupetoje. Dosniai žarsto pinigus. Dėl to priekaištų neturėjau. Ir jis niekada nesiskundė. Paskui – opapa! Haris mane užsipuola.

– Ar ji jaunesnė?

– Ne kažin kiek. Jeigu jai būtų devyniolika ar dvidešimt, galėčiau tai suprasti. Galvočiau, kad jis priėjo gyvenimo tarpą, kai turi įrodyti, jog dar sugeba būti su jaunomis mergomis. Bet jai mažiausiai trisdešimt, tai ką jis, po velnių, joje atrado? Aš išgersiu visus tavo kvaišalus, vaikeli.

– Nieko baisaus. Gerk, kiek nori.

– Haris užsipuola mane, o aš užsipuolu tave. Atleisk. Turėjau pasikalbėti su moterimi. Yra pilna vyrų, bet visi jie tokie geri kvailiukai. Niekam neįdomios mano bėdos. Ir jie nelabai apsidžiaugs sužinoję, kad aš paleidžiama nuo saito. Truktelėti ištekėjusią moterį jiems sportas ir žaidimas, jokių

problemų. Bet kai neturi vyro, dauguma jų šalinasi. Per daug rizikos.

– Ar yra kas nors, ką tu...

– Kas nors, ką nusitverčiau lėkdama lauk? Ne, bent jau ne šiuo metu. Mane gąsdina dar vienas dalykas. Ką čia slėpti, meilute, mudvi einam į antrą galą. Tu prižiūri savo kūną, o man atsiliepia pusžalė jautiena ir burbonas. Ir dar per didelis skaičius vienos nakties nuotykių. Aš panaši į seną bobą, žinau tai.

Zo kažką sumurmėjo apie dietos laikymąsi, saikingesnį gėrimą, naujus drabužius. Bet Madelina Kurnic nesiklausė. Ji sėdėjo įsmeigusi akis tiesiai prieš save, laikydama prie lūpų stiklinę su degtine.

– Man reikia ištekėti, – tarė ji. – Neklausk kodėl, bet aš privalau ištekėti. Ką aš daugiau darysiu šitame pasaulyje? Nežinočiau, kaip užsidirbti duonai, jeigu tektų. Esu per sena vizginti uodegą, o vien mintis apie aštuonias valandas dvokiančioje kontoroje mane vimdo. Nežinau, kaip tu tai darai.

– Nėra taip blogai.

– Kur jau ne. Kai kitos moterys pietauja „Plaza“ restorane ir leidžia pinigus jų neskaičiuodamos? Aš to neištverčiau.

Zo vėl nuėjo į virtuvę, atnešė butelį balto vyno ir ledo. Jos kelias minutes sėdėjo tylėdamos, siurbčiodamos savo gėrimus. Madi nusispyrė batelius, parietė kojas ir ėmė mąsliai krapštyti sidabrinį nagų laką.

– Tu žinai, brangioji, visas mano gyvenimas sukosi apie vyrus. Tikrai. Turiu galvoje, kad aš nuo jų priklausiau. Mano tėvas mane sugadino, o paskui aš ėjau nuo vieno vyro pas kitą tarsi niekada nebūtų rytojaus. Ir ką aš už tai gavau? Mirusį tėvą ir keturias sugriautas santuokas. Tikriausiai moterys liberacionistės sakytų, kad pati esu kalta, kad turėjau tvar-

kyti savo gyvenimą. Išsikovoti didesnę nepriklausomybę ir visos tos nesąmonės. Bet tegu mane velniai rauna, aš mėgstu vyrus. Man patinka būti su vyrais. Kodėl turėčiau eikvoti savo energiją iki išsekimo, jei visada atsiranda vyras, pasirengęs apmokėti sąskaitą?

– Tu vėl ką nors susirasi.

– Taip manai? Norėčiau ir aš tuo tikėti. Gerokai nudirsiu Hariui kailį, tad su pinigais bėdos nebus. Bent jau iš pradžių. Bet aš tiesiog negaliu gyventi viena. Negaliu pakęsti vienatvės. Tu moki taip gyventi, o aš ne.

– Kartais nelieka iš ko rinktis, – tarė Zo.

– To ir bijau. Jokio pasirinkimo. Ačiū Dievui, niekada neturėjau vaikų. Gyvenimas pakankamai sumautas ir be rūpinimosi palikuonimis. Ar tu kada norėjai turėti vaikų, Zo?

– Kartą galbūt. Paskui ne.

– Tas velnio neštas Haris tikrai užspeitė mane į kampą. Jis pasiekė, kad aš savęs gailėčiausi, – anksčiau to nėra buvę. Krūva mėšlo. Dieve, aš jo pasiilgsiu. Prieš dvejus metus mano gimimo dienai jis padovanojo man raudoną „Mercedes-Benz" su atkeliamu stogu ir mano inicialais ant durelių.

– Kur jis dabar?

– Sumaliau į šipulius Long Ailendo greitkelyje. Būčiau užsimušusi, jei nebūčiau buvusi girta. Bet taip jau buvo. Turėjau viską, ko norėjau. Jis sugadino mane, kaip ir tėvas. Ak, Viešpatie, tikriausiai įkyrėjau tau iki gyvo kaulo?

– Ne, Madi. Džiaugiuosi, kad atėjai. Tik gaila, kad negaliu tau niekuo padėti.

– Užtenka, kad išklausei mane. Aš nežinau, ką...

Staiga Madelina Kurnic apsipylė ašaromis. Verkė tyliai, ašaros riedėjo per pudruotus skruostus. Zo priėjo prie sofos, atsisėdo šalia, apkabino jos pečius.

– Dieve, Dieve, – ūbavo Madi, – ką aš dabar darysiu?

Zo Koler nežinojo. Todėl pasakė:

– Ššš, šššš, – ir laikė kitą moterį, kol ši nurimo. Po valandėlės Madi tarė:

– Šūdas, – išsišnypštė nosį, pasiėmė rankinę ir nuėjo į vonios kambarį.

Ji išėjo po dešimties minučių, sušukuotais plaukais, iš naujo pasidažiusi. Akys buvo pabrinkusios, bet žvilgsnis aiškus. Ji liūdnai nusišypsojo Zo.

– Atleisk, meilute. Maniau, kad ašarų jau neturiu.

– Madi, ar nenorėtum pernakvoti pas mane? Atsigultum į lovą, o aš išmiegočiau ant sofos. Na?

– Ne, vaikeli, bet ačiū už pasiūlymą. Dar išgeriu gurkšnelį ir einu. Geriau grįšiu namo, kol tas šiknius nepakeitė spynų duryse. Jaučiuosi daug geriau. Po velnių, tai tik dar vienas spyris į subinę. Juk tam ir yra gyvenimas – tiesa?

Ji vėl atsisėdo ant sofos, įsidėjo į stiklinę ledo, įsipylė degtinės. Pamaišė ją smiliumi, paskui pirštą aplaižė. Palenkė galvą, pasižiūrėjo į Zo.

– Kadangi isterija baigėsi, – tarė ji, – papasakok man savo liūdną istoriją. Tu niekad nesakei, kas atsitiko tarp judviejų... kuo jis vardu? Ralfas?

– Kenetas. Ir aš tau pasakojau. Ar neprisimeni, Madi? Kai pietavome viešbutyje?

– A, tai tas sekso dalykas. Aišku, prisimenu. Tu niekada su juo nepasitenkinai. Bet tai per menka priežastis.

– Na... dar buvo visko.

– Pavyzdžiui?

– Visokios kvailystės.

– Svetimų skyrybų priežastys visada atrodo kvailos. Pirmiausia, kaip tu su juo susipažinai?

– Jis dirbo draudimo kompanijoje ir buvo pervestas į Vinonos skyrių. Jis tvarkė visus mano tėvo reikalus, ir vieną

dieną tėvas atsivedė jį vakarienės. Paskui jis man paskyrė pasimatymą, ir mudu pradėjome būti kartu. Mus ėmė kviestis vakarienės ir į pobūvius kaip porą. Vėliau jis paprašė mano rankos.

– Gražus?

– Man taip atrodė. Didelis ir raumeningas. Mokėjo būti linksmas ir žavus tarp žmonių. Maždaug pusei metų praėjus po vedybų, jis išėjo iš draudimo kompanijos, ir tėtis priėmė jį dirbti lyg ir jaunesniuoju partneriu. Tėtis jau seno, negalėjo vikriai suktis ir norėjo turėti, kas jį pakeistų.

– Oho. Ar tavo vyras tai žinojo, kai paprašė tavo rankos?

– Taip. Tada aš to nežinojau, bet vėliau, per vieną iš mūsų baisių kivirčų, jis prisipažino, kad tik todėl mane ir vedė.

– Geras vaikinas.

– Na... patrauklus vyras sako, kad esi graži, kad myli tave, ir tu juo tiki.

– Tik ne aš, vaikeli. Žinau, kad viskas, ko jiems reikia, – įmerkti savo samtį į karštus taukus.

– Aš juo tikėjau. Bet, matyt, turėjau būti protingesnė. Nesu kokia gražuolė, žinau tai. Esu tyki ir nelabai jaudinanti. Bet maniau, kad jis myli mane už tai, kokia esu. Ir aš mylėjau jį. Iš pradžių.

– Zo, gal tu mylėjai jį, nes jis mylėjo tave – ar sakė, kad myli.

– Taip. Galimas daiktas.

Jos nutilo, susimąsčiusios apie gyvenimo vingrybes, apie lemtingus atsitiktinumus, apie kaukes, kurias žmonės dėvi, ir kaukes po tomis kaukėmis.

– Kada prasidėjo nesutarimai? – paklausė Madi.

– Beveik iš pat pradžių. Mes buvome tokie skirtingi ir nenorėjome keistis. Nė vienas nėjome į kompromisą, kad suartėtume. Jis buvo toks... toks fiziškas. Garsiai kalbėjo ir gar-

siai juokėsi. Atrodė, kad jo pilnas visas kambarys. Noriu pasakyti, kad būdavau viena namie, o kai jis sugrįždavo, pasijusdavau tarsi atsidūrusi vidury minios. Jis visada lietė mane, tapšnojo per užpakalį, taršė plaukus, kai būdavau susišukavusi. Sakiau, Madi, kad tai visokios kvailystės.

– Gal ir ne kvailystės.

– Jis... tiesiog užgoždavo mane. Dusindavo. Priėjau iki to, kad nenorėdavau kvėpuoti tuo pačiu oru, kai jis būdavo namie. Ir toks netvarkingas. Šlapius rankšluosčius mesdavo vonioje ant grindų. Purvinus apatinius ir puskojines – ant lovos. Negalėjau to pakęsti. Pavalgydavo, atsiriaugėdavo ir nueidavo, palikęs man viską tvarkyti. Žinau, kad tai žmonos darbas, bet jam tai buvo neginčytinas dalykas. Jis taip pasitikėjo savimi. Tikriausiai to labiausiai ir nekenčiau, to žiūrėjimo iš aukšto. Aš buvau lyg kokia vergė, neturinti teisės klausti, kur jis eina ar ką veikia.

– Neprastas vyriokas. Ar prisidurdavo kitur?

– Iš pradžių ne. Paskui man ėmė kristi į akis: moterys šnabždėdavosi apie jį pobūviuose, jis išeidavo po vakarienės iš namų. Susitikti su klientais, sakydavo. Kartą, kai nešiau valyti jo juodą kostiumą, kišenėje radau degtukų dėžutę. Ji buvo iš užmiesčio motelio. Na, nekokios šlovės įstaigos. Tad nutariau, kad jis paišdykauja. Man tai nerūpėjo. Kad tik būtų palikęs mane ramybėje.

– Ak, Zo, ar taip jau blogai buvo?

– Aš stengiausi, Madi, tikrai stengiausi. Bet jis toks sunkus, toks stiprus ir... netašytas.

– Pykšt pokšt – ačiū, ponia?

– Panašiai. Be to, jis to norėdavo girtas ir visas suprakaitavęs. Prašydavau jo pirma palįsti po dušu, bet jis tik juokdavosi.

– Drūtas?

– Ką?

– Na, ar didelis?

– Nežinau, Madi. Nelabai turiu su kuo palyginti. Na, didesnis negu Mikelandželo Dovydo.

Madelina Kurnic nusijuokė. Kaip ji užsikvatojo! Iš linksmumo pasišokinėdama ir taškydama degtinę.

– Brangute, visų vyrų didesni už Mikelandželo Dovydo.

– Ir jis norėjo visokių šlykščių dalykų. Pasakiau jam, kad aš ne taip išauklėta.

– Uhu.

– Pasakiau, kad jeigu nori elgtis kaip gyvulys, gali pasiieškoti tam reikalui kitų moterų.

– Nelabai protingas poelgis.

– Man jau nerūpėjo, ar aš kalbu protingai, ar ne. Nenorėjau turėti su juo nieko bendra. Turiu galvoje, lovoje. Galėjau likti jo žmona, jeigu būdamas su manimi jis pamirštų seksą. Nes jaučiau, kad skyrybos – tai pralaimėjimas, ir nenorėjau nuvilti mamos. Bet paskui jis tiesiog išėjo iš namų, paliko darbą pas mano tėtį ir išvažiavo iš miesto. Skyrybas sutvarkė advokatai, ir aš jo daugiau nemačiau.

– Ar žinai, kur jis dabar?

– Taip. Nuvyko į Vakarų pakrantę. Vėl vedė. Maždaug prieš savaitę.

– Iš kur žinai?

– Atsiuntė man pakvietimą.

Madi garsiai įkvėpė oro.

– Dar vienas šmikis. Na ir šungalvis.

– Norėjau nusiųsti dovaną. Na, kad parodyčiau, jog man tas pats. Bet suplėšiau pakvietimą ir dabar nežinau adreso.

– Tepasikaria. Nusiųsk jam butelį cianido. Visi vyrai turi kristi negyvi.

– Ak, Madi, aš net nežinau... tikriausiai dažnai dėl daug ko aš būdavau pati kalta. Bet aš stengiausi būti gera žmona,

tikrai. Gamindavau jo mėgstamus patiekalus, visada ieškodavau naujų receptų, norėdama, kad jam patiktų. Namie būdavo švaru kaip vaistinėje. Visi sakydavo, kad pas mus kaip parodoje. Nusipirkome naujus baldus, o kartą jis įniršo ir nudraskė nuo jų plastiko apdailą. Štai kaip elgėsi. Užsikeldavo kojas ant kokteilių stalelio, šluostydavosi svečiams paliktais rankšluosčiais. Manau, kad taip darė tyčia, norėdamas mane išerzinti. Ir keikėsi kaip vežikas – bjauriausiais žodžiais – ir nėjo į bažnyčią. Norėjo, kad dėvėčiau aptemptus megztinius ir sukneles su giliom iškirptėm. Sakiau jam, kad man tai nepatinka, bet jis nenorėjo suprasti. Net reikalavo, kad dėčiausi ryškesnį makiažą ir nusidažyčiau plaukus. Todėl manau, kad buvau ne ta moteris, kurią jam reikėjo vesti. Tai buvo klaida nuo pat pradžių.

– Ak, mieloji, tai dar ne pasaulio pabaiga. Susirasi kitą.

– Aš tau jau sakiau.

– Taip, – kreivai nusišypsojo Madi, – dvi senos pastumdėlės laka šnapsą ir bando pakelti viena kitai nuotaiką. Et... po velnių! Rytoj išauš nauja diena. Dar susitinki su ponu Kuklučiu?

– Nenorėčiau, kad jį taip vadintum, Madi. Jis visai ne toks. Taip, mudu susitinkame.

– Jis tau patinka?

– Labai.

– Uhu. Gal jis labiau atitinka tave negu Ralfas.

– Kenetas.

– Tebūnie. Manai, jis galvoja apie vedybas?

– Mes niekada apie tai nekalbėjome, – manieringai atsakė Zo.

– Pasikalbėkite, pasikalbėkite, – patarė Madi. – Nebūtina klausti tiesiai, bet eik apsukui, užuominomis. Tu jam patinki?

– Sako, kad patinku.

– Na, tai jau pradžia. – Madi nusižiovavo, baigė gerti, atsistojo ir ėmė rinktis savo daiktus. – Jau turiu eiti. Ačiū už kvaišalus ir pokalbį. Tu įsileidai mane, kai man tavęs reikėjo, brangute, ir aš tave už tai myliu. Mums reikia dažniau susitikti.

– O taip. Aš irgi norėčiau.

Kai Madi išėjo, Zo užrakino duris. Sukamšė pagalvėles ant sofos ir fotelio. Nunešė butelius į virtuvę, išplovė taures ir pelenines. Išgėrė tuinalį ir užgesino šviesas. Dirstelėjo pro užuolaidą į kitą gatvės pusę, bet smalsuolio nebuvo nė ženklo.

Įlindo į lovą. Atsigulė ant nugaros, ištiesė rankas prie šonų, įsistebeilijo į lubas.

Visa tai, ką ji papasakojo Madi, – viskas teisybė. Bet ją apėmė keistas jausmas, kad visa tai atsitiko kažkam kitam. Ne jai. Ji pasakojo apie svetimos moters gyvenimą, apie kurį kažkur girdėjo ar skaitė. Tai buvo ne jos gyvenimas.

Ji apsivertė ant šono, prisitraukė kojas po lengva antklode. Sunėrė rankas tarp šlaunų.

Jis tikriausiai reikalauja tų šlykštybių iš savo naujos žmonos. Galbūt ji sutinka. Ir mielai tai daro.

Viskas taip žema ir grubu...

Prie 40-osios gatvės ir Madisono aveniu buvo nedidelė užkandinė, pro kurią Zo eidavo pakeliui į darbą ir namo. Atsidarydavo ji anksti ir užsidarydavo vėlai. Maistas, daugiausia sumuštiniai, sultiniai, salotos, buvo neblogas. Nieko ypatingo, bet skanu.

Pakeliui į namus gegužės 21-osios vakare Zo užsuko į užkandinę pavakarieniauti. Pasiėmė sūrainį, prancūziškų šprotų, kuriuos gerokai pabarstė druska. Išgėrė juodos kavos puodelį užsikąsdama vaniliniu pyragaičiu.

Sėdėjo prie stalelio, skirto dviem, ir greitai valgė. Nuleistomis akimis, nekreipdama dėmesio į garsų užkandinės šurmulį. Paliko penkiolika procentų arbatpinigių, užmokėjo kasininkei ir išskubėjo pro duris.

Nuėjo tiesiai namo. Alimentų čekis buvo pašto dėžutėje. Įsidėjo jį į piniginę. Namie, užsirakinusi, užšovusi ir užkabinusi duris, ji užtraukė užuolaidas ir persirengė medvilniniais marškinėliais ir frotinėmis trumpikėmis.

Išsitraukė plaušines, šepečius, dulkių siurblį, muilą ir vaško skardinę, buteliukus valiklių, šluotą, semtuvėlį, kibirą, skudurų, kempinių, šluotelių. Plaukus surišo skarele. Užsimovė gumines pirštines. Kibo į darbą.

Vonios kambaryje nugramdė ir iššveitė vonią ir klozetą. Nuvalė klozeto sėdynę. Pakėlė grindų kilimėlį, atsiklaupė ir užpylusi miltelių nušveitė plyteles.

Diena buvo nekokia. Gatvėje ją stumdė. Darbe į ją žiūrėjo su šaltu abejingumu. Visas Niujorkas stačiokiškai pasitikėjo savimi ir ją gąsdino. Pamanė, kad bus padariusi klaidą atvykdama čia gyventi.

Išėmė iš vaistinėlės visą savo kosmetiką, kvepalus, medikamentus ir muilą. Ištraukė lentynėles, nuplovė jas stiklo valikliu ir sausai nušluostė. Viską tvarkingai sudėjo atgal, prieš tai nušluosčiusi dulkes nuo kiekvieno buteliuko, indelio, dėžutės ir skardinės.

Pats miesto dydis ją žeidė. Jis gniuždė jos esybę, pavertė ją menkysta, ignoruodamas jos buvimą. Niujorkas neigė jos žmogiškumą ir laikė ją daiktu, ne geresniu už betoną, plieną ir asfaltą.

Iki spindesio nušveitė spintelės veidrodį. Pakeitė dušo užuolaidą. Patiesė naujai nupirktą grindų kilimėlį. Pakabino švarius rankšluosčius, tarp jų ir išsiuvinėtus rankšluosčius svečiams, nors senieji nebuvo naudoti.

Mieste vieni žmonės mokėjo pinigus už tai, kad girdėtų, kaip kiti žmonės dainuoja, ir stebėtų, ką kiti žmonės jaučia. Aistra tapo žiūrovų sportu, kurį išlaikė dvasios luošiai. Meilė ir kančia tapo talentingų žmonių amatu, kuriems už jų rodymą buvo mokama.

Ištuštino šiukšlių dėžę ir įdėjo švarų maišelį. Vonios ir kriauklės vamzdyną praplovė specialiu skysčiu. Išpurškė vonios kambarį citrinų kvapo gaivikliu. Nuvalė pirštų atspaudus nuo durų rankenos. Išjungė šviesą.

Vis dėlto Niujorko gyvenimo anonimiškumas turėjo slaptų privalumų. Kur daugiau, jeigu ne šitame griaudėjančiame chaose, ji galėjo patirti savo nuotykius? Jeigu miestas gailėjo jai žmoniškumo, jis buvo pakankamai didelis, kad pakęstų savo sukurtų bejausmių būtybių silpnybes ir ydas.

Miegamajame ji pakeitė visą patalynę: čiužinio ir pagalvių užvalkalus, abi paklodes. Paklojo lovą, išlygindama visas raukšleles, padarydama kantus kaip ligoninėje. Atlenkė patalynę, kad viršutinės paklodės kraštas keturiais coliais užklotų vilnonį užtiesalą.

Kodėl ji ieškojo nuotykių, kodėl nenorėjo liautis? Negalėjo rasti tiesaus ir aiškaus atsakymo. Žinojo, kad tai, ką ji darė, buvo siaubinga, bet šis žinojimas negelbėjo. Protas gali mąstyti, bet kūnas atsiims savąją dalį. Kas gali patenkinti jo apetitą? Kraujas užverda, ir jau niekas nepadės.

Nušluostė dulkes nuo bufeto, rašomojo stalo, naktinio staliuko. Ne tik viršų, bet ir iš šonų, iš vidaus, kojas. Nuvalė telefono aparatą. Nuplovė ir nušluostė veidrodį. Išvalė pelenines, nušluostė dulkes nuo šviestuvų lempučių.

Eidama į savo nuotykius, ji iš žiūrovų salės užlipdavo ant scenos. Jausdavosi kaip niekad gyvybinga ir teisi, kaip niekad pilna karštos gyvuliškos egzistencijos. Ji neužsivilkdavo kostiumo – nusimesdavo seną išnarą ir naujai atgimdavo.

Įjungusi dulkių siurblį išsiurbė visas grindis užklojusį kilimą, kur reikia pastumdama baldus. Nuvalė dulkes nuo žaliuzių juostelių. Nušluostė pirštų atspaudus nuo durų staktos. Sutepė alyva spintos durų vyrius.

Kodėl jos troškimas gyventi pasuko tokiu žūtbūtiniu keliu, ji negalėjo paaiškinti. Ją veikė jėgos, kurios neaiškiai bolavo tolumoje. Ji jautėsi taip, tarsi ją daužytų ir stumdytų tie patys bevardžiai gaivalai, kurie valdo gatvių spūstį. Pasirinkimas priklausė jai, bet toks ribotas, kad jo beveik nebuvo.

Sudėliojo visus savo drabužius tvarkingomis krūvelėmis, rietuvėmis. Po tuščia gėlių vaza ant naktinio staliuko pakišo nertą servetėlę. Spintoje išdėliojo naujus paketėlius, sugeriančius drėgmę.

Prikaišiojo levandos kvapo maišelių į komodos ir rašomojo stalo stalčius. Apsidairė. Užgesino šviesas.

Ji nusišypsojo iš savo gyvenimo teatrališkumo. Ji mėgavosi staigiais gyvenimo vingiais. Tai buvo muilo opera! Jos gyvenimas buvo muilo opera! Visi gyvenimai buvo muilo operos. Pagaliau, kelios sekundės iki priešmirtinio gargaliavimo, ji sukuždės: „Ačiū jums, Proktoriau ir Gemblai".

Virtuvėje ji ištuštino visas lentynas ir spinteles. Švariai išplovė jų vidų. Prieš sudėdama atgal daiktus, kruopščiai nušluostė nuo jų dulkes. Nuvalė duris. Valikliu nutrynė pirštų atspaudus.

Kas ji tokia? Ją žlugdė painiava. Jai atrodė, kad ji gyvena dešimt gyvenimų, kartais du ar daugiau vienu metu. Į skirtingus žmones ji žiūrėjo skirtingais veidais. Dar blogiau. Ji į save žiūrėjo skirtingais veidais.

Nuvalė viryklės ir šaldytuvo paviršių. Nugramdė riebalus ir išdžiūvusias dėmes. Išėmė iš šaldytuvo visą maistą. Iššluostė vidų. Įdėjo praplėštą pakelį geriamosios sodos. Sudėjo atgal maistą.

Sulig metais didėjo ne savęs pažinimas, o baimė, kad nepavyks sužinoti savo paslapties. Atrodė, kad tai, kuo ji buvo, jos esybė plaukia tolyn, migla tirštėja, ir neaiškus pavidalas galop pranyksta. Jos gyvenimas prarado griežtas ribas, ji matė save kaip išskydusią dėmę.

Išplovė kriauklę. Nublizgino čiaupus. Įpylė skysčio vamzdžio nešvarumams nuplauti. Išmetė plonytį muilo gabaliuką ir padėjo naują. Pakeitė susitrynusį padėkliuką nauju. Pakabino švarų virtuvinį rankšluostį ir dar vieną rankoms.

Norėjo šoko, kuris grąžintų ją į vėžes. Mirtinos žaizdos arba visa nugalinčio jausmo. Kažko, prieš ką ji neatsilaikytų. Nuolankumas gali ją išgelbėti ir grąžinti pilnatvę. Ji juto turinti savyje gilų pasišventimo šaltinį, dar nepradėtą semti ir niekam nereikalingą.

Muilinu vandeniu išplovė plytelėmis išklotas grindis. Sausai iššluostė. Ištrynė blizgikliu. Palaukė, kol nudžius. Tada nublizgino plyteles sausu skuduru. Apsidairė po tviskančią virtuvę.

Pagalvojo, ar meilė gali būti vienu metu ir tas jausmas, ir ta žaizda. Ji niekada nelaikė savęs aistringa moterimi, bet dabar manė, kad atsitiktinai susiklosčius aplinkybėms, ji gali pasiekti darną: nauja, žavinga ir jausminga moteris.

Svetainėje ji nuvalė dulkes alyva įtrintu skuduru. Nublizgino stalų paviršius. Nušluostė stalų ir kėdžių kojas. Sukamšė pagalves ir pagalvėles. Po vazomis ir peleninėmis pakišo švarias nėriniuotas servetėles.

Madelinai Kurnic meilė buvo malonumas ir juokas. Bet, aišku, joje slypėjo kažkas daugiau. Galbūt tai toks trapus, gležnas daigas, kuris gali sustiprėti, sukurti naują pasaulį ir išgelbėti sielą tik protingai ir nuoširdžiai prižiūrimas.

Nušluostė paveikslų rėmus ir stiklus. Sausu skuduru perbraukė grindjuostes. Nutrynė pirštų atspaudus nuo durų ir

staktos. Nušluostė stalinį šviestuvą ir lempą. Ištiesino susirangiusį laidą.

Jeigu jai taip atsitiktų, jeigu ji patirtų tokį augimą, jos kūnas pats išsigydytų ir visos jos gyvenimo tuštumos būtų užpildytos. Ji svajojo apie tokį persikūnijimą, geidė jo, tą troškimą jausdama beveik su fiziniu skausmu.

Išsiurbė kiliminę dangą. Nustūmė baldus ir išsiurbė po jais. Patraukė baldus į jų vietą, žiūrėdama, kad kojos atsistotų tiksliai ant plastmasinių pakojų. Specialiu antgaliu išsiurbė užuolaidų dulkes. Kitu antgaliu išsiurbė sofą ir kėdžių apmušalus. Trečiu antgaliu nusiurbė dulkes nuo lubų karnizų.

Jos vizija iškilo aukštyn; su meile jai nebuvo nieko neįmanomo. Miestas naujai atgims, jai daugiau nereikės nuotykių, ji atpažins save ir nusiramins. Tą padaryti gali meilės tyrumas.

Pataisė drabužių spintos padėtį. Išėmusi išpurtė ir vėl sukabino visus drabužius, taip pat ir slaptąsias sukneles. Nušluostė dulkes nuo lentynų. Nuvalė batus ir sudėjo juos ant stelažo. Išpurtė perukus. Nušluostė dulkes nuo žaliuzių. Išpurškė kambarį pušų gaivikliu.

Atlikusi bausmę už nuodėmes, ji sudėjo atgal visus šepečius, plaušines, dulkių siurblį, muilą ir valiklių buteliukus, miltelių dėžutes, semtuvą, kibirą, pašluostes, kempines ir šepetėlius. Kol į vonią bėgo vanduo, ji nusirengė miegamajame. Nuėjo į virtuvę, prarijo kelis vitaminų žirnelius, mineralinių medžiagų tabletes, dar kelias kapsules šio bei to. Valiumą. Druskos tabletę.

Norėjo įsipilti vyno, bet apsigalvojo dar neatkimšusi butelio. Nusprendė įsipilti grynos degtinės. Didelę taurę. Kaip Madi. Ji nusinešė taurę į vonią.

Atsargiai įlipo į vonią. Šliukštelėjo kelis lašus aromatinio aliejaus. Ji plūduriavo, siurbčiodama šaltą kaip ledas degtinę.

Jos nuovargis ištirpo karštame vandenyje. Pusiau užmerktomis akimis ji žiūrėjo į plevenantį vandenyje savo kūną.

– Aš myliu tave, – balsiai sumurmėjo ji, ir pati nežinojo, kam skyrė šiuos žodžius: Kenetui, Ernestui Mitlui ar sau pačiai. Nusprendė, kad tai nesvarbu: žodžiai patys savaime kažką reiškia. Jie buvo svarbūs. „Aš myliu tave."

Ernestas Mitlas atvažiavo sekmadienį, gegužės 25-ą dieną, tiksliai vidurdienį. Atnešė milžinišką puokštę geltonų narcizų, tokią didelę, kad Zo turėjo merkti juos į visas vazas svetainėje, miegamajame, bet vis tiek keli žiedai dar liko ir virtuvei. Auksaspalvės gėlės atnešė saulės šviesą į jos tamsų butą. Sekmadienio pietums ji paruošė „Kruvinąją Meri", plaktą kiaušinienę su kanadietišku kumpiu, karštų sausainių, rėžiukų salotų ir citrininių ledų desertui. Taip pat turėjo atšaldyto gegužės vyno su šviežia žemuoge taurėje.

Jie atsisėdo prie retai naudojamo pietų stalo, nedidelio juodmedžio ovalo su keturiomis oda aptrauktomis kėdėmis, kuris stovėjo prie svetainės lango. Porceliano indai ir pasidabruoti stalo įrankiai buvo vestuvinė dovana. Krištolinę salotinę ir staltiesę Zo nusipirko atvykusi gyventi į Niujorką.

Ernestas entuziastingai viską gyrė: tviskantį butą, stalo serviruotę, maisto skanumą, vaisiais atsiduodančio, kone prikvėpinto vyno aromatą.

– Ką jau čia, – tarė Zo, – nieko ypatingo.

Jie sėdėjo gyvai kalbėdami apie darbą, kokius pirks vasarai drabužius, matytas TV laidas.

Šnekučiavosi kaip seni draugai, nes jau žinojo vienas kito įpročius, pomėgius, kas kam nepatinka, prietarus ir svajones. Ir jau kaupėsi bendrų prisiminimų kraitis: vakarienė itališkame restorane, Kurnicų pobūvis, Ernesto iškeptas netikras zuikis, balionas Centriniame parke.

Patys savaime tie prisiminimai buvo nereikšmingi, bet svarbiais juos darė bendrumas. Jie žinojo, kad šie malonūs pietūs irgi nukeliaus į bendros patirties banką, todėl jie buvo dar brangesni. Proga, kurios prisiminimu bus galima gardžiuotis.

Po pietų Ernestas primygtinai įsiprašė padėti Zo sutvarkyti stalą. Virtuvėje ji plovė lėkštes, o jis šluostė, ir tai buvo pats normaliausias pasaulyje dalykas. Jis net sudėjo švarius indus, įrankius į jiems skirtas vietas jiems skirtose spintelėse.

Tada grįžo į svetainę. Vynas buvo išgertas, bet Zo atnešė degtinės su toniku ir griežinėliais citrinos. Zo atnešė iš miegamojo radiją ir surado stotį, kuri grojo Mantovanį.

Svajinga muzika tyliai plaukė kambaryje. Jie patogiai atsidrėbė, siurbčiodami šaltą degtinę. Sotūs ir atsipalaidavę jiedu šypsojosi vienas kitam. Atrodė, kad jie vėl pasigavo nuotaiką, paliktą parke: jiems priklausė visas pasaulis.

– Ar turėsi atostogas? – atsainiai paklausė jis.

– Taip, dvi savaites.

– Kada imsi?

– Dar nenusprendžiau. Jie maloniai leidžia rinktis. Galiu išeiti birželį, liepą ar rugpjūtį.

– Aš irgi, – pasakė jis. – Turiu dvi savaites. Paprastai kelioms dienoms važiuoju į tėviškę. Kartais savaitei.

– Ir aš.

– Zo... – tarė jis.

Zo klausiamai į jį pažiūrėjo.

– Ar manai... kad mudu galėtume kur nors nuvažiuoti kartu? Gal savaitei, gal tik savaitgaliui. Nesuprask manęs klaidingai, – skubiai pridūrė. – Be bendro kambario ar ko nors panašaus. Tiesiog pamaniau, kad būtų smagu kartu pabūti vasarą kokioje gražioje vietoje.

Ji akimirką pagalvojo iškėlusi galvą.

– Manau, kad tai puiki mintis, – tarė. – Gal kur nors Long Ailende.

– Arba Naujojoje Anglijoje.

– Viešbutyje yra moteris, kuri tvarko turistines keliones, kruizus ir visa kita. Galėčiau paprašyti jos rekomenduoti neblogą vietelę.

– Tik ne žėrinčius kurortus, – tarė jis. – Kur reikia atitinkamai rengtis ir taip toliau.

– O, ne. Rami vietelė prie jūros. Kur galima pasimaudyti, pasivaikščioti ir pailsėti.

– Teisingai! – pritarė jis. – Su geru maistu. Ir kad nebūtų spūsties. Nereikia modernybių su tviskančiais chromais ir nikeliais ir organizuotu laisvalaikiu.

– Aišku, kad ne, – sutiko ji. – Gal kokiame nors sename, šeimos išlaikomame turistų namelyje ar motelyje. Kur mums niekas netrukdytų.

– Ir mes galėtume daryti, kas šaus į galvą. Plaukioti ir vaikštinėti paplūdimiu. Rinkti kriaukles ir jūros išmestas šakeles. Grožėtis apylinkėmis. Man tai patiktų.

– Ir man, – tarė ji.

Ji nunešė taures į virtuvę ir pripylusi atnešė vėl.

– Erni, – prabilo ji atsisėdusi šalia ir paėmusi jo ranką, – tai, ką tu sakei apie bendrą kambarį, – džiaugiuosi, kad taip pasakei. Tikiuosi nemanai, kad aš esu kokia pamaiva?

– Aš nieko panašaus negalvoju.

– Aš ir nesu. Tiesiog mudviejų bendra kelionė pailsėti... tokia nauja mūsų patirtis. Ir bendras kambarys tik sugadintų viską. Tu mane supranti?

– Žinoma. Aš galvoju lygiai taip pat. Kas žino, kaip bus, kai mudu kartu būsime tris dienas ar savaitę. Gal aš tau įgrisiu iki gyvo kaulo.

– O, ne, – paprieštaravo ji. – Manau, kad puikiai sugyvensime ir gerai praleisime laiką. Tiesiog nemanau, kad turėtume planuoti kelionę žinodami, kad miegosime kartu. Aš tik nervinčiausi ir nepatogiai jausčiausi.

Jis pakėlė į ją kupinas susižavėjimo akis.

– Taip pat ir aš jaučiuosi, Zo. Mudu tokie panašūs. Mums nereikia nieko skubinti ir vyti botagu, kas galėtų sugadinti tai, ką mudu jau turime. Ar tau taip neatrodo?

– Tikrai, Erni. Tu toks taktiškas.

Ji pasuko galvą į jo pusę. Bet jo tyruose veido bruožuose ir atvirose akyse ji matė grožį. Nuo jo dvelkė nekaltybe, atviraširdiškumu. Jis niekada jos neapgaus ir nenuskriaus; ji tai žinojo.

– Nenorėčiau, kad tu mane laikytum šalta moterimi, – specialiai pasakė ji.

– Zo, man ir į galvą negali ateiti tokia mintis. Manau, kad tu esi toli gražu ne lėkšta, labai jausminga moteris.

– Tikrai? Tu tikrai taip galvoji? Žinai, nesu labai šiuolaikinė. Na, nepuolu iš vienos lovos į kitą. Manau, kad tai baisu.

– Tai ne baisu, o klaiku, – tarė jis. – Tai žmones paverčia gyvuliais. Manau, kad seksas turi ateiti iš gilaus jausminio poreikio, troškimo patirti nuoširdų artumą.

– Taip, – pritarė ji. – Fizinė meilė turėtų būti tyra, švelni ir maloni.

– Teisingai, – linktelėjo galva jis. – Tai turėtų būti dalykas, kuriuo du žmonės sutinka dalytis, nes tikrai myli vienas kitą ir nori, na, suteikti vienas kitam malonumą. Laimę.

– Tikra tiesa, – tarė ji. – Aš taip džiaugiuosi, kad tu taip galvoji. Tai ir yra tikroji vertė. Noriu pasakyti, sekso. Nesižarstai juo kur papuola. Tai tik nupigina jį.

– Paverčia nieku, – pasakė jis. – Kaip, pavyzdžiui, „dar išgersime martinio ar jau eisime į lovą?“ Turėtų būti kažkas daugiau. Tikriausiai aš romantikas.

– Tikriausiai ir aš.

– Ar žinai, kas kelia nuostabą, mieloji? – paklausė jis atsisukdamas veidu į ją. – Tai, kad mudu, jausdami tą pat, suradome vienas kitą. Iš milijonų žmonių pasaulyje mes radome vienas kitą. Ar tau tai neatrodo nuostabus dalykas?

– O taip, mielasis, – atsiduso ji ir palietė jo skruostą.

– Tik pagalvok, kokia menka buvo tikimybė! Aš dar nebuvau sutikęs tokios moters kaip tu.

– O aš nebuvau sutikusi tokio vyro.

Jis pabučiavo jos delną.

– Aš ne kažin kokia dovana, – tarė jis. – Žinau. Na, nesu nei aukštas, nei stiprus, nei gražus. Tikiuosi, ateis diena, kai aš padoriai uždirbsiu, tačiau turtuoliu niekada nebūsiu. Tiesiog man trūksta... trūksta kietaširdiškumo. Bet aš nenoriu būti kitoks. Nenoriu būti godus ir žiaurus. Negalėčiau taip gyventi.

– O, ne! – šūktelėjo ji. – Nepasikeisk, Erni. Man tu patinki toks, koks esi. Nenoriu tavęs matyti kitokio. Negalėčiau taip gyventi.

Jie pastūmė taures į šalį. Apsikabino. Jiems atrodė, kad jie glaudžiasi vienas prie kito, norėdami užsidengti nuo nelaimės. Taip, kaip elgiasi likę gyvi po katastrofos, kai jie laikosi už rankų apimti baimės ir nevilties.

– Šią vasarą mes išvažiuosime kartu, mielasis, – sukuždėjo ji. – Būsime kartu kiekvieną minutę. Mes maudysimės, vaikščiosime paplūdimiu ir žvalgysimės po apylinkes.

– O taip, – svajingai atsiliepė jis, – tik mudu du.

– Prieš visą pasaulį, – pasakė Zo ir pabučiavo jį.

Kažkas vyko. Zo Koler skaitė apie tai laikraščiuose, girdėjo per radiją, matė per televizorių. Viešbutinio žudiko

paieška buvo plečiama, detektyvų komanda papildyta, tiriamų versijų padaugėjo.

Dar svarbiau buvo tai, jog dabar buvo aptariama tikimybė, kad žudė moteris. Vėl pasipylė „Semo dukters" antraštės. Buvo skelbiami pareiškimai, perspėjantys atvykėlius į Manheteną apie pavojus, kuriuos kelia atsitiktinės pažintys, su vyrais ar moterimis, baruose, kokteilinėse, disko baruose ir restoranuose.

Žudiko paieškos gavo naują stimulą. Artėjo vasaros turistinis sezonas; didėjo nukeliamų turistinių kelionių ir konferencijų skaičius. Laikraščių redakciniai straipsniai skaičiavo neišvengiamus piniginius nuostolius, jeigu žudikas nebus greitai surastas.

Nuostabą kėlė tai, kad nejutai masinės isterijos, kuri buvo apėmusi miestą per Semo sūnaus istoriją. Vienas apžvalgininkas šį reiškinį aiškino tuo, kad nužudyti vyrai – atvykėliai iš kitur. Tačiau dar rimtesnė priežastis, pridūrė jis, ta, kad visuomenės reakcija atbuko, ne pirmą kartą susidūrusi su serijinėmis žmogžudystėmis. Dar šviežia Čikagos byla su daugiau kaip tuzinu lavonų nustūmė viešbutinį žudiką į antrą planą. Atrodė, kad vyksta varžybos tarp dviejų miestų, panašios į žaidimą – kas pastatys aukštesnį dangoraižį.

Tačiau nepaisant atgijusio žiniasklaidos susidomėjimo viešbutiniu žudiku, Zo neaptiko nieko, kas rodytų, jog policija turi kokios tikros informacijos apie žudiko asmenį. Ji buvo tikra, kad jie yra ne arčiau bylos sprendimo, negu buvo po jos pirmojo nuotykio.

Tad tai, kas atsitiko gegužės 28-ą dieną po pietų, privertė ją suakmenėti.

Dujų balionėlį jai buvo nupirkęs Pinknis apsiginti nuo plėšikų ir žagintojų. Ji nenorėjo rizikuoti, prisipažindama, kad jau sunaudojo jį, išgalvodama aplinkybes ir paprašyda-

ma nupirkti naują. Todėl nutylėjo. Dujų balionėlis nebuvo būtinybė. Būtinybė buvo peilis.

Šveicarišką karišką peilį ji pirko vienoje iš daugelio Centrinės stoties krautuvėlių, prekiaujančių namų apyvokos reikmenimis. Šį kartą ji nutarė nusipirkti didesnį peilį kitoje parduotuvėje. Per pietų pertrauką nuėjo iki Penktosios aveniu ir 46-osios gatvės kampo.

Vitrinoje buvo išdėliota aibė kišeninių peiliukų, didelių lenktinių ir medžioklinių peilių. Zo kantriai laukė prie prekystalio, kol prieš ją stovėjęs pirkėjas rinkosi. Nustebo pamačiusi, kad jis išsirinko karišką šveicarišką peilį, tik su didesniu skaičiumi geležčių negu jos turėtasis.

Rašydamas čekį pardavėjas paklausė:

– Ar galėčiau sužinoti jūsų pavardę ir adresą? Norėtume nusiųsti jums mūsų prekių paštu katalogą. Suprantama, visiškai nemokamai.

Pirkėjas paliko savo pavardę ir adresą. Atėjo Zo eilė.

– Norėčiau lenktinio peilio padovanoti giminaičiui. Nei per didelio, nei per sunkaus.

Jis išdėliojo priešais ją kelis peilius. Ji išsirinko dailų instrumentą su keturiomis geležtėmis. Raginėmis kriaunomis ir metaline kilpa prie vieno galo – nešiotis prie diržo ar pakabinti ant sienos.

Užmokėjo grynais, nusprendusi, kad jeigu pardavėjas paklaus pavardės ir adreso, ką nors sumeluos. Bet jis nepaklausė.

– Girdėjau, kaip anam pirkėjui siūlėte katalogą, – tarė ji klerkui, vyniojančiam peilį į dailų dovanoms skirtą popierių.

– Mes neturime katalogo, – atsakė šis. Paskui baikščiai apsidairė ir palinko artyn. – Mes bendradarbiaujame su policija, – sušnibždėjo. – Jie nori, kad mes žinotume pavardes ir adresus visų žmonių, kurie perka šveicariškus ka-

riškus peilius. O jeigu nesužinome pavardės, nupasakoti jų išvaizdą.

Zo Koler didžiavosi savo šaltakraujiškumu.

– O kam to reikia? – paklausė ji.

Pardavėjas suerzėjo.

– Manau, kad tai susiję su viešbutiniu žudiku. Argi jie aiškins smulkmenas?

Grįždama į „Gragner" viešbutį su naujuoju peiliu rankinėje, Zo suprato, kas maždaug atsitiko: policija atpažino peilį iš nulūžusio galiuko, rasto „Cameron Arms" viešbutyje.

Bet laikraščiai apie tai nieko nerašė. Tikriausiai policija slėpė, kad nustatytas ginklas. Tai reiškė, kad gali būti laikomi paslaptyje ir kiti dalykai. Galbūt jos pirštų atspaudai, arba kas nors, ką ji netyčia išmetė kambaryje, koks įkaltis, kuris neišvengiamai atves pas ją policiją.

Žinojo, kad turi išsigąsti, sunerimti. Bet neišsigando. Jei ką ir pajuto, tai tik dirginantį jaudulį. Jos nuotykiams rizika suteikė dar daugiau smagumo, pridėjo įtampos.

Ji įsivaizdavo policiją kaip vieną piktą protą, nepermaldaujamai siekiantį vieno tikslo: nutverti ją. Tam tikslui jie meluos ir apgaudinės, griebsis klastos ir tikriausiai nelegalių metodų; išnaudos viską, kas jų galioje, taip pat fizinę jėgą ir smurtą.

Jai atrodė, kad policininkai yra tikri atstovai pasaulio, kuris ją apgavo, pažemino, sunaikino jos svajones ir atsisakė pripažinti ją kaip moterį ar jos, kaip žmogiškos būtybės, vertę.

Policija ir pasaulis norėjo tik vieno: jos visiško sunaikinimo, kad viskas toliau galėtų eiti savo vaga, tarsi jos nė būti nebuvo.

Birželio 4-osios vakaras...

Zo Koler – budri, pasitempusi – ant Septintosios aveniu

ir 50-osios gatvės kampo. Stabteli užmesti žvilgsnį į skelbimų lentą prie įėjimo. Po užrašu „Šiandien" sąrašas, kuriame yra chirurgų ortopedų konferencija, leiboristų lyderio banketas, pramoginių šokių mokytojų trijų dienų sueiga.

Viešbučių žinyne, į kurį ji iš anksto pasižiūrėjo, rašė, kad „Adleris" turi du restoranus, „pabo stiliaus taverną" ir kokteilinę. Bet Zo buvo susidomėta dar jai neapsisprendus, ką daryti toliau.

– Radote, ko ieškote? – kažkas paklausė. Vyrišku balsu, linksmai.

Ji šaltai atsisuko į jį. Aukštas vyras. Lieknas. Melancholiškai šypsosi. Sunkūs, nusvirę vokai. Gelsva oda. Juodi, žvilgantys plaukai, sušukuoti nuo kaktos ant pakaušio. Ilgi pirštai, laikantys cigaretę, atrodė taip, tarsi būtų išspausti iš tūbelių.

– Nemanau, kad mes būtume pažįstami, – tarė ji lediniu balsu.

– Dabar jau esame, – atsakė jis. – Jūs galėtumėte išgelbėti man gyvybę, jeigu panorėtumėt.

Ji negali atsispirti...

– Kokiu būdu?

– Išgerkit su manim. Neleiskite vėl eiti į tą susirinkimą.

– Kas jūs? – paklausė ji. – Chirurgas ortopedas, leiboristų lyderis, pramoginių šokių mokytojas?

– Visų trijų po truputį, – sako jis nesiliaudamas šypsotis. – Tačiau daugiausia aš esu burtininkas.

Jis ištraukia iš kišenės sidabrinį dolerį, pašokdina jį pirštų krumpliais. Doleris pradingo jo delne. Paskui staiga vėl atsirado, vėl ėmė šokinėti. Zo Koler žiūri susižavėjusi.

– Štai matote jį, o dabar nematote. Ranka greitesnė už akį.

– Ar tai vienintelis triukas, kurį mokate? – suktai paklausė ji.

– Moku triukų, kuriais jūs net nepatikėtumėt. Tai kaip dėl tos taurelės?

Ji nemano, kad tai persirengęs policininkas. Pernelyg elegantiškai apsirengęs. Policininkas pirmasis neužkalbintų – o gal užkalbintų?

– Iš kur jūs? – klausia ji.

– Iš čia, iš ten ir iš visur, – atsako jis. – Mano vardo jūs niekad neištartumėt, bet galite mane vadinti Niku. O jūs?

– Irena, – sako ji. – Išgersiu su jumis vieną taurę. Tik vieną.

– Žinoma, – sako jis ištraukdamas sidabrinį dolerį iš už Zo ausies. – Eime, Irena.

Bet kokteilinėje ir tavernoje sausakimša. Žmonės sustoję eilėse. Nikas tvirtai suima ją už alkūnės.

– Mes važiuosime aukštyn, – sako jis, – į mano kambarį.

– Viena taurė, – pakartoja ji.

Jis neatsako. Jo pasitikėjimas ją gąsdina. Jis traukia ją paskui save. Bet ji negali sustoti, iškelti scenos. Rankinėje jokių asmens dokumentų. Tik išgaląstas lenktinis peilis.

Jo kambarys atrodo taip, tarsi jis būtų atvažiavęs prieš penkias minutes. Jo buvimą čia rodo tik neatidarytas lagaminas ant lentynos.

Jis užrakina duris ir užkabina grandinėlę. Nuvelka jos apsiaustą, paima rankinę ir numeta juos ant kėdės.

– Norėjai pamatyti daugiau triukų? – klausia jis. – Kaip tau patinka šitas?

Jis atitraukia užtrauktuką, įkiša ranką, ištraukia penį. Jis ilgas, tamsus, neapipjaustytas. Jis jį paglosto.

– Gražus? – klausia su nesikeičiančia sardoniška šypsena. – Ar tau patinka šis triukas?

– Aš išeinu, – sako ji, bandydama siekti apsiausto ir rankinės. Jis akimirksniu atsiduria tarp jos ir durų.

– Ką tu darysi? – sako jis. – Šauksi? Na, šauk.

Ji rausiasi rankinėje, jis šoka prie jos ir išplėšia ją iš rankų. Ji negali patikėti, kad jis gali taip greitai judėti. Kaip šešėlis.

Jis išima jos piniginę, atidaro.

– Jokių dokumentų, – sako. – Labai protinga.

Išima lenktinį peilį, pasiūbuoja jį laikydamas už kilpelės.

– O kam šitas? Panagėms valytis?

Jis nusijuokia, įmeta peilį atgal į rankinę. Numeta ją šalin.

– Žinai seną priežodį, – šelmiškai sako. – Kai išprievartavimas neišvengiamas, atsipalaiduok ir pajusk malonumą.

– Kodėl mane? – netekusi vilties surinka ji.

– Tiesiog praleisti laiką, – jis gūžteli pečiais. – Kažką juk reikia daryti. Ar nusirengsi kaip ledi, ar reikės nuplėšti drabužius?

– Nereikia, – sako ji, – kur gėrimas? Tu žadėjai pavaišinti.

– Aš melavau, – nusivaipo jis. – Visada taip darau.

Jis pradeda nusirenginėti. Visą laiką stovi tarp jos ir durų. Nusivelka švarką, atsiriša kaklaryšį, atsisega marškinius. Meta drabužius ant grindų.

– Nagi, – ragina ją, – krutėk.

Ji lėtai, virpančiais pirštais ima rengtis. Dairosi, akimis ieškodama ginklo. Sunkaus padėklo. Stalinės lempos. Bet ko.

– Nieko neišeis, – sako jis, – nieko neišeis.

Ji nusiauna batus, nusivelka suknelę, pėdkelnes. Sulanksto ir padeda ant kėdės atkaltės. Kai pakelia akis, jis jau nuogas. Jo penis pradeda stangrėti. Jis švelniai jį paliečia.

– Išbandyk jį, – sako jis. – Tau patiks.

Jis vienu šuoliu atsiduria prie jos. Suima rankomis jos pečius. Jo jėga gąsdina ją. Ji negali grumtis su tokiu stipriu vyru.

Jis nutraukia jos liemenėlę be petnešėlių ant juosmens. Sužnybia spenelius. Nutempia kelnaites, iškelia ją iš jų.

– Kaulėta, – sako jis, – bet nebloga. Kuo arčiau kaulo, tuo skanesnė mėsa.

Spaudžia ją žemyn. Jo rankos ant pečių tokios sunkios, kad ji negali pasipriešinti. Jos keliai sulinksta. Ji susmunka ant kilimo.

– Nenoriu jaukti lovos, – sako jis. – Geriausia grindys. Kietesnės. Daugiau atatrankos. Supranti, ką noriu pasakyti?

Tai tarsi verpetas, iš kurio ji negali ištrūkti. Akyse mirga. Ji sugniuždyta, jos protestas užslopintas. Silpni smūgiai į jo galvą, rankas, krūtinę nieko nereiškia. Jis kimiai juokiasi.

Ji rangosi, colis po colio slinkdama artyn numestos rankinės. Bet jis prismeigia ją prie grindų savo svoriu, mygdamas keliu į suspaustų šlaunų tarpą. Jis dusliai ir irzliai stena.

Ji tebesiraito, ir jis jai smogia. Nuo smūgio į veidą delnu jos galva pasisuka į kitą pusę. Jos akys pilnos ašarų, ausis dega. Jo dantys ant jos gerklės. Jo kūnas kraiposi spausdamas, spausdamas...

– Kas čia per velnias? – sako jis radęs jos tamponą. Pasišlykštėjęs švilpteli. Grubiai jį išplėšia, nusviedžia šalin.

Paskui ji daro tai, ką turi daryti, sakydama sau, kad tai vienintelis būdas likti gyvai.

Jos kūnas aprimsta. Ji jau nedaužo jo. Įtraukusi nagus, pradeda glostyti jo pečius, nugarą. Ji dejuoja.

– Taip, – alsuoja jis, – taip, taip...

Jai maudžia šlaunis. Jai atrodo, kad jis perplėš ją pusiau, sudraskys, palikęs ant kilimo garuojančius vidurius. Ji jaučia karštas ašaras, kartėlį.

Jis rangosi, braunasi į ją. Jo rankos pakištos po ja, šiurkščiai ją spausdamos, traukdamos, riesdamos jos kūną aukštyn.

Akys kietai užmerktos, ji regi ugnies ratilus, besisukančius diskus, verdantį kraują. Ji užsikloja juo, jausdama, kaip ją smelkia šaltis. Ji kenčia skausmą; viduje ji nepaliesta ir rezga savo pinkles.

Jo paskutiniai stūmiai plaka ją, drasko. Jos dejonės eina garsyn, neatsilikdamos nuo jo šūksnių. Kai jis suglemba drebėdamas, dejuodamas, ji supurto savo kūną it priepuolyje. Ji išskečia rankas – ir jos pirštai užčiuopia numestos rankinės diržą. Ji vos vos pramerkia akis. Jis ima keltis, sunkiai alsuodamas žiūri į ją.

– Dar, – maldauja ji, – dar!

– Palauk, kol aš tave apversiu, – sako jis ir jo balse girdėti džiūgavimas. – Taip bus dar smagiau.

Jis šiurkščiai atsitraukia nuo jos; ji jaučia, kaip jai plėšia vidurius. Jis verčiasi ant nugaros, guli aukštielninkas, krūtinė kilnojasi.

Ji pasiverčia ant šono, remdamasi klubu ir petimi, dar keliais coliais priartėdama prie rankinės. Spirkis kojų pirštais ir pėdomis į kilimą, atsargiai, mažais judesiais artėk prie savo rankinės.

– Ak, tai buvo nuostabu, – sako ji jam. – Taip smagu. Tu puikus meilužis. Tokio vyro dar neturėjau.

Jis patenkintas užsimerkia. Nežiūrėdamas ištiesia ranką, užčiuopia jos vulvą, stveria ir šiurkščiai glamonėja.

– Sakai, gerai, – sako jis, – kaip niekad?

Ji lėtai slenka, nenuleisdama akių nuo jo užmerktų vokų, dešinė ranka įslysta į rankinę, išlenda su peiliu.

– Ach, man taip gera... – tyliai murma ji.

Pakelia kairę ranką. Virš galvos atlenkia didžiąją, išaštrintą geležtę. Prilaikydama užfiksuoja tokioje padėtyje, kad nesigirdėtų spragtelėjimo. Lėtai nuleidžia rankas prie šonų. Jos dešinioji ranka, su peiliu, paslėpta už nugaros.

Ji atsisėda, prisitraukia prie jo. Uždeda kairiąją ranką ant jo plaukuotos krūtinės, pirštų galiukais žaidžia su speneliais.

– Ar galime pakartoti? – kužda ji. – Aš noriu dar, Nikai.

– Tuojau, – sako jis, – tik leisk man...

Jo užmerkti vokai suvirpa. Akimirksniu ji iškelia peilį, smeigia geležtę iki pat kriaunų į jo pilvą šiek tiek žemiau iškilusios bambos.

Ji sukinėja peilį, staigiu judesiu trukteli jį, užsimoja antram smūgiui.

Bet jo reakcijos sulaukia per sekundę. Jis mikliai nusiridena tolyn nuo jos. Pašoka ant kojų. Stovi svyruodamas, rankas prispaudęs prie pilvo.

Nuleidęs galvą žiūri į pro pirštus besisunkiantį kraują. Lėtai pakelia galvą. Įsmeigia į ją akis.

– Tu nudūrei mane, – su nuostaba balse sako jis. – Tu *nudūrei* mane.

Jis svirduliuoja prie jos, ištiesęs ranką. Ji nusikepurnėja jam iš kelio. Atsistoja. Su trenksmu nukrenta stalinė lempa. Viena iš griebiančių ją rankų visai priartėja. Ji rėžia per ją peiliu atgalia ranka.

Kaukdamas iš skausmo ir nevilties, klupinėdamas eina prie jos. Kraujas srūva jo kirkšnimi, kojomis, laša nuo suglebusio penio. Jo sužeista ranka siūbuoja, taškydama aplink kraujo lašus. Virsta stalelis. Griūva krėslas. Kažkas beldžia iš gretimo kambario į sieną.

– Liaukitės! – šaukia moteriškas balsas.

Jis tebeina prie jos, praverta ir perkreipta burna. Iš jos dabar sklinda gargaliavimas. Ir jo akys. Kupinos siaubo ir įniršio.

Ji suklumpa ant jo numestų drabužių. Nespėjusią atsikvošėti, jis užklumpa ją, grabinėdamas visai šalia. Jo lipni nuo kraujo ranka užčiuopia jos riešą, suspaudžia jį, bando pasukti.

Staigus judesys, ir plikos geležtės galiukas perrėžia jos dešiniąją šlaunį, atverdamas žaizdą šeši coliai virš kelio. Ją nudegina. Vienu metu ir karštis, ir šaltis.

Jis bando prispausti ją prie grindų, parklupdyti. Bet jo jėga jau senka, tekėdama, varvėdama, palikdama ant grindų telkšančius lašų vėrinius, balutes, klanelius.

Ji išsirango iš jo gniaužtų. Apsisuka ir smeigia peilį į jo rankas, pilvą, veidą, pečius, kaklą. Dūris, truktelėjimas, vėl dūris.

Ji šokinėja aplinkui jį, pasitikdama jo tūpčiojimus ir svirdinėjimus naujais peilio dūriais. Jo gyvybė išteka per šimtus durtinių žaizdų. Jo galva nusileidžia, kojos ima sunkiai vilktis, pečiai nusvyra.

Jis pradeda griūti, staiga parklumpa. Drebėdamas bando pakelti kruviną galvą. Paskui krenta, paskerstas, dusliai trinktelėdamas į grindis. Dar kartą apsiverčia. Jo paraudusios, nieko nematančios akys nuolankiai įsistebelija į lubas.

Ji palinksta virš jo šnypšdama ir užbaigia ritualą: perrėžia jam gerklę, duria peiliu į bekrešančiu krauju aptėkštas genitalijas.

Paskui atsistoja, sunkiai gaudydama burna orą lyg apspangusi žiūri į skerdynių sceną. Jo krauju išteplioti jos delnai, rankos, krūtys, pilvas. Dar blogiau, ji junta šiltą srovelę, tekančią jos koja, keliu, kulkšnimi, pėda. Ji pasižiūri žemyn. Koks jis vaiskus! Koks žvilgantis!

Vonios kambaryje ji nuoga stovi ant plytelėmis išklotų grindų. Sušlapintu rankšluosčiu švariai nuvalo nuo savo kūno jo kraują. Nuplauna peilį ir rankas karštu muiluotu vandeniu. Paskui švelniais judesiais išvalo ir apžiūri savo žaizdą.

Ji rimtesnė negu įbrėžimas, bet ne tokia gili kaip pjūvis. Neperpjautos arterijos ir kraujagyslės, bet kraujas srūva nesiliaudamas ir susirenka į balutę ant grindų plytelių.

Ji keliais sluoksniais apvynioja šlaunį tualetiniu popieriumi, padarydama tvarstį, kuris greitai permirksta. Ant popieriaus užriša rankšluostį, užveržda ma jį taip smarkiai, kiek leidžia jėgos. Nuklibinkščiuoja į miegamąjį paimti Niko kaklaryšio. Juo stipriai suveržia šlaunį.

Kiek galėdama greičiau apsirengia nesimaudama pėdkelnių, o įkišdama jas į rankinę. Nušluosto savo pirštų atspaudus nuo kriauklės rankenėlių. Net nebando kempine surinkti savo kraujo – bergždžias darbas – ir palieka permirkusius rankšluosčius ant vonios kambario grindų.

Užsitempia apsiaustą, užsimeta ant peties rankinę. Paskutinę akimirką pakelia nuo grindų nusviestą tamponą. Jis be dėmių. Įsideda jį į rankinę. Dar kartą apsidairo.

Subadytas vyras guli paslikas ant grindų, žaizdos atviros. Visi jo triukai išnyko, susigėrę į kilimą. Jis tuščias. Neliko pasitikėjimo savimi, laukinės jėgos, trykštančio gyvenimo.

Prie viešbučio pasigavo taksi ir namie buvo šiek tiek po vienuoliktos valandos vakaro. Buvo apsivilkusi paltą, nors jis ir per šiltas tokiam vakarui. Bet bijojo, kad kraujas, permerkęs rankšluostį ant kojos, sudrėkins ir suknelę.

Taip ir atsitiko. Suknelės priekis buvo sumirkęs krauju. Ji nusirengė, švelniai nuvyniojo rankšluostį, nutraukė šlapią tualetinį popierių. Žaizda jau buvo mažumėlę užsitraukusi, bet plonytė srovelė tebevinguriavo.

Ji nuplovė žaizdą šiltu muilinu vandeniu, nudžiovino, nušluostė tamponėliais, sumirkytais vandenilio perokside. Paskui storiau aptvarstė marle ir pritvirtino ją lipnia juosta. Žaizda tvinkčiojo, bet kentėti buvo galima.

Tik sutvarsčiusi žaizdą ji nuėjo į virtuvę ir, stovėdama prie kriauklės, išgėrė dvigubą porciją degtinės su ledu – rijo

dideliais gurkšniais, kiek galėdama praryti. Paskui ištiesė dešinę ranką. Pirštai nedrebėjo.

Išgėrė anaciną, midolą, vitaminus ir mineralus, druskos tabletę, darvoną. Vėl įsipylė degtinės, nusinešė stiklinę į vonios kambarį. Nusiprausė veidą, pažastis, apsiplovė vandeniu su actu. Sausai nusišluostė ir įsidėjo naują tamponą. Pajuto skausmą; jos vagina buvo ištampyta ir nubausta.

Tada nuėjo į miegamąjį, lėtai atsisėdo ant lovos krašto. Buvo mirtinai nuvargusi, visas suniokotas kūnas maudė, pulsavo. Ne skausmu, bet kažkokiu keistu atšiaurumu. Jautėsi lengvai pažeidžiama ir bejėgė. Prisilietimas sukeltų riksmą.

Jos nuotykis galvoje jau blėso, netekdamas ryškių kontūrų. Atmintis jau negalėjo nupiešti jo paveikslo. Liko chaotiški prisiminimai apie triukšmą, smurtą ir trykštantį karštą kraują. Bet visa tai atsitiko kažkam kitam, kažkada, kažkur.

Ji vėl grįžo į virtuvę ir užgėrė tuinalį degtinės likučiais. Užsitempė kartūninius naktinius marškinius su rožių žiedais apsiuvinėta apykakle. Nukiūtino per butą iki durų, patikrino, ar užrakintos, užgesino šviesas.

Atidarė miegamojo langą, bet patikrino, kad užuolaida būtų užtraukta iki pat krašto. Lovoje buvo vėsu ir patogu, bet antklodė per šilta. Ji nustūmė ją į šalį.

Kol gulėjo pramerkusi akis, prisigėrusi vaistų ir plazdančia širdimi laukė ateinant miego, bandė prisiminti tas akimirkas, kai buvo įsitikinusi, jog jos sielą išgelbės meilė.

8

Gegužės 10-ą dieną, šeštadienio popietę, kai Zo Koler ir Ernestas Mitlas skraidino Centriniame parke raudoną balioną, Edvardas Delanis kartu su seržantu Abneriu Bunu ir kitais karininkais sėdėjo pilname žmonių Šiaurės Midtauno komisariato kambaryje ir svarstė Leonardo T. Bergdorferio nužudymą „Cameron Arms" viešbutyje.

Be Delanio ir Buno, susirinkime dalyvavo:

Leitenantas Martinas Slavinas, kuriam buvo paskirtas viešbutinio žudiko bylos tyrimui suburtos komandos administravimas...

Seržantas Tomas K. Broderikas, karininkas, turintis daugiau kaip dvidešimties metų tarnybos Detektyvų skyriuje patirtį, daugumą iš jų praleidęs Manheteno centre...

Pirmojo laipsnio detektyvas Aronas Džonsonas, juodaodis, turintis darbo patirtį su tautinių mažumų teroristiniais išpuoliais ir individualiais anarchistais...

Antrojo laipsnio detektyvas Danielis Bentlis („Dabita Denas"), viešbučiuose daromų nusikaltimų, ypač plėšimų, brangakmenių vagysčių, sukčiavimo ir t. t., specialistas...

Detektyvas leitenantas Vilsonas T. Kreinas, pagarsėjęs kompiuterinės technologijos tyrimų ir ekspertizės sugebėjimais...

Seržantas Bunas pradėjo diskusiją trumpai nupasakodamas Leonardo T. Bergdorferio nužudymo aplinkybes...

– Labai panaši į kitas. Gerklė perpjauta. Daugybė žaizdų genitalijose. Šį kartą kūnas rastas ant grindų. Pažiūrėkite į nuotraukas. Lova nepaliesta. Autopsija rodo, kad, na, prieš įvykį intymūs santykiai...

BENTLIS: Intymūs santykiai? Šeimyninė meilė? (Juokas.)

BUNAS: Jis nesidulkino mažiausiai dvidešimt keturias valandas iki mirties. Kaip ir kiti.

KREINAS: Atspaudai?

BUNAS: Atspaudų specialistai tebepluša. Bet nieko gero nežada. Du dalykai gali padėti... aukos gerklėje rasta įstrigusi peilio geležtės nuolauža. Ji šiek tiek ilgesnė nei pusė colio. Laboratorija dabar ją tiria. Nekyla abejonių, kad tai dalis žmogžudystės įrankio. Gal kišeninio peiliuko, lenktinio peilio, spyruoklinio peilio – vadinkit jį kaip norit.

DŽONSONAS: Kokio ilgio, jų manymu, buvo geležtė?

BUNAS: Gal trys coliai.

DŽONSONAS: Mėšlas! Dantų krapštukas.

BUNAS: Ant aukos veido odos – pirmo laipsnio nudegimai, ypač apie akis ir nosį. Medicinos ekspertai sako, kad tai fenacilo chloridas, naudojamas cheminių dujų balionėliuose. Nudegimai liudija, kad buvo purkšta ilgai ir iš arti.

BRODERIKAS: Ar tai galėjo išversti jį iš koto?

BUNAS: Be abejo, galėjo išversti iš koto. Nužudytojo praeitį dar aiškinamės. Niujorko policijoje neužregistruotas. Jis buvo iš Atlantos, Džordžijoje. Jie ten tikrina. Taip pat ir federatai. Tikriausiai nebus nieko naudingo mums. Štai maždaug ir viskas.

KREINAS: Ar rastas pats balionėlis?

BUNAS: Ne. Žudikas tikriausiai jį išsinešė. Ką sako įstatymai apie dujų balionėlius? Kas nors žinote?

SLAVINAS: Niujorko valstijoje įstatymu draudžiama juos pirkti, parduoti, turėti, nešiotis ar naudoti visiems, išskyrus saugumo ir teisėsaugos pareigūnus.

BENTLIS: Juodoji rinka? Džonsonai?

DŽONSONAS: Klausi todėl, kad aš juodas? (Juokas.) Labai norint galima gauti. Tokiose mažose kosmetukėse, kokias nešioja moterys. Bet nepasakysi, kad klestėtų gatvės rinka.

BUNAS: Na, iki šiol tas dujų balionėlis ir geležtės nuolauža yra visos naujienos. Prieš pradėdami kalbėtis, ką su jomis daryti, norėčiau, kad kelias minutes paklausytumėt buvusio detektyvų šefo Edvardo Delanio. Šefas jau atsistatydinęs. Komisaro pavaduotojo Torseno ir mano prašymu jis sutiko pabūti... na... mūsų konsultantu. Šefe?

Delanis atsistojo, krumpliais atsirėmė į išklibusį stalą. Lėtai apsidairė, pažiūrėdamas į kiekvieną vyrą.

– Esu čia ne tam, kad jums įsakinėčiau, – prabilo jis bejausmiu balsu. – Ir ne tam, kad jus vaikyčiau su botagu. Neturiu jokio oficialaus statuso. Esu čia todėl, kad Bunas ir Torsenas – seni mano draugai, ir todėl, kad noriu perkąsti šitą riešutą ne mažiau už jus. Jeigu turėsiu kokių pasiūlymų dėl bylos eigos, perduosiu juos Bunui ar Torsenui. Ar pasinaudoti jais, ar ne – jų reikalas. Tiesiog noriu jums paaiškinti situaciją. Gerai būtų, kad mano dalyvavimas būtų kiek įmanoma ilgiau laikomas paslaptyje. Žinau, kad vieną dieną apie jį bus sužinota, bet man nereikia viešumo. Aš gaunu savo pensiją.

Jie nusišypsojo ir atsipalaidavo.

– Gerai, – tęsė jis, – dabar papasakosiu, kas, mano manymu, yra viešbutinis žudikas...

Vyrai sukruto, palinko į priekį pasiruošę klausytis.

Jis papasakojo jiems, kodėl, jo nuomone, žudė moteris. Ne prostitutė, o psichopatiška moteris. Išvardijo visus įrodymus, kuriuos buvo išklojęs Monikai ir Torsenui. Bet šį kartą paminėjo ir skambutį į „Times“, kuris galėjo būti ir moters.

Nutylėjo apie Tomo Hendrio tyrimą, nepaminėjo statistikos duomenų, rodančių, kad tarp moterų gausėja alkoholikių, narkomanių ir ligonių su psichikos sutrikimais.

Šie vyrai buvo profesionalūs policininkai: jų nedomino sociologinė raida ir psichologiniai motyvai. Jiems rūpėjo tik įkalčiai, kuriuos galima pateikti teisme.

Todėl jis išdėstė tik žinomus faktus apie žmogžudystes, faktus, kuriuos galima paaiškinti tik jo iškelta teorija. Tuos faktus visi kambaryje esantys jau žinojo.

Tačiau jie pirmą kartą išgirdo, kaip atskiri dalykai suguldomi į darnią hipotezę. Jis matė, kaip jų abejonę keičia suvokimas, kad jo siūloma teorija yra naujas požiūris, naujas mėginimas įminti senas mįsles.

– Taigi tai, ko mes ieškome, – baigdamas kalbėjo Delanis, – yra psichopatė moteris. Manau, jauna – bebaigianti trečią ar įpusėjusi ketvirtą dešimtį. Penkios pėdos ir penki ar septyni coliai. Trumpi plaukai, nes ji be vargo dėvi perukus. Stipri. Labai, labai protinga. Ne iš gatvės padugnių. Tikriausiai moteris, turinti išsiauklėjimą ir išsilavinimą. Yra tikimybė, kad ji narkotizuojasi vaistais ar alkoholiu arba ir vienu, ir kitu, bet tai tik gryna prielaida. Greičiausiai gyvena normalų gyvenimą, kai nepjauna gerklių. Turi darbą, o gal namų šeimininkė. Tai viskas, ką aš turiu.

Jis klestelėjo ant kėdės. Vyrai apsidairė laukdami, kad kas nors prabils.

Bunas: Kyla kokių minčių?

Slavinas: Nėra nė vieno prakeikto dalyko, kurį būtų galima duoti apygardos prokurorui.

Bunas: Sutinku. Bet tai traktavimas. Starto vieta.

Džonsonas: Aš perku.

Bentlis: Man visa tai skamba sklandžiai. Turi būti kažkoks naujas dalykas – su visais tais vaikinais, šokančiais iš savo kelnaičių.

KREINAS: Tai nesiderina su tikimybe, būdinga tokio pobūdžio nusikaltimams.

DELANIS: Sutinku. Manau, kad šiuo atveju tikimybės yra klaidingos. Ne klaidingos, o pasenusios.

BRODERIKAS: Pritariu jums, šefe. Sakykim, žudikas yra moteris. Kas iš to? Ką mes darome toliau?

BUNAS: Pirmiausia, grįžkim atgal ir patikrinkim visas bylas. Pasirauskim, ar nerasim moters, kadaise kaltintos smurtiniais nusikaltimais. Patikrinkit, kas neseniai pabėgo iš kalėjimų. Patikrinkite visas skyles, kur gali rasti prieglobstį ir tos, ir anos. Peržvelkite mūsiškes psichų bylas, gal kas išlįs.

KREINAS: Mano vyrai gali tai padaryti.

BUNAS: Antra, peilio geležtė... Broderikai, pažiūrėkite, ar nepavyks nustatyti peilio rūšies pagal geležtės metalą.

DELANIS: Ar formą. Atkreipėte dėmesį į tai, kad lenktinių peilių geležtės būna skirtingų formų? Vienos tiesios, kitos kiek išlenktos ties smaigaliu, trečios galandamos iš abiejų kraštų.

BRODERIKAS: Še tau gražiausia. Niujorko regione parduodama gal milijonas skirtingos formos kišeninių peilių.

BUNAS: Išsiaiškinkit. Trečia, Džonsonai, tu užsiimsi dujų balionėliu. Kas gamina, kaip jie patenka į Niujorką. Ar parduodami paštu? Ar galima gauti licenciją juos nusipirkti? Ar kas siūlo gatvėse? Ir taip toliau.

BENTLIS: O aš?

BUNAS: Ištrauk savo vyrus iš pedikų barų. Sutelkit dėmesį į normalias vietas, daugiausia į centro viešbučių barus ir kokteilines. Ir parodykit aukų nuotraukas barmenams ir padavėjoms. Gal pavyks ką nors užkabinti.

BENTLIS: Mes tai jau padarėme, seržante.

BUNAS: Tikrai? Tai pakartokite.

DELANIS: Vieną minutėlę...

Visi atsisuko į jį, bet šefas tylėjo. Paskui jis kreipėsi į detektyvą Bentlį.

DELANIS: Jūsų būrys rodė visų aukų nuotraukas viešbučių baruose ir kokteilinėse?

BENTLIS: Taip, šefe.

DELANIS: Ir rezultatas – nulis?

BENTLIS: Teisingai. Tai galima suprasti. Daugumoje tų vietų būna sausakimša. Kuri padavėja prisimins bent vieno kliento veidą?

DELANIS: Aha. Bunai, kas iš nužudytųjų buvo su randais ant rankų?

BUNAS: Trečiasis. Džeromas Ešlis, „Coolidge" viešbutyje.

DELANIS: Grįžkite į tą viešbutį. Nerodykite Ešlio nuotraukos. Iš pradžių. Išklausinėkite barmenų ir padavėjų, ar kas nors neprisimena kliento su bjauriai randuotomis rankomis. Jeigu prisimena, tada parodykite nuotrauką.

BENTLIS: Supratau. Puiku.

BUNAS: Dar yra klausimų?

KREINAS: Ar pranešime žiniasklaidai? Apie tai, kad žudikas – moteris.

BUNAS: Torsenas sako, kad nereikia. Bent jau ne dabar. Tai bus nutarta viršuje.

BRODERIKAS: Nuslėpti niekaip nepavyks. Per daug žmonių įsitraukė į šį reikalą.

BUNAS: Sutinku, bet ne mes tai spręsime. Dar kas nors?

BENTLIS: Kokio peruko turi ieškoti mano persirengėliai?

BUNAS: Greičiausiai šviesiai rausvo. Bet jis gali būti ir kitos spalvos.

BENTLIS: Ačiū. Paieškos ratas susiaurėjo.

Vyrai juokdamiesi atsistojo, pasitarimas baigėsi. Delanis žiūrėjo, kaip jie išeina. Jis buvo jais patenkintas; žinojo, kad jie išmano savo darbą.

Maža to, jis buvo dėkingas už tai, kad jie daugiau ar mažiau priėmė jo teoriją kaip darbinę hipotezę. Žinojo, kaip svarbu kiekvienoje kriminalinėje byloje turėti kažkokius rėmus, tegu ir tuščius. Tas kontūras, galima tikėtis, pamažu užsipildys toliau tiriant bylą.

Tačiau pradėti nuo absoliutaus nulio ir vis dar nieko neturėti praėjus trims mėnesiams – baisiai nervino; džiovino valią, silpnino ryžtą ir vertė žmones abejoti savo profesiniais sugebėjimais.

Jis dabar suteikė jiems bent jau tikslą, kryptį. Policininkas daug kuo panašus į kunigą. Nė vienas patyręs faraonas netiki teisingumu; įstatymas yra jo biblija. Ir Delanis suteikė jiems viltį, kad bent jau šiuo atveju iš įstatymo nebus pasišaipyta.

– Norite pasisukinėti čia, šefe? – paklausė seržantas Bunas. – Gal patartumėt ką nors, kaip geriau organizuoti darbą.

– Ačiū, – atsakė Delanis, – bet verčiau aš lipsiu iš vežimo ir leisiu jums dirbti. Manau, protingiausia bus, jeigu kuo rečiau čia rodysiuos. Kuo mažiau apmaudo, tuo geriau.

– Niekas nejaučia apmaudo dėl jūsų pagalbos, šefe.

Delanis nusišypsojo ir mostelėjo ranka.

Eidamas iš komisariato, žiūrėjo į kabinetuose triūsiančius žmones personalo ir apklausos patalpose. Daugumą savo tarnybos metų jis praleido senesniuose pastatuose, bet atmosfera buvo panaši. Kvapas tas pats.

Žinojo, kad visas tas šurmulys, kurį jis matė, neturi nieko bendra su viešbutinio žudiko byla; tai buvo kasdienis darbas nuovados, kuriai su per mažu žmonių skaičiumi tenka patruliuoti tirščiausiai apgyvendintuose Manheteno rajonuose, dažniausiai vienintelėje Niujorko vietoje, kurią lanko turistai.

Matyt, būtų parankiau ir efektyviau, jeigu visa viešbutinio žudiko bylos komanda dirbtų vienoje vietoje ar net specialiai komandai skirtose patalpose. Bet jiems teko verstis su tuo, ką turėjo.

Tad Bunas ir jo vyrai, Slavinas su savo buhalteriais dirbo Šiaurės Midtaune. Džonsonas ir Bentlis ir jų būriai bazavosi Pietų Midtaune. Broderiko vyrai rašomuosius stalus turėjo 20-ojoje nuovadoje, o leitenanto Kreino tyrimų grupė gavo laikinas patalpas 1-ojoje policijos nuovadoje.

Vis dėlto organizacinis vežimas girgždėdamas važiavo į priekį kiaurą parą, su trimis policininkų ir persirengusių detektyvų pamainomis, kurie neleido tyrimui sustoti vietoje. Delanis nenorėjo galvoti apie grafikų sudarymą – tai Slavino galvos skausmas.

O popierių! Nuo jų net bloga darėsi. Kasdieniai raportai, esamos padėties įvertinimai, bylų tikrinimai, maldavimai duoti daugiau vyrų turėjo iš proto varyti Buną. Delanis įtarė, kad jis miega ant kušetės savo kabinete, – kai turi galimybę nugriebti vieną kitą valandą.

Šefas ėjo per miestą 54-ąja gatve galvodamas apie tai, koks didelis mechanizmas paleistas į darbą tam, kad būtų sučiuptas vienas nusikaltėlis, ir kiek tai kainuoja miestui. Jis nė akimirkos neabejojo, kad tai būtina, tačiau dvejonių kėlė klausimas, ar kasdien įtraukiant vis daugiau žmonių į bylos tyrimą, šis paspartės. Ar kai detektyvų pasidaro dvigubai daugiau, byla išsprendžiama per dvigubai trumpesnį laiką? Juokinga.

Spėjo, kad operacijos mastas turi kelti žudikui pasididžiavimą ir pasitenkinimą. Visi tokie žudikai nori pripažinimo už savo siaubingus nusikaltimus. Jie rašydavo į laikraščius, skambindavo į TV ir radijo stotis. Jie norėdavo dėme-

sio, ir jeigu jo galėdavo sulaukti tik palikdami kruvinus lavonus ir siaubo apimtą miestą – tebūnie taip.

Jis drimblino gatve, pilna žmonių tokią pavasarinę šeštadienio popietę, ir naujomis akimis žiūrėjo į praeinančias moteris. Jis buvo įgudęs stebėti ir save, ir kitus, ir dabar suvokė, jog jo požiūris į moteris pasikeitė nuo tada, kai atėjo įsitikinimas, kad viešbutinis žudikas – moteris.

Jo jausmai moterims jau buvo patyrę revoliuciją, sukeltą Monikos domėjimosi feminisčių judėjimu. Tačiau dabar, matydamas šias keistas, Niujorko judriomis gatvėmis žingsniuojančias būtybes, jis suvokė, kad žengė dar vieną žingsnį savo pažiūrose į moteriškąją lytį.

Tačiau manė, kad tai jo atsargumo apraiška. Tai buvo supratimas, kad moterys – bent jau jam – įgavo kažkokį naują išmatavimą, kurio buvimo jis neįtarė.

Tai buvo paslaptis, kurios jis anksčiau, kaip ir visi vyrai, kratėsi murmėdamas: „Moterys yra moterys". Nors niekas niekada nebandė tiksliai apibrėžti, ką reiškia šitoks vertinimas. Bet jis būtinai būdavo išsakomas smerkiamu tonu.

Bet dabar, mėgindamas įminti jam užduotą mįslę, jis suprato, kad reikia tik priskirti moterims viską, ką žmonija priskiria vyrams, – ir dorybes, ir idealus, ir nuodėmes.

Jeigu kas nors nori matyti moteris lygias su vyrais (net pranašesnes!) visais geriausiais jausmais ir kilnumu, argi taip skausminga ar nelogiška pripažinti, jog joms būdingos ir vyrams priskiriamos ydos ir sugedimas?

Puiki mintis, nusprendė jis, kurios jis nepamirš ginčydamasis su Monika. Kai tik ji bus atlaidžiai nusiteikusi...

Trečiojoje aveniu sėdęs į autobusą, jis namus pasiekė šiek tiek prieš 16-ą valandą. Monika miegojo svetainėje ant sofos. Rankose atversta knyga, akiniai nusmukę ant nosies galo. Jis nusišypsojo, tyliai uždarė duris ir nuėjo į virtuvę.

Sėlindamas kaip vagis atidarė šaldytuvą ir įvertino galimybes. Nusprendė pasidaryti sumuštinį iš ančiuvių, kiaušinių salotų, supjaustyto pomidoro ir bandelės. Užuot valgęs jį virš kriauklės, padėjo ant vaškinio popieriaus lapo ir nusinešė su atkimšto alaus buteliu į kabinetą.

Valgydamas ir gerdamas jis įrašė kelis naujus faktus į Leonardo T. Bergdorferio dosjė. Paskui peržvelgė visų keturių aukų bylas ir pamėgino papildyti bendrybių sąrašą.

Savaitės dienos, kai buvo įvykdyti nusikaltimai, berods neturėjo jokio sąryšio. Kaip ir paros laikas. Viešbučių dislokacija, išskyrus tai, kad visi jie buvo Manheteno centre, taip pat nesudarė jokios schemos. Nužudytieji greičiausiai neturėjo nieko bendro, išskyrus tai, kad buvo atvykėliai.

Jis numetė šalin popierius. Galbūt, pamanė, jis apgaudinėja save tikėdamas, jog keturias žmogžudystes sieja ryšys, kurio jis niekaip negali užčiuopti. Galbūt tik *norėdamas* tokio ryšio jis įtikėjo jo egzistavimu.

Po valandos, kai Monika žiovaudama ir markstydamasi įėjo į kabinetą, jis vis dar niūriai tebespoksojo į popierius. Paklaustas, ką čia daro, atsakė:

– Nieko.

Ir tai, liūdnai pamanė jis, buvo tiesa.

Buvo dienų, kai jam norėjosi tapti eiliniu persirengusiu policininku, kuris skambina į duris ir užduoda klausimus. Ar prie stalo prikepusiu detektyvu, vartančiu šūsnis pageltusių bylų, ieškančiu pavardės, skaičiaus, ko nors. Tie žmonės bent jau kažką dirbo.

Jam atrodė, kad viešbutinio žudiko byloje jam atiteko „konsultanto“ vaidmuo, kurį paminėjo Bunas. Jis buvo geras dėdulė, kurio patarimų išklausydavo ir kuris paskui būdavo nustumiamas į šalį jaunesnių ir energingesnių vyrų,

kai prireikdavo greitų kojų ir akimirksniu priimamų sprendimų.

Jis negalėjo pakęsti tokio neveiklumo. Tyrimas buvo ne kas kita kaip stebėjimas, gilinimasis, sistemingas nagrinėjimas ir tyrinėjimas. Baudžiamosios bylos tyrimas buvo *ieškojimas,* o jis buvo laikomas atokiai nuo *ieškojimo* metamų iššūkių, jaudulio ir nusivylimų.

Komisaro pavaduotojas Aivaras Torsenas teisus. Jo gyslomis tekėjo policininko kraujas, jis nesiginčijo; jis negalėjo atsispirti medžioklei; tai buvo beveik toks pat stiprus malonumas kaip seksas. Nei amžius, nei psichinė energija neturėjo su tuo nieko bendra. Tai buvo paslaptis, kuri viliojo; jis niekada neišsilaisvins iš geidulingo troškimo atskleisti paslaptis.

Galimybė veikti pasitaikė anksčiau, negu jis laukė...

Penktadienio rytą, gegužės 16-ąją, Delaniai susėdo prie virtuvės stalo pusryčiauti. Šefas stebėdamasis žiūrėjo į Monikos paruoštą maistą: rūkyta silkė, plakta kiaušinienė, keptos bulvės, pakepinti svogūnai.

– Ką, – pasiteiravo jis, – tu padarei, kad pateisintum norą paruošti tokius puikius pusryčius?

Ji kaltai nusijuokė.

– Tai paskutinis maistas, kurį šiandien gauni iš manęs. Aš būsiu užsiėmusi. Todėl pamaniau, kad turi sočiai papusryčiauti ir gal tada kelias valandas išsiversi be sumuštinių. Tu sunkėji.

– Bus daugiau mylimos mėsos, – patenkintas tarė jis ir džiugiai kibo į maistą.

Jie uoliai valgė kurį laiką, paskui jis paklausė:

– Ką gi tu veiksi visą dieną?

– Amerikos moterų asociacija rengia trijų dienų suvažiavimą Niujorke. Aš užsirašiau į šios dienos renginius. Šįryt

bus paskaita ir filmas. Paskui pietūs. Po pietų seminaras ir bendras aptarimas. Paskui vakarienė.

– Namo grįši su taksi?

– Žinoma.

– Paprašyk vairuotojo palaukti, kol įeisi į namus.

– Gerai, tėveli.

Jie kurį laiką tylom valgė, paduodami vienas kitam prieskonius. Delanis mėgo dėtis svieste pakepintus svogūnus ant garuojančios bulvės, pabarstytos žiupsneliu stambiai maltų juodųjų pipirų.

– Kur vyks suvažiavimas? – atsainiai paklausė jis. – Kokiame viešbutyje?

– „Hiltone".

Jis patylėjo, laikydamas šakute pasmeigtą gabaliuką žuvies pusiaukelėje į burną. Žiūrėjo aukštyn, virš jos galvos.

– Iš kur tu sužinojai, kad suvažiavimas vyks „Hiltone"? – lėtai paklausė.

– Gavau pranešimą paštu. Su dalyvio anketa.

– Bet ar laikraščiai nepranešė?

– Bent jau aš nemačiau. Šiandien pirmoji diena. Rytoj gal pasirodys žinučių.

Jis įsidėjo žuvį į burną, mąsliai sukramtė.

– Bet ar laikraščiai apie jį neskelbė? – vėl paklausė. – Kad jis įvyks?

– Edvardai, kam tau to reikia?

Užuot atsakęs, jis paklausė:

– Kokie dar susibūrimai šiandien vyksta „Hiltone"?

– Ir kur, po galais, aš galiu žinoti?

– Kokie renginiai vyksta viešbutyje „Americana"?

– Edvardai, gal pasakysi, kur tu suki?

– Po minutėlės, – tarė jis. – Leisk man pirma užbaigti banketą. Gardumėlis.

– Hm, – numykė ji už jo akivaizdų norą įsitikinti. Tačiau jai teko palaukti, kol jis ištuštino lėkštę ir pripylė abiem dar po puodelį kavos.

– Tu nežinai, kokie renginiai vyksta „Hiltone“, – prabilo jis. – Išskyrus tą, kuriame dalyvauji. Aš nežinojau, kad „Hiltone“ šiandien *apskritai* kažkas vyksta. Nei tu, nei aš nežinome, kokie renginiai šiuo metu vyksta „Americana“ ar kokiame kitame Niujorko viešbutyje. Kam mums tai žinoti? Mums neįdomu.

– Na?

– Taigi ilgas savaites aš ieškau ryšio tarp viešbutinio žudiko įvykdytų nusikaltimų. Ko nors, kas juos susietų draugėn. Ko nors, ką aš pražiopsojau.

Ji spoksojo į jį, stengdamasi įminti galvosūkį.

– Nori pasakyti, kad visuose viešbučiuose, kur nužudyti žmonės, vyko suvažiavimai?

Jis atsistojo, apėjo stalą, palinko pabučiuoti ją į skruostą.

– Mano mažoji detektyvė. Ačiū už šaunius pusryčius ir už siūlo galą. Tu visiškai teisi. Žmogžudystės įvykdytos viešbučiuose, kuriuose vyko suvažiavimai. Ir viskas prasidėjo jau vasario vidury. Tai ne pats konferencijų įkarščio metas Niujorke. Bet žudikė rinkosi viešbučius su konferencijomis, prekybiniais susitikimais, dideliais susibūrimais. Kodėl gi ne? Ji nori, kad aplink būtų daug žmonių, netrūktų vienišų, tuo metu laisvų vyrų. Nori spūsties vestibiuliuose, restoranuose ir kokteilių baruose. Nori, kad auka ketintų smagiai praleisti laiką, gal jau susišildžiusi alkoholiu. Todėl renkasi viešbučius, kuriuose vyksta konferencijos. Ar logiškai skamba?

– Logiškai, – atsakė Monika. – Siaubingai logiškai. Bet iš kur ji sužino, kuriuose viešbučiuose vyksta konferencijos?

– Aha, – tarė jis. – Geras klausimas. Aš niekada nemačiau sąrašo dienraščiuose. Tau teko?

– Ne.

– Bet jis turi egzistuoti. Miesto konferencijų biuras ar turistinis biuras, ar kokia nors savivaldybės tarnyba turi domėtis šia sritimi. Galbūt jie kasdien, kas savaitę, kas mėnesį leidžia informacinį biuletenį. O gal tai daro ir viešbučių asociacija. Šiaip ar anaip, žudikė iš anksto žino, kur vyks konferencijos.

– Neatrodo, kad būtum suradęs rimtą raktą, – suabejojo Monika.

– Ką gali žinoti, – linksmai tarė jis. – Niekad negali nuspėti. Bet jeigu nieko nedarysi, laimė niekada neatsisuks į tave.

Jis padėjo Monikai suplauti indus ir palaukė, kol ji išeis į suvažiavimą Niujorko „Hiltono" viešbutyje. Iki to laiko jis jau apsisprendė dėl tolesnio savo veiksmų plano.

Jis užrakino laukujes duris, nuėjo į kabinetą ir paskambino į Pietų Midtauno nuovadą. Paprašė pakviesti antrojo laipsnio detektyvą Danielį Bentlį, Manheteno viešbučių ekspertą.

– Alio?

– Bentlis?

– Taip. Kas kalba?

– Edvardas Delanis.

– O, sveiki, šefe. Tik nesakykit, kad ją nutvėrėt.

– Ne, – nusijuokė Delanis. – Dar ne. Kaip sekasi?

– Neblogai. Aš negaliu pridengti kiekvieno baro ir kokteilinės, bet pakišu bent po vieną žmogų visuose dideliuose viešbučiuose tarp 34-osios ir 59-osios, tarp dviejų upių, nuo aštuntos ryto ir antros nakties. Ar žinote, kad mūsų žmogus buvo ir „Cameron Arms" viešbutyje, kai nudaigojo Bergdorferį?

– Taip, girdėjau.

– Tai va ir visas mūsų triūsas, – liūdnai tarė Bentlis. – Bet gal kitą kartą labiau pasiseks.

Delanis patylėjo galvodamas, kaip visi laiko savaime suprantamu dalyku, jog kitas kartas bus.

– Dėl to Džeromo Ešlio, nužudyto „Coolidge" viešbutyje, – tęsė detektyvas Bentlis. – Mes apklausinėjome visus barmenus ir padavėjas kokteilinėse. Niekas neprisimena vyro randuotomis rankomis. Bet dvi iš padavėjų, buvusių ten tą vakarą, daugiau čia nebedirba. Bandome jas surasti. Niekas nepasidaro savaime.

– Tai jau tikrai. Bentli, noriu paklausti, ar galėtumėte man padėti?

– Ko tik paprašysit, šefe.

– Norėčiau pasikalbėti su viešbučio apsaugos skyriaus pareigūnu. Geriausia – buvusiu policininku. Ar tokių dirba viešbučiuose?

– Taip, po velnių. Žinau bent tris. Vaikinai, kurie anksti paliko policiją. Užmokestis neblogas, o darbas nėra labai sunkus, išskyrus gal didžiuosius viešbučius. Kodėl prašote? Kilo kokia mintelė?

– Kažin. Norėjau tik sužinoti, kaip dirba viešbučių apsauga. Galbūt mes įtikintume juos paskirti daugiau budinčiųjų arba sargybinių, kad mums pagelbėtų.

– Gera mintis. Štai tie vaikinai...

Jis pasakė šefui pavardes trijų vyrų, vieną iš kurių Delanis prisiminė.

– Holceris? – paklausė. – Edis Holceris? Kurį laiką dirbo Narkotikų skyriuje?

– Taip, tai jis. Pažįstate?

– Aha, teko porą kartų darbuotis kartu.

– Jis dabar „Osborne" viešbutyje. Ne miegmaišis, bet ir ne „Ritz".

– Paskambinsiu jam. Labai ačiū, Bentli.

– Smulkmena, šefe.

Jis padėjo ragelį stebėdamasis, kodėl pamelavo, na, nepamelavo, bet nepasakė Bentliui tikrosios priežasties, kodėl nori susirasti viešbučių apsaugos darbuotoją. Tarė sau, todėl, kad nenorėjo trukdyti bylos tyrimu užimtam karininkui su plonu siūlo galu, kuris gali nuvesti į akligatvį.

Bet žinojo, kad tai netiesa.

Susirado „Osborne" viešbučio numerį ir paskambino. Jam pasakė, kad Holceris darbe pasirodys tik po pietų.

Vos spėjo padėti ragelį, kai sučirškė telefonas. Skambino Aivaras Torsenas. Pasakė, kad skuba į posėdį ir nori, kad Delanis apmąstytų du dalykus...

– Susitinku su didžiaisiais antpečiais ir jų spaudos atstovais, žmonėmis iš merijos, komisaru ir operacijų viršininku, – paaiškino jis. – Pirma, ar mes pasakome žiniasklaidai, kad viešbutinis žudikas juodą peruką pakeitė šviesiai rausvu? Antra, ar prisipažįstame, kad tikrai ieškome žudikės moters? Ką pasakysi, Edvardai?

Delanis minutėlę pagalvojo. Tada...

– Geriau apkeiskime klausimus... to, kad ieškome moters, mums nepavyks nuslėpti. Bet įpūsk miglos. Pasakyk, kad tai gali būti ir vyras, ir moteris, ir mes ieškome abiejų.

– Vis dar manai, kad tai moteris?

– Žinoma. Bet aš galiu klysti. Pripažįstu. Antpečiai norės turėti apsidraudimą – dėl viso pikto. O tu apsidrausk šituo variantu.

– Gerai, Edvardai, skamba protingai. Na, o perukas?

– Aivarai, dėl peruko turi nenusileisti. Jeigu reporteriai išspausdins, kad perukas šviesus, žudikė tiesiog pakeis spalvą. Slavinas jau kartą viską sušiko.

– Bet jeigu neperspėjame turistų, kad žudikas dėvi šviesiai rausvą peruką, ar nestatome jų į pavojų?

– Tikriausiai, – niūriai burbtelėjo Delanis. – Bet juk persirengę vyrai turi *kažko* ieškoti. Negalime leisti, kad ji vėl pakeistų spalvą.

– Jėzau, – sušvokštė Torsenas, – jei laikraščiai sužinos, jie mus nukryžiuos.

– Reikia surizikuoti, – nenusileido šefas. – O jeigu reporteriai prisikas, visada galime pasakyti, kad nenorėjome, jog žudikas keistų peruko spalvą, – ir tai tiesa.

– Bet tuo tarpu mes turistų neperspėjame.

– Komisaro pavaduotojau, – tarė Delanis, staiga įniršęs, – ar jūs norite sugauti tą maniakę, ar ne?

– Na, gerai gerai, – skubiai išbėrė Torsenas. – Pabandysiu viską pasukti pagal tave. Turėčiau grįžti iš pasitarimo vėlai po pietų. Gal galėtume susitikti Šiaurės Midtaune, sakykim, ketvirtą valandą? Papasakosiu, kaip man sekėsi, o Bunas praneš naujienas.

– Būsiu, – pasakė Delanis ir padėjo ragelį.

Jam buvo šiek tiek gėda, kad pakėlė balsą prieš Aivarą. Žinojo, su kuo Admirolas susiduria akis į akį: vyriausiųjų pareigūnų rūpestis dėl Departamento įvaizdžio ir visuomenės nuomonės apie šią jau smarkiai pagarsėjusią bylą.

Būtent toks mėšlas – įvaizdis, visuomenės nuomonė, politika – įtikino Edvardą Delanį, kad jam laikas pasitraukti iš Niujorko policijos departamento. Su savo užsispyrimu, temperamentu ir nenoru eiti į kompromisus jis negalėjo tikėtis gauti aukštesnį laipsnį.

„Jei nori gyventi, turi sugyventi." Tikriausiai ši taisyklė galiojo visose žmonių sukurtose organizacijose. Tačiau taisyklė nereiškė, kad tai tiesa. Delanis pripažino, kad jis yra balta varna. Visada toks buvo. Bet ramino save mintimi, kad

pasaulyje būtent baltos varnos atlieka darbą. Ne pataikūnai ir ne subinlaižiai.

Viskas, ką jie gaudavo už savo pastangas, niūriai pamanė jis, buvo sėkmė, turtas ir aplinkinių susižavėjimas.

Detektyvas buvo teisus: „Osborne" – ne kažin koks viešbutis. Jam labiau tiktų pavadinimas „Nunešiota prabanga". Išsidėsčiusio ant 46-osios gatvės ir Septintosios aveniu viešbučio fasadas buvo toks pilkas ir aptrupėjęs, kad atrodė, lyg pastatas būtų užsiauginęs barzdą.

Tai buvo Taims skvero tipo viešbutis, kitados priimdavęs tokius svečius kaip Enrikė Karuzo, Lilijen Rasel ir Diamondas Džimas Breidis. Dabar jame gyveno tik Semas Mušikas, Geidžas Salivenas, Purvinoji Seli ir kitos asmenybės su miglota praeitimi ir be jokios ateities.

Stovėdamas apsilupinėjusio ir nupleišėjusio vestibiulio viduryje, Delanis nusprendė, kad čia tvyrantis kvapas yra chlorkalkių puodų ir senų pisuarų mišinys. Tačiau žmonių netrūko: vyrai su dantų krapštukais, moterys oranžiniais plaukais. Visur kabo komivojažierių skelbimai.

Edis Holceris kaip tik skaitė vieną iš jų, kažką žymėdamasis. Kojos užkeltos ant stalo apkramtytais kraštais, ant galvos – riebaluota skrybėlė. Viena virpančia ranka laikė įskilusį puodelį kavos. Delanis spėjo, kad jame yra ne kava.

Holceris pakėlė galvą, kai Delanis stabtelėjo tarpduryje.

– Po galais, – pasakė jis stodamasis, – žiūrėkit, ką vėjas atpūtė. Sveiki, šefe.

Jie paspaudė rankas, ir Holceris ranka nubraukė žurnalus ir senus laikraščius nuo primityvios kėdės. Delanis atsargiai atsisėdo. Jis pažiūrėjo į kitą vyrą su šypsena, kuri, jo manymu, buvo draugiška.

Žinojo Holcerio likimą, kuris nebuvo iš laimingųjų. Eks-

detektyvas dirbo Narkotikų skyriuje, ir dideli pinigai galiausiai jį apakino. Jam buvo leista išeiti iš Departamento, iki jame pasirodant apygardos prokurorui, tačiau visi Departamente žinojo, kad jis susitepė.

Ir štai apsaugos viršininkas atsidūrė griūvančiame Taims skvero viešbutyje, skaitinėdamas skelbimus ir gerdamas pigų marmalą iš kavos puodelio. Tačiau Delanis žinojo, kad jis buvo protingas policininkas, ir tikėjosi, jog daug kas jo galvoje bus išlikę.

Jiedu paplepėjo apie šį bei tą, prisimindami senus laikus – kas išėjo į pensiją, kas mirė. Departamentas įspausdavo žmonėse savo pėdsaką. Nors ir išėjęs iš jo prieš daugelį metų, žmogus pasilikdavo jame iki gyvenimo pabaigos.

Pagaliau prisiminimai baigėsi.

Holceris gudriai žvilgtelėjo į šefą.

– Nemanau, kad pasirodėte čia atsitiktinai. Kaip mane suradote?

– Bentlis, – tarė Delanis.

– Dabita Denas? – nusijuokė Holceris. – Geras faraonas.

Tai buvo spalvingos išvaizdos žmogelis, sparčiai vystantis. Veidas – tikras kapiliarų žemėlapis, nosis pabrinkusi, skruostai žėri. Delanis pastebėjo rytmetinį drebulį; Holceris nebandė jo slėpti. Jeigu jis ir ritosi į bedugnę, neatrodė, kad tai jį trikdė.

Šefas nežinojo, nuo ko pradėti, kiek galima jam atskleisti. Bet Holceris palengvino užduotį.

– Girdėjau, padedate toje viešbutinio žudiko byloje? – paklausė jis.

– Iš kur žinote? – Delanis išpūtė akis.

Holceris pamojavo ranka.

– Kažkas sakė. Žinote, žmonės šneka.

– Tai jau tikrai šneka, – tarė Delanis. – Taip, padedu. Ko-

misaro pavaduotojas Torsenas senas mano bičiulis. Susekiau jus, nes... nes man reikia jūsų pagalbos.

Jis spustelėjo teisingą mygtuką. Holceris pasimuistė, ištiesė pečius. Apsiblaususios akys nušvito.

– Jums reikia *mano* pagalbos? – netikėdamas paklausė. – Šitoje byloje?

Delanis linktelėjo.

– Manau, kad jūs tas žmogus, kuris gali padėti. Jūs – viešbučio saugumo tarnybos viršininkas.

– Toks čia ir viešbutis, – liūdnai tarė, – toks aš ir viršininkas...

– Vis dėlto... – tęsė Delanis.

Jis papasakojo apie tai, kad visos žmogžudystės įvyko viešbučiuose, kur tuo metu buvo konferencijos. Pareiškė įsitikinimą, kad žudikas iš anksto žinodavo, kur vyks konferencijos, prekybiniai susitikimai ir kiti dideli susibūrimai.

Edis Holceris įdėmiai klausė, tampydamas suglebusią apatinę lūpą.

– Aišku, – tarė jis, – supratau. Taigi?

– Taigi, kaip galima sužinoti Manheteno centre vykstančių konferencijų tvarkaraštį? Laikraščiuose jis neskelbiamas.

Holceris minutėlę pagalvojo.

– Tie dalykai planuojami prieš daug mėnesių, – tarė jis. – Kartais metų. Na, tam, kad būtų galima užsisakyti kambarius. Kažkas turėtų žinoti merijoje. Skyrius, kuris rūpinasi miesto biudžeto pajamomis. Turistinis biuras. Galbūt yra koks nors konferencijų biuras. Prekybos rūmai. Kažkas panašaus.

– Gerai, – pasakė Delanis nepaminėdamas, kad šitie šaltiniai jam pačiam atėjo į galvą. – Kas dar?

– Viešbučių asociacijos – ten turėtų žinoti.

– Ir?..

– Aha, – tarė Holceris, – štai...

Jis stenėdamas pasilenkė, pasirausė krūvoje laikraščių ir žurnalų, kuriuos buvo nubraukęs nuo Delanio kėdės. Atsitiesė laikydamas ploną, glotnaus popieriaus žurnalą, pastūmė jį per stalą prie Delanio.

– Niujorko viešbučių verslo žurnalas. Išeina kas savaitę. Jame yra sąrašai visų mieste vykstančių konferencijų.

– Jį gauna visi viešbučiai? – paklausė Delanis sklaidydamas puslapius.

– Tikriausiai, – atsakė Holceris. – Jis nemokamas. Laikosi iš reklamos. Gal jie jį išsiuntinėja ir visoms didelėms šalies korporacijoms, kas žino. Turėsite patikrinti.

– Uhu, – pasakė Delanis. – Jau yra už ko užsikabinti. Edi, ar galiu pasiimti šitą egzempliorių?

– Dovanoju, – tarė Holceris. – Aš tos nesąmonės net atsivertęs nebuvau.

Šefas atsistojo, padavė ranką. Edžiui pavyko pakilti ant kojų. Jie paspaudė rankas. Holceris ilgai nenorėjo paleisti Delanio delno.

– Ačiū, Edi, – pasakė Delanis ištraukdamas ranką. – Jūs labai padėjote.

– Tikrai? – numykė Holceris. – Na... žinote... jei dar ko reikės...

– Saugokite savo sveikatą, – švelniai tarė Delanis.

– Aš? Ką? Ak taip, žinoma. Gyvenu kaip inkstas taukuose.

Delanis linktelėjo ir nuėjo. Pridususiame vestibiulyje vyras ir moteris urgzdami dėl kažko ginčijosi. Kai Delanis ėjo pro juos, moteris spjovė vyrui į veidą.

– Et, mieloji, – liūdnai pasakė vyras, – ir kam tu šitaip padarei?

„Pierre au Tunnel“ buvo Delanio mėgstamiausias prancūziškas restoranas Vest Saide. Kadangi buvo penktadienis, jis žinojo, kad ten šiandien bus *bouillabaisse* – žuvienė su aštriais prieskoniais. Mintis apie gardų valgį ištrynė prisiminimus apie puikius Monikos pusryčius.

Jis ėjo per Taims skverą, miesto pakraščiais, visai nesibodėdamas jų žibančiu skurdu. Nepaisant atstumiančio vaizdo, nuo jų dvelkė rėkiančiu gyvybingumu. Šie rajonai buvo tikrasis Niujorkas. Jeigu negali pakęsti Taims skvero, negali pakęsti pasikeitimų.

Bet buvo dalykų, kurie nesikeitė; „Pierre au Tunnel“ buvo toks pat, kokį jis jį prisiminė. Įėjimas – keli laipteliai virš šaligatvio. Ilga, siaura pirmoji salė su baru dešinėje, virtinė mažų staliukų kairėje. Gilumoje buvo didžioji menė su žemomis lubomis; sienos nudažytos tunelio ar grotos maniera.

Tai buvo malonus, ne itin brangus restoranas, kuriame niekada netrūko gardžios duonos ir skanaus naminio vyno. Dauguma svečių buvo nuolatiniai lankytojai. Savotiška kaimynystės užeiga, kur nuolatiniai svečiai bučiuodavo senas padavėjas.

Pietų meto minia jau buvo išsiskirsčiusi; Delanis galėjo užimti savo mėgstamą staliuką pirmosios salės kampe. Jis užsisakė *bouillabaisse* ir buteliuką atšaldyto muskadeto. Įspraudė servetėlės kampą už apykaklės ir išskleidė ant krūtinės.

Valgė iš lėto, mirkydamas padaže gabaliukus prancūziškos duonos su traškančia pluta. Skonis nė kiek nesuprastėjo, tie patys aromatai, kokius jis prisiminė, o liežuvį kerpantis vynas nusipelnė pagyrimo. Desertui užsisakė *espresso* kavos ir citrininių ledų, o paskui, kiek vėliau, stiklelį armanjako.

Paprastai pietaudamas šiame restorane, jis pasidarydavo sau pramogą stebėdamas kitus pietaujančius žmones, šur-

mulį prie baro. Bet šiandien, su rūpestingai šalia padėtu viešbučių verslo žurnalu, jis galvojo apie kitus dalykus.

Iš pradžių jis ketino aktyviau įsitraukti į bylos tyrimą. Manė, kad jam vienam pavyks surasti žmones, kuriems prieinami Niujorke vykstančių konferencijų sąrašai.

Dabar suprato, kad tokia apklausa ne jo jėgoms, ne vieno detektyvo jėgoms. Prireiks gal dešimties, gal dvidešimties ar trisdešimties vyrų komandos sudaryti sąrašui visų niujorkiečių, į kurių rankas gali patekti konferencijų tvarkaraštis.

Tai nuobodus, kasdienis darbas be nustatytų terminų. Ir baigęs jį gali nieko nepešti. Bet, niūriai pagalvojo, jis turi būti padarytas. Siurbčiodamas armanjaką, jis galvojo, kaip organizuoti ir paskirstyti vyrus, paskirtus šiam darbui.

Į Šiaurės Midtauno komisariatą jis atvažiavo šiek tiek po pusės keturių. Komisaro pavaduotojas Aivaras Torsenas jau buvo čia, ir Delanis susitiko su juo ir seržantu Bunu seržanto kabinete. Torsenas papasakojo jiems apie tai, kuo baigėsi pasitarimas su aukštaisiais policijos pareigūnais.

– Viskas išėjo pagal tavo norą, Edvardai, – tarė jis. – Rytoj rengiu spaudos konferenciją. Oficialioji linija, – kad naujos versijos praplečia bylos tyrimo ribas, – o tai tiesa, – ir mes dabar ieškome vyro arba moters, padariusių nusikaltimus. Apie tai, kad žudikas pakeitė juodą peruką šviesiai rausvu, – bus nutylėta.

– Gerai, – pasakė Bunas. – Jie rado dar daugiau šviesių plaukų išsiurbę Bergdorferio kambarį „Cameron Arms" viešbutyje. O kaip su ta geležtės nuolauža? Ir dujų balionėliu?

– Kol kas viską laikysime paslaptyje, – pareiškė Torsenas. – Negalime atkišti jiems viso savo turto vienu ypu. Jeigu triukšmas garsės, pakišime jiems peilio nuolaužą, o paskui dujų balionėlį. Atsakingi už ryšius su visuomene vaikinai to

primygtinai norėjo. Atrodo, kad mūsų laukia ilgas darbas, todėl reikia kažką pasilaikyti užantyje, kad turėtume parodyti, jog netrypčiojame vietoje.

Delanis su Bunu atsiduso, nes makiaveliški žaidimai su visuomenės nuomone buvo ne jų protams.

– Edvardai, – tęsė Torsenas, – kol kas laikome paslaptyje tavo dalyvavimą šitoje istorijoje.

– Dėl manęs galite laikyti amžinai.

– Seržante, visi spaudos pasiteiravimai turi būti nukreipti man. Aš būsiu vienintelis, kartoju, *vienintelis* Departamento spaudos atstovas šioje byloje. Ar tai aišku?

– Taip, sere.

– Pasistenkite, kad tai suprastų ir jūsų vyrai. Nenoriu nesankcionuotų pareiškimų spaudai, ir jeigu nutversiu ką nors padedant nutekėti tarnybinei informacijai, tas žmogus taip greitai atsidurs vienoje iš vakuojančių Pietų Bronkso patrulinės tarnybos vietų, kad nespės suprasti, kas jam atsitiko. Dabar... nemanau, kad turite man atskleisti didelių tiesų, ką?

– Ne, sere, – tarė Bunas. – Nieko naujo. Organizuojame darbą su peiliu ir dujų balionėliu. Leitenanto Kreino tyrimas kol kas nieko nedavė.

– Aš šį tą turiu, – tarė Delanis, ir abu vyrai pakėlė į jį akis.

Jis papasakojo savo nuomonę, kad žudikė greičiausiai iš anksto žinojo centro viešbučiuose vykstančių konferencijų vietas ir datas. Pateikė sąrašą tokios informacijos ir parodė viešbučių verslo žurnalą, kurį jam atidavė Edis Holceris.

– Tai turi būti asmuo, kažkaip susijęs su viešbučiais, – tvirtino jis. – Mums reikės sudaryti sąrašą žmonių, kurie Niujorke prieina prie konferencijų tvarkaraščio.

Torsenas pasibaisėjo.

– Viešpatie, Edvardai! – pratrūko jis. – Tai gali būti tūkstančiai žmonių!

– Šimtai tai jau tikrai, – akmeniniu balsu tarė Delanis. – Bet tai reikia padaryti. Seržante?

– Aš sutinku, – nukabinęs nosį tarė Bunas. – Jūs norite vyrų ir moterų sąrašų?

– Taip, – linktelėjo galvą Delanis. – Dėl viso pikto. Neapsimoka du kartus dirbti tą patį darbą. Kiek, jūsų manymu, dar prireiks detektyvų – dvidešimt? Trisdešimt?

– Mažiausiai, – atsakė seržantas.

Torsenas sudejavo.

– Gerai, – pagaliau tarė. – Gausite juos. Kas tuo užsiims?

– Aš organizuosiu ir užsuksiu mašiną, – tarė Bunas. – Reikės pasitelkti Slaviną grafiko sudarymui.

Delanis paliko juos aptarinėjančius detektyvų skaičių ir jiems reikalingų patalpų dydį. Išėjo iš policijos komisariato pastato ir nužingsniavo iki pirmo veikiančio gatvės telefono.

Paskambino Tomui Hendriui.

Pasakė reporteriui, kad kitą dieną vyks policijos vadovybės spaudos konferencija. Bus pranešta apie bylos tyrimo praplėtimą ir tai, kad žudikas gali būti vyras arba moteris. Delanis neužsiminė apie šviesų peruką, peilį ir dujų balionėlį.

– Na? – paklausė Hendris. – Tai kas čia naujo ir įdomaus? Plečiamas bylos tyrimas? Didelio čia daikto.

– Nauja ir įdomu yra tai, – kantriai aiškino Delanis, –kad visas dėmesys nukreipiamas į moters žudikės paieškas.

Minutėlė tylos...

– Vadinasi, mano skaičiai įtikino? Ar tu juos įtikinai?

– Pusiau įtikinau, – atsakė Delanis. – Kai kurie vis dar mano, kad aš pučiu miglą.

Paskui jis išvardijo faktus, kurie vertė jį tikėti, jog tai mo-

teris. Baigė pasakydamas, kad žmogžudysčių laikas sutampa su moters menstruaciniu ciklu.

– Kažkokia beprotybė, – tarė reporteris. – Ir tu tikrai tuo tiki?

– Žinoma, kad tikiu. Pasakoju tau tai prieš spaudos konferenciją, kad turėtum kuo remtis, o ne publikacijai. Aš tau skolingas. Be to, pamaniau, kad susidomėsi ir pasiknaisiosi po moterų žudikių istoriją.

– Jau pasiknaisiojau. Nesunku buvo nuspėti, kaip tu toliau mąstysi. Pasidomėjau serijinių žmogžudysčių istorija. Tokių, kur žudikas nepažinojo savo aukų. Vienas kriminologas pavadino jas „svetimžudystėmis".

– Svetimžudystės, – pakartojo Delanis, – neblogas žodis... Ir ką aptikai?

– Nuo 1900 metų buvo maždaug dvidešimt penki atvejai su aukų skaičiumi nuo septynių iki daugiau kaip trisdešimties. Baisiausia tai, kad daugiau kaip pusė iš tų dvidešimt penkių atvejų atsitiko po 1960 metų. Kitaip sakant, svetimžudysčių skaičius auga. Vis daugiau žudoma nepažįstamų žmonių.

– Taip, – pasakė Delanis, – aš tai žinojau.

– Turiu tau blogą naujieną, šefe.

– Kokią?

– Tarp tų dvidešimt penkių atvejų po 1900 metų yra tik viena moteris žudikė.

– Šit kaip, – tarė Delanis. – Ar ją pagavo?

– Ne.

Monika išėjo iš vonios kambario, plaukai su suktukais, veidas išteptas kremu, naktinių marškinių dirželis prisegtas žiogeliu.

– Ateivė iš kosmoso, – linksmai pareiškė ji.

Jis pažiūrėjo į ją su bereikšme šypsena. Jis pradėjo rengtis. Nusivilko tamsų ševioto švarką ir liemenę, prieš tai išėmęs iš kišenės laikrodį ir grandinėlę. Gremėzdiška auksinė grandinėlė priklausė jo seneliui. Ant vieno jos galo kabojo kišeninis laikrodis su dangteliu, kuris kitados priklausė jo tėvui ir sustojo prieš penkiasdešimt metų. Be dvidešimties minučių vidurdienis. Arba vidurnaktis. Prie kito galo – miniatiūra paverstas ir deimantais inkrustuotas jo detektyvo ženklelis, kurį Monika padovanojo išėjimo į pensiją proga.

Pakabinęs švarką ir liemenę, jis sunkiai atsisėdo ant lovos krašto. Ėmė varstyti juodus kengūros odos aulinukus, nublizgintus kaip veidrodis. Sėdėjo rankoje laikydamas vieną batą, kai Monika išėjo iš vonios kambario.

Žiūrėjo, kaip ji įlipa į lovą. Sukamšė į galvūgalį atremtas pagalves, atsisėdo užsitraukusi iki juosmens antklodę. Užsidėjo savo sunkius akinius ir paėmė knygą nuo naktinio stalelio.

– Ką šiandien valgei? – valdingai paklausė žiūrėdama į jį pro akinių viršų.

– Ne kažin ką, – pamelavo jis. – Po tokių galingų pusryčių nelabai ir norėjau. Praleidau pietus. Vakare suvalgiau sumuštinį ir išgėriau alaus.

– Vieną sumuštinį?

– Tik vieną.

– Kokį?

– Ruginės duonos su kalakutiena, kopūstais ir pomidorais. Su rusišku padažu.

– Viskas aišku, – ji linktelėjo galvą, – todėl ir atrodai toks nusilpęs.

– Nusilpęs? – paklausė jis. – Aš?

Jis pasilenkė prie antro bato ir nusitraukė jį. Nusitraukė

sunkias vilnones puskojines. Patogūs batai ir storos puskojinės. Patruliuojančio policininko sėkmės laidas.

Kai jis atsitiesė, Monika vis tebežiūrėjo į jį.

– Kaip klojasi su byla? – tyliai paklausė.

– Neblogai. Viskas tik prasideda. Žengiami pirmieji žingsniai.

– Visi tik ir kalba apie viešbutinį žudiką. Šiandien per susitikimą jį dažnai minėjo. Ne per oficialias kalbas, ne paskaitose. Šiaip, koridoriuje, per pertraukas. Edvardai, žmonės juokauja, laido pokštelius, bet jie tikrai išsigandę.

– Aišku, – tarė jis, – kas gi neišsigąstų?

– Tu vis dar manai, kad tai moteris?

– Taip.

Jis atsistojo, ėmė ristis kaklaraištį, segtis marškinius. Ji sėdėjo vis dar neatsivertusi knygos. Žiūrėjo, kaip jis ima iš kelnių kišenių daiktus ir krauna juos ant spintelės.

– Nenorėjau tau to sakyti, – prabilo ji, – bet manau, kad pasakysiu.

Jis sustojo, atsuko į ją veidą.

– Pasakysi ką?

– Klausinėjau žmonių, ar, jų nuomone, viešbutinis žudikas galėtų būti moteris. Tokia nedidelė visuomenės nuomonės apklausėlė. Paklausiau šešių žmonių: trijų vyrų ir trijų moterų. Visi vyrai abejojo, kad tai galėtų būti moteris, o visos moterys manė, kad tai galėtų būti moteris. Ar tai ne keista?

– Įdomu, – atsakė jis. – Bet aš nežinau, ką tai reiškia. O tu?

– Nežinau ir aš. Gal tik tai, kad vyrai yra geresnės nuomonės apie moteris negu jos pačios apie save.

Jis nuėjo po dušu. Išsivalė dantis, apsivilko pižamą. Išėjo, užgesino palubės šviesą miegamajame. Monika skaitė stali-

nės lempos šviesoje. Jis įlindo į lovą, užsitraukė antklodę. Gulėjo atsimerkęs, pakišęs ranką po galva žiūrėjo į lubas.

– Kodėl moteriai reikia daryti tokius dalykus? – paklausė pasukęs veidą į jos pusę.

Ji padėjo knygą.

– Maniau, kad motyvai tavęs nedomina.

– Ne, šitaip aš nesakiau. Sakiau, kad manęs nedomina *priežastys*. Yra skirtumas. Kiekvieną policininką domina motyvai. Privalo dominti. Jie padeda išnarplioti bylas. Ne giluminės psichologinės ar socialinės priežastys, bet veiksmą gimdantis motyvas. Žmogus gali žudyti iš godumo. Tai svarbu policininkui. Kas sukėlė godumą, nelabai svarbu. Koksai betarpiškas motyvas gali paskatinti moterį įvykdyti kelias žmogžudystes? Kerštas? Ji sumaitoja jų genitalijas. Gal ji buvo žaginimo auka?

– Galbūt, – burbtelėjo Monika. – Tai svari priežastis. Bet nebūtinai reikia žaginimo. Gal ją visą gyvenimą išnaudojo vyrai. Galbūt jie tik permiegodavo su ja ir pabėgdavo. Gal ji jaučiasi kaip koks daiktas. Bevertis. Todėl ji keršija vyrams.

– Taip, didelė tikimybė, kad viskas yra taip. Čia esama kažkokios seksualinės priežasties, bet aš nežinau, kas tai. Gal ji užkietėjusi sadistė?

– Ne, – tarė Monika. – Nemanau. Fizinis sadizmas nėra paplitęs tarp moterų. Ir sadistai mėgsta ne žaibišką mirtį, o lėtą ir kankinančią.

– Gal tai emocijos? – paklausė jis. – Ką pasakysi? Ją apgavo vyras. Išdavė. Moteris pasijuto paniekinta.

– Mmmm... – susimąstė Monika. – Ne, aš tuo netikiu. Vyras gali moterį be galo įskaudinti. Bet aš netikiu, kad ji bandytų atgauti savigarbą žudydama nepažįstamus vyrus. Ko gero, tu iš pradžių sakei tiesą: tai kažkokia seksualinė problema.

– Gal baimė, – tarė jis. – Sekso su vyru baimė.

Ji pažiūrėjo į jį nustebusi.

– Nelabai suprantu. Jeigu žudikė bijotų sekso, ji neitų į viešbučio kambarius pas nepažįstamus vyrus.

– Gal ir eitų, – tarė jis. – Žmonėms būdinga siekti to, kas jiems kelia baimę. Paskui, kai ji ten nueina, baimė nugali geismą.

– Edvardai, tavęs pasiklausius gali pamanyti, kad ji labai sudėtinga moteris.

– Manau, kad ji tokia ir yra.

Jis vėl įsistebeilijo į lubas.

– Gali būti dar vienas dalykas, – tyliai pasakė.

– Koks gi?

– Jai tiesiog patinka žudyti. Ji *jaučia malonumą.*

– Ak, Edvardai, aš tuo netikiu.

– Nes tu to nejauti. Tu tuo tiki ne daugiau negu tuo, kad yra žmonių, kurie jaučia malonumą, kai juos plaka. Tokių dalykų esama.

– Tikriausiai, – romiai tarė ji. – Na, pasirinkimui turi krūvą motyvų. Kuris tau labiau tinka?

Jis kiek patylėjo. Paskui tarė:

– Įtariu, kad čia esama ne vieno motyvo, o jų derinio. Mes retai imamės veiksmų dėl vienos priežasties. Paprastai būna jų kratinys. Ar galėtum pasakyti *vieną* priežastį, kodėl tai darė Semo sūnus? Todėl manau, kad žudikę valdo keli motyvai.

– Vargšė moteris, – liūdnai tarė Monika.

– Vargšė moteris? – paklausė jis. – Tu ją užjauti? Tau jos gaila?

– Aišku, – atsakė ji. – O tau ne?

Jis norėjo aktyvesnio vaidmens bylos tyrime, ir per paskutiniąsias dvi gegužės savaites jam tokia proga pasitaikė.

Visi bylos tyrime dalyvaujantys pareigūnai susirinko pas jį. Jie žinojo, kad viskam vadovauja komisaro pavaduotojas Torsenas, kuris savo įsakymus perduodavo per seržantą Buną, bet jie ieškojo Edvardo Delanio norėdami gauti patarimą. Jie žinojo, kaip jis tarnavo ir kokį turi patyrimą. Ir jis buvo išėjęs į pensiją karininkas. Todėl jo baimintis nereikėjo...

– Šefe, – tarė detektyvas Aronas Džonsonas, – sukėliau ant kojų visus savo šniukštinėtojus, bet anei žodelio apie gatvėse parduodamus dujų balionėlius.

– Ar nebuvo apvogti armijos postai, policijos nuovados ar nacionalinės gvardijos arsenalai? Gal nukniaukta iš chemijos fabrikų?

– Atsakymas neigiamas. Pavogta ginklų ir galingų sprogmenų, bet nieko neužfiksuota apie dingusias ašarines dujas bakuose, sviediniuose, generatoriuose ar dar kur nors. Bėda ta, šefe, kad Laboratorijų skyrius negali prisiekti, jog tai buvo cheminės dujos. Bet jeigu jas nešėsi kišeniniame balionėlyje, matyt, taip ir buvo. Tai ką mums dabar daryti?

– Sužinokite, kas gamina dujas ir balionėlius su jomis. Gaukite sąrašą platintojų ir prekeivių urmu. Suraskite mažmeninius prekeivius. Slavinas sako, kad niujorkiečiams draudžiama juos pirkti, bet jie prieinami teisėsaugos pareigūnams – kovai su riaušėmis ir panašiai. Galbūt kalėjimai ir privačios apsaugos firmos turi teisę juos pirkti. Galbūt juos leista nešiotis bankų sargybiniams ar naktiniams sargams – aš nežinau. Pabandykite sužinoti, kur nukeliavo kiekvienas per pastaruosius metus pirktas balionėlis.

– Supratau, – tarė Džonsonas.

– Šefe, – prabilo seržantas Tomas K. Broderikas, – štai pažiūrėkite...

Jis padėjo priešais Delanį užantspauduotą plastikinį maišelį. Šefas smalsiai jį apžiūrėjo. Maišelyje buvo pusės colio

peilio geležtės galiukas. Viršutinėje dalyje buvo įpjova, skirta nagui.

– Tai jis? – paklausė Delanis.

– Tai jis, – atsakė Broderikas. – Tiesiai iš perpjautos Bergdorferio gerklės. Šį kartą išsiaiškinom, šefe. Dauguma kišeninių peilių šioje šalyje gaminama iš aukštos kokybės anglinio plieno. Laboratorija teigia, kad šitas žaisliukas yra iš legiruoto švediško plieno. Ką pasakysit?

– Puiku, – pagyrė šefas. – Ar atsekėt, iš kur jis?

Broderikas ištraukė iš kišenės peilį ir padavė šefui. Jis buvo su ryškiai raudonomis plastmasinėmis kriaunomis ir su Šveicarijos kryžiumi.

– Juos vadina šveicarų armijos peiliais, – tarė detektyvas. – Kartais šveicarų karininkų peiliais. Parduodami bent aštuonių skirtingų dydžių. Pats didžiausias, galima sakyti, yra kišeninė įrankių dėžė. Šis yra vidutinio dydžio. Atlenkite didžiąją geležtę.

Delanis klusniai atlenkė didžiąją geležtę. Abu vyrai palinko virš peilio, lygindami sveiką geležtę su nulaužtu jos galiuku plastmasiniame maišelyje.

– Atrodo, toks pat, – tarė šefas.

– Absoliučiai, – patvirtino Broderikas. – Laboratorija patikrino. Bet kas mums iš to? Šitie peiliai parduodami kiekvienoje namų apyvokos ir metalo dirbinių parduotuvėje. O dar liūdniau tai, kad juos galima užsisakyti paštu. Akligatvis.

– Ne, – paprieštaravo Delanis. – Dar ne. Pradėkite nuo Manheteno centro. Sakykim, nuo 34-osios gatvės iki 59-osios. Nuo upės iki upės. Sudarykite sąrašą visų parduotuvių šiame rajone, turinčių tokių peilių. Yra tikimybė, kad žudikė bandys pakeisti nulaužtą peilį tokiu pačiu nauju. Tegul vyrai eina į parduotuves ir pasikalba su pardavėjais. Mums reikia pavardžių ir adresų visų, kas nusipirko tokį peilį.

– O kaip jie tai sužinos? Jeigu pirkėjas moka grynais?

– Na... tegul pardavėjai klausia duomenų sakydami, kad nemokamai paštu išsiuntinėja prekių katalogą. Jeigu pirkėjas neužkimba ant šitos meškerės, tegul gerai į jį įsižiūri ir mums telefonu nupasakoja išvaizdą. Palikite telefoną kiekvienoje parduotuvėje; gal jiems pavyks užgaišinti pirkėją tiek ilgai, kad jūs spėsite ten nukakti. Liepkite pardavėjams ypač domėtis jaunomis moterimis, penkių pėdų ir penkių – septynių colių ūgio. Ar aišku?

– Aišku, – pasakė Broderikas. – O kas bus, jeigu iš to išeis šnipštas?

– Tada operaciją teks pakartoti visame Manhetene, – rimtu balsu tarė Delanis. – O paskui imsimės Bruklino ir Bronkso.

– Atrodo, laukia ilga ir karšta vasara, – sudejavo detektyvas Broderikas.

– Šefe, – prabilo leitenantas Vilsonas T. Kreinas, – turime surinkę šešiolika atvejų iš archyvų. Tai moterys tarp dvidešimties ir penkiasdešimties, padariusios smurtinius kriminalinius nusikaltimus. Ieškome jų visų ir tikriname jų alibi žmogžudysčių dienomis. Nė vienos jų nusikaltimų MO nepanašus į viešbutinio žudiko.

– Būtų per daug paprasta, – tarė Delanis. – Nemanau, kad mūsų paukštytė jau buvo pakliuvusi į policijos akiratį, bet reikia patikrinti. Kaip sekasi su kalėjimais ir beprotnamiais?

– Pastaruoju metu niekas mums tinkantis nebuvo išleistas į laisvę ir nepabėgo, – tarė Kreinas. – Skambiname ir siuntinėjame laiškus po visą šalį, bet kol kas nieko įdomaus.

– Ar susisiekėt su Interpolu?

Leitenantas išpūtė akis.

– Ne, šefe, – prisipažino jis, – nesusisiekėme. FTB – taip, bet ne Interpolu.

– Nusiųskite jiems paklausimą, – patarė Delanis. – Taip pat ir Skotlend Jardui, jeigu jau to imatės.

– Padarysiu, – tarė Kreinas.

– Šefe, – prabilo detektyvas Danielis Bentlis, – mes apėjome visus „Coolidge“ viešbučio barus klausinėdami, ar kas neprisimena kliento su randuotomis rankomis. Niekas neprisimena. Bet dvi padavėjos, dirbusios „Naujojo Orleano“ kavinėje tą naktį, kai nudobė Džeromą Ešlį, ten jau nebedirba. Vieną suradome. Dabar ji dirba masažo salone – ar galite patikėti? Ji neprisimena randuotų rankų. Kita mergina išvyko prie Ramiojo vandenyno. Jos motina neturi dukters adreso, bet žada paprašyti merginos paskambinti mums, kai tik ji praneš apie save. Kažin ko tikėtis neverta.

– Neapleiskite, – tarė Delanis. – Užbaikite tą reikalą.

– Užbaigsime, – pažadėjo Bentlis.

– Šefe, – tarė seržantas Abneris Bunas, – atrodo, kad viską suorganizavome. Viešbučių verslo žurnalo redakcijoje gavome sąrašą, kam jis išsiuntinėjamas. Tikriname visus miesto viešbučius, kurie gauna po egzempliorių, ir darome sąrašus žmonių, į kurių rankas jis gali pakliūti. Vyrai dirba merijoje, Prekybos rūmuose, viešbučių asociacijose, turistų biuruose ir taip toliau. Kai gaunamos pavardės, sudaromi du sąrašai – vyrų ir moterų, – kurių vardai surašomi abėcėlės tvarka. Kaip jums atrodo?

– Turite ir adresus?

– Taip. Ir amžių, kai pavyksta sužinoti. Netgi apytikrį amžių. Šefe, jau turime per tris šimtus pavardžių. Skaičius greičiausiai pasieks tūkstantį, bet ir tada negalėsiu prisiekti, kad turiu visus žmones Niujorke, kurie iš anksto galėjo žinoti konferencijų tvarkaraštį.

– Žinau, – niūriai tarė Delanis, – bet tą darbą reikia padaryti.

Iš visų tokių pasitarimų su būrių vadais jis išeidavo jausdamas, kad vyrai neprarado ūpo ir dirba savo darbą niurzgėdami ne daugiau negu paprastai.

Po trijų mėnesių painiavos ir, galima sakyti, neveiklumo, jie pagaliau paleisti nuo pasaito į tikrą medžioklę, ir jų grobis, nors kol kas skendintis didelėje migloje, tikrai *buvo čia.* Nė vienas iš byloje dalyvaujančių vyrų nemanė, kad triūsia bergždžiai, nesvarbu, koks nuobodus būtų tas darbas.

Delanis ne pirmą kartą buvo apstulbintas kontrasto tarp kruvino nusikaltimo dramos ir sauso, smulkmeniško bylos tyrimo. Veiksmas (kartais) būdavo didinga tragedija; ieškojimas (kartais) tapdavo prasta komedija.

Aišku, priežastis buvo akivaizdi. Nusikaltėlis veikė pagautas įkarščio; detektyvas turėjo tik šaltą protą. Nusikaltėlis buvo apsigimęs aktorius, apimtas įkvėpimo, galvojantis, kad spektaklis tęsis amžinai. Bet ateidavo detektyvas, nuobodus, metodiškas žmogus, kuris tenorėdavo kuo greičiau nuleisti uždangą.

Gegužės 30-ą dieną visi detektyvai susirinko Šiaurės Midtauno policijos nuovadoje. Jeigu Delanio hipotezė buvo teisinga, – o dauguma jau neabejojo, kad taip ir yra, nes niekas daugiau nepasiūlė kitos, visus faktus apimančios teorijos, – viešbutinė žudikė turėjo smogti per savaitę tarp birželio pirmos ir septintos, greičiausiai vidury savaitės.

Buvo nutarta nusiųsti kuo daugiau civiliais persirengusių detektyvų. Padedant sustiprintoms viešbučių apsaugos pajėgoms, visi barai ir kokteilinės Manheteno centre bus stebimi nuo aštuntos vakaro iki uždarymo.

Leitenantai ir seržantai sudarė grafiką, kad prie „karštos" telefono linijos Manheteno centre tomis valandomis nuolat budėtų žmogus. Be to, atsarginis penkių žmonių būrys budėjo Pietų Midtauno nuovadoje laukdamas iškvieti-

mo, jei jo prireiktų. Budėjo operatyvinė grupė; viena jų mašina užėmė poziciją Vakarų 54-ojoje gatvėje.

Monika Delani pastebėjo, kad jos vyras birželio 1–3 dienomis vaikščiojo suirzęs. Jis paimdavo knygą ir numesdavo ją šalin. Ištisą valandą sėdėdavo įsmeigęs akis į laikraštį, neversdamas jo puslapių. Neramiai vaikštinėjo po namus, nuleidęs galvą, rankas susikišęs į kišenes.

Ji vengė teirautis apie jo nerimo priežastį; ji žinojo. Būdama protinga moteris, ji leido jam „virti savo sultyse". Bet galvojo, kas atsitiks, jeigu įvykiai parodys, kad jo teorija klaidinga.

Birželio 4-osios vėlų vakarą, trečiadienį, jie sėdėjo svetainėje priešinguose stalo galuose ir išsiblaškę žaidė ramsą. Šefas nuolat laimėdavo, bet iškart po vienuoliktos valandos jis su panieka numetė kortas ir atsistojo.

– Velniop, – nusikeikė. – Keliauju į Midtauno nuovadą.

– Na ir ką tu ten nuveiksi? – ramiai paklausė žmona. – Tik painiosies po kojom. Vyrai manys, kad tikrini jų darbą, kad jais nepasitiki.

– Tu teisi, – iškart sutiko jis ir vėl dribtelėjo ant kėdės. – Aš tik jaučiuosi nė velnio nevertas.

Ji su užuojauta pažvelgė į jį žinodama, kuo jam tapo ši byla: įrodymu, kad jo patyrimas vertinamas, kad amžius ne yda, kad jis reikalingas ir norimas.

Štai jis sėdi – rūstus, susitaršęs kalnas. Žili plaukai susišiaušę. Jo veido bruožai buvo sunkūs, apimti rūpesčio. Stambūs, apvalaini pečiai teikė išvaizdai kažkokio žvėriškumo.

Bet ji žinojo, kad už grubaus fasado slypi švelni esybė. Jis kaip žuvis vandeny jautėsi meno muziejuose, mėgo skaniai pavalgyti ir išgerti, mielai skaitė poeziją – nors tik klasikinę.

Dar svarbiau, jis buvo vyriškas, švelnus ir supratingas meilužis. Jis dievino vaikus. Ašaros ir švelnūs apkabinimai jam neatrodė bobų reikalas. Ir jo viduje tūnojo nusižeminimas, apie kurį žinojo tik jo gyvenimo moterys.

Jis gimė ir augo katalikų šeimoje, nors jau seniai nebesilankė bažnyčioje. Ji klausdavo savęs, ar jis nebus praradęs tikėjimo. Turėjo plieninę valią, kuri buvo viršesnė už profesinę savigarbą ir tikėjimą savo paties teisumu.

Jis kartą prisipažino jai, kad Barbara, jo pirmoji žmona, apkaltino jį tikint Dievo surogatu žemėje. Pamanė, kad Barbara buvo netoli tiesos; kartais jis elgdavosi tarsi teisingumo ranka žemėje ir į savo gyvenimą žiūrėjo lyg į ilgą komandiruotę, į kurią jį išsiuntė pareigos jausmas.

Galvodama apie prieštaravimus, kuriuos matė mylimame žmoguje, ji surinko kortas ir padėjo jas į šalį.

– Kavos? – tingiai paklausė ji. – Riešutų pyrago?

– Kavos išgerčiau, – tarė jis, – bet pyrago nenoriu. Tu valgyk.

Ji kaitino vandenį, kai suskambo telefonas. Pakėlė ragelį virtuvėje.

– Abneris Bunas, ponia Delani, – tarė seržantas rūsčiu ir dusliu balsu. – Ar galėčiau pasikalbėti su šefu?

Ji nepaklausė, ko jis skambina. Grįžo į svetainę.

Jos vyras jau stovėjo, vilkdamasis liemenę ir švarką. Jie žiūrėjo vienas į kitą.

– Seržantas Bunas, – pasakė ji.

Jis linktelėjo be jokios išraiškos veide.

– Kalbėsiu kabinete.

Ji grįžo į virtuvę ir sunėrusi rankas, stipriai delnais suspaudusi alkūnes laukė, kol užvirs vanduo. Išgirdo, kaip jis išeina iš kabineto, pasuka į prieškambarį. Virtuvėje pasiro-

dė nešdamasis plokščią šiaudinę skrybėlę, kurią dėdavosi kiekvieną birželio pirmąją nepaisydamas oro.

– „Adler“ viešbutis, – pranešė jai. – Maždaug prieš pusvalandį. Jie apsupo visą viešbutį, bet ji, matyt, jau seniai išsmuko. Grįšiu po valandos ar dviejų. Nerymok prie lango.

Ji linktelėjo, ir jis pasilenkė pabučiuoti ją į skruostą.

– Būk atsargus, – tarė ji kiek galėdama švelniau.

Jis nusišypsojo ir išėjo.

Kai pasirodė prie Septintosios aveniu ir 50-osios gatvės kampo, viešbutis tebebuvo saugomas, nuo minios užtvertas policijos ožiais. Du uniformuoti policininkai stovėjo prie uždarytų stiklinių durų ir klausėsi trijų vyrų, matyt, reikalaujančių įleisti juos vidun reporterių, rėkavimo.

– Nickam negalima įeiti, – tarė vienas policininkas stebėtinai ramiu balsu. – Vadinasi, niekam. Toks įsakymas.

– Bet visuomenė turi teisę žinoti, – šūktelėjo vienas iš vyrų.

Pareigūnas dirstelėjo į jį su gailesčiu.

– Cha, cha, – pasakė jis.

Šefas patraukė pareigūną už rankovės.

– Aš esu Edvardas Delanis. Seržantas Bunas manęs laukia.

Policininkas metė žvilgsnį į suglamžytą skiautę popieriaus delne.

– Gerai, – tarė. – Galite įeiti.

Jis atidarė Delaniui duris. Šefas įėjo į vestibiulį, girdėdamas iš gatvės sklindančius pasipiktinusių reporterių šūkaliojimus.

Vestibiulyje būriavosi daug žmonių, kuriuos civiliniais drabužiais apsirengę agentai rikiavo į eilę. Ši judėjo kampe pastatyto stalo link. Čia iš jų buvo prašoma asmens pažymėjimo, pavardės ir adreso.

Operaciją prižiūrėjo seržantas Broderikas. Kai jo ir Delanio žvilgsniai susitiko, seržantas pamojo ranka ir prasibrovė pro minią prie šefo. Palinko artyn.

– Penktas aukštas, – tyliai tarė. – Mėsinė. Senyva porelė gretimame kambaryje išgirdo grumtynių garsus. Moteriškė norėjo paskambinti į registratūrą ir pasiskųsti; senas pirdalius nenorėjo bėdos. Kol jie baigė ginčytis ir nutarė vis dėlto paskambinti, buvo per vėlu; apsaugos darbuotojas rado lavoną. Prisiekiu, pasirodėme čia ne vėliau kaip pusvalandis po įvykio.

– Masalas? – paklausė Delanis.

– Du vyrai. Viešbučio darbuotojas alaus bare ir mūsų vyras kokteilių svetainėje. Abu tvirtina nepastebėję nė vieno asmens, panašaus į mūsų ieškomą.

– Važiuoju aukštyn, – suniurzgė šefas.

– Laikykitės, – šyptelėjo Broderikas.

Penkto aukšto koridorius buvo pilnas uniformuotų policininkų, detektyvų, prokuratūros darbuotojų ir nuovados pareigūnų. Delanis brovėsi pro visą tą minią. Seržantas Bunas ir Aivaras Torsenas stovėjo koridoriuje, prie pravirų kambario durų.

Trys vyrai ceremoningai paspaudė rankas; iškilminga gedėjimo nuotaika. Delanis metė žvilgsnį pro duris į kambario vidų.

– Dieve šventas, – sumurmėjo.

– Taigi, – tarė Bunas. – Buvo velniškos peštynės. O paskui skerdynės. Ekspertizė teigia, kad ne anksčiau kaip prieš valandą. Daugiausiai dvi.

– Aš darausi per senas tokiems vaizdams, – tarė Torsenas papilkėjusiu veidu. – Tas vaikinas visas suraižytas.

– Ar kyla abejonių, kad tai viešbutinis žudikas?

– Ne, – atsakė Bunas. – Perpjauta gerklė ir subadyti kiau-

šiai. Bet daktaras sako, kad tai galėjo būti padaryta jau po mirties.

– Dokumentai?

Seržantas Bunas ėmė sklaidyti savo užrašų knygelę, rado, ko ieškojo.

– Štai, pasigrožėkite. Pagal jo popierius, tai – Nikolas Telemachas Papatizosas. Kaip jums tai patinka? Namų adresas Las Vegase.

– Jį atpažino viešbučio apsaugos darbuotojas, – pridūrė Torsenas. – Dar žinomas kaip Nikas Papunis arba Tėtušis Nikas. Dar vadinamas Burtininku. Smulkaus masto nenaudėlis. Daugiausia sukčiavimas ir plėšikavimas. Dabar tikriname, kas apie jį jau žinoma.

Delanis vėl žvilgtelėjo pro duris. Nedidelis kambarys priminė skerdyklą. Sienos aptaškytos varvančiu krauju. Kilimas permirkęs. Baldai apversti, drabužiai išdrabstyti. Bekraujo lavono kūnas buvo ištisas raudonai baltas labirintas.

– Nuogas, – tarė Delanis. – Bet dar pasigalynėjo.

Trys vyrai žiūrėjo, kaip operatyvinės grupės vyrai šmirinėja po kambarį, tepa miltelius ieškodami pirštų atspaudų, siurbia dulkių siurbliu švarias kilimo vietas, pincetais renka plaukus ir stiklo šukes, krauna į plastiko maišelius.

Du technikai buvo Lu Gorkis ir Tonis Kalahanas, vyrai, kuriuos Delanis matė Džeromo Ešlio kambaryje „Coolidge“ viešbutyje. Gorkis priėjo prie durų. Rankoje nešėsi didelį plastmasinį švirkštą, primenantį virtuvinį, skirtą farširuoti kepsniams. Tačiau šis iki pusės buvo pilnas kraujo. Gorkis buvo išsišiepęs.

– Atrodo, mums pasisekė, – tarė jis. Iškėlė švirkštą. – Nuo vonios kambario grindų. Ten plytelės, ir kraujas nesusigėrė. Šito, kurį turiu, užtektų ir perpylimui. Manau, kad tai žudiko kraujas. *Turi būti jo.* Vaikinas supjaustytas juostelė-

mis. Niekaip nebūtų nuėjęs iki vonios kambario ir ten palikęs ant plytelių kraujo. Be to, turime kruvinus rankšluosčius ir kraujo dėmes kriauklėje, kur nusikaltėlis prausėsi. Visai neblogai.

– Perduokit laboratorijai, kad noriu nedelsiant sužinoti kraujo tyrimo rezultatus, – pasakė Torsenas. – Tai reiškia dar iki ryto.

– Pasakysiu, – abejodamas tarė Gorkis.

– Atspaudai? – paklausė Bunas.

– Nieko gero. Kaip paprastai, daliniai ir sujaukti. Čiaupų rankenos vonios kambaryje švariai nušluostytos.

– Vadinasi, jeigu ji buvo sužeista, – prabilo Delanis, – tai nesmarkiai, nes nepamiršo sunaikinti savo pirštų atspaudų.

– Teisingai, – pritarė Gorkis. – Taip ir atrodo. Duokit mums dar penkiolika minučių, ir mėsa jūsų.

Bet praėjo beveik pusvalandis, kol operatyvininkai susikrovė savo sunkią įrangą ir išėjo. Komisaro pavaduotojas Torsenas nusprendė eiti su jais ir pasistengti pagreitinti laboratorijos atliekamą kraujo analizę. Po teisybei, Torsenas atrodė prastai.

Paskui Delaniui su Bunu teko laukti dar dešimt minučių, kol kartografas fiksavo įvykio vietą. Pagaliau jie įėjo į kambarį, sekami detektyvų Arono Džonsono ir Danielio Bentlio.

Keturi vyrai palinko virš bekrešančio lavono.

– Po velnių, kaip jai tai pavyko? – negalėjo atsistebėti Džonsonas. – Jis ne koks nupiepėlis; juk nestovėjo ir nelaukė, kol ji jį supjaustys.

– Galbūt pirmasis smūgis buvo netikėtas, – tarė Bentlis. – Tiek jį nusilpnino, kad paskui galėjo pjaustyti kaip karbonadą.

– Labai gali būti, – tarė Bunas. – Bet kaip ji pati susižeidė? Gorkis sako, kad ji kraujavo vonios kambaryje. Jokių ženklų, kad būta antro peilio – nebent jis jį prispaudė. Ar kas nors nori jį apversti?

– Tik ne aš, – pasakė Džonsonas. – Vakarienei valgiau skrudintus šonkauliukus.

– Jie galėjo grumtis dėl jos peilio, – tarė Delanis, – ir ji netyčia įsipjovė. Bunai, sukelk ant kojų ligonines.

– Velniai rautų! – riktelėjo Bunas, įniršęs dėl savo klaidos, ir puolė prie telefono.

Delanis sukiojosi greta, kol įėjo sanitarai ir suvyniojo Nikolą Telemachą Papatizosą į plastiką. Po kūnu peilio nebuvo. Tik kraujas.

Kiti detektyvai nuėjo į vestibiulį padėti apklausiantiems vyrams. Delanis liko kambaryje, vaikštinėdamas užmetė akį į vonios kambarį. Nepastebėjo nieko svarbaus. Galbūt, pamanė jis, todėl, kad jį sukrėtė smurto atgarsiai. Tonis Kalahanas sugrįžo į kambarį tęsti operatyvinės grupės darbo.

Jis sukimšo numestus aukos drabužius į plastikinius maišus, užklijavo etiketes. Surinko dantų šepetėlį, muilą, tualeto reikmenis iš vonios kambario, užklijavo etiketes. Trakštelėjo vienintelio kambaryje buvusio lagamino spynelę ir ėmė raustis jame.

– Pažiūrėkite, šefe, – tarė Tonis. – Norėčiau būti tai atradęs prie liudininko...

Pieštuku pastūmęs saugiklį, jis iššvejojo iš lagaminėlio chromu aptaisytą automatinį pistoletą. Atsargiai pauostė vamzdžio kiaurymę.

– Nepanaudotas, – tarė. – Atrodo, 32-as kalibras.

– Arba 22-as, – pasakė Delanis. – Azartinio žaidėjo ginklas. Tinka tik iki dvidešimties pėdų nuotolio. Bet reikia taiklios akies, kad kliudytum taikinį. Radote dar ką nors?

– Dvi kalades kortų. Gražių drabužių. Šilkinę pižamą. Jis gerai gyveno.

– Kurį laiką, – pasakė Delanis.

Jis išėjo iš mirties kambario ir liftu nusileido į vestibiulį. Minia buvo praretėjusi, bet policininkai tebetęsė gyventojų ir svečių apklausą. Lauke, ant šaligatvio, triukšmingas laikraštininkų būrelis pagausėjo. TV furgonai triūsė su kameromis ir prožektoriais.

Delanis prasispraudė pro minią ir perėjo gatvę. Atsisukęs pažiūrėjo į viešbutį. Jeigu ji išėjo pro duris į Septintąją, galėjo sėsti į autobusą ar metro. Bet jeigu buvo sužeista, tikriausiai sustabdė taksi. Tikėjosi, kad seržantas Bunas nepamirš patikrinti taksistų, galėjusių tuo metu būti netoliese.

Nuėjo iki Šeštosios aveniu ir pasigavo taksi, važiuojantį iš miesto centro. Namie buvo po dešimties minučių; užrakino duris dviem užraktais ir užkabino grandinėlę. Buvo beveik antra valanda ryto.

– Tai tu, Edvardai? – pasigirdo nervingas Monikos balsas iš viršaus.

– Aš, – nuramino jis ją. – Tuojau užlipsiu.

Jis pasikabino skrybėlę, paskui pradėjo naktinę rutiną: patikrino spynas ant visų namo durų ir langų, net tuščiuose vaikų kambariuose. Jau ne pirmą kartą nusprendė, kad namas per didelis tik Monikai ir jam. Jiedu galėjo pelningai parduoti jį ir nusipirkti butuką kooperatiniame name ar namuką priemiestyje. Bet žinojo, jog to niekada nepadarys, ir tikėjo, kad ir numirs šitame raudonų plytų name, bet ši mintis jo negąsdino.

Paliko degančią šviesą prieškambaryje, lėtai užkopė laiptais į miegamąjį. Fiziško nuovargio nejautė, bet buvo dvasiškai nusilpęs, tarsi išgręžtas. Skerdynių vaizdas jį išsekino, pažemino.

Monika gulėjo ant šono giliai kvėpuodama, ir jis pamanė, kad ji miega. Šviesa vonios kambaryje buvo palikta. Jis greitai nusirengė, nutaręs nelįsti po dušu. Užgesino šviesą, atsargiai nutipeno per tamsų kambarį, įsliuogė į lovą.

Gulėjo atmerkęs akis, mėgindamas nusikratyti vaizdiniais, kurie grūdosi galvoje. Bet vis tiek matė supjaustytą lavoną, ir iš pykčio papurtė galvą.

Išgirdo šnarant patalynę. Po akimirkos Monika pakėlė jo antklodę ir atsirito prie jo. Ji prisišliejo prie jo nugaros, priglaudė kelius prie jo kelių. Pakišo po juo ranką ir apkabino.

– Ar taip blogai buvo? – sukuždėjo.

Jis linktelėjo tamsoje ir prisiminė Torseno žodžius: „Aš darausi per senas tokiems vaizdams“. Delanis atsisuko veidu į žmoną, pasislinko arčiau. Ji buvo šilta, švelni, stipri. Jis apkabino ją ir pasijuto vėl gyvas ir saugus.

Po akimirkos užmigo. Akimirksniu pabudo, kai Monika grįžo į savąją lovos pusę, paskui vėl nugrimzdo į gilų, sunkų miegą be sapnų.

Kai suskambo telefonas, jis iš lėto pakilo, ranka pagrabaliojo stalinės lempos. Radęs jungiklį, pamatė, kad yra šiek tiek po šešių. Monika sėdėjo lovoje išplėtusi akis.

Jis atsikrenkštė.

– Edvardas Delanis.

– Edvardai, čia Aivaras. Norėjau, kad sužinotum kiek galima greičiau. Jie atliko pirmąją kraujo analizės dalį. Tu buvai teisus. Baltaodė moteris. Sveikinu.

– Ačiū, – pasakė Delanis.

9

Zo Koler išėjo iš kirpyklos čiupinėdama naują šukuoseną. Plaukai išplauti su šampūnu, pakirpti, padaryta šukuosena, apipurkšta laku, kuris garantavo, kad plaukai žvilgės, gerai laikysis, bet ir leisis šukuojami.

Dabar jie buvo trumpesni, prigludę prie galvos kaip šalmas, su trumpais kuokšteliais ties skruostais ir smilkiniais. Be abejonės, jie dabar dar labiau švietė, nors jai atrodė, kad patamsėjo ir pasidarė standesni. Kirpėja dievagojosi, kad Zo atrodo dešimčia metų pajaunėjusi ir piršo jai visiškai kitokį makiažą. Bet Zo tam dar nebuvo pasiruošusi.

Ji lėtai nuėjo Madisono aveniu link vis dar kiek šlubčiodama, nors žaizda ant šlaunies gražiai gijo. Everetas Pinknis pasidomėjo, kodėl ji šlubuoja. Ji atsakė, kad nikstelėjo koją, ir jam to užteko.

Praėjo pro laikraščių kioskelį ir pamatė, kad visos antraštės šaukia apie žmogžudystę „Adler" viešbutyje. Nenustebo sužinojusi, kad auka buvo policijai žinoma asmenybė. Vienas apžvalgininkas pavadino jį „nusidėjėliu". Zo pritarė tokiam apibūdinimui.

Dvi dienos po žmogžudystės policija paskelbė daugiau neabejojanti, kad žudikė moteris. Žiniasklaida entuziastingai sutiko naujieną, skelbdama didžiausius interviu su psichologais, feministais ir kriminologais.

Mažiausiai trys moterims skirti laikraščiai ir viena TV ži-

nių vedėja karštai maldavo viešbutinę žudikę susisiekti su jais asmeniškai, žadėdami užjausti, suprasti ir suteikti profesionalią pagalbą. Vienas vakarinis laikraštpalaikis siūlė žudikei 25 000 dolerių, jeigu ji sutiks papasakoti laikraščiui savo gyvenimo istoriją.

Dar didesnę nuostabą Zo kėlė praslydusi žinutė, kad per vieną dieną Niujorko policijos departamentas gavo keturiasdešimt trijų moterų pareiškimus, tvirtinančius, jog tai jos žudė. Visi šie „prisipažinimai" buvo ištirti ir pripažinti melagingais.

Zo pasiteiravo Pinknio, iš kur policija tokia tikra, kad viešbutinis žudikas – moteris. Jis paaiškino, kad tikriausiai jie turi rimtų įrodymų. Pavyzdžiui, kraujo dėmių. Šiuolaikiniai kraujo tyrimo metodai daro stebuklus.

Barnis Makmilanas, dalyvavęs viename iš pokalbių, klastingai pasakė, kad galbūt skrodimas parodęs, jog auka prieš pat mirtį turėjusi lytinius santykius.

– Tikriausiai jis numirė laimingas, – pasakė Makmilanas.

Zo Koler nekėlė didelio nerimo policijos pastangų nukreipimas į moters žudikės paiešką. Dar perskaitė, kad nuo šiol persirengę pareigūnai budės visuose Manheteno centro viešbučių restoranuose ir baruose. Pamanė, kad gal geriau būtų perkelti savo nuotykius kiek tolėliau.

Iki šiol ją lydėjo sėkmė, daugiausia dėl kruopštaus planavimo. Ją džiugino tasai baimingas sujudimas, kurį ji sukėlė. Maža to, paslaptis, kurią žinojo tik ji viena, teikė jai beveik fizinį malonumą, žadino savigarbą, kurios ji anksčiau niekada nejuto.

Visi tie laikraščių straipsniai, TV reportažai ir radijo apžvalgos buvo skirti *jai.* Jos jausmui nedaug tetrūko iki pasididžiavimo. Su nauja šukuosena, kad ir šlubčiodama, ji ėjo aukštai iškelta galva, jausdamasi paūgėjusi, švytinti – miesto karalienė.

Madisono aveniu ji stabtelėjo prie parduotuvės vitrinos: drabužiai vaikams nuo kūdikių iki dešimties metų. Kainos tokiems mažiems drabužėliams buvo stulbinančiai aukštos, bet ir suknelės, ir megztukai, ir kombinezonukai buvo įspūdingai pasiūti.

Zo spoksojo į medvilnę su kilpelėmis, į šviesius pledus, ryškias šventines suknutes ir naujutėlaičius naktinius marškinėlius. Viskas dvelkia vaikyste... nekaltumu. Ji gerai prisiminė, kaip rengdavosi tokiais pat švariais ir nesuteptais drabužiais; šviežias audeklas prigludęs prie kūno, standžiai iškrakmolytas, šlamantis naujumu.

– Tu turi būti maža ledi, – sakydavo jai motina. – Tik pažiūrėk į šias žavias pirštinaites!

– Turi būti švari, neišsitepliojusi, – sakydavo jai motina. – Nelakstyk. Stenkis nesuprakaituoti. Vaikščiok lėtai ir gracingai.

– Maža ledi visada moka klausytis, – sakydavo jai motina. – Maža ledi kalba ramiu, tauriu balsu, aiškiai tardama žodžius.

Tad Zo apeidavo balas, sužinojo virtuvės paslaptis. Ji ruošdavo namų darbus vakarais ir gaudavo gerus pažymius. Visi tėvų draugai keldavo ją pavyzdžiu kitiems vaikams.

„Tikra mažoji ledi.“ Taip suaugusieji kalbėjo apie Zo Koler.

Nepriekaištingų drabužėlių vaizdas Madisono aveniu vitrinoje grąžino ją į praeitį: į skrupulingai švarius namus, į švarutėlaičius drabužius, į tyrą kaip krištolas vaikystę. Jaunystę be dėmelės...

Birželio 14-osios vakare, šeštadienį, Zo vakarieniavo su Ernestu Mitlu viešbučio „Gramercy Park“ restorane. Jie nustebo pamatę, kad yra jauniausia pora solidžioje svetainėje.

Dairydamasi Zo Koler pamatė save ir Ernestą, kokie jie bus po dvidešimties metų, ir tai ją ramino. Gerai išauklėtos moterys ir pagarbūs vyrai. Orumas ir etiketas. Tylūs balsai ir ramūs gestai. Kaip galima atsiriboti nuo tokių civilizacijos grakštybių?

Ji pažvelgė į priešais ją sėdintį vyrą ir liko patenkinta. Ernestas dėvėjo mėlyną kostiumą, baltus marškinius ir kaštoninį kaklaryšį. Jo gražūs lininiai plaukai buvo glotniai sušukuoti. Skruostų ir smakro oda tokia lygi ir švelni, tarsi prie jos niekada nebuvo prisilietęs skustuvas.

Zo jis atrodė toks trapus. Nuo jo dvelkė kažkokiu vaiskumu, nesudrumsta nekaltybe. Jis kruopščiai užsitepė ant riekelės duonos sviesto ir suleido į ją švytinčius iš baltumo dantis. Jo rankos ir kojos buvo mažos. Beveik miniatiūrinis žmogus, nutapytas vienu teptuko brūkštelėjimu, tobulas tyrumas.

Po vakarienės jie nuėjo į pritemdytą barą išgerti „Strega". Čia atmosfera buvo šiltesnė ir labiau įelektrinta. Svečiai buvo jaunesni, triukšmingesni, girdėjosi juokas. Moterys be liemenėlių ir barzdoti vyrai.

– Ką norėtum toliau veikti, Zo? – paklausė Ernestas laikydamas jos ranką ir švelniai glostydamas pirštus. – Nueiti į kiną? Į naktinį klubą? Gal norėtum kur nors pašokti?

Ji minutėlę pagalvojo.

– Disko baras. Gal nueikim į disko barą, Erni? Šokti mums nebūtina. Išgersim vyno, pažiūrėsim, kas aplink vyksta.

– Kodėl gi ne? – narsiai tarė jis, o ji prisiminė savo auksinę apyrankę.

Po valandos jie sėdėjo prie mažyčio stalelio svirno dydžio patalpoje, Rytų 58-ojoje gatvėje. Jie buvo vieninteliai lankytojai, nors blykčiojo prožektorių šviesos ir muzika trenkė iš dešimčių garsiakalbių tokiu garsu, kad net sienos drebėjo.

– Norėjai pamatyti, kas vyksta? – šaukė jis jai juokdamasis. – Nieko nevyksta!

Bet jie atėjo anksti. Kai baigė gerti po antrąją taurę balto vyno, disko salė jau buvo puspilnė, šokių aikštelėje vis daugiau žmonių, o nauji lankytojai srove tekėjo pro duris trypdami, rangydamiesi, tampydamiesi, kol jiems parodydavo jų staliukus.

Tai buvo festivalis! Karnavalas! Kokie kostiumai! Kokios kaukės! Nuoga oda ir žvilgantys aprėdai. Kaleidoskopas, nuo kurio skaudėjo akis. Visi tie šokantys kūnai, akimirksniu sustingstantys stroboskopinėje šviesoje. Kurtinanti muzika! Kvepalų ir prakaito kvapas. Šimtų kojų šiurenimas. Griaustinis!

Zo Koler ir Ernestas Mitlas pažiūrėjo vienas į kitą. Dabar jie čia buvo vyriausi, sugniuždyti kakofoniškos muzikos, stumdomi laukinio ant grindų besisukančio seksualinio verpeto. Jie žiūrėjo į jaunesnę kartą; tai buvo naujas pasaulis.

Matė moterį, kurios krūtys išsprūdo iš gilios iškirptės. Vyrą, kurio organai ryškiai matėsi pro baisiai aptemptas rožinio satino kelnes. Nuogi kaklai, rankos, pečiai. Bambos. Trumpikės, mini sijonai, vinilo batai. Užpakaliai. Papai ir peniai.

Grabaliojančios rankos. Glostančios rankos. Besitrinantys vienas į kitą klubai. Plikos šlaunys. Dejonės ir platūs šypsniai. Kaišiojami liežuviai ir beprotiški žvilgsniai. Besiplakantys, banguojantys kūnai. Salė siūbavo, atrodė, kad ji griūna.

Viskas griūna...

– Eime pašokti, – suriko Ernestas jai į ausį. – Tiek žmonių, kad niekas mūsų nepastebės.

Ant grindų juos prarijo, įtraukė ir paslėpė. Jie tapo dalimi tos klampynės. Juos įtraukė įkaitusių kūnų srovė, nunešė karštligiška banga.

Jie bandė judėti pagal muzikos taktą, bet juos gąsdino aplink besišvaistantys kūnai. Jie prisispaudė arčiau vienas kito, svirduliuodami, bandydami išsilaikyti ant kojų, nervingai juokdamiesi, laikydami vienas kitą, kad liktų gyvi.

Akimirką, tik vieną akimirką jie prisiglaudė vienas prie kito, nuo kelių iki pečių, susiliejo. Zo pajuto jo gležnumą, jo švelnų karštį. Ji nepasitraukė, jis pasitraukė. Lėtai, vargais negalais, jis išvilko ją iš minios, nuvedė prie jų staliuko.

– Och, – tarė jis. – Kokia košė! Tikra beprotybė.

– Taip, – pritarė ji. – Ar dar galėčiau išgerti stiklą vyno?

Jie daugiau nebandė šokti, bet ir nenorėjo išeiti.

– Jie neką jaunesni už mus, – pasakė Zo.

– Taip, neką jaunesni, – sutiko jis.

Jie sėdėjo prie savo stalelio, gėrė baltą vyną ir su nuostaba, baime ir pavydu žiūrėjo į beprotišką aplink juos siautėjantį verpetą. Juos stulbino viskas, ką matė – švysčiojančios šviesos; ką girdėjo – pulsuojantis trankus ritmas.

Jie pažiūrėjo vienas į kitą ir stipriau suspaudė vienas kito rankas. Dar niekada jie nesijuto tokie artimi, atskirti nuo viso pasaulio.

Bet ore tvyrojo nepaprastas žavumas. Visas tas nuogumas. Seksualumas. Jis traukė ir viliojo. Jie abu pajuto tą jėgą.

Zo pamatė jauną merginą, kuri sukosi tokiu beprotišku greičiu, kad jos ilgi šviesūs plaukai plaikstėsi kaip liepsnos liežuviai. Jos krūtinę, vos pridengdama spenelius, juosė siaura elastingos medžiagos klostelė. Džinsai buvo tokie aptempti, kad ryškiai matėsi tarpas tarp sėdmenų... ir kalvelė tarp šlaunų.

Ji šoko kaip pamišusi, pravira burna, drėgnomis lūpomis; dejavo apimta geismo. Jos kūnas veržėsi į laisvę; ji siūlė save.

– Ir aš taip galėčiau, – staiga išsprūdo Zo.

– *Ką?* – sušuko Ernestas. – Ką tu pasakei? Aš negirdžiu.

Ji papurtė galvą. Paskui jie sėdėjo ir žiūrėjo. Išgėrė daug taurių balto vyno. Jie jautė šokėjų įkaitimą. Tai, ką jie matė, kažkokiu nesuprantamu būdu kartu ir jaudino juos, ir žemino.

Pagaliau, jau po pirmos, jie apsvaigę atsistojo apimti jausmų. Ernestui pinigų užteko tik apmokėti sąskaitai ir palikti nedideliems arbatpinigiams.

Lauke jie stovėjo apsikabinę per liemenį, šiek tiek siūbuodami. Jie kvėpė vėsų nakties orą, aukštai matė miesto gaisų išblukintas žvaigždes.

– Dabar eisime namo, – sumurmėjo Ernestas. – Neturiu pinigų taksi. Atleisk.

– Nesijaudink, mielasis, – tarė paimdama jo ranką. – Aš turiu pinigų.

– Tik į skolą, – pareikalavo jis.

Ji nuvedė jį, svirduliuojantį, į Park aveniu. Kai pagaliau prie jų sustojo taksi, ji stumtelėjo Ernestą ant užpakalinės sėdynės, paskui įlipo pati. Pasakė vairuotojui savo adresą.

– Mažumėlę apkvaišau, – iškilmingai tarė Ernestas. – Atleisk.

– Kvailystė, – pasakė ji. – Nėra už ką atsiprašinėti. Namie išvirsiu juodos kavos.

Jie privažiavo jos namą. Jis pabandė susiimti ir tvirtu žingsniu pereiti vestibiulį. Bet viršuje, jos bute, susmuko ant sofos ir bejėgiškai į ją pažiūrėjo.

– Aš paralyžiuotas, – pasakė.

– Tik neužmik, – nusišypsojo ji. – Akimirksniu išvirsiu kavos. Pasijusi geriau.

– Atleisk, – vėl sumurmėjo jis.

Kai ji grįžo iš virtuvės su kava, jis sėdėjo palinkęs į priekį, rankomis suėmęs galvą. Pakėlė į ją išblyškusį veidą.

– Jaučiuosi baisiai, – burbtelėjo. – Tai vis tas vynas.

– Ir tas karštis. Ir cigarečių dūmai. Išgerk kavos, mielasis. Ir šitą...

Jis pažiūrėjo į kapsulę jos rankoje.

– Kas čia?

– Labai stiprus aspirinas, – paaiškino ji tiesdama jam tuinalį. – Gydo pagirias.

Jis prarijo vaistus, ėmė gerti kavą. Ji vėl pripylė jam puodelį.

– Erni, – tarė ji, – jau po antros. Gal pernakvotum čia? Nenoriu, kad tokiu metu vienas eitum namo.

– Ak, aš negalėčiau... – pradėjo jis.

– Aš reikalauju, – nukirto ji. – Tu gulsi į lovą, o aš ant sofos.

Jis prieštaravo sakydamas, kad jam jau daug geriau, ir jeigu ji paskolintų kelis dolerius, jis taksi nuvažiuotų namo; nieko jam neatsitiktų. Bet ji laikėsi savo, ir jis pagaliau nusileido, – bet su sąlyga, kad ji miegosianti savo lovoje, o jis įsitaisysiąs ant sofos. Ji sutiko.

Atnešė jam trečią puodelį kavos. Šį jis gėrė jau mažais gurkšneliais. Kai ji pasakė, kad šlakelis brendžio sutvarkytų jo skrandį, jis neprieštaravo. Jie gurkšnojo iš taurelės brendį, nusiavę batus, klestelėję priešinguose ilgos sofos galuose.

– Tie žmonės, – tarė jis purtydamas galvą, – negaliu pamiršti... jiems viskas vienodai, ar ne?

– Tikriausiai. Viskas buvo taip... taip šlykštu.

– Taip, – pritarė jis, – šlykštu.

– Ne tiek šlykštu, kiek grubu ir vulgaru. Tai nuvertina, na, seksą.

– Rekreacinis seksas, – pasakė jis. – Jie taip jį vadina. Jie jį tokiu laiko. Kaip tenisą ar mankštą. Tiesiog kita kryptis.

Argi ne toks jausmas apima žiūrint į jų šokius? Viską išduoda jų išvaizda.

– Ir tie pliki kūnai!

– Ir kaip jie rangosi. Begėdiškai.

– O paskui jie... na, eina... į lovą. Ką, Erni?

– Greičiausiai. Šokiai tik preliudija. Ar ir tau taip pasirodė?

– O taip. Šokiai, be jokios abejonės, seksualūs. Tikrai. Net nemalonu žiūrėti. Tam tikra prasme. Noriu pasakyti, kad tada mylėjimasis praranda svarbą. Ar ne? Pasidaro neką svarbesnis už valgymą ir gėrimą.

– Aš manau, – tarė jis žiūrėdamas į ją, – kad seksas – fizinis seksas be dvasinio prisirišimo visai nieko nereiškia.

– Visiškai sutinku. Be meilės tai tik pigus malonumas.

– Pigus malonumas, – pakartojo jis. – Būtent. Bet man atrodo, jeigu jiems imtumėm tai aiškinti, jie tik nusijuoktų į akis.

– Ir man taip atrodo. Bet tuščia jų. Vis tiek manau, kad mes teisūs.

Jie minutėlę sėdėjo tylėdami, mąsliai siurbčiodami brendį.

– Aš norėčiau sekso su tavimi, – staiga tarė jis.

Ji pažiūrėjo į jį bereikšmėmis akimis.

– Bet niekada to nepadarysiu, – skubiai pridūrė jis. – Turiu galvoje, niekada neprašysiu. Zo, tu esi nuostabi, jaudinanti moteris, bet jeigu mes kartu nueitume į lovą, na, tiesiog šiaip sau, mes būtume tokie pat, kaip ir tie visi žmonės, kuriuos šiandien matėme.

– Gyvuliai, – tarė ji.

– Taip, tiesa. Aš nenoriu pigaus malonumo; manau, kad ir tu nenori.

– Ne, mielasis, tikrai nenoriu.

– Aš manau, – kalbėjo jis toliau gvildendamas temą, – kad kai susituoki, tarsi viešai pareiški savo nuomonę. Lyg pasirašai įsipareigojimą. Pasirašai juridinį dokumentą, kuris teigia, kad tai ne pigus malonumas, o kažkas daugiau. Tu prisieki mylėti amžinai, iki grabo lentos. Argi santuoka reiškia ne tai?

– Ji turėtų tai reikšti, – liūdnai tarė ji, – bet ne visada taip išeina.

Ji pasislinko prie jo. Atsisėdo greta, ranka apkabino jo kaklą. Prisitraukė arčiau ir pabučiavo į skruostą.

– Tu idealistas, – sukuždėjo. – Mielas idealistas.

– Turbūt toks ir esu, – atsakė jis. – Bet argi tai, ko aš noriu, yra neįmanoma?

– Ko gi tu nori?

– Ko nors prasmingo. Aš kasdien einu į darbą, grįžtu namo ir kepu mėsainį. Žiūriu televizorių. Aš nesiskundžiu: turiu gerą darbą ir visa kita. Bet turėtų būti kažkas daugiau. Nekalbu apie vienos nakties pasismaginimą. Ir ne apie daugybę vienos nakties pasismaginimų. Gyvenime turi būti kažkas daugiau.

– Tu nori vesti? – tyliai paklausė ji, prisiminusi Madi instrukcijas.

– Turbūt. Manau, kad taip. Aš daug apie tai galvojau, bet vien nuo minties apie vedybas man darosi baugu. Nes tai lyg kokia pabaiga. Bent jau man taip atrodo. Noriu pasakyti, kad santuoka turi trukti amžinai, ar ne? Arba turėtų. Bet ta mintis mane ir gąsdina, o pakaitalo aš nematau. Nematau nieko kito, kas duotų man tai, ko aš noriu. Aš mėgstu savo darbą, bet to nepakanka.

– Tuštuma, – pasakė ji. – Vakuumas. Štai koks mano gyvenimas.

– Taip, – entuziastingai tarė jis, – tu mane supranti. Mu-

du abu kažko trokštame, ar ne? Prasmės. Norime, kad mūsų gyvenimai būtų prasmingi.

Išpažintis, prasidėjusi aną popietę Centriniame parke. tęsėsi; jie abu tai juto. Tai buvo atsivėrimas, nusirengimas, kurio nė vienas nenorėjo užbaigti. Tai, ką jie darė, buvo baisus, pavojingas ir skausmingas dalykas.

Bet dabar ėjosi lengviau. Artumas veikė juos kaip narkotikas. Reikėjo vis didesnių dozių. Ir jie bijojo net pagalvoti, kuo viskas gali baigtis, ir ar viskas apskritai baigsis. Tikriausiai jų kelias buvo be pabaigos, ir jie niekada jo nenueis iki galo.

– Aš noriu kažko, – tarė ji. – *Kažko.* Bet neklausk manęs, kas tai, nes aš nežinau, nesu tikra. Žinau tik tiek, kad nebenoriu gyventi taip, kaip gyvenau iki šiol. Tikrai nenoriu.

Jis pasilenkė pabučiuoti ją į lūpas. Du kartus. Švelniai.

– Mudu tokie panašūs, – alsavo jis, – tokie panašūs. Mes tikime vienodais dalykais. Mes norime to paties.

– Aš nežinau, ko aš noriu, – tarė ji. – Aš noriu... ko aš noriu? Mielasis, aš dar niekam to nepasakojau, bet aš noriu būti kitu žmogumi. Visiškai. Noriu gimti iš naujo, pradėti viską iš pradžių. Aš žinau, kokia moterimi noriu būti, ir tai ne aš. Viskas baisi klaida, Erni. Mano gyvenimas. Jis buvo neteisingas. Kažkas su manim negerai elgėsi, kažką aš pati dariau negerai. Bet tai mano gyvenimas, ir aš už jį atsakau. Argi ne taip? Bet kai aš bandau suprasti, ko neturėjau daryti ar ko nenorėjau daryti, mane apima baisus jausmas, kad visa tai...

Bet kalbėdama pamatė, kaip jo akių vokai nusviro. Jo galva lėtai nulinko. Ji nutilo, paėmė iš jo apmirusių pirštų tuščią taurę. Paglostė jo šviesius plaukus, perbraukė skruostą.

– Miegučio... – švelniai tarė.

Jis kažką sumurmėjo.

Ji nutempė jį prie lovos prilaikydama, kai kojinėtos kojos kliuvo už kilimo. Pasodino ant lovos krašto ir atsiklaupė nutraukti puskojinių. Mažos, baltos pėdutės. Jis nejučia glostė jos galvą, siūbavo užsimerkęs.

Ji nutempė švarką, liemenę, kaklaryšį, marškinius. Jis mieguistai kažką suniurnėjo, kai ji pastūmė jį aukštielninką, atsegė diržą, truktelėjo užtrauktuką ir nutraukė kelnes. Jis dėvėjo ilgas baltas trumpikes ir senoviškus marškinėlius su petnešomis.

Ji stūmė jį, vertė ir pagaliau paguldė po antklode, padėjusi galvą ant pagalvės. Jis užmigo akimirksniu ir net nesukrutėjo, kai ji pasilenkė pabučiuoti jį į skruostą.

– Labanakt, mielasis, – tyliai pasakė. – Saldžių sapnų.

Ji išplovė kavos puodelius ir brendžio taures. Nurijo druskos tabletę, rinkinį vitaminų ir mineralų, išgėrė mažą buteliuką selterio. Kiek pasvarsčiusi prarijo tabletę tuinalio.

Nuėjo po dušu, jau trečią kartą tą dieną. Iš žaizdos ant jos šlaunies tebuvo likęs raudonas brūkšnys, ir ji jį kruopščiai išmuilavo. Storai išsimuilavo visą kūną norėdama nusiplauti – ką?

Nusišluostė, pasipudravo, purkštelėjo odekolono ant kaklo, pilvo, pažastų, šlaunų vidinės pusės. Užsivilko ilgus balto batisto naktinius marškinius su kukliais nėriniukais prie kaklo.

Atsargiai įsiropštė į lovą, baimindamasi pažadinti Ernį. Bet jis miegojo kaip negyvas, kvėpavo giliai ir ramiai. Jai pasirodė, kad pastebėjo šypsnį ant jo lūpų, bet nebuvo tuo tikra.

Madi mokė ją nukreipti Ernio mintis į vedybas, ir ji tai padarė. Pamanė, kad jeigu būtų ryžtingesnė, agresyvesnė moteris, galėtų lengvai pasiekti, kad jis jai pasipirštų. Tačiau kol kas jai tai nerūpėjo.

Ji pati stebėjosi, kaip lengvai pasidavė Madi patarimui. Pakluso neklausinėdama, nors tai ji artimai bendravo su Erniu, ne Madi. Bet va, leido kitai moteriai diktuoti savo valią.

Taip buvo visada – kiti žmonės stumdė ją šen ir ten primesdami savo nuomonę. Jos motina beveik visada kalbėdavo įsakmiu tonu, lipdydama iš Zo tokią moterį, kokios jai norėjosi.

Net tėvas, griaudintis milžinas, sukeldavo jai tokius jausmus ir prietarus, kurie buvo svetimi jos tikrajai prigimčiai.

O vyras! Argi jis nuolat nemėgino padaryti ją tokia moterimi, kokia ji negalėjo tapti? Jam niekada ji nepatiko tokia, kokia buvo. Jis niekad nepriėmė jos.

Visi, visas gyvenimas stengėsi ją pakeisti. Galbūt Ernestui Mitlui užtenka tokios Zo Koler. Bet ar ji gali būti tikra, kad ir toliau užteks? Galbūt ateis diena, kai jis irgi ims ją stumti, traukti, tempti ir vilkti?

Staiga lyg prašviesėjimas jai atėjo mintis, kad kaip tik todėl ji ir ieško savo nuotykių. Tai buvo vienintelė galimybė pabandyti pareikšti savo valią.

Žinojo, kad kiti – tokie kaip Semo sūnus – bruko kaltę už savo veiksmus „balsams“, haliucinaciniams įsakymams, kurie sutrypdavo jų ketinimus ir palaužDavo valią.

Bet Zo Koler nuotykiai būdavo tos vienintelės akimirkos, kai ji klausydavo savo pačios balso.

Ji pasisuko ant šono, pasislinko arčiau Ernio. Užuodė jo saldų, nekaltą kvapą. Apkabino jį rankomis ir prisiglaudė. Taip ir užmigo.

Visą kitą savaitę ji turėjo pretekstą prisiminti savo apmąstymus apie tai, kaip ji visą gyvenimą buvo tampoma už virvučių.

Iš laikraščių nenyko straipsniai apie viešbutinės žudikės bylos tyrimą. Beveik kasdien policija padarydavo naujų atradimų, užčiuopdavo naujus siūlo galus.

Zo pradėjo galvoti apie policiją kaip apie vieną protą, vieną asmenį. Jos akimis, tai buvo aukštas, lieknas žmogus, rūstus ir teisingas. Jis priminė seną karikatūrą, pavadintą „Sausas įstatymas“, – su skrybėle, aptrintu smokingu, suskliaustu skėčiu. Jo veidas švietė piktdžiugišku apmaudu.

Šis žmogus, „policija“, buvo bespalvis ir negailestingas. Jis buvo protingas (pasibaisėtinai) ir nepermaldaujamas. Savo tobulu deduktyviniu mąstymu jis stūmė Zo ten, kur ji nenorėjo eiti. Jis manevravo ja, lygiai kaip ir visi kiti, ir ją tai piktino. Ją piktino bandymai kištis į jos nuotykius, vienintelį tikrai asmeninį dalyką jos gyvenime.

Pavyzdžiui, laikraščiai rašė, kad uniformuoti policijos pareigūnai ir civiliniais drabužiais apsirengę agentai sustiprino Manheteno centre esančių viešbučių viešųjų vietų stebėjimą. Buvo manoma, kad jos ūgis penkios pėdos ir penki ar septyni coliai, ji liekna, nešiojo pečius siekiantį peruką ir lictpaltį.

Be to, ant jos rankos buvo auksinė grandinėlė su užrašu: Kodėl gi ne? Paskutinį kartą buvo apsivilkusi aptemptą tamsiai žalią šilkinę suknelę su siauromis petnešomis.

Šios smulkmenos suglumino Zo. Ji negalėjo įsivaizduoti, kaip policijai pavyko jas atspėti – ypač apie auksinę apyrankę. Pradėjo galvoti, kad jie turi kažkokį slaptą būdą skaityti jos mintis arba atkurti praeitį iš auros, tvyrančios nusikaltimo vietoje.

Tas žiaurus, nesitaikstantis žmogus, kuris nepaliaujamai lipo jai ant kulnų, pareiškė radijo ir televizijos žurnalistams, kad viešbutinė žudikė greičiausiai rengėsi spalvingais, provokuojančiais drabužiais. Pasakė, kad, matyt, ji ryškiai dažosi ir stipriai kvėpinasi. Pridūrė, kad ji, nors ir ne profesionali prostitutė, sąmoningai stengiasi sudaryti vaizdą, jog yra seksualiai lengvai prieinama.

Jis atskleidė, kad ginklas, panaudotas per pirmuosius keturis nusikaltimus, buvo šveicarų armijos peilis, tačiau tikėtina, kad penktoji žmogžudystė įvykdyta kitokiu ginklu. Paminėjo, beveik probėgšmais, kad buvo manoma, jog toji moteris kažkokiu būdu susijusi su viešbučių verslu Manheteno centre.

Neįtikėtina! Iš kur „policija" ima visą šią informaciją? Ji pirmą kartą pajuto, kaip nugara nubėga pagaugai. Tas išdžiūvęs, šalto kaip ledas proto ryžtingas senis įdubusiais skruostais ir maniakišku žvilgsniu neleis jai nurimti tol, kol pasieks, ko nori.

Jos mirties.

Ji ilgai apie tai galvojo. Ir panika atslūgo, kai ji vėl ėmė matyti kelius, kaip išvengti besiartinančio atpildo.

Birželio 24-osios naktį, antradienį, maždaug 2.15, Zo Koler pažadino telefono skambutis.

Iš pradžių jai pasirodė, kad skambinantis vyras yra Ernestas Mitlas, nes jis šniurkštė ir žliumbė, o ji ne kartą buvo mačiusi Ernesto ašaras. Tačiau vyriškis tarp kukčiojimų ir dejavimų prisistatė esąs Haris Kurnicas.

Pagaliau jai pavyko suprasti, ką jis sakė: Madi Kurnic pabandė nusižudyti prarijusi didelę dozę migdomųjų. Šiuo metu ji guli Soums Filipso ligoninės reanimaciniame skyriuje – ar Zo gali kuo greičiau atvažiuoti?

Prieš rengdamasi ji palindo po dušu pati nežinodama kodėl. Pasakė sau, kad, matyt, jos mintis sujaukė priboškianti naujiena. Naktiniam sargui davė dolerį, kad surastų jai taksi. Ligoninėje atsidūrė nepraėjus nė valandai po Hario skambučio.

Jis pasitiko ją penkto aukšto koridoriuje, puolė artyn išskėstomis rankomis, perkreiptu veidu.

– Ji išgyvens! – sušuko jis plonu ir virpančiu balsu. – Ji išgyvens!

Ji pasodino jį ant medinio suolo šviesų nutviekstame koridoriuje. Lėtai, pamažu, murmėdama raminančius žodžius, tapšnodama per petį, nuramino jį. Jis sėdėjo susikūprinęs, suzmekęs, laikydamas tarp kelių drebančias rankas. Ir papasakojo jai, kas nutiko...

Pasakė, kad grįžo namo maždaug 1.30 nakties.

– Turėjau darbo kontoroje, – sumurmėjo jis.

Jau buvo pradėjęs nusirenginėti, kai dėl kažkokios jam nežinomos priežasties nusprendė nueiti pas Madi.

– Mes miegojome skirtinguose kambariuose, – paaiškino. – Na, kai aš vėlai grįžtu iš darbo... Šiaip ar taip, tai buvo laimės dalykas. O gal Apvaizdos ranka. Bet jeigu būčiau neužsukęs, daktaras sako, ji būtų jau mirusi.

Jis rado ją sukniubusią ant grindų su trumpa pižama. Gulėjo baloje vėmalų. Iš pradžių pagalvojo, kad ji per daug išgėrė ir išsijungė. Bet paskui, kai negalėjo jos prikelti, išsigando.

– Mane apėmė panika, – pasakė jis. – Aš to neginčiju. Maniau, kad ji mirė. Na, jos krūtinė nebesikilnojo ir panašiai.

Tad jis paskambino 911 ir, kol laukė, pabandė daryti dirbtinį kvėpavimą burna. Bet nemokėjo, todėl išsigando, kad gali padaryti dar blogiau.

– Aš tiesiog papūčiau jai į burną, – aiškino jis, – bet vaikinas iš greitosios pagalbos pasakė, kad aš jai nepakenkiau. Tai jis ir rado tuščią vaistų buteliuką vonios kambaryje. Fenobarbitalis. O po lova buvo nusiritęs tuščias škotiško viskio butelis. Daktaras pasakė, kad jeigu ji būtų neišsivėmusi, jau būtų mirusi. Nedaug trūko.

Haris į Soums Filipso ligoninę nuvažiavo su greitąja, žiūrėjo, kaip prideda deguonies pagalvę ir suleidžia stimuliatorius.

– Visą laiką kartojau „Nedaryk man to, Madi“, – kalbėjo jis. – „Prašau, nedaryk man to.“ Kaip kvaila ir savanaudiška, ar ne? Klausykit, Zo, tikriausiai žinote, kad mudu su Madi skiriamės. Galbūt ji šitaip... na... norėjo sugrįžti pas mane. Bet prisiekiu, niekad nemaniau, kad gali iki to prieiti. Noriu pasakyti, kad viskas vyko draugiškai; mes nesimušėme, nieko panašaus nebuvo. Nerėkavome ant vienas kito. Aš niekad nemaniau, kad ji...

Jo balsas nutrūko.

– Gal judu vėl galėsite būti kartu, – su viltimi tarė Zo.

Bet jis neatsakė, ir po valandėlės ji atsistojo ir nuėjo ieškoti Madi.

Rado jauną daktariuką, kuris kažką rašė į kortelę, stovėdamas prie įėjimo į reanimacinį skyrių. Paklausė, ar galėtų aplankyti Madi Kurnic.

– Aš esu Zo Koler, – tarė ji. – Geriausia jos draugė. Galite paklausti jos vyro. Jis sėdi ten, koridoriuje.

Jis abejingai žvilgtelėjo į ją.

– Kodėl gi ne? – pagaliau pasakė, ir ji prisiminė savo auksinę apyrankę. – Jai nėra taip blogai. Išvarė atgal beveik visus nuodus. Rytoj vakare galės šokti fandangą. Bet ilgai neužtrukite.

Madi gulėjo lovoje, supamoje baltų užuolaidų. Ji atrodė išsekusi, vaškiniu veidu. Akys užmerktos. Zo palinko virš jos, paėmė šaltą, geibią ranką. Madi akys lėtai atsimerkė. Ji įsistebeilijo į Zo.

– Šūdas, – pasakė plonu balseliu. – Vėl susimoviau. Man niekas neišeina gerai.

– Ak, Madi, – su gailesčiu pasakė Zo.

– Prarijau tas sušiktas tabletes ir pamaniau, kad dėl tikrumo reikia užgerti alkoholiu. Bet jie sako, kad aš lupau ožius.

– Užtat tu gyva, – tarė Zo.

– Sveiks tamsta, valio! – pasakė Madi pasukdama galvą ant šono. – Ar Haris tebėra čia?

– Taip, už durų. Ar nori jį matyti, Madi?

– Kurių velnių?

– Jis skaudžiai išgyvena. Visas persimainęs.

Madi burną iškreipė grimasa, bet ne iš linksmumo.

– Jis mano, kad aš šitaip dėl jo, – pasakė ji; pareiškė, o ne paklausė. – Vyriškas egoizmas. O man visai nerūpi.

– Tai kodėl?..

Madi vėl atsisuko į Zo.

– Todėl, kad aš nenorėjau pabusti. Dar vienai dienai. Dar vienai kvailai, tuščiai, sušiktai dienai. Haris čia niekuo dėtas. Tai aš.

– Madi, aš... Madi, aš nesuprantu.

– Ką tu nori suprasti? – paklausė Madi. – Pasakyk, po galais, ką tu nori suprasti? Ar pati žinai?

Zo tylėjo.

– Et, šūdas, – pasakė Madi. – Kokie niekai! Gyventi. Kam to reikia?

– Madi, tu juk tikrai nejauti, kad...

– Nepasakok man, ką aš jaučiu, vaikeli. Tu neturi nė menkiausio supratimo, nė menkiausio. Ak, Dieve, atsiprašau, – greitai pridūrė spustelėdama Zo ranką. – Žinau, tu irgi turi problemų.

– Bet aš maniau, kad tu...

– Linksma padraika? – paklausė Madi perkreiptomis lūpomis. – Kikentoja? Tu dar per jauna, meilute. Kai krūtys pradeda smukti, ateina laikas viską įvertinti. Aš pamaniau, kad turėjau viską, kas yra geriausio, ir neturiu drąsos pasitikti to, kas manęs laukia. Aš sprinterė, mieloji, ne ilgų nuotolių bėgikė.

– Ar tu esi įsitikinusi, kad tu ir Haris...

– Jokiu būdu. Tai baigta. Kaput. Jis vakar vakare glamžėsi šieno kupetoje su savo meilute, o paskui grįžo namo ir rado mane beišleidžiančią paskutinį kvapą. Didžiulė tragedija. Užgriuvęs kaltės jausmas. Todėl jis taip ir blaškosi. Jau rytoj vakare jis pyks ant manęs, kad nedaviau jam išsimiegoti. Po velnių, aš jo nekaltinu. Bet viskas baigta. Jis tai žino ir aš tai žinau.

– Ką tu dabar darysi, Madi?

– Darysiu? – linksmai nusišypsojo ji. – Aš tau pasakysiu, ką dabar darysiu. Darysiu tai, kas yra blogiausia. Gyvensiu toliau.

Vėl atsidūrusi koridoriuje Zo valandėlę užmerkusi akis atsirėmė į sieną.

Jeigu Madi, jeigu tokia moteris kaip Madi neįstengia laimėti, tada niekas negali laimėti. Ji nenorėjo tuo patikėti, bet taip jau buvo.

Daktaras Starkas paskambino jai į darbą.

– Tiesiog tikrinu, kaip laikosi mano mylimiausia pacientė, – linksmai pasakė jis. – Kaip jaučiatės pastarosiomis dienomis, Zo?

– Puikiai, daktare.

– Aha. Reguliariai geriate vaistus?

– O, taip.

– Nejaučiate druskos poreikio?

– Ne.

– Na, o nuovargis? Jaučiatės nuvargusi visą laiką? Nustekenta?

– O, ne, – gyvai pamelavo ji. – Nieko panašaus.

– Miegate gerai? Be migdomųjų?

– Aš miegu gerai.

Jis atsiduso.

– Nejaučiate streso, Zo? Nebūtinai fizinio, bet... na, asmeninio pobūdžio, dvasinio?

– Ne.

– Jūs dėvite tą apyrankę? Ir nešiojatės reikmenis?

– Taip, kiekvieną dieną.

Jis minutėlę patylėjo, paskui nuoširdžiai tarė:

– Gerai! Na, pasimatysim... tuojau pažiūrėsiu... liepos pirmąją, trečiadienį. Tiesa?

– Taip, daktare, teisingai.

– Jei kas nors atsitiktų, na, silpnumas, pykinimas, smarkus svorio kritimas, pilvo skausmai – jūs man paskambinsite, ar ne?

– Žinoma, daktare. Ačiū už skambutį.

Ji viską rūpestingai apgalvojo. Laikraščiai rašė, kad viešbutinė žudikė apsirengusi „rėksmingais drabužiais". Tad jai teks pamiršti prigludusius sijonus ir gilias iškirptes. Be to, dabar jau buvo per šilta dėvėti bet kokį apsiaustą pridengti tokiam apdarui. Tad, vengdama savo namų durininko ir policininkų, budinčių viešbučių restoranuose, dėmesio, ji apsirengs konservatyviai. Nesidės peruko. Pasidažys tik tiek, kiek yra pratusi kasdien.

Tai reiškė, kad galima bus prieš nuotykį atsisakyti anksčiau būtinos kelionės į „Filmore" viešbutį 72-ojoje Vakarų gatvėje persikūnijimui. Ji galėjo drąsiai ruoštis išpuoliui, apsirengusi įprastais visiems drabužiais, važiuoti taksi ten, kur jai norėjosi.

Aišku, ji negalėjo mautis apyrankės KODĖL GI NE?, be to, teks pakeisti elgesį ir taktiką. Ji negalėjo daugiau būti „seksualiai prieinama". Jos drabužiai, manieros, kalba, išvaizda – viskas turi būti absoliučiai kitaip negu viešbutinės žudikės aprašyme.

Nekaltumas! Štai atsakymas! Ji žinojo, kaip kai kuriuos vyrus sujaudina skaistybė. (Ar Kenetui taip nebuvo?) Ji stengsis atrodyti tiek skaisti, kiek tai įmanoma jos amžiaus moteriai. Ką gi, yra vyrų, kurie mėgsta, kai jiems plojama, kurie medžioja vedyboms subrendusias vidutinio amžiaus panas. Ji žinojo tai ir džiaugdamasi laukė smagaus žaidimo.

40-ojoje gatvėje, keli žingsniai į rytus nuo Leksingtono aveniu, buvo parduotuvė, prekiaujanti iš Lotynų Amerikos importuotais drabužiais. Palaidinukės iš Ekvadoro, sijonai iš Gvatemalos, bikiniai iš Brazilijos, sandalai, nėriniuoti apatinukai – ir meksikietiškos vestuvinės suknelės.

Pastarosios buvo baltos ar šviesiai kreminės spalvos suknelės iš batisto, raukto medvilninio audinio, lengvos kaip pūkas. Jų ilgi sijonai krito iki kulkšnių, o kuklias apykakles puošė nėriniai ar siuviniai. Plačios rankovės surištos žemiau alkūnių, ir visa laisvo kirpimo suknelė bangavo, lingavo – trapi ir skaisti.

– Puikus šventinis drabužis vasarai, – pasakė pardavėja. – Patogus, laisvas ir toks neįprastas.

– Aš perku, – pasakė Zo.

Ji godžiai skaitė savaitinį viešbučių verslo žurnalą. 49-ojoje gatvėje, į vakarus nuo Dešimtosios aveniu, buvo motelis, kuris vadinosi „Tribunolas“. Birželio 29–liepos 2 dienomis jame rinkosi koledžų ir universitetų inspektorių konferencija.

Kai Zo pasidomėjo „Tribunolu“ viešbučių žinyne, sužinojo, kad tai palyginti kuklus motelis, tik 180 kambarių ir apartamentų, su kavine, restoranu ir baru. Ir kokteiline po atviru dangumi ant stogo, šalia baseino, šeštame aukšte.

„Tribunolas“ atrodė pakankamai toli nuo Manheteno centro, kad jį akyloji policija būtų palikusi ramybėje. Toks nedidelis, jis tikriausiai bus pilnas turistų ir konferencijos

dalyvių. Kokteilinė po atviru dangumi, šalia baseino. Skamba romantiškai.

Menstruaciniai diegliai prasidėjo birželio 29 dieną, sekmadienį. Ne lėtai, laipsniškai stiprėdami, kaip būdavo anksčiau, bet staiga, rėždami iš visų jėgų. Ji susirietė, sėdėdama suėmusi rankas, suspaudusi jomis pilvą.

Skausmas puolė tvinksniais, versdamas ją drebėti. Ji įsivaizdavo, kad skauda pėdas ir kad dega jos plaukų šaknys. Giliai jos viduje siautėjo verpetas, stverdamas ir sukdamas žarnas. Ji norėjo klykti.

Išgėrė visus vaistus: anaciną, midolį, dimedrolį. Paskambino Erniui ir atidėjo planuotą kelionę į Džouns Byčą. Tada įlindo į karštą vonią, svaigstančia galva, jausdama pykinimą. Pabandė išgerti balto vyno, bet nebaigė ir vos spėjo išlipti iš vonios, kad išsivemtų į klozetą.

Užėjo toks baisus silpnumas, kad ji bijojo žengti žingsnį neįsitvėrusi kriauklės ar durų rankenos. Ji nekoordinavo judesių, jos nugeibusios galūnės pleveno kaip čiulptuvai. Jai kėlė nerimą kažkokie vaizdiniai ir ji, suėmusi ranka minkštą krūtį, pajuto, kaip širdis plaka pašėlusiu, šuoliuojančiu ritmu.

– Kas su manim darosi? – paklausė ji balsu, paklaikusi, bet nepuolusi į paniką.

Visą dieną ji praleido arba lovoje, arba karštoje vonioje. Nieko nevalgė, nes beveik nuolat pykino. Kartą pabandė pakelti stiklinę vandens, bet kai stiklinė išslydo iš nusilpusių pirštų ir sudužo ant grindų, ji pravirko.

Išgėrė dvi tabletes tuinalio ir užmigo neramiu, su pertrūkiais miegu, lydimu baisių sapnų. Ji pabusdavo neprisimindama smulkmenų, bet drebėdama iš siaubo. Naktiniai marškiniai permirkę prakaitu, ir prieš vėl bandydama užmigti ji nusiprausė po dušu ir persirengė.

Pabudo vėlai pirmadienio rytą jausdamasi geriau. Įsidėjo tamponą, bet mėnesinės dar nebuvo prasidėjusios. Skausmas jau neraižė kaip peiliu, bet ji viduje jautėsi tarsi pripilta švino, kuris stūmė jos vidurius žemyn. Paklaikusi pagalvojo, kad jos viduriai išeis laukan.

Nedrįso lipti ant svarstyklių, bet negalėjo nepastebėti pablukusių odos plotelių alkūnių sulinkimuose, ant kelių, tarpupirščiuose. Prisiminusi dr. Starko testą, ji peštelėjo tarpkojo plaukus. Keli plaukeliai išsipešė, sausi ir susiraitę.

Paskambino į „Granger" viešbutį ir pasikalbėjo su Everetu Pinkniu. Jis buvo labai supratingas; pasakė, kad jie šiandien išsiversią be jos, o jei reikia, tai ir antradienį.

Gulėjo lovoje nustūmusi į šalį antklodę ir paklodes. Apstulbusi ir su neapykanta žiūrėjo į savo nuogą kūną.

Ji net neįsivaizdavo, kad buvo taip sublogusi. Klubikauliai atsikišę, aptempti balta, vaiskia kaip stiklas oda. Krūtys nudribusios, speneliai susitraukę. Žemiau ji matė kuokštelį papilkėjusių plaukų, kaulėtas kojas, juokingai ilgus ir išsiklaipiusius pirštus – gyvūno nagus.

Kai pauostė savo ranką, pajuto pelenų kvapą. Jos kūnas buvo kaip pudingas; ji negalėjo sugniaužti kumščio. Tikras sudribęs maišas; ir kai ji save apžiūrėjo, jos žiedinis raumuo buvo išglebęs. Ji buvo išsunkta ir tuščia.

Popietę praleido gerdama visus vaistus iš savo farmakopėjos. Išgėrė puodelį sultinio ir neišvėmė; paskui suvalgė sumuštinį su sūriu ir išgėrė balto vyno; vėl mirko vonioje, išsitrinko plaukus, palindo po vėsiu dušu.

It paklaikusi stengėsi įkvėpti gyvybės į nustekentą kūną, nepaisydama dieglių, netvirtos eisenos. Prisivertė vaikščioti lėtai, atsargiai, tiksliai apskaičiuodama žingsnius. Giliai kvėpuodama ji baudė save, sukaupusi valią prisivertė apsirengti.

Nes jai atrodė, kad šios nakties nuotykis – visi jos nuotykiai, – buvo terapija, užtikrinanti jos sveikatą. Nieko kito ji nesistengė apie tai galvoti: ji nebus sveika, negali būti sveika, jeigu nevykdys savo širdies slaptų troškimų. Tai tapo lyg koks sapnas. Ne, ne sapnas, o spektaklis, kuriame ji buvo ir aktorė, ir žiūrovė. Ji buvo viduje ir lauke. Ji stebėdamasi žiūrėjo į save, ryžtingai statydama kojas, disciplinuodama savo kūną. Norėjo paploti šiai stipriai, ryžtingai moteriai.

Su meksikietiška suknele nepasisekė; ji žinojo, kad iš jos nieko nebus. Suknia karojo ant jos perkarusio kūno didžiulėmis klostėmis. Ties kaklu atsiknojusi. Padurkai kone šlavė grindis. Zo prasmego joje: maža mergaitė, užsivilkusi motinos suknią; trūko tik aukštaaulių batų, plačiabrylės skrybėlaitės ir lūpdažiu ištepliotų lūpų.

Ji padėjo suknelę į šalį ir apsivilko paprastą nertinuką aukštu kaklu, ant jo medvilninį džemperį, įsispyrė į batelius žemais kulnais. Pažiūrėjusi į save veidrodyje pamatė drovią, išblyškusią, lengvai pažeidžiamą moterį. Su išgaląstu peiliu rankinėje.

Kokteilių barą ant stogo juosė didelės vazos su žalia augmenija. Baseinas, apšviestas iš apačios, švytėjo melsva fosforine šviesa. Virš stalelių ištempta širma buvo papuošta auksinėmis saulutėmis.

Keli vėlyvi plaukikai pliuškenosi ir šūkaliodami taškėsi baseine. Iš garsiakalbių už baro sklido gundanti, ilgesinga muzika, trapi kaip folijos blizgučiai. Gyvenimas, atrodė, sulėtėjo, išsikreipė ir įtraukė ją.

Mieguistas padavėjas judėjo lėtai, tarsi pilnapadis. Ledo gabaliukų dzingsėjimas taurėse. Murmesys, o paskui staiga juoko pliūpsnis. Balti veidai prietemoje. Nuogos rankos. Aplinkui atsipalaidavimas ir apsnūdimas.

Pati naktis buvo šviesi, žvaigždės pritemdytos miesto pašvaistės. Glostė švelnus vėjelis. Toliau žiojėjo tamsa, kuri viską prarijo, padarydama vienatvę saldžiai karčią, o tylą palaimingą.

Zo Koler tykiai sėdėjo šešėlyje ir tarėsi esanti nematoma. Ji beveik neįžiūrėjo besipliuškenančiųjų baseine, porelių, sėdinčių prie atokesnių stalų. Tik ramiai galvojo, kad tuoj tuoj ji nusileis į pilną žmonių barą.

Bet jai buvo taip ramu, taip tingu, kad negalėjo pajudėti. Kažkokia stulbinanti išgijimo palaima: skausmas atbukęs, triukšmo neliko, nerimas išnykęs. Jos kūnas plaukė; jis plaukė, panardintas į skystą šilumą.

Terasoje buvo du vieniši vyrai. Vienas, vyresnis, greitai ir įnirtingai gėrė palinkęs virš savo taurės. Kitas, su plaukais iki pečių ir siaura barzdike, atrodė kone per jaunas gerti alkoholį. Neskubėdamas siurbčiojo alų iš butelio.

Staiga barzdotas vaikinas pakilo, jo metalinė kėdė girgždtelėjo. Visi pakėlė galvas. Akimirką jis pastovėjo, pasijutęs nejaukiai, kad atkreipė į save dėmesį, pastumdė alaus butelius, kol jį vėl pamiršo.

Jis priėjo tiesiai prie Zo stalelio.

– Atleiskite, ponia, – tyliai prabilo jis, – norėjau pasiteirauti, ar negalėčiau jūsų pavaišinti?

Zo stebeilijo pakėlusi galvą, stengdamasi įžiūrėti prietemoje. Jis buvo labai aukštas ir labai liesas. Su tvido švarku, per dideliu jo plonam kūnui, švariomis chaki spalvos kelnėmis, zomšiniais batais iki kulkšnių.

Riešai kyšojo iš storo švarko rankovių, sunki galva, atrodė, vos laikėsi ant plono kaklo. Šypsenoje švytėjo viltis. Ilgi plaukai ir skysta padrika barzda buvo šviesūs, nuauksinti saulės. Atrodė, kad jis nepavojingas.

– Sėskitės, – tarė ji tyliai. – Mes galime užsisakyti sau po taurę.

– Ačiū, – padėkojo jis.

Jo vardas buvo Četas (Česteris) Labrančas; atvyko iš Votervilio, Meino valstijoje. Tačiau gyveno ir dirbo Vermonte, kur buvo Baro akademijos prezidento asistentas; nors įstaiga ir vadinosi akademija, tai tebuvo akredituotas laisvųjų menų koledžas su 437-iais studentais.

– Aš čia visai neturėjau būti, – nusijuokė jis laimingas. – Bet mūsiškis inspektorius susirgo gripu ar dar kažkuo, o mes jau buvome užmokėję už konferenciją, bilietus ir viešbutį, tad ponia Biksi – ji mūsų prezidentė – paprašė manęs, ar negalėčiau vykti, ir aš nepraleidau progos. Pirmą kartą esu dideliame mieste ir viskas taip įdomu.

– Gerai leidžiate laiką? – paklausė Zo šypsodamasi.

– Na, atvažiavau tik šįryt, ir visą dieną posėdžiavome, tad nebuvo laiko ir apsidairyti, bet juk čia tikrai visko daug, – triukšmo ir purvo, ar ne?

– Be abejo.

– Bet rytoj ir trečiadienį turėsime daugiau laisvo laiko, ir aš ketinu daug ką apžiūrėti. Ką turėčiau pamatyti?

– Viską, – pasakė ji.

– Taip, – jis įnirtingai sukinkavo galva, – viską. Aš taip ir padarysiu. Net jeigu tai užtruks visą naktį. Nežinau, kada vėl pasitaikys tokia proga. Noriu pamatyti fontaną, kuriame murkdėsi Zelda Ficdžerald, ir visus Grynvič Vilidžo barus, kur sėdėdavo Džekas Keruakas. Kambaryje turiu sąrašą lankytinų vietų ir neketinu nė vienos praleisti.

– Jūs gyvenate šitame viešbutyje? – lyg tarp kitko paklausė Zo.

– Taip, ponia. Taip buvo numatyta konferencijos programoje. Turiu gražų kambarį penktame aukšte, vienu aukštu žemiau. Didelį, gražų, šviesų kambarį.

– Kiek jums metų, Četai?

– Greit bus dvidešimt penkeri, – tarė jis nuleisdamas galvą. – Neklausiau jūsų vardo, ponia, bet jei nenorite, galite nesakyti.

– Irena, – tarė ji.

Jam viskas buvo įdomu; kaltas buvo ne jo išgertas alus, kaltas jis pats. Jis nerūpestingai plepėjo, prajuokindamas ją gyvenimo Baro akademijoje istorijomis: kaip juos užpustydavo sniegas, kokių bėdų jau spėjo apturėti su Niujorko taksistais.

Jai tikrai patiko jo jaunystė, veržlumas, optimizmas. Jis dar nesugadintas. Jis dar pasitiki. Jam dar viskas prieš akis: prašmatnus pasaulis. Jis ketina tapti anglų literatūros profesoriumi. Žada keliauti į tolimas šalis. Jis turės namą, augins vaikus. Turės viską.

Jis kone taškydamasis seilėmis troško viską iškloti, paaiškinti iš jo besiveržiančią energiją. Jis didingai mosikavo ilgomis rankomis. Sutrikdavo, šaipydamasis iš savo beprotiškų svajonių, bet tikėjo jomis.

Zo išgėrė dar tris taures balto vyno, o jis – dar du butelius alaus. Ji klausėsi jo linkčiodama galvą ir šypsodamasi. Paskui staiga plaukikai dingo, baseinas pritemo. Staliukai ištuštėjo; jie liko paskutinieji lankytojai. Pasirodė apsnūdęs padavėjas su jų sąskaita.

– Četai, aš norėčiau pamatyti tą jūsų sąrašą, – tarė Zo. – Vietų, kurias norite pamatyti. Gal aš dar ką nors pasiūlyčiau.

– Žinoma, – burbtelėjo jis. – Gera mintis. Mums nereikia laukti lifto. Galime nueiti; tai tik vienu aukštu žemiau.

– Puiku, – tarė ji.

Ji nusinešė savo taurę vyno, o jis savo butelį ir stiklą alaus. Kaip ir sakė, kambarys buvo gražus, didelis ir šviesus.

Jis išdidžiai jį aprodė: kupeta pūkuotų rankšluosčių, dailiai supakuoti maži gabaliukai muilo, švarios stiklinės ir plastmasinis kibiriukas ledui.

– Ir dvi lovos! – sukikeno jis, pašokinėdamas ant vienos iš jų. – Niekada nemaniau, kad gyvensiu kambaryje su *dviem* lovomis! Galiu miegoti abiejose, paeiliui. Tik vardan prabangos! Na... kur tas mano sąrašas?

Jie susėdo ant lovos krašto, aptarinėdami jo maršrutą. Jis nė sykio neprisilietė prie jos, net nedavė menkiausios užuominos, kuri verstų ją įtarti, kad jis kitoks, negu iš pažiūros atrodo: nekaltas.

Ji staiga pasisuko, pabučiavo jį į skruostą.

– Tu man patinki, – tarė ji. – Tu geras vaikinas.

Jis žiūrėjo į ją, jo akys apvalėjo. Paskui kaip pamėtėtas stryktelėjo ant kojų.

– Na... – prabilo užsikirsdamas, – ačiū. Pamaniau, kad gal varau jums nuobodulį. Ar ne? Kalbu tik apie save visą vakarą. Viešpatie, aš nedaviau jums net progos praverti burną. Galėtume nusileisti į barą taurelei prieš miegą. Ar norėtumėt? O gal jau ketinate eiti? Aš suprantu. Viskas gerai. Kitaip sakant, jeigu norite jau eiti...

Ji nusišypsojo, paėmė jo ranką, patraukė jį atgal ant lovos.

– Aš dar norėčiau išgerti, Četai, – pasakė. – Ir aš nenoriu eiti. Dar ne dabar. Argi negalim pasikalbėti kelias minutes?

– Na... aišku... taip. Galėtume.

– Ar jūs vedęs, Četai?

– Oi, ne. Ne, nevedęs.

– Turit merginą?

– Na, taip... lyg ir turiu. Aišku, ji mano mergina. Akademijos pirmo kurso studentė, bet tai prieštarauja taisyklėms, nes mums negalima eiti į pasimatymus su studentėmis. Ar

žinote? Bet tai tęsiasi jau gal šešis ar septynis mėnesius. Ji slapčia išsprunka į pasimatymus su manim, bet praėjusią savaitę prasidėjo atostogos, ir mudu planuojame susitikti vasarą.

– Tai šaunu. Ar ji miela?

– O taip. Aš taip manau. Labai miela. Ir linksma. Noriu pasakyti, linksma su ja būti. Elis. Toks jos vardas – Elis.

– Man jis patinka.

– Na, paprastai mudu susitinkame užmiestyje. Mat miestas ne toks didelis, kad žmonės nepastebėtų, todėl reikia elgtis atsargiai. Turiu ratus, seną trantą, ir kartais mudu išvažiuojame į motelį už miesto. Kartais, kai naktis graži, mes tiesiog vaikštinėjame.

– Ar ji graži?

– O taip. Aš taip manau. Ne kokia nepaprasta gražuolė ar panašiai. Ji nešioja akinius. Labai trumparegė. Bet man ji graži.

– Ar jūs ją mylite, Četai?

Jis ilgokai galvojo.

– Nežinau, – pagaliau prisipažino. – Tikrai nežinau. Aš daug apie tai galvojau. Apie tai, kad gal tektų nugyventi su ja visą gyvenimą. Aš tikrai nežinau. Bet tokio dalyko mums nereikia nuspręsti tuojau pat. Na, mudu pažįstami tik šešis ar septynis mėnesius. Rudenį ji sugrįš į vyresnį kursą, ir turėsime galimybę geriau vienas kitą pažinti. Gali būti, kad viskas ims ir išblės, o gal kuo nors pavirs. Kaip jums atrodo?

Ji prikišo lūpas prie jo ausies, sukuždėjo...

– Jūs mylėjotės?

Jis nuraudo.

– Na, ne visiškai... mes glamonėjomės, bet... na... ne iki galo. Aš gerbiu ją.

– Ar jos kūnas gražus?

– O Dieve! Dar ir kaip! Ji tvirto sudėjimo. Na, plaukikė, sportininkė. Nerūko. Kartais išgeria alaus. Stengiasi būti geros formos. Labai geros. Ji beveik tokio ūgio kaip aš. Labai liekna, su dideliais... žinote...

– Kodėl judu nesimylėjote?

– Na... kaip čia pasakius...

Ji jo jau nepaleido nuo kabliuko. Staiga jai labai parūpo sužinoti, ką Elis ir Četas veikdavo kartu.

– Ji juk nori sekso, ar ne, Četai?

– Na taip. Aš taip manau. Kartais mes įsijaučiame, ir tada sunku sustoti. Tada atvėstame. Taip ir sakome vienas kitam: „Atvėskime!“ Paskui nusijuokiame ir vėl suimame save į rankas.

– Tau juk patiktų, ar ne?

– O taip. Tą akimirką, kai mus apima susijaudinimas, man patiktų. Pamirštu visus gerus ketinimus. Žinau, kad vieną dieną – greičiau vieną naktį – nei aš, nei ji nepasakys „Atvėskim“, ir tada...

– Ar ji geria tabletes?

– O ne! Aš jos klausiau ir ji atsakė: „O kam?“ Noriu pasakyti, kad ji nesivalkioja pakampėm. Ji teisi. Kam jai gerti tuos pavojingus vaistus?

– O kas būtų, jeigu jūs abu įkaistumėt ir neištartumėt, kaip tu sakai, „Atvėskim“, ir tai atsitiktų. Ir ji pastotų?

– Ne, ne. Aš, na... aš mėgstu apsidrausti. Aš nesu nekaltas berniukas, Irena. Išmanau tuos dalykus. Nepasielgčiau taip su Elis.

Ji palinko pirmyn ir vėl sukuždėjo jam į ausį.

– Gerai, tebūnie, – atsakė jis. – Ji tai galėtų padaryti. Jeigu norėtų. Aš irgi, žinoma. Nesu pėsčias.

– Bet tu niekada to nedarei?

– Eee... ne. Nedariau.

– Gal nusirengtum? – tyliai paprašė Zo Koler. – Norėčiau su tavim pabandyti.

– Jūs juokaujate!

– Visai ne, tikrai norėčiau. Tau juk reikia įgyti patirties.

Ji pasirinko teisingą žodį. Jis norėjo patirti viską.

– Gerai, – tarė jis, – tik turėsit pasakyti, ką turiu daryti.

– Tau nieko nereikės daryti, – nuramino ji. – Tiesiog gulėk ir džiaukis. Aš turiu nueiti į vonią. Tu nusirenk. Tuojau sugrįšiu.

Jo nekaltumas jai buvo kaip priekaištas. Sutrikusi galvojo, kodėl taip turėjo atsitikti. Ji nenorėjo jo sugadinti; tai ir be jos atsitiktų neilgai trukus. Tada nusprendė, kad nori jį apsaugoti nuo sugedimo.

Ji taip galvojo nusirenginėdama vonios kambaryje. Ją apėmė nelengvas jausmas. Kadangi, nepaisant dabartinio jo nekaltumo, ji matė, kas pagaliau jam atsitiks, kuo jis pavirs.

Ilgi metai ir gyvenimo nuodėmingumas atsiims savąją dalį. Jo kūnas subujos, o sąžinė tuo tarpu ims kirmyti. Jis taps akiplėša, kuris pečiais skinsis kelią per gyvenimą, su panieka žiūrėdamas į paliktus už nugaros sutryptus žmonių likimus.

O blogiausia, užvis blogiausia tai, kad jis niekada negedės prarasto skaistumo – tik prisimins jį nemaloniai nusijuokdamas. Jam bus gėda šito prisiminimo, ji žinojo. Jis niekada nesigailės sugriauto gėrio.

Todėl ji grįžo į kambarį ir perpjovė jam gerklę.

10

Ketvirtadienis, birželio 5-oji...

– Gerai, – pasakė seržantas Abneris Bunas, – štai ką mes turime.

Užsėdę ir apstoję apipleišėjusį stalą vyrai. Visi rūko. Cigaretes. Cigarus. O leitenantas Kreinas čiulpia pypkę. Tušti plastmasiniai kavos puodeliai ant stalo. Dėžutė mėsos konservų, picos dėžės, popieriai ir maišeliai nuo mažo kaloringumo maisto produktų.

Oras pritemęs nuo dūmų, kurių neįveikia kondicionierius. Prakaitas ir dezinfektantai. Niekas neniurzgia ir nieko net nepastebi. Visiems yra tekę uostyti ir blogesnių kvapų. Tokie apšiurę kambariai kaip šis buvo jų namai, pažįstami ir jaukūs.

– Nikolas Telemachas Papatizosas, – pradėjo Bunas. – Taip pat Papunis Nikas, Tėtušis Nikas, taip pat Burtininkas. Keturiasdešimt dvejų metų. Namų adresas: Las Vegasas. Miklus prie kortų ir kauliukų. Smulkaus masto sukčius. Du teistumai: aštuoni ir trylika mėnesių, už sukčiavimą ir už slapstymąsi nuo teismo. Du kartus išteisintas: dėl bandymo iššaginti ir užpuolimo apiplėšimo tikslais.

– Gerai, kad nusikratėm, – tarė detektyvas Bentlis.

– Kraujas ant vonios kambario grindų tikrai ne jo. Baltaodė moteris. Tai faktas: mes ieškome nusikaltėlės.

– Ką pasakysite apie grumtynes? – paklausė detektyvas Džonsonas.

– *Post mortem* rodo, kad prieš pat mirtį turėjo lytinius santykius, – tęsė Bunas bejausmiu balsu. – Gal jis ją išprievartavo; nebuvo tykus vaikinas. O kai viskas baigėsi, ji įsmeigė jam peilį ir pradėjo pjaustyti.

– Dar vienas dalykas, – prabilo seržantas Broderikas. – Ji tikriausiai turi naują peilį. Mano vaikinai gaišta laiką ieškodami nulaužtojo.

– Teisingai, – sutiko Bunas. – Meskit ieškoję, jau per vėlu. Tegul tie vyrai imasi žmonių, žinojusių konferencijų tvarkaraštį. Kol kas turime jau beveik du tūkstančius pavardžių.

– Nuostabu, – tarė Broderikas visai nenusiminęs. Nė vienas nedejavo dėl milžiniškos apimties darbo.

– Džonsonai, – paklausė Bunas, – kaip su tomis dujomis?

– Žengiame artyn, – atsakė detektyvas. – Buvo parduota visokiausioms apsaugos tarnyboms, šarvuotų automobilių brigadoms, visiems, kas įrodė poreikio teisėtumą. Ieškome jų visų. Kiekvieno balionėlio ir šovinio.

– Tęskite darbą. Bentli, kas naujo apie tą padavėją iš „Coolidge" viešbučio? Ešlio mirtis. Jo randuotos rankos.

– Kasdien susisiekiame su jos motina. Ji dar nepaskambino. Dabar ieškome jos draugų ir pažįstamų, kurie galėtų žinoti, kur ji.

– Na gerai, jeigu dar turite vilties... Leitenante? Kas nors naujo?

– Kol kas nieko, už ko galima užkibti. Vieni pakeitė butus, kiti išsikėlė iš miesto, treti mirė. Nemanau, kad ką nors pešime.

– Kaip masalui pastatyti vyrai pražiopsojo ją „Adleryje"? – paklausė Edvardas Delanis.

– O kas, po velnių, žino? – pyktelėjo Bentlis. – Buvo sekami abu viešbučio barai. Gal ji atsivedė jį iš gatvės?

– Ne, – akmeniniu balsu tarė Delanis. – Ji ne gatvės mer-

ga. Ji žinojo, kad ten surengtos konferencijos. Gal susipažino vestibiulyje, gal svetainėje. Bet tik ne gatvėje.

Minutėlę visi tylėjo galvodami, kaip sulaikyti ją nuo dar vieno smūgio.

– Tai turėtų atsitikti apie birželio dvidešimt devintąją, – tarė Bunas. – Iki liepos antros. Tarp tų datų. Jau laikas suplanuoti mūsų veiksmus. Protingi pasiūlymai bus priimti su padėka.

Vyrai garsiai nusižvengė, ir posėdis buvo baigtas. Seržantas patraukė Delanį į šalį.

– Šefe, ar turite šiek tiek laiko?

– Aišku. Kiek tik reikia.

– Mano kabinete laukia vyriokas. Daktaras. Daktaras Patrikas Ho. Kaip jums patinka tokia pavardė – Ho? Jis rytietis. Japonas, kinas, korėjietis, o gal iš Vietnamo ar Kambodžos. Nesvarbu. Jeigu vardas Patrikas, vadinasi, nagus turi būti prikišęs airis, ar ne? Šiaip ar anaip, jis laukia Laboratorijų skyriuje. Tai jis atliko kraujo nuo vonios kambario grindų tyrimą ir nustatė, kad tai buvo baltaodė moteris.

– Na? – paklausė Delanis.

Bunas bejėgiškai gūžtelėjo pečiais.

– Nė kipšo nesuprantu. Susiieškojo mane pranešti, kad su tuo krauju kažkokia velniava. Bet negaliu suvokti, ko jis nori. Ar pasišnekėtumėt su juo minutėlę, šefe? Gal judu susikalbėsit.

Dr. Patrikas Ho buvo trumpas, putlus žmogelis bronziniu veidu. Su raudonų plaukų kupeta priminė Budą jaunystėje. Kai Bunas jį supažindino su Delaniu, jis nusilenkė ir sukikeno. Ranka buvo minkšta. Šefas pastebėjo manikiūrą ant nagų.

– Ak, – tarė daktaras plonu, švilpiančiu balsu, – kaip malonu. Kokia garbė. Visi apie jus žino, gerbiamasis.

– Ačiū, – atsakė Delanis. – Tai kas ten su tuo...

– Jūsų žygiai, – entuziastingai tęsė daktaras spindinčiomis akimis. – Jūsų detektyviniai sugebėjimai. Aš pats irgi norėčiau būti detektyvas. Deja, esu tik menkas mokslininkėlis, pasmerktas...

– Gal prisėstume, – pasiūlė Delanis. – Nors minutėlei, – pridūrė su viltimi.

Jie prisitraukė kėdes prie apšnerkšto Buno stalo. Seržantas pasiūlė jiems cigarečių. Mažasis daktaras pašoko ant kojų ir spragtelėjo auksiniu „Dunhill" žiebtuvėliu. Pridegė cigaretę Bunui, paskui Delaniui, tada užvožė dangtelį ir sau spragtelėjo iš naujo.

– Aha, – sukikeno, – viena liepsna trims negerai, ar ne taip?

Jis vėl atsisėdo ir švytėdamas žiūrėjo tai į vieną, tai į kitą.

Linksmas vaizdas. Veidas kaip kriaušė su rubino ryškumo lūpomis. Ausys apglėbusios galvą. Tos juodos akys šiek tiek išsišovusios, o tokių smulkių dantų Delaniui dar neteko regėti. Vaiko dantys: idealios miniatiūros.

Jo gestai buvo kaip baleto šokėjo – grakštūs ir plastiški. Veido išraiška visą laiką mainėsi – jis šypsojosi, raukė kaktą, papūsdavo storas lūpas, rodė grimasėles. Jis labai įdėmus suktas rytietis, pamanė Delanis.

– Daktare Ho, – tarė Delanis. – Dėl to kraujo... Ar neliko abejonių, kad jis – baltaodės moters?

– Jokių abejonių! – sušuko daktaras. – Nė menkiausios abejonės!

– Tai kas?..

Daktaras Ho palinko į priekį, nutaisęs konspiratoriaus miną pažiūrėjo į juos. Iškėlė putlų pirštą.

– Tas kraujas, – tarė beveik pašnibždom, – turi labai daug kalio.

Delanis ir Bunas pasižiūrėjo vienas į kitą.

– Taigi, daktare, – prabilo Bunas, – ką tai reiškia? Na, kokią galėtume daryti išvadą?

Daktaras Ho atsilošė, dailiai sukryžiavo kojas. Įsistebeilijo į lubas.

– Ak, šiuo metu tai nieko nereiškia, – svajingai tarė, – ir nėra jokios išvados. Tai reiškia tik tiek, kiek aš pasakiau: didelis kiekis kalio. Bet turiu pasakyti jums, kad aš jaučiu, aš *žinau,* kad tai yra svarbu, bet, deja, nenutuokiu, kas tai. Normaliame kraujyje tiek daug kalio nebūna.

Edvardui Delaniui pasidarė įdomu. Jis pastūmė kėdę arčiau daktaro Patriko Ho, užuodė jo saldžius kvepalus ir skubiai vėl atsitraukė.

– Jūs sakote, kad kalio kiekis tame kraujyje nenormalus?

– Na taip! – atsakė daktaras šypsodamasis ir įnirtingai kinkuodamas galvą. – Būtent. Nenormalus.

– Kokia galėtų būti to nenormalumo priežastis?

– O, gali būti daug priežasčių. Labai, labai daug.

Delanis ir Bunas vėl pasižiūrėjo vienas į kitą. Seržantas vos regimai gūžtelėjo pečiais.

– Gerai, daktare, – atsiduso Bunas. – Aš nežinau, kaip tai galėtų padėti mūsų tyrimui.

Daktaras Ho susiraukė, paskui parodė savo smulkiuosius dantis, tada papūtė lūpas. Palinko į priekį ir ėmė berte berti žodžius.

– Kaip sakiau, norėčiau būti detektyvas. Bet esu tik menkas mokslininkėlis; kalbėsiu tiesą: esu tik techninis darbuotojas ir ne daugiau, bet – tam tikra prasme – aš *esu* detektyvas. Aš išsiaiškinu, ką slepia kraujo lašas, dažų trupinėlis, stiklo šukė, plaukas. O kalbant apie šitą kraują su dideliu kiekiu kalio – aš kažką įtariu. Ne, aš turiu... eee... na...

– Nuojautą? – pasiūlė Delanis.

Daktaras nusijuokė apsidžiaugęs.

– Koks žodis! Nuojauta! Būtent. Kažkas su tuo krauju negerai. Tiek daug kalio jame neturi būti. Todėl norėčiau atlikti išsamesnę to keisto kraujo analizę.

– Tai kodėl jūs jos neatliekate? – paklausė Bunas.

Daktaras Ho giliai atsiduso. Jo veidas įgavo tokią prislėgtą išraišką, kad trūko tik ašarų. Šį kartą jis iškėlė du pirštus. Paėmė vieną už galiuko. Kalbėjo žiūrėdamas pro savo trumpėjančią cigaretę, nusukęs akis nuo dūmų.

– Pirma, – tarė jis, – mes visi labai labai užsiėmę. Kiekvienam darbui reikia laiko. Šiuo metu aš turiu labai daug man skirtų darbų. Visus juos reikia užbaigti. Norėčiau, kad mane atleistų, aišku, laikinai, – skubiai pridūrė jis, – nuo visų kitų darbų, išskyrus to keisto kraujo tyrimą. Antra, – tęsė jis užlenkdamas vieną pirštą ir nustverdamas antrojo galiuką, – antra, turiu jums pasakyti atvirai, mes savo laboratorijoje neturime aparatūros, reikalingos tokiai subtiliai kraujo analizei, kokią aš noriu atlikti.

– O kur yra tokia aparatūra? – paklausė Delanis.

– Ją turi medicinos ekspertai, – liūdnai tarė daktaras Ho.

– Na, – tarė Bunas, – tai paprašykite jų atlikti tyrimą.

Išraiškingas veidas persikreipė.

– Ak, – sudejavo daktaras pilnu skausmo balsu, – bet tada jis bus ne mano rankose. Jūs suprantate?

Delanis įdėmiai į jį pažiūrėjo. Šis mažas žmogelis bandė rinkti taškus, kopti karjeros laiptais. Nieko čia blogo. Tiesą pasakius, esant teisingoms aplinkybėms, tai vertas pasigėrėjimo dalykas. Bet, kita vertus, gali būti, kad jis tik gaišina kitų laiką.

– Kalbėkime be užuolankų, – tarė šefas. – Vadinasi, jūs norite laikinai būti atleistas nuo visų kitų pareigų, kad galėtumėt užsiimti tik kraujo, rasto ant grindų „Adler" viešbutyje, tyrimu. Be to, tam tikslui jūs norite pasinaudoti įranga ir

aparatūra, esančia Medicinos ekspertizės skyriuje. Ar aš teisingai kalbu?

Daktaras Ho plekštelėjo savo putlią šlaunį.

– Būtent! – tarė jis. – Teisingai. – Paskui jo veidas apniuko, džiaugsmas išnyko. – Bet turite suprasti, kad tarp mano skyriaus ir Medicinos ekspertizės yra... na, kaip čia pasakius... konkurencija! Taip, vyksta konkurencija. Galbūt profesinis pavydas. Tam tikra dalis slaptumo. Jūs suprantate? – maldaujančiu balsu paklausė jis.

Edvardas Delanis tikrai suprato. Nieko naujo ar nepaprasto.

Ar nors kartą tarp dviejų didelės organizacijos padalinių, nors ir turinčių vienodus tikslus, buvo nuoširdus, tikras bendradarbiavimas?

FTB prieš vietinę policiją. Sausumos kariuomenė prieš karines oro pajėgas. Jūrų laivynas prieš jūrų pėstininkus. Senatas prieš Atstovų rūmus. Federalinė vyriausybė prieš valstijas. Vidinė kova buvo gyvenimo būdas, ir ne toks jau blogas. Varžybų sukeltas pavydas buvo geras vaistas nuo jaukaus ištižimo.

– Gerai, – tarė šefas. – Jūs norite, kad mūsų pastangomis būtumėt paskirtas tik šiam tyrimui, ir norite, kad jums būtų leista naudotis Medicinos ekspertizės laboratorija. Teisingai?

Daktaras Patrikas Ho pasilenkė į priekį, uždėjo minkštą delną ant Delanio rankos.

– Jūs esate nepaprastai supratingas žmogus, – su padėka tarė jis.

Šefas, kuris nemėgo, kai jį liečia nepažįstami žmonės ir net draugai, staigiai atitraukė ranką. Skubiai atsistojo.

– Mes pranešime jums, daktare. Kiek galima greičiau.

Vėl rankų spaudinėjimas ir lankstymasis. Jie žiūrėjo, kaip daktaras Ho išvinguriuoja iš kambario.

– Artistas, – pasakė seržantas Bunas.

– Mmm, – numykė Delanis.

Jie vėl susmuko į kėdes. Įsmeigė akis vienas į kitą.

– Ką manote, šefe?

– Vėjas laukuose.

– Manau, kad tai nesąmonė, – piktai tarė Bunas. – Torsenas vienintelis gali duoti daktarui, ko tas prašo, ir jam teks timptelėti ne vieną virvutę ir išdaužyti ne vieną snukį. Man dreba kinkos.

– Suprantu.

– Bet jeigu nueisiu pas Torseną su šita bukaprotiška istorija apie kraują ir kalį, jis mane palaikys idiotu.

– Tiesa, – tarė Delanis su užuojauta. – Kita vertus, jeigu daktaras bus atstumtas, jis pabandys perlipti per jūsų galvą. Ir jeigu jam pavyks, o jo teorija pasitvirtins, jūs krisite veidu į purvą.

– Taip, – niūriai tarė seržantas, – žinau.

– Gal iš to nieko neišeis, bet aš patarčiau pabandyti.

– Lengva pasa... – pradėjo sakinį Bunas, bet staiga užsičiaupė kaukštelėdamas dantimis.

Šefas įdėmiai į jį pasižiūrėjo.

– Žinau, apie ką galvojate, seržante, – kad aš neturiu ko prarasti, o jūs turite. Viską suprantu. Bet nemanau, kad galite leisti sau nieko nedaryti. Klausykit, o gal pasielgiam šitaip... Aš paskambinsiu Torsenui ir papasakosiu, kaip pas mane atėjo daktaras, bet ir jūs dalyvavote. Parekomenduosiu jam duoti daktarui viską, ko tas prašo, ir pasakysiu, kad jūs pritariate. Jeigu viskas nueis šuniui ant uodegos, kaltas liksiu aš. O jei išdegs, – visi žinos, kad jūs irgi dalyvavote nuo pat pradžių.

Abneris Bunas minutėlę susimąstė.

– Taip, – pagaliau tarė. – Šitaip ir padarykim. Ačiū, šefe.

Delanis pabandė paskambinti Torsenui iš Buno kabine-

to, bet komisaro pavaduotojas buvo posėdyje. Šefas pasakė, kad pabandys vėliau rasti jį iš namų.

Jis mostelėjo ranka atsisveikindamas ir lėtai nuėjo namo per Centrinį parką. Buvo karšta diena, net garas kilo, bet jis nenusivilko švarko ir nenusiėmė skrybėlės. Jis retai skųsdavosi oru. Jam visada kėlė nuostabą žmonės, kurie berods niekaip negalėjo suprasti, kad vasarą turi būti karšta, o žiemą – šalta.

Monika, kaip paprastai, buvo kažkur išėjusi. Jis užlipo laiptais nusivilkti švarko, liemenės, nusirišti kaklaraiščio. Paskui nusitraukė permirkusius marškinius, apatinius marškinėlius ir nusišluostė liemenį šaltame vandenyje sumirkytu rankšluosčiu. Užsivilko sportinius medvilninius marškinėlius.

Ištyrinėjo šaldytuvo turinį. Praėjusį vakarą jie valgė veršienos kotletus (su paprika), pabarstytus prieskoniais pagardintais miltais, o paskui pakepintus karštame aliejuje su svogūnų skiltelėmis ir česnako griežinėliais. Veršienos dar buvo likę neblogam sumuštiniui.

Riekę baltos duonos plonai užtepė rusišku padažu, uždėjo kelis griežinėlius raudonojo svogūno ir pabarstė maltais juodaisiais pipirais. Nusinešė sumuštinį ir skardinę šalto „Ballantine“ alaus į savo kambarį.

Valgydamas ir gurkšnodamas jis sklaidė namuose buvusią medicinos enciklopediją, ieškodamas skyriaus apie kalį. Bet ten rašė tik tiek, kad kalis – cheminis elementas, kuris žmogaus organizme būna dažniausiai derinyje su natrio druskomis.

Skyrius apie kraują buvo ilgesnis ir daug išsamesnis. Be kitų dalykų, ten buvo rašoma, kad raudonasis skystis – labai sudėtinga substancija, o plazma (skystoji kraujo dalis) turi organinių ir neorganinių elementų, kuriuos reikia pernešti iš vienos kūno dalies į kitą.

Kraujyje taip pat yra dujų ir sekrecijų iš endokrininių liaukų (hormonų), taip pat enzimų, proteinų ir t. t. Kraujo cheminės pusiausvyros sutrikimas, rašė enciklopedija, paprastai rodo, kad esama fiziologinių nesklandumų.

Jis padėjo knygą į šalį ir baigė doroti sumuštinį su alumi. Vėl paskambino Torsenui, ir šį kartą jį surado. Papasakojo komisaro pavaduotojui apie daktaro Patriko Ho iš Laboratorijų skyriaus vizitą.

Pasistengė viską pateikti taip, tarsi daktaras ieškojo jo, o tuo metu kambaryje buvo ir seržantas Bunas. Paaiškino, ką daktaras norėtų turėti, ir primygtinai paprašė sutvarkyti šį reikalą. Pasakė, kad seržantas Bunas neprieštarauja.

Aivaras Torsenas abejojo.

– Velniškai padrikas reikalas, Edvardai, – pasakė jis. – Jei teisingai supratau, jis neįsivaizduoja, kodėl kraujyje tiek daug kalio ir ką tai galėtų reikšti.

– Teisingai. Būtent tai jis ir nori išsiaiškinti.

– Na, sakykim, jis išsiaiškina, o žudikė ryja kalio tabletes dėl kokios nors medicininės priežasties – kokia mums iš to nauda? Dieve mano, Edvardai, gal ta viešbutinė žudikė yra bananų maniakė. Ji kemša bananus kekėmis. Todėl jos kraujyje daug kalio. Na ir kas? Ar suimsime visas Niujorko moteris, kurios valgo bananus?

– Aivarai, man atrodo, kad reikia duoti tam vaikinui šansą. Rezultatas gali būti nulis. Sutinku. Bet mes neturime kažko velnioniškai rimto, kad galėtume leisti sau ignoruoti bet ką.

– Tu tikrai manai, kad gali kas nors išeiti?

– Juk nesužinosime, kol nepabandysime, ar ne?

Torsenas sudejavo.

– Na... gerai. Su Laboratorijų skyriumi vargo nebus. Galiu pareikalauti, kad tą Ho paskirtų mums laikinai užduo-

čiai. Medicinos ekspertizės skyrius – atskira kalba. Aš jiems nesu didelis ponas, bet pasistengsiu ką nors padaryti.

– Ačiū, Aivarai.

– Edvardai, – tarė Torsenas kone maldaudamas, – ar mes ją nutversime?

– Žinoma, – atsakė jis.

Laikraščiai ir televizijos komentatoriai skelbė, kad tyrime nepadaryta jokios pažangos. BYLOS TYRIMAS ĮKLIMPO – teigė viena antraštė. Atrodė, kad visuomenė jaučia pamėklišką malonumą, skaitydama apie tai, kaip nukeliamos vasarai planuotos konferencijos, kaip atsisakoma rezervuotų kambarių, nutraukiamos turistinės kelionės.

Merija priėmė verslininkų sunkiosios artilerijos ugnį ir nukreipė ją į policijos komisarą. Šis savo ruožtu ėmė lenkti pavaduotoją Torseną. O šis, būdamas padorus žmogus, nepradėjo rėkti ant savo žmonių žinodamas, kad jie daro viską, ką gali, ir pluša iki devinto prakaito.

– Bet duokit man ką nors, – maldavo jis. – *Bet ką!* Kaulą, kurį numestume žiniasklaidai.

Tiesą sakant, pažanga buvo daroma, bet tai buvo lėtas, varginantis ir puspadžius dilinantis darbas, kuris neatnešdavo tokių rezultatų, iš kurių išeitų skambus straipsnio pavadinimas. Sąrašas moterų, į kurių rankas galėjo pakliūti viešbučių verslo žurnalas, vis ilgėjo, o detektyvo Arono Džonsono vyrai tikrino kiekvieną ašarinių dujų balionėlį ir šovinį, parduotą Niujorko regione.

Daktaras Patrikas Ho gavo, ko prašė, ir po trijų dienų raportavo seržantui Bunui ir Delaniui. Jis buvo įkaitęs ir užduseęs.

– A, viskas eina į gerąją pusę, – uždainavo jis. – Į labai, labai gerą.

– Ką? – paklausė Bunas. – Ką jūs suradote?

– Paklausykite, – triumfuodamas tarė Ho. – Paaiškėjo, kad, be didelės koncentracijos kalio, kraujyje natrio chlorido kiekis yra labai mažas. Ar ne nuostabu?

Bunas paniekinamai prunkštelėjo.

– Ką visa tai reiškia, daktare? – paklausė Delanis.

– Ak, dar per anksti daryti išvadas, – specialisto balsu tarė daktaras Ho. – Bet tikrai egzistuoja tam tikros anomalijos. Be to, mes išskyrėme dvi medžiagas, kurių dar negalime atpažinti. Ar tai ne nuostabu?

– Gal ir bus, – pasakė seržantas, – jeigu sužinosite, kas tai per medžiagos.

– Tai ką mes darome toliau? – paklausė šefas.

– Čia, šitame nuostabiame mieste, dvi ligoninės turi puikius hematologinius skyrius. Jie turi šaunią aparatūrą. Aš nunešiu mūsų skaidres ir pavyzdžius į tas ligonines, ir jie pasakys, kas yra tos paslaptingos medžiagos.

– Paklausykite, – prabilo seržantas Bunas kimiu balsu, – ar mums tai kainuos?

– O, ne, – tarė daktaras Ho apstulbęs. – Tai jų pilietinė pareiga. Aš juos įtikinsiu.

Delanis susižavėjęs žiūrėjo į mažąjį žmogų.

– Žinote, daktare, – pasakė jis, – neabejoju, kad įtikinsite.

Vėliau Bunas pasakė Delaniui:

– Mus vedžioja už nosies. Tas vaikinas nevykėlis.

Birželio 16-ą dieną detektyvas Danielis Bentlis pavėlavo į rytinį pasitarimą Šiaurės Midtauno nuovadoje. Jis įgriuvo į kambarį visas švytėdamas.

– Yra! – sušuko. – Šį tą atradome!

– Dieve mano, – nutęsė Torsenas. – Tebūnie tai tikrai gera žinia.

– Dukart per dieną mes skambindavome tos padavėjos, kuri dirbo „Naujojo Orleano“ kavinėje „Coolidge“ viešbutyje tą naktį, kai paskerdė Džeromą Ešlį, motinai. Mergina išvažiavo prie Ramiojo vandenyno ir motinai dar nepaskambino. Todėl pradėjome ieškoti jos draugų. Suradome jos vaikiną, kuris dabar stažuojasi po aštuoniolikos mėnesių mokslo B ir E lygyje. Tad galime juo pasikliauti – tiesa? Vakar vakare jam paskambino jo mergužėlė... – Bentlis pavartė savo užrašų knygelę. – Tai Ana Rogovič. Žodžiu, ji paskambina savo vaikinui, jie pasikalba, ji palieka jam savo telefoną. Tada jis paskambina mums, kaip mes ir prašėme. Aš paskambinau merginai prieš valandą. Ten dabar dar labai anksti, ir aš ją pažadinau, bet ką jau padarysi.

– Arčiau reikalo, – pasakė Bunas.

– Taigi ji dirbo „Naujojo Orleano“ kavinėje tą naktį, kai Ešlį nusiuntė į aną pasaulį. Taip, ji prisimena aptarnavusi vyrą su baisiai randuotomis rankomis. Sako, kad jis sėdėjo su moterimi. Apie ją ne ką gali pasakyti: aukšta, liekna, tamsaus gymio, smarkiai išsidažiusi. Šviesiai rausvas perukas. Geriau prisimena drabužius. Labai prašmatnūs. Žalio šilko suknelė, aptempta kaip oda. Su plonytėmis petnešėlėmis. Ana Rogovič prisimena tai, nes jai labai krito į akį suknelė ir ji pagalvojo, kiek už ją buvo sumokėta. Dar ta moteris dėvėjo apyrankę. Auksinės plokštelės. Su didelėmis raidėmis: KODĖL GI NE?

– KODĖL GI NE? – tarė Bunas. – Puiku. Suknelę gali pasikeisti, bet apyrankė kas kita. Broderikai, gal pabandytum pasidomėti? Kas gamina ir kas parduoda. Atsekit kelią iki parduotuvių. Gal ji daryta pagal užsakymą, ką gali žinoti.

– Gerai, – atsakė Broderikas, – mes jos imsimės.

– Ar ji dar ką nors prisimena? – paklausė seržantas.

– Tik tiek pavyko iš jos išpešti, – pranešė Bentlis. – Bet ji pusiau miegojo. Šiandien kiek vėliau dar jai paskambinsiu.

– Gerai, gerai, gerai, – tarė komisaro pavaduotojas trindamas rankas. – Ar ta Ana Rogovič atpažintų tą moterį, jei dar pamatytų?

– Sako, kad ne, – paaiškino Bentlis. – Drabužius – taip; moters – ne.

– Vis dėlto, – kalbėjo Torsenas švytėdamas, – tai jau šis tas. Žiniasklaida apsiverks iš laimės dėl tos apyrankės. KODĖL GI NE? Kuriam laikui nulips mums nuo sprando.

– Pavaduotojau, – prabilo Edvardas Delanis, – ar galėtume minutėlę pasikalbėti? Vieni.

– Aišku, Edvardai, – linksmai tarė Torsenas. – Šiaip ar taip, posėdis baigtas, ką?

Delanis uždarė seržanto Buno kambario duris. Torsenas atsisėdo ant sukamosios kėdės prie stalo. Delanis liko stovėti. Lėtai, metodiškai jis nukando cigaro galiuką ir įmetė jį į šiukšlių dėžę. Paskui įkišo cigarą tarp lūpų, rūpestingai prisidegė, išpūtė dūmą.

Jis stovėjo pasitempęs, išskėtęs kojas. Rankas surakino už nugaros, dantyse cigaras. Jis pro dūmus kritiškai nužvelgė Torseną.

– Aivarai, – tarė šaltu balsu, – tu esi prakeiktas kvailys.

Torsenas lėtai pakilo nuo kėdės perbalusiu veidu. Rūsčių akių žvilgsnis įsmigo į Delanį. Jis palinko į priekį, kol jo krumpliai atsirėmė į stalą. Admirolo kūnas buvo sulinkęs, įsitempęs.

– Tu ketini paleisti tai į pasaulį, ką? – tęsė Delanis. – Išvaizdos aprašymą, drabužius, apyrankę... tu tai paskelbsi visiems.

– Teisingai, – burbtelėjo komisaro pavaduotojas.

– Tada aš tau pasakysiu, kas po to atsitiks. Vos tik ta moteris perskaitys apie tai laikraščiuose, kitą kartą žudyti eis pakeitusi peruko spalvą arba visai be jo. Ji apsirengs kaip

senmergė mokytoja arba bibliotekininkė. O tą apyrankę išmes pro artimiausias kanalizacijos groteles.

– Mes turime tuo rizikuoti, – bejausmiu balsu tarė Torsenas.

– Velniai griebtų! – pratrūko Delanis. – Tu tai paskelbi, ir mes atsiduriame, kur buvome iš pradžių. Ko, po velnių, ieškos mūsų persirengę policininkai? Be peruko ir rėksmingų apdarų, ji atrodys kaip milijonai kitų moterų. Tu darai tą pačią klaidą, kokią padarė Slavinas, – per daug kalbi.

– Aš atsakau už tai, kad būtų perspėtos galimos aukos, – pasakė Torsenas. – Paskelbti apytikrį aprašymą, kad žmonės žinotų, ko ieškoti. Mano svarbiausia užduotis – apsaugoti visuomenę.

– Šūdas! – su panieka drėbė Delanis. – Tavo pirmoji užduotis – apsaugoti NPD. Verslo sluoksniai ir žiniasklaida dusina tave, todėl tu manai, jog numesi jiems kaulą, kad jie matytų, jog Departamentas nesnaudžia ir pasiekė pažangos bylos tyrime. Tad vardan sumautų santykių su visuomene tu sugriausi visą tos prakeiktos bylos tyrimą.

Jie nuožmiai žiūrėjo vienas į kitą, abu agresyviai palinkę į priekį. Jųdviejų draugystės tai nesugriaus, jie žinojo. Konflikto esmė – ne jų draugystė. Susikirto jų valia – ir jau ne pirmą kartą.

Aivaras Torsenas vėl atsisėdo, taip pat iš lėto, kaip ir buvo atsistojęs. Ant paties kėdės krašto. Ploni pirštai tyliai barbeno stalą. Jis nenuleido akių nuo Delanio.

– Gerai, – tarė, – tavo žodžiuose yra šiek tiek tiesos. Šiek tiek. Bet statai savo kailį į didelį pavojų, nenorėdamas ar negalėdamas suprasti santykių su visuomene reikšmės. Aš, pavyzdžiui, tikiu, kad visuomenės nuomonė apie Departamentą – įvaizdis, jeigu tau tas žodis labiau patinka, – yra ne mažiau svarbus už Departamento darbą. Mes galime būti patys

kiečiausi faraonai pasaulyje, bet kokia iš to bus nauda, jeigu į mus žiūrės kaip į šutvę kvailių, besigrabinėjančių tamsoje ir nežinančių, ką daryti, kaip Kistouno policininkai iš filmo, šokinėjantys į orą ir gaudantys šunis? Nesakau, kad įvaizdis aukščiau visko: taip nėra. Svarbiausia darbas, o nuo jo priklauso įvaizdis. Nori, kad patruliuotų daugiau policininkų, ką? Nori didesnių algų, geresnio apmokymo, geresnio aprūpinimo? Kaip, po velnių, mes galime prašyti tų dalykų, jeigu politikai ir visuomenė mumyse mato tik neorganizuotą gaują beviltiškų ir nemokančių dirbti duobgalvių?

– Aš tik sakau, kad norėdamas kelioms dienoms nusimesti nuo sprando spaudą, tu dar labiau apsunkini bylos tyrimą.

– Galbūt, – sutiko Torsenas. – O kas, tavo manymu, atsitiktų, jeigu mes pabandytume paslėpti šitą Rogovič, o laikraščiai imtų ir suuostų? Kaip aš paaiškinčiau, kodėl žmonės nebuvo perspėti, kaip atrodo žudikė ir ką ji dėvi? Jie mus nukryžiuotų!

– Klausyk, – tarė Delanis, – mes galime šitaip ginčytis be galo ir krašto. Mes teikiame pirmenybę skirtingiems dalykams, štai ir viskas.

– Nė velnio! – tarė Admirolas. – Aš noriu nutverti ją ne mažiau už tave. Dar labiau. Bet tau tai grynai asmeninė ambicija. Argi ne tiesą sakau? Ar tai ne asmeninė ambicija?

Delanis tylėjo.

– Tu šioje byloje matai tik vieną kryptį, Edvardai. Tik tai, kaip pagauti žudikę. Puiku: tu policininkas. Daugiau tau niekas ir neturi rūpėti. Bet aš privalau turėti omenyje, na, ir daug kitų aplinkybių. Ir viena iš jų yra Departamento reputacija. Tu dabar esi jame. Aš irgi. Bet man reikia galvoti ir apie ateitį.

– Vis tiek manau, kad tu velniop siunti bylos tyrimą, – nenusileido Delanis.

Aivaras Torsenas atsiduso.

– Man taip neatrodo. Galbūt šiek tiek jį apsunkinu, bet manau, kad privalumai nusveria riziką. Pripažįstu, kad galiu ir klysti, bet tai ir viskas, ką galiu. Ir bus taip, kaip aš pasakiau.

Jie tylėjo, vis dar nenuleisdami vienas nuo kito akių. Pagaliau Torsenas tyliai tarė:

– Beje, sužinojau, kad mes niekada nebūtume priėję iki tos Anos Rogovič, jeigu tu nebūtum nusiuntęs Bentlio vyrų ieškoti, ar kas neprisimena žmogaus randuotomis rankomis. Puikus darbas.

Šefas suniurzgė.

– Edvardai, – tarė pavaduotojas, – tu nori išeiti iš žaidimo?

– Ne, – atsakė Delanis, – aš nenoriu išeiti.

– Kas atsitiko? – paklausė Monika. – Tu visą vakarą negalėjai vietos sau rasti.

– Tikrai? – niūriai burbtelėjo jis. – Ką gi, tikriausiai.

Jie abu buvo savo lovose, abu sėdėjo, abu bandė skaityti. Degė ir palubės šviestuvas, ir stalinė lempa. Tyliai dūzgė oro kondicionierius prie lango, ir dūgs tol, kol jie abu nuspręs, kad laikas miegoti. Tada jis bus išjungtas, o kitas langas plačiai atvertas.

Dabar Monika nustūmė akinius ant kaktos. Ji užvertė knygą, įkišusi smilių toje vietoje, kur skaitė. Pasisuko į vyrą. Jos žodžiuose gal ir skambėjo iššūkis, bet balsas buvo suneramęs ir kupinas rūpesčio.

Jis papasakojo jai apie kivirčą su Aivaru Torsenu, kiek galima tiksliau atkartodamas jų pokalbį. Monika tylėdama klausėsi. Kai jis baigė ir paklausė: „Ką tu apie tai galvoji?“, ji kurį laiką tylėjo. Paskui tarė:

– Ar tu tikrai manai, kad ji taip padarys – nusiims peruką, apsirengs kasdieniškai?

– Monika, – tarė jis, – tai ne kvaila moteris. Ji ne kokia tuščiagalvė, vizginanti užpakaliu, ar nuo proto nušokusi idiotė, kuriai viskas tas pat. Iki šiol ji viską kruopščiai planuodavo, vikriai reaguodavo į nenumatytas situacijas, veikė labai, labai šaltakraujiškai. Ji perskaitys tą aprašymą laikraščiuose ar išgirs per TV ir supras, kad mes perkandome jos kamufliažą. Tada ji nueis priešinga kryptim.

– O kodėl tu manai, kad tai yra kamufliažas? Gal ji pripratusi taip rengtis.

– Ne, ne. Ji jau bandė pakeisti savo išvaizdą; aš tuo įsitikinęs. Pirmiausia, protingos moterys kasdien šitaip nesirengia. Be to, ji žino, kad yra tikimybė, jog kas nors prisimins, kad matė ją su auka; ims ir prisimins jos išvaizdą. Todėl ji nori būti kuo mažiau panaši į save tokią, kokia yra kasdien.

– Nori pasakyti, kad kasdieniniame gyvenime ji primena senmergę mokytoją ar bibliotekininkę – rodos, taip pasakei Aivarui?

– Na... manau, kad ji niekuo ypatingu neišsiskiria iš kitų. Rengiasi kaip ir kitos moterys. Jos elgsena konservatyvi. Galbūt ji net pilka moteris. Štai kokią ją aš įsivaizduoju. Baikšti. Kol nepratrūksta ir nepradeda žudyti.

– Tavęs pasiklausius galima pagalvoti, kad ji šizofrenikė.

– O, ne. Nemanau, kad ji tokia. Ne, ji puikiai suvokia, kokia yra. Ji gali gyventi visuomenėje ir nesukelti bangų. Bet ji psichopatė. Vaikščiojanti, funkcionuojanti psichopatė.

– Ačiū, daktare. Ir kodėl gi ji žudo?

– O kas, po velnių, žino? – pyktelėjo jis. – Ji turi savo priežasčių. Galbūt kitiems jos atrodytų nenormalios, bet jai jos normalios. Tai visiškai kitoks loginis mąstymas. Taip, bepročiai vadovaujasi sava logika. Ir ji *normali,* – jeigu teisingomis laikysime visas prielaidas. Pavyzdžiui, jeigu tiki, kad Žemė yra plokščia, tada elgsies normaliai, vengdamas toli-

mų kelionių, nes gali nukristi nuo krašto. Prielaida yra kvaila, bet iš jos sekantis protavimas yra logiškas.

– Tikrai norėčiau susipažinti su ja, – lėtai pratarė Monika. – Na, pasikalbėti su ja. Norėčiau sužinoti, kas dedasi jos galvoje.

– Jos galvoje? – paklausė Delanis. – Nemanau, kad tau patiktų tai, kas joje dedasi. Klausyk, kai mudu ginčijomės su Aivaru, jis pasakė dalyką, kuris man kelia nerimą. Todėl aš visą vakarą ir buvau toks susisukęs. Jis pasakė: „Tau tai asmeninė ambicija".

– Ką jis turėjo omeny?

– Turbūt jis norėjo pasakyti, kad aš pernelyg asmeniškai žiūriu į šitą bylą. Kad noriu įrodyti, jog esu protingesnis už viešbutinę žudikę. Kad galiu geriau suplanuoti, greičiau reaguoti, pergudrauti ją. Kad aš esu už ją *pranašesnis.*

– Ar tai reiškia, jog tu nenori, kad moteris tave nugalėtų?

– Baik! Tik nepradėk tų feministinių juokelių. Ne, Aivaras tik norėjo pasakyti, kad man ta byla yra asmeninis iššūkis.

– Ir jis teisus?

– Po paraliais, – grubiai tarė jis. – Kas gi turi tobulą filosofiją ar dailiai surašytą lentelę, kurioje kasdien nereikėtų ko nors išbraukti ar ko nors pridėti? Galbūt manasis *ego* yra sudėtinė to dalis, bet ne visuma. Yra ir kitų dalykų.

– Kokių gi?

– Tokių kaip paprastas, įgimtas tikėjimas, jog žudyti yra neteisinga. Tokių kaip tikėjimas, kad įstatymas, su visomis savo kvailystėmis ir nesąmonėmis, yra vis dėlto pats geriausias dalykas, kurį mums pavyko sukurti per visus tuos tūkstančius metų, ir kad įstatymo pažeidimas turi būti baudžiamas. Be to, kad žmogžudystė yra puolimas ne tik prieš įstatymą, bet ir prieš žmoniją.

– Nelabai suprantu.

– Gerai, tada žmogžudystė yra nusikaltimas prieš gyvybę. Ar taip aiškiau?

– Turi galvoje visą gyvybę? Karves? Paukščius ir bites, ir gėles?

– Tau reikėjo tapti jėzuite, – nusišypsojo jis. – Bet tu žinai, ką noriu pasakyti. Sakiau tik tiek, kad į žmogaus gyvybę negalima žiūrėti lengvabūdiškai. Galbūt yra svarbesnių dalykų, bet gyvybė pati savaime yra tokia vertybė, kad bet kas, naikinantis ją iš savanaudiškų paskatų, turi susilaukti bausmės.

– Ir tu manai, kad toji moteris, viešbutinė žudikė, turi savanaudiškų paskatų?

– *Visi* žudikai turi savanaudiškų motyvų. Net tie, kurie sakosi veikę klausydami Dievo įsakymo. O kai įsigilini, pasirodo, kad jie darė tai tik todėl, kad jautė malonumą.

Ji nepatikėjo.

– Vadinasi, tu sakai, kad ta moteris žudydama jaučia malonumą?

– Be abejo, – linksmai tarė jis. – Jokios abejonės.

– Tai siaubinga.

– Argi? Visi mūsų veiksmai gimsta iš savanaudiškumo, ar ne?

– Edvardai, juk tu tuo netiki, ką?

– Žinoma, kad tikiu. O kas čia baisaus? Bėda tik ta, kad dauguma žmonių visą savo gyvenimą bando sužinoti, kur slypi jų interesai, ir devynis kartus iš dešimties apsirinka.

– Bet aš manau, kad tu žinai, kur slypi tavo geriausi interesai?

– Tavo lovoje.

– Kiaulė.

Maždaug po valandos jis išjungė oro kondicionierių.

* * *

Vos spėjo Delanis įsitaisęs savo kambaryje atsiversti „Times“, kai suskambo telefonas. Skambino seržantas Abneris Bunas.

– Labas rytas, šefe.

– Labas rytas, seržante.

– Atleiskite, kad trukdau iš ankstaus ryto, bet norėjau sužinoti, ar ketinate šiandien užsukti į policijos nuovadą.

– Neketinau. O turėčiau?

– Na, norėjau paprašyti tokios paslaugos.

– Žinoma. Kas nutiko?

– Skambino daktaras Patrikas Ho. Jis turi ligoninės rezultatus dėl kraujo analizės ir nori ateiti su manim pasikalbėti. Jis šiek tiek papasakojo telefonu, ir aš nė velnio nesuprantu. Esu užsikasęs iki ausų savo popieriuose ir pamaniau, kad gal galėtumėte pasikalbėti su daktaru Ho savo namuose. Kad jis nelįstų man į akis.

Delanis pagalvojo, kad Bunas pradeda rodyti spaudimą. Jis sulig kiekviena diena darėsi griežtesnis ir atžaresnis. Tai Bunas turėtų mygti daktarą Ho greičiau pateikti rezultatus, o ne mėginti išsisukti nuo pokalbio su juo.

– Jis jums nelabai patinka, seržante? – paklausė jis.

– Taip, nelabai, – atsakė Bunas. – Jis kvepia kaip vaisių pyragas ir į visą šitą reikalą žiūri kaip į mokslinę mįslę. Aš tebemanau, kad jis tenori užsidirbti balų ir tai darydamas mus tik gaišina.

– Gal ir taip, – tarė Delanis galvodamas, kad Bunas greičiausiai nori likti nuošalyje, jei nepasisektų.

– Ar pasikalbėsite su juo?

– Aišku, – geraširdiškai atsakė šefas. – Duokite jam mano adresą. Aš būsiu namie visą rytą.

Daktaras Patrikas Ho atvažiavo maždaug po valandos ir,

vos spėjęs įeiti, susibičiuliavo su Monika. Ji virtuvėje ruošė salotas, ir daktaras primygtinai prašė leisti parodyti, kaip padaryti iš ridikų roželes ir kaip supjaustyti saliero šaknį, kad ji atrodytų lyg egzotiškos gėlės žiedas.

Vargais negalais Delanis nutempė jį į savo kabinetą ir pasiūlė puodelį arbatos. Paskui atsisėdo savo sukamojoje kėdėje draugiškai žiūrėdamas, kaip daktaras Ho rausiasi po krūvą popierių, kuriuos išsiėmė iš aptrinto sakvojažo.

– Taigi? – paklausė šefas. – Kaip jums sekėsi su ligoninėmis?

– A, puikiai, – švytėdamas tarė žmogutis. – Jie labai noriai bendradarbiavo, kai pasakiau, kad jų pagalba yra gyvybiškai svarbi. Be to, juk bus ką papasakoti namie ir draugams, ar ne? Kaip jie padėjo tirti viešbutinės žudikės bylą.

– Ir jums pavyko atpažinti tas dvi nežinomas medžiagas žudikės kraujyje?

– Ak, taip. Kur jos? Taip, taip. Didelis kalio kiekis, žemas natrio chlorido, bikarbonato lygis, kaip jau žinojome. Dvi iš pradžių neatpažintos medžiagos – padidintos koncentracijos ACTH ir MSH.

Jis džiugiai, bet kukliai pažiūrėjo į Delanį tarsi tikėdamasis katučių.

– ACTH ir MSH? – paklausė Delanis.

– Būtent. Nenormaliai didelė koncentracija.

– Daktare, – tarė Delanis stengdamasis neprarasti kantrybės. – Ką reiškia ACTH ir MSH?

– Hipofizės hormonai, – laimingas atsakė daktaras Ho. – Normaliame kraujyje neturėtų būti tokios didelės jų koncentracijos. Ir, mano nuomone, labai įdomu, *labai* įdomu tai, kad MSH yra melanocitus stimuliuojantis hormonas. Aš drįsčiau pareikšti nuomonę, kad moteris su tokiu krauju tu-

ri turėti pastebimų odos spalvos pakitimų. Patamsėjimus, kaip smarkų saulės įdegimą, bet greičiausiai pilkos, purvinos spalvos.

– Ant viso kūno?

– O, ne. Abejoju. Bet nepridengtose kūno vietose. Ant veido, kaklo, rankų ir taip toliau. Galbūt ant alkūnių ir spenelių. Taškų, kurie veikiami spaudimo ir trinties.

– Įdomu, – tarė Delanis, – kokių dalykų gali sužinoti tiriant kraują. Pasakykite, daktare, ar įmanoma nustatyti žmogaus asmenybę iš jo kraujo? Na, taip pat, kaip ir iš pirštų atspaudų?

– O, ne, – atsakė daktaras Ho. – Ne, ne, ne. Galbūt kada nors tai bus įmanoma iš genetinio kodo, bet ne iš kraujo. Matote, šis skystis yra veikiamas to, ką mes valgom, geriame, vaistų ir kitko. Cheminė kraujo sudėtis nuolatos kinta – kas savaitę, kasdien, beveik kas minutę. Tad bijau, kad kaip asmens identifikavimo priemonė kraujas yra bevertis. Tačiau išsamus kraujo pjūvis gali tapti stebuklingu raktu, viską pasakančiu apie fizinę donoro būklę. Ir būtent tai mes dabar turime: išsamų kraujo pjūvį.

– Tie hormonai, kuriuos minėjote, kaip jie vadinasi?

– ACTH ir MSH.

– Taigi. Sakėte, kad jų koncentracija žudikės kraujyje yra nenormaliai didelė.

– Teisingai.

– Bet kodėl? Na, noriu paklausti, kas gali sukelti tokią didelę jų koncentraciją?

– Liga, – džiaugsmingai atsakė daktaras. – Galėčiau pasakyti beveik be krislo abejonės, kad moterį, šio kraujo savininkę, kamuoja kažkokia liga. Ar bent jau rimtas fiziologinis sutrikimas. Šefe Delani, tai labai keistas kraujas. Tikrai labai ypatingas.

– Ar nenorėtumėt pabandyti spėti, kokia tai būtų liga?

– Ak, ne, – prisipažino daktaras Ho liūdnai suraukdamas kaktą. – Neturiu tokios patirties ir išsimokslinimo. Taip pat ir hematologai, su kuriais konsultavausi, nedrįso spėti, kokia liga, negalia ar genetinis sutrikimas galėtų būti tokios keistos kraujo sudėties priežastimi.

– Na... – tarė Delanis atsilošdamas kėdėje ir sunerdamas pirštus ant pilvo, – vadinasi, priėjome aklavietę. Kelio galas.

Daktaras Ho pasibaisėjo. Jo juodos akys išsiplėtė, raudonos lūpos pasipūtė, putlios rankos suplevėsavo ore.

– Ne! Jokiu būdu! – užprotestavo jis. – Ne, ne, ne! Aš sužinojau pavardes trijų geriausių Niujorko diagnostikų. Aš nunešiu jiems šio kraujo pjūvį, ir tie daktarai pasakys man, kokia tai liga.

– Jūs niekada nepasiduodate, ką? – nusijuokė Delanis.

Daktaras Patrikas Ho ūmai surimtėjo. Jis staiga pažiūrėjo į šefą skvarbiu ir įžvalgiu žvilgsniu.

– Taip, – pasakė, – niekada nepasiduodu. O jūs?

– Aš irgi, – tarė Delanis ir atsistojo paspausti rankos.

Pakeliui durų link daktaras užsuko į virtuvę ir parodė Monikai, kaip supjaustyti žalias morkas dailiomis garbanėlėmis.

Birželio 25-ąją viešbutinės žudikės bylos tyrimo komandos rytiniame pasitarime Šiaurės Midtauno nuovadoje buvo nuspręsta padaryti kai kuriuos personalo pakeitimus.

Leitenanto Vilsono T. Kreino būrys buvo sumažintas iki minimumo ir daugumai jo vyrų buvo duota užduotis toliau pildyti sąrašą moterų, kurioms į rankas galėjo patekti konferencijų tvarkaraštis. Būriui vadovavo leitenantas Kreinas.

Detektyvo Bentlio būrys irgi buvo apkarpytas; dalis vyrų perduota detektyvo Arono Džonsono nedidelei armijai, ku-

ri bandė eiti visų Niujorko regione nupirktų ašarinių dujų balionėlių ir šovinių pėdsakais.

Detektyvas Bentlis buvo paskirtas dirbti su policijos dailininku ir bandyti sukurti fotorobotą pagal menką kavinės padavėjos Anos Rogovič aprašymą.

Seržantui Tomui K. Broderikui buvo duota papildomai žmonių apklausti pardavėjams juvelyrinėse parduotuvėse ir universalinių parduotuvių skyriuose, kur galėjo būti nupirkta KODĖL GI NE? apyrankė.

Visi pripažino, kad šitie personalo perskirstymai buvo viso labo popieriniai ir nereiškė kokio nors esminio bylos tyrimo lūžio. Vis dėlto po truputį buvo žengiama pirmyn, ir buvo paskaičiuota, kad po savaitės bus galima pradėti apklausinėti moteris, į kurių rankas patekdavo konferencijų tvarkaraštis.

Detektyvas Džonsonas pareiškė, kad maždaug tuo pat metu jo vyrai pradės lankytis pas dujų balionėlių savininkus. Kiekvienas balionėlis, dujinis pistoletas ir generatorius bus patikrinti Džonsono vyrų, ir pareikalauta paaiškinti, kur dingo, jeigu nebus rasta.

Buvo nutarta, kad visi vyrai – ir tvarkantieji popierius, ir gatvės policininkai – budės naktimis nuo birželio 29-os iki liepos 2-os dienos. Manheteno centras bus užtvindytas uniformuotų ir persirengusių policininkų nuo aštuntos vakaro iki antros valandos nakties.

Be to, policijos automobiliai ir automobiliai be specialių atpažinimo ženklų be paliovos patruliuos šiame miesto rajone, o dalis nuolat stovės prie visų didžiųjų viešbučių, kuriuose vyksta konferencijos. Ant kojų buvo sukelta operatyvinė grupė, ir jos nuolatinis budėjimo postas bus dar kartą įsteigtas Pietų Midtauno nuovadoje.

Daugybė moterų policininkių civiliniais drabužiais padės agentams stebimuose viešbučių baruose ir kokteilių svetai-

nėse. Buvo manoma, kad moterys geriau sugebės pastebėti įtartiną kitos moters elgesį.

Iškilo ginčas, ar verta viešai paskelbti pranešimą, raginantį žmones vengti tomis naktimis nurodyto miesto rajono. Nuspręsta, kad toks paskelbimas būtų nenaudingas.

„Visi bepročiai sulėks būriais – nuo Bostono iki Filadelfijos“, – tokia buvo padaryta išvada.

Pasibaigus rytiniam pasitarimui, Delanis ir seržantas Bunas išėjo į koridorių, kur jų jau laukė visas švytintis daktaras Patrikas Ho. Seržantas su skausmu akyse pažiūrėjo į šefą.

– Prašau, – paprašė tyliai, – užsiimkite juo. Galite eiti į mano kabinetą. – Ir kažkur nuskubėjo.

Apsikeitę mandagumo frazėmis, tarp kurių buvo ir klausimas apie šefo žmonos sveikatą, abu vyrai nuėjo į Buno kambarį. Delanis uždarė duris, kad nuslopintų iš koridoriaus sklindančius garsų šnekėjimą, juoką ir šūkavimus.

Jis atsisėdo ant sukamosios kėdės. Daktaras Ho – ant išsiklaipiusios medinės kėdės, dailiai sukryžiavęs kojas, išlyginęs kelnių kantą, kad nesusidarytų raukšlės.

– Na... – pradėjo Delanis, – tikiuosi, turite mums gerų naujienų.

– Apgailestauju, bet neturiu, – liūdnai pasakė daktaras Ho, ir jo veide atsirado liūdnos teatro kaukės išraiška.

Delanis staiga pamanė, kad Bunas, ko gero, teisus. Galbūt šis mažas veiklus žmogelis tik vedžioja juos už nosies, tenorėdamas pailsėti nuo savo tikrojo darbo.

– Jūs susitikote su diagnostikais? – paklausė jis kiek griežtesniu balsu, negu ketino.

– O taip, susitikau, – įnirtingai sukinkavo galva daktaras. – Tai labai rimti, svarbūs žmonės, ir jie nepaprastai mielai sutiko man padėti.

– Bet išėjo šnipštas?

– Atleiskite?

– Sakau, kad jie negalėjo pasakyti, kas tai per liga?

– Ak, taip, negalėjo. Visi trys sutiko, kad tai labai neįprasta kraujo sudėtis, unikali jų praktikoje. Du iš jų atsisakė pareikšti bet kokią nuomonę ir net pamėginti spėti. Sakė, kad neturėdami galimybės ištirti paciento, jie pageidautų daug daugiau medžiagos: rentgeno nuotraukų, audinių pavyzdžių, šlapimo analizės, elektrokardiogramų, seilių ir išmatų analizės ir taip toliau. Trečiasis žmogus taip pat negalėjo pareikšti nuomonės, remdamasis vien kraujo tyrimu. Tačiau jis pakišo mintį, kad taip gali atsitikti dėl pernelyg aktyvios hipofizės hormonų veiklos. Tačiau smulkiau ir jis nieko negalėjo pasakyti.

– Uhu, – tarė Delanis. – Ką gi, negaliu jų kaltinti. Mes jiems nedavėme kažin kiek medžiagos, kad jie galėtų daryti išvadas. Na, tai kaip? Toliau jau nebėra kur eiti?

– O, ne! – sušuko daktaras Patrikas Ho. – Ne, ne, ne! Mano strėlinėje dar liko strėlių!

– Taip ir maniau, – tarė šefas. – Tai kas dabar?

Daktaras Ho palinko į priekį, rimtas ir kupinas ryžto.

– Čia, šioje nuostabioje šalyje, yra keli diagnostiniai kompiuteriai. Vienas, puikus, Pitsburgo universitete; kitas Stenfordo medicinos institute; trečias Nacionalinėje medicinos bibliotekoje, ir taip toliau. Taigi visų šių kompiuterių atmintyje yra sudėta tūkstančiai simptomų ir ligos pasireiškimų. Kai visuma tokių simptomų duodama mašinai, ji kartais gali pateikti diagnozę, ligos pavadinimą ir numatyti tinkamą gydymą.

Delanis atsitiesė.

– Viešpatie, – tarė jis, – man ir į galvą negalėjo ateiti, kad egzistuoja tokie kompiuteriai. Tai nuostabu!

– Tikrai, – tarė daktaras, patenkintas šefo reakcija. – Ir aš taip manau. Jeigu į kompiuterį sudedama per mažai

duomenų, jis, žinoma, ne visada pasakys tikslią diagnozę, bet kartais gali pateikti kelis galimus variantus.

– Ir jūs norite patikrinti jos kraujo pjūvį tais kompiuteriais?

– Būtent, – švytėdamas sumirksėjo daktaras Ho. – Aš taip pat pridėsiu tiriamo subjekto lytį ir mūsų turimą fizinį aprašymą. Aš paruošiau įstaigų vadovams ilgas telegramas, paaiškinančias užduoties svarbos priežastis ir prašančias skirti laiko kompiuterinei analizei.

– Nematau, dėl ko galėčiau prieštarauti, – lėtai tarė Delanis. – Kad jau pradėjom, bandykim eiti iki galo.

– Taip, bet iškyla viena maža problemėlė, – beveik drovėdamasis tarė daktaras. – Tos telegramos nepigiai kainuoja. Norėčiau išsiųsti jas oficialiu kanalu.

– Žinoma, – gūžtelėjo pečiais Delanis. – Kas pradėta – reikia baigti. Išsiųskite jas štai šituo telefonu dabar pat. Jei kas pakels triukšmą, pasakykite, kad jums leido komisaro pavaduotojas Aivaras Torsenas. Aš su juo suderinsiu.

– Ak, labai jums ačiū. Jūs nepaprastai malonus. Lieku jums skolingas.

Daktaras Ho pasirausė panešiotame sakvojaže ir išsitraukė kelis lapus popieriaus. Delanis leido jam atsisėsti ant sukamosios kėdės, ir daktaras pasiruošė skambinti.

– Pasakykite man, daktare Ho, – tarė šefas. – Tiesiog man smalsu... Jeigu kompiuteriai nenustatys diagnozės, ką jūs tada darysite?

– O, – linksmai tarė mažasis žmogelis, – aš ką nors sugalvosiu.

Delanis įsispoksojo į jį.

– Neabejoju, kad sugalvosite.

Liepos 1-ąją, antradienį, 10 val. 14 min., skambutis telefonu 911 pranešė apie smurtinę mirtį „Tribunolo“ motelyje,

49-ojoje gatvėje, į vakarus nuo Dešimtosios aveniu. Skambinęs vyras prisistatė kaip „Tribunolo“ apsaugos viršininkas.

Pavojaus signalas buvo perduotas į Šiaurės Midtauno nuovadą. Budintis seržantas radijo bangomis pranešė tame rajone patruliuojančiam policininkui, dviem uniformuotiems policininkams patrulio automobilyje ir dviem civiliniais drabužiais vilkintiems policininkams automobilyje be atpažinimo ženklų.

Taip pat pranešė viešbutinės žudikės paieškos komandos vadams, kurie tuo metu sėdėjo rytiniame pasitarime antrajame nuovados aukšte. Seržantas Abneris Bunas nusiuntė į įvykio vietą detektyvus Bentlį ir Džonsoną.

Belaukdami telefonu perduotų „taip“ arba „ne“, visi sėdėjo tylėdami, rūkydami, siurbčiodami atšalusią kavą iš permirkusių popierinių puodelių. Edvardas Delanis atsistojo ir nuėjo prie ant sienos priklijuoto nuovados rajono žemėlapio. Komisaro pavaduotojas Torsenas irgi priėjo prie jo.

– Ką tu galvoji, Edvardai? – tyliai paklausė.

– Nepasakytum, kad centras, bet netoli, – atsakė šefas.

Jie atsisėdo ir vėl ėmė laukti. Visi tylėjo. Girdėjo iš apatinio aukšto atsklindantį nuovados darbo bruzdesį. Išgirdo net švilpesį, kai leitenantas Kreinas papūtė į pypkės kandiklį norėdamas jį išvalyti.

Kai telefonas suskambo, visi kambaryje buvę vyrai krūptelėjo. Žiūrėjo, kaip seržantas Bunas kietai suspaudžia ragelį, kad net pabąla krumpliai.

– Seržantas Bunas, – prašvokštė jis.

Minutėlę klausėsi. Paskui padėjo ragelį. Atsuko įsitempusį veidą į kitus.

– Važiuojam, – pasakė.

Jie puolė prie durų stumdydami kėdes: vyrai virto iš kambarių, žingsniai subildėjo ant laiptų.

– Kur, po velnių, taip skubate? – paklausė seržantas Broderikas rūsčiu balsu. – Jos ten jau seniai nėra.

Paleisti varikliai, blerbia signalai, užkaukia sirenos. Delanis važiavo pavaduotojo Torseno automobilyje; uniformuotas vairuotojas dideliu greičiu įsuko į Aštuntąją aveniu, pasuko į vakarus 55-ąja gatve, į Devintąją aveniu, paskui į pietus 49-ąja gatve.

– Ji vėl mus išdulkino, – piktai tarė Admirolas, ir šefas pagalvojo, kaip retai Torsenas vartoja tokius žodžius.

Kai jie žvilgiant stabdžiams sustojo prie „Tribunolo“, gatvė jau buvo prikimšta policijos automobilių, furgonų ir greitosios pagalbos mašinų. Minia vis augo, ir, kol praėjimas nebuvo užtvertas ožiais, ją atgal stūmė policininkai.

Viešbutis jau buvo apsuptas: niekas neįleidžiamas ir neišleidžiamas nepateikęs asmens pažymėjimo. Motelio darbuotojai ir svečiai buvo rikiuojami vestibiulyje apklausai. Uniformuotas pareigūnas, saugojęs liftą, nusiuntė juos į penktą aukštą.

Koridoriuje grūdosi minia, labiausiai susispietusi prie 508-ojo kambario. Tarpduryje akmeniniu veidu stovėjo seržantas Bunas.

– Nėra abejonės, tai buvo ji, – tarė jis bejausmiu balsu. – Gerklė perpjauta, dūrių žaizdos kiaušiuose. Lavonas – Česteris Labrančas, dvidešimt ketverių metų, iš Baro, Vermonte. Atvažiavo į kažkokią koledžų konferenciją.

– Vėl konferencija, – karčiai nutęsė Torsenas. – Ir dvidešimt ketverių metų. Vaikas!

– Ar motelyje buvo pakišti persirengę policininkai? – paklausė Delanis.

– Ne, – burbtelėjo Bunas. – Viešbutis mažas ir visai ne centre, todėl jo nestebėjome.

Komisaro pavaduotojas prasižiojo kažką sakyti, bet užsičiaupė. Prie durų priėjo Tonis Kalahanas.

– Nuogas, – pranešė jis. – Pusė kūno ant lovos, pusė ant grindų. Jokių grumtynių pėdsakų. Panašu į pirmąsias žmogžudystes, kai ji prieidavo iš už nugaros. Atrodo, kad visas kraujas yra jo. Nugremšime vonios kambario nutekamuosius vamzdžius, bet nieko gero nežadu.

Lu Gorkis pečiais prasistūmė į tarpdurį. Operatyvinės grupės darbuotojas dviem plačiai išskėstais pirštais laikė vyno taurę. Ant dugno buvo pusė colio gintaro spalvos skysčio. Taurės išorė apibarstyta milteliais.

– Tai, aišku, vynas, – pasakė Gorkis. – Aš pamirkiau pirštą. Šabli. Gera rūšis. Bet įdomiausia tai, kad kambaryje yra ir pustuštis butelis alaus su stikline. Nė vienas vyras tuo pat metu negers alaus ir vyno. Geri atspaudai ant abiejų indų. Manau, kad taurė buvo jos.

– Patikrinkite, – tarė Bunas.

– Be abejo, – pasakė Gorkis. – Nuvešime į centrą perkopijuoti. Pagaliau turime atspaudą, jeigu kada nors ką nors suimsime dėl šios bylos.

– Seržante, – pasigirdo Džonsono balsas už jų nugarų. – Atrodo, mums pasisekė. Viršuje yra padavėjas, kuris sako, kad gal ją matė.

Jie visu būriu nusekė paskui jį prie laiptų koridoriaus gale, kur virš durų kabojo raudonas ženklas su užrašu „Išėjimas".

– Vaikinas vardu Tonis Picis, – pasakojo Džonsonas, kai jie kopė betoniniais laiptais. – Šiandien jis dieninėje pamainoje, bet vakar dirbo nuo šeštos vakaro iki dviejų nakties. Jis nešioja gėrimus svetainėje po atviru dangumi, prie baseino. Paskui, kai baras ir baseinas vidurnaktį užsidarė, jis nulipo žemyn ir padėjo dirbti prie didžiojo baro. Jis mano, kad aptarnavo Labrančą su moterimi. Nešė jiems alų buteliuose ir baltą vyną.

Antonis Picis buvo vyras mieguistomis akimis, žemas, greičiau drūtas negu apkūnus. Dėvėjo baltą prikyštę, surištą po pažastimis. Prikyštė buvo išpūsta apvalaino pilvuko.

Jo riebus, melancholiškas veidas siaurų, juodų ūsų buvo padalytas į dvi dalis; tiesiai per vidurį, nuo skruosto iki skruosto. Dantys kaip migdolai, ir jis kalbėjo rėžiančia ausį Niujorko šnekta. Delanis nustatė dialektą: Bruklinas, greičiausiai Bušvikas.

Jie pasodino jį prie kampinio stalo, o patys susispietė aplink ant metalinių kėdučių. Barmenas, šluostydamas stiklines, nenuleido nuo jų akių, tačiau vyras, kuris valė baseiną su ilgakočiu rėčiu, visai nekreipė į juos dėmesio.

– Toni, – prabilo detektyvas Džonsonas, – ar nepakartotumėte dar kartą šiems vyrams to, ką pasakojote man? Kada atėjote į darbą, ką darėte, ką matėte? Visos tos velniavos?

– Atėjau į darbą šeštą valandą, – pradėjo pasakoti Picis, – ir...

– Tai buvo vakar? – staiga pertraukė Bunas.

– Taip. Vakar. Pirmadienį. Taigi atėjau į darbą šeštą valandą; baseine buvo keli žmonės, nedaug, bet tuo metu mes jau turėjome darbo bare. Kokteilių gėrėjai, jūs žinote. Martiniai ir manhetenai. Čia buvo vienas padavėjas – tai aš, ir vienas barmenas. Po pietų čia gali nusipirkti gal kokį sumuštinį ar ką panašaus, bet tik ne po šešių. Todėl, žinote, žmonės leidžiasi žemyn į svetainę. Tad čia nuo devintos ar dešimtos valandos žmonių sumažėja, o paskui vėl ima daugėti, nes jie nori išsimaudyti.

Klausinėjo seržantas Bunas.

– Kada uždarote?

– Dvyliktą. Lygiai. Tada visi, kas dar nori išgerti, eina prie didžiojo baro. Na, žinote, jeigu nenutaria gerti savo kambaryje. Šiaip ar anaip, vakar vakare maždaug dešimtą ar vie-

nuoliktą valandą, apytikriai, viena porelė baseine, visi staliukai užimti... Negaliu pasakyti, kad turiu lakstyti kaip akis išdegęs, kai staliukai užimti. Čia nedaug vietos, patys apsidairykit. Daugiausia porelės ir kompanijos po keturis. Du vaikinai ir viena dama. Vienas vaikinas maukia gryną burboną, kitas – butelinį alų. Dama geria baltą vyną. Burboną geriantis, maždaug penkiasdešimties metų, siurbė taip, tarsi nebūtų rytdienos, tas, kur gėrė alų, stumdo savo butelius. Dama siurbčioja vyną: nei per greitai, nei per lėtai.

– Jūs įsileidžiate moteris be palydos?

– Kodėl gi ne? Jeigu padoriai elgiasi, žinote, tegul geria į sveikatą – kas kam rūpi?

– Nupasakokite tą jaunuolį, Toni. Tą, kuris vienas gėrė alų.

– Na, jis... maždaug dvidešimt penkerių metų, aš taip manau. Aukštas, labai aukštas ir liesas. Ilgi šviesūs plaukai, ant ausų, iki pečių, ir su barzdele. Bet, žinote, ne hipis. Švariai ir gražiai apsirengęs.

– Ar prisimenate, kaip jis buvo apsirengęs?

– Chaki spalvos kelnės ir sportinis švarkas.

Jie sužiuro į Buną. Seržantas niūriai linktelėjo galvą.

– Tai drabužiai, kuriuos jis nusivilko, – paaiškino seržantas. – Tai buvo jis. Na, o moteris, Toni? Galite nupasakoti ją?

– Gerai neįsižiūrėjau. Sėdėjo štai ten, prie to mažo staliuko. Matote? Prie palmių. Naktimis beveik visa šviesa sklinda nuo baseino, todėl ji sėdėjo šešėlyje, žinote. Maždaug keturiasdešimties metų, manyčiau.

– Aukšta?

– Taip, manyčiau, kad aukšta. Gal penkios pėdos ir šeši–septyni coliai.

– Su skrybėle?

– Be skrybėlės. Rusvi plaukai. Vidutinio ilgio. Trumpai nukirpti.

– Kaip ji buvo apsirengusi?

– Labai paprastai. Nieko krentančio į akis. Baltas megztinis aukštu kaklu. Na, viena iš tų palaidinių su siauromis petnešomis.

– Ar ji buvo graži?

– Ne. Vargu ar patrauktų akį. Plokščia krūtinė. Plonos kojos. Jokio makiažo. Nieko.

– Na, gerai. Vaikinas pats sau geria alų, o moteris viena geria baltą vyną. Kaip jie susitiko?

– Tas vaikis atsistoja, pasiima butelį ir stiklinę ir eina prie jos staliuko. Aš, žinote, stebiu, nes jeigu ji ims garsiai varyti jį šalin, turėsiu prieiti ir jį nuraminti. Bet jis kalba, ir ji kalba; matau, kaip jie šypsosi, o po kurio laiko jis atsisėda greta jos; jie toliau kalbasi ir šypsosi, tad ko man nerimauti?

– Ar girdėjote, apie ką jiedu kalbėjosi?

– Ne. Kas nori klausytis tų nesąmonių. Kai jie pamoja man, aš dar atnešu gėrimų. Už tai man ir moka algą. Ne už nesąmonių klausymąsi.

– Kas apmokėjo sąskaitą?

– Jie užsimokėjo kiekvienas už save. O man kas? Abu paliko arbatpinigių, todėl negaliu skųstis.

– Ar matėte, kur jie nuėjo? Prie liftų?

– Nemačiau. Su pinigais ir čekiais nuėjau prie baro. Kai sugrįžau, jų jau nebuvo. Mano arbatpinigiai buvo ant stalo. Dar jie nusinešė savo taures.

– Ar tai įprasta?

– Aišku. Žmonės gyvena šiame viešbutyje ir, jeigu nebaigia gerti, nešasi taures į kambarius. Kambarinės jas surenka ir vėl atneša čia. Niekam jokio nuostolio.

– Taigi jie išėjo apie vidurnaktį?

– Lygiai vidurnaktį.

Seržantas Bunas pažiūrėjo į Delanį.

– Šefe?

– Toni, – tarė Delanis, – šita moteris... ar galit dar ką nors apie ją pasakyti?

– O ką, pavyzdžiui?

– Ar galėtumėte spėti, kiek ji svėrė?

– Kaulėta. Negali sverti daugiau nei šimtą dvidešimt svarų. Gal dar mažiau.

– Koks jos balsas?

– Nieko ypatingo. Tylus. Mandagus.

– Jos laikysena?

– Nepastebėjau. Atleiskite.

– Jūs mums puikiai padedate. Ar nepastebėjote ant jos rankos auksinės apyrankės?

– Nepastebėjau jokios apyrankės.

– Sakėte, kad ji niekuo neišsiskiria?

– Taip. Pailgas veidas.

– Jeigu jums reikėtų spėti, kokį ji dirba darbą, ką pasakytumėt?

– Galbūt sekretorė. Kažkas panašaus.

– Ar ji ranka lietė vaikiną?

– Lietė?

– Na, skruostą. Glostė jo plaukus. Uždėjo savo ranką ant jo rankos. Kas nors panašaus buvo?

– Klausiate, ar ji jį kabino? Ne, nieko panašaus.

– Ar anksčiau jums teko juos matyti?

– Niekada.

– Kartu ar atskirai? Jie niekada nebuvo čia užsukę?

– Aš jų anksčiau nebuvau matęs.

– Ar jie elgėsi lyg seni pažįstami? Kaip netyčia susitikę seni draugai?

– Ne. Tai buvo atsitiktinė pažintis. Aišku kaip dieną.

– Ar kai jie išėjo vidurnaktį, buvo jau įkaušę?

– Jokiu būdu. Galėčiau atrasti sąskaitą, bet sakau, kad jis

išgėrė tris ar keturis butelius alaus, o ji tris ar keturias taures vyno. Bet jie nebuvo girti.

– Nesusierzinę?

– Ne, ramūs ir draugiški. Jokio nerimo. Kai pasakiau, kad mes užsidarome, jie nė akim nemirktelėjo.

– Ar prisimenate, kokios spalvos buvo moters akys?

– Nemačiau.

– Spėkite.

– Rudos.

– Ar manote, kad jie gyveno šitame viešbutyje?

– O kas juos žino? Žmonės ateina ir išeina. Be to, daug kas čia užsuka taurelės iš gatvės, žinote.

– Ar moteris buvo išsikvėpinusi?

– Jei ir buvo, aš neprisimenu.

– Ar dar ką nors galite apie ją pasakyti? Ką nors, apie ką mes nepaklausėme?

– Ne, ko gero, ne. Nieko joje ypatingo, žinote. Moteris, ir tiek.

– Uhu. Ačiū, Toni. Iš mano pusės viskas. Seržante?

– Ačiū už pagalbą, Toni, – pasakė Bunas. – Detektyvas Džonsonas nuveš jus į nuovadą, kur patvirtinsite parodymus raštu ir pasirašysite. Nesijaudinkite, mes perspėsime jūsų bosą.

– Aišku, jei tik reikia. Manote, kad tai ji pakišo jį po velėna?

– Galbūt.

– Ji viešbutinė žudikė?

– Džonsonai, – pasakė Bunas mostelėdamas ranka, ir detektyvas nusivedė Antonį Picį šalin.

– Geras liudininkas, – pasakė Delanis. – Tos apmusijusios akys mane suklaidino. Jis nedaug ką praleido pro akis. Pašnekinkit jį po dienos ar dviejų, seržante. Jis dabar apie tai galvos ir galbūt dar ką nors prisimins.

– Tikriausiai kaltini mane, Edvardai, – prabilo Aivaras Torsenas.

– Kaltinu? Už ką?

– Ji padarė taip, kaip tu sakei, kad padarys, – nusimetė peruką, nusiėmė apyrankę, apsirengė paprastai. Perskaičiusi viską laikraščiuose.

Delanis gūžtelėjo pečiais.

– Kaip danguj, taip ir ant žemės. Manau, kad jeigu ji būtų net išsičiustijusi kaip lėlė, būtų nužudžiusi Labrančą ir ramiai išėjusi. Galbūt mums tai išėjo į naudą – dabar turime tikslesnį jos išvaizdos aprašymą. Seržante, nepamirškite nuvesti Antonio Picio pas policijos dailininką. Gal pavyks sukurti tikslesnį atvaizdą.

– Šiandien pat padarysiu, – pažadėjo Bunas. – Kas nors dar, šefe?

– Neee. Greičiausiai, kad ne.

– Kas nors neduoda ramybės, Edvardai?

– Iki šiol ji elgdavosi velnioniškai protingai. Pasistengdavo išsirinkti aukas dideliame, sausakimšame viešbutyje, kur jos niekas neprisimins. Švariai nutrindavo visus atspaudus. O dabar staiga susiranda vaikiną nedideliame motelyje. Leidžia jam susipažinti su ja taip, kad kas nors paskui gali prisiminti. Sėdi iki vėlumos, kol kavinėje lieka tik jie dviese. Padavėjas tai tikrai prisimins. Paskui nusineša savo vyno taurę į jo kambarį ir palieka ant jos pirštų atspaudus. Kvaila, kvaila, kvaila! Negaliu suprasti. Visai nepanašu į ją.

– Galbūt, – lėtai tarė Torsenas, – ji nori, kad ją pagautų. Delanis pažiūrėjo į jį.

– Tu taip manai? Įmanomas dalykas, bet tai iš lakios vaizduotės srities. Galbūt priežastis daug paprastesnė. Galbūt ji tiesiog pavargo.

– Pavargo?

– Išseko. Neteko jėgų. Įsivaizduokit, kokius stresus ji turi išgyventi? Ieškoti nepažįstamų vyrų, kiekvienas iš kurių pats gali pasirodyti esąs žudikas sadistas. Paskui pulti jį su lenktiniu peiliu rankoje. Nužudyti ir sunaikinti visus daiktinius įrodymus. Dieve, kokia įtampa! Daryti tai nuolat, kas mėnesį.

– Manote, kad jai neišlaiko nervai?

– Juk tai logiška, ar ne? Ypač po to, kai ji skaito laikraščius ir mato, kad mes žingsnis po žingsnio sėliname artyn. Manau, kad įtampa pradeda ją priveikti. Ji jau nesugeba visko šaltai apsvarstyti. Pradeda pamiršti. Spaudimas auga. Taip, seržante, aš manau, kad jos nervai pradeda krikti.

– Ar yra dar kas nors, ką mums reikėtų padaryti? – neramiai paklausė Torsenas.

– Užbaikite piešti portretą, – tarė Delanis, – ir duokite jį visiems laikraščiams ir TV stotims. Pasodinkit daugiau vyrų prie telefonų. Nedelsdami pradėkite apklausti visas moteris iš konferencijų tvarkaraščio sąrašo, kurioms, sakykim, tarp dvidešimt penkerių ir penkiasdešimt metų. Tegul Džonsono žmonės pradeda eiti per dujų balionėlių savininkus Niujorke.

– Gerai, – tarė seržantas Bunas. – Užspirginsim tą reikalą.

– Tai jau užspirginkit, – sausai burbtelėjo Delanis. – Mums liko tik dvidešimt šešios dienos.

– Nežinau, ar tada aš čia dar būsiu, – pasakė komisaro pavaduotojas Torsenas.

Jie žvilgtelėjo į jį ir suprato, kad jis nejuokauja.

Delanis išėjo iš motelio, prasibrovė pro minią ant šaligatvio ir susistabdė taksi, važiuojantį iš centro Dešimtosios aveniu link. Atsisėdo skersai sėdynės, ištiesė kojas.

Susimąstė apie paskutinę Torseno frazę. Pamanė, kad Admirolas gal ir ištvers pastarąją neatskleistą žmogžudystę, bet jeigu bus dar viena liepos pabaigoje, Torseną atiduos sušerti vilkams ir susiras naują viršininką.

Tai būtų žiaurus, negailestingas sprendimas, kuris, be abejonės, padarytų galą pavaduotojo karjerai Niujorko policijos departamente. Bet Aivaras žinojo, kuo rizikuoja, kai apsiėmė sučiupti viešbutinį žudiką. Delanis įsivaizdavo, kaip jis siunta ant „paprastos, niekuo nepasižyminčios" moters, nuo kurios priklausė jo likimas.

Monika pasitiko jį prieškambaryje, uždėjo delną jam ant rankos. Greičiausiai išgirdo naujieną per radiją, nes žiūrėjo į jį išplėstomis iš nerimo akimis.

– Dar viena? – paklausė.

Jis linktelėjo.

– Edvardai, – beveik piktai tarė ji, – kada pagaliau tai liausis?

– Greitai, – pasakė jis. – Tikiuosi. Mes einame prie jos, bet tai lėtas darbas. Aivaras ne...

– Edvardai, – pertraukė ji. – Svetainėje laukia daktaras Ho. Pasakiau, kad nežinau, kada tu grįši, bet jis tvirtino, kad būtinai turi tave pamatyti.

– Gerai, – atsiduso Delanis. – Pažiūrėsim, ko jam dar stinga.

Jis pakabino skrybėlę prieškambario spintoje, paskui atidarė svetainės duris.

Vos tik jis įėjo į kambarį, daktaras Patrikas Ho pašoko ant kojų. Jo akyse degė triumfas. Jis kaip pamišęs mojavo pluošteliu geltonų telegramų blankų.

– Adisono liga! – sušuko. – Adisono liga.

11

Liepos 1-oji, ketvirtadienis...

Prieš pat Zo Koler išeinant iš darbo, nušniokštė trumpas, smarkus vasaros lietus. Kai ji išėjo į Madisono aveniu, šaligatvis garavo, grioveliuose gurgėjo purvinas vanduo. Apsunkęs oras lipo prie veido ir trenkė šlapiais degėsiais.

Ji nužengė daktaro Starko klinikos link. Praėjo pro gėrimų parduotuvę, pamatė vitrinoje išstatytus vyno butelius. Prisiminė vyno taurę, kurią paliko viešbučio kambaryje pas Česterį Labrančą.

Neapsižiūrėjimas buvo menkas – jos pirštų atspaudai niekur nebuvo registruoti, – bet ta klaida kėlė jai nerimą. Visur – ir „Granger" viešbutyje, ir savo švarutėlaičiame bute – ji siekė tobulumo. Ji tai žinojo ir tuo didžiavosi.

Todėl šis nedidelis pražiopsojimas ją erzino. Tai buvo pirmasis riktas, kurio ji negalėjo priskirti atsitiktinumui ar tam, kad taip išėjo netyčia. Jis slėgė ją, nes metė šešėlį ant jos nuotykio, darė jį kažkokiu aplopytu įvykiu, nors tai turėjo būti aiškus jos valios pareiškimas.

– Ar girdėjote apie naują žmogžudystę? – paklausė susijaudinusi registratorė. – Vėl viešbutinė žudikė.

– Girdėjau, – atsakė Zo. – Tai baisu.

– Tiesiog siaubinga, – sutiko moteris.

Kai daktaras Starkas pasirodė apžiūros kambaryje vilkdamas paskui save dūmų uodegą, jis pirmiausia paklausė:

– Kur jūsų apyrankė?

Zo širdis smuktelėjo į kulnus, bet paskui atlėgo, kai ji suprato, jog jis kalba ne apie auksinį papuošalą su žodžiais KODĖL GI NE?, o apie medicininę apyrankę, pranešančią, kad ji serga Adisono liga.

– Na, ryte maudžiausi duše ir paskui pamiršau užsidėti, – paaiškino ji.

– Žinoma, – tarė jis. – Bet reikmenis turite rankinėje, ar ne?

O kai ji nieko neatsakė, pridūrė:

– Ech, Zo, Zo, ir ką man su jumis daryti?

Jis peržvelgė kortelę, kurią jam padavė Gledis. Paskui liepė Zo atsistoti ir nusimesti paklodę. Pasistūmė kėdę taip arti, kad jo veidas buvo vos per kelis colius nuo įkritusio pilvo.

– Pasižiūrėkit į save, – tarė jis piktai. – Kaulai ir oda! Ir dar štai čia... čia...

Jis parodė bronzos spalvos dėmes ant kelių, alkūnių, krumplių, spenelių. Peštelėjo pirštais tarpukojį, parodė plaukelius.

– Matote? – griežtai paklausė. – Ar geriate vaistus?

– Taip, geriu. Kasdien.

Jis suniurnėjo. Toliau apžiūra vyko tyloje. Kadangi ji sirgo mėnesinėmis, buvo atsisakyta dubens apžiūros ir tepinėlio.

Zo pasirodė, kad jis ne toks lipšnus kaip visada. Elgėsi grubiai, beveik kaip laukinis sukiojo jos kūną. Nekreipė dėmesio į jos šūkčiojimus ir dejones.

– Laukiu jūsų savo kabinete, – niūriai tarė jis, paimdamas cigarą ir su bildesiu išeidamas pro duris.

Kai ji atsisėdo priešais jį prie popieriais nukrauto stalo, jis atrodė apsiraminęs. Ji matė, kaip jis greitai kažką rašė jos ligos istorijoje.

Pagaliau pastūmė rašiklį į šalį. Vėl prisidegė užgesusį ci-

garą. Nustūmė akinius ant banguojančios žilų plaukų aureolės. Kreipėsi į lubas.

– Svoris nukrito, – tarė bejausmiu balsu. – Kraujo spaudimas pakilo. Pulsas pagreitėjo. Ryškiai išreikšta hiperpigmentacija.

Nuleidęs galvą įsmeigė akis į ją.

– Jūs susižeidėt?

– Ne. Tik įsibrėžiau šlaunį. Aš sakiau...

– Ar pasninkavote? Ar visai metėte valgyti?

– Aišku, kad ne.

– Tada jus turi veikti didelis emocinis ar psichologinis stresas, kuris daro įtaką jūsų organizmo chemijai.

Ji tylėjo.

– Zo, – prašneko jis malonesniu balsu, – ką man su jumis daryti? Jūs ateinate pas mane patarimo ir pagalbos. Tada, kai negaluojate, arba, bus geriau pasakyti, kada norite palaikyti savo sveikatą. Ar aš tiesą sakau? Už tai jūs man mokate, o aš stengiuosi iš visų jėgų. Puikūs tarpusavio santykiai. Bet kaip man atlikti savo darbą, jeigu jūs man meluojate?

– Aš jums nemeluoju, – karštai tarė ji.

Jis iškėlė delną.

– Na, gerai, jūs nemeluojate. Ne taip pasakiau. Atsiprašau. Bet jūs slepiate nuo manęs informaciją, informaciją, kurios reikia mano darbui. Kaip aš galiu jums padėti, jeigu jūs atsisakote pasakyti tai, ką man reikia žinoti?

– Aš atsakau į visus jūsų klausimus.

– Neatsakote, – įniršo jis. – Jūs niekada nesakote man to, ką aš noriu sužinoti. Tiek to, nusiraminkim ir nesijaudinkim. Pabandysime dar kartelį, labai rimtai ir labai logiškai. Jūs tebegeriate prirašytą dozę kortizolio?

– Taip.

– Ir druskos tabletes?

– Taip.

– Ar jaučiate poreikį sūrymui?

– Ne.

– Ar jūsų maistas gerai subalansuotas? Ar nesilaikote kokios nors įnoringos dietos, greitai numetančios svorį?

– Ne. Valgau iki soties.

– Vemiate?

– Ne.

– Pykina, sutrikę viduriai?

– Ne.

– Silpna?

– Tik per mano dienas.

– Viduriuojate, viduriai užkietėję?

– Ne.

– Kai aš čiupinėjau pilvą, jūs sudejavote.

– Skaudžiai suspaudėte, – atsakė ji.

– Ne, – atšovė jis. – Skausmas yra *jumyse.* Pilvo ertmė pajautrėjusi?

– Aš susirgau, – užprotestavo ji.

– Uhu. Ir jūs nedėvite apyrankės ir nesinešiojate ekstra atvejui skirtų reikmenų?

Ji neatsakė.

– Zo, – švelniai tarė jis, – aš noriu paguldyti jus į ligoninę.

– Ne, – akimirksniu išpoškino ji.

– Tik išsitirti, – maldavo jis. – Sužinosit, kas darosi. Nenoriu laukti jūsų šlapimo ir kraujo analizės rezultatų. Noriu, kad tuojau pat gultumėt į ligoninę. Mažiausiai pasaulyje mums reikalinga Adisono ligos krizė. Patikėkite, tai ne juokai. Užkirsime jai kelią, jeigu dabar gulsitės į ligoninę, kur atliks tyrimus, kokių aš čia negaliu atlikti.

– Aš nenoriu į ligoninę, – tarė ji. – Man nepatinka ligoninės.

– O kam jos patinka? Bet kartais be jų nėra kaip išsiversti.

– Ne.

Jis atsiduso.

– Negaliu trenkti jums per galvą ir nuvilkti į ligoninę. Zo, manau, kad jums derėtų konsultuotis su kitu gydytoju. Manau, kad jūs būtumėt laimingesnė.

– Aš nebūsiu laimingesnė. Aš nenoriu kito gydytojo.

– Na, gerai, tai aš būčiau laimingesnis. Jūs nesakote man tiesos. Nesilaikote mano nurodymų. Padariau jums viską, ką galėjau. Tikrai manau, kad mums abiem bus geriau, jeigu pasirinksite kitą daktarą.

– Ne, – nukirto ji. – Jei norite, galite atsisakyti mane gydyti, bet jei taip bus, aš niekur daugiau neisiu. Tiesiog nenoriu eiti pas jokį kitą daktarą.

Jie žiūrėjo įsmeigę akis vienas į kitą. Jo akys apsitraukė kažkokiu baikščiu nuovargiu.

– Zo, – prabilo jis labai tyliai. – Manau, kad čia slypi kažkokia problema. Na, kažkokia ypatinga problema, neturinti nieko bendra su fizine būkle, su Adisono liga, bet ji tą negalavimą kursto. Jūs slepiate ją nuo manęs, aišku kaip dieną. Pažįstu gerą vyrą, psichiatrą – ar nueisite pas jį?

– O kam? Manęs nekamuoja jokios problemos. Galbūt man reikia daugiau vaistų. Galbūt kitokių vaistų.

Jis pabarbeno į stalą pirštais, mąsliai į ją žiūrėdamas. Ji tykiai sėdėjo sukryžiavusi kulkšnis, rankas taikiai sudėjusi į sterblę. Veidas susikaupęs, be jokios išraiškos. Nugara tiesi, galva aukštai pakelta.

– Aš pasakysiu jums, ką toliau darysiu, – tyliai tęsė daktaras. – Palauksiu, kol gausiu jūsų kraujo ir šlapimo tyrimų rezultatus. Jeigu jie patvirtins tai, ko aš laukiu, paskambinsiu jums ir dar kartą paprašysiu gultis į ligoninę tolesniems tyrimams ir gydymui. Jeigu jūs vėl atsisakysite, aš paskambinsiu arba nusiųsiu telegramą jūsų tėvams į Minesotą. Jų pavar-

dės ir adresas yra jūsų aplanke. Aš jiems paaiškinsiu visą situaciją.

– Jūs to nepadarysite, – dusdama ištarė ji.

– Padarysiu, – atsakė jis. – Imsiu ir padarysiu. Tada galutinis sprendimas bus ne tik jūsų, bet ir jų. Būsiu padaręs viską, kas mano jėgoms. Kas įvyks paskui – ne mano valioje.

– Ir jūs mane užmiršite, – pasakė ji pradėdama žliumbčioti.

– Ne, – liūdnai tarė jis, – aš to nepadarysiu.

Ji klupdama ėjo namo blėstančioje vasaros vakaro šviesoje. Dangus buvo bronzinis, kaip ir dėmelės ant jos kūno. Baisėdamasi ji matė, kokie bjaurūs žmonės. Kiaulių snukiai su gyvatės geluonimis.

Tai buvo chimerų miestas, nesveikų, kaip ir ji pati. Ji kone girdėjo jų staugimą ir urzgimą. Miestas rangėsi kaip gyvatė. Visur „ypatingos problemos“. Ji buvo užrakinta prakeiktųjų kolonijoje, liga tai paūmėdavo, tai atslūgdavo, bet ji pūliavo.

Tie atsakymai į daktaro Starko užduotus klausimus – jie visai nebuvo melas.

Ji viską juto: savo silpnumą, pykinimą, galvos svaigimą, norą ko nors sūraus, viduriavimą. Bet ji kratėsi visko, sakydama sau, kad tai laikina, kad nerimta. Prisipažinti apie negalavimus daktarui reikštų sureikšminti juos, suteikti svarbos, kurios jie nenusipelnė.

O kai jis paklausė apie emocinį ar psichologinį stresą – na, tai jau nosies kišimas į visiškai svetimus reikalus. Ji žinojo, ko jis siekia, ir buvo pasiryžusi jį sulaikyti. Jos nuotykiai, privatūs ir slapti, priklausė jai vienai.

Bet ją liūdino grasinimas jos atsisakyti. Vėl atstūmimas. Taip ją atstūmė ir Kenetas. Ir jos tėvas. Atstūmė nekreipdamas į ją dėmesio, bet tai tas pats.

Ji vis dar negalėjo atsikratyti minčių apie vyrus, kurie su pašaipa ir juoku paniekina viską, kas yra švelnu, ko jie nesupranta ir ko nenusipelnė, kai netrukus sugrįžus namo jai paskambino Ernestas Mitlas.

Ernis jos neatstūmė. Jis skambindavo beveik kiekvieną vakarą, ir jie susitikdavo mažiausiai kartą per savaitę, o dažnai ir du. Ji laikė jį grandimi, vieninteliu jos inkaru, laikančiu prie švelnaus ir daug žadančio pasaulio. Toje gerojoje žemėje nebuvo chimerų ir skausmo sukeltų riksmų.

Jis žinojo, kad ji buvo nuėjusi pas daktarą mėnesinei apžiūrai, ir pasiteiravo, kaip sekėsi.

Ji atsakė, jog viskas gerai, ji praėjo apžiūrą pergalingai, bet daktaras norįs, kad ji geriau maitintųsi ir priaugtų svorio.

Jis pasakė, jog tai nuostabu, nes jis norįs, kad ji ateitų pas jį vakarienės šeštadienio vakare. Jis žadąs iškepti kalakučiuką.

Ji atsakė, kad, atrodo, būsią labai smagu, o ji atsinešianti tų žemuoginių pyragaičių, kuriuos jis taip mėgsta. Paskui ji pasiteiravo, ar jis nieko negirdėjęs apie Madi ir Harį Kurnicus.

Nieko naujo, atsakė jis, bet ponas Kurnicas tebesusitikinėja su blondine ir pastaruoju metu kažko labai susierzinęs, o ar Zo girdėjo apie paskutinį viešbutinės žudikės nusikaltimą, argi ne klaiku?

Taip, atsakė ji, girdėjo, ir tai klaiku, o ar Ernis jau suplanavo vasaros atostogas?

Žinosiu kitą savaitę, atsakė jis ir tikėjosi, kad Zo irgi galės ištrūkti atostogų, o už ką ji balsuos?

Taip ir būdavo: pokalbis telefonu, kuris trukdavo pusvalandį. Tiesiog plepėjimas, juokas, gandai. Turinys visai nereikšmingas. Užtat buvo balsai. Net kalbant apie orą, buvo balsai. Švelnūs tonai.

– Labanakt, brangioji, – pagaliau tarė jis. – Paskambinsiu rytoj.

– Labanakt, brangusis, – tarė ji. – Saldžių sapnų.

– Tau irgi. Aš myliu tave, Zo.

– Aš myliu tave, Erni. Saugok sveikatą.

– Ir tu. Pasimatysim šeštadienį, bet iki tol dar skambinsiu.

– Rytoj vakare?

– Taip, paskambinsiu.

– Gerai. Aš myliu tave, Erni.

– Aš myliu tave, brangioji.

– Ačiū už skambutį.

– Ak, Zo, būk laiminga.

– Esu, – pasakė ji, – kai kalbu su tavim. Kai esu su tavim. Kai galvoju apie tave.

– Galvok apie mane dažniau, – nusijuokė jis. – Pažadi?

– Pažadu, – pasakė ji, – jeigu tu mane sapnuosi. Ar sapnuosi?

– Pažadu. Myliu tave, mieloji.

– Myliu.

Ji padėjo ragelį šypsodamasi. Jis neatstūmė jos ir niekada neatstums. Nė sykio, anei kartelio jis nekritikavo jos išvaizdos, jos veiklos, gyvenimo įpročių. Jis mylėjo ją tokią, kokia ji buvo, ir neturėjo noro jos keisti.

– Ponia Ernest Mitl, – ji garsiai ištarė titulą. Paskui pabandė kitą. – Ponia Zo Mitl.

Jis nebuvo iš tų vyrų, kurie sužadindavo jausmus, nebuvo jis ir iššūkis. Jame nebuvo jokios paslapties. Bet jis buvo švelnus ir rūpestingas. Ji žinojo, kad yra stipresnė už jį, ir mylėjo jį už jo silpnumą.

Nenorėjo, kad jis būtų kitoks. O ne. Niekada. Ji iki soties prisiragavo vyriško gyrimosi ir akiplėšiškumo. Tegu Madi jį vadina „ponu Kuklučiu“, bet Madi nemokėjo suvokti, kokio

švelnaus nekaltumo turi kuklumas, kokio trapumo; kaip kūdikis, saldžiai kvepiantis ir bejėgis, sukrėstas skausmo.

Prieš eidama gulti Zo nusiprausė po dušu, nežiūrėdama į savo susisukusį, praradusį spalvą kūną. Lovoje ji ėmė svajoti, kad su Erniu prie šono, kaip vyru ir draugu, jai daugiau gal nereikėtų nuotykių.

Tuštuma prisipildys, skausmas ištirps. Ji atgaus sveikatą. Ji sužydės. Tiesiog pražys! Jiedu sukurs naują pasaulį dviem, kuriame neliks vietos žiaurumui, bjaurumui, gyvuliškumui.

Liepos 2-oji, trečiadienis...

– Velniai rautų! – sušuko Abneris Bunas ir delnu trinktelėjo į stalą. – Tai jūs dar nesate tikras, kad tai tikrai Adisono liga?

Daktaras Patrikas Ho sumirksėjo nuo seržanto grubumo.

– Ak, taip, – apgailestaudamas tarė. – Nesu tikras. Bet Adisono ligą visi kompiuteriai, kuriais naudojausi, užrašė kaip labiausiai tikėtiną. Kai negali sulaukti tikslios diagnozės dėl per menkos duomenų bazės, duodamas sąrašas tikimybių su įvertinimais. Adisono visuose sąrašuose stovėjo pirmoje eilutėje.

– Kokia tikimybė? – toliau reikalavo Bunas. – Procentais.

– Na, šiek tiek daugiau kaip trisdešimt.

– Jėzusmarija! – su panieka sviedė seržantas.

Jie buvo susigrūdę Buno kabinete: seržantas, daktaras Ho, Delanis ir komisaro pavaduotojas Torsenas.

– Gerai, sudėliokim viską į savo vietas, – tarė Torsenas. – Yra trisdešimties procentų tikimybė, kad žudikė serga Adisono liga. Ar taip?

– O, taip.

Admirolas žvilgtelėjo į Delanį.

– Edvardai?

– Daktare Ho, – prabilo šefas, – kokia yra procentinė tikimybė antrosios ligos iš galimų ligų sąrašo?

– Mažiau nei dešimt.

– Vadinasi, Adisono ligos tikimybė yra tris kartus didesnė už antrąją ligą?

– Taip.

– Bet vis tiek mes turime vieną šansą iš trijų, kad neapsiriksime?

– Tai tiesa.

– Velniškai menki šansai, – niūriai burbtelėjo Bunas.

– Net jeigu turėtume tik vieną procentą, – tarė Delanis, – privalėtume jį stverti. Neturime iš ko rinktis. Daktare, manau, kad jums derėtų papasakoti mums daugiau apie tą Adisono ligą. Nemanau, kad kas nors iš mūsų tikrai žino, kas tai per daiktas.

– Ak, taip, – tarė nušvitęs daktaras Ho. – Visiškai suprantama. Ji labai reta. Tūlas gydytojas gali nesusidurti su ja per penkiasdešimt metų praktikos.

– Kokio retumo? – amtelėjo Delanis. – Duokite mums skaičius.

– Aha, aš išstudijavau visą prieinamą literatūrą apie šią ligą. Vienas autoritetas tvirtina, kad ji pasitaiko vienam iš šimto tūkstančių gyventojų. Kiti tą skaičių linkę laikyti kiek didesniu. Suprantate, stinga jos aukų registracijos. Drįsčiau spėti, kad Niujorke ir apylinkėse ja serga gal du šimtai žmonių, bet aš manau, kad arčiau vieno šimto. Atleiskite, tikslesnių skaičių negaliu pateikti, nes jų tiesiog nėra.

– Na, gerai, – tarė Delanis, – imkim vidurkį ir sakykim, kad jų yra šimtas penkiasdešimt. Pakankamai reta liga. Bet vis dėlto, kas tai per liga?

Daktaras Ho akimirksniu atsistojo ir atsisagstė savo tvarkingo rusvo medvilninio kostiumo švarką ir liemenę. Minkš-

tas pilvukas kyšojo virš pinto diržo. Jis entuziastingai įbedė abiejų rankų pirštus po šonkauliais.

– Štai, – tarė, – maždaug čia. Prie inkstų. Dvi antinksčio liaukos. Pasistengsiu vartoti kuo mažiau terminijos. Šios antinksčio liaukos viduryje turi vadinamąsias šerdis, o iš išorės – žievę. Kol kas aišku?

Jis apsidairė. Trys kambaryje buvę vyrai neuždavė klausimų, todėl daktaras užsisagstė ir vėl atsisėdo. Neskubėdamas užkėlė koją ant kojos, rūpestingai pataisė kelnių kantą.

– Taigi, – tęsė jis, – antinksčio liaukos išskiria kelis svarbius hormonus. Pavyzdžiui, šerdis išskiria adrenaliną. Jūs girdėjote apie adrenaliną? Žievė išskiria kortizolį, kuris jums labiau pažįstamas kaip kortizonas. Liaukos taip pat išskiria lytinius hormonus. Apie seksą jūs, be abejo, taip pat girdėjote.

Daktaras sukikeno.

– Tęskite, – suniurzgė seržantas Bunas.

– Na taip. Kartais žievė, kuri dengia antinksčio liaukas, pažeidžiama arba net sunaikinama. Taip gali atsitikti dėl tuberkuliozės, grybelinių infekcijų auglio ir kitų priežasčių. Kai liaukų žievė pažeista arba sunaikinta, ji negali gaminti kortizolio. Pasekmės gali būti katastrofiškos. Silpnumas, svorio kritimas, pykinimas ir vėmimas, sumažėjęs kraujo spaudimas, pilvo skausmai ir taip toliau. Jeigu nepradedamas gydymas, neišvengiamai laukia mirtis.

– O jeigu liga gydoma? – paklausė Delanis.

– Aha, tada vėl iškyla problema. Nes tai tokia reta liga ir kadangi retas daktaras atpažįsta jos simptomus, kartais nustatoma neteisinga diagnozė. Ankstyvieji ligos pasireiškimai, tokie kaip silpnumas, pykinimas, vidurių užkietėjimas ir panašiai, tiesiog gali būti supainioti su virusinės infekcijos arba gripo simptomais. Tačiau ligai progresuojant, sustiprėja vienas simptomas, kuris neabejotinai rodo tikrąją priežas-

tį: ant kūno dalių – alkūnių, kelių, krumplių, delnų raukšlių – atsiranda dėmių. Jos gali būti gelsvos, rudos ar bronzinės, panašios į įdegimo saulėje spalvą. Kartais jos melsvos, kartais pilkos. Šio odos išmargėjimo priežastis yra labai įdomi.

Jis nutilo ir guviai apsidairė. Vyrai sustingę klausėsi jo: dėmesys buvo visuotinis.

– Smegenyse yra nedidelė liauka, vadinama hipofize. Kartais ji vadinama „Didžiąja liauka". Ji išskiria medžiagas, kurios turi įtakos beveik visoms organizmo funkcijoms. Tarp hipofizės liaukos ir antinksčio liaukos vyksta tam tikras abipusis bendradarbiavimas. Hipofizės liauka gamina du hormonus – ACTH ir MSH, kurie stimuliuoja antinksčio liaukų žievę, išskiriančią kortizolį, kuris savo ruožtu padeda palaikyti normalų ACTH ir MSH kiekį. Tačiau kai antinksčio liaukos žievė pažeista arba žuvusi, kraujyje padidėja ACTH ir MSH hormonų kiekis. Tai ir atsitiko mūsiškei žudikei. Toliau: MSH yra melanicito gamybą stimuliuojantis hormonas. Kitaip sakant, jis kontroliuoja odoje esančio melanino kiekį. Melaninas yra tamsiai rudas ar juodas pigmentas. Tad kai kraujyje yra padaugėję MSH hormono, melaninas kaupiasi ir sukelia odos spalvos pokyčius, o tai diagnostikams yra pirmas požymis, kad pacientas serga antinksčio žievės nepakankamumu, arba Adisono liga.

Daktaras Patrikas Ho baigė triumfuodamas, tarsi ką tik būtų susidorojęs su itin sunkia matematikos teorema. Ką ir reikėjo įrodyti.

– Gerai, – tarė Delanis. – Kol kas viskas suprantama. Man taip atrodo. O aukšta kalio koncentracija ir visa kita?

– Taip pat klasikiniai Adisono ligos simptomai. Ypač – sumažėjęs natrio kiekis.

– Pasakykite, daktare, – prabilo Torsenas, – jeigu žmogus serga Adisono liga, ar galima tai atspėti iš jo išvaizdos? Turiu galvoje tą pakitusią odos spalvą.

– O, ne, – tarė daktaras Ho. – Ne, ne, ne. Jeigu teisingai gydomasi ir laikomasi dietos, Adisono liga sergantys žmonės atrodo taip pat normaliai, kaip ir bet kuris iš mūsų. Jie šiek tiek primena diabetikus tuo požiūriu, kad turi visą gyvenimą gerti kortizolį ir sekti druskos kiekį organizme. O šiaip jie gyvena aktyvų gyvenimą, sportuoja, dirba, mylisi, turi šeimas, augina vaikus ir taip toliau. Nėra duomenų, kad tinkamai gydoma Adisono liga būtų trumpesnio gyvenimo priežastis.

– Palaukit, – pertraukė Delanis suraukęs kaktą. – Kažin kas čia nesiderina. Jeigu darysim prielaidą, kad žudikė serga Adisono liga ir nuo jos gydosi, jos kraujas nebūtų toks, kokį aptikome, ar ne?

– Aha! – sušuko daktaras Ho džiugiai suplodamas rankomis. – Jūs visiškai teisus. Viena galimybė yra ta, kad žudikė dar tik apsirgo Adisono liga ir nepradėjo gydytis. Kita galimybė – ji nuėjo pas daktarus, bet liga buvo klaidingai diagnozuota. Trečia galimybė – kad jos liga buvo teisingai diagnozuota, bet ji – dėl kažkokių priežasčių – nenori gerti reikalingų vaistų.

– Velniškai daug galimybių, – suniurzgė Bunas.

– O, taip, – sutiko daktaras, nė kiek nesutrikęs. – Bet yra dar viena galimybė. Adisono ligos krizę gali sukelti ūmus stresas, toks kaip vėmimas, susižeidimas, chirurginė procedūra ir net danties traukimas. Ir, drįsčiau teigti, ilgai trunkąs protinis, emocinis ir dvasinis stresas.

Jie spoksojo į jį, lėtai gromuliuodami, ką išgirdo.

– Vadinasi, jūs sakote, – prabilo Delanis, – kad jūsų įsitikinimu, viešbutinė žudikė serga Adisono liga. Kad ji nuo jos gydosi. Bet gydymas neduoda naudos dėl streso, sukelto pjaunant šešių nepažįstamų vyrų gerkles viešbučių kambariuose? Ar taip?

– O, taip, – taikiai tarė daktaras Ho. – Aš manau, kad tai labai tikėtinas variantas.

– Kvailystė! – ištrūko seržantui Bunui.

– Tikrai? – paklausė daktaras. – Kas čia kvailo? Juk jūs tikrai nepradėsite neigti, kad psichinė ar dvasinė būsena veikia fizinę sveikatą? Tiesioginis ryšys jau seniai įrodytas. Jūs galite valios pastangomis prisiversti gyventi ir prisiversti numirti. Aš tenoriu pasakyti, kad fizinę šios moters sveikatą griauna įtampa ir baimė, susijusios su jos siaubinga veikla. Galbūt čia įtakos turi ir psichologinis faktorius. Jeigu ji suvokia, kad tai, ką daro, yra bloga, jeigu ji žiūri į save kaip į nevertą visuomenės, tai taip pat gali paveikti jos sveikatą.

– Paklausykite, – tarė pavaduotojas Torsenas. – Nenuklyskime į lankas, bandydami išsiaiškinti šios moters dvasinės ir psichologinės būsenos vingrybes. Tegu tai daro psichiatrai po to, kai mes ją pagausime. Žiūrėkime į tai, ką turime. Jūs manote, kad ji serga Adisono liga ir yra arba neteisingai gydoma, arba ignoruoja gydymą, o skerdynių sukeltas stresas žudo ją pačią. Skamba kvailai, bet juk tai jūs norite pasakyti?

– Apytikriai, – tyliai tarė daktaras Ho.

– Tai kas? – paklausė Admirolas. – Ką mums toliau daryti? Ar pradėsime naršyti visą Niujorką ieškodami Adisono ligos aukų?

Jie minutėlę žiūrėjo vienas į kitą.

– Eisime per visus daktarus? – pridūrė seržantas Bunas. – Klausdami, ar jie turi pacientą, sergantį Adisono liga?

Edvardas Delanis lėtai papurtė savo didelę galvą.

– Nieko neišeis, seržante, – tarė jis. – Jūs žinote įstatymus, saugančius gydytojų ir jų pacientų turimos informacijos slaptumą. Visi daktarai pasiųs mus kuo toliausiai, o teismai juos palaikys.

– Edvardai, – tarė Torsenas. – O jeigu mes nueitume pas miesto gydytojus ir užuot reikalavę pavardžių ir adresų pa-

cientų, sergančių Adisono liga, tiesiog užduotume bendresnį klausimą: „Ar gydote ką nors nuo Adisono ligos?“

Prieš atsakydamas Delanis minutėlę pagalvojo.

– Jeigu gydytojas nori bendradarbiauti su policija, jis, aš manau, atsakys į tokį klausimą nepažeisdamas įstatymo ir profesinės etikos kodo. Bet, po velnių, kokia mums iš to nauda? Jeigu gydytojas atsakys „taip“, mes iškart paklausime: „Kokia paciento pavardė ir adresas?“ Tada jis lieps mums nešdintis, ir mes vėl atsidursime ten, kur buvome.

Jie sėdėjo tylėdami, įsmeigę akis į savo rankas, sienas, lubas, bandydami *ką nors* sugalvoti.

– Daktare Ho, – prabilo šefas. – Atsakydamas į vieną pavaduotojo kausimų, jūs pasakėte, kad Adisono ligos auka neturės odos spalvos pakitimų, jeigu teisingai gydysis. Tiesa?

– Taip, tiesa.

– Bet mūsų žudikė greičiausiai nesigydo, kaip derėtų, arba tas gydymas dėl kažkokių priežasčių jai nepadeda. Jos kraujas bjaurus. Ar tai reiškia, kad ji turėtų turėti tas dėmes ant odos?

– Na, pasakyčiau, kad turbūt taip. Netgi neabejotinai, sprendžiant iš aukšto MSH lygio.

– Ar tie odos spalvos pakitimai matomi? Noriu pasakyti, gatvėje, jeigu ji apsirengusi kasdieniškai? Ar liudininkas pamatytų tas dėmes?

– Manau, kad nepamatytų. Juk nepamatys ant alkūnių, kelių, delnų ir taip toliau. Jeigu jos smarkiai išplistų ant rankų ir veido, tada, žinoma, būtų matomos. Bet toje stadijoje pacientas jau turėtų gulėti ligoninėje.

– Ką informacijos slaptumo įstatymas sako apie ligonines? – paklausė Bunas.

– Tą patį, ką ir apie gydytojus, – atsakė Delanis. – Ligoninėse pacientus prižiūri gydytojai. Visa informacija yra privilegijuota.

– Šūdas, – tarė Bunas.

– Galbūt, – nedrąsiai pradėjo daktaras Ho, – meras norėtų asmeniškai kreiptis į miesto medikus, prašydamas pagalbos šioje visuomenę ištikusioje bėdoje?

Komisaro pavaduotojas pažiūrėjo į jį su gailesčiu.

– Netikiu, kad meras imtųsi viešai prašyti medikų sulaužyti galiojantį įstatymą. Jis jau pakankamai privargo, kol prastūmė pro Tarybą tą penkiasdešimties tūkstančių dolerių atlyginimą už informaciją apie žudikę. Ne, daktare, nesitikėkite pagalbos iš politikų. Jie turi savų bėdų.

Visi vėl kažkur įsistebeilijo.

– Susiduriame su identifikavimo problema, – balsu galvojo daktaras. – Visa medžiaga, kurią perskaičiau apie Adisono ligą, parašyta medikams. Ten išdėstyta ligos atradimo istorija, simptomai, gydymas ir taip toliau. Visi autoriai kaip susitarę rekomenduoja Adisono ligos aukoms dėvėti specialias medicinines identifikavimo apyrankes, rodančias, kad tas žmogus serga Adisono liga. Be to, ant apyrankės yra gydančiojo gydytojo pavardė, adresas ir telefonas. Nelaimės atvejui, kaip jūs suprantate. Jeigu pakliūnama į automobilio avariją, netikėtai susižeidžiama arba tiesiog nualpstama.

– Tęskite, – pasakė Delanis palinkdamas į priekį ant savo kėdės. – Tai pradeda darytis įdomu.

– Be to, pacientas turi nešiotis neatidėliotinos pagalbos reikmenis. Kitaip sakant, sterilų švirkštą su hidrokortizolio tirpalu nelaimės atvejui, instrukciją, kaip juo naudotis.

– Skamba vis gražiau ir gražiau, – tarė Delanis. – Ir kur galima gauti tokią apyrankę ir tuos reikmenis?

– Ak, aš nežinau, – prisipažino daktaras Ho. – Bet manau, kad ne ant kiekvieno kampo. Kitaip sakant, jūs negalite nuėjęs į miesto vaistinę paprasčiausiai nusipirkti šių specialių priemonių. Manyčiau, kad tai turėtų būti medicinos

reikmenų tiekimo kompanija arba farmacijos įmonė, kuri dirba su retesniais ir sudėtingesniais receptais.

– Tokių vietų mieste negali būti daug, – iš lėto tarė seržantas Bunas.

– Edvardai, – pasakė Torsenas, – ar įstatymuose dėl privilegijuotos informacijos kas nors sakoma apie vaistų receptus?

– Nemanyčiau, – atsakė šefas. – Man atrodo, kad, kai tu paimi receptą, toliau viskas priklauso nuo paciento ir farmacininko. Jis jau ne gydytojo rankose, ir farmacininkas gali pasakyti paciento ir receptą išrašiusio daktaro pavardes.

– Verčiau pasistengsiu gauti tam teismo sprendimą, – tarė pavaduotojas.

– Gera mintis, – sutiko Delanis. – Tuo tarpu, seržante, manau, kad jums vertėtų suburti grupę patikrinti taškus, kuriuose gali būti parduodamos tos medicininės apyrankės ir reikmenys Adisono ligos aukoms.

– Skysti šansai, – suabejojo Bunas.

– Aišku, kad skysti, – sutiko Delanis. – Skysti šansai ir su tuo konferencijų tvarkaraščio sąrašu. Su dujų balionėlių savininkų sąrašu irgi skysti šansai. Bet kiekvienas sąrašas siaurina paieškų ratą. Kai sąrašų bus daug ir juos palyginsime, tikimybė smarkiai išaugs.

– Ak, kaip aš dievinu šitą darbą! – sušuko daktaras Ho švytėdamas.

Visi sužiuro į jį.

Liepos 7-a ir 8-a. Pirmadienis ir antradienis...

Zo Koler tiesia nugara sėdėjo už rašomojo stalo „Granger" viešbučio apsaugos skyriuje. Ji baigė rašyti Everetui Pinkniui keturis laiškus, padėjo tvarkingai atspausdintus popieriaus lapus ant jo stalo. Baigė sudaryti pradinį vasaros atostogų grafiką, sau prašydama laikotar-

pio tarp rugpjūčio 11 ir 22-os, nes tuo metu atostogaus ir Ernestas Mitlas.

Ji išsiblaškiusi sklaidė viešbučių verslo žurnalo paskutiniojo numerio puslapius. Redakciniame straipsnyje buvo pranešama, kad Niujorko viešbučių asociacija paskelbė atlyginimą už viešbutinės žudikės sugavimą. Tad dabar sudėjus visus žadamus atlyginimus suma viršijo 100 000 dolerių.

Pinknis įėjo į jos kambarį ir padėjo išsiuntimui pasirašytus laiškus.

– Puikus darbas, Zo, – tarė jis. – Kaip visada. Paskui pastebėjo ant jos stalo žurnalą ir spragtelėjo pirštais. – Norėjau jums pasakyti, bet vis pamiršdavau. Praėjusią savaitę buvo atėjęs detektyvas, kuris paprašė sąrašo visų viešbučio darbuotojų, į kurių rankas patenka šis žurnalas.

– Detektyvas, misteri Pinkni? Iš policijos departamento?

– Taip užrašyta ant jo pažymėjimo. Neaiškino mums, kam viso to reikia, tiesiog norėjo gauti pavardes visų, kas skaito žurnalą. Sakė, kad tikrina visą leidėjų turimą siuntimo paštu sąrašą.

– Keista, – pasakė Zo bejausmiu balsu.

– Tikrai, – sutiko Pinknis. – Įtariu, kad tai susiję su viešbutinės žudikės byla, bet jis to nepasakė. Ar įsivaizduojate, koks tai milžiniškas darbas? Vien tik mes gauname šešis egzempliorius, o iš viso jų tikriausiai išplatinama tūkstančiai. Sąrašas žmonių, kurie jį skaito, turi būti nesibaigiantis.

– Tikrai keista užmačia, – tarė Zo.

– Na, – gūžtelėjo pečiais Pinknis, – matyt, jie turi savų priežasčių. Kad ir kokios jos būtų, daugiau apie tai aš nieko negirdėjau.

Jis grįžo į savo kabinetą, o po minutės ji išgirdo atidaromą stalčių. Dzingtelėjo butelis ir stiklinė.

Ji sėdėjo ir spoksojo į žurnalą. Galvojo, ar Pinknis teisus manydamas, kad detektyvo prašymas gali būti kažkaip susi-

jęs su viešbutinės žudikės byla. Ji niekaip negalėjo rasti ryšio tarp tų dviejų dalykų. Kaip jis pasakė, žurnalą skaito tūkstančiai žmonių.

Vis dėlto širdyje kirbėjo nerimas; ji pasijuto nejaukiai, tartum kažkas jai grasintų. Ji juto, kad iniciatyva sprūsta jai iš rankų. Dar kartą jos gyvenime ją pradeda valdyti ir ja manipuliuoti svetimos jėgos.

Tas pats jausmas, kad ji stumiama prievarta ten, kur nenori eiti, apėmė ją, kai vėlyvą popietę paskambino daktaras Starkas.

– Zo, – pradėjo jis be įžangos, – aš noriu kiek galima greičiau paguldyti jus į ligoninę. Gavau tyrimų rezultatus, ir jie man kelia dar didesnį nerimą, negu aš tikėjausi. Pasitariau su savo bičiuliu, labai gabiu endokrinologu, ir jis sutinka su manim, kad jus reikia kuo skubiau paguldyti į ligoninę, kol neprasidėjo Adisono ligos krizė.

– Aš nevažiuosiu į ligoninę, – atsakė ji tiesiai šviesiai. – Man nereikia ligoninės. Aš jaučiuosi puikiai.

– Dabar paklausykite manęs, jaunoji moterie, – griežtai tarė jis, – jūs nesijaučiate puikiai. Jūs sergate pražūtinga liga, kuri turi būti nuolat gydoma ir stebima. Visi jūsų organizmo gyvybiniai signalai rodo didelį sveikatos pablogėjimą. Mes turime sužinoti jo priežastį. Aš nekalbu apie operaciją; kalbu apie išsityrimą ir priežiūrą. Jeigu jūs atsisakysite, už pasekmes aš neatsakau.

– Ne, – tarė ji, – aš nevažiuosiu į ligoninę.

Jis minutėlę patylėjo.

– Na, gerai, – pasakė. – Man liko vienintelis dalykas – paskambinti jūsų tėvams. Jeigu ir po to jūs neapsigalvosite, būsiu priverstas paprašyti jūsų pasiieškoti kito daktaro. Atleiskite, Zo, – švelniai tarė jis ir padėjo ragelį.

Ji ir pati gerai nežinojo, kodėl yra tokia užsispyrusi. Ji neabejojo daktaro Starko kompetencija. Tikriausiai jis neklysta: ji rimtai serga, ir jos sveikata sparčiai eina prastyn.

Sau ji teisinosi, kad negalėtų ištverti žeminančios padėties ligoninėje: gulėti nuogai nepažįstamų žmonių akivaizdoje, būti spaudomai ir baksnojamai; leisti kritiškai tyrinėti jos kūno išskyras, žiūrėti į jos kūną kaip į netikusį ir bevertį mėsos gabalą.

O dar ją buvo apėmusi slapta baimė, kad ligoninėje ją gali visiškai išgydyti ir šitokiu būdu atimti iš jos tuos privačius skausmus ir malonumus, kurie jai buvo tokie brangūs.

Ji nelabai suprato, kaip tai gali atsitikti, tačiau jos neapleido baimė ir nerimas, kad gydymas ligoninėje sušvelnins tuos jėgos ir valios protrūkius, kurie ją apimdavo nuotykių metu. Jie pavers ją buku, kenčiančiu žvėrimi, užgesins vienintelę kibirkštį, kuri leido jai pakilti virš žmonių-gyvulių, kurių knibžda miesto gatvės.

Tik šiuo požiūriu ji skyrėsi nuo kitų. Ji sukėlė siaubą milijonams, įvarė įniršį ir neviltį į policininkų protus, pasuko kita linkme įvykius, kurių auka ji pati anksčiau buvo.

Ligoninė visa tai gali užbaigti. Ji gali jėga atimti iš jos vienintelį likusį unikalumą. Po teisybei, ji gali sunaikinti neparastą Zo Koler sielą.

Tą vakarą, pakeliui į namus, ji stabtelėjo lengvos vakarienės nedidelėje užkandinėje Madisono aveniu, kur dažnai užsukdavo. Užsisakė kaimiško sūrio salotų ir šviežių vaisių. Ji sėdėjo prie baro, gurkšnojo arbatą su ledais, galantiškai tapšnojo servetėle lūpas.

Kai pasiekė namus, jau buvo išmetusi iš galvos visas mintis apie ligonines, lygiai kaip mokėjo nekreipti dėmesio į akivaizdžius savo kūno gedimo požymius. Mašinaliai išgėrė visus vaistus ir savo panacėjas, širdies kertelėje puoselėdama viltį, kad ryte pabus sveika kaip ridikas.

Bet trečiadienį jos laukė naujas smūgis. Ji sėdėjo už savo stalo, siurbčiojo kavą ir sklaidė „The New York Times“. Ten,

pirmajame antros laikraščio dalies puslapyje, buvo antraštė: POLICIJA SKELBIA NAUJĄ „ŽUDIKĖS" PORTRETĄ.

Po žinute buvo dviejų skilčių pločio ranka piештas žmogaus veidas. Vos tik jį išvydusi, Zo Koler apsidairė paklaikusiomis akimis, užvožė portretą kita laikraščio puse.

Pagaliau, kai širdis liovėsi daužiusis kaip pašėlusi ir kvėpavimas išsilygino, ji vėl atidengė portretą ir ėmė įdėmiai ir ilgai į jį žiūrėti.

Jai pasirodė, kad jis labai panašus. Plaukai nupiešti neteisingai, veidas per ilgas ir per siauras, bet dailininkui pavyko užčiuopti jos antakių liniją, plonas lūpas, smailą smakrą.

Kuo ilgiau žiūrėjo, tuo tikroviškesnis jai atrodė piešinys. Ji negalėjo suprasti, kodėl viešbučio darbuotojai nepuola į jos kabinetą, nesusigrūda prie stalo ir kaltindami nerodo į ją pirštais.

Be abejonės, Pinknis, Barnis Makmilanas arba Džo Levinas pastebės panašumą; jų žvilgsnis buvo išmankštintas. O jeigu ne jie, tai Ernestas Mitlas, Madi Kurnic arba daktaras Starkas regės ją tame eskize ir ims abejoti, kelti klausimus.

Arba, jeigu nė vienas iš jos draugų ar pažįstamų, tai gali būti tiesiog praeivis, nepažįstamasis iš gatvės. Jos galvoje iškilo baisus reginys, kaip staiga pasigirsta riksmas, kyla sąmyšis, prasideda beprotiškos gaudynės, ji sučiumpama. Ir galbūt sumušama įniršusios minios. Linčo teismas.

Jai nedavė ramybės ne tiek baimė, kiek sutrikimas. Ji niekada neišvers tokios gėdos minios akivaizdoje: padėrę žvilgsniai, apsiputojusios burnos, keiksmažodžiai. Verčiau jau mirti tą pat akimirką, negu kęsti tokį pažeminimą.

Ji perskaitė laikraščio straipsnį, išspausdintą po eskizu, ir pastebėjo tikslų aprašymą drabužių, kuriuos vilkėjo „Tribunolo" motelyje. Pamanė, kad tikriausiai ją matė geriant su tuo berniuku, ir liudininkai viską bus papasakoję policijai.

Buvo net rašoma, kad ji gėrė baltą vyną, nors nieko nepasakyta apie pirštų atspaudus. Bet policija pranešė, kad ji kalba tyliu, mandagiu balsu, trumpai pasikirpusi plaukus, neišvaizdžiai apsirengusi ir galėtų dirbti sekretorės pareigose.

Tam tikra prasme buvo labai įdomu skaityti tokį savęs aprašymą. Tarsi žiūrėjai į kažkieno atspindį veidrodyje, kuris buvo atspindžio kitame veidrodyje atspindys. Tikrovė dusyk iškreipta: atvaizdas išblukęs ir neryškus.

Nekilo abejonės, kad tai Zo Koler, bet tai buvo kažkokia svetima moteris, neturinti su ja nieko bendro. Panašumas buvo gana nemažas – plaukai, veidas, kūnas, drabužiai. Bet tai buvo ne ji. Tai tik reprodukcija.

Ji rūpestingai iškirpo piešinį iš laikraščio, sulankstė, įsidėjo į piniginę. Paskui pamaniusi, kad kas nors pastebės tuščią vietą, nunešė laikraštį į buitines patalpas ir sukimšo į šiukšlių dėžę.

Tą vakarą ji skubėjo namo žemai panarinusi galvą, sunkiai tramdydama norą užsidengti rankine veidą. Niekas nekreipė į ją dėmesio. Kaip visada, ji buvo nematoma moteris.

Pagaliau saugiai atsidūrusi savo bute, ji atsisėdo su taure šaltos degtinės ir vėl ėmė žiūrinėti prakeiktą portretą. Jai atrodė neįtikėtina, kad niekas jos nepažino.

Spoksodama į piešinį, ji vėl keistai sutriko. Kaip ir žodinis aprašymas, portretas buvo jos ir kartu ne jos. Kažkoks išskydęs panašumas. Pamanė, kad gal tos bjaurios dėmės išplito ir ant veido ir tai jos kaltos dėl neryškių veido bruožų.

Ji vis dar tyrinėjo piešinį – atidžiai, godžiai, bandydama rasti jame prasmę, – kai iš Minesotos paskambino tėvai.

– Vaikeli, – tarė tėvas, – čia tėtis, o motina klausosi prie kito telefono.

– Labas, mama, tėti. Kaip laikotės?

– Ak, Zo! – sudejavo motina ir garsiai pravirko.

– Na, motin, – tarė tėvas, – žadėjai tvardytis. Vaikeli, mums iš Niujorko paskambino daktaras. Pavarde Starkas. Jis tavo gydytojas?

– Taip, tėti.

– Na, jis sako, kad tu sergi, vaikeli. Sako, kad tau reikia gultis į ligoninę.

– Ak, tėti, tai kvaila. Buvau kiek pasiligojusi kelias dienas, bet dabar viskas gerai. Juk žinai, kokie tie daktarai.

– Ar tu kalbi tiesą, Zo? – pro ašaras paklausė motina.

– Mama, su manim viskas gerai. Aš geriu vaistus ir gerai maitinuosi. Visiškai nėra dėl ko nerimauti.

– Na, sprendžiant iš tavo balso, esi sveika ir gyva. Ar tikrai nenori, kad aš arba mama atvažiuotume pas tave į Niujorką?

– Tik ne dėl manęs, tėti. Sakiau jau, kad man viskas gerai.

– Na, mudu su motina ketinome šią vasarą nukeliauti į Havajus, bet mes galime...

– Ak, tėti, nekeiskite savo planų. Aš esu visai geros sveikatos.

– Kiek tu sveri, Zo?

– Maždaug tiek pat, kiek visada, mama. Gal kokiu svaru ar dviem mažiau, bet vėl pasitaisysiu.

– Tai kurių galų tas niujorkietis daktaras skambino mums, Zo? Jis mudviem su mama įvarė baimės.

– Tėti, tu pažįsti daktarus; randa kokį mažmožį ir tuojau nori įkišti tave į ligoninę.

– Ar teko neiti į darbą, Zo?

– Nepraleidau nė vienos dienos, mama. Tai juk irgi kažką sako, ar ne?

– Klausyk, vaikeli, mes į Havajus planuojam skristi tik liepos pabaigoje. Gal tau pavyktų atvažiuoti pas mus per atostogas?

– Dar nežinau, kada atostogausiu, tėti. Kai sužinosiu, parašysiu jums, ir gal pavyks ištaikyti kad ir kelias dienas.

– Ar susitinki su kuo nors, Zo? – paklausė motina. – Na, žinai, su kokiu geru vaikinu?

– Na, kartais matausi su vienu vaikinu. Jis labai geras.

– Ką jis dirba, vaikeli?

– Gerai nežinau, tėti. Žinau, kad jis domisi kompiuteriais.

– Kompiuteriais? Atrodo, nėra kvailas.

– Jis toks ir nėra, tėti. Tau jis patiktų.

– Na, tai puiku, vaikeli. Man patinka, kad tu, na, bendrauji su žmonėmis. Ir kad visai gerai jautiesi. Tas prakeiktas daktaras mus išgąsdino.

– Aš tikrai gerai jaučiuosi, tėti. Tikėk manim.

– Paklausyk manęs, Zo, – tarė motina. – Noriu, kad tu bent kartą per savaitę mums paskambintum. Skambink mūsų sąskaita. Juk taip, tėvai?

– Aišku, motin. Vaikeli, taip ir daryk. Skambink nors kartą per savaitę mūsų sąskaita.

– Gerai, tėti.

– Pažadi prižiūrėti save, ar girdi?

– Pažadu. Ačiū, kad paskambinot. Sudie, mama. Sudie, tėti.

– Sudie, Zo.

– Sudie, Zo.

Ji padėjo ragelį, ir kai pažiūrėjo į savo rankas, jos virpėjo. Jos tėvai visada ją taip veikė: vertė nervintis, gintis. Nė karto per visą pokalbį ji nepasakė: „Aš jus myliu“. Bet, kita vertus, nepasakė ir jie.

Ji suvalgė kažkokį sumuštinį, nesuvokdama skonio. Išgėrė dar taurę degtinės, prarijo vitaminus, dvi tabletes anacino, tabletę valiumo. Paskui nusiprausė po dušu, užsivilko apsitrynusius naktinius marškinius.

Atsisėdo ant sofos svetainėje, išsekinta pokalbio su tėvais. Prireikė jėgų, net pašėlusios drąsos kalbėti gyvai, optimistiškai, apmalšinti jų nerimą ir neleisti jiems atvažiuoti į Niujorką pamatyti jos tokios, kokia ji buvo dabar.

Pamanė, kad galvodami apie ją, jie prisimena tik mažą mergaitę su švarutėlaite prikyšte. Baltos pirštinaitės, medvilninės kojinės iki kelių, blizgantys juodi bateliai su dirželiais. Šauni skrybėlaitė, papuošta gėlėmis. Raudona plastikinė rankinė su žalvarine grandinėle.

Zo Koler praskleidė marškinius, pažiūrėjo žemyn ir pamatė, kas liko iš tos mergaitės. Akyse susitvenkė ašaros. Kaip tai atsitiko, kodėl taip atsitiko, galvojo ji.

Vaikystėje, kai ją varžė, barė, ignoravo, ji geidė mirties savo kankintojams. Jeigu numirtų motina arba tėvas, arba kuris nors iš mokytojų, jos vargai pasibaigtų ir ji būtų laiminga.

Ji geidė Keneto mirties. Nepasakytum, kad iš tiesų *geidė,* bet dažnai svajojo, kaip palengvėtų jos gyvenimas, jeigu jis mirtų. Kartą ją net aplankė fantazija, kad miršta Madi Kurnic, o ji guodžia našlį, ir šis pažvelgia į ją naujomis akimis.

Visą gyvenimą jai atrodė, kad bėdomis jai gali padėti nusikratyti tik kitų žmonių mirtys. Dabar, žiūrėdama į savo pradedantį irti kūną, ji suvokė, kad bėdos baigsis tik su jos mirtimi...

Jai buvo bloga, ji buvo nuvargusi, o tasai liesas, rūgščiu veidu žmogėnas, kurį ji vadino „Policija", sėlino vis arčiau ir arčiau. Ji geidė jo mirties, bet žinojo, kad to nebus. Jis atkakliai sieks savo tikslo ir...

Portretas buvo toks tikslus, kad reikėjo tik šiek tiek laiko, kol...

Ji galėtų grįžti į tėvų namus ir apsimesti...

Mintys, neužbaigtos, ūžė kaip viesulas jos galvoje, spausdamos ją savo baisiu greičiu. Ji užsimerkė, suspaudė kumščius. Palaukė, kol sąmonė nurimo, nuskaidrėjo leisdama jai

susikaupti ir pagalvoti apie tai, ką ji norėjo toliau daryti, ir rado tam savyje pakankamai ryžto.

Ji paskambino Ernestui Mitlui.

– Erni, – paklausė iš lėto, – ar tu *tikrai* mane myli?

Liepos 11-a ir 12-a. Penktadienis ir šeštadienis...

Detektyvui seržantui Tomui K. Broderikui buvo duotas uždavinys sekti pėdsakais apyrankės su užrašu KODĖL GI NE?, kurią dėvėjo viešbutinė žudikė, bet pradėjo aiškėti, kad jie pakliuvo dar į vieną akligatvį. Pernelyg daug parduotuvių pardavinėjo tokias apyrankes, per daug jų buvo parduota už grynus pinigus; buvo neįmanoma rasti jas visas.

Todėl Broderikui ir jo komandai buvo liepta mesti apyrankės paieškas ir imtis Adisono ligą sergančių žmonių, pirkusių Niujorke medicininę identifikacijos apyrankę ir neatidėliotinos pagalbos reikmenis.

Broderikas nusprendė pradėti nuo Manheteno salos, pirmiausia geltonuosiuose puslapiuose ėmė ieškoti pavadinimų ir adresų firmų, tiekiančių visokią medicininę įrangą.

Paskui jis pasikalbėjo su policijos gydytojais ir su grupele daktarų, kurie buvo policijos darbo entuziastai arba „savi" – medikai, nesibodėję bendradarbiauti su NPD, jei jiems neliepdavo pažeisti įstatymų ir profesinės etikos.

Remdamasis šiais šaltiniais, Broderikas sudarė sąrašą vietų, kur galėtų būti parduodami dalykai, kuriuos jis bandė susekti. Paskui padalijo sąrašą pagal miesto rajonus. Tada nusiuntė žmones minti šaligatvių.

Dauguma farmacininkų, pas kuriuos jie apsilankydavo, noriai stengėsi padėti. Kurie pareikšdavo nenorą, tuos aplankydavo Broderikas arba seržantas Abneris Bunas. Abu vyrai buvo apsiginklavę NPD juridinio skyriaus raštais, pažyminčiais, kad teismo nutartimi pacientų bendravimas su

farmacininkais ir vaistų receptai, pateikiami pastariesiems, nėra konfidenciali ir slapta informacija.

– Aišku, – sakydavo Bunas, – jeigu jūs nesutinkate ir norite nusisamdyti brangų advokatą, aš turėsiu jums atsiųsti šaukimą į teismą.

Bendradarbiavimas buvo šimtaprocentinis.

Kai pradėjo plaukti vardai, pavardės ir adresai žmonių, sergančių Adisono liga, Broderiko vyrai, dirbantys popierinį darbą, dėdavo į šalį vyriškas pavardes ir sudarinėjo tik moterų sąrašą. Šis sąrašas savo ruožtu buvo dalijamas į atskiras dalis pagal Niujorko rajonus, o dar viena – su užmiesčio adresais.

– Tai toks mechaninis darbas! – sušuko Monika Delani.

– Mechaninis? – paklausė šefas. – Kas jame, po velnių, mechaniško? O kaip, tavo nuomone, turi dirbti detektyvai?

– Na, gal ir ne mechaninis, – pasitaisė ji. – Bet jūs visi dirbate kaip kokie buhalteriai. Kaip sąskaitininkai.

– Tokie ir esame, – atsakė jis. – Sąskaitininkai.

– Protuolis, – tarė ji.

Jie vakarieniavo pas „J. P. Moriartį" Trečiojoje aveniu. Tai buvo jaukus, geras airiškas restoranas su baru, su Tifani stiliaus lempų gaubtais ir pageltusiais nuo dūmų mediniais paneliais. Nežinia kam ant virš baro pakabintų bėgių ratu sukosi žaislinis elektrinis traukinukas.

Vakarienę jie pradėjo sausu „Beefeater" martiniu. Paskui silkė su grietinės padažu. Po to troškinta mėsa su bulviniais blynais. Ir kanadietišku alumi. Galiausiai juoda kava ir armanjakas. Jie viską sukirto be virškinimo problemų.

– Didžiausia Dievo dovana, – mėgdavo sakyti Delanis.

Vakarieniaujant jis papasakojo jai apie daktaro Ho pranešimą apie Adisono ligą ir apie tai, kaip seržantas Broderikas ieškos Niujorke Adisono ligos aukų.

– Jis sako, kad sąrašas turėtų būti užbaigtas sudaryti iki šios dienos vakaro. Rytoj iš pat ryto einu į nuovadą. Sutikrinsime visus sąrašus ir pažiūrėsime, kas išeis.

– O jeigu nieko neišeis?

Jis gūžtelėjo pečiais.

– Dirbsime toliau. Kiekviena nauja žmogžudystė duoda ką nors naujo. Galų gale mes ją nutversime.

– Edvardai... kai sužinosite, kas ji tokia, – kas tada?

– Nuo daug ko priklauso. Ar užtenka įkalčių sulaikymui. Ar užtenka jų apkaltinimui.

– Jūs nepulsite...

Jis pažiūrėjo į ją ir šyptelėjo.

– ... su ginklais ir nukirsime ją? Ne, brangioji, to mes nedarysime. Netikiu, kad ta moteris turi ginklą. Kitaip sakant, pistoletą. Manau, kad ji elgsis ramiai. Beveik jausdama palengvėjimą.

– O kas tada? Na, jeigu pakaks įkalčių areštui ir apkaltinimui? Kas su ja bus tada?

Jis pripylė puodelius kavos iš alavinio kavinuko.

– Nuo daug ko priklauso, – vėl pasakė jis. – Jeigu jai pavyks gauti sumanų advokatą, jis bandys prastumti psichinį sutrikimą. Man atrodo, kad gerklės pjovimas šešiems nepažįstamiems vyrams yra neblogas nesveiko proto požymis. Bet net jeigu teismas nuspręs, kad ji pakaltinama, ir ją nuteis, ji išsisuks su minimalia bausme.

– Edvardai! Kodėl? Po viso to, ką ji padarė?

– Todėl, kad ji moteris.

– Tu juokauji?

– Aš nejuokauju. Nori, kad pacituočiau tau skaičius? Man nereikės Tomo Hendrio šiam tyrimui. Teisinė šios šalies sistema vyrų ir moterų santykių srityje atsilieka maždaug penkiasdešimt metų. Beveik be išimties moterys už tokius pačius ar panašius nusikaltimus gauna švelnesnes baus-

mes negu vyrai. O kai susiduriama su nužudymo bylomis, atrodo, kad prisiekusiųjų teismas ir teisėjai turi įgimtą polinkį palaikyti kaltinamas moteris. Būna, kad jos net išteisinamos.

– Bet, aišku, taip neatsitiks su viešbutine žudike?

– Nebūk tokia tikra. Geras advokatas lieps ateiti jai į teismą apsivilkus kokią konservatyvią suknelę su balta apykaklaite. Ji kalbės tyliu, virpančiu balsu, iš anksto pasitepusi paakius kokiu aštraus kvapo valikliu. Prisimeni, kai mes pirmą kartą ginčijomės apie tai, ar gali viešbutinis žudikas būti moteris, ir tu uždavei tą klausimą žmonėms savo susirinkimuose? Visų vyrų nuomone, moteris negali įvykdyti tokių nusikaltimų, o visų moterų nuomone, – gali. Na, patyręs advokatas žino egzistuojant tokią nuomonę, nors ir nežino jos priežasčių. Jeigu jis gina moterį, kaltinamą žmogžudyste, jis dės pastangas, kad prisiekusiųjų teisme būtų vieni vyrai. Didžiuma šios šalies vyrų tebeturi įsikalę klaidingą supratimą apie moters jausmus. Jiems atrodo, kad moterys iš prigimties nesugeba žudyti. Todėl jie balsuoja – „Nekalta". Štai kodėl turėtų būti priimta PNL.

– PNL?

– Taip, – tarė jis nekaltu balsu. – Greta galiojančios PTL – Pataisos dėl teisių lygybės. PNL – Pataisa dėl nuosprendžių lygybės.

– Nenaudėlis, – pasakė ji ir įspyrė jam koja po stalu.

Jie palengva ėjo namo šiltą vasaros naktį.

– Edvardai, – tarė Monika, – restorane sakei, kad ta moteris pasiduos ramiai, jausdama palengvėjimą. Kodėl palengvėjimą?

– Manau, kad ji pavargo, – tarė Delanis ir paaiškino Monikai, kodėl jis taip mano. – Be to, daktaras Ho mano, kad emocinis stresas artina Adisono ligos krizę. Viskas susiję: serganti moteris prieina liepto galą.

– Tai tu tiki, kad ji serga?

– Fiziškai, ne protiškai. Ji supranta skirtumą tarp to, kas gera ir kas bloga. Tačiau įstatymai, kalbantys apie pamišimą ir apkaltinamumą, yra taip susukti, kad tiesiog neįmanoma atspėti, ką gali nuspręsti prisiekusiųjų teismas ar teisėjas. Jie gali tvirtinti, kad ji šiaip yra sveiko proto, o žudė užėjus pamišimo priepuoliams. Laikinas pamišimas. Bet tai nesvarbu. Na, tai, aišku, svarbu, bet tai ne policininkų reikalas. Mūsų darbas sustabdyti ją.

– Linkiu sėkmės rytoj rytą, – silpnu balsu tarė Monika. – Ar man paskambinsi?

Jis paėmė jos ranką.

– Jeigu tu to nori.

Tą naktį Edvardas Delanis miegojo gerai. Ryte pats ėmė savimi stebėtis, kad kruopščiai renkasi drabužius susitikimui policijos nuovadoje.

– Lyg eičiau į jungtuvių ceremoniją, – burbtelėjo jis Monikai. – Arba laidotuvių.

Jis apsivilko trijų dalių tamsiai mėlyną eilutę, baltus marškinius su krakmolyta apykakle, platų kaštonų spalvos kaklaryšį iš ripso. Žmona įstūmė į kišenėlę ant krūtinės šilkinę nosinaitę, palikusi kyšoti gėlėtą kraštą. Vos išėjęs iš namų, Delanis įbruko nosinaitę gilyn.

Posėdžių salėje Šiaurės Midtauno policijos nuovados antrajame aukšte susirinko tiek vyrų, kiek begalėjo į ją tilpti. Leitenantas Kreinas, seržantas Broderikas, Bunas, Bentlis, Delanis ir Torsenas gavo sėdimas vietas. Kiti stovėjo ramstydami sienas. Dar daugiau žmonių stoviniavo koridoriuje laukdami naujienų. Gerų ar blogų.

– Gerai, Tomai, – kreipėsi Bunas į Broderiką. – Gali pradėti.

– Na, pirmiausia aš čia turiu, – pradėjo detektyvas seržantas, – abėcėlinį sąrašą moterų, sergančių Adisono liga ir gyvenančių Manhetene. Šešiolika pavardžių.

– Taigi, – tarė leitenantas Vilsonas T. Kreinas sklaidydamas rankose popieriaus lapus. – O aš turiu sąrašą moterų, kurios dirba arba gyvena Manhetene ir kurios turi vienokį ar kitokį priėjimą prie konferencijų viešbučiuose tvarkaraščio. Pradėkim...

– Pirmoji pavardė, – tarė Broderikas, – Alzanas. A-l-z-a-n-a-s. Merė. Tai Merė Alzanas.

Leitenantas Kreinas žvilgtelėjo į savo sąrašą, atvertė kitą puslapį.

– Ne, – tarė jis. – Neturiu. Toliau.

– Karson, Elizabet Dž. K-a-r-s-o-n.

– Karson, Karson, Karson... Turiu Murielę Karson.

– Netinka. Šios vardas Elizabet Dž. Toliau – Domani, Doris. D-o-m-a-n-i.

– Ne, Domani nėra.

– Edvards, Merilin B. E-d-v-a-r-d-s.

– Nėra Merilin Edvards.

Vardinimas vyko ilgai. Kiti vyrai kambaryje tylėjo. Nurimo ir vyrai koridoriuje. Iš apačios sklido triukšmas, kartais sukaukdavo sirena. Bet toje pastato pusėje, kur buvo jie, buvo tylu, ore tvyrojo laukimas...

– Džekson, – giedojo seržantas Broderikas. – Greisė T. Džekson. D-ž-e-k-s-o-n.

– Nėra Greisės T. Džekson, – atsakė leitenantas Kreinas. – Toliau.

– Koler. K-o-l-e-r. Vardu Zo. Z-o. Tai Zo Koler.

Kreino pirštas nuslydo sąrašu. Sustojo. Kreinas pakėlė akis.

– Turiu ją. Zo Koler.

Atodūsis nuvilnijo kambaryje kaip vėjas. Vyrai atsipalaidavo, prisidegė cigaretes.

– Gerai, – tarė Bunas. – Užbaikime sąrašą. Gali būti ir daugiau.

Jie laukė kantriai, tyliai, kol seržantas Broderikas baigė skaityti sąrašą. Zo Koler buvo vienintelė moteris, kurios pavardė kartojosi konferencijų tvarkaraščio sąraše.

– Zo Koler, – tarė Delanis. – Kur jūs ją radote, Broderikai?

– Ji pirko medicininę Adisono ligoniams skirtą apyrankę ir kitus reikmenis farmacijos firmoje 23-iojoje gatvėje.

– Kreinai? – paklausė šefas.

– Jos pavardė į sąrašą pakliuvo iš „Granger" viešbučio Madisono aveniu ir 46-osios gatvės kampe. Prieina prie konferencijų tvarkaraščio, kuris kas savaitę spausdinamas viešbučių verslo žurnale.

Jie žiūrėjo vienas į kitą, dairėsi po kambarį; niekas nenorėjo prabilti.

– Seržante, – kreipėsi Delanis į Abnerį Buną. – Ar Džonsonas tebėra Pietų Midtauno nuovadoje?

– Jeigu nėra jo paties, bus kas nors iš jo vaikinų. Prie telefono budima.

– Paskambinkit jam. Paklauskite, ar „Granger" viešbutis Madisono aveniu ir 46-osios gatvės kampe pakliuvo į dujų balionėlių klientų sąrašą.

Visi tylom klausėsi, kol Bunas skambino. Jis paprašė žmogaus kitame laido gale paieškoti sąraše „Granger" viešbučio. Išgirdo atsakymą, burbtelėjo „ačiū", padėjo ragelį. Atsisuko į laukiančius vyrus.

– Bingo, – tarė. – „Granger" viešbučio apsaugos tarnybos viršininkas pirko. Keturis kišeninius dujų balionėlius ir tris granatas.

Seržantas Broderikas su bildesiu pasitraukė kėdę.

– Imkim ją, – garsiai pasakė.

Delanis įniršęs atsisuko į jį.

– Ką tu nori padaryti? – piktai paklausė. – Nori išmušti iš jos prisipažinimą gumine lazda? Tai bent areštas! Ji serga

Adisono liga, skaito viešbučių verslo žurnalą, o jos darbdaviai yra nupirkę ašarinių dujų balionėlį. Eik, pasakyk tai apygardos prokurorui, ir jis išmes tave pro langą.

– Ką siūlai, Edvardai? – paklausė Torsenas.

– Stebėti ją. Bent du žmonės turi nenuleisti nuo jos akių visą parą. Dar geriau, kad būtų ir policininkė, jeigu ji eitų į moterų tualetą. Įkiškite savą žmogų į jos darbovietę. Broderikai, kur ji gyvena?

Seržantas žvilgtelėjo į sąrašą.

– Rytų 39-oji gatvė. Sprendžiant iš adreso, netoli Lekso.

– Greičiausiai daugiabutis namas. Jei taip, įdarbinkite ten savo žmogų – durininku ar dar kuo. Raskite palankiai nusiteikusį teisėją ir gaukite leidimą klausytis telefoninių pokalbių. Kitaip sakant, turite žinoti, kur ji yra kiekvieną minutę, dieną ar naktį. Kur ji eina. Kas jos draugai. Per tą laiką mes giliau pasiknisime.

– Kur, šefe? – paklausė Bunas.

– Daug kur. Pavyzdžiui, kaip į jos rankas pakliuvo dujų balionėlis. Nufotografuokite ją teleskopiniu objektyvu ir parodykite nuotrauką padavėjui iš „Tribunolo“ ir padavėjai, kuri dabar prie Ramiojo vandenyno.

– Turiu jos gydytojo pavardę ir adresą, – pasiūlė seržantas Broderikas.

– Šiokia tokia tikimybė yra, – sutiko Delanis. – Jis tikriausiai nesikalbės, bet pabandyti galima. Svarbiausia neišleisti tos moters iš akių, kol įtarimai vienu ar kitu būdu pasitvirtins. Tuo tarpu, Broderikai, siūlau iki galo sutikrinti su leitenantu Kreinu sąrašus. Gali būti ir daugiau sutapimų.

Pavaduotojas Torsenas, Delanis ir Bunas išėjo iš posėdžių salės ir nuėjo į seržanto kabinetą. Vyrai koridoriuje jau žinojo naujieną ir gyvai ją aptarinėjo.

– Seržante, – tarė šefas, – turėsite vargo laikyti viską paslaptyje. Jeigu apie Zo Koler sužinos žurnalistai ir išspausdins, mums galas. Ji vėl grįš prie savo amato.

– Pala, Edvardai, – prabilo Torsenas. – Ką tu nori pasakyti? Kad ji sumanys papjauti dar vieną vyrą, ir mes ją sučiupsime nusikaltimo vietoje?

– Gali atsitikti ir taip, – niūriai tarė Delanis. – Tikiuosi, kad neteks, bet gali atsitikti, kad tik taip mums pavyks sukurpti bylą. Jos laikas – pačioje mėnesio pabaigoje.

– Jėzau, – atsiduso Bunas, – tai pavojingas būdas kurpti bylai. Jeigu suklysime ir gausime dar vieną lavoną, visi išeisime į gatvę su terbomis.

– Kito kelio nėra, – užsispyrė Delanis. – Man jis patinka ne labiau negu jums, bet turime leisti jai pabandyti. Tuo tarpu pasirūpinkite, kad jūsų vyrai laikytų liežuvius už dantų.

– Gerai, – tarė Bunas. – Einu tuojau pat tuo pasirūpinsiu.

– Ir kartu dar sykį paskambinkite Džonsonui. Tegul nusiunčia savo žmogų į „Granger" viešbutį patikrinti to dujų balionėlio, kol mes žinosime, kaip toliau elgsimės ir jam pranešime.

– Gerai, – tarė Bunas. – Bus padaryta.

Jis išėjo iš kabineto.

– Edvardai, – nervingai prabilo Torsenas, – ar tu rimtai manai, kad turime leisti jai pabandyti perpjauti dar vieną gerklę?

– Aivarai, – kantriai tarė Delanis. – Gali būti, kad tai vienintelis būdas rimtai ją sučiupti. Geriau būk tam pasiruošęs. Dabar, šią akimirką, mes neturime nieko, kuo galėtume pagrįsti jos areštą, jau nekalbant apie kaltinimo iškėlimą. Patikėk, niekas taip nesustiprina bylos, kaip „sulaikymas nusikaltimo vietoje".

– Jeigu spėsime sugauti ją laiku, – gedulingu balsu tarė Torsenas.

Delanis gūžtelėjo pečiais.

– Kartais tenka rizikuoti. Bet to gali ir neprireikti. Turime dar dvi savaites. Jeigu ji laikysis savo sistemos, kitaip sa-

kant. Per tas dvi savaites daug galime nuveikti. Su uodega visą parą ir telefoninių pokalbių pasiklausymu gal surėsime prieš ją bylą anksčiau, negu ji smogs.

– Turime tai padaryti, – kupinu nevilties balsu tarė Torsenas.

– Žinoma, – atsakė Delanis.

Liepos 13-oji, sekmadienis...

Ji pavargo nuo įkyrių minčių ir suraizgytų sapnų. Atėjo laikas, kai protinga išeitis rodėsi tik pasidavimas policijai. Ramybė bet kuria kaina.

Ji daugiau negalėjo ištverti. Tos patrauklios, gražiai apsirengusios, laimingos moterys, kurias ji matė gatvėje... Vyrai, kurie pašnabždom sakė šlykštybes ar svaidė į ją paniekos kupinus žvilgsnius... Tai priešų miestas, svetima vieta. Bjaurėdamasi pati savimi, ji norėjo numirti.

– Tu atrodai tokia iškilminga, – pasakė Ernestas Mitlas. – Man taip gera, o tu tokia liūdna.

– Argi? – nustebo ji paimdama jo ranką. – Atleisk. Tiesiog mąstau.

– Kai paskambinai man vakar vakare, man pasirodė, kad tu kažko nusiminusi. Kas nors atsitiko, mieloji?

– Nieko, – atsakė ji, – viskas gerai. Kur mes einame?

– Tai paslaptis, – atsakė jis. – Ar mėgsti paslaptis?

– Aš dievinu paslaptis, – tarė ji.

Jis pasitiko ją jos namo vestibiulyje. Ji iš karto pastebėjo, kad jis nenustygsta vietoje iš susijaudinimo, nervingai tūpčioja. Ir buvo apsivilkęs geriausią vasarinį kostiumą iš šviesiai mėlyno su plonomis juostelėmis medvilninio audinio. Ant kaklo tamsiai mėlynas kaklaryšis su žirneliais, o atlape įkišta rugiagėlė.

Jis pareikalavo, kad juodu važiuotų taksi ir parodė taksistui adresą, užrašytą ant popieriaus skiautės. Ant užpakali-

nės sėdynės jis sėdėjo laikydamas jos ranką, plepėdamas apie orą, savo darbą, apie planus atostogų, kurias jie praleis kartu.

Taksi pasuko iš centro, paskui per Manheteno tiltą. Linksmai juokdamasis Ernis prisipažino, kad jie važiuoja sekmadieninių pietų į restoraną, įrengtą baržoje, kuri stovėjo Bruklino prieplaukoje.

– Maistas ten turėtų būti geras, – tarė jis, – o Manheteno panorama iš ten – fantastiška. Gerai?

– Žinoma, – tarė ji. – Tik gal ta vieta kiek per brangi.

– Ką jau čia, – pasakė jis palenkęs galvą artyn. – Šiandien, na... tam yra proga.

Jiems nepavyko gauti vietų prie lango, bet iš ten, kur juos pasodino, buvo gerai matyti Ist Riveris, Bruklino tilto lankas, o dar toliau – Manheteno kalavijai skrodė vaiskų dangų.

Pradžiai jie abu užsisakė „Kruvinosios Meri", paskui plaktos kiaušinienės su keptu kumpiu, paskrudintų angliškų bandelių su guavos uogiene ir žalių salotų. Juoda kava ir aviečių šerbetas desertui.

Maistas buvo geras, aptarnavimas puikus, bet per greitas; nepraėjus nė valandai jie buvo pavalgę ir gavo sąskaitą. Eidami lauk, praėjo pro augančią minią klientų, kantriai laukiančių savo eilės patekti vidun.

– Populiari vieta, – tarė Ernis, kai jie atsidūrė lauke. – Na, tikriausiai todėl, kad geras maistas ir žmoniškos kainos. Aš pirmą kartą pietavau laive.

– Geras pajvairinimas, – pasakė Zo. – Man labai patiko. Ačiū, mielasis.

Prie restorano buvo sustatyta eilė parko suoliukų, atsuktų į Manheteno krantą. Zo ir Ernis atsisėdo ant arčiausiai prie vandens esančio suoliuko. Jie žiūrėjo, kaip raudonas vilkikas traukia virtinę baržų aukštyn prieš upės srovę.

Skaisčiai švietė karšta saulė, bet druskos prisotintas vėjelis vėdino karštį. Keli nedideli debesėliai, panašūs į vanilinių ledų kepures, tingiai plaukė pro šalį. Dūmų spalvos žuvėdros tupėjo ant molo stulpų ir kedeno plunksnas.

O tolumoje, virpėdami karštame ore, kilo auksiniai Manheteno bokštai. Jie atspindėjo saulės šviesą tūkstančiais veidrodėlių. Miestas liepsnojo išdidžiai šviesdamas – tapytas milžiniško teatro atpakalys; kosminė pjesė.

– Ach, Zo, – giliai kvėpuodamas tarė Ernis, – ar ne nuostabus vaizdas?

– Taip, – tarė ji, bet nuleido akis. Ji nenorėjo pripažinti, kad miestas moka būti gražus ir didingas.

Jis pasisuko ant suolo, kad matytų jos veidą. Suspaudė jos delnus tarp savųjų. Ji pakėlė į jį akis. Jo gyvumas pranyko. Dabar jis buvo surimtėjęs, beveik niūrus.

– Na, – tyliai prabilo jis, – norėčiau su tavim pasikalbėti.

– Apie ką, mielasis? – sunerimusi paklausė ji. – Ar kas nors atsitiko? Ar aš ką nors padariau?

– O, ne, ne, ne, – užprotestavo jis. – Nieko neatsitiko. Žinai, mieloji, aš ilgai apie tave galvojau. Kiekvieną minutę. Na, dirbdamas, eidamas gatve, būdamas namuose ir atsigulęs į lovą. Aš visą laiką apie tave galvoju. Ir... na... nusprendžiau, kad noriu būti visada su tavimi. Amžinai. – Jis užbaigė berte berdamas žodžius: – Nes aš tave labai myliu ir noriu, kad tu tekėtum už manęs, Zo. Mieloji... prašau...

Ji pažiūrėjo jam į akis ir sumirksėjo, norėdama sulaikyti ašaras.

– Ak, Erni... – tarė ji.

– Išklausyk manęs, – pasakė jis kimiu balsu. Paleido jos rankas, nusisuko į upę, susikūprino. – Žinau, kad esu ne kažin kas. Kitaip sakant, na, turiu gerą darbą ir visa kita ir aš nebijau sunkaus darbo, manau, kad toliau man geriau seksis. Bet aš nesu gražuolis, na... ne toks, apie kokį svajoja mo-

terys. Bet aš tave myliu, Zo. Labiau, negu kada nors ką nors mylėjau, ir aš noriu praleisti savo likusį gyvenimą su tavimi. Aš apie tai labai rimtai galvojau ir esu įsitikinęs, kad būtent šito ir noriu. Negaliu išmesti tavęs iš galvos, ir myliu tave iki skausmo, kad kartais net norisi verkti. Žinau, kad tai kvaila, bet mano savijauta tokia.

Ji švelniai pabučiavo jį į lūpas ir pridėjo delną prie jo skruosto.

– Ačiū, mielasis, – pasakė. – Ačiū, ačiū, ačiū. Tu net nežinai, kiek daug man reiškia tai, kad aš kam nors rūpiu. Tai pats gražiausias, pats geriausias dalykas, kuris nutiko mano gyvenime, ir aš tuo labai didžiuojuosi.

– Mudu galėtume pabandyti, Zo, – maldavo jis. – Tikrai galėtume. Kai baigsiu kompiuterių kursus, aš gausiu geresnį darbą. Ir banke turiu susitaupęs šiek tiek pinigų. Nelabai daug, bet šiek tiek yra. Tad mums netektų nei badauti, nei vargti. O tu galėtum persikelti gyventi pas mane. Na, turiu galvoje, kuriam laikui, kol susirastume didesnį butą. Ir aš turiu...

– Šššš, šš, – sukuždėjo ji prispausdama pirštą prie jo lūpų. – Leisk man atsikvėpti. Juk ne kasdien mergina...

Jie sėdėjo nejudėdami. Ji laikė jo veidą suspaudusi delnais ir žiūrėjo į spindinčias akis.

– Tu mane taip myli, brangusis? – tyliai paklausė.

– Taip, taip! – sušuko jis. – Dėl tavęs bet ką padaryčiau, prisiekiu, Zo. Tik negalėčiau tavęs palikti. Prašau, nereikalauk to iš manęs.

– Ne, – liūdnai tarė ji, – nereikalausiu...

– Juk nėra kito žmogaus, ką? – neramiai paklausė jis.

– O, ne. Daugiau nieko nėra.

– Zo, aš suprantu, kaip tu jautiesi... Na, žinai, gal tu nori būti labai atsargi prieš ištekėdama antrą kartą. Bet aš labai

stengsiuos, brangioji, tikrai stengsiuos. Kiek įmanydamas stengsiuos būti geru vyru ir padaryti tave laimingą.

– Žinau, Erni, kad taip ir padarysi. Tu esi mielas, brangus žmogus ir aš tave myliu.

– Tada?..

– Ak, mielasis, aš negaliu atsakyti dabar pat, šią minutę. Aš kaip apsvaigusi. Tu turi duoti man laiko pagalvoti...

– Žinoma, – skubiai įsiterpė jis, – aš suprantu. Visai nesitikėjau, kad tu nualpsi iš laimės ar kas nors panašaus. Bet tu apie tai pagalvosi, gerai?

– O, mielasis, žinoma, aš pagalvosiu.

– Na... – tarė jis nervingai, – kad nepamirštum pagalvoti, aš tau nupirkau... – Jis pasirausė šoninėje švarko kišenėje ir ištraukė mažytę aksominę dėžutę žiedui. Atidarė. – Mažiausias pasaulyje deimantas, – pasakė juokdamasis, – bet jis dailus, ar ne, Zo? Juk gražus?

– Jis nuostabus, – tarė ji žiūrėdama į tviskantį akmenėlį sidabro lankelyje. – Tiesiog nuostabus.

– Pasimatuok, – paprašė jis. – Nežinojau, kokio reikia dydžio, tai gali būti per mažas arba per didelis. Bet man pasakė, kad galima sumažinti arba padidinti, ar net apkeisti į kito dydžio žiedą.

Jis užmovė žiedą ant jos kaulėto piršto. Jis laisvai liko karoti.

– Per didelis, – su apmaudu tarė ji. Nusiėmė žiedą ir atsargiai padėjo atgal į dėžutę.

– Pataisysim jį, – užtikrino jis. – Zo, tavo pirštai tokie ploni. O kas čia per ruda dėmė?

– Apsideginau, – skubiai atsakė ji. – Įkaitusi keptuvė. Ji išnyks.

– Reikia save saugoti. Ar skauda?

– Ne. Nieko baisaus. Pranyks.

Ji norėjo atiduoti jam dėžutę su žiedu, bet jis neėmė.

– Turėk jį, brangioji. Padėk ją kur nors matomoje vietoje, kad kasdien prisimintum, apie ką turi pagalvoti. Ar padarysi taip, Zo?

– Man nereikia žiedo priminimui, – nusišypsojo ji. – Ak, Erni, tu toks mielas. Ir žiedas nuostabus. Tikrai nepaprastas.

– Tau jis patinka? Nemeluoji?

– Tai pats puikiausias žiedas pasaulyje, o tu pats nuostabiausias vyras.

– Pasakyk „taip", mieloji. Pagalvok, prisimink, kaip aš tave myliu, ir pasakyk „taip".

Tą vakarą, likusi viena namie, Zo Koler vėl užsimovė žiedą ant piršto, sugniaužusi kumštį, kad jis nenusmuktų. Įsmeigusi akis į tą žibantį lankelį, ji suvokė, kad priešais ją – sąmoningai pasirenkama laimė, į kurią jai tereikia ištiesti ranką.

Ji paskambins daktarui Starkui ir sutiks gultis į ligoninę. Padarys viską, ko iš jos reikalaujama, iškęs visus pažeminimus, kad atgautų sveikatą. Išmes lauk visas nereikalingas tabletes ir piliules. Liausis gėrusi, valgys tik gerą, sveiką maistą.

Ji vėl papilnės, ir jos oda liks švari ir glotni. Jos kūnas taps puikus, liaunas ir lankstus. Ji ims skaniai kvepėti, ir kas mėnesį ją kamuojantys diegliai pranyks, kai ji atgaus pasitikėjimą savimi.

Ji liausis ieškojusi nuotykių, nes jų daugiau nebereikės. Policija pavargs jos beieškodama, ir viešbutinės žudikės tema ilgainiui išnyks iš laikraščių puslapių. Po kelių savaičių ar mėnesių viskas bus pamiršta.

Ji ištekės už Ernesto Mitlo. Taip, ir nusiųs pakvietimą į jungtuves savo buvusiam vyrui! Ernis persikels gyventi pas ją, nes jos butas didesnis. Ji liks dirbti „Granger" viešbutyje, kol Ernis pradės sėkmingą karjerą kompiuterių srityje.

Jie paeiliui gamins valgį, kiekvieną vakarą skubės namo, kad galėtų būti kartu ir kalbėtis. Jie keliaus praleisti nuostabių atostogų, vaikščios apleistais paplūdimiais ir plaukios bekraštėje jūroje.

Jie mylėsis švelniai, meiliai, ir pajus palaimą. Paskui užmigs vienas kito glėbyje, pabus ir vėl mylėsis šypsodamiesi. Jie atras džiaugsmą vienas kito kūne, abipusėje aistroje. Jiems į galvą neateis daryti ką nors šlykštaus.

Jų artumas laikys gyvulišką miestą pririštą prie grandinės, apgins juos nuo žiauraus pasaulio. *Jie* bus pasaulis, dviejų žmonių pasaulis, ir niekas jų nebaugins ir nenugalės.

Paskui jiems gims kūdikis. Galbūt du. Jie sukurs savo šeimą. Padedami protingų, švarių vaikų, jie nugalės tamsą.

Ji vėl padėjo žiedą į dėžutę ir paslėpė giliai rašomojo stalo stalčiuje, greta KODĖL GI NE? apyrankės. Nuėjo miegoti šypsodamasi, dar tebegyvendama savo svajonėmis.

Viskas atrodė įmanoma.

Liepos 15–18-a, nuo antradienio iki penktadienio...

Detektyvui Danieliui Bentliui („Dabitai Denui“) buvo duota užduotis fiziškai stebėti Zo Koler. Jis turėjo tris būrius, kiekvienas kurių budėjo po aštuonias valandas. Būriuose policininkų buvo po du vyrus ir vieną moterį.

Daugumą laiko jie leido sėdėdami atpažinimo ženklais nepažymėtame automobilyje prie stebėjimo objekto namų Rytų 39-ojoje gatvėje arba prie „Granger“ viešbučio Madisono aveniu. Automobilis buvo kasdien keičiamas, kad įtariamoji jo lengvai neatpažintų.

Kai Zo Koler eidavo į darbą, pietauti, į parduotuves ar šiaip kokiu nekaltu reikalu, vienas iš būrio policininkų sekdavo ją pėsčias, palaikydamas radijo ryšį su kitais per portatyvinę radijo stotį.

Be tokio artimo fizinio stebėjimo, buvo gautas teismo

leidimas klausytis telefoninių pokalbių. Bendradarbiaujant su Zo namų savininku, rūsyje buvo įrengtas magnetofonas, laidais sujungtas su Zo telefono linija. Dviejų žmonių komandos budėjo prie jo kiaurą parą.

Pamažu stebėjimo objekto aprašymas ir jo dienos įpročiai buvo surinkti operacijos komandiniame poste Rytų Midtauno policijos nuovadoje. Ernesto Mitlo ir Madelinos Kurnic egzistavimas buvo nustatytas klausantis telefoninių pokalbių ir buvo pradėti tirti jų santykiai su įtariamąja.

Be to, atsekus tarpmiestinio pokalbio numerį, buvo nustatyti jos tėvų adresas ir pavardės. Sekimas paskui Zo į banką leido sužinoti viską apie jos banko sąskaitas ir palūkanas.

Palengva ryškėjo įtariamosios portretas – su išsamiu fizinės išvaizdos aprašymu, gyvenimo istorija, jos dabartiniu darbu, ankstesniais darbais, draugais, įpročiais ir t. t. Nė vienas iš šių duomenų, aišku, nei pridėjo ką nors prie jos, kaip įtariamosios, įkalčių, nei ką atėmė, bet daug pridėjo prie jos, kaip moters, paveikslo. Šiaurės Midtauno nuovadoje apie ją kalbėjo familiariai, vadindami tiesiog „Zo“. Šeimos draugė.

Iš stebėjimo automobilio, naudojant teleobjektyvą, policijos fotografas padarė nuotraukų. Geriausios iš jų smarkiai padidintos buvo Niujorko detektyvo nuskraidintos prie Ramiojo vandenyno ir parodytos Anai Rogovič, buvusiai kokteilių svetainės padavėjai. Rezultatas buvo neigiamas: ji negalėjo teigti, kad įtariamoji ir yra ta moteris, kurią ji matė kartu su velioniu Džeromu Ešliu.

Tas pats nusivylimas laukė ir tada, kai nuotraukas pamatė Antonis Picis, „Tribunolo“ motelio padavėjas. Tad ponas Picis buvo pasodintas į stebėjimo automobilį, kad galėtų savo akimis žvilgtelėti į įtariamąją. Jis vis tiek negalėjo duoti teigiamo atsakymo.

Bet ne visos pastangos nuėjo veltui...

Buvo ilgai ir nuodugniai tariamasi, kaip būtų geriausiai

nustatyti, kur yra dujų balionėlis, nupirktas Evereto Pinknio, „Granger“ viešbučio apsaugos skyriaus viršininko.

– Sunkumas čia toks, – tarė Delanis, – kad jeigu jis jai atidavė balionėlį arba jeigu ji jį nudžiovė, tada bet kokie klausinėjimai ją išgąsdins. Jeigu ji tebeturi balionėlį – gal puspilnį, – aišku, nedelsdama jį išmes. O jeigu jau išmetė, bet kokie klausimai duos jai laiko sukurti pasakėlę.

– Gal verčiau pasakykime Pinkniui, kad laikytų liežuvį už dantų, – pasiūlė seržantas Bunas.

– Galite jam pasakyti, – pritarė šefas, – bet nepersistenkit. – Minutėlę pagalvojęs pridūrė: – Klausykite, pasielkim normaliai, daug nesukdami galvos. Užeikime, patikrinkime pirkimo faktą su Pinkniu ir pasakykime, kad grįšime po savaitės ar panašiai, norėdami gauti ataskaitą apie jo pirktų dujų balionėlių būklę. Elkimės kasdieniškai. Jeigu jis užsimins apie tai Zo, gal ji išsigandusi žengs neapgalvotą žingsnį. Džonsonai, ar pasirūpinsite šituo reikalu?

– Pats padarysiu, – atsakė detektyvas. – Nieko nėra lengviau, be to, noriu pats užmesti akį į tą damą.

Tad detektyvas seržantas Aronas Džonsonas aplankė „Granger“ viešbučio apsaugos skyriaus viršininką Everetą Pinknį. Dingstimi tapo išgalvota istorija, kad buvo apiplėšta urmo firma, prekiaujanti tokiais dalykais, ir buvo nustatinėjami visų dujų balionėlių, parduotų Niujorko regione, serijiniai numeriai.

– Gera naujiena yra ta, – vėliau raportavo jis, – kad Pinknis pripažįsta pirkęs balionėlius ir išdalijęs juos bendradarbiams, tarp jų ir Zo. Granatas jis laikąs savo raštinėje, o dujų balionėlius apžiūrai surinksiąs iš pavaldinių. Bloga naujiena ta, kad aš jos taip ir nepamačiau: buvo išėjusi pietauti ar dar kažkur.

Tai bent jau įrodė faktą, kad Zo Koler turėjo dujų balionėlį. Tai buvo pliusas, bet, kaip jį pavadino seržantas Bunas, „mažas pliuselytis“.

Daug svarbesni buvo kratos, atliktos Zo Koler bute, rezultatai. Krata buvo absoliučiai neteisėtas žingsnis. Ji buvo suplanuota pasitarime, kuriame dalyvavo tik Delanis, Bunas ir detektyvas Bentlis. Komisaro pavaduotojui Torsenui apie planą sąmoningai nebuvo pranešta; šefas norėjo apsaugoti jį nuo žinojimo apie neteisėtus veiksmus.

– Į namą įeisime nesunkiai, – paaiškino Bunas Bentliui. – Savininkas neprieštaraus. Mūsų vaikinas bus iš patalpų eksploatacijos kontoros, nešikas, remontininkas, maža kas – tam atvejui, jeigu jį pastebės kaimynai ir ims klausinėti. Jis gali įeiti, kai ji bus darbe; „uodega" mums apie tai praneš.

– Bėda ta, – įsiterpė Delanis, – kad jam reikės prakrapštyti spyną. Nenorime prašyti savininko, kad duotų rakto dublikatą. Kuo mažiau žmonių žinos, tuo geriau. Be to, mums reikia vikraus vaikino, kuris įlįstų, iššniukštinėtų ir apsisuktų per kokią valandą ar dar greičiau.

– Kaip tik turiu tokį, – greitai tarė Bentlis. – Ramonas Gonzalesas iš Ryšių su visuomene skyriaus. Suprantama, mes jį vadiname „Greituku". Moka atrakinti bet kokią spyną ir dirba taip spėriai ir švariai, kad niekas nieko nepastebės. Ko jis turi ieškoti?

– Ašarinių dujų balionėlio, – tarė Bunas, – lenktinio peilio ar ko nors panašaus. Be to, auksinės apyrankės su žodžiais KODĖL GI NE? Ir drabužių, rėksmingų drabužių. Tamsiai žalios suknelės su siauromis petnešomis. Aukštaaulių batų. Ji ėjo su jais žudyti Ešlio. Balto megztinio aukštu kaklu ir palaidinukės su petnešomis. Jais vilkėjo tada, kai sudorojo Labrančą. Ko nors dar, šefe?

– Taip, – darė Delanis. – Liepk jam ieškoti nailoninių perukų. Juodo ir šviesiai rausvo. Pasakyk tam Greitukui, kad dirbtų su pirštinėmis ir kuo mažiau viską liestų, kuo mažiau judintų daiktus. Ir, dėl Dievo meilės, tegu tik nieko neima. Tegul palieka viską kaip buvo.

– Ji niekada nesuuos, kad turėjo svečią, – užtikrino juos Bentlis.

Po dviejų dienų jis pasirodė su raportu. Kalbėdamas žiūrėjo į užrašų knygelę, vertė puslapius...

– Viskas gerai, – tarė jis. – Greitukas nesutiko nieko, išskyrus durininką, su kuriuo pasikalbėjo gal minutę, bet nesulaukė jokių klausimų. Savininkas buvo pasakęs durininkui, kad ateis žmogus išmatuoti, kiek kainuos koridorių kilimų valymas. Greitukas be vargo įsmuko į Zo butą. Sakė, kad spynos buvo vieni juokai. Užtruko nepilną valandą ir sakė, kad gerai viską išnaršė. Rado KODĖL GI NE? apyrankę ir tamsią suknelę su siauromis petnešomis. Šiaip jos drabužiai neišvaizdūs ir nuobodūs, bet gražieji dalykėliai paslėpti spintos gilumoje. Ten daug prostitutės drabužėlių, pasak Greituko. Jis nerado nei peilio, nei dujų balionėlio.

– Perukai? – paklausė Delanis.

– Ak, taip. Juodas ir šviesus. Abu nailoniniai. Toje pat spintoje su kekšės aprėdais. Ten pat ir aukštaauliai batai. O komodos stalčiuje, pačiame gale – juodi nėriniuoti apatiniai ir panašus šlamštas.

– Ar sakė, kaip atrodo jos butas?

– Labai tvarkingas. Labai švarus. Be dulkelės.

– Galai sueina, – tarė Delanis.

Vėlyvą penktadienio popietę, liepos 18-ąją šefas susitiko su komisaro pavaduotoju Torsenu prie juodo stalo apšiurusioje tavernoje Aštuntojoje aveniu. Prie baro tebuvo keli vieniši gėrėjai. Padavėja, dėvinti triko ir juodas tinklines kojines, atnešė jiems škotiško viskio su vandeniu ir paliko juos vienus.

– Kaip sekasi, Edvardai? – paklausė Torsenas.

– Kai kas gerai, kai kas blogai, – atsakė Delanis sukiodamas delną.

– Bet tai *ji?* – paklausė pavaduotojas.

– Nėra abejonių. Tai, žinoma, ji.

– Bet tu vis dar nenori jos imti?

– Dar ne.

– Mums liko maždaug savaitė, Edvardai. Paskui ji vėl gali smogti.

– Žinau tai, Aivarai.

Admirolas atsilošė ir atsiduso. Jis kilstelėjo stiklinę, vėl pastatė palikdamas ant staltiesės drėgnus apskritimus.

– Tu sunkus žmogus, Edvardai.

– Ne toks jau sunkus, – atsakė Delanis. – Tiesiog noriu tau duoti rimtą bylą.

– Ar buvo kada nors hermetiška byla?

– Aš nesakau, kad noriu hermetiškos bylos. Noriu stiprios bylos, kuri turėtų šansą teisme.

Torsenas mąsliai į jį žiūrėjo.

– Kartais man atrodo, kad tu ir aš, na, ne priešininkai, bet abu žiūrime iš skirtingų pusių. Man rūpi tik užbaigti tas žudynes. O tau...

– Ir man rūpi tik tai, – flegmatiškai tarė Delanis.

– Ne, ne tik tai. Tu nori sutraiškyti tą moterį.

– O ko tu nori – kad ji nueitų linksmai švilpaudama? O būtent taip ir atsitiks, jeigu dabar ją paimsime.

– Paklausyk, – tarė Torsenas, – kalbėkime tiesiai. Tu įsitikinęs, kad ji ir yra ta žudikė?

– Taip.

– Gerai, sakykim, kad mes ją dabar suimame, net apkaltiname, o ji galų gale išsisuka. Bet juk ji daugiau nežudys, ką? Ji gyvens žmoniškai, žinodama, kad ją stebime. Tad žudymams ateis galas, ar ne? Net jeigu ją išteisins?

– O ką pasakysi apie Džordžą Pulerį, Frederiką Volhaimą, Džeromą Ešlį ir visus kitus? Bybis į akį?

– Edvardai, pagrindinis mūsų darbas yra nusikaltimų prevencija. Jeigu jos suėmimas gali užkirsti kelią nusikaltimui, aš sakyčiau, kad turime ją suimti.

– Prevencija yra tik dalis darbo. Kita dalis – nusikaltimų išaiškinimas ir bausmė už juos.

– Paimkim dar po taurę, – pasakė Torsenas pamodamas ranka padavėjai ir rodydamas jai tuščias taures.

Jie tylėjo, kol juos aptarnavo. Paskui Torsenas pabandė dar kartą...

– Remdamiesi tuo, ką jau turime, – prabilo jis, – mes galėtume gauti jos buto ir darbo vietos kratos orderius. Sutinki?

– Greičiausiai. Bet jeigu nerasi naudoto ginklo su jos pirštų atspaudais ir paskutinės aukos krauju, kas tau liks?

– Galbūt mes rastume KODĖL GI NE? apyrankę.

– Jų buvo parduota šimtai. Gal ir tūkstančiai. Tai nieko nereikštų.

– O ašarinių dujų balionėlis?

– Net jeigu jį rastume, niekas neįrodytų, kad jis buvo panaudotas nužudant Bergdorferį. Tas pats ir su jos dėvėtais drabužiais. Ir perukais. Aivarai, tai patys skysčiausi įkalčiai. Geras advokatas sumals į faršą kaltintoją, kuris jais remsis.

– Ji serga Adisono liga.

– Kaip ir dar penkiolika moterų, gyvenančių Manhetene. Žinau, tau atrodo, kad mes apie ją daug ko pririnkome. Taip ir yra. Pakankamai, kad žinotume, jog ji – viešbutinė žudikė. Bet tu jau seniai nedavei parodymų teisme. Pamiršai, kad egzistuoja sušikta praraja tarp žinojimo ir įrodymo. Mes turime pakankamai visko, kad žinotume, jog ji yra ta, kurios ieškome, bet neturime nieko, kad tai įrodytume. Pasakysiu atvirai, aš tikrai nemanau, kad apygardos prokuroras iškels jai kaltinimą remdamasis mūsų turimais įkalčiais. Jis laukia tikrų areštų ir tikrų nuosprendžių. Kaip ir visus žmones, jį ne per labiausiai žavi pralaimėtos bylos.

– Aš vis dėlto tvirtinu, jog turime pakankamai įkalčių, kad galėtume surengti jai apklausą. Net jeigu nesurasime nieko naujo jos namuose ar raštinėje, mes jai įvarysime Dievo baimę. Ji daugiau nepjaus gerklių.

– Ar tu esi tuo tikras? Neabejoji? Kad ji neišvyks iš Niujorko, nepersikels kur nors kitur, nepakeis pavardės ir vėl nesiims savo hobio?

– Tai bus kito miesto problema.

Delanis suniurnėjo.

– Aivarai, kalės vaike.

– Tu puikiai mane supranti. Apsiėmiau surasti viešbutinį žudiką todėl, jog buvau įsitikinęs, kad jeigu jį galima nutverti, tą padarysi tiktai tu. Gerai, tu ją nutvėrei, ir noriu, kad žinotum, kiek mes esame už tai dėkingi. Bet visa šios istorijos esmė buvo nutraukti seriją žmogžudysčių. Man atrodo, kad dabar tai galime, suimdami ją ir pasakydami viską, ką apie ją žinome. Teismas ir bausmė yra antriniai dalykai.

– Tada – sudie, paukštyte, – tarė Delanis. – Taip bus neteisinga.

Aivaras Torsenas trenkė kumščiu per stalą.

– Nesistebiu, kad gavai pravardę „Geležiniai kiaušiai", – pasakė jis. – Tokio užsispyrusio ožio dar nebuvau sutikęs. Tu niekada nenusileidi.

– Aš žinau, kas yra teisinga, – mediniu balsu tarė Delanis.

Admirolas giliai įkvėpė oro.

– Duosiu tau dar vieną savaitę, – tarė. – Tai reiškia, iki penktadienio, liepos dvidešimt penktos. Jeigu nieko daugiau nesurinksime, aš ją vis tiek suimsiu. Negaliu laukti rizikuodamas, kad ji perpjaus dar vieną gerklę.

– Šūdas, – tarė Delanis.

Jis ėjo namo per tvankią vakaro prieblandą. Pasuko per Centrinį parką norėdamas, kad išsivaikščiotų pyktis. Intelektualiai jis suprato Aivaro samprotavimų pagrįstumą. Bet geriau nuo to nebuvo. Visa tai tik politika.

„Politika". Koks gudrus žodis! Politika viskas, kas silpna, klastinga, tikslinga ir pasaldinta. Politika reiškė, kad bus elgiamasi teisingai dėl neteisingų priežasčių ir elgiamasi neteisingai dėl teisingų priežasčių.

Aivarui reikėjo galvoti apie savo karjerą ir Departamento reputaciją. Tokiame kontekste jo poelgis buvo „teisingas“, politiškas. Bet tuo pat metu jis leido žudikei nusišalinti nuo savo nusikaltimų, o tuo viskas ir turėjo baigtis.

Delanis planavo, kaip būtų galima ją sutriuškinti. Tai buvo akiplėšiškas planas, bet gerai viską apskaičiavus ir pasikliovus trupučiu sėkmės, jis galėjo išdegti.

Tai nereiškė, kad reikia leisti jai išeiti į medžioklę, susirasti nekaltą mulkį, nusivesti jį į viešbučio kambarį ir perpjauti gerklę policininkams sekant kiekvieną jos žingsnį, įsilaužiant į kambarį paskutinę akimirką ir užklumpant ją su peiliu rankose, o auką dar alsuojančią. Nieko iš to neišeitų.

Tai turi būti gudriai paspęstos pinklės su persirengusiu policininku. Surasti reikia tikrą kaubojų, su žaibiška reakcija ir aštriu protu. Jis turi būti žavingos išvaizdos, patrauklus moterims, turėti aktorinių sugebėjimų apsimesti iš kito miesto atvykusiu verslininku ar konferencijos dalyviu.

Jis turėtų kambarį centro viešbutyje, o jie apipančiotų jį mikrofonais, įstatytų jame peržiūrimą veidrodį ir galbūt kino kamerą, kad viskas būtų nufilmuota. Būrys vaikinų gretimame kambaryje, žinoma, pasirengusių įsiveržti kiekvieną akimirką.

Ji būtų sekama iki jos pasirinkto viešbučio, ir vaikinas būtų įspėtas. Jis leistųsi jos užkalbinamas arba pats ją užkalbintų. Tada nusivestų ją į savo kambarį. Didžiausia loterija bus pasiekti, kad ji jį išsirinktų. Jei tai kaubojui pavyktų, visa kita eitų kaip sviestu patepta.

Būtų svarbu užtikrinti, kad ji neužuostų atėjusi į spąstus, bet tai įmanoma padaryti. Jei nusišypsotų laimė, ji būtų nutverta su atlenktu peiliu, pasiruošusi smogti. Va tada tegul pabando išsisukti nuo kaltinimų!

Delanis suvokė, kad tai velniškai rizikingas žaidimas, bet jis galėjo išdegti. Ir jis kaip peiliu perrėžtų visas teisines vingrybes, visus teismo išvedžiojimus apie įkalčių pagrįstu-

mą. Tai būtų nepaneigiamas įrodymas, kad Zo Koler – kruvina žudikė.

Bet politikai pasakė „ne“, nerizikuok, mes tik norime ją sustabdyti, kad vėl būtų užsakomi konferencijoms viešbučiai, o jeigu ji išeis laisva, tai bus blogai, bet juk ji daugiau nežudys, ką?

Edvardas Delanis paniekinamai išsiviepė. Įstatymas yra įstatymas, žudyti neteisinga, ir kiekvieną kartą, kai pabandydavai gudrauti, tu silpninai visą teisėsaugą, teršei gražią knygą, kuri buvo rašoma šimtus metų.

Dieve, jeigu tik jis būtų tikroje tarnyboje ir vadovautų bylai, – jis ją sutriuškintų! Jeigu nepavyktų kaubojiškas planas, Delanis dar ką nors sugalvotų. Gal ji dar kartą nužudytų, ir dar kartą, bet galų gale jis ją užkluptų, ir tada net geriausias advokatas pasaulyje negalėtų sutrukdyti, kad būtų ištartas žodis: „Kalta“.

Kai jis pasiekė namus, buvo permirkęs prakaitu, įraudusiu veidu, sunkiai alsavo iš nuovargio.

– Kas tau atsitiko? – smalsiai pasiteiravo Monika. – Atrodo, lyg būtum galynėjęsis su pačiu velniu.

– Nedaug suklydai, – atsakė jis.

Liepos 22-oji, antradienis...

Ji neatsibudo žvali ir sveika – ir žinojo, kad niekada tokia neatsibus. Pilvo skausmai dabar nepaleido jos nė akimirkos, beveik tokie pat aštrūs, kaip ir menstruaciniai diegliai. Silpnumas pakirto kelius; jai dažnai apsvaigdavo galva, ir ji bijojo, kad nualps viduryje gatvės.

Jos svoris toliau krito; oda ties sąnariais subliuško. Ji jautėsi tarsi būtų padaryta iš kampų ir mazgų. Spalvotos odos dėmės plėtėsi; su buku siaubu ji žiūrėjo, kaip ištisi lopai odos dažėsi pilkšvai ruda spalva.

Viskas buvo negerai. Ją pykino, ir ji vėmė. Staiga pajutu-

si druskos poreikį, ji kasdien gėrė po tris, keturias, vėliau po penkias druskos tabletes. Bandė valgyti maistą be jokių prieskonių, bet viduriai pirma užkietėjo, o paskui prasidėjo viduriavimas.

Jos svajos apie laimę, užvaldžiusios ją po Ernesto Mitlo pasipiršimo, kažkur išsisklaidė. Dabar ji garsiai sakė: „Aš pavargau ir man bloga nuo to, kad man bloga ir aš pavargau".

Bet kita moteris jos viduje nenusileido ir net priėmė kvietimą papietauti „Granger" viešbučio restorane.

– Noriu tave su kai kuo supažindinti, – pasakė Madi kikendama.

– Su kuo?

– Pamatysi!

Zo užsakė stalelį trims asmenims, ir jau sėdėjo, kai pasirodė Madi. Su ja buvo aukštas išstypęs jauniklis, kuriam galėjo būti ne daugiau dvidešimt dvejų ar dvidešimt trejų metų. Madi buvo tvirtai pakibusi ant jo rankos, žiūrėjo jam į akis, kažką jam sušnibždėjo, o jis nusijuokė.

Ji tik akies krašteliu žvilgtelėjo į Zo. Tik pasakė:

– Viešpatie, kokia tu išdžiūvusi, – ir supažindino su kavalieriumi. – Vaikeli, jis vardu Džekas. Patrauk nuo jo rankas, aš jį pirma pamačiau. Džekai, tai Zo, mano geriausia draugė. Mano vienintelė draugė. Pasakyk: „Labas, Zo. Kaip gyvuoji?" Juk sugebėsi, ar ne?

– Labas, Zo, – pasakė Džekas blykstelėdamas baltais dantimis. – Kaip gyvuoji?

– Matai? – tarė Madi. – Jis sugeba suregzti paprastą sakinį. Džeko galvelė ne iš stipriųjų, meilute, bet, jei jis turi tai, ką jis turi, kam tie smegenys? Na, na, gal ko nors išmauktume? Šiandien dar burnoj neturėjau.

– Jau penkiolika minučių neturėjai, – pasakė Džekas.

– Matai, koks sąmojingas? – tarė Madi glostydama vaikino skruostą. – Aš mokinu jį sudominti žmones ir prašyti išmaldos.

Bet viskas buvo atvirkščiai. Zo buvo pritrenkta Madi išvaizdos. Dar labiau išėjusi į šonus, nusipenėjusi, nesusiveržusi juosmens, apsivilkusi aptemptą šilkinę suknelę, kažkuo aplaistytą ant krūtinės ir su ilga prakirpte šone.

Gilioje iškirptėje tabalavo strazdanotos krūtys, ir ji buvo be kojinių. Kojos apautos gatvės purvu aplipusiomis basutėmis iš plonyčių odos dirželių. Kojos nuskustos nerūpestingai: per vieną blauzdą ėjo juodų plaukų dryžis.

Tačiau labiausiai jos praradimus rodė veidas: bet kaip užteptas klouniškas makiažas, pudra ant kaklo atrodė tarsi suodžiai, dirbtinės blakstienos atsiknojusios, lūpos išdažytos kreivais brūkšniais.

Štai ji sėdėjo – moteris-dėmė: žiūrėk ir džiaukis. Zo pasirodė, kad jos balsas pasidarė garsesnis ir spigesnis. Ji šūkčiojo padavėjui prašydama gėrimų, rėkavo valgiaraščio, kvatojo šaižiai inkšdama.

Zo panarindavo galvą, kai kiti restorano svečiai sužiurdavo į jų pusę. Bet Madi jų priekaištingi žvilgsniai nedarė jokio poveikio. Jos rankos buvo užimtos Džeku; ji kišo jam į burną krevetes, žnaibė skruostus. Viena ranka kažką darė po staltiese.

– ...taigi Haris išėjo, – plepėjo Madi, – o Džekas atėjo. Puikūs mainai. Dabar pešasi advokatai. Džekai, vaikeli, suvalgyk kepsnį. Tau reikės daug jėgų, eržile tu!

Jis sėdėjo kvailai šypsodamasis, mielai priimdamas jos patarnavimą, tarsi tai būtų savaime suprantamas dalykas. Auksiniai plaukai sudėti dailiomis bangomis. Veidas nuo įdegimo bronzinis, lūpos kaip iškaltos iš marmuro, nosis tiesi, patriciška. Profilis tiktų iškaldinti monetoje.

– Ar jis ne turtas? – didžiuodamasi klausė Madi, žiūrėda-

ma į jį alkanomis akimis. – Suradau jį statant mašinas stovėjimo aikštelėje prie pakelės smuklės Roud Ailende. Išprausiau, apkirpau, aprengiau, o dabar pažiūrėk į jį. Lobis! Madi gražioji nuosavybė.

Zo suprato, kad Madi gerokai įkaušusi, nes, be įprastinio jos skeryčiojimosi, buvo dar kažkas: beveik isterija. Be to, koktus žiaurumas, su kuriuo ji kalbėjo apie vaikiną tarsi apie kokį keistą daiktą.

Arba jis nesuprato jos piktdžiugiškų pasišaipymų, arba buvo nusprendęs nekreipti į juos dėmesio. Beveik nekalbėjo, nuolat šypsojosi ir stropiai valgė. Kimšo į burną kąsnį dar neprarijęs ankstesniojo, lėtai kramtė judindamas savo galingus žandikaulius.

– Mes išvykstame į Bermudus, – tarė Madi, – ar Bahamus? Visada painiojau tuos du pavadinimus. Šiaip ar anaip, mudu skrendame į tropikų rojų kokiam mėnesiui – gersime romą iš kokoso kevalų, nuogi maudysimės mėnesienoje. Kaip tau patinka toks scenarijus, vaikeli? Ką daugiau gali padaryti ištroškusi mergina, norėdama gauti savo dalį šitame šiukšlyne?

Zo pastebėjo, kad ji valgė mažai, bet gėrė atsakančiai, šluostydama burną atgalia ranka, kai gėrimas nutekėdavo smakru. Bet nė akimirkos nepaleido Džeko. Kabinosi į jo ranką, petį, šlaunį.

Zo, prisimindama įžūlią jaunesnės Madi bravūrą, buvo pasibaisėjusi tokiu nuosmukiu. Jai kėlė baimę ne tik Madi, bet ir tai, kad ji dabar matė savo ateitį.

Nes ši moteris, kai dar buvo mergina, buvo geriausia iš jų visų. Ji buvo drąsi ir nepriklausoma. Ji braute brovėsi per gyvenimo brūzgynus, narsiai ir ryžtingai. Ji *gyveno* ir niekada nebijojo rytojaus. Be atodairos puldavo pirmyn mesdama iššūkį, niekada neklausdama kainos ir neskaičiuodama nuostolių.

Dabar ji sėdėjo čia – girta, pakvaišusi, įsikarščiavusi, jos kūnas išpliuręs; beviltiškai laikėsi įsikabinusi į vaikį, kuris galėjo būti jos sūnumi. Už jos maskaradinių akių žibėjimo juodavo siaubas.

Jeigu galėjo pralaimėti šita moteris, šita narsi, laisva, nenugalima moteris, kokią tad viltį galėjo puoselėti Zo Koler? Ji daug silpnesnė už Madeliną Kurnic. Ji drovi ir baikšti. Ji daug *mažesnė.* Kai į purvyną sutrypiami milžinai, ko belieka tikėtis nykštukams? Jie užbaigė audringas vaišes, ir Madi sviedė banknotus padavėjui.

– Tas kalės vaikas anuliavo mano kreditines korteles, – sumurmėjo ji.

Ji atsistojo linkstančiomis kojomis, ir Džekas apkabino ją ranka per liemenį. Ji svirduliavo, stiklinėmis akimis žiūrėdama į Zo.

– Tu pakeitei darbą, vaikeli? – paklausė.

– Ne, Madi. Net neieškojau kito. Kodėl klausi?

– Nežinau. Kažkoks tipas paskambino prieš kelias dienas, pasakė, kad tu kreipeisi dėl darbo ir paminėjai mano pavardę rekomendacijai. Teiravosi, ar aš seniai tave pažįstu, ką žinau apie tavo asmeninį gyvenimą ir panašaus mėšlo.

– Nesuprantu. Aš nebandžiau ieškoti darbo.

– A, teeinie po velnių. Tikriausiai koks nors trenktas. Paskambinsiu, kai grįšiu iš rojaus.

– Žiūrėk savęs, Madi.

– Nusispjaut. Džekas mane prižiūrės. Ar ne, meiluti?

Ji žiūrėjo, kaip jie išsvirduliuoja, Džekas prilaikydamas išpampusią kaip kiaulė moterį. Zo tykiai grįžo į savo kabinetą jausdama, kaip ją smelkia siaubas nuo to, kas slypi už Madi žodžių.

Kažkas apie ją klausinėja, apie jos asmeninį gyvenimą. Ji žinojo, kas taip daro, – tasai išstypęs, atkaklus tipas su etike-

te „Policija“, kuris neatsisakys persekiojimo ir nenurims tol, kol Zo bus gyva ant šios žemės.

Ji užsikniaubė ant stalo, sudėjusi skeleto rankas. Spoksojo į susitraukusius pirštus. Atrodė, tarsi juos būtų mirkę druskos tirpale. Pagalvojo apie besiartinančias mėnesines ir klausė savęs, ar kraujas dar gali bėgti iš tokio perdžiūvusio kūno.

– Labutis! – gyvai tarė Everetas Pinknis, mojuodamas ranka. – Ar skaniai papietavote?

– Labai skaniai, – Zo pabandė nusišypsoti. – Ar turite man kokio darbo, misteri Pinkni?

Jis nusišypsojo, dėdamas pastangas sukoncentruoti žvilgsnį ir susikaupti tam, ką norėjo jai pasakyti. Jis palinko į priekį, atsirėmė krumpliais į stalą. Į ją tvokstelėjo kvapas su viskio priemaiša.

– Na, – prabilo jis, – eee... Zo, prisimenate tą ašarinių dujų balionėlį, kurį jums daviau? Tą mažą, nešiotis rankinėje?

– Prisimenu.

– Na, ar turite jį čia? Rankinėje? Stalčiuje?

Ji įsmeigė į jį akis.

– Kažkokia kvailystė, – tęsė jis. – Anądien buvo atėjęs detektyvas. Jis tiria apiplėšimą ir turi patikrinti visų Niujorko regione parduotų balionėlių serijinius numerius. Paprašiau Makmilano ir Džo Levino, kad atneštų savuosius. Jūs savąjį dar tebeturite, ar ne? Dar neiščiurškėte į ką nors? – Jis sukikeno.

– Neturiu jo su savimi, misteri Pinkni, – lėtai atsakė ji.

– A, tai jis namie?

– Taip, – atsakė ji vangiai, – turiu jį namie.

– Na, tai atneškite, gerai? Penktadienį. Detektyvas žadėjo užsukti. Kai jis sutikrins numerius, vėl galėsite pasiimti. Tiek ir bėdos.

Jis neraiškiai šyptelėjo ir nuėjo į savo kabinetą.

Vėl grįžo jausmas, dar stipresnis: tave kažkas valdo ir tampo už virvučių. Įvykių vadelės išsprūdo jai iš rankų. Ji buvo stumiama į savo prigimtą aukos vaidmenį. Ji prarado visą iniciatyvą; ji buvo kontroliuojama.

Zo karštligiškai ėmė galvoti, ką daryti. Pasakyti, kad ją užpuolė ir bandė išprievartauti, ir ji atsigynė ašarinėmis dujomis? Gynėsi nuo pasiutusio šuns? Bet jau pasakė Pinkniui, kad balionėlį laiko namuose.

Galų gale, liūdnai nusprendė ji, jai belieka pasakyti, kad pametė arba kažkur nukišo dujų balionėlį.

Ji nė akimirkos nepatikėjo, kad detektyvas tiria apiplėšimą. Jis tyrė *ją,* ir ji nenorėjo net pagalvoti apie tai, kas bus, kai pasakys, jog „pametė" dujų balionėlį. Viskas taip baisiai slėgė; negalėjo suprasti, kaip tasai dujų balionėlis atvedė juos pas ją.

Tą vakarą, grįžusi į namus, ji pasielgė kaip niekada be jokios sveikos nuovokos. Pradėjo po visą butą ieškoti dujų balionėlio žinodama, kad jį išmetė. Blogiausia tai, kad ji žinojo, jog elgiasi visai be sveikos nuovokos, bet nieko negalėjo su savimi padaryti.

Aišku, balionėlio ji nerado. Bet rado kitą dalyką. Tiksliau, kelis dalykus...

Kai ji padėjo Ernesto Mitlo sužadėtuvių žiedą į stalčiaus gilumą, akimirką stabtelėjo ir dar kartą atidarė dėžutę užmesti akį į nuostabų žiedą. Paskui vėl pastūmė dėžutę, tačiau gerai prisiminė, kad dangtelio laisvas kraštas buvo atsuktas į priekį.

Dabar radusi dėžutę pamatė, kad ji buvo apsukta savo slėptuvėje. Dabar dangtelio vyriai buvo atsukti pirmyn, dėžutė darėsi iš kito galo.

Kai ji sudėjo nailoninius perukus, suvyniotus į skiautę medžiagos, šviesusis perukas buvo viršuje, juodasis – po apačia. Dabar jie buvo apkeisti vietomis.

Krūvelės kojinių ir apatinių baltinių buvo sujudintos. Ji visada palikdavo jas dailiai sulygindama į lauko pusę atsuktus kraštus. Dabar tos krūvelės buvo pastumtos. Ne sujauktos, bet liestos. Ne tokios, kokias ji paliko.

Galbūt kas nors kitas, ne toks skrupulingas ir smulkmeniškas kaip Zo, nebūtų nieko pastebėjęs. Bet ji pastebėjo ir jau neabejojo, kad kažkas buvo jos bute ir rausėsi jos daiktuose.

Ji iškart priėjo prie lango į gatvę. Atsargiai patraukusi užuolaidos kraštelį, žvilgtelėjo laukan. Nepastebėjo baltamarškinio smalsuolio lange kitoje gatvės pusėje. Nematė jo, tačiau žinojo, kad jis ten yra. Ji visai nesiejo to iškrypėlio su savo buto krata. Žinojo tik tai, kad į jos asmeninį gyvenimą grubiai įsiveržta; žmonės panūdo sužinoti jos paslaptis. Jie ir toliau bandys, ir ji nickaip jų nesustabdys.

Kai paskambino Ernestas Mitlas, ji pasiryžo kalbėti linksmai ir meiliai. Jie ilgai plepėjo; ji vis klausinėjo apie jo darbą, kompiuterių kursus, planus atostogoms – apie viską, kad tik jis kalbėtų ir stumtų nuo jos tamsos skraistę.

– Zo, – pagaliau tarė jis, – visai nenoriu... na... spausti tavęs, bet ar tu galvojai?

Jai prireikė kelių sekundžių susivokti, apie ką jis kalba.

– Žinoma, aš apie tai galvoju, mielasis, – pasakė ji. – Kiekvieną minutę.

– Žinok, aš neatsiimu nė vieno savo žodžio. O dabar esu dar labiau apsisprendęs negu anksčiau. Aš to noriu, Zo. Tiesiog noriu su tavim gyventi, Zo.

– Erni, tu esi pats mieliausias ir draugiškiausias iš mano sutiktų žmonių. Tu toks mielas.

– Taip... na... et... tai kada tu manai apsispręsti? Greitai?

– O taip. Greitai. Labai greitai.

– Paklausyk, – karštai tarė jis, – penktadienio vakare einu į paskaitas. Baigsis apie pusę devintos. Ką pasakytum,

jeigu paimčiau butelį balto vyno ir užsukčiau į svečius? Na, juk bus penktadienio vakaras, galėsime pasiplepėti ir aptarti atostogas. Gerai?

Ji neturėjo jėgų atsisakyti. Visi ją stumia – net Ernis.

– Aišku, – dusliu balsu atsakė ji. – Penktadienio vakare?

– Maždaug devintą, – pasigirdo jo laimingas balsas. – Iki penktadienio. Prižiūrėk save, mieloji.

– Taip, – atsakė ji, – tu irgi.

Jo neliko. Ji sėdėjo spoksodama į telefono ragelį rankoje. Pati nežinodama kodėl, paskambino daktarui Starkui. Aišku, atsiliepė registratorė. Ar ji norėtų palikti žinutę?

– Ne, – atsakė Zo Koler, – žinutės nebus.

Nuėjo į virtuvę. Atidarė spintelės duris. Įbedė akis į rictuves tablečių, kapsulių, ampulių, miltelių, vaistų. Visi jie atrodė jai kaip kvaili Žaislai. Uždarė dureles nieko nepaėmusi. Net savo kortizolio. Net druskos tabletės. Niekas nepadės jai tapti nauja moterimi. Ji buvo pasmerkta likti savimi.

Šmėkštelėjo mintis, kad reikėtų užvalgyti, bet vien pagalvojus apie maistą jai susuko vidurius. Įsipylė į stiklinę atšaldytos degtinės ir nusinešė į svetainę. Užsiropštė ant sofos, įsistebeilijo į tamsą. Pamėgino susikaupti įsiklausydama į savo organizmą. Pajuto tik gilų skausmą, negalią, siurbiančią jos dvasią ir bukinančią jausmus.

Ar tai mirties puolimas – ši besąlyginė gyvenimo agonijos kapituliacija? Ramybė, ramybė. Šilta ir jauku. Kažkas artima ir sava. Jai atrodė labai brangus šis žingsnis per slenkstį. Visų skausmų pabaiga...

Staiga ji suvokė, jog verkia; nustebo, kad tokia išdžiūvusi oda dar sugeba išspausti šitą drėgmę. Šiltos ašaros plonytėmis čiurkšlelėmis tekėjo skruostais, ir ji jų nešluostė. Ji didžiavosi šita savo nelaimingos būsenos apraiška.

– Vargšė Zo Koler, – garsiai pasakė, ir balsu ištarti žodžiai taip paveikė, kad ji giliai atsiduso ir sukukčiojo.

Vieno dalyko negalėjo suprasti, niekada nesupras – kuo ji užsitarnavo tokį apgailėtiną gyvenimą?

Visada rengėsi tvarkingai ir buvo švari. Kalbėdama niekada nesikeikė. Su visais buvo lipšni ir mandagi. Ką ji įskaudino? Ji stengėsi – visada – elgtis kaip ledi.

Galbūt kelis kartus, labai retai, kai užsimiršdavo, kai pamindavo savo prigimtį, ji pasielgė grubiai ir vulgariai. Bet didesnę dalį savo gyvenimo nugyveno nepriekaištingai, be dėmelės, paklusdama taisyklėms, kurių ją išmokė mama.

Ji leido dienas gyvendama tauriai, mandagiai, kalbėdama tyliai, įsiklausydama į kitų žmonių jausmus. Sunkiai dirbo, norėdama išmokti būti pareiginga dukterimi ir mylinčia žmona.

Ir visa tai, visa tai baigėsi štai kuo: ji sėdi tamsoje ir verkia. Jaučia savo pūvančio kūno kvapą. Persekiojama negailestingų žmonių, kurie žūtbūt pasiryžo kištis į svetimą gyvenimą.

Vargšė Zo Koler. Visos viltys išsisklaidė, visos aistros išnyko. Liko tik skausmas.

Liepos 23–24-a. Trečiadienis ir ketvirtadienis.

Delanis privalėjo pamatyti ją; jis negalėjo atsispirti pagundai.

– Daug gali sužinoti apie žmones juos stebėdamas, – aiškino jis Monikai. – Kaip jie eina, kokie jų gestai. Ar jie trina akis, ar krapšto nosį? Kaip prisidega cigaretę. Ar laukia prie šviesoforo, ar lekia per raudoną šviesą. Ar nervingi. Kaip rengiasi. Spalvos ir stilius. Ar dažnai mirksi akimis. Ar laižo lūpas. Ir taip toliau.

Jo žmona tylėdama, nulenkusi galvą, įbedusi akis į skreitą klausėsi monologo.

– Na? – paklausė jis.

– Kas?

– Maniau, kad pakomentuosi mano žodžius.

– Ne, aš nekomentuosiu.

– Galbūt tai padės man geriau ją perprasti. Kodėl ji padarė tai, ką padarė. Rasti raktą į jos asmenybę.

– Tu geriau žinai, mielasis, – tarė ji.

Delanis įtariai į ją pažiūrėjo. Jis nepasitikėjo jos taikiomis nuotaikomis.

Jis pasakė Abneriui Bunui, ką nori padaryti, ir šis neprieštaravo.

– Geriau praneškite Bentliui, šefe, – pasiūlė šis. – Jis perduos savo sekliams, kurie nuo jos nesitraukia. Tam atvejui, jei pastebėję jus jie pasikviestų pagalbą.

– Jie manęs nepastebės, – įsižeidęs atšovė Delanis.

Užtat jis pastebėjo *juos:* nepažymėti automobiliai prie Zo Kolcr gyvenamojo namo ir prie „Granger" viešbučio, policininkės civiliniais drabužiais, kurios pėsčios sekiojo įtariamąją. Vieni iš tų šešėlių atrodė gerai, kiti kvailai. Bet, regis, Zo nepastebi nieko.

Jis pamatė ją ant 39-osios gatvės ir Leksingtono aveniu kampo 8.43 trečiadienio rytą ir sekė iki viešbučio. Kiek pastoviniavęs gatvėje, užsuko į viešbutį, apžiūrėjo vestibiulį, svetainę, kokteilių barą.

Vėl grįžo vidurdienį, kai ji išėjo pietauti, ir sekė iki užkandinės Trečiojoje aveniu, paskui vėl iki viešbučio. Penktą valandą vėl pasirodė palydėti ją iki namų. Nė akimirkos nenuleido nuo jos akių.

– Kaip ji atrodo? – paklausė Monika vakare.

– Tokia neišvaizdi, – tarė jis, – tokia neišsiskirianti. Panelė Niekas.

– Graži?

– Ne, bet nebjauri. Paprasta moteris. Tiesiog paprasta. Galėtų atrodyti ir geriau, jeigu norėtų. Nepastebėjau jokio makiažo. Plaukai kažkokie bespalviai. Drabužiai vien pilkų

ir rudų tonų. Žemės spalvos. Ji eina labai lėtai, atsargiai. Beveik kaip invalidė arba bent jau dvigubai vyresnė moteris. Kartą pamačiau, kaip ji stabtelėjo ir apsikabino stulpą, tarsi pasijutusi blogai ir bijodama apalpti. Patogūs batai. Patogūs drabužiai. Jokių šviesių spalvų ir džiaugsmo. Nešiojasi rankinę su ilgu diržu, bet laikosi įsikibusi jo abiem rankom. Manyčiau, kad peilis yra rankinėje. Sutikusi kitą praeivį, ji visada pirma žengia į šalį. Niekada neina degant raudonai šviesai, net kai nėra mašinų. Labai atsargi. Labai konservatyvi. Labai gerbianti įstatymus. Kai ji išėjo pietauti, man pasirodė, kad kalba su savimi, bet gal ir apsirikau.

– Edvardai, kiek dar laiko jūs šitaip ją sekiosite?

– Manai, kad tai liguistas smalsumas?

– Nešnekėk kvailysčių.

– Aišku, kad taip manai. Bet taip nėra. Ta moteris mane užbūrė, prisipažįstu.

– Tikiu, – tarė Monika. – Ar ji liūdna?

– Liūdna? – Jis minutėlę pagalvojo. – Ne tiek liūdna, kiek nugalėta. Jos išvaizda nekokia; ta moteris sulinkusi nuo naštos. Pasaulio nuodėmės slegia jos pečius. Ir iš veido išėjusi. Purvinai pilkos spalvos. Manau, kad buvau teisus, ir daktaras Ho buvo teisus: ji pradeda palūžti.

– Nenorėčiau, kad šitaip darytum, Edvardai, na, sekiotum paskui ją.

– Kodėl gi ne?

– Nežinau... tiesiog tai atrodo nepadoriai.

– Tu esi miela, švelni moteris, – atsakė jis, – ir nė velnio nesupranti, apie ką kalbi.

Tą pačią operaciją jis pakartojo ketvirtadienį. Pasirinko tokį maršrutą, kad susitiktų ją, kai ji Madisono aveniu traukia į darbą. Praėjo visai arti ir gerai įsižiūrėjo į jos veidą.

Veidas buvo sukritęs, sulysęs, nosis nusmailėjusi, skruostai įdubę. Jos lūpos buvo sausos ir mažumėlę prasiskyrusios.

Akys klajojo kažkur svetimame pasaulyje. Jos veidas dvelkė kažkokiu mieguistumu. Tarsi ji būtų lunatikė.

Nepastebėjo krūtų. Ji buvo plokščia kaip lenta.

Buvo kelios minutės po penkių, kai ji išėjo iš „Granger" viešbučio ir pasuko į pietus Madisono aveniu. Delanis ėjo iš paskos. Bentlio policininkė sekė ją kita gatvės puse.

Įtariamoji traukė pietų pusėn per Madisono aveniu, paskui įėjo į užkandinę. Delanis nužingsniavo iki kampo, apsisuko ir grįžo atgal. Sustojo priešais užkandinę ir apsimetė skaitąs valgiaraštį, lipnia juosta iš vidaus priklijuotą prie lango.

Zo Koler sėdėjo prie baro laukdama, kol ją aptarnaus. Užkandinė buvo pilna valgančių ir besikalbančių žmonių. Niekas nekreipė dėmesio nei į tai, kas vyksta gatvėje, nei į aukštą, stambų vyrą, spoksantį pro vitrinos langą.

Delanis kiek paėjėjo, žvilgtelėjo į kelias parduotuvių vitrinas, vėl grįžo prie užkandinės. Dabar priešais Zo stovėjo lėkštė; ji gėrė iš stiklinės – iš pažiūros tai galėjo būti arbata su ledais.

Jeigu jis būtų pratęs reikšti savo jausmus teatrališkais gestais, būtų trenkęs sau delnu per kaktą iš nusivylimo ir apmaudo. Jis visai pamiršo. Jie visai pamiršo. Ir kaip jie galėjo būti tokie prakeikti kvailiai?

Jis mindžiukavo ant šaligatvio priešais užkandinę. Retkarčiais pasižiūrėdavo į laikrodį, kad būtų panašus į žmogų, kuris laukia kažko, vėluojančio į pasimatymą. Pamatė, kaip Zo Koler patapšnoja lūpas popierine servetėle, pasiima piniginę ir čekį, pradeda stotis nuo kėdės.

Tą pat akimirką jis atsidūrė viduje, beveik bėgte įbėgo. Kai Zo ėjo pro kasininkės stalą, jie susidūrė šonais.

– Atsiprašau, – pasakė jis kilstelėdamas skrybėlę ir žengdamas žingsnį į šalį.

Ji droviai, kukliai jam šyptelėjo: akimirksnio šypsnys.

Jis leido jai praeiti ir slystelėjo prie baro ant kėdės, nuo

kurios ji ką tik pakilo. Priešais jį buvo beveik nevalgyta lėkštelė tuno salotų ir stiklinė su šaldytos arbatos šlakeliu. Jis sunėrė pirštus aplink stiklinę neprisiliesdamas prie jos.

Priešais pasirodė apkūni vidutinio amžiaus padavėja su ūsais ir kreivomis kojomis. Ji išsiėmė savo bloknotą.

– Ką užsisakysite? – paklausė tapšnodama oranžinės spalvos plaukus. – Netikras zuikis skanus.

– Norėčiau pamatyti vedėją. Malonėkite pakviesti.

Ji įbedė į jį akis.

– Kas negerai?

– Viskas gerai, – nusišypsojo jis. – Tiesiog norėčiau pasikalbėti su vedėju.

Ji pasisuko į užkandinės gilumą.

– Ei, Stenai! – šūktelėjo.

Vyras, kuris kalbėjosi su dviem lankytojais, pakėlė akis. Padavėja mostelėjo galva į Delanio pusę. Vyriškis lėtai priėjo. Sustojo prie pat Delanio peties.

– Kas nors atsitiko? – paklausė.

– Viskas gerai, – tarė Delanis. – Štai ši arbatos stiklinė – tokių turiu namie visą tuziną. Bet mano vaikiščias vieną sudaužė. Norėčiau turėti pilną komplektą. Ar neparduotumėt man jos už dolerį?

– Jūs norite pirkti šią stiklinę už dolerį? – paklausė Stenas.

– Taip. Kad vėl turėčiau dvylika. Ką pasakysite?

– Mielai, – atsakė vedėjas. – Galite imti dar šešis tuzinus už tokią pačią kainą.

– Ne, – nusijuokė Delanis, – užteks ir vienos.

– Leiskite, atnešiu jums švarią, – pasisiūlė riebioji padavėja tiesdama ranką prie Zo Koler stiklinės.

– Ne, ne, – skubiai tarė Delanis, saugodamas stiklinę delnais. – Puikiai tiks ir šita.

Vedėjas su padavėja susižvalgė ir gūžtelėjo pečiais. Delanis padavė dolerio banknotą. Paėmęs stiklinę vidun įkištais

ir praskėstais dviem pirštais, jis kruopščiai suvyniojo ją į popierines servetėles, stengdamasis nepaliesti ir nenutrinti stiklo išorės.

Turėjo nuciti du kvartalus, kol rado veikiantį gatvės telefoną. Atsargiai padėjęs suvyniotą stiklinę ant telefono aparato, paskambino Abneriui Bunui į Šiaurės Midtauno nuovadą. Paaiškino, ką turi.

– Velniai rautų! – pratrūko Bunas. – Kokie mes idiotai! Jau prieš savaitę galėjome gauti jos pirštų atspaudus iš jos darbovietės ar buto.

– Žinau, – guodžiančiu balsu tarė Delanis. – Aš kaltas ne mažiau už kitus. Klausykite, seržante, jeigu atspaudai sutaps su tais, kurie buvo palikti ant vyno taurės „Tribunolo" motelyje, tai nebus tiesioginis įkaltis, kad ji nužudė Labrančą. Tai tik įrodymas, kad ji tuo metu ten buvo.

– Man tai daug, – niūriai burbtelėjo Bunas. – Kur jūs, šefe? Imu mašiną, paimu stiklinę ir pats vežu tiesiai į laboratoriją.

Delanis nupasakojo kur esąs.

– Po to, kai jie sulygins atspaudus, ar paskambinsit man į namus?

– Žinoma.

– Be to, patariu paskambinti Torsenui ir pasakyti jam taip arba ne.

– Padarysiu, – tarė Abneris Bunas. – Ačiū, šefe, – pridūrė dėkingu balsu.

Delanis visą vakarą buvo paniuręs. Susikūprinęs virš lėkštės, tylėdamas valgė keptą kiaulieną su obuolių padažu. Net nepagyrė Monikos už dubenėlį trintų braškių, pagardintų „Cointreau" likeriu. Ir tik tada, kai jie nusinešė į svetainę su kondicionuojamu oru kavos puodelius, ji paklausė:

– Na, gerai, nenaudėli, kas tave kamuoja?

– Politika, – su panieka atsakė jis ir papasakojo apie savo ginčą su Aivaru Torsenu.

– Jis teisus ir aš teisus. Turint omenyje prioritetus ir atsakomybę, suimti tą moterį ir tuo sustabdyti jos nusikaltimus būtų teisingas žingsnis. Bet aš vis tiek manau, kad daug svarbiau apkaltos procesas ir bausmės paskyrimas.

Paskui papasakojo Monikai, ką jam pavyko padaryti: gauti Zo Koler pirštų atspaudus sulyginimui su tais, kurie buvo aptikti ant vyno taurės „Tribunolo" motelyje.

– Taigi aš daviau Torsenui į rankas dar daugiau netiesioginių įkalčių, – gaižiai kalbėjo jis. – Jeigu atspaudai sutaps, jis ją, aišku, areštuos. Bet niekaip nepavyks jos nuteisti remiantis tuo, ką mes šiandien turime.

– Jeigu taip stipriai laikaisi savo nuomonės, – tarė Monika, – galėjai pamiršti tuos atspaudus.

– Tu, žinoma, juokauji.

– Žinoma.

– Trisdešimties metų įpročiai laikosi ilgai, – tarė jis atsidusdamas. – Turėjau gauti tuos atspaudus. Bet niekas nepatikės manim, kai aš jiems pasakysiu, kad net ir idealus atspaudų sutapimas neįkiš jos už grotų. Jos advokatas pasakys: „Taip, ji gėrė vyną su tuo vaikinu jo kambaryje viešbutyje – ir kas iš to? Kai ji išėjo, jis buvo gyvas". Atspaudai neįrodo, kad ji perpjovė jam gerklę. Be to, yra dar vienas dalykas...

Suskambo telefonas.

– Tai Bunas, – tarė Delanis keldamasis. – Pasikalbėsiu su juo kabinete.

Bet tai buvo ne Bunas. Skambino komisaro pavaduotojas Aivaras Torsenas, kuris negalėjo nuslėpti džiugaus susijaudinimo.

– Ačiū, Edvardai, – pasakė jis. – Ačiū, ačiū. Atspaudai visiškai sutampa. Aš ilgai kalbėjausi su apygardos prokuroro atstovu, ir jis mano, kad turime pakankamai medžiagos kaltinamajam aktui. Mes ją suimame. Rytoj per dieną reikia su-

tvarkyti visus reikalingus popierius ir suplanuoti areštą. Greičiausiai imsime ją sekmadienio rytą jos bute. Nori dalyvauti?

Delanis patylėjo.

– Gerai, Aivarai, – pagaliau tarė. – Vis tiek tavęs neperkalbėsiu. Prašyčiau paslaugos: gal gali paklausti daktaro Ho, ar jis nenorėtų dalyvauti operacijoje? Tas žmogus daug mums padėjo, turėtų matyti, kuo viskas pasibaigia.

– Gerai, Edvardai, paskambinsiu jam.

– Dar vienas dalykas... Norėčiau, kad ten būtų Tomas Hendris.

– Kas tas Tomas Hendris?

– Jis dirba „Times“.

– Tu nori, kad ten būtų reporteris?

– Aš jam skolingas.

Torsenas atsiduso.

– Tebūnie taip, Edvardai, jeigu nori. Ir dar kartą ačiū, tu šauniai pasidarbavai.

– Taip, – pasakė Delanis be jokio džiaugsmo, bet Torsenas jau buvo padėjęs ragelį.

Jis grįžo į svetainę ir perpasakojo telefoninį pokalbį Monikai.

– Vadinasi, šitaip, – užbaigė jis. – Jeigu jai išlaikys nervai ir ji nepasakys nė žodžio, kol susiras protingą advokatą, manau, kad liks laisvėje.

– Bet ji daugiau nebežudys?

– Taip. Galbūt.

Ji pažiūrėjo į jį suraukusi antakius.

– Bet tau to maža, ar ne? Tu nori, kad ji būtų nubausta.

– O tu nenori?

– Aišku, jeigu ją nubaus teismas. Bet aš labiausiai noriu, kad būtų padarytas galas toms žudynėms. Edvardai, ar tau neatrodo, kad esi kerštingas?

Jis staiga atsistojo.

– Manau, kad įsipilsiu brendžio. Tau atnešti?

– Gerai. Truputį.

Jis atnešė iš savo kambario dvi taures konjako, vėl įsitaisė savo sutrintame fotelyje.

– Kodėl tau atrodo, kad aš esu kerštingas?

– Na, iš viso tavo požiūrio. Nori nutverti tą moterį nusikaltimo vietoje, net rizikuodamas žmogaus gyvybe. O labiausiai nori, kad ji pelnytų bausmę už savo nusikaltimus. Nori, kad ji kentėtų. Tu esi tiesiog apsėstas šios minties. Nemanau, kad taip galvotum, jeigu viešbutinis žudikas būtų vyras. Tada tau užtektų ir to, kad jis būtų sustabdytas.

– Na, Monika, kokius čia niekus tauziji? Belieka tik, kad pasakytum, jog aš nekenčiu moterų.

– Ne, niekada taip nepasakyčiau, nes žinau, jog tai netiesa. Priešingai, man atrodo, kad tavyje gyvas pasenęs ir romantiškas požiūris į moteris. Ir kaip tik todėl, kad ši moteris pasišaipė iš tavo įsitikinimų, tų puoselėjamų idealų, tau sukilo keršto jausmas, nukreiptas į ją.

Jis gurkštelėjo brendžio.

– Nesąmonė. Aš ir anksčiau turėjau reikalų su moterimis nusikaltėlėmis. Kai kurios iš jų buvo žudikės.

– Bet ne tokios kaip Zo Koler – tiesa? Visos moterys žudikės iš tavo patirties žudė iš godumo ar aistros, ar buvo prisigėrusios, ar dar kas nors panašaus. Ar tiesą kalbu?

– Na... – suniurzgė jis, – ...galbūt.

– Tu pats man pasakojai. O dabar susiduri su žudike, kuri yra protinga, gerai viską suplanuoja, žudo šaltakraujiškai be jokio apčiuopiamo motyvo ir iki pamatų griauna tavo išankstinį nusistatymą apie moteris. Ir ji ne tik ardo tavo romantiškas vizijas, bet ir – aš manau – gąsdina tave.

Jis tylėjo.

– Nes jeigu moteris gali šitaip elgtis, tada išeina, kad tu

nieko apie moteris nesupranti. Dabar tau paaiškėjo, kad moterys sugeba elgtis taip, kaip ir vyrai. Šiuo atveju, sugeba daryti tokį pat blogį. Bet jeigu tai tiesa, vadinasi, jos sugeba daryti ir tokį pat gėrį, taip pat kurti, prilygti vyrams ir išradimuose, ir menuose. Visi tavo prietarai apverčiami aukštyn kojomis, ir tu gal net nesuvoki šito. Staiga tau tenka permąstyti savo požiūrį į moteris, peržiūrėti seną, į kraują įsigėrusią nuomonę, ir šis procesas gali būti skausmingas. Štai todėl, mano nuomone, tau neužtenka, kad baigtųsi mirčių serija. Tu nori atkeršyti šitai moteriai, kuri taip sujaukė visus tavo įsitikinimus apie moteris, apie tai, kaip joms derėtų elgtis.

– Ačiū, daktare, už penkiasdešimties centų vertės analizę, – tarė jis. – Neginčiju, kad yra dalis tiesos tavo žodžiuose, bet tu visiškai klysti sakydama, kad aš elgčiausi kitaip, jeigu viešbutinis žudikas būtų vyras. Šiame pasaulyje reikia mokėti už savo nuodėmes, nepaisant to, kokia tavo lytis.

– Edvardai, kada paskutinį kartą buvai bažnyčioje?

– Klausytis mišių ar išpažinties? Maždaug prieš trisdešimt penkerius metus.

– Na, tu nepraradai savo tikėjimo.

– Gerosios seserys stipriai jį man įkalė. Bet mano tikėjimas, kaip tu sakai, neturi nieko bendra su bažnyčia.

– Ne?

– Ne. Aš esu už civilizaciją ir prieš pelkę. Labai paprasta.

– Tikrai paprasta. Tu tiki Dievą, ar ne?

– Aš tikiu aukščiausiąja Būtybe, kad ir kaip ją vadintum, – juo ar ja.

– Tikriausiai vadini ją Aukščiausiu Faraonu.

Jis nusijuokė.

– Tu netoli nuklydai nuo tiesos. Na, Aukščiausias Faraonas davė mums savo žodį, surašytą knygose, vadinamose įstatymais. Tik nepasakok man, kokie išklerę, skylėti ir ne-

veiksmingi yra įstatymai; aš tai žinau geriau už tave. Bet kol kas tai yra geriausia, ką mums pavyko sukurti. Tikėkimės, kad žmonijai stumiantis pirmyn, jie tobulės. Bet net būdami tokie, kokie yra dabar, jie yra vienintelis dalykas, kuris stovi tarp civilizacijos ir pelkės. Tai siena, pylimas. Ir kiekvienas, kuris pramuša toje sienoje skylę, turi susilaukti bausmės.

– O kur supratimas? Užuojauta? Teisingumas?

– Įstatymas ir teisingumas ne visada sutampa, mieloji. Tą tau pasakys bet kuris gatvės patrulis. Šiuo atveju, aš manau, kad ir įstatymas, ir teisingumas pasielgtų geriausiai, jeigu uždarytų Zo Koler iki gyvos galvos.

– O jeigu Niujorko valstijoje tebegaliotų mirties bausmė, tu norėtum, kad ją iškeptų elektros kėdėje arba pakartų, arba nunuodytų dujomis, arba nušautų?

– Taip.

Liepos 25-oji, penktadienis...

Jos gaktiplaukių beveik visai neliko; tik kelios silpnos garbanėlės. O plaukai ant kojų ir pažastyse, atrodo, visai nustojo augti. Ji jautėsi tarsi nuo jos būtų lupama žievė, kad ji liktų vynuoge be odelės, virpančiais drebučiais. Drabužiai draskė jos švelnią odą.

Tą rytą į darbą ji nuvažiavo su taksi, nebūdama įsitikinusi, kad užteks jėgų nueiti pėsčiomis ar važiuoti sausakimšu autobusu. Darbe bijojo, kad gali išmesti padėklą su kavos puodeliais ir sausainiais. Kiekvienam judesiui reikėjo pastangų, kiekvienas oro gurkšnis sukeldavo skausmą.

– Ar atnešėte jį, Zo? – paklausė Everetas Pinknis.

Ji pažiūrėjo į jį tuščiu žvilgsniu.

– Ką?

– Ašarinių dujų balionėlį.

Staiga jos kirkšnis persmelkė skausmas. Adata. Žinojo, kad mėnesinės turi prasidėti rytoj, bet tai buvo kitoks skaus-

mas: plieninė rakštis. Bet ji nesusigūžė. Ji iškentė išlaikydama bejausmį veidą.

– Aš jį pamečiau, – tyliai pratarė. – Ar kažkur nukišau. Negaliu rasti.

Pinknis apstulbo.

– Zo, – prabilo jis, – tai toks daiktas! Kaip jūs galėjote jį pamesti ar kažkur nukišti?

Ji neatsakė.

– Tai ką man dabar daryti? – paklausė jis bejėgišku balsu. – Policininkas vėl ateis. Jis norės sužinoti. Norės su jumis pasikalbėti.

– Gerai, – pasakė ji. – Aš su juo pasikalbėsiu. Tiesiog neturiu to balionėlio.

Pinknis buvo ne tas žmogus, kuris pultų kelti audrą. Jis atsistojo, pamindžiukavo.

– Na... – tarė, – ką gi, – ir išėjo.

Likusi dienos dalis dingo. Ji nežinojo, kur ji nuslinko. Ji plūduriavo agonijoje, visas kūnas tvinkčiojo. Ji norėjo pravirkti, išsiverkti, nuplėšti nesveiką mėsą nuo kaulų. Pasaulis sukosi aplink ją skriejančioje karuselėje. Jis nenorėjo sustoti.

Ji ėjo namo lėtai, linkstančiais keliais. Praeivius matė kaip praplaukiančias dėmes. Žemė dubo po jos kojomis. Girdėjo riaumojimą, garsesnį už automobilių ūžesį, užuodė degėsius, o burnoje pajuto surūdijusio vario skonį.

Užėjo į užkandinę, jausdamasi pernelyg pavargusi tęsti kelionę.

– Sveika, brangute, – tarė riebioji padavėja. – Kaip visada?

Zo linktelėjo.

– Nori, papasakosiu kvailą istoriją? – paklausė padavėja, ruošdama Zo vietą. – Iškart po to, kai vakar išėjai, įlekia tipas ir nusiperka stiklinę, iš kurios ką tik buvai gėrusi arbatą. Sakė, kad tokias pat stiklines turi namie, bet vaikas vieną

sudaužė, ir jis atseit norįs turėti visą komplektą. Sumokėjo visą dolerį.

– Stiklinė, iš kurios aš gėriau?

– Trenktas, ar ne? Jis net nenorėjo švarios. Tiesiog suvyniojo nešvarią stiklinę į servetėles ir išbėgo su ja lauk. Na, kokių tik nesama...

– Jis buvo aukštas ar žemas? – paklausė Zo Koler. – Rūgščiu veidu?

– Neee, aukštumo tai aukštas, bet dramblotas. Gal netoli šešiasdešimties. O ką? Pažįsti jį?

– Ne, – atsakė Zo, – aš jo nepažįstu.

Ji dar sugebėjo tiek blaiviai protauti, kad suprastų, kas atsitiko. Dabar *jie* turi jos pirštų atspaudus. *Jie* palygins atspaudus su tais, kuriuos ji paliko ant vyno taurės „Tribunole". *Jiems* daugiau neliks abejonių. *Jie* ateis jos ir nužudys ją.

Ji nepalietė maisto. Nuėjo namo klupdama. Skausmai pilve dabar raižė nepakenčiamai.

Pamanė, gal prasidėjo mėnesinės. Nebuvo įsidėjusi tampono ir bijojo atsigręžti; gal ji palieka ant šaligatvio kraujo lašų pėdsaką. O pėdsaku seka liesa, žiauri žmogysta, kuri uostinėja prigludusi nosimi prie žemės. Tikras skalikas.

Pasiekusi namus, ji užrakino ir užšovė duris, uždėjo grandinėlę. Pavargusiu žvilgsniu apsidairė po savo tvarkingą butą. Jis visada buvo toks iščiustytas. Motinai niekad nereikėjo raginti jos susitvarkyti kambarį.

„Vieta viskam, ir viskas savo vietoje", – mėgdavo sakyti mama.

Ji nusispyrė batelius nuo susitraukusių kojų. Tiesi atsisėdo ant kėdės svetainėje, rankas tvarkingai sudėjo ant kelių. Žiūrėjo, kaip į tylų kambarį skverbiasi prieblanda, sutemos, tamsa.

Tikriausiai ji buvo nualpusi, užsnūdusi, ji sapnavo; dabar nesužinosi. Matė dykynę. Ten nebuvo nieko, tik tvyrojo pilkų dūmų uždanga.

Paskui, kai dūmai išsisklaidė ir liko tik rūkas, migla, ji pamatė suskeldėjusią ir bekrauję žemę. Sukepusio purvo mozaika. Krateriai ir plyšiai plutoje, iš kurių veržėsi garai. Nualintas pasaulis. Be gyvybės krustelėjimo.

Ji nebūtų galėjusi pasakyti, kiek taip sėdėjo, žiūrėdama į tą bevaisę viziją. Bet kai suskambo telefonas, atsistojo, visai blaiviu protu, uždegė šviesą, pakėlė ragelį. Durininkas iš apačios: ar įleisti misterį Mitlą?

Ji pasitiko Ernį su šypsena, beveik tokia pat laiminga, kaip ir jo. Jie pasibučiavo, ir jis pasakė, kad ji baisiai sulysusi; jam teksią ją nupenėti. Ji meiliai palietė jo skruostą, sujaudinta tokio dėmesio.

Baltas vynas, kurį jis atnešė, jau buvo šaltas. Ji paėmė iš virtuvės kamščiatraukį ir taures. Susidaužę taurėmis jie pažiūrėjo vienas kitam į akis.

– Kaip jautiesi, mieloji? – paklausė jis su nerimu balse.

– Dabar geriau, – atsakė ji, – kai tu čia.

Jis suniurzgė iš pasitenkinimo, pabučiavo jos nelaimingus, susitraukusius pirštus.

Jis tarškėjo apie kompiuterių kursus, apie darbą, apie atostogų planus. Ji šypsojosi ir linkčiojo, linkčiojo ir šypsojosi, nenuleisdama akių nuo jo veido. Ir visą laiką...

– Na, – guviai tarė jis, plekštelėdamas delnu per kelį, tarsi jie būtų priėję lemiamą svarbaus sandėrio akimirką, – ar tu pagalvojai, Zo? Ar tekėsi už manęs?

– Erni, ar tu tikrai?..

Jis atsistojo ir pradėjo su taure rankoje žirglioti po apytamsį kambarį.

– Žinoma, kad tikrai, – ryžtingai tarė jis. – Zo, aš žinau, kad tai pats svarbiausias sprendimas mano gyvenime, ir aš ilgai mąsčiau prieš jį priimdamas. Taip, aš esu tikras. Aš noriu likusį savo gyvenimą praleisti su tavimi. Ir jokių kitų variantų! Nelabai ką turiu tau pasiūlyti, bet... Meilę. Ir pažadą sunkiai dirbti, kad tu būtum laiminga.

– O aš nieko negaliu pasiūlyti, – silpnu balsu tarė ji, – dar mažiau už nieką.

– Nekalbėk taip! – sušuko jis.

Jis vėl atsisėdo greta. Pastatė savo taurę ant stalelio. Apkabino jos kaulėtus pečius.

– Nekalbėk šitaip, brangioji, – švelniai tarė. – Tu turi viską, ko man reikia. Tu esi tai, ko man reikia. Aš tiesiog noriu gyventi su tavimi. Pasakyk „taip".

Ji įsistebeilijo į jį ir už jo aiškių, viltį keliančių veido bruožų vėl pamatė tą išdžiūvusį peizažą, kylančius pilkus dūmus.

– Gerai, – tyliai pratarė. – Taip.

– Ak, Zo! – sušuko jis stverdamas ją į glėbį, bučiuodamas užmerktas akis, sausas lūpas. Ji švelniai jį apkabino, juto jo šilumą, jo gyvybingumą.

Jis atsitraukė.

– Kada? – įsakmiai paklausė, – kada?

Ji nusišypsojo.

– Kada panorėsi, mielasis.

– Kiek galima greičiau. Kuo anksčiau, tuo geriau. Klausyk, aš jau daug ką apgalvojau, planavau ir pasakysiu tau, kaip, mano nuomone, būtų padaryti geriausiai. Bet jeigu tu nesutiksi, pasakysi man, gerai? Tai tik mano idėja, o gal tu viską įsivaizduoji visai kitaip, kaip reikėtų viską daryti, o jeigu tikrai galvoji kitaip, tai pasakysi man, Zo? Gerai?

– Žinoma, Erni.

– Na, man kilo mintis surengti nedideles, ramias vestuves. Tik su keliais artimais draugais. Nebent tu norėtum pakviesti savo tėvus.

– O, ne.

– Ir aš nenoriu savo šeimos narių. Daugiausia todėl, kad jiems kelionė būtų per brangi. O gal tu norėtum tuoktis Minesotoje?

– Ne, čia bus geriau. Su keliais artimais draugais.

– Turėsime kiek pataupyti, na, žinai, medaus mėnesiui. Kukli ceremonija. Po jos, jeigu tau patinka, galime susirinkti mano namuose arba tavo namuose. Arba galime išsinuomoti salę viešbutyje arba restorane. Ką pasakysi?

– Darykim viską tyliai ir ramiai, – tarė ji. – Nereikia daug kainuojančio triukšmo. Galime susirinkti ir čia.

– Gal galėsime nusamdyti patarnautojus, – linksmai tarė jis. – Tai brangiai nekainuos. Na, žinai, bufetukas su sumuštiniais, šampanas. Šitaip ar panašiai.

– Manau, kad to visai pakaktų, – tvirtai pritarė ji. – Trumpas ir paprastas vestuvių pokylis.

– Būtent, – nudžiugęs nusijuokė jis. – Trumpas ir paprastas vestuvių pokylis. Matai? Mudu jau sutariame! Ak, Zo, mes būsime tokie laimingi!

Jis vėl ją apkabino. Ji švelniai išsivadavo iš glėbio, kad galėtų pripilti vyno. Jie cvanktelėjo taurėmis iškilmingam tostui.

– Mums reikia tiek daug padaryti, – nervingu balsu prabilo jis. – Mums reikia susėsti ir susidaryti sąrašus. Žinai – su valandomis, kas kada vyks, ką kviesime, kada į bažnyčią ir panašiai. Paskui mums reikėtų...

– Erni, – pertraukė ji uždėdama ranką ant jo įkaitusio skruosto, – ar tu tikrai mane myli?

– Žinoma! – sudejavo jis atsukdamas veidą pabučiuoti jos delną. – Tikrai myliu. Labiau už bet ką savo gyvenime.

– Ir aš tave myliu, – tarė Zo Koler. – Tu pats mieliausias žmogus iš visų, kuriuos man teko sutikti. Geriausias ir švelniausias. Aš noriu visada būti su tavimi.

– Visada, – prisiekė jis. – Visada kartu.

Ji prikišo veidą artyn, giliai pažvelgė jam į akis.

– Mielasis, – švelniai tarė, – ar pameni, kai mes kalbėjome apie... na, apie tai... kaip kartu miegosime? Apie seksą...

– Taip, pamenu.

– Mes sutarėme, kad turi sieti savitarpio supratimas, meilė ir švelnumas.

– O, taip.

– Antraip tai nieko nereiškia. Kaip gyvuliams. Mes taip kalbėjome, Erni, atsimeni?

– Žinoma. Ir dabar taip manau.

– Žinau, kad taip manai, brangusis. Aš irgi. Na, o jeigu mudu mylime vienas kitą ir ketiname susituokti, ar negalėtume?..

– Ak, Zo, – tarė jis. – Brangioji. Tu turi galvoje – šiandien? Šiąnakt?

– Kodėl gi ne? – tarė ji. – Argi negalima? Juk nieko tame baisaus, ką?

– Aišku, kad nieko baisaus. Tai puiku, nuostabu, tiesiog šaunu. Nes juk mudu mylime vienas kitą ir ruošiamės kartu praleisti visą gyvenimą.

– Tu tuo tikras? – paklausė ji. – Ar tu, na, nepasijusi įžeistas?

– Kaip tu gali taip galvoti? Tai bus labai miela ir taip teisinga.

– O, taip, – ji giliai įkvėpė oro. – Teisinga. Aš tai jaučiu. O tu, mielasis?

Jis nebyliai linktelėjo galvą.

– Eime į miegamąjį, – sukuždėjo ji. – Nunešk ten vyną. Tu nusirenk ir gulkis į lovą. Man kelioms minutėms reikia į vonią, aš tuojau ateisiu.

– Ar lauko durys užrakintos? – paklausė jis kimiu balsu.

– Mielasis, – tarė ji bučiuodama jo lūpas. – Mano brangusis. Mano meilužis.

Ji nusinešė į vonios kambarį savo rankinę. Uždarė ir užrakino duris. Lėtai nusirengė. Kai buvo nuoga, kruopščiai save apžiūrėjo. Dar nebuvo pradėjusi kraujuoti.

Ji palaukė kelias minutes atsisėdusi ant uždengto klozeto. Paskui atsistojo, atlenkė peilį, paėmė jį į dešinę ranką. Dilbį apvyniojo rankšluosčiu. Ji nepasižiūrėjo į save spintos veidrodyje.

Atrakino duris. Žvilgtelėjo laukan. Stalinė lempa prie lovos buvo uždegta. Ernestas Mitlas gulėjo ant nugaros, rankas susidėjęs už galvos. Antklodė užtraukta iki juosmens. Jo liemuo buvo baltas, neapžėlęs, spindintis.

Jis pasuko galvą ir pasižiūrėjo į ją.

– Mielasis, – švelniai suburkavo ji. – Nusisuk. Aš droviuosi.

Jis nusišypsojo ir nusisuko į savo pusę, nuo jos. Ji greitu žingsniu perkirto kilimą, staiga pajutusi jėgų antplūdį, ryžtą. Pasilenkė virš jo. Rankšluostis nukrito nuo rankos.

– O, mielasis, – giliai alsavo ji.

Geležtė smigo į minkštą sūrį. Jo kūnas smarkiai šoktelėjo, bet ji kaire ranka ir keliu spaudė jį žemyn. Peilis užsikabino už kažko jo gerklėje, bet ji ryžtingai truktelėjo, kol geležtė išsilaisvino.

Kraujas pasipylė fontanu, čiurkšle, srautu. Ji laikė jį prispaudusi, kol jo kūno traukuliai ėmė silpnėti ir galop visai nurimo. Kraujas dabar tekėjo ramia srovele, ir ji pastūmė atsiknojusią galvą prie lovos krašto, kad kraujas tekėtų ant kilimo.

Atvertė jį. Nutraukė permirkusią antklodę. Pakėlė peilį ketindama užbaigti ritualą. Bet ranka sudrebėjo, sustingo ore, lėtai nusileido. Ji negalėjo to padaryti. Bet eidama į vonios kambarį ji vis tiek murmėjo po nosimi:

– Štai. Štai. Štai.

Nubloškė šalin kruviną peilį. Smalsiai save apžiūrėjo. Kruvini buvo ir žvilgėjo tik abu delnai, dešinioji ranka ir kairysis kelis.

Ji palindo po karštu dušu, tirštai išsimuilindama importi-

niu muilu. Ji plovėsi, vėl muilavosi. Paskui išlipo iš vonios ir net nepasistengė nušluostyti oranžine spalva nusidažiusios porcelianinės dušo rankenos.

Sausai nusišluostė, paskui pasipurškė gėlių odekolonu ir dezodorantu. Greitomis susišukavo. Papudravo kaklą, pečius, pažastis, susitraukusių šlaunų vidinę pusę.

Užteko kelių akimirkų susirasti meksikietišką vestuvinę suknelę, kurią seniai pirko ir kurios nė karto nebuvo užsivilkusi. Užsimovė ją per galvą. Raukta medvilnė šnabždėdama nuslydo jos nuogu kūnu.

Suknelės padurkai siekė jos dėmėmis nuėjusias kulkšnis. Bet ji buvo gelsvai baltos spalvos, neištepta, tyra ir skaisti, kaip tos prijuostės, kurias ji dėvėjo, kai buvo mažoji tėčio dukrelė, ir visi šeimos draugai sakydavo, kad ji – „tikra mažoji ledi".

Ernesto Mitlo sužadėtuvių žiedas kabaldavo ant jos vien kaulu virtusio piršto. Dirbdama atsargiai, kad neįsipjautų, ji atkirpo ploną ir ilgą juostelę pleistro. Ja apvyniojo pirštą aukščiau žiedo.

Paskui užstūmė žiedą ant sustorėjusios piršto dalies, kur jis jau laikėsi tvirtai. Niekada nenusmuks.

Nuėjo į virtuvę, atidarė spintelės duris. Savo farmakopėjoje rado nepraimtą buteliuką su migdomaisiais vaistais, dar kelias tabletes, likusias kitame buteliuke. Abu juos ir butelį degtinės nusinešė į miegamąjį. Atsargiai sustatė ant grindų prie lovos.

Patikrino, ar užrakintos laukujės durys, ar užkabinta grandinėlė. Paskui užgesino visas šviesas bute. Apsigrabaliodama rado kelią į miegamąjį.

Atsisėdo ant lovos krašto. Įsimetė į burną keturias tabletes, užgėrė jas gurkšniu degtinės. Nenorėjo gerti per daug prisiminusi, kas atsitiko Madi Kurnic. Paskui nutraukė permirkusią antklodę nuo lovos ir numetė ant grindų. Įsiropštė

į lovą greta Ernesto Mitlo su savo per didele vestuvine suknele ir pleistru priklijuotu žiedu. Perkėlė tabletes ir degtinę ant naktinio stalelio. Prarijo dar keturias tabletes, užgėrė didesniu gurkšniu degtinės.

Ji laukė...

Ji manė, kad tai ateis staiga, nukris juoda skraistė. Bet ne; reikėjo laukti. Ji rijo tabletes ir gėrė degtinę, o kartą paplekšnojo vėstančią Ernio šlaunį ir pakartojo:

– Štai. Štai.

Nuniokotos gamtos vaizdas, kurį ji regėjo visą praėjusią naktį, vėl sugrįžo, bet dabar jis skendėjo migloje ir buvo ne toks ryškus. Duobėta žemė kažkur lėtai pranyko, ir liko tik besiraitantys dūmai, migla, garai.

Tačiau netrukus išnyko ir jie. Jai pasirodė, kad ji kažką balsu pasakė, bet nežinojo ką. Suvokė tik tai, kad daugiau nejaučia skausmo.

Ir už tai ji buvo dėkinga.

Liepos 26-oji, šeštadienis...

– Sekliai pranešė prieš dešimt minučių, – tarė seržantas Bunas žiūrėdamas į savo bloknotą.

– Ar ji vis dar ten? – amtelėjo Torsenas.

– Taip. Grįžo namo vakar vakare šešios trisdešimt. Po to nebuvo išėjusi.

– Ar buvo telefono skambučių? – paklausė Delanis.

– Vienas, – atsakė Bunas. – Vakare, maždaug devintą valandą. Skambino durininkas iš apačios, klausė, ar galima įleisti Ernestą Mitlą.

– Mitlas? – perklausė detektyvas Bentlis. – Jis jos draugas.

– Jis neišėjo iš jos buto, – tarė Bunas. – Vis dar tebėra ten.

– Gyvena su ja? – paklausė seržantas Broderikas.

– Ne, nakvoja ten pirmą kartą, – paaiškino detektyvas Džonsonas.

– Na, greičiausiai jie abu tebėra jos bute.

– Galbūt jis labiau įsipainiojęs į šią istoriją, negu mes manėme, – samprotavo Broderikas. – Gal jis jau seniai jos bendrininkas.

– Netrukus sužinosime, – atsakė Bunas.

– Tai kaip mes veiksime? – paklausė Aivaras Torsenas.

– Gal mes kiek ir persistengėme, – atsakė Bunas, – bet geriau jaustis saugiai, negu paskui gailėtis. Du automobiliai prie Leksingtono ir Trečiosios kampo užblokuoja gatvę. Nuovados policininkai prilaikys minią. Du vaikinai, kurie klausosi telefono, stebės rūsį. Po vieną žmogų abiejuose koridoriaus galuose. Tada mes einame vidun.

– Kas bus, jeigu ji neatidarys? – paklausė Tomas Hendris.

– Pasiimsime durininką su raktų dublikatais, – paaiškino Bunas. – Jis juos turi, aš patikrinau. Pavaduotojau, jūs, šefas ir aš įeisime pirmi. Ak, taip, dar daktaras Ho ir Hendris. Bentlis, Džonsonas ir Broderikas seks iš paskos. Iš savininko gavome jos buto planą, ir tie vaikinai pasiskirstys po butą, kad ji neturėtų galimybės ko nors išmesti. Na, kaip skamba?

Visi sužiuro į Delanį.

– Nemanau, kad ji bandys bėgti, – tarė jis, – bet blogiau nebus, jeigu vienas vyras sergės ant stogo.

– Gerai, – atsakė Bunas, – padarysime. Jis žvilgtelėjo į laikrodį. – Artinasi dešimta. Laikas pradėti spektaklį.

Delanis, daktaras Patrikas Ho, seržantas Bunas ir Torsenas važiavo pavaduotojo automobiliu.

– Ar bus šaudoma? – nervingai paklausė daktaras Ho.

– Apsaugok Viešpatie, – atsakė jam Bunas.

– Noriu, kad viskas praeitų ramiai ir tyliai, – pasakė Admirolas.

– Išveskite ją su draugu iš ten kiek galima greičiau, – patarė Delanis. – O paskui galite nors sugriauti tą vietą.

– Turite orderius, seržante? – paklausė Torsenas.

Bunas patapšnojo kišenę ant krūtinės.

– Štai čia. Pasirašyta, užantspauduota ir pristatyta.

Torsenas pagyrė ryto gražumą; giedrame danguje patekanti saulė. Pasakė, kad laikraščiuose buvo pranašaujamas lietus, bet kol kas atrodo, kad laukia puiki liepos diena.

Viskas klojosi beveik visiškai sklandžiai. Abi blokuojančios mašinos užtvėrė kelią prie kvartalo. Du uniformuoti pareigūnai atsistojo prie įėjimo į namą. Nuovados policininkai pradėjo rišti apsauginę juostą. Kiti suvirto į vestibiulį. Uniformuoti policininkai ėjo pirmi, rankas uždėję ant revolverių dėkluose. Budintis durininkas pakėlė akis, pamatė juos. Išbalo kaip drobė. Seržantas Bunas parodė orderius. Žmogelis uoliai sulinkčiojo galva.

Jie palaukė keletą minučių, kol vyrai užėmė vietas koridoriaus galuose ir ant stogo. Paskui susigrūdo į liftą, pasiimdami kartu ir durininką.

Visas būrys sustojo prie jos durų. Bunas rankos mostu liepė kitiems pasitraukti, paskui krumpliais pabarbeno į duris.

Jokio atsakymo.

Pabeldė kumščiu, paskui priglaudė prie durų ausį.

– Nieko, – pranešė. – Jokių garsų. – Jis mostelėjo durininkui. – Atrakinkite.

Vyro rankos drebėjo taip smarkiai, kad jis negalėjo pataikyti į rakto skylutę. Bunas paėmė iš jo raktus, atrakino abi spynas. Durys prasivėrė kelis colius ir sustojo, sulaikytos grandinėlės.

– Mašinoje turiu metalo žirkles, – tarė seržantas Broderikas.

– Luktelėkit, – pasakė Delanis. Jis atsisuko į durininką. – Viryklės dujinės ar elektrinės?

– Dujinės.

Šefas priėjo arčiau, prikišo veidą prie plyšio, patraukė nosimi.

– Nieko, – tarė jis ir pasitraukė į šalį. Seržantas Bunas užėmė jo vietą.

– Policija! – sušuko jis. – Turime orderį. Prašom atidaryti. Jokio atsakymo.

– Jie turi būti viduje, – nervingai tarė Torsenas.

– Ar man atnešti žirkles? – paklausė Broderikas.

Bunas atsigręžė į Delanį.

– Išspirkite jas, – burbtelėjo šefas.

Seržantas atsistojo tiesiai prieš duris. Pakėlė koją taip aukštai, kad kelis beveik lietė smakrą. Trenkė koja į tą vietą, kur matėsi grandinėlė. Medis trakštelėjo, grandinėlė pakibo ir durys su trenksmu prasivėrė.

Jie stumdydamiesi puolė vidun. Šoko į jiems skirtas vietas. Torsenas, Delanis, daktaras Ho, Hendris ir Bunas stovėjo svetainėje ir dairėsi.

– Švara ir tvarka, – linktelėjo galvą šefas.

– Seržante! – pasigirdo Džonsono šūksnis iš miegamojo. – Greičiau čia!

Jie visi įėjo, susispietė aplink lovą. Žiūrėjo žemyn. Nukraujavęs vyras su plačiai prasižiojusia perpjauta gerkle. Moteris, susivyniojusi į ploną kaip įkapės antklodę.

– Mėšlas, – karčiai tarė seržantas Bunas.

Delanis pamojo daktarui Ho. Mažasis žmogelis priėjo arčiau, pridėjo du pirštus prie Zo Koler kaklo.

– Ak, taip, – pasakė tyliai. – Ji yra visai, visiškai mirusi.

Jie iš arti apžiūrėjo buteliukus, bet jų nelietė. Degtinės butelis gulėjo parvirtęs ant kilimo, dar su trupučiu skaidraus skysčio.

– Barbitūratai? – Hendris paklausė daktaro Ho.

– Ak, taip, manyčiau, kad taip. Ir alkoholis. Dažniausiai – lemtingas derinys.

Aivaras Torsenas giliai įkvėpė oro, rankomis įsirėmė į klubus. Tada nusisuko.

– Turėsite viską sutvarkyti, seržante, – tarė jis. – Veikite pagal priimtą tvarką.

Torsenas su Delaniu dviese leidosi liftu.

– Ji papjovė jį? – paklausė pavaduotojas. – Paskui nusižudė?

– Atrodo.

– Ką apie tai manai?

– Nieko, – atsakė Delanis.

Gatvėje, ant šaligatvio, pradėjo būriuotis žmonės.

Jie prasibrovė pro minią. Neskubėdami nuėjo prie pavaduotojo automobilio.

– Turėsiu sukviesti spaudos konferenciją, – tarė Torsenas, – bet pirma man reikia išgerti. Padėsi man, Edvardai?

– Ne, atsisakau.

– Aš moku, – pasiūlė pavaduotojas.

– Ačiū, Aivarai, – tarė Edvardas Delanis šyptelėjęs. – Gal kitą kartą. Turbūt eisiu namo. Manęs laukia Monika.

Sanders, Lawrence
Sa 166 Trečioji mirtina nuodėmė: romanas/Lawrence Sanders; iš anglų kalbos vertė Kęstutis Šidiškis.– Vilnius: Alma littera, 1999. – 495 p.
([Sfinksas])

ISBN 9986-02-582-6

Bestselerių autoriaus amerikiečio Lawrence'o Sanderso trileris apie didžiąsias nuodėmes, pasakojantis tragišką žmogžudės maniakės istoriją. Tai ne tik žmogžudysčių kronika, bet ir psichologinė charakterio studija.

UDK 820(73)–3

Lawrence Sanders

TREČIOJI MIRTINA NUODĖMĖ

Romanas

Iš anglų kalbos vertė
Kęstutis Šidiškis

Redaktorė *Teresė Gužauskienė*
Dailininkė *Ramybė Glinskytė*
Korektorė *Auksė Žiūkienė*
Techninė redaktorė *Birutė Tolvaišienė*
Kompiuteriu maketavo *Zita Vasiliauskaitė*

SL412. Užsakymas 171
Išleido leidykla „Alma littera", Šermukšnių g.3, 2600 Vilnius
Puslapis Internete: http://www.aiva.lt/Almalittera
Spausdino SPAB spaustuvė „Spindulys", Gedimino g.10, 3000 Kaunas

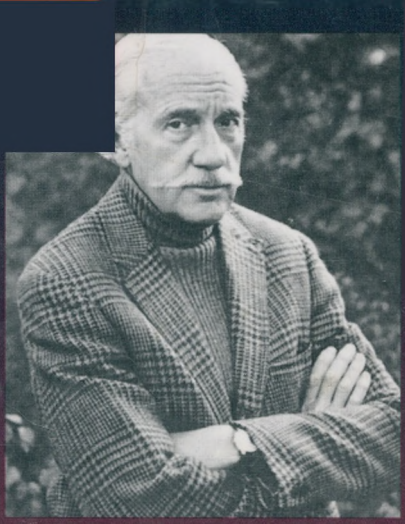

SKAITYTOJUI JAU PAŽĮSTAMO ROMANO "HARIO DANCERIO MEILĖS" AUTORIUS!

Populiariojo amerikiečių autoriaus Lawrence'o Sanderso trileris iš ciklo apie didžiąsias nuodėmes.

...Niujorke siaučia "viešbučių skerdikas". Skaitytojas sulaikęs kvapą nuo pirmo puslapio seks dvikovą tarp buvusio policininko Delanio ir nepastebimos, kuklutės Zo Koler. Tam tikromis mėnesio dienomis ji tampa fatališka moterimi ir vyrus žudančia furija.

"Trečioji mirtina nuodėmė" — ne vien tik žmogžudysčių kronika, bet ir psichologinė charakterio studija. Žmogus, nublokštas už borto, aplenktas visuomenėje privalomos sėkmės, savo vertę pajusti įstengia tik žudydamas.

ISBN 9986-02-582-6